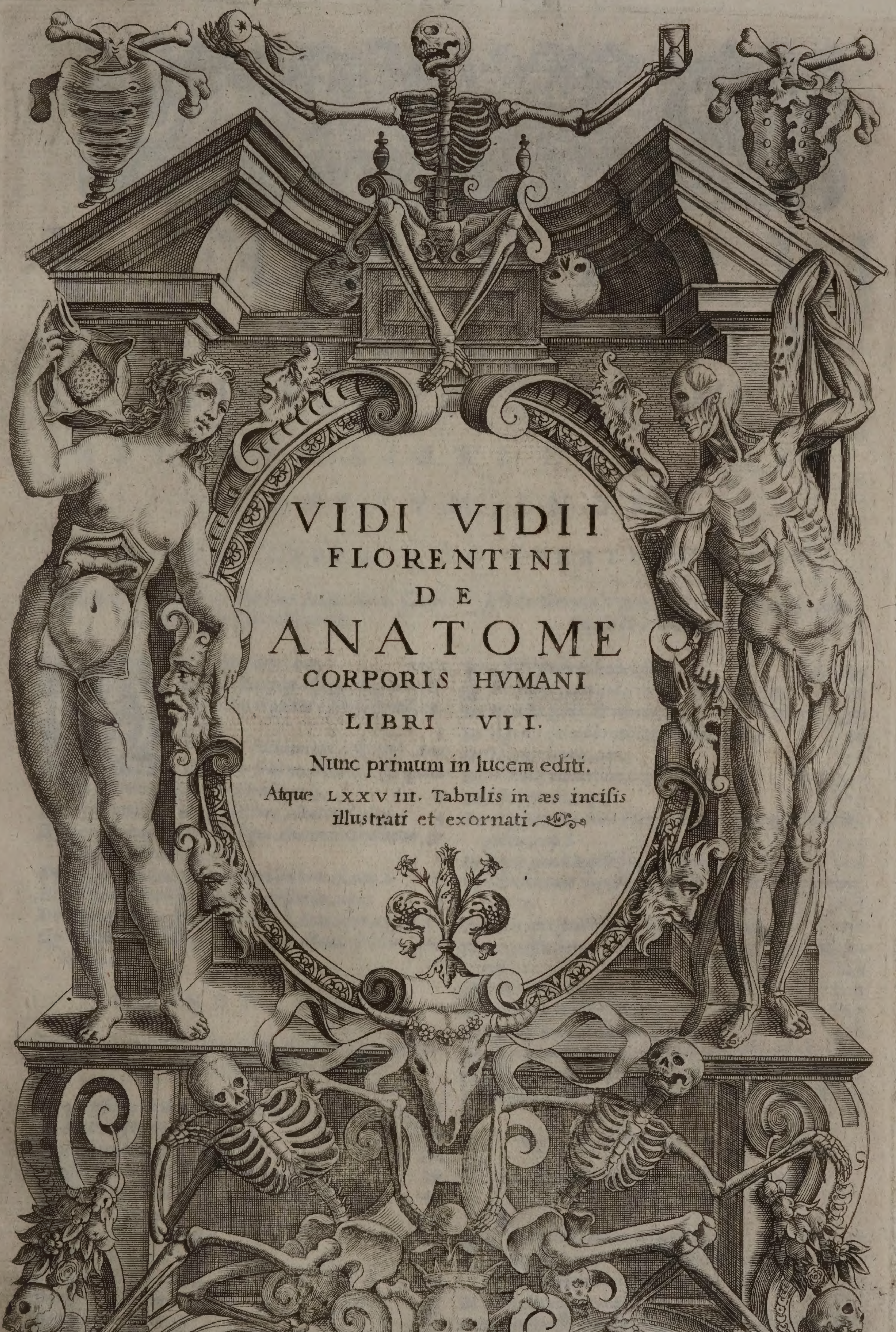
Vidius

1611

Vol. 2

Title
6 leaves
342 pp

with 78
full page
copper plates

VIDI VIDII FLORENTINI DE ANATOME CORPORIS HVMANI

LIBRI VII.

Nunc primum in lucem editi.

Atque LXXVIII. Tabulis in æs incisis illustrati et exornati

VENETIIS APVD IVNTAS. M.D.CXI.

VIDII VIDII
DE ANATOME LIBRORVM SEPTEM,
NEC NON LIBRI CVIVSQVE CAPITVM INDEX.

PRIMVS LIBER

Tractat de communibus totius Anatomes. Continetur Capitibus Nouem.

SECVNDVS LIBER

Tractat de ossibus, cartilaginibus ac ligamentis. continetur Capitibus Tredecim.

TERTIVS LIBER

Est de Neruis, Venis, ac Arterijs. Continetur Capitibus Octodecim.

QVARTVS LIBER

Est de Musculis. Continetur Capitibus Duodecim.

Index Librorum ac Capitum.

QVINTVS LIBER

Est de Ventre. Continetur Capitibus Duodecim.

SEXTVS LIBER.

Est de sectione partium Vitalium. continetur Capitibus Quinque.

SEPTIMVS LIBER

Est de capite, membris, & sectione Viuorum. continetur Capitibus Octo.

FINIS Indicis Librorum ac Capitum.

INDEX LOCVPLETISSIMVS RERVM AC VERBORVM MEMORABILIVM, QVAE IN SEPTEM LIBRIS ANATOMES Vidi Vidij continentur.

A

I N D E X.

Clunes

INDEX.

F

G

H

I

Larynx,

INDEX.

Muscu-

Ner-

INDEX.

Secun-

INDEX

Quadru-

INDEX.

F I N I S.

VIDI VIDII DE ANATOME

Liber Primus:

QVI EST DE COMMVNIBVS totius Anatomes.

Quid sit Anatome, & quam afferat vtilitatem. Cap. I.

ILLVD inter Platonis [a] præcepta mihi semper antiquissimum fuit, cum nos monet, vt in quauis tractatione, primum quid sit illud de quo agitur explicemus, ne si forte aliud instituerimus, aliud intelligatur, frustra de ambiguo laboretur. Ab hoc decreto in Anatome nunc nobis instituta minimè recedentes, quid Græci eo vocabulo notauerint, dicere primum ingrediemur. Constat autem eos non aliud sibi voluisse, quam [b] sectionem artificiosam partium animalis ad earum naturam inspiciendam. Aperitur hac definitione, & ab alijs distinguitur Anatome, nequit enim in aliam facultatem transferri; id quod clarissimè intelliges, si genus suis differentijs circumscriptum intuearis. Est autem genus proximum Anatomes, Sectio, non quidem simpliciter, sed ea quæ artificiose administratur, [c] fortuita enim imperitorum incisio nihil ad rem pertinet. Ex duplici igitur verbo, Sectione nimirum, & Artificiosa, describitur proximum genus, quod in accidentibus definiendis, [d] non petitur à subiecta materia, sed à forma; contra differentiæ partim à subiecta materia, partim à fine depromuntur. Anatome igitur cum sit accidens, definitur genere sumpto à forma, sectione nimirum artificiosa, differentijs vero partim à subiecta materia, partim à fine susceptis. sunt enim in Anatome subiecta materia partes animalis, cũ non quoduis secetur, sed corpus animalis dũtaxat, ac non unius hominis, sed belluarum quoque, quas secare sæpius cogimur: neque inciduntur sola cadauera, sed interdum bellu æ viuentes, ad hominis naturam comprehendendam. Quamobrem longe aberrant, qui [e] Anatomen sectionem humani cadaueris definiunt.

a Plato in Menone Plato in Charmide.

b Gal. 1 de defi. Med. non longe à princip.

c G. 3. 1. catag. c. 2. in fine.

d Ari. 8. diuinor. tex. 6 & Auer. in comm.

e Carolus Steph. l. 1. c. 1.

Altera differentia sumpta à fine est, [ad inspiciendam naturam earum partium quæ secantur:] hanc necesse quoque fuit iungere generi, vt separaretur Anatome à sectione artificiosa partium animalis, quam alii moliuntur, ueluti lanii, & coqui periti, qui belluarum partes non frangunt, sed vt idem [f] Plato monet, diuidunt articulatim, id quod faciunt etiam structores conuiuii, qui aues erudita manu, certis ductibus circumferentes, scindunt per pectus, & clunes, ut quæ excutiuntur frusta conuiuis apponantur. Quorum omnium sectio quamuis artificiose exerceatur, in partibus animalis, non secus quam Anatome, ab ipsa tamẽ diducitur fine proposito, neque enim eo spectat, ut naturam partium inquirat, sed vt elegantiam quandam intuentibus præseferat.

f Plato in Phędro.

Inspectio vero partium singularum, quam finem esse Anatomes posuimus, non modo per-

tinet ad Medicos,ſed ad pictores etiam,fictores,ac Philoſophos. Qui fingunt,aut pingunt, E
magis imitari externarum partium imagines poſſunt, vbi muſculos, chordas, neruos, venas,
oſſa,quæ cuti ſubſunt,probè teneant, ita vt eorum quoque interſit apertarum partium com-
pagem intueri. Philoſophi, [a] vt aliarum rerum omnium, ita animalium,& præcipue hominis
contemplari naturam debent, quam minimè [b] intelligerent,niſi detectas,& patefactas ſin-
gulas partes corporis intuerentur. Inde autem dignoſcere poſſunt treis ne partes habeat
animus,rationis,iræ,cupiditatis,an ſimplex, vnuſque ſit; ſic cernunt ſummum naturæ artifi-
cium,& Deum optimum Maximum precantur,colunt,venerantur;ſic fatentur, atque agno-
ſcunt diuiniorem vim,quæ cum conſilio,& prudentia humanum corpus ingenuit; quam Dei
artem,& prouidentiam exiſtimant.

Sed relicta vtilitate,quam ex Anatome colligunt pictores,& fictores non mediocrem, Phi-
loſophi magnam, tranſeamus ad eam, quam Medici maximam conſequuntur. Venantur
enim per hanc,quicquid ſecundum Naturam eſt in ſingulis partibus noſtri corporis,munera,
nempè,atque vſus,quæ [c] ſunt effecta ſanitatis; præterea compoſitionem ex forma,& mate-
ria,in qua conſiſtit ſanitas partium ſingularum; deprehendunt ſubſtantiam ſimplicium par-
tium,quæ ſunt materia [d] inſtrumentorum; componuntur enim hæc ex pluribus partibus ſim F
plicibus, ex quibus vna propria [e] eſt,neque alibi in vniuerſo corpore reperitur,per quã ſuum
officium faciunt,cæteræ vſum aliquem præſtant ad ipſum efficiendum. Inſunt ſingulis parti-
bus ſimplicibus [f] certæ qualitates,ut mollities,durities,raritas,denſitas,per quas inter ſe dif
ferunt, & materia [g] fiunt inſtrumentis componendis idonea: quanquam hæc vbi grandia
ſunt,non ex ſimplicibus partibus, ſed ex minoribus compoſitis efficiuntur, veluti manus ex
digitis,pulmo,iecur ex fibris; qualiſcunque autem ſit materia inſtrumentorum, deprehen-
ditur per Anatomen non ſecus quam forma,ad quam pertinet [h] conformatio,magnitudo,nu-
merus,ſitus,vnitas. Conformationi ſubijciuntur figura,ſuperficiei aſperitas,ac læuor, tum ca-
ua, vt canales,receptacula,& foramina. Magnitudo complectitur longitudinem,latitudinem,
altitudinem. Ad numerum refertur multitudo partium tam ſimplicium,quam compoſitarum,
ex quibus ſingula inſtrumenta, & vniuerſum corpus conficitur. Ad ſitum ſpectat locus,vbi
pars reſidet, & nexus,quem cum alijs habet.

Complectitur locus [i] differentias ſex,ſuper,& ſubter;ante,& retro;ad dextram partem,&
ſiniſtram;præter quas conſiderat Medicus interiorem,uel [k] exteriorem ſedem,è regione,uel
contra,quæ tamen differentiæ ſub ſex prædictis continentur.

Nexui ſubiicitur ortus, ductus, finis,coniunctio partium. Sed præter hæc omnia, pertinet G
ad formam vnitas,quam non ſolum in inſtrumentis, [l] ſed etiam in partibus ſimplicibus at-
tendimus; cuncta hæc perſecando patefiunt,quamuis ante laterent; falſaque eſt empirico-
rum ſententia,qui aliter [m] pleraque ſe habere in mortuis exiſtimant, quam in viuis,& ob id
Anatomen,non ſolum vt [n] fœdam,ſed Medico etiam inutilem reiiciunt; quin potius plera-
que apparent in mortuo, qualia erant in viuo, & eandem materiam, ac non diſſimilem for-
mam præſeferunt, id quod facile intelliges, ſi eorum vnamquamque ex ſimplicibus partibus
ſpectes; ſi accidentia etiam, quibus formam contineri monſtrauimus, [o] ſigillatim perpen-
das. Medicus hac notitia fretus,quam perſecando ſibi comparauit, beneualentes tuetur, iam
labantes confirmat, eos, qui in morbum aliquem inciderunt, ad integram valetudinem per-
ducit, [p] quod non ita facere poſſet,ſi eſſet eius cognitionis imperitus. Nam nec deprehen-
deret locum affectum, nec recte deprehenſum curaret; neque enim ad patefaciendum locum
ſufficit actio læſa,cum ſæpe lædatur,inuiolata etiam parte,à qua proxime proficiſcitur,quod
illi [q] euenit,qui digitorum manus motum amiſerat,ex ictu ad ſpinæ medullam,fruſtra enim
admouebantur remedia ad digitos,quandoquidem curare ſpinæ medullam oportebat,quod
Galenus [r] faciens hominem ſanauit; id autem acceptum retulit notitiæ, quam per Anato-
men fuerat aſſequutus. Viderat enim à qua parte medullæ ſpinæ diducerentur nerui, qui H
facultatem motus digitis præbent.

Confert igitur propoſita cognitio non modo [s] ad cognoſcendum locum affectum, ſed
etiam ad curandum,præſertim cum manus opera neceſſaria eſt. Si quis ignoret conformatio-
nem,numerum,ſitum,cum ad curationem veniet,incertus [t] quaſi uiator per ignota loca iter
faciet; ſi reſtituere luxatos articulos conetur,non minus fortuito id faciet,quam ſi cœcus ten-
tet filum per foramen acus traiicere; ſed leue hoc eſt,ubi ſi non proderit,fortaſſe non multum
oberit,fruſtra laborans. At ubi ſagitta euellenda ſit, vel aperiendus abſceſſus, vel quauis alia
de cauſa adhibendus ſcalpellus,ſæpe aut exitium,aut graue aliquod infortunium, aut neruo-
rum diſtentionem,ſanguinis effuſionem,aut certe deformitatem afferet incredibilem; niſi ad
vnguem teneat venas,arterias,neruos,muſculos omnes,quorum originem,finem, ductum,ma
gnitudinem,numerum,ſitum,figuram,frequenti inciſione perſpexerit: contra ille, qui in cor-
poribus incidendis plurimum fuerit uerſatus, prompte manu utetur, uitabit periculum, cir-
cumſpecte tractabit partes præſtantiores; quod ſi cogatur tranſuerſum muſculum, neruum,
aut chordam præcidere,actionem,quæ inde proficiſcebatur,perituram denuncians, [u] repre-
henſionem effugiet, atque artis dignitatem retinebit. Nihil igitur æque expedit ægrotanti,
atque

a Gal. lib. 2 de anatom. aggreſſ. c. 2
b Gal. 2. de Placitis ca. 3.
c Vidus li. 3. de tuen. val. gene. a principio.
d Ariſto. 1. li. de Gen. anima. c. 1. & 2. lib. de partib. ani. c. 1.
e Gal. 4. li. de vſu par. c. 12. & lib. de opt. cor por. conſti. c. 2.
f Ariſt. 2. li. de part. ca. 1.
g Ariſt. ibidem.
h Gal. li. de conſt art. c. 5. & lib. de diff. morb. c. 4.
i Ariſt. 3. li. phyſic. tex. 55.
K Gal. 1. de loc. aff. c. 1.
l G. de arte med. c. 8. & li. de conſt. art. cap. 6.
m Celſus l. 1. in proœm.
n Celſ. ibi. & G. l. de ſectis cap. 5.
o Paulo ante,& l. 1. de tu. val. gen.
p Gal. 3. de loc. aff. c. 10 & 1. de loc. aff. cap. 1.
p Gal. 3. de lo. aff. c. 10.
r G. loc. cit.
s G. loc. cit. & 1. de Anatomicis aggreſſ. ca. 3.
t G. 3. catagen. c. 2. in fine.
u G. 1 de anato. aggr. c. 3. Vidus l. 2. inſt. med. cap. 23.

A atque in eiuſmodi curationibus medicum accerſire, in ſecandis corporibus valde exercitatum. At non ſolum partium naturam, ſed uitia quoque interdum Anatome patefacit. Aperiuntur aliquando cadauera, vt veniant in conſpectum internarum partium vitia, quæ hominem ſuſtulerunt, quod in funere patris filii rogant, vt ſe defendere poſſint ab eo morbo, quem tanquam hæreditarium uerentur: Iubent iudices aperiri corpora eorum, quos ſuſpicantur veneno fuiſſe interemptos, vt appareat num viſcera mortifero poculo fuerint eroſa, aut alio modo violata. Poſtremam vero hanc affert utilitatem Anatome his, qui Chirurgiam exercere, & manu mederi uolunt, vt eaſdem manus operas, quas deinde ad ægrotantes adhibituri ſunt, adhibeant ad cadauera, in quibus verſati diutius, quandam ſibi comparabunt facultatem, per quam poſſint ægrotantes quantum res patitur, tutò, citò, & iocunde curare. His ita conſtitutis, facilè intelligi poteſt, quanta ſit Anatomes vtilitas, quam incredibilis, quam admirabilis. Cæterum fœditas, cuius aliqui [a] ipſam accuſant, delectatione ſuperatur. Tenentur oculi pictura animalium imagines repręſentāte, in quibus externum dumtaxat eſt artificium; at quanto magis delectare nos debent corpora ipſa animalium, quæ non [b] externum duntaxat, ſed internum quoque parentis naturæ artificium demonſtrant.

a Celſus l. 1. in Proę.
b Gal. 2. de nat. fac. c. 3

B
Quam requirat exercitationem Anatome. Cap. II.

NOn nimirum igitur, ſi priſci illi medici, [c] ac Philoſophi adeò in partibus animalium perſecandis verſabantur; ſi filios ab ineunte ætate eiuſmodi ſectioni aſſueſaciebant; intelligebant enim magis idoneam eſſe ad addiſcendum teneram ætatem, quam firmam: quamobrem [d] πεπαιδευμένους appellabant peritos, quia pueritia fuiſſent inſtituti. Contra imperitos nominabant [e] ἀπαιδεύτους quaſi defuiſſet illis inſtitutio à pueritia. In facultatibus ergo quas magnifaciebant, quemadmodum Anatomen, priſci [f] filios ab ineunte ætate inſtituebant, vt aſſiduo vſu, conſuetudineque ſecandi, partium noſtri corporis perfectā cognitionem aſſequerentur. Exercebantur in ea pueri apud magiſtros, tradebatur autem per manus, neque [g] literis mandabatur ab Aſclepiadum familia, qua extincta, Diocles primus eam ſcriptam reliquit, quòd antiquo illo more diſſueſactos pueros a ſectione cerneret, qui ſi manſiſſet, ſuperuacanei fuiſſent libri, in quibus ſingulæ partes nobis declararentur. Nunc cum ſeruetur ille mos, neceſſarii ſunt libri, quibus tamen [h] non eſt ex toto nitendum, ſed memoria, ubi defecit, eorum quæ ſectione perſpexerimus, redintegranda eſt, & lectione, & intuitu imaginum, quæ partes noſtri corporis egregie repręſentant; ad quas etiam inueniendas, & aliquo pacto cognoſcendas, priuſquam ſecentur, plurimum quoque libri, & imagines conferunt; quis enim eſt, qui Andreæ Veſalii uolumen accurate perlegens, non ſolum non reficiat memoriam eorum, quæ per ſectionem inſpexerat, ſed etiam non ſibi comparet peritiam non contemnendam, eorum, quæ numquam eſt intuitus? eſt enim opus, quod quantum intelligo, cæteris quæ in hac profeſſione ſcripta ſunt, longe admodum præſtat: complura enim continet, quæ veteres latuerunt, & quæ ab ipſis tradita erant, diligentiſſime perſequitur, & tā hæc, quam illa ita pictura illuſtrat, ut paruo labore a quocunque intelligi poſſint. Veſalium deinde imitati ſunt Ioannes [i] Valuerda, & Gabriel [k] Fallopius vir non minoris doctrinæ, quam induſtriæ, qui ulterius progreſſi, multa quoque ipſi adiecerunt, a magiſtro prætermiſſa. Hos omnes ſequi auctores operæ precium eſt, ſi quis Anatomen non modo ſcribere uelit, ſed etiam intelligere dum tractatur, & reuocare in memoriam dum elabitur.

C

At præter lectionem, & imaginum intuitum, adhibenda exercitatio eſt, vt [l] diximus. Oportet autem non ſolum ſemel, aut bis, ſed ſæpe oculis ipſis intueri, ac perſecari animalium partes: ad ſimilitudinem enim adhibendus eſt uſus mater [m] geminos noſcit conſuetudine oculorum; inter homines celerrime illos agnoſcimus, cum quibus plurimum uerſati ſumus: quæcumque uiſu percipiuntur, niſi ſæpius inſpiciantur, non cuſtodiuntur in theſauro rerum omnium memoria: quæ uſitata ſunt, non facile elabuntur; ſtirpes ſi non ſæpius inſpiciantur, nequeunt teneri ab his, qui earum artem profitentur. Neceſſarius ergo eſt frequens intuitus, ut ſtirpium, ita noſtrarum partium notitiam profitentibus; iuuat lectio, iuuat pictura, ut diximus, reuocando in memoriam partes tam ſtirpium, quam animalium: quæ niſi a pueritia impreſſæ fuerint, quamuis ſæpe etiam poſtea inſpiciantur, omnino elabuntur, redeunt tamen in memoriam quadam quaſi extrinſecus oblata impulſione, per lectionem, aut picturam. Sed lōgius labimur, redeamus ad utilitatem Anatomes, quæ tanta colligitur, ut operæ precium ſit, diutius in ea uerſari; vſque adeo magni refert, inueſtigare naturam partium ſingularum.

D

c Gal. 2. de Anatom. aggre. c. 2.
d Gal. ibid.
e Gal. ibid.
f Gal. ibid.
g Ga. ibid.
h Gal. 3 de vſu par. c. 3
i Valuerda in ſua Anatome.
k Gab. Fallop. in obſeruat. anatomicis.
l Sup. paulo ante. & G. 2. de vſu part. c. 3
m Cic. l. q. Academic.

Ad quam facultatem referatur Anatome, & si ad medicinam, ad quam eius partem propriè pertineat. E

Caput III.

EX definitione, quam abunde patefecimus, [a] intelligi poteſt ad quam facultatem referatur Anatome; exquiſita enim inſpectio partium ſingularum, ad quam tamquam ad finem ſpectat, ad artem pingendi, aut fingendi non pertinent, quæ ſolam b formam exprimit partium externarum; internas verò eatenus perſcrutatur, quatenus perſpecto ductu, origine, fine, proceſſu, receſſu, eorum quæ cuti ſubſunt, externam ſpeciem aptiſſimè imitatur. Neque enim contendunt pictores, aut fictores, ſibi comparare naturę ſingularum partium quam Anatome c pollicetur, notitiam abſolutam, quæ nec pertinet ad Philoſophos quorum videtur magis intereſſe; ſufficit d enim ijs artificium in hominis fabrica contemplari, aliter enim animaduertuntur res ab ijs, qui eas ad vſum transferunt, aliter ab ijs, qui ipſarum inſpectione delectati, nihil in vita ſunt aliud acturi. Cernũt Phyſici, non faciunt, atque idcirco Philoſophia quamuis aliarum artium omnium nobiliſſima ſit, minus tamen ad viuendum conducit; qua de re, (vt teſtatur Ariſtoteles) e poſtremo fuit exculta, nam ante ratio innumerabiles artes inuenerat, per quas quæcunque ad vitam neceſsaria eſſent, ſolerter conſequeretur. Inter eas Medicina f fuit, quæ eo dirigitur, vt faciat, non vt contempletur, atque idcirco quæ per Anatomen oſtenduntur, diligentius inſpectat, vt transferat ad vſum. F

Ergo cum ad id quod maximas partes occupat, latiſſimèque funditur, referri tota facultas debeat, perſpicuum eſt Anatomen ad Medicinam attinere, quæ ſectis corporis humani partibus, ex inſpectione maximam colligit partem fructus, cum beneualentes g tueatur, & ægrotantibus reſtituat ſanitatem.

Cæterum cum multæ ſint medicinæ partes, ad nullam magis pertinere h Anatome videtur, quã ad chirurgiam; hęc ſiquidem complectitur omnem manus operam, ad curandum, ſiuę proximè, ſiue media interiecta cognitione pertinentem. Ex operis [i] autem chirurgiæ alię auferunt morbos, aliæ patefaciunt, vel poſtquam medicus ad curandum eſt adhibitus, vt cum demiſso ſpecillo, quam alte vulnus inſederit, explorat; vel antequam adhibeatur, vt cum perſecando cuiuſque partis naturam inueſtigat. Referre igitur Anatomen ad Chirurgiam k oportet, quod fecit etiam Galenus, l qui vt ſecundo libro de decretis Hippocratis & Platonis inquirat, oriatur ne motus voluntarius à corde, an à cerebro, ſecat thoracem viuentis belluæ, & cor aut euellit, aut arctè comprehendit, eamq; Anatomen appellat m Chirurgiam; ac meritò, cum ſit opera manus ad curandum ſi non proximè, ſaltem alio interiecto medio pertinens. Idem facit Galenus n in libro de vſu pulſuum, vbi vt caloris originẽ cõperiat, cor viuentis belluæ nudat, eiuſmodi anatomen ſimiliter chirurgiãuocans. Philoſophis autem, pictoribus, uel fictoribus, cum internas hominis partes intuentur, medicus Anatomen miniſtrat, non ſecus quam huic faber ferramentorum, architectus machinamentorum compoſitionem ſuppeditat, quibus vtatur, cum manu medicinam facit. G

Meritò igitur nos cum chirurgiam o tradidimus, inter eius operas numerauimus Anatomen, cuius ſuo loco mentionem fecimus, ſed integram tractationem huc diſtulimus, ut continuata eſset ſeries operarum, quas chirurgicus molitur, quibus abſolutis ad Anatomen reuerſi ſumus.

a In cap. 2.
b Gal. 2. de na. fac. c. 3.
c Supr. in 1. capite.
d Gal. 2. de anatom. aggreſſ. c. 2.
e Ariſt. lib. 1. diuinor. c. 2.
f Vidus li. 2. Inſti. medic. ca. 3. & Gal. lib. de tu. vale. ad Thraſyb. c. 30. & Gal. lib. de conſtit. art. c. 2.
g Sup. c. 1.
h Vidus 1. lib. chirur. c. vlt. & li. 2. c. 1.
i Vidus locis citatis.
K Vidus li. 2. chirurg. c. 1.
l Gal. 2. de Placitis c. 4.
m Gal. ibi. c. 4.
n Gal. li. de pulſ. vſu c. 2.
o Vidus li. 1. de chirurgia c. vlt. & lib. 2. c. 1.

Quæ tractanda ſint in deſcriptione Anatomes.

Caput IIII. H

PRoponamus primum de quibus agendum ſit, inde orſi, quod ex ijs qui de Anatome libros conſcripſerunt, plerique p naturam ſingularum partium tam ſimplicium, quam compoſitarum adeo diligenter perſecuti ſunt, ut ſubſtantiam, colorem, duritiem, mollitudinem, figuram, aſperitatem, læuorem, caua, magnitudinem, nexum, ſedem, numerum, originem, ductum, finem, actionem denique ipſam, atque uſum uberrrimè enarrauerint, nihilque prætererint, quod ad cognitionem naturalis ſtatus ipſarum facere poſse uideatur, quod munus ad hanc tractationem non pertinet, ſed ad eam, quæ eſt de ſanitate. q Conſtat enim unamquamque partem tunc appellari ſanam, cum naturalem compoſitionem retinet, quæ propoſitis rebus continetur; eum uero, qui de illis agit, de ſanitate agere manifeſtum eſt: qui Anatomen profitentur, non ſanitatem, & naturam partium ſingularum debent ſibi enarrandam proponere, ſed manus r operam per quam inueſtigare ipſam poſſimus, quod qui non faciunt, errant. In ſimilem errorem deferri

p Veſſallius, Valuerda, Realdus.
q Vidus in lib. 6. de tu. vale. gene. per totum librum, & in libro de tuen. valet. membr.
r Vid. lib. 1. de chirurg. c. vl. & lib. 2. c. 1.

eos

eos diximus, [a] qui de Chirurgia libros inſcribunt, in quibus morbos, cauſas, ſymptomata, ſigna, & præſidia omnia perſequuntur, quæ attinent ad eos caſus, qui manus operam deſiderant, ita vt minima pars librorum eorum ſit opera manus, quam profitentur; ſed hos ſatis [b] alibi improbauimus. Pergamus ad eos, qui integra volumina de Anatome conſcribunt, in quibus ſanitatem multo magis, quam quod pollicentur, enarrant. Quos tamen iure collaudare, & defendere ſe poſſe aliquis iudicabit; primo quod rem vtilem, ac medico neceſſariam tradant, dein, quòd ſine ipſa nequeant operam exponere quam profitentur; quandoquidem Anatome [c] vim habet ſigni, quo uniuſcuiuſque partis natura demonſtratur; ſunt autem ſigna ex numero eorum, quæ referuntur ad aliud, ſine [d] quo intelligi minime poſſunt, neque enim tenere ſigni alicuius notionem valemus, niſi ſimul teneamus quod ſignificatur.

a Vidus l. 1. de Chirurgia ab initio.
b Vidus l. 1. de Chirurgia ab initio.
c Sup. c. 1.
d Ariſt. in predicam. c. de relatiuis.

Quamobrem non poteſt tradi Anatome, quæ nobis ſingularum partium naturam ſignificat, niſi ipſa quoque ſimul tradatur; hæc ſunt, quæ reſpondere poſſunt, qui eorum ſcriptorum patrocinium ſuſcipiunt, quos facile ex defenſione deiiciemus. Fatemur enim notitiam partium ſingularum, quam perſcribere exquiſitam conantur, ſummopere vtilem eſſe, ac neceſſariam medico: ſed (vt præclare monet poeta [e] ille) nunc non erat his locus, cum abſoluta, & perfecta tractatio naturæ vniuſcuiuſque partis, pertineat ab librum de tuenda valetudine, non de Anatome.

e Hora. in Poetica.

Illud vero argumentum, quod grauiſſimum, & firmiſſimum videbatur, de neceſſitate tractandi ſimul ea, quæ mutuo ad ſe referuntur, nullo negotio diſſoluitur; nam detur, non poſſe explicari ſignum abſque re ſignificata, & ob id Anatomen abſque natura ſingularum partium, quam demonſtrat, at non propterea perſcribenda hæc eſt coniunctim cum Anatome, ſed ante (vt fecit [f] Galenus) qui non iiſdem, ſed proprijs, ac ſeparatis libris tractauit ſectionem à natura partium ſingularum; nam licet non videatur una ab altera poſſe ſeparari, eſt tamen proprium ſuum utriuſque munus: natura vniuſcuiuſque partis, ante qua; de ſanitate diligenter perpendenda, & ad viuum reſecanda eſt, poſtea vero cum Anatome tractatur leuiter percurrenda, & eatenus commemoranda, quatenus poſtulat cognitio propoſiti muneris, neque de ea volumen longius producendum, præſertim in partibus multiformibus enarrandis, quæ longiorem deſiderant diſputationem, nā de ſimplicibus eadem fere repetuntur in hoc opere quæ dicta ſunt in eo quod [g] eſt de tuenda ualetudine generatim. Breuiorem me duæ res facient, una eſt, quam ſequor methodus in ſingulis rebus tractandis; altera, quòd quæ non ſunt hic inſtituta, eatenus perſequor, quatenus faciunt ad patefaciendas ſingulas partes noſtri corporis per operas manus, vt ſectionem, demiſſionem ſpecilli, aut fiſtulæ, vinculum, inflationem, prehenſionem per hamum, & alias in [h] Chirurgia enarratas. Quamuis autem Anatome plures requirat, nomen tamen apud Græcos [i] obtinuit ab una ſectione, qua ex maiori parte vtitur.

f G. in lib. de aggreſſ. anatomic. & libris de vſu partiū.
g Vidus in l. de tu. va. generatim
h Vid. in l. 1. de Chirurgia ca. vlt.
i G. l. defin. medic. non longe a principio.

Eiuſmodi igitur omnes operas in aperiendis partibus, in quibus requiruntur explicare neceſſe eſt, quod antequam ſigillatim fiat, operæ precium eſt, præcepta quædam omnibus communia recenſere, quem ordinem in [k] Chirurgia quoque ſeruauimus. Sunt autem eadem fere, quæ communiter proponuntur hic, atque ibi, eadem enim attenduntur in parte Chirurgię atque in tota, [l] nimirum Medicus, ægrotans, miniſtri, inſtrumenta, lumen. Hic tantum pro ægrotante conſiderandum eſt corpus incidendum, quibus conſtitutis, ad operas in ſingulis partibus exercendas tranſibimus.

k Vid. in l. 1. Chirurgiæ cap. 2.
l Hip. l. de offic. med. ab initio.

Qualem oporteat eſſe medicum, qui Anatomen profitetur, & quales miniſtros.
Cap. V.

VEniat igitur primo in medium Medicus, qui adminiſtrare Anatomen debet, profecto cum idem ſit, qui opera manus vtitur in curando, neceſſe etiam eſt, ita ſit inſtructus, vt in Chirurgia [m] præcepimus, vbi ipſum ſpectauimus, & priuſquam ad curandum adhiberetur, & poſtquam adhibitus eſſet. Triplici autē [n] bonorum genere, fortunę, corporis, & animi præditum eſſe ipſum voluimus, priuſquam ad curandum adhiberetur; deſiderauimus in eo fortunæ bona, ne [o] ob anguſtiam rei familiaris auocaretur à ſtudio, atq; ab operibus artis; eadem nunc in eo requirimus, qui verſari debet in corporibus incidendis; longum enim tempus poſtulat hæc ars, & hominem, qui omnibus rebus poſthabitis, totum ſe in inueſtiganda natura noſtrarum partium collocet, omneque in eo ſtudium, curam, atq; operā ponat, non ſolū quia plurima ſunt, q̄ notari debent, ſed ēt quia eadē ſæpius inſpectanda ſunt: quæcunq; .n. oculorum ſenſu percipiuntur, facile excidunt, niſi aſſiduitate inſpectionis, vt ſupra [p] mōſtrauimus, memoria reficiatur. Ex bonis corporis neceſsaria eſt ſanitas, laborioſa .n. eſt opera hæc, quam præſtare homo infirmus nō ualet: requiritur potiſſimum clara oculorum acies, ne minimum quidq; fugiat incidentem, ſæpe enim paruæ etiam particulæ maximi ſunt momenti, & vſum præbent incredibilem, quod in neruulis quibuſdam accidere videmus.

m Vid. in l. 1. de Chirurg. ca. 3.
n Vid. ibi. & l. 2. de inſtit. med. cap. 6.
o Vid. ibi.
p Sup. c. 2.

a Cor. Cel. li.7. in proem. b G. l.1. de off. Medic. c Gal. loco citato. d G. 1. aph. com. 1.

Requiritur & manus a strenua, atque agilis, ut cum necesse est altius scalpellum demittere, secare quæ duriora sunt, impellere, educere, atq; in diuersa contendere, possit hæc firmissime præstare: dexteritas b vero manus efficit, vt cæteris inuiolatis, tantum scalpello attingatur, quod propositum est, tum vt apte inter se partes diducantur; ne ve dum vna tractatur, altera laceretur: præterea, vt cutis à subiectis corporibus adhuc integra separetur: Mitto iucunditatem, c quam spectatoribus affert dexteritas; hanc vt in alijs artibus amamus, ita etiam in secandis corporibus animalium, & eo magis, quo materia tractatur longe nobilior, d quam ligna, lapides, aut metalla. Habetur dexteritas primum a Natura, sed perficitur deinde vsu, atque exercitatione, non solum in animalium corporibus secandis, sed etiam in minutis operibus fabrilibus: reddit hæc maxime idoneum medicum ad persequendas scalpello singulas particulas, quantumuis exiles, qualem in primis nunc esse constat Gabrielem Fallopium medicum doctissimum. Restant bona animi, quæ in e morales virtutes, & scientias separantur; vtrisque instructus esse debet Medicus ad ægrotantium curationem, sed ad animalium corpora secanda, non ita necessariæ sunt virtutes, sicuti scientiæ; ergo præter dialecticen, ac naturalem Philosophiam, peritissimus f esse debet medicinæ, & ad vnguem tenere hominis naturam, ita ut usum, actionem, formam, & materiam non solum didicerit, sed animo firmissime teneat, ne in ipsa sectione hæreat, sed prompte, atque expedite suum munus exequatur: alioquin minus idoneus erit, qui belle incidat, euellat, monstret vniuscuiusque partis constitutionem. Si quis autem roget, quo pacto sciri hæc a medico, ante Anatomen possint, cum per ipsam g inueniantur; huic audacter respondebimus, neminem esse idoneum Anatomes professorem, nisi prius h quæ per sectionem patefiunt, partim lectione, partim inspectione didicerit apud magistros Anatomen exercentes; & ueluti qui digitum ad fontem intendunt, ostendentes quæ reperiunt. E F

e Vidus li. 2. Institut. medicinæ, c.6. & 1. li. chirur. c.3 f Vidus 1. lib. chirur. c.3 g Supra li. præsenti c. 1.2. & 3 h Gal. 2. de vsu par. c.3

Si quis autem leuiter cognoscens nostrarum partium naturam, de libris, aut de præceptore per se uelit secare, ut testimonio oculorum comprobet quæ didicerat; principio quidem, vt ignarus secandi lacerabit partes corporis, quod tractabit, sed processu temporis tandem fiet peritus, non secus quã i citharœdus citharam pulsando; præcedet sectio imperfecta potentiam perfectam secandi. Exerceatur autem priuatim, priusquam publicè naturam tentet singularum partium ostentare. Talem igitur esse medicum uolumus, priusquam Anatomen aggrediatur, sed cum iam aggreditur, cultum, habitum, actionem in eo requirimus, qualem præcepit Hippocrates, k vt aptissime exequi suum munus valeat: Cultus potissimum refertur ad vngues, l & vestem; vngues non secus atque in alijs chirurgijs æquent digitorũ summitates; nam breuiores nequeunt prehendere breuia corpuscula; longiores incommodi sunt. G

i Arist. 9. li. diuin. c. 8. & Arist. li. 2. posteriorum c. ult. k Hip. li. de off. medici ab initio. l Hip. ibid. & Ga. 1. de vsu par. c. 7. & Vidus lib. 1. de off. c.3. m Hip. ibi. n Hip. ibi. o Hipp. ibi p Hip. ibi.

Vestis m ita collecta sit, vt neque fluat, neque strangulet, tum distincta sic, ut nulla parte duplicetur. Habitus n medici dum secat, talis sit, vt siue stet, siue sedeat, commodè collocetur, paratusque sit ad operas exequendas, & stabilis, ne labet. In o agendo autem vtatur digitis summis, plerunque indice cum pollice, interdum & tota manu prona, aut ambabus aduersis.

Hactenus de medico, transeamus ad ministros, quibus eget ad Anatomen, vt abluant p siccent, detergant, abradant corpora, quæ patefieri debent, vt alligent, ac contineant viuentes belluas, vt intestina, viscera, & quæ subinde inciduntur, auferant, vt ossa cadaueris purgent, ad scheleton conficiendum, vt partes, quæ inciduntur, aut ab aliis separantur, digitis, aut hamis prehendant, vt inflent pulmonem, vesicam, & alia generis eiusdem, multa ministrent; q inseruiunt etiam in separanda cute à subiectis corporibus, siquando hoc munus ipsis alicubi sit demandatum; nam in buccis ne lateant musculi, qui cuti valide inhærent, atque admixti sunt, similiter sub alis, r Galenus autem a se remouendam existimauit; quod si illi periti sint, aut leuiter eiusmodi ministeriis instructi, melius inseruient. Adhibere solemus infimos homines, qui vt magis assueti laboribus, non defatigantur assiduitate, non recusant tractare, aut auferre quæ sordida sunt: sed quicunque sint, debent iuxta præceptum s Hippocratis tacere, parere imperanti medico, vt cum hoc, uel illud instrumentum petit, præsto sint, obsequantur, præbeant, quod petitur: sint etiam securi, ne præsente cadauere laruas pertimescant, atque exanimentur. H

q Gal. 3. de anato. aggress. ca. 2. r Gal. 4. de anat. c. 2. & l. de dissec. musculorum c. 1. s Hip. l. 1. de offic. Med.

De

A

De corpore, quod in Anatome incidendum est. Cap. VI.

MEdicus dum in curatione versatur, tractat [a] solum corpus humanum, atque illud viuens, nam quod defunctum est, non tenetur amplius morbo, qui (vt docuit [b] Aristoteles) est affectus viuentis, & idcirco curationem non postulat; quadrupedum vero curatio non pertinet ad medicum, sed ad eum qui profitetur veterinariam artem, quam dicunt, aut mulomedicinam: quamobrem à medico vnum [c] corpus humanum uiuens curatur. Aperitur autem in Anatome, non modo humanum, sed belluarum quoque, inciduntur enim hæ non modo mortuæ, sed etiam viuentes, quæ sectio partim [d] ad alios, partim ad ipsum medicum confert: ad alios quidem, vt fictores, pictores, philosophos; siquidem qui fingunt, aut pingunt, conantur non solum hominum, sed belluarum quoque speciem exprimere, & idcirco non tantum illorum, sed harum etiam sectas partes intuentur. At Philosophi qui spectatores sunt rerum omnium, quas natura constituit, vt hominum, ita & belluarum partes intuentur, atque admirantur; nam his quoque, quamuis minimæ sint, & vilissimæ habeantur, insunt Dij, vt sapienter existimauit [e] Heraclitus. Ad medicum vero B eatenus spectat sectio belluarum, quatenus non sunt præstò cadauera humana; vetat enim superstitiosa quorundam religio, in quo casu cogitur belluas quantum potest similes incidere, vt nostrarum partium naturam inuestiget. Adde, quod vbi de sectione, vel vsu [f] alicuius ambigitur, ad quam partem referatur, nihil expeditius est, quam viuens animal secare; facile enim sic apparet, à qua parte quæque vis proficiscatur, & quem locum curare oporteat, vbi illa aut interit, aut imminuitur. Quamobrem necesse est belluam aperire, non hominem, quamuis Herophilus, [g] & Erasistratus nocentes homines à Regibus è carcere acceptos viuos inciderint, considerarintque etiam spiritu manente, ea quæ natura ante clausisset: neque enim crudele existimabant, (vt [h] inquit Cornelius Celsus) hominum nocentium, & horum quoque paucorum suppliciis remedia quæri populis innocentibus; sed nimis tetrum, nimis inhumanum, [i] nimis crudele est, viuorũ hominum membra, aluum, atque præcordia incidi, & salutis humanæ præsidem artem, non solum pestem alicui, sed hanc etiam atrocissimam inferre, cum præsertim quæ tanta violentia quæruntur, perspici queant in belluis, quas natura alioquin ad hominum vtilitatem genuit, quanquam ab his etiam abstinet [k] Porphyrius, & quicunque sequitur Pythagoram, scelusque existimant uesci eorum uisceribus, neque intelligunt, omnia quæ sunt in mundo, hominum [l] causa facta esse, & parata: tantumq; C abesse, ut bestiarum causa parata sint, vt ipsas etiã bestias Dii immortales non ad aliud, quam ad vsum hominum fabricati esse videantur.

Sed his relictis, statuamus quomodo affectum esse debeat corpus, quod secatur: ergo ad munera singularum partium perspicienda, ut neruorum, venarum, arteriarum, musculorum, præterea uiscerum, ut cordis, pulmonis, præstat viuas belluas secare, quod [m] Galenus se fecisse non solum scribit, sed docet etiam, qua ratione id fieri commode possit. At ubi latentium partium patefacere materiam, & formam oportet, idoneum est cadauer, ad id quod quærimus inuestigandum; præsertim ubi humanum sit; siquando hoc [n] desit, simia accipitur, non quælibet, sed illa potissimum quæ hominis figuram inter alias maxime refert; habet hæc [o] faciem breuem, & rotundam, temporum musculos exiguos, caninos dentes, paruos, pollicem digitum in manu maiorem alijs, os pectoris inter quadrupedes latissimum; eadem minimum pilosa est, [p] erecta stare potest, belle ingredi, & velociter currere: videtur hæc non solum similis homini, sed fere vndique par, dissidet tamen in quibusdam, quæ [q] Galenus animaduertit, & in pluribus, quæ iuniores, [r] quibus maxime data est facultas incidendi humana cadauera, diligentia obseruarunt; multæ enim sunt dissimilitudines inter ipsam, & hominem, ut in musculis compluribus, in intestino, [s] in mesenterio, in omento, in fibris [t] pulmonis. Sed veteD ris prouerbii admonitu, quando id fieri non potest. quod velis, id velis, quod potest, ad [u] simias confugiendum est, cum non est copia humani cadaueris, id quod coactus est facere Galenus, cui raro permissum fuit aperire cadauera humana. Aperuit igitur quæ ab his non multum distarent, atque imprimis simias, quas [x] narrauimus, quæ vbi non dentur, iubet, vt aliæ simiæ accipiantur, minus.n. dispares sunt, quam aliæ belluæ; at vbi hæ etiam desint, [y] ursum eligit, deinde aliam quadrupedem, ex iis, q̃ dentes habent serratos; postea suem, tum belluam aliquam ex iis, quæ cornibus preditę sunt, & vnguibus bifidis; postremo solidipedem, & rumінantem: [z] reiicit autem paruas bestiolas, ut feles, & mustelas, quod harum partes plurimum distent ab humanis, & quod ob paruitatem, minus conspicuæ sint, quam in grandioribus belluis. Necesse [a] igitur est, vbi non sint hominum, secare cadauera quadrupedum, quantum fieri potest, simillima, nulla est autem tam dissimilis, quæ non habeat multa communia cum homine, quæve non præseferat partes aliquas per omnino pares. In iis igitur secandis, & viuentibus, & mortuis, debet assidue versari ille, qui Anatomen profitetur, vt consuetudine incidendi dexteritatem, quam [b] diximus, sibi comparet, per eam deinde ita artificiose incidat, ac publice ostendat humani cadaueris partes, ut summam moueant spectantibus admirationem

- a G.1.aph. com.1
- b Aris.l.de sensu & sẽsili c.1.
- c G.1.aph. com.1.
- d Sup. c.1.
- e Heracl.
- f G.l.9. de Anatom. aggress.c.1
- g Celsus l. 1. in proœmio.
- h ibid.
- i Cor. Celsus loco citato.
- k Porphyrius.
- l Ari.2.physicorũ tex. 23
- m Gal.7.d' anatomicis aggres. c.11. & 14.
- n G.l.1 de anat. aggressionib. c.2. & li.6. c.1.
- o G.ibid.
- p G.ibid.
- q G.1.l.de anat. agres. c.2.
- r Vessalli. l.5. c.4
- t Vessalli. l.2.c.7.
- u Gal.1.de anat. c.2.
- x Pau.ante & G.lib.6. de anat. ad min.c.1.
- y G.ibi.
- z G.ibid.
- a Gal.1.de anat. adm. c.2. G 6.li. de anat.ad min. c.1.
- b Sup. c.5.

tionem.His ita constitutis,satis iam constat,in Anatome non modo humanum corpus secari, E
sed etiam belluarum,quæ solæ viuentes ubi res postulat,incidantur.Sed quia ad id quod quæ
rimus,multum interest,qui sexus,quæ constitutio, quæ ætas, qui habitus sit corporis quod se-
catur,tum quod tempus,& quod genus necis,idcirco singula seorsum exponenda sunt.Quod
attinet ad sexum, qui animalium naturam perscrutari uolunt, promiscue, & communiter tã
mares,quam fœminas debent inspicere,ita ut cadauera incidenda sint,& modo hæc,modo il
la,prout se se nobis offerunt,siquid autem in disquisitione positum sit de mammis, de vtero,
de fœtu,secetur fœmina, siue homo,siue bellua, alioquin marium corpora euidentius vniuf-
cuiusque partis naturam patefaciunt;vtrumuis seces,siue marem,siue fœminam,præstat eli-
a Supr. lib. præsenti, c.1. gere corpus maxime secundum naturam affectum,cum eò [a] sectio spectet,ut quæ secundum
naturam sunt,se se ostendant; cum præternaturam affectum est, nequit naturalem composi-
tionem,quam quærimus,demonstrare:danda igitur opera est,ut habeantur, non modo homi-
num,sed belluarum quoque cadauera,quantum eorum conditio patitur, naturalem composi
tionem retinentia, id quod maxima ex parte faciunt, quæ è suspendio statim accipiuntur ;
sed multo magis, quæ poculo ex papaueris lachryma interimuntur,quo necari solent illi son-
b Ga. li. 4. de anato. adm. ca.2. tes,quorum corpora ad vsum Anatomes medicorum Academijs conceduntur. Galenus b ve F
ro simias iniecto fune strangulari in aqua uolebat,ne vlla pars colli violaretur. Sed cum post-
quam interempta sunt corpora,nondiu seruent naturalem compositionem, nam aut putre-
scunt,aut exsiccantur, aut contrahuntur, ita ut uix separare cutem a subiectis partibus li-
ceat,satius est,recens mortuum secare;siquando inaruit,ac riguit, perfundatur aqua calida,
sic enim mollitur,quasi recens mortuum; earum tamen belluarum, quæ sanguine humidiori
continentur,veluti sues,præstat vetustum cadauer; quod recens est,minus idoneum est, cum
c Ga. 4. de anat. adm. c.2. sanguinis suffusio incisionem pariter impediat, atque aspectum, atque idcirco talia corpora
vetusta [c] accipimus,& in aere frigidiore aperimus.Porrò ætas animalis, cuius cadauer inci-
dendum est,firma ad pleraſque partes inspiciendas aptissima est, quamquam nerui, & liga-
d Ga. 4.de Anat.c 2. menta melius d apparent senio confectis, cum non obruantur pinguedine, qua etiam ca-
rent ætate tenera; sed tunc eiusmodi partes exiles sunt,& imbecillæ, ita ut præstet,seniori-
bus corporibus apertis,ea inspicere:ergo vbi detur optio,talia incidere corpora oportet,qua
e In hoc c. lia descripsimus, [e] alioquin ea,quæ ad manum sunt. Qua ratione autem collocari debeant,
agemus,qua de lumine,& loco,vbi administratur Anatome,si ante instrumenta, quibus uten-
dum est,proposuerimus. G

De instrumentis ad Anatomen necessarijs. Cap. VII.

Operæ, quas Anatome requirit, quamuis magna ex parte ad sectionem referantur,
f Sup. ca.1. & 3. vnde nomen traxisse hanc facultatem diximus, f sunt tamen pleræque aliæ,quas
chirurgicus præstat in curando. Quamobrem facultas hæc illis vtatur instrumen-
tis,quæ in vnaquaque opera chirurgiæ vberrime g exposuimus,eadem nunc sum
g Vid. li.1. chirurg. c.6 matim repetemus,adijcientes,si quod nouum requiritur,quod ibi minime fuerit enarratum.
h Vid. li.1. chirur. c.6. In vniuersum autem vt in Chirurgia, h ita in Anatome instrumenta tot, & talia esse debent,
quot,& qualia valeant nobis ad perficiendas operas inseruire.In curandis quidem ægrotan-
i Ga.14.meth.c.13. tibus cum aut [i] sanitas restituitur,aut nulla noxa infertur,tunc dicimus manus operam tuto
præstare,in exercenda verò Anatome,cum nulla pars laceratur,sed vnaquæque quantum fie-
ri potest statum suum retinet naturalem;quamobrem ad instrumenta, per quæ secemus, alia
quoque accedunt,quæ efficiunt, vt tuto secemus:huiusmodi sunt stili, quos indimus in cana-
K Gal.4.de loc.aff.c.2. les aperiẽdos,tũ laminæ,membranæ custodes, μηνιγγοφύλακας k græci nominant.Reliquæ duæ
animaduersiones,scilicet vt celeriter, & iocundè vnamquamque operam præstemus, com- H
l Hip. 1. li. de off. medici text 1. & 1. acuto. tex. 8. munes sunt aliarum artium, præcipit enim Hippocrates, l quemadmodum in Chirurgia nar
rauimus, [m] vt in quauis arte quæ citò,& iocundè fieri possint,citò,& iocundè fiant,atque id-
circo etiam in Anatome administrãda imprimis probatur ille medicus,qui opportunis mune
ribus non solum tutò,sed citò etiam,& iocundè fungatur.Nam quod attinet ad celeritatem,
m Vidus li. 1. de chiru. c.2. qui celerius vnamquanquam operam efficit, minus incommodo afficit.Ad expediendam ope
ram apposita sunt cuiusque generis complura instrumenta, veluti complures cultri, vt cum
vnius acies hebescit,altero utamur,eodem conferunt non solum complura, sed etiam oppor
n Gale. 14. meth c.13. tuna,& idoneo loco collocata.Cæterum iocunditas,in chirurgia maxima ex parte ad n ægro
tantem,in Anatome ad spectatores refertur,qui facilius,ac diutius in theatro retinentur si &
aliquo pacto oblectentur,& nihil, aut certe quam minimum offendantur; huc ergo spectat
iocunditas.

Quamobrem habeantur instrumenta elegantia ad exercendas operas necessaria, habean-
tur quæcumque ad iocunditatem conducunt,quemadmodum spongiæ,vasa,odores. Instru-
o Vidus 1. li. chirurg. c.6. menta [o] igitur tot,& talia esse debent,per quot,& qualia possimus operas institutas tutò,ci-
tò,& iocunde præstare.Postulat autem instrumentorum structura tam formam, quam mate-
riam idoneam:materia alia alijs aptatur,neque enim eadem omnibus conuenit;quędam fiunt
ex

A ex ligno, quædam ex metallis, vt ex argento, ex ære, quamuis pleraque conficiantur ex ferro,
alia molliore, alia duriore. Postulant & instrumenta aliam formam, & ad alias operas, atque
ad eandem in alijs partibus efficiendam, veluti ad sectionem, cui & cultri, & scalpelli multi-
formes inseruiunt; sed quam materiam, quam formam postulet vnumquodque instrumentū,
intelligemus, si vnà cum operis, ad quas aptantur, singula perpendamus: sumemus autem ini-
tium à sectione, quæ & ipsa per se maxima ex parte vsu uenit, & alias operas sibi quasi ancil-
lulas subiicit; utitur hæc instrumentis, non solum forma, sed etiam materia inter se differenti-
bus: nam quamuis maxima ex parte conficiantur ex ferro, [a] fiunt tamen nonnulla ex bu-
xo, vel alio ligno densiore. Aptantur hæc, vbi molliores partes separare inter se vo-
lumus, quemadmodum musculos valde inhærentes; nam ubi ferreus scalpellus adhibea-
tur, acies abrumpitur, & quod separandum est lacerat: alioquin ad incidendum de-
bent conflari [b] instrumenta ex ferro, uel duriore, ut ad ossa, cartilagines, ligamenta, & alias
eiusdem generis partes duras, uel molliori, ut ex chalybe, ad secandas partes molles. Sub for-
ma, quam spectare in instrumentis secantibus debemus, comprehenditur figura, magnitudo,
numerus, non secus quā sub forma partium nostri corporis. Ad figuram attinet cuspis, gladij
enim siue cultri, siue scalpelli, [c] in acutum mucronem desinunt, quib. utimur, ubi per angustio
B ra loca penetrare necesse est; alij desinunt rotundi, ac lati, atque hi opportuni sunt ad diducē-
das membranas: sed inter cuspides acutas, aliæ rectæ figurantur, aliæ ad similitudinem falcis,
ut hæc ad obliquam, [d] illa ad rectam sectionem accommodetur. Subijcitur etiam figuræ
acies, quæ uel æqualis est, quemadmodum in tonsorijs cultris, atque in scalpellis; uel inæqua-
lis, quemadmodum in serris;, quæ cunei modo figuratos dentes habent pectinatim dispositos, qui facile imprimantur, ualeantque durissimas partes, ueluti ossa persecare. Verum acies
æqualis non semper eodem modo acuta conuenit, sed magis ubi incidendæ sunt partes mol-
les, minus ubi secare ualde duras oporteat, ueluti ligamenta, cartilagines, ossa, expedit enim
tunc hebes. Acies postulatur acuta, uel ab altera parte tantum, uel ab utraque, prout scalpel
lo, uel ab uno latere, uel ab utroque incidere necesse est. Magnitudo item secantium instrumē
torum, quam diximus sub forma comprehendi, uaria est, quædam enim grandia requiruntur,
quædam parua, quædam media, ut respondeant partibus incidendis, & ita aptentur operis,
quas molimur. De numero autem ante [e] diximus multis opus esse instrumentis eiusdem ge
neris ad celeritatem comparandam, sed eiusmodi numerus non pertinet ad formā, quam nūc
in eodem instrumento attēdimus: Vbi pars secanda est, opus est interdū simplici scalpello, cū
ab vno tantum latere secari debet: interdum duplici, veluti ad costam secandam, ad quam
excisoriam forficem adhibemus, quæ constat ex duobus scalpris, oppositam aciem inter se
C habentibus, ac media fibula distentis. Ad sectionem, præter secantia instrumenta, cotem quo-
que pertinere manifestum est, qua illa subinde acuantur, cum eorum acies sectione retundi-
tur. Refertur & ad sectionem malleus, quo scalpellus hebetiorem aciem habens ad diuidenda
ossa impellitur. Cæterum sectioni aliæ quoque operæ subseruiunt, ut prehensio, & custodia, at
que idcirco etiam instrumenta, quibus ad præhendendum, vel custodiendum vtimur. Interea
dum secamus, aptissimi sunt digiti sinistræ manus, sed lumini officiunt; ideo vulsella, aut [f] ha-
mo prehendimus particulam, quam resoluimus. Habemus aūt hamos variæ magnitudinis, ut
eum particulæ inijciamus, qui maxime aptatur. Ad custodiendum [g] vero laminam demitti-
mus, aut stilum ex metallo, uel [h] ligno, uel dimidiatam fistulam æneam, in venas, arterias,
aut sinus, deinde scalpello lineā ducimus, qua parte eiusmodi instrumentum aliquod demis-
sum est; quo fit, vt aperiamus, quod uolumus, altera parte inuiolata; quamquam demittimus
etiam stilum, aut [i] specillum, ut sinum spectemus, & anfractum inuestigemus; atque ita natu-
ram partium patefaciamus. At ne in hac inquisitione laceremus partes, quas attingimus, stilo,
aut specillo utimur ex plumbo, quod facile sequitur: spectat hæc opera ad sectionem, tanquā
ministra, non secus quam inflatio, per quam intelligamus partium amplitudinem naturalem:
D subsidunt enim in cadauere partes, quæ turgere solent, sed admoto clystere, vel folle fabro-
rum, aut ore ministri inflantur; & eo pacto ostendunt, quantum secundum naturam disten-
dātur: cognoscimus hoc pacto intumescere adeo pulmonem, vt compleat spacium thoracis,
& cerebri membranam internum spacium caluariæ. At [k] per fistulam non modo inflamus,
sed dignoscimus etiam an sanguis in arterijs contineatur, aperitur enim viuentis belluæ arte-
ria, in quam fistula, aut calamus demittitur. Præterea vt stabile sit corpus, quod aperitur &
commode secari possit, adijciuntur ferramenta, aut fulcra, ex paleis, pannis, scorteis, puluillis,
aut alia eiusdem generis. Iam vero canales, ut nerui, & arteriæ, cum viuæ belluæ secan-
tur, laqueo intercipiuntur, vt appareat, [l] vnde vitalis, aut animalis facultas proficiscatur:
sed ad laqueum nectendum inijcitur filum aliquod, vel ex lino, vel ex serico, per acum, quam
sub canali traijcimus; ad quem vsum habentur acus complures; obliquæ autem commodio-
res sunt; pro acu vtimur interdum specillo, ab altero capite perforato. Alligamus etiam inte-
stina, ne dum extrahuntur, & alias partes inquinent, & fœtorem teterrimum inhalent; ita vt
spectatores intolerabili odore repellantur; sed alioquin fœtorem cadaueris solemus repelle
re thuribulo, & alio eiusmodi vasculo, odoribus incēsis. Solemus & fasciculos florum ad nares
admo-

a G.l.6. de anat. adm. c.10. & G.9. de anato. adm. c.1.

b G.l. 8. de anat. adm. c.6.

c G.8. de anato. adm. c.4.

e G.8. de anat. adm. c.4.

e Sup. hoc c. & Gal.6. met. c.6.

f G.1. de anat. adm c.5. & l.8. de anato. c.4.

g G.4. d lo. aff. c.2. & 1. de off co. 6.

h G.6. de anat. adm. c.10.

i G.9. de anat. adm. c.1.

k G.l. an sāguis in arte riis contin. c.8.

l G.l. an san guis ī art. c.8. & G.l. de vsu pul. c.2. & 2. l. de Pla. Hi. & Pla. c.6.

a Arist. 13. proble-- mat. 9. & 20. sectio. probl. 33. admouere, è quibus afflant odores; quanquam tradit Aristoteles, [a] ea quæ male olent, si cum ijs misceantur quæ mouent odoris suauitatem, deterius olere, quod magis penetret ipsorum fœtor, ac deferatur; experimento tamen comperimus, fœtorem ab acerrimi odoris suauitate superari. Opera hæc, quæ odorationem comparat, si non ad secandum, certè ad iocundius secandum conducit, sicuti & detersio per spongias, quæ plures habeantur, ut absorbeant quicquid sanguinis, aut sordis effluxit, ut sine vlla fœditate aspiciantur partes, quas patefacere instituimus. Spectat & ad iocunditatem amotio eorum, quæ subinde è corpore educuntur, ad quem vsum parantur vasa, in quæ infundantur. Constat igitur operas omnes, & omnia instrumenta quibus utimur in aperiendis corporibus, aliquo pacto ad sectionē referri: sed quia b Gal. li. de ossib. c. 1. secto corpore, ossa purgantur, & simul iunguntur; sitque quod græcè [b] σκελετός nominatur, necessaria etiam est terebra, aut subula, qua perforentur ossa; necessarium est & filum ferreum, aut æneum, quo inter se nectantur, & forceps, qua id præcidatur. Hæc de instrumentis Anatomes.

DECLARATIO SCAMNI ANATOMICI,

Necnon Instrumentorum, quæ administrandis ritè Sectionibus potissimum accommodantur.

A	SCamnum cadaueri secando idoneum.	M	Varia stylorum genera.
B	Asser super quem viuēs corpus sternitur ad secandum.	N	Obliqua acus vna cū filo crassiore.
C	Varia foramina per quæ laqueos traijcimus ad vincienda crura, ac brachia corporis quod secatur.	O	Spongia.
		P	Serra.
		Q	Malleus ligneus.
		R	Arundines inflandis pulmonibus, ac ceteris partibus idoneę.
D	Anuli in assere defixi, manibus, pedibusque vinciendis accommodati.	S	Filum æneum nectendis ossib. aptū.
		T	Subula forandis ossibus accommodata.
E	Anulus, cui malæ viuentis belluæ catenula alligantur, vt immobile caput seruetur, neque vox, aut respiratio vinculis impediatur.	V	Scalper ossibus secandis idoneus.
		X	Forpex quo ænea fila prescindimus.
		Y	Cotes, qua acuuntur scalpelli.
		Z	Forficula.
		Γ	Forpex torquendis filorum extremis idonea.
F	Varia nouacularum genera.		
G H	Cultri, cultelli, scalpelli.	Π	Dimidiata fistula ænea super quam scalpellus ducitur.
I	Grandior, ac validior culter.		
K	Culter ex buxo.	ω	Tigna quibus scamnum sustinetur.
L	Hamuli.		

B
A
D
I
G
H
X
O
R
F

De Lumine, Loco, ac Scamno idoneo ad Anatomen. *Cap. VIII.*

a Sup.c.4. SVpereſt quintum ex ijs,quæ communia eſſe oīs Chirurgiæ monſtrauimus, [a] lumen E
videlicet, quod pertinet quoque ad Anatomen; idque merito, cum ſit quædam
a Hip. l.de offi.ab initio. Chirurgia: cadit autem lumen ſub b artem,quod appoſitè ad inſtitutam operam
aptetur ab artifice. Quamobrem de ipſo nunc agemus,& ſimul etiam de loco, quē
colluſtrare debet, ubi ſecare corpora conuenit, id quod in c Chirutgia quoque obſeruaui-
c Vid.lib.1. chirurg c. 7. mus vna cum lumine perſecuti officinam, in qua Chirurgicus ſuas operas moliretur, quam-
quam ad ægrotantem tantum,& Medicum ibi lumen retulimus:talem d enim eſſe voluimus,
vt Medicus cernere poſſet partem,quam tractaret,& ægrotans nullam inde acciperet offen-
d Vid. ibi. ſam,id quod Hippocrates e præcepit, (cum ait) ex luminibus quæ dantur, conferuntque,
e Hip. 1.li. de offi. tex. 11. ægrotans ſemper conuertendus eſt ad illuſtriſſimum. Verum in Chirurgia refertur lumen non »
modo ad medicum, ſed interdum etiam ad id quod tractatur, veluti cum oculi curantur; at »
in Anatome nulla habenda eſt ratio belluæ, aut cadaueris,quod aperitur, ſed magis conuer-
tendum lumen eſt ad eos, qui ſpectatoresſe præbent partium quæ inciduntur: ita enim mo-
derari lumen oportet,ut non ſolū medici,ſed ipſorū quoq; oculis ſingulæ ſubijciantur. Si quā-
do autem medicus priuatim ſectionem aggreditur, ut aliquid per ſe inueſtiget, nihil ad eos F
ſpectabit,ſed lumen,ſiue naturale, ſiue artificioſum adhibebit, ſic ut facile perſpiciat quæ in-
quirit, facile item ſibi locum eliget opportunum. Verum ubi publicè adminiſtretur Anato-
me,ut ſolet in recte inſtitutis philoſophorum,ac medicorum Academijs, eo dirigere lumen o-
portebit,ut quæ aperiuntur,ab ipſis ſpectatoribus clariſſimè diſcernantur: hoc quale eſſe de-
beat,exponemus, ſi qualis locus ad hanc operam aptiſſimus ſit,enarrauerimus. Profecto cum
hic ad uidendum pertineat,debet eſſe theatrum,quod a uidendo nomen inuenit,neque aliud
eſt theatrum,quam ædificium uidendis ſpectaculis idoneū:proponebantur a ueteribus [f] ſce-
f Plinius li. 36.c.15. nici ludi in theatris,quorum multa adhuc ueſtigia, & quaſi cadauera cernuntur: ſic autem
ſtruuntur. Ex integro circuli ſpacio quarta pars ſcenæ datur, reliquum g theatro tribuitur:
g Vitruui⁹ l.5. c.6. eſt autem ſcena quaſi frons theatri: eiuſmodi fuit apud veteres prima extructio, ſed deinde
h Plin.l.36 c.15. duobus theatris ſimul iunctis cœptum eſt ædificari [h] amphitheatrum, ouata figura,ad ludos
gladiatorios,& concluſarum ferarum uenationes: poſtea uero quam amphitheatrum in lon-
gam figuram tractum eſt,uocatus eſt circus, qui locus maxime opportunus eſt ad ludos curru-
les,ad curricula hominum,atque equorum,ad venationes,ad naumachias;ſed tam in amphi- G
theatri,quam in circi cauſa gradus ſunt,quaquauerſus,ex quib. ſedentes ſpectare commodiſ-
ſime poſſint quæcumque in arena fiunt; hoc eſt in media area, quæ inde nomen traxit, quod
ſterneretur arena. In theatro gradus non ſunt vndique extructi,nam quarta parte circuli (vt
i Pau. ante. diximus i) ſcena collocata eſt, ubi ſcenici ludi fiunt. Ergo locus,vbi Anatome publice ad-
miniſtratur,magis theatri formam habet,quam ouatam illam amphitheatri;aut lōgam circi;
ſpectatores enim non debent grandiores res intueri,vt aurigas,gladiatores,venationes, nau-
machias,quæ etiam ex loco remoto ſpectātur,ut in amphitheatro,aut circo,ſed minutas ani-
malium particulas,quæ non niſi ex vicino loco diſcernuntur. Quamobrem iſti ſpectaculo ma-
k Pau.ante xime idonea eſt forma theatri, quam deſcripſimus: K media enim ſcena collocatur ſcam-
num,ubi iacet corpus,quod inciditur,& ab uno latere miniſter, ab altero medicus,qui ſectio-
ni præeſt:ſpectatores autem in theatri gradibus reſident,uel potius ſtant, quaſi pulpito inni-
xi,tignis ad eum uſum diſpoſitis in prominenti parte graduum, unde ſimul omnes intueri
queunt quæ ſubinde aperiuntur. Sed ut hæc idonea forma theatri eſt, ita etiam magnitudo,
quæ ſpectatorum multitudini reſpondeat; quod obſeruatum a ueteribus cernimus; nam in
paruis oppidis,ac municipijs,ubi paruus eſſe debuit ſpectatorum numerus,parua theatra ædi-
ficarunt,contra magna in magnis,ac frequentiſſimis vrbibus; ut omnes uidendi cupidos ma-
xime caperent,intelligebant enim nihil magis ſpectaculis aduerſati, quam perturbationem, H
atque tumultum,quem illi excitant, qui iam completis gradibus anguſtiori theatro ſuperue-
niunt,nam cum cernere nequeant quæ aguntur,indignati,atque alijs inuidentes,omnia per-
turbant;id quod etiam vſu uenit, ubi corpora aperiuntur: nam ſi ex celebritate academiæ
theatridium iam refertiſſimum ſit,neque omnes capere poſſit,omnia pertumultuoſe turban-
tur:debet igitur theatri magnitudo ſpectatorum multitudini reſpondere. Quod ſi locus, ubi
conſtitui debet,anguſtis finibus concludatur, ita ut nequeat opportunam eius magnitudi-
l Ariſ.1.poſteriorū c.10.& G.4. de vſu par. c.7. nem admittere, pro theatro cogimur amphitheatrum ſtruere rotundum; ea enim l figura
eſt omnium maxime capax,vbi etiam conclaue,quo contineri theatrum debet,non ſolum mi-
nus late patet,ſed etiam quadratum eſt; amphitheatrum commode ibi componitur conten-
tum figura octo angulorum: cedit hæc rotundæ, quod attinet ad capacitatem, non tamen
multum ab ea diſtat, eiuſmodi nunc vtitur Piſana academia: poteſt autem paruo negocio ta-
le apparari in quadrato conclaui,in hunc modum:habeantur octo trabes,quæ æqualiter inter
ſe diſtantes ita collocentur, vt ſumma parte parieti inhæreant, ima humi, uerſus mediam
aream; ita ut inferiori parte a pariete recedant, ut inter ipſum,& aream,tranſitum,& quaſi

por-

A porticum interiectum relinquant; modo pateat aditus ex vna parte ad portam conclauis exteriorem,ex altera ad paruum aliud conclaue,vbi habeantur ligna,ignis,aqua calida, vasa & alia eius generis omnia,quæ vsus postulat. Propositis trabibus suspendantur tabulata quatuor,quinque,aut plura ad aream spectantia, sexquipedale spacium inter se distantia: sustineantur autem subiectis fulcris ligneis, clauo fixis ad easdem trabes; ita autem constituta tabulata quanto humiliora sunt, tanto minus late patent, quanto sublimiora,tanto latius; ita ut plures possint superiores gradus, quam inferiores capere spectatores, stent autem hi in tabulatis,quasi pulpito innixi,vt ante de theatro diximus, [a] vnde spectare possint quæcunque in area patefiunt; in hac enim secantur corpora,cum non sit scena, qualem in theatro posuimus. Sed quia in amphitheatro siue rotundo, siue octo angulorum fieri non potest, vt omnes simul perspicere valeant,quæ subinde aperiuntur, habere scamnum volubile oportet, ubi iaceat corpus,quod inciditur, vt modo ad hos modo ad illos spectatores conuertatur, quod minime necessarium est in theatro,cum omnes simul perspicere possint, quæ aguntur in scena,& eadem opera omnibus sufficiat, idoneum enim est scamnum stabile, cuius paulo post mentionem faciemus; nunc enim ad lumen redeundum est, quo [b] collustrari theatrum debet. Pro certo nihil æquè ad lucem comparandam expediret, quam theatrum sine tecto; sic enim maxime luminosum esset, & quæ ostenduntur,clarissimè oculis perciperentur. Sed tale
B nimis pateret iniurijs cœli, præsertim frigidioribus, atque imbribus, siquidem Anatome publice administratur hybernis temporibus;nam tunc gymnasia frequentissima sunt, & cadauera,quorũ copia fit,diutius à fœtore defenduntur. Quamobrẽ tecto opus est;sed in amphitheatro,siue rotundo,siue octo angulorum, licet mediam tecti partem eatenus apertam relinquere,quatenus inde satis luminis diffundatur, quo pacto luce compleri nonnulla delubra videmus a Romanis ædificata; præbent etiam satis luminis fenestræ: duas autem abunde est in amphitheatro constituere inter se oppositas; ita vt una sit ab ea parte qua cadaueris caput, altera ab ea qua pedes collocantur, vt cum ille qui sectioni præest ad hos vel illos spectatores conuertitur, minus fenestræ lumen obstruens, alterius luce vtatur.

a Pau. ante i hoc c.
b Ga. 8. de anato. admi. c. 4.

Sed in theatro,cum in scena corpus aperiatur; lumen aduersum esse debet, & ideo ab ea parte diffundi,qua theatrum est,sic enim illustrabitur scena, & scamnum cum corpore,quod secatur,in bono lumine collocabitur; cumque medicus ab vno latere, ab altero minister insistat,nihil interponetur, quod ipsum corpus opacet; spectatores autem in vnam sectionem oculos conijcientes,poterunt,quæ aperiuntur,diligenter intueri,at vbi non detur tantum luminis,quantum res postulat,cereas faces accendere oportet,& opportuno loco apponere: in lucem enim se collocari volunt partes,quæ subinde aperiuntur. Hæc de lumine.

C Scamnum vbi iacere debet corpus,quod inciditur, nunc sequitur. Quemadmodum uero ad curandum fracta,& luxata præcepit [c] Hippocrates,vt lignum idoneum habeatur (quod cum diligenter ab ipso describatur, scamnum [d] Hippocratis a recentioribus medicis est appellatum) sic in theatro necessarium est, ubi collocetur corpus incidendum: sit autem longum septem pedes, latum quatuor, crassum palmum; ab vnoquoque quatuor angulorum, tigno, quod trium pedum altitudinem,plus,minusue æquet, firmiter sustineatur. A lateribus vtrinque iuxta medium excauetur, vt ab vno det locum medico, ab altero ministro; sic medium angustius erit,ab extremis latius; qua parte autem latescit,collocantur hincinde instrumenta necessaria; siquidem medium occupatur a corpore, quod inciditur: huiusmodi scamnum aptissimum est in theatro, vbi spectantibus omnibus eadem opera patefiunt, quæ subinde inciduntur. In amphitheatro cum necesse sit conuertere corpus, modo ad hos spectatores, modo ad illos; necessaria est tabula volubilis,vbi corpus collocetur. Comparatur uolubilitas per medium axem infixum,qui deinde in medium scamnum ad eum vsum perforatum demittitur,ubi facile quo volumus, conuertitur, & unde ad arbitrium nostrum extrahi potest;sunt
D qui cadauer suspendant ex trabeculis ad crucis figuram constitutis; quod ita alligant, vt quocumque velis conuertatur: sic enim existimant unamquamque partem magis naturalem situm retinere,quam vbi iacet. Sed tantum additur incommodi in secando corpore,quod ita suspensum est, vt præstet iacens, supinum,pronum, uel in latera conuersum aperire. Iam vero in sectione viuentium belluarum id maxime attendere oportet,ut immobiles maneant,neque possint medicum,aut ministros offendere; quod commode fit,si scamnum habeatur pluribus locis perforatum, [e] vt funes,quibus belluæ crura, & caput vinciuntur, per ea foramina traijci commode possint,& ad ferreos anulos in scamni latera defixos alligari. Commodum etiam est asseri duo bacula affigere transuersa,vnum ab inferiori parte, alterum à superiori, quæ subiectam asseris latitudinem excedant; qua parte enim excedunt, belluæ crura vinciuntur. Catenula [f] etiam caput,atque os prehenditur, atque ad caput asseris alligatur. Expedit autem complures asseres parare,diuersæ magnitudinis,vt vbique præsto habeamus,qui secandæ belluæ magnitudini accommodetur.

c Hi. li. de art.
d Oribasi. lib. de machin. c. 29. & Ga. 1. de art. in procem.
e Sup. c. 7.
f Sup. c. 7.

Quo ordine persequi oporteat quæ tractanda sunt in Anatome. *Cap. IX.* E

QVæ communia essent omnis Anatomes iam vberrimè exposuimus, restant propria, quæ in sequentibus libris persequemur, si primo ordinem adhuc adscribemus, quem in illis indicandis tenere maxime conueniat. Reuocemus primum in memoriam quænam ea sint, ostendimus autem supra [a] contineri Anatomen non materia, conformatione, aut muneribus partium singularum, sed operis, quibus vtimur ad illa inuestiganda; siquidem secare oportet, specillum, vel fistulam demittere, alligare, inflare, hamo prehendere, detergere, abradere, atque alia eius generis præstare. In his ergo operis, propriè versatur Anatome, sed earum ratio absoluta à nobis fuit in libris [b] de Chirurgia, vbi vnamquamque manus operam, ad curandum, vel cognoscendum necessariam persecuti sumus: cumq; eædem operæ, quæ ad aperienda corpora attinent, attineant etiam ad curandum, & cognoscendum morbos, reijcere oportet lectorem ad eos [c] libros, vbi explicantur abundè. Nunc tantum restat, vt easdem accommodemus ad inuestigãdas singulas partes corporis, quod secatur, atque vt eas non amplius separatim, sed implicitas persequamur: nam vt materiam operarum manus, quæ ad curandum adhibentur, commixtam, [d] & confusam in curatione morborum exposuimus, sic expedit nunc operas omnes ad anatomen attinentes, coniunctim cum singulis partibus, tam multiformibus, quam simplicibus describere: quo autem ordine progredi hæc tractatio debeat, nunc dicere ingrediemur. F Scire igitur imprimis licet, aliam esse rationem aperiendi corpora, cum de certa aliqua particula dubitatio est, ita vt propositum sit, ipsius naturam persecando inuestigare, aliam cum omnes pariter inspicere decreuimus. Vbi de vna tantum quæstio est, vt sæpè vsu venit, cæteris neglectis, ad eam protinus veniendum est, in cadauere, aut bellua, cuius copia est, nihil enim refert, si aliæ lacerentur, modo inuiolata seruetur illa, quam inspicere decreuimus: secus accidit, vbi omnes partes pariter requiruntur; neque enim temere aggredi ad earum sectionem oportet, sed certo ordine, de quo nunc agimus; quamuis autem apertis cadaueribus maxima ex parte innotescere nobis possint, quæ requiruntur, quædam tamen partium munera, [e] ac officia postulant sectionem viuentis belluæ, vt magis comperiantur, quamobrem & humana cadauera, & viuentes belluas aperire etiam oportet: siquis ergo per se in Anatome exerceatur, auctore [f] Galeno, debet prius assuescere sectioni cadauerum, dum exquisitè teneat venarũ, atq; arteriarum ductus; ne deinde eas laceret, cum viuam belluam secat; prohiberet enim sanguinis suffusio ea perspici, quæ requiruntur: in cadaueribus autem si vasa a minus perito violentur, non ita sanguinem fundunt; celeriter enim concrescit, ita vt minus effundatur, minusque aspectum offendat. Iam verò vbi aperiuntur corpora, vt publicè alijs patefiant, satius est à cadaueribus, quam à viuis belluis sectionem ordiri, nam hæ festinanter tractandæ sunt, quod citò vita priuentur, illa per otium quantum velis, diligenter licet intueri, vnde iam spectatores eruditi poterunt celerem viuentium belluarum sectionem intueri. G Vbi autem ad cadauera veniatur, expedita, & facilis distinctio est, siquidem vbi vnius tantum copia sit, cogimur non rei naturam sequi, sed eas partes primo [g] secare, quæ citius putrefiunt, & minus diu seruantur, cuiusmodi venter est, cum his, quæ in eo continentur; celerrimè enim spectatores odoris fœditate depellunt: ventrem proxime sequitur thorax, cum visceribus, quæ in eo cõprehenduntur; deinde caput, ac cerebrum; sed membra, vt brachia, & crura diutius sine fœtore seruantur; & idcirco postremò secari debent; quem ordinem & Galenus [h] se tenuisse testatur, in sectione simiæ, & recentiores adhuc tenent, cum publicè corpora patefaciunt, ita iubente necessitate. Sed si quanta opportuna est, cadauerũ copia suppeditetur; tunc singulæ partes aperiendæ sunt, congruo ordine, ad quem nunc properamus. Postulat autem rei natura vt primo agamus de partibus simplicibus; tum de compositis; quẽ ordinẽ in tractãda Medicina vniuersa secuti sumus.

In Anatome igitur primum ad sectionem simplicium partiũ aggrediemur, orsi ab ossibus, tanquam à fundamentis [i] partium reliquarum: Inde transibimus ad cartilaginem ligamenta H membranas, fibras, carnem, adipem, glandulas, cutem, tũ ad neruos, venas, arterias, musculos, ac reliquas partes oẽs & non modo ad eas, quę verè tales sunt, sed ẽt quæ talium uim habẽt, quatenus ad multarũ partiũ cõstitutionẽ requirũtur; queadmodũ venæ, musculi, arteriæ, quibus absolutis pgemus ad partes multiformes, ante ostẽdẽtes totũ corpus, in quo vnamq̃q; partẽ ex ijs, quã maximè cõpositæ cernũtur, lineamentis designabimus, vt caput, thoracẽ, ventrẽ, brachia, crura, q̃ partes cũ in alias minores diuidãtur, illæ quoq. suis finib. circũscribẽdę erũt, & vsitatis nominib. appellãdę; quę oĩa fiẽt corpore adhuc intacto, ꝙ deinde eo ordine patefacere oportet vt singulæ ipsius partes, & intelligi possint, & memoria teneri, nullus aũt ordo in partib. multiformib. magis ad rẽ pertinet, quã ille qui spectat ad actiones ad quas fuerũt institutæ Sũt [k] aũt hæ naturales, vitales, aĩales: quãuis aũt sumere initiũ liceat à q̃buslibet, satius tñ est à naturalib. ordiri, ꝙ hæ sint ẽt cões belluarũ, ac stirpiũ, quodq; resideãt ĩ vẽtre, q̃ cũ celerrimè putrefiat (vt ante dictũ [m] est) primo aperiri dẽt. Inde pgẽdũ erit ad instrumẽta facultatis vitalis, quę cõtinent̃ in thorace: his patefactis secabit̃ caput ꝙ [n] est domiciliũ facultatis animalis. Proxime à capite mẽbra incidentur, vt brachia, & crura, quæ similiter inseruiũt facultati aĩali, cum sint instrumenta motus voluntarij. Hęc cũ diutius incorrupta seruentur, merito

a Supra capite 4.
b Vid. l. 2. de chirurgia varijs capitibus.
c Vid. li. 2. de chirurgia per totum librũ.
d Vid. in libris de cu. gen.
e Gal. 9. de anato. admin. c. 1.
f Gal. ibi.
g Gal. 5. de anat. admi. c. 6.
h Gal. li. 5. de anat administ. c. 6.
i Ga. lib. de ossibus in procem & 1. de anato. adm. c. 2.
K Gal. 6. de Plac. c. 2 & 5. de loc. affec. c. 1. & 9. meth. ca. 10.
l Gal. 9 de Plac. 6. & orat mat. ca 6.
m Supr. in hoc c & G. 5 de anat. adm. c. 6.
n Ga. 9. meth. c. 10 & 12. meth. c. 3. & 12. de vsu par. c. 3

A ritò etiam inciduntur postremo loco; neque subscribendum arbitror Galeno, [a] qui cum maiorem vtilitatem afferri existimet ex cognitione membrorum, quam viscerum, ab illis incipiendam sectionem ducit. Fatemur quidem ad exercendam chirurgiam plus conferre inspectionem membrorum, quam viscerum, (det modo Galenus viscerum inspectionem ad naturam nostri corporis comprehendendam,) sine qua non potest sanitas nostrarum partium comparari (longè magis membrorum inspectione conducere.) Sed esto, cedat hæc illi, non propterea tractanda sunt prius membra, quam viscera: sed seorsum licet ab vtrislibet ordiri. Præstat tamen vbi in eodem cadauere inspiciantur, prius [b] patefacere viscera, deinde membra. Hactenus de ordine inter partes tractandas, sequitur ille, quem seorsum in singulis, siue simplices sint, siue compositæ, tenere debemus.

Cum omnes fuerint ad certum finem [c] cōstitutæ, duo in singulis patefaciēdis spectare oportet, finem, & constitutionem idoneam ad ipsum exequendum. Multiformes [d] partes fabricata est natura, vt muneribus ad hominis uitam pertinentibus fungantur. Simplices [e] vero vt suis qualitatibus idoneas reddant multiformes ad officia facienda. Continetur [f] constitutio multiformium non solum eiusmodi materia idonea, sed forma etiam, ad quam certa conformatio, magnitudo, numerus, situs refertur. Quamobrem in multiformium sectione, præter munus, ad quod fuerunt institutæ, attendere & materiam oportet, quam præbent partes simpli-
B ces, & formam quam diximus. At simplicium [g] constitutio materiam habet elementa, quæ sensum latent; solum nobis se ostendunt qualitates, vt mollities, durities, raritas, densitas, grauitas, leuitas, color, quibus prædita [h] est ipsarum substantia. Cumque carere alia forma uideantur, præter utilitatem, quam præbent multiformibus, sola uidetur in illis attendenda substantia eiusmodi qualitatibus affecta. At res aliter se habet, cum ipsæ quoque certam formam obtineant; [i] sine qua ad multiformes construendas minimè aptarentur; quo pacto enim ex ossibus apte membra fingerentur; nisi ipsa quoque conformationem, numerum, situm idoneum obtinerent? neque obstat, quod partes simplices diuidi [k] debeant in particulas similes, nam facilis, & expedita fuit distinctio Aristotelis, [l] quod habita ratione substātiæ, simplices sunt, & in similes particulas diuiduntur; non tamen habita ratione formæ, nam sic diuiderentur in dissimiles, & non amplius haberent uim simplicium. Ergo tam in simplicibus, quam in multiformibus, præter finem consideranda est apta compositio, ex materia, & forma: quamuis forma magis ad multiformes pertineat, in quibus clarissime cōspicitur: ordiemur autem à sectione simplicium; quem ordinem rei natura postulat, ut in superioribus [m] monstrauimus. Agemus primo de ossibus, quasi fundamentis [n] partium reliquarum.

a Gal. 1. de anat. administr. c. 2. & 2. li. de anatom. admi. c. 3.
b Supra in hoc cap. & Gale. lib. 5. de anat. c. 6
c Gale. lib. 11. de vsu partium c. 13. & libello an omnes part. simul gignātur.
d Arist. 2. l. de par. ani. cap. 1.
e Aristot. 2. de par. ani. c. 1.
f Vidus li. de tu. vale. gener. c. & Gal. de constit. ar. c. 5.
g Ari. 2. de part. anim. c. 1. & Gal. lib. de diff. morb. c. 3.
h Ari. 2. de part. anim. c. 2.
i Arist. 2. de part. anim. c. 2.
k Arist. ibidem.
l Arist. loco citato.
m Supra in hoc cap.
n Gal. lib. de ossibus cap. 1.

Finis Primi Libri Anatomes.

VIDI VIDII DE ANATOME

Liber Secundus:

QVI EST DE OSSIBVS, CARTILAGINIBVS, ligamentis, membranis, fibris, carne, adipe, glandulis, & cute.

De oſſibus in uniuerſum. Cap. I.

a G.l.de oſſib. c. 1.& Ariſt.3. de Partib. an. c.4& 2. de Partib.an. c.9.
b Ari.2. de partib.c 8
c Ariſt. & G.l.de oſſ. in Proęm. &1.de ſem. c.10.& 2.ď tēper. c.3.
d Gal.2. de tempe. c.2
e Gal. 1. de ſem. c. 10.
f Gal.11.de vſu pa c.18
g Ga. ibid.
h G.ibi. & 3.de nat.fa cult. c 15.
i Ga.l.11.de vſu pa c.18
K G.11. de vſu pa.c.18
l G.l.16.de vſu pa.c.14
m Ga.ibid.
n G.de arte med. ca.9.
o Vid.li.4. de tue.val. mēbra.c.8.
p Vid.l. 6 de tue. val. gener.c. 2.

Oſſa ad ſtabilimentum, [a] ac firmamentum proprie conſtructa fuerunt à natura, ſuſtinent enim, ac firmant partes omnes; quanquam aliqua non ſolum firmamenti, [b] ſed propugnaculi etiam, & tegmenti loco ſunt, quemadmodum oſſa caluariæ. Huiuſmodi igitur eſt finis, quem ſpectauit natura in oſſium conſtitutione, ad quem materiam, & formam adhibuit valde opportunam. Materia [c] ex qua oſſa componuntur, plurimum terræ habet, quo fit, vt duriſſima ſint, & aridiſſima, ſi cum cæteris corporis partibus conferantur: talia magis conſpiciuntur robuſta [d] ætate, quam tenera: conſtant igitur ex parte [e] ſeminis craſſiore, & magis terrena, quam caloris vis ſiccauit: quamuis autem dura ſint omnia, plurimum tamen inter ſe differunt, cum alia magis, alia minus ſolida ſint. Illa quæ σεσαμοειδῆ nominantur, fere ſolida ſunt, ita vt ſi frangantur, priuſquam diuturnitate temporis valde fuerint exſiccata, intimam ſubſtantiam denſam oſtendant, non raram, aut laxam; quamuis in lucem editis cartilaginoſa diutius maneant. Alia quamuis ſolida extrinſecus uideantur, intus tamen ſubſtantiam preſeferunt ſpongiæ modo raram, quam durior quaſi teſta integit; quemadmodum os ſacrum. Alia præter raritatem ſubſtantiæ quam habent, quaſi fiſtulæ [f] ſinuantur, ueluti os femoris, tibiæ, humeri. In his cauis ne ocioſa eſſent, inſeruit natura [g] medullam, & in paruis foraminibus [h] aliquid medullæ ſimile, unde oſſa alantur. Quæcumque autem oſſa medullam ſuis finibus, quaſi fiſtulis continent, extremis partibus adnatam habent [i] ἐπίφυσιν, hoc eſt appendicem, alterius oſſis, quæ in unum coit, & firmiori ætate vix ſeparari poteſt, nam tenera facile reſoluitur cartilago illa, per quam, ueluti per gluten nectitur appendix cum oſſe. Vtriuſque autem ſuperficies aſpera eſt, ita vt paruuli proceſſus unius alterius finibus aptentur. Licet autem appendix maxima ex parte annectatur [k] capitibus grandiorum oſſium fiſtulas habentium, annectitur tamen & oſſibus paruis, quibus & pedis planta, & palma, & digiti continentur. Porro grandiora [l] oſſa, ut humeri, cubiti, femoris, tibiæ, tenues uenas obtinuerunt, per tenuia ipſorum foramina penetrantes, non magnas, cum parum [m] abſumant alimenti, quod parum moueantur, & ſubſtantia prædita ſint dura, ac frigida. At per oſſa, quæ minuta ſunt, nulla vena penetrat, neque etiam minima, quod ſatis [n] alimenti alliciant ab his quæ uicinę ſunt. Carent oſſa neruis, ſicut, & ſenſu, nā dentes, ut alibi[o] oſtēdimus, in oſſiū numero nō cenſentur; ſicui aūt ſentire oſſa uideantur, id tribuendum eſt membranæ qua obducuntur, περιόστιον græce dicitur. Circumdatur aūt [p] oſſibus ab omni parte, excepta caluaria, cui ab interiori parte non inhæret; cętera vndiq; mēbrana inuoluuntur, pterquā vbi inter ſe cōmittuntur, eorū.n.capita ſiue

H

caua,

A caua, ſiue gibba ſint, non membrana, ſed cartilagine obducuntur, q̃ ſuperficiem habet admodum læuem, & idcirco [a] ad facilitatem motus plurimum conducit; ſed ſatis de materia. Pergamus ad formam oſſium, quæ [b] figura, ſuperficie, cauis, magnitudine, numero, ſitu, unitate continetur. Figura igitur vario [c] eſt, nam in alijs triangula conſpicitur, vt in ſcapulis; in alijs quadrangula, vt in vertice; at in oſſe, quod ſphenoides [d] græce vocatur, cuneum repræſentat, ſicut in eo quod ζυγοειδές, [e] iugum; alia enim figura oſſium alijs partibus ſtruendis accommodatur: ſpectatur autem non ſolum in toto oſſe, ſed in partibus, cuiuſmodi ſunt proceſſus, ſinus, ceruix: eſt autem proceſſus (græce ἀπόφυσις) oſſis tuberculum, quod reliquam ſuperficiem excedit, vnde & exceſſus etiam à latinis nominatur, & proceſſus: differt autem ab epiphyſi hoc eſt ab [f] appendice; quod non annectatur cum alio oſſe, ſed ſit pars interdum oſſis, interdum appendicis, facta ad iuncturam articulorum, & multarum partium nexum. Sinuum [g] in quibus proceſſus recipitur, varia eſt figura, ſiquidem alij orbiculares ſunt, alij oblongi, alij trochleam, alij C. literam repræſentant, alij ſimplices, alij duplices ſe oſtendunt. Circundatur etiam labris, quæ augent profunditatem ſinus, & prohibent articulos luxari. Non omnes autem ſinus ſunt ad perficiendum motum inſtituti: ſed alij prohibent vlterius fieri motum, quam neceſſe ſit, ſicuti qui a priori, & poſteriori parte humeri, cubiti proceſſus excipiunt, quos
B βαθμίδας [h] vocant. Alij eo etiam ſpectant, ut muſculis, chordis, ligamentis, atque alijs huiuſmodi particulis firmam ſedem præſtent, ne longe ab inſtituto itinere aberrent. Hactenus de oſſium figura. Superficies alibi læuis eſt, alibi aſpera; quæ læuis [i] eſt, vt in articulis, ad facilitatem motus conducit; quæ aſpera, ad ſtabilitatem partium quæ oſſibus innectuntur. Quod attinet ad caua, ſeu foramina oſſium, præter illa, à quibus medullam contineri diximus, [k] ad læuitatem quandam præſtari, quæ ad facilitatem motus, perinde ac grauitas ad ſtabilitatem conducit; alia ſe oſtendunt foramina in oſſibus, vel magna, vt in occipitio, & oſſibus ilium; vel mediocria cuiuſmodi illa ſunt, quæ venis, neruis, arterijs, tranſitum præbent; vel parua, qualia in ſummo naſo [l] deprehenduntur. Spectant oſſium foramina vel ad læuitatem, veluti magna illa in oſſibus ilium, vel eo, ut aditum faciant neruis, venis, arterijs, ſiue ſubſtantiæ alteri, quæ aut à corpore accipi debeat, aut ab eodem detrudi, cuiuſmodi ſunt [m] parua illa foramina, quib. ſummũ os naſi diſtingui diximus, per quæ cerebrũ, & aerẽ haurit, & quæ ſuperant, depellit. Magnitudo oſſium reſpondet [n] magnitudini partium, quas fulciunt, aut defendunt; quamobrem alia grandia ſunt, alia exigua, alia his interiecta, & tanquam media, neque vllum os ita magnum eſt, vt robur ſuperet eorum muſculorum, a quibus mouendum eſt. Augentur [o] oſſa non toto tempore vitæ, quemadmodum dentes, pili, vngues, ſed ad initium iuuentutis,
C dum indureſcant. De numero, [p] ſcire licet totidem fuiſſe oſſa, quot commode poſſent partium muneribus ſatisfacere; non plura, aut pauciora; ſicubi autem pro uno oſſe multa conſtituit natura, non temere id fecit, ſed uel ad motum ſpectauit, vel ad tranſitum vaſorum, vel ne diuerſę ſubſtantiæ oſſa citra medium inter ſe iungantur.

Sequitur ſitus, qui & ſedem, & nexum complectitur. Sedes oſſium ea fuit, quam uniuſcuiuſque partis conſtitutio ad inſtitutum munus exequendum poſtulabat. Nexus [q] varius eſt, pro cuiuſque enim vſu varie oſſa inter ſe iunguntur; nam aut ad ſtabilitatem [r] ſpectant, aut ad motum, atque hunc vel euidentem, uel obſcurum. Quæ ad ſtabilitatem, aut ita coaluerunt, ut ad vnitatem veniant, quemadmodum [s] appendices cum oſſibus quibuſdam ſenibus ſuturæ in capite, & oſſa, quæ fracta conferueſcunt, quam vnitatem græci [t] σύμφυσιν, appellant; aut quamuis iuncta ſint, diuerſa ſe oſtendunt. & per ſe nullo interiecto glutine, aut vinculo cohærent. Eiuſmodi coniunctionem uidetur [u] Hippocrates appellaſſe συνάρθρωσιν, cum ſecundo loco de Articulis oſſa malarum συνηρθῶσθαι ſcribit; quamuis alij συνήρθρωσιν [x] uocent eam quæ obſcuro motui inſeruit. Pro uaria autem ſpeciei ſimilitudine quam refert, græci uarie ipſam appellarunt, ut γόμφωσιν, [y] quæ repræſentat clauum in aſſerem defixum; veluti dentes, cum in paruos maxillæ dentes infiguntur: ῥαφὴν [z] aliam, quæ ſuturam imitatur, quæ
D ſimiliter uaria nomina obtinet a ſpecie rerum quas imitatur; dicitur enim πριονοειδὴς, [a] quæ duas ſerras refert, ita inter ſe commiſſas, vt dentes vnius reſpondeant ſinibus alterius. Dicitur [b] εἰσόνυχα, quæ vnguis imaginem refert, cuiuſmodi ſuturas complures licet in caluaria intueri. Dicitur ἁρμονία, [c] ubi ad rectam lineam duntaxat oſſa inter ſe nectuntur, veluti in naſo. Quæ ad motum accommodantur, ſiue obſcurum, ſiue manifeſtum, iunguntur inter ſe commiſſura, quæ διάρθρωσις [d] dicitur, quod per medium oſſa illigata ſeruentur iuncta.

Quod ſi illud medium ligamentum ſit, uocatur ea commiſſura græce [e] συννεύρωσις, ſi caro, συσσάρκωσις, ſi cartilago, συγχόνδρωσις, ſed qualecumque ſit, aut oſſis caput inſigne in inſignem ſinum alterius oſſis recipitur, uocaturque ἐνάρθρωσις, [f] veluti ubi caput femoris in coxæ receſſum inſeritur; & ubi talus iungitur cũ ſcaphoide, aut parui proceſſus in parũ deſidentes ſinus ſe conijciunt, ita ut ſuperficiẽ fere planã repræſentent, ueluti qua prima vertebra cũ ſecũda, & qua oſſa tarſi cum plantæ oſſibus cõmittuntur; diciturque ἀρθρωδία. [g] Inſeruit autem vel motui euidentiori, vt inter primum, & ſecundum os pollicis, vel minus euidenti, vt in oſſibus palmæ, vel obſcuro, vt in pede, inter oſſa tarſi, & plantæ. Aut oſſa quæ inter ſe iunguntur, qu adam

a Vid l. 6. de vſu. par.[?] c. 3. — tu. val. gen. c. 3.
b Vid. l. 6 de tu. val. gen. c. 2
c Vid. ibid.
d Gal. li. de oſſib. c. 1.
e Gal. li. de oſſib. c. 2.
f Ga. lib. de oſſibus c. 1.
g Vid. l. 6 de tu. val. gen. c. 2.
h Veſalius l. 1. cap. 3. & Hippo. l. de fract.
i Supra in hoc c.
k Sup. ĩ hoc c. & G. l. 11. de vſup. c. 18
l Gal. li. de oſſib. in proœm.
m Ga. li. de oſſib. c. 4.
n Vid li 6. tu. val. c. 2.
o Ariſt. li. 2. de gen. ani. c. 4.
p Vid. l 6. de tu. val. c. 2.
q Ga. lib. de oſſib. c. 1.
r Gal. ibid.
s Ga. lib. de oſſib. in proœm.
t Ga. lib. de oſſib. in proœm.
u Hipp. 2. de art. 9. & G. in eo com.
x Veſalius l. 1. c. 4.
y G. l. de oſſibus in proœmio.
z Gal. ibid.
a Gal. ibid.
b Gal. ibid.
c Gal. ibid.
d Ga. in l. de oſſib. in proœm.
e Gal. ibid.
f Gal. ibid

parte finuantur,quadam exceffus habent,& partim procefsus recipiunt, partim in finus inferuntur. E

a Gal. li. de offibus in proœmio.
b Fallopius in princip. fui libri & Vidus libr. 6. de tuen. vale. gene. c. 2.

Eiufmodi iunctura cum cardinem repræfentet, γίγγλυμος [a] nominatur: pertinet autem vel ad duo offa: vt ad cubitum, & humerum, ad calcem, & talum; vel ad tria, vt in vertebris; Aut vnum os circa alterum mouetur in girum, ut circa axem rota, quo pacto mouetur prima vertebra circa proceffum fecundæ. Hanc recentiores [b] non ineptè nominant τροχοειδῆ. Supereft ex ijs quæ ad formam offium referuntur, vnitas; quam tamque fenfui manifeftam filentio præteribimus. Hæc, quæ in vniuerfum dicta funt, præftat de offibus vniufcuiufque partis perpendere: vt cum deinde ad ea fecanda, & rurfus inter fe nectenda ventum fuerit, omnia plana fint. Sed ante omnium nomina, atque imaginem fimul adijciemus.

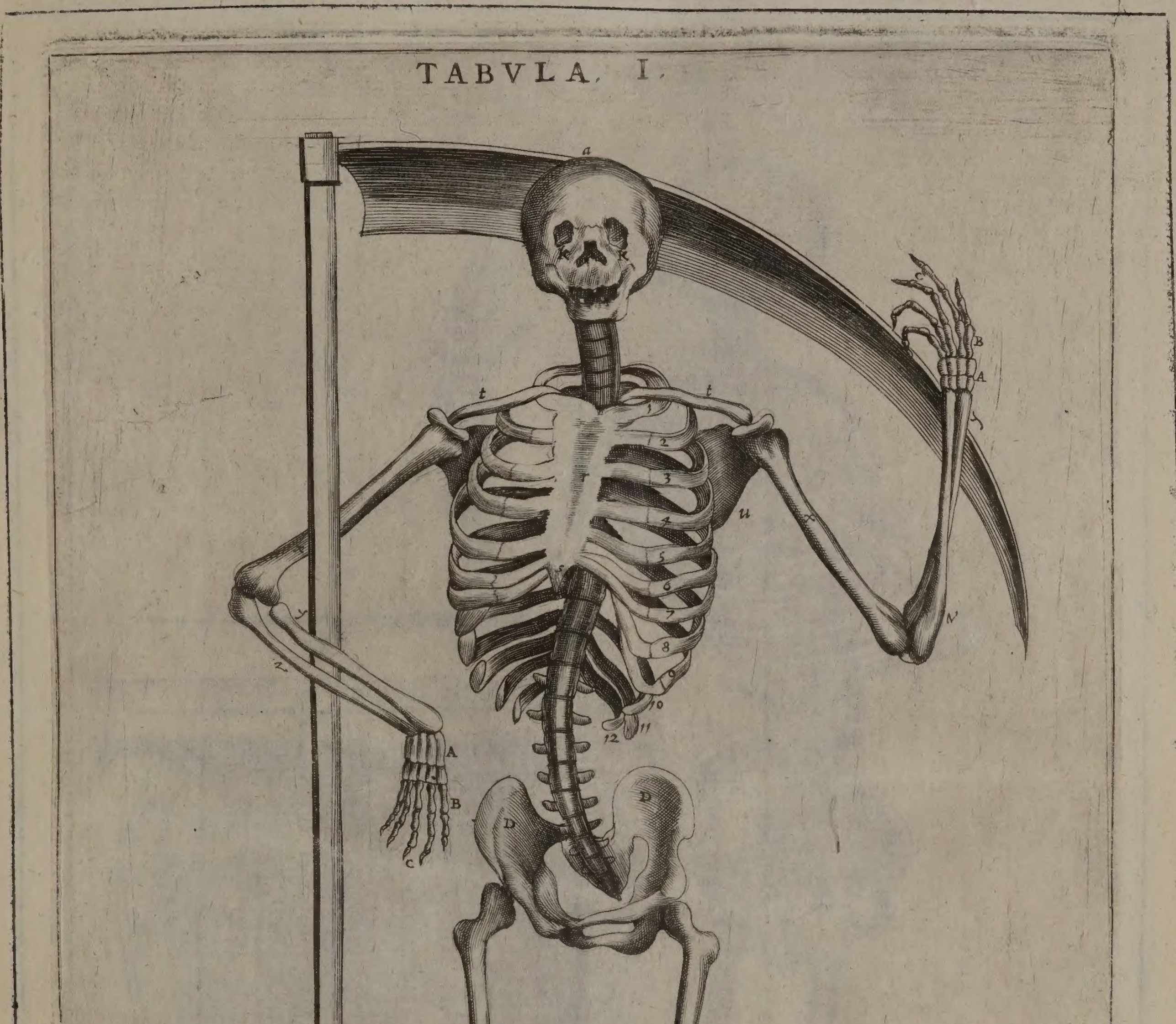
TABVLARVM I. II. III.

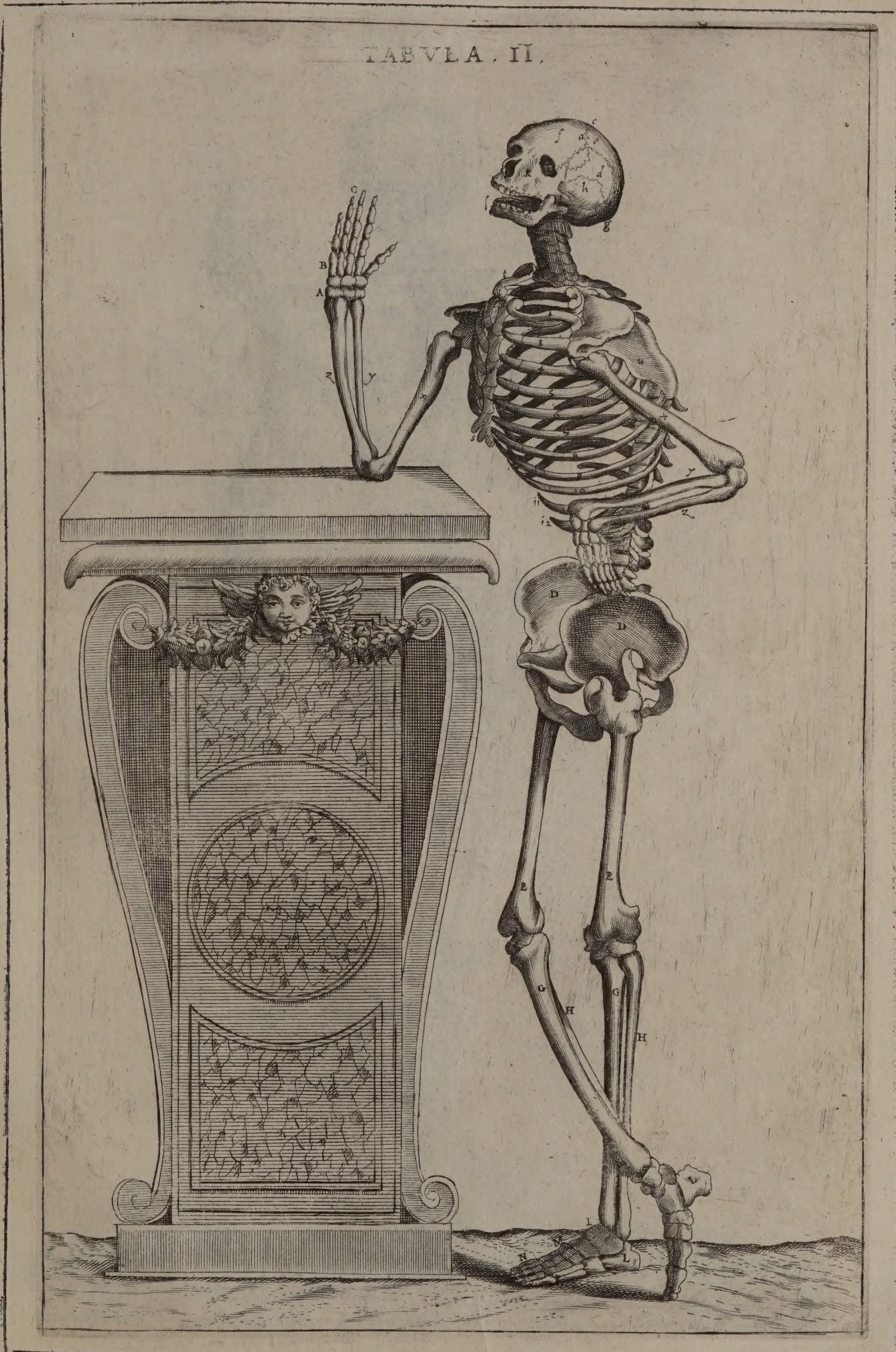
Scheletos triplex in anteriorem partem, in pofteriorem, atq; in latus conuerfum triplici tabula proxime pofita continetur, eius fingulæ partes literarum notis fignificantur, tabulæ vero numeri notis, vt 1.2.3.

a	2. Sutura coronalis.
b	3. Sutura lambdois.
c	2. 3. Sutura fagittalis.
d	2. Sutura temporum.
e	2. 3. Sinciput.
f	2. Os frontis.
g	2. 3. Occiput.
h	2. Os temporum.
i	2. Os iugale.
k	1. 2. Offa malarum.
l	1. 2. Maxilla.
m	3. Principium ceruicis.
n	3. Principium vertebrarum thoracis
o	3. Principium vertebrarum lumborum.

p	3. Os facrum.
q	3. Os coccygis.
r	1. 2. Os pectoris.
s	1. 2. Mucronata cartilago 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. in tribus figuris coftas notant.
t	1.2.3. Iugulum.
u	1.2.3. Scapula.
x	1.2.3. Humerus.
y	1.2.3. Radius.
z	1.2.3. Cubitus.
A	1.2.3. Prima palmæ pars.
B	1.2.3. Palma.
C	1.2.3. Quinque digiti.
D	1.2.3. Offa ilium.
E	1.2.3. Femur.
F	1.2.3. Patella.
G	1.2.3. Tibia.
H	1.2.3. Sura.
I	1.2.3. Talus.
L	1.2.3. Calx.
M	1.2.3. Offa tarfi pedis.
N	1.2.3. Digiti pedis.

TABVLA. I.

TABVLA. II.

TABVLA. III.

De ossibus capitis. *Cap.* *II.*

Tab.4.Fig.1.

SED venio ad singula, ac primo ad caput, quo uocabulo id totum, quod supra ceruices est, significabimus. Huius ossa partim ad caluariam, partim ad faciem referuntur. Ad caluariam illa quibus cerebrum comprehenditur; ad faciem reliqua omnia. Agemus primo de Caluaria, quã natura ad eum vsum fabricata est, ut sit cerebri a propugnaculum; merito igitur constat ex substantia tam ab extima, quam ab intima parte dura, sed medio spacio inter vtramque spongiæ, aut pumicis modo rara, nam solida, & crassa nimio oneri esset, b tenuis, & solida magis ab externo ictu offenderetur. Ita autem figurata est, c ut sphęram imitetur, quod hæc figura maxime capax sit, qualem postulat humani cerebri moles; quodque magis defendatur ab externis iniurijs; quanquam prominet d a priori, & posteriori parte, quòd ab hac spinæ e medulla, ab illa sensuum instrumenta sumere initium debuerunt. Superficies caluariæ tam ab extima quam ab intima parte læuis est, ne & illam quam tegit, & illam a qua tegitur membranam lædat; ab intima tamen inæqualis est, propter cerebri anfractus; ab extima vero, ibi tantum aspera vbi processus exigit, quibus aliæ partes innascũtur. Tot autem foraminibus f peruia est, quot sufficiunt iis, quæ uel ad cerebrum, & eius inuolucra penetrare debent, vel ab iisdem emanare: hæc ubi singulas caluariæ partes seorsum exponemus, abunde enarrabimus. Magnitudo caluariæ tanta est, quanta cerebrum commode complectatur. F

Quod attinet ad Numerum, cum una sit, g multis tamen ossibus, & non unico constat, idq; partim, h ut uapores qui ad cerebrum ascendunt, tamquam ad supremam partem ex reliquo corpore inde exitum habeant, vbi ossa inter se committuntur; partim i ut transitus præbeatur uasis, ac ligamentis, quibus cerebrum ad caluariam suspenditur, ne concidat, partim k ut si una pars lædatur, altera asseruetur incolumis: noxa enim ex ictu, ubi finiuntur ossa, ibi finiri, neque ultra serpere solet. Numerus l ossium non est idem semper, plerumque tamen constat caluaria ex octo ossibus: nam septem quæ a m Galeno referuntur octauum additur, quod ad instrumentum olfactus situm, & cum cæteris non continuatum sed commissum obseruatur: ex illis septem n duo pertinent ad uerticem; duo ad aures; unum ad frontem; unum ad occipitium; septimum ad basim. Situs caluariæ manifestus est, committitur enim o cum prima uertebra ceruicis a parte posteriori, à priori iungitur cum ossibus faciei, ut tunc ostendemus, cum transibimus ad illa; nam ante sigillatim persequi caluariæ ossa oportet; nectuntur hæc inter se variis p commissuris, ac suturis, quarum nec certus est numerus, nec certa sedes, quæ autem in plerisque conspiciuntur in situ singularum partium ostendendo tradentur, G

a Gal.7. de vsu pa.c.2.
b Gal.9.de usu pa.c.2.
c G.de arte med.c.11.et l. de offib. cap.1.
d Ga.ibid.
e G.de arte med.c.11.
f Ga.l.9.de vsu pa.c.1.
g G.l.de ossib. cap.1.
h G.l.9.de vsu par.c.1 & l.9.de vsu par.c.17
i Ga.l.9.de vsu pa. c.17
k Ga.ibid.
l G.l.de ossib.capit.1.
m G.in l.de ossib.cap.1. & introduentorio c.12.& l.11. de vsu par. cap.18.
n G.l.de ossib.cap.1.
o Ga.12.de usu pa.c.7.
p G.l.de ossib.cap.1.

Tabulæ 4. Figura 2.3.4.5.

DVo igitur q sunt uerticis ossa [A] dura, ac solida, q̃ quasi testa ab intima, & extima superficie continentur; mediam tamen inter vtramque habent substantiam r raram, ac pumici similem, præterquam vbi extenuata, & quasi in squammam degenerantia cum ossibus tẽporum committuntur: præseferunt autem figuram prope quadratam, non planam, sed gibbam, quoniam necesse est ad orbicularem caluariæ formam constituendam accommodentur. Sed cum unum à dextra, alterum à sinistra parte collocetur, iunguntur inter se ad uerticem capitis, s sutura in longitudinem ab osse uerticis ad os frontis procedente, quam à sagittæ similitudine ὀβελαῖαν t græci uocant; à priori parte committuntur cum osse frontis, sutura στεφανιαία, u idest coronaria, sic appellata, quòd ea parte superimponantur coronæ; tendit hæc per summum caput transuersa vtrinque ad ossa temporum. A posteriori parte committũtur cum osse occipitii, sutura, quæ a λ græce literæ similitudine Λαμβδοειδὴς x nominatur. A lateribus vero, ubi quasi in squammam degenerare ea diximus, subiiciuntur ossibus temporum, quæ similiter in squammam degenerantia superiniiciuntur ossibus uerticis. Eiusmodi commissuram, à squammarum similitudine λεπιδοειδῆ y græci nominarunt. H

q G.l.de ossib.c.1.& 11 de vsu par. cap.19.
r G.l.9. de vsu par.c.2
s G.l.de ossib. c.1.
t Ga.ibi.& 3.6.ep.cõ.1
u G.loc.cit. & l.6.de ana.adm.c.1
x G.l.de ossib.c.2.& 3 6.ep.com.1
y G.l.de ossib.c.2.

Tab.4. Fig. 6.7.8.

FRontis os ubi ad superiorem oculorum regionem spectat, duplici testa continetur, ita ut inane spacium inter utramque non paruum relinquat, quo aer aspirat, ubi etiam prominet, ut subiectum cerebrum magis tueatur; inane est, ne nimio z sit ponderi. Ad coronariam uero suturam tenuius a deprehenditur, quam alia parte, quamuis & ibi substantiam habeat raram utrinque dura testa inclusam: solidius est, b vbi temporum musculi innascuntur. Figura prope ad circulum accedit. Plerunque autem ad medium supercilium pertusa est rotundo

z Gal.9. de vsu par.c.2
a G.13.meth.c.21.& 1 6.ep.cõ.2.
b G.l.de ossib. c.1.

fora-

A foramine, A, per quod à cauo oculi ad musculos frōtis transit ramus ex prima parte tertij paris neruorum cerebri. Magnitudo eius tanta est, quantam situs patefacit. Vnicum autē est, nisi (quod raro accidit) sutura à vertice ad medium spacium inter supercilia in longitudinem progressa separetur in duo, vt puerulis omnibus euenit, & quibusdam ætate etiam firma, ijs præsertim qui frontem latam habent angulis distinctam. Committitur enim à posteriori, B, parte cum ossibus verticis per coronariam [a] suturam; à priori, C, cum ossibus malarum, & cū eo quod octauo loco inter ossa capitis numerauimus; [b] à lateribus, D, cum duobus processibus sphenoidis ossis, alas vespertilionum imitantibus.

a Gale. lib. de ossib. c. 2.

† Ta. 4. Fig. ix. vsq; ad xij. Occipitij os tanto crassius [c] est osse frontis, quanto hoc ossibus verticis: continetur similiter duplici testa, dura, & substantia quadam rara inter vtramque. Sed ad basim solidum [d] est, valde autem crassum deprehenditur, qua cum sphenoide osse committitur: figura literam. A. repræsentat. Duo autem exigit capitula, A, oblonga, per quæ cum prima vertebra committitur. Hæc tenera ætate appendices annexas præseferunt: superficies eius interna aliquibus locis sinuatur, læuis tamen est: Vbi autem cum duriori processu ossis temporum coniungitur iuxta foramen per quod exit sextum par neruorum cerebri cauum est, B, in quo duplicatur dura membrana & veluti fontem efficit, vnde sinus duræ membranæ emanant sanguinem continētes. Sunt & alia caua, C, in hoc osse insculpta partim ob vasa, & sinus duræ membranæ, partim ob cerebri eminentias. Læuis etiam est superficies externa, præterquam vbi musculi caput, B vel eius cutem mouentes aut ligamenta, nectuntur. Quod pertinet ad foramina, vnum, D, vtrinque in eo deprehenditur amplum, & oblongum, qua iungitur cum osse temporum, non longe ab aure: exit per hoc sextum par neruorum à cerebro, ad quod per idē penetrat maior ramus internæ venæ sphagitidis. Vtrinque præterea inter propositum foramen, & illud quod maximum est in basi occipitij aliud, E, se ostendit oblongum, & ab interna parte ad externā decliuè: ita vt septimum par neruorum quod è cerebro per ipsum egreditur, cum primum è caluaria educitur, coeat [e] cum sexto pari; Extrinsecus autem qua caput cum prima vertebra committitur a lateribus magni foraminis aliud vtrinque Paruum, F, apparet, quod longo ductu per os fertur intro ad posteriorem partem illius foraminis, vnde exire septimum par neruorum diximus: præbet autem exitum venæ, quæ à fonte sanguinis quem efficit dura mēbrana duplicata proficiscens ex caluaria exit, & cum externis venis iungitur. Postremò in basi occipitij medium collocatur, vnicum illud, ac maximum foramen, G, per quod [f] descendit spinæ medulla, & per quod intrat in caluariam prima arteria, illa nimirum, quæ per transuersos uertebrarum ceruicis processus tendit ad cerebrum. Quod spectat ad numerum, unum apparet, puerulis tamen uidetur in quatuor quadam cartilagine interiecta separari: primū lambdoidis suturæ lateribus, ac ueluti cruribus circumscribitur; secundum, & tertium efficit latera magni foraminis, unde exit spinæ medulla; quartum utraque latera dicti foraminis inter C se connectit: adde quod nuper natis diuisum cernitur in duo, quod ex ipso acutum est, terminaturque ad suturam sagittariam, ita ut hæc per ipsum aliquantisper procedat, non tamen usque ad imum. Iungitur à superiori parte, H, cum ossibus [g] uerticis per suturā quam lambdoidem diximus nominari. Ab inferiori, I, cum osse sphenoide per symphysim, à lateribus, L, cum ossibus temporum per suturam.

b Supra in hoc cap.
c Gal. li. de ossib. c. 1.
d Gal. ibid.
e Gal. libr. 9. de vsu part. capit. 11. & 12.
f Gale. 1. 6. epid. com. 3.
g Gal. li. de ossib. c. 2.

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, QVI FIGVRIS Tabulæ IV. inscripti visuntur, explicatio.

TABVLÆ IV. FIGVRA I.

PRima Tabulæ huius figura caput totum, hoc est caluariam, vna cum facie refert. notant autem literæ

A	Verticis os.
B	Frontem.
C	Tempus.
D	Os sphenoides.
E	Primum os malarum.
F	Tertium os malarum.
G	Quartum os malarum.
H	Maxillam.

FIGVRA II.

D

Ossa verticis commissa cum alijs.

A A	Ossa verticis.
B	Os frontis.
C	Os occipitii.
D	Os temporum.
E	Sutura coronaria.
F	Sutura sagittaria.
G	Sutura lambdois.
H	Sutura squamosa temporum.

FIGVRÆ III. IV. V.

IN sequentes proximè figuræ tres, ossa verticis seiuncta exhibent, quarum quæ

III Prior [1] monstrat ossa verticis simul iuncta per suturam sagittariam.

IV Proxima [2] monstrat dextrum os verticis ab externa facie.

V Alia [3] monstrat sinistrum os verticis à facie interna.

FIG. VI. VII. VIII.

TErnæ hæ figuræ os frontis repræsentant.

VI Ab externa facie in suo situ.

VII Ab externa, sed sursum conuersum.

VIII Ab interna.

A Foramē quod à cauo ossis per os frontis penetrat.

B Posterior pars qua cum ossibus verticis committitur.

C Prior pars qua cum ossibus malarum committitur.

D Latera, per quæ cum sphenoide iungitur.

FIG. IX. X. XI. XII.

REferunt hæ omnes occipitij Os.

IX Ab externa facie in suo situ.

X Ab externa, sed conuersum in partem inferiorem.

XI Ab interna in suo situ.

XII Ab interna, sed sursum conuersum.

A Capitula per quæ cum prima vertebra committitur.

B Cauum in quo duplicata dura cerebri membrana fontem efficit.

C Caua insculpta ob vasa sinus, & cerebri eminentias.

D Foramen sexti paris neruorum cerebri commune cum osse temporum, per quod intrat maior ramus venæ iugularis internæ.

E Foramen septimi paris neruorum cerebri.

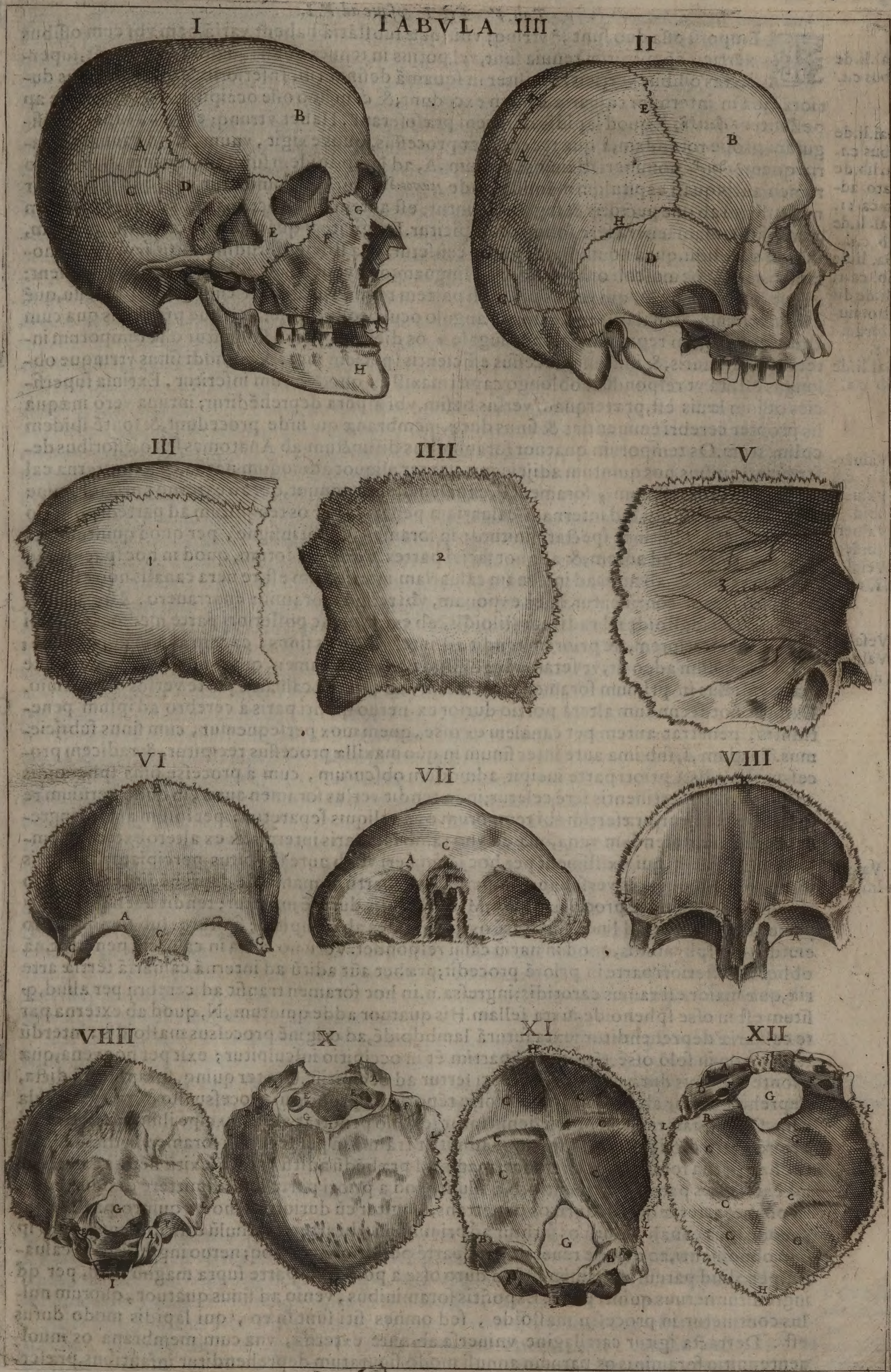
F Paruum foramen vtrinque à lateribus magni foraminis, quod præbet exitum venæ, quæ oritur à fonte duræ membranæ, & ad sinum ceruicis penetrat.

G Foramen, per quod exit spinę medulla, & intrat prima arteria in caluariam.

H Superior pars ossis occipitij, qua committitur cum ossibus verticis.

I Inferior qua committitur cum osse sphenoide.

L Latera quibus iungitur cum osse temporum.

TABVLA IIII
I
II
III
IIII
V
VI
VII
VIII
VIIII
X
XI
XII

Tab. V. Fig. I. vſque ad VI. E

TEmporũ oſſa duo ſunt,[a] vtrinq; vnũ; quæ ſubſtãtiã habent variã, nam vbi cum oſſibus verticis cõmittũtur, tenuia ſunt, vel potius in tenues quaſi ſquamas degenerãt, ſuperiectas oſſibus verticis, ſimiliter in ſquamã deſinentib. Inferioribus vero partibus duriora, qua in internum caluariæ cauum excedunt, & cum imo oſſe occipitij iungũtur, vnde appellantur λιθοειδῆ,[b] quod lapidis duritiem præſeferant. Habet vtrunq; externa ſuperficie figuram prope rotundam, à qua recedit per proceſſus, quos exigit, vnum, M, in cauum caluariæ quem λιθοειδῆ nominari diximus: alterum, A, ad lambdoidem ſuturam, tertium, B, iuxta foramen auris quaſi capitulum mãmillæ, vnde μαστοειδὴς[c] græcè nominatur, cum quo inſeruntur muſculi qui ab oſſe pectoris & iugulo oriuntur; eſt autem hic proceſſus intus cauus præſertim ætate firma, nam tenera fere ſolidus conſpicitur. Exigit item quartum proceſſum, C, teretem, durum ac ſolidũ, qui à nonnullis appẽdix cenſetur, & à ſtili ſimilitudine στυλοειδὴς[d] græce nominatur. Ab hoc muſculi oriuntur, qui ad linguam, os hyoides, maxillam, & fauces pertinent; exigit & quintum, D, qui verſus priorem partem tendens, iungitur cum altero proceſſu, quẽ exigit primum os malarum ab externo angulo oculi collocatum. Vterque proceſſus qua cum altero coit, iugum repræſentat, vnde iugale[e] os dicitur. Porrò ſinuantur oſſa temporum inter foramen auris, & initium proceſſus efficientis ſpeciem iugi. Eiuſmodi ſinus vtrinque oblongus eſt, ita vt reſpondeat oblongo capiti maxillæ, quod in eum inſeritur. Extima ſuperficies oſſium læuis eſt, præterquam verſus baſim, vbi aſpera deprehẽditur; intima verò inæqualis propter cerebri eminentias & ſinus duræ membranæ qui inde procedunt, & fontẽ ibidem collocatum. Os temporum quatuor foraminibus diſtinctum ab Anatomes[f] profeſſoribus deſcribitur; quibus nos quintum adijciemus, præter aliquot admodum parua, quæ in interna caluaria apparent; primum[g] foramen, F, canalem ipſum ponunt, qui ab externo auris foramine incipiens, tortuoſus[h] ad internam caluariam penetrat per os temporum ad partem poſteriorem, quæ ad occipitium ſpectat, finiturq; in foramen, G, ibi inſigne, per quod quintum par neruorum fertur ad aurem, & aliquot faciei partes. Verum id totum, quod in hoc ſpacio, ſeu duplici foramine ab aure ad internam caluariam interiectum eſt, re uera canalis non eſt, cum ſinibus quatuor contineatur, quos exponam, vbi reliqua foramina enarrauero. Alterum, H, ſub proceſſu maſtoide ad radicem ſtiloidis, ab exteriori ac poſteriori parte mediocre conſpicitur, & in interiorem, ac priorem tendit ad internos auris ſinus; cæcum autem appellant,[i] quod flexuoſum adeo ſit, vt ſetam vix admittat, admittit tamen, quam nos impellentes penetrare vidimus in primum foramen iam dictum, ab interna caluariæ parte verſus occipitium. Exit per hoc ſecundum altera portio durior ex neruo quinti paris à cerebro ad ipſum penetrantis; penetrat autem per canalem ex oſse, quem mox perſequemur, cum ſinus ſubijciemus. Tertium, I, ſub ima aure inter ſinum in quo maxillæ proceſſus recipitur, & radicem proceſsus ſtiloidis a priori parte incipit admodum obſcurum, cum à proceſsu oſſis ſphenoidis ad eam ſedem pertinentis ferè celetur; inde tendit verſus foramen auris, in quod peruium reſpondere cernitur, præſertim vbi temporum os à reliquis ſeparetur: per ipſum autem ingreditur ad aurem alendam vena, quæ ex vno ramo iugularis internæ, & ex altero externæ componitur. Sunt[k] qui exiſtiment per hoc idem fieri vt ab aure ſtrepitus percipiatur humoris quẽ in ore dimouentes verſus aurẽ impellimus. Quartũ, L, manifeſtè deprehẽditur ab exteriori, atq. inferiori parte proceſsus illius, M, qui lapidis duritiẽ imitatur; tendit aũt à poſteriori parte verſus priorẽ, ad lineã ſeparãtẽ os ſphenoides ab occipitio; finiturq. ſub foramine illo eiuſdẽ oſſis ſphenoidis, quod in nariũ cauũ reſpondet. Verũ nõ recta in caluariã penetrat, nã obliq. a poſteriori parte in priorẽ procedit; præbet aũt aditũ ad internã caluariã tertiæ arteriæ, quæ maior eſt ramus carotidis; ingreſsa.n. in hoc foramen tranſit ad cerebrũ per aliud, ꝙ ſitum eſt in oſse ſphenoide iuxta ſellam. His quatuor adde quintum, N, quod ab externa parte caluariæ deprehenditur iuxta ſuturã lambdoidẽ, ad originẽ proceſsus maſtoidis: interdũ tamen non in ſolo oſse tẽporũ, ſed partim ẽt in occipitio inſculpitur; exit per hoc vena, quæ H a fonte sãguinis duræ mẽbranæ cerebri fertur ad occipitiũ. Præter quinq. foramina iã dicta, deprehenduntur ab interna parte in oſse tẽporũ, & proprie in proceſsu illo duriore paruula alia, O, P, quaſi rimæ, in quæ ſi demittatur ſeta, nõ penetrat altius. excipe illud, ꝙ ſpectat ad priorẽ partẽ dicti proceſsus, ſetamq; admittit trãſmiſsã per ſecundũ foramen iã dictũ. Vidẽtur hæc parua foramina accõmodari magis ad præbẽdũ aditũ vaſis, q̃ exitũ neruis à cerebro ad exteriores partes pertinentib. Nã illud quod à priori parte ſetã admittere diximus, aditũ præbet arteriæ quæ in durũ os penetrans, iungitur cũ duriori neruo ex quinto pari: ambo ãt eodẽ oſſis canali p durũ os ferũtur ad primũ ſinũ, vbi arteria ramulũ diſtribuit mẽbranæ ipſum obuoluenti, ac deinde reuertitur ad partẽ poſteriorẽ, relictoq; neruo ingreditur in caluariã per aliud paruulũ foramen ſitũ in duro oſse a poſteriori parte ſupra magnũ illud, per qđ ingreditur neruus quinti paris. Expoſitis foraminibus, venio ad ſinus quatuor, quorum nullus continetur in proceſsu maſtoide, ſed omnes ſiti ſunt in eo, qui lapidis modo durus eſt. Detracta igitur cartilagine vniuerſa ab aure externa, vna cum membrana os inuoluente, initio foraminis os paruum annuli modo figuratum deprehenditur infantibus, præſer-

a Gal. li. de oſſibus c. 1.
b Gal. li. de oſſibus c. 1. & 4. lib. de Anato. admin. ca. 11.
c Gal. li. de oſſib. c. 1.
d Ga. li. de oſſib. ca. 1. & li. de diſſectio. muſculorum c. 13.
e Gal. li. de oſſib. c. 2.
f Valuerda li. 1. c. 8
g Valuerda ibid.
h Valuerda ibidem & Veſal. lib. 1. c. 2.
i Veſalius & Valuerda ibid.
k Valuerda li. 1. c. 8.

A tim vbi coquatur,separatum a reliquo osse,cum quo ætatis progressu coalescit; ad hunc annulum externa cartilago non secus quam interna membrana terminatur. Foramen hoc interna parte obliquum est, vbi membrana tegitur, quæ similiter obliqua ipsum intimum claudit; minus enim sic læditur ab externis iniurijs, quam si rectum situm obtineret, præterquam quod respondet primo sinui, qui ab ipsa clauditur a parte externa: situs enim hic est inter radicem processus mastoidis, & cauum in quod maxillæ caput inseritur ad initium processus durioris, vbi intima parte sinus fere rotundus apparet, cum duplici foramine quasi fenestra, quarum vna in sublimiori eius parte, ac veluti tecto non penitus rotunda est, sed ouatam figuram præsefert, per quam fit aditus ad secundum sinum. Altera humilior & rotūda residet versus partem sinus posteriorem, a qua patet aditus per vnam viam in secundum sinum, per alteram in tertium. Insunt in hoc primo tria ossa admodum parua, præterea canalis ex osse, & chorda tenuissima, quæ sigillatim exponenda sunt. Externis ossibus propositis: primum, A, refert imaginem malleoli, cuius manubriolum quod pyramidis inuersæ figuram refert, illigatur internæ membranæ claudenti sinum; sed caput quod a manubriolo, quasi pirum a pediculo pendet, committitur cum latiori parte alterius ossis, B, figurati in modum dentis seu incudis eatenus sinuata, vt ipsum excipiat: habet hoc secūdum bina crura, vno quod breuius,
B crassius, & superius est, parieti sinus innititur iuxta canalem; altero longiori, tenuiori, atque inferiori committitur cum sublimiori parte tertij ossis, C, qui stapedis modo trianguli speciem repræsentat, & sua basi ouatum foramen quod diximus claudit, neq; enim semper patet. Terna hæc ossa duplici commissura qua inter se nectuntur articulorum modo cartilagine obducta membranulis alligantur, D, ita tamen vt moueri possint, cum membrana concutitur; nam aperto sinu, vbi vnum specillo dimoueas, reliqua quoq; dimouentur. Inspicitur & in hoc primo sinu proximè sub tecto canaliculus ex osse, qui incipit à priori parte quarti sinus mox subijciendi, tenditque per primum sinum flexuosus, inde exiens fertur ad exteriorem partem caluariæ, vbi finitur ad secundum foramen ossis temporum, quod sub processu mastoide ad radicem stiloidis situm esse supra indicauimus: penetrat per hunc canalem pars durior nerui quinti paris, distribuiturq; musculis faciei. Discurrit & per hunc primum sinum chorda tenuissima, qua stapes cum altero crure incudis coniungitur: videtur autem aut neruulus, aut paruula arteria. Secundus sinus, ad radicem duri processus residet, & tres habet veluti cuniculos, qui ad eū ipsum à quo incipiunt reuertuntur, ita vt efficiant speciem labyrinthi. Vnus à priori, atque inferiori parte ortus, ad exteriora tendit, & inde reflexus per posteriorem angulum, ad eundem sinum redit. Alter à priori angulo sursum fertur, & in semicirculi speciem tendēs, per angulum posteriorem recurrit ad secundum sinum. Tertius initium sumit, ac definit in po-
C steriori angulo eiusdem sinus; nam in exteriora tendens, eodem quoque reuertitur. Patet aditus in hunc secundum sinum ab vtroque foramine primi. Tertius sinus longe minor quam duo superiores, deprehenditur in anteriori latere eiusdem duri processus; nam in posteriori quartus est: serpit hic tertius sinus cochleæ modo, dirimiturque a canali iam dicto septo ex osse tenuissimo: patet autem ad eum aditus ab inferiori foramine primi sinus; deprehenduntur tamen tria, aut quatuor minima foramina in secundo, ac tertio sinu, per quæ ramuli mollis nerui quinti paris capillorum modo tenues ad membranulam feruntur, mollem, ac tenuem, quæ eosdem sinus internos ambit. Quartus sinus est in quem terminatur amplum illud foramen in posteriori parte durioris processus collocatam: ingreditur per hoc foramen neruus, tā mollis, quam durus quinti paris: sed durus per iam dictum canaliculum incipientem ab eo latere eius sinus, quod spectat cerebri partem anteriorem. fertur ad secundum foramen ossis temporum, a quo setam penetrare ad hunc ipsum sinum diximus: mollis qui præbet audiendi facultatem, per minima foramiaa in hoc sinu vix conspicua, distribuitur in reliquos sinus iam dictos, ac membranam ipsos circumdantem.

Sed satis de cauis, & sinibus ossis temporum; pergamus ad eiusdem magnitudinem, quę tanta est, quantam demonstrat situs ipsius, quem paulo post subijciemus. Quod attinet ad nume-
D rum, duo sunt [a] ossa temporum, vnum a dextra parte, alterum a sinistra. Sequitur situs; residet os temporis à latere caluariæ; iungitur autem superne, Q, cum osse verticis, & cum sphenoide; inferne, R, cum sphenoide, & cum occipitio; a priori, S, parte cū sphenoide, & cum primo osse malarū, cum quo cōcurrit ad iugale os efficiendum, a posteriori, T, cū osse occipitij. a Gale. lib. de ossib. capite.

Tab. V. Fig. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14.

SEptimum os caluariæ quod basim constituit varia substātia cōtinetur; ab ima parte crassissimum est, sed versus tempora tenue, ac solidū; similiter vtrinque versus palatum, vbi duos processus antri modo sinuatos exigit, tum in spacio inter duo antra interiecto, vbi duo foramina peruia ad nasum tendunt, septo tenuis ossis diducta. b Gale. lib. medicus. c. 12.

Alijs vero partibus substantiam habet raram, ab extima, & intima superficie dura testa intectam. Figura totius multiplex est, vnde πολύμορφον b nominatur, cum ad basim referat imaginem cunei, vnde vocatum est σφηνοειδές: c Vtrinque a lateribus ternos proces- c Gal. li. de ossib. c. 1.

ſus exigit, in ſpeciem alarum, vnde veriſimile eſt à Græcis dictum fuiſſe πτερυγοειδές, [a] quamquam pleriſque [b] placet, non fuiſſe id nomen inditum oſſi vniuerſo, ſed binis ex dictis proceſſibus, A, qui quod veſpertilionum alas imitentur, πτερυγοειδές fuerunt nominati: atque hi ſunt illi, qui vtrinque verſus palatum deſcendunt antri modo, B, ſinuati, vnde muſculi naſcuntur, qui in ore deliteſcentes, maxillam ſurſum attrahunt. Ex tribus paribus proceſſuum propoſitis, duo adhuc reſtant, quorum unum, C, ſitum eſt vtrinque ab extremis lateribus oſſis ſphenoidis, ſub oſſe iugali ad tempora; alterum, D, mediam regionem occupat iuxta ſellam, quam mox ſubiiciemus, & vtrinque tendit ad anteriorem partem in caua oculorum; ſed tam ab extremis, quam a mediis dictis proceſſibus alæ repræſentantur, vnde, vt ante dictum eſt, par eſt os ipſum totum dictum eſſe πτερυγοειδές, [c] quaſi alatum. E

a G. l. de oſſib. cap. 1. b Valuerd. l. 1. ca. 2. & Veſ. l. 1. c. 6. c G. l. de oſſib. c. 1.

Verum varia adhuc eſt eius figura, propter alium proceſſum, E, quem ab interna parte in medium exigit, ita ſinuatum, ut ſellam inſculptam habeat, ubi [d] glandula reſidet, quæ pituitam recipit à cerebro, & pelui deſtillantem. Superficies eius tam interna, quam externa læuis eſt, quamuis media ſubſtantia, cum pumicis modo perforata ſit, aſperitatem præſeferat. Quod attinet ad ſinus, & foramina, præter duo caua, F, quæ ſepto, Z, medio diuiſa peruia ſunt in nares, & præter duo antra, B, quæ in proceſſibus vtrinq; ad palatum deſcẽ dentibus inſculpta eſſe diximus: ſub ſella utrinque plures cauernas continet, diſtinctas tenui illo ſepto, Z, à quo diuidi foramina ad naſum tendentia demonſtrauimus; quæ non videntur ad alium uſum effictæ, quam ad leuitatem, cum non ſint in oſſibus infantium, ſed proceſſu temporis ſicceſcentibus oſſibus formentur: neque enim conſortium habent cum cauernis, quæ in oſſe frontis ad ſupercilia, tantum ætatis proceſſu deprehenduntur, ita ut neq; hæ, neq; illæ ad retinendum aerem, & conficiendum animalem ſpiritum conducant. Sed omiſſis cauernis, atque anfractibus, venio ad foramina parua, quæ in oſſe ſphenoide deprehenduntur. Inter hæc bina, G, unum utrinque a ſuperiori parte incipientia ad oculorum radicem terminantur, unde exit primum par neruorum cerebri, quod oculis præbet facultatem videndi vna cum arteria ex caluaria prodeunte. His bina, H, alia ſubiiciuntur, utrinque unum, non ex toto rotunda, cum a ſuperiori parte oblonga ſint, & acuta. Terminantur hæc in oculorum cauo, non ſecus ac priora, ſed ampliora ſunt: Tranſit per ipſa ſecundum par neruorum à cerebro exeuntium, qui oculorum muſculis vim motus impertiunt; tum prima pars tertii paris à cerebro emanantis: præterea totum quartum, & octauum par, una cum parua quadam arteria; hac denique pituita, quæ ad oculum perueniens per alia foramina in nares deſtillat. F

d Valuerda l. 1. c. 2.

Sub foraminibus proxime poſitis alia, I, conſpiciuntur utrinque unum, parua, anguſta, ac rotunda, paulo magis uerſus tempora: procedunt autem oblique ab interna parte ad externam, ſub imo oculo intra naſum, & genam. Fertur per hæc ſecunda pars tertii paris neruorum. Sub his duobus paruis foraminibus duo, L, vtrinque unum à lateribus, ſed magis uerſus partem poſteriorem inſculpta ſunt, non penitus rotunda, ſed oblonga; utrumque autem exitum præbet tertiæ parti tertii paris neruorum, tum uenæ interdum in caluariam penetranti. Ad extremum horum foraminum uerſus partem exteriorem duo, M, alia deprehenduntur, utrinque unum, ſed longe minora, & prope rotunda: intrat per utrumque in caluariam ſecunda arteria, quæ in duriorem cerebri membranam diuiditur. Bina, N, item alia rotunda, magna, utrinque unum ſe oſtendunt iuxta ſinum medii proceſſus ſellam referentis, ubi cum oſſe ſphenoide iungitur etiam os temporum. Tranſit per hæc tertia arteria, quæ ad hoc foramen peruenit per quartum ex illis quæ ſita ſunt in oſſe temporum. E regione nunc propoſitorum foraminum bina, O, alia, utrinque unum in oſſe ſphenoide reſident, q̃ non ſatis apparent, niſi hoc ab aliis oſſibus reſoluatur. Incipiunt autem quaſi canales anguſti a poſteriori parte ſellæ, & rectà tendunt in priorem partem ad narium ſinus, ut aditum præbeãt arteriis a cerebro ad nares tranſeuntibus. Interdum etiam euenit, ut ad extremum foraminis illius, per quod tranſit ſecundum par neruorum ad oculum, non ſolum inueniatur rotundum illud per quod exit ſecunda pars tertii paris neruorum, ſed aliud etiam multo minus, quod magis uerſus anteriorem partem ſitum eſt, & ad extremum dicti foraminis præbentis exitum ſecundo pari neruorum ad oculos. Præbet autem aditum ramo uenæ ſphagitidis. Illud uero quod utrinque longior potius rima, P, quam foramen uidetur, ſub ſella iuxta foramen per quod ingredi diximus tertiam arteriam, non eſt proprium oſſis ſphenoidis, ſed pertinet etiam ad os temporum, non tamen ad occipitium, ut nonnulli uolunt. Præbet hoc exitum pituitæ a glandula, quæ ſuperinſidet ſellæ ad palatum. Magnitudo oſſis ſphenoidis tanta eſt, quanta ſitus demonſtrat, coniungitur enim cum oſſe occipitii, *, ad baſim capitis, per ſymphyſim, ita ut uideatur cum ipſo in unum coaleſcere. Coniungitur ab inferiori parte, Q, cum quinto & tertio malarum oſſe, a ſuperiori, R, cum oſſe frontis, & oſſibus uerticis, quaſi ſquama illis ſuperiectum; coniungitur & cum octauo oſſe, S, caluariæ, quod ithmoides appellatur, per ſuturam; a parte poſteriori, T, ſuperiectas habet ſquamas oſſium temporis; a priori, V, nectitur per ſuturam cum illo oſſe malarum, quod conficit externum angulum oculi. Eſt autem os ſphenoides ætatis proceſſu unum dumtaxat, cum quatuor, quæ in infantium caluaria diſtincta ſe oſtendunt, deinde penitus coaleſcant. Primum ex illis craſſum eſt, & ueluti

(G and H in the right margin beside the paragraph above.)

A basis non solum totius ossis, sed etiam capitis, quod incipit ab extremo ofse occipitii, cum quo iungitur, & in anteriora fertur, dum sellam uniuersam contineat: inde secundum incipit, cui innituntur simul iuncti nerui primi paris a cerebro descendentis ad oculos, ferturque in anteriora & continet geminas alas utrinq; unam, quæ in anteriorem partem ad oculi cauum feruntur: licet autem in infantibus solidū, & plenum appareat, ætatis tamen progresu sinuatur, ita ut cauernas repræsentet, tenui quadam membrana obductas.

Ab hoc eodem proficiscitur, Y, septum illud, quod nasi foramina dirimit, quod à nonnullis inter malarum ossa numeratur. Tertium uero, & quartum os sunt duo processus, ac veluti duæ alæ, utrinque una, ad tempora tendentes. Oriuntur autem à primo osse proposito, quod durius est, & sellam continet. Hæc quatuor quamuis in caluaria infantium inter se disiuncta cernantur, ætatis tamen processu, ut diximus adeo coalescunt, ut unum efficiant.

Tab. 5. Fig. 15. 16.

OCtauum os institutum est ad olfactum; est autem peruium, & intus in caluaria à parte anteriori septum, A, exigit solidum, durum, tenue, inter duram membranam dextræ B partis, & sinistræ: exigit & ab inferiori parte alterum processum, B, tenuem, ac imbecillum, quo narium foramina diducuntur; à cuius lateribus vtrinque laxam substantiam, C, habet tenui, ac solida squama, D, obductam, in qua foramen apparet tendens ad eam partem eiusdem ossis, quam mox subijciemus cribri modo perforatam; per hoc foramen par est defluere ad oculos partem illius pituitæ, quæ à cerebro ad eiusmodi partem perforatam transfertur in cauo oculi ad angulum internum; sed hanc partem octaui ossis sunt qui tertio loco numerent inter ossa malarum, quamuis huius manifestè pars sit: peruium autem est in caluariam ad originem nasi multis paruis foraminibus, E, cribri modo; vnde ἠθμοειδὴς [a] græce dicitur: ingreditur per hæc odor ad instrumentum olfactus, cuius præcipuè causa facta fuerunt à natura: sed ingreditur etiam aer ad cerebrum, à quo per eadem pituita destillat in nares. committitur cum basi frontis à priori parte, F, per suturam plerumque euidentem, a posteriori, G, cum osse sphenoide, a lateribus, H, in oculo cum ossibus malarum.

a Ga. lib. 8. de vsu pa. c. 7

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, QVI FIGVRIS Tabulæ V. inscripti visuntur, explicatio.

TABVLÆ V. FIGVRÆ I. II. III. IV. V. VI.

EX sex figuris quinque primæ monstrant os temporum, sexta vero testam ossis ab auris foramine separatam.

I	Sinistrū os tēporis ab externo latere.
II	Idem à parte interiori.
III	Idem ab interiori aliquātisper elata.
IV	Idem ab interiori in suo situ.
V	Idem ab interiori cum auris foramine aperto.
VI	Testa ossis inde resoluta.
	Literæ in his figuris notant.
A	Processus vtrinque ad lambdoidem suturam.
B	Processus mastoidis.
C	Processus stiloidis.
D	Processus iugalis.
E	Sinus in quo recipitur caput maxillæ.
F	Foramen auris externum.
G	Foramen per quod exit quintum par neruorum a cerebro.
H	Foramen sub processu mastoide, ad radicem stiloidis.
I	Foramen sub ima aure, inter sinū maxillæ, & radicem stiloidis a processu mastoide tectum.
L	Foramen a posteriori, atque inferiori parte duri processus ossis temporum, per quod penetrat in caluariam maior arteria carotis, transiēs
*	per aliud foramen notatum. *
M	Processus λιθοειδὴς ossis temporum.
N	Foramen iuxta lambdoidem ad originem mastoidis, quod interdum cōmune est ossis occipitij, præbet autem exitum venæ, quæ a fonte duræ membranæ ad occipitium fertur.
O P	Paruula foramina quasi rimæ ab interna parte durioris processus.
Q	Superior pars qua iungitur cum osse verticis, & cum sphenoide.
R	Inferior pars qua iungitur cum osse occipitij, & cum sphenoide.
S	Prior pars qua iungitur cum sphenoide osse, & primo malarum, cū quo concurrit ad iugale os efficiendum.
T	Posterior pars qua iungitur cum osse occipitij.

TRia paruula ossa in primo sinu auris contenta, sub literis A B C.D. exhibentur.

Litteræ verò ita se habent:

A Malleus.
B Incus, seu dens.
C Stapes.
D Tria simul iuncta.

FIG. VII. &c. vsq; ad XIV.

EX octo figuris in Tabula V. si incipias à VII. vsque ad XIV. primæ sex monstrant os sphenoides, reliquæ duæ vndecimum os malarum, quod cum ipso iungitur.

VII Sphenoidis monstrat partem superiorem.
VIII Posteriorem.
IX Inferiorem.
X Priorem.
XI Dextrum latus cũ vndecimo osse malarum.
XII Idem Dextrum latus sphenoidis cum eodem vndecimo osse magis separatum.
XIII Vndecimi ossis malarum posteriorem partem, qua cum sphenoide committitur.
XIV Dextrum latus vndecimi ossis malarum.

Literæ quæ hic subijciuntur monstrant quæ ad figuras in propositis ossibus pertinent.

A Processus vespertilionum alas imitantes.
B Antrum dictorum processuum.
C Processus qui sub osse iugali tendit ad tempora.
D Processus ad sellam in cauũ oculorum tendens.
E Processus cum sinu sellam referens.
F Duo caua ad nares spectantia.
G Foramen, vnde exit primum par neruorum cerebri.
H Foramen vnde exit secundum eorundem par.
I Foramina subiecta ijs quæ exitum prębent secundo pari neruorum cerebri, & magis in exteriorem partem spectantia, vnde exit secunda pars tertij paris neruorum cerebri.
L Duo alia foramina a posteriori parte proximè positorum oblonga per quæ exit tertia pars tertij paris neruorum cerebri.
M Ad extremum dictorum duo alia parua foramina rotunda quæ præbent aditum secundæ arteriæ in caluariam penetranti.
N Duo alia foramina magna iuxta sellam per quæ transit arteriæ carotidis maior ramus, sed sũt hæc etiam communia ossis temporum.
O Duo parua foramina à posteriori sphenoide recta ad nares tendentia.
P Rima sub sella communis etiam ossis temporum.
Q Inferior pars quæ committitur cum quinto, ac tertio osse malarum.
R Superior pars quæ committitur cum osse frontis, & ossibus verticis.
S Qua committitur cum ithmoide.
T Posterior pars qua superiectas habet squammas ossium temporis.
V Prior pars quæ committitur cum primo osse malarum.
* Posterior pars qua committitur cum osse occipitij.
Y Pars qua committitur cum vndecimo osse malarum.
Z Vndecimum os malarum.

FIGVRA XV. XVI.

VTraque figura hæc octauum os caluariæ ithmoides videlicet notat.

XV. A Superiori parte.
XVI. Ab inferiori.

Literæ autem notant:

A Septum inter duram mẽbranam dextrę, & sinistræ partis.
B Procesus tenuis diducens narium foramina.
C Laxa substantia tenui squama obducta.
D Squama.
E Parua foramina qualia in cribro.
F Prior pars per quam cõmittitur cum osse frontis.
G Posterior pars, per quam committitur cum sphenoide.
H Latera, per quæ committitur in oculo cum secundo, & tertio osse malarum.

TABVLA. V.

Tab. VI. Fig. III. vsq; ad XIX. E

COmponitur facies ex offibus malarum,& maxillæ:ad malas referuntur illa quæ inter caluariam sunt,& maxillam: plura autem a natura constituta sunt, vt cum aliqua lęduntur,reliqua inuiolata seruentur,& ne ossa penitus dissimilia inter se iungantur:Sex autem vtrinq; à plerisque [a] numerantur, ita vt omnia duodecim esse velint,præter quædam tenuia,mollia,cartilaginis modo laxam substantiam habentia, quæ in narium [b] foraminibus conspicimus, quamuis hæc potius sint partes octaui ossis capitis. Sed re vera vndecim [c] tantum sunt,quorum † primum,constituit externum oculi angulum,& posteriori parte processum ,A, exigit, per quem iungitur cum altero processu tendente ab osse temporum in partem priorem,& iugale os efficiente: committitur etiam primum os, a superiori parte ,B, cum osse frontis;a posteriori ,C, cum osse sphenoide; ab inferiori ,D, cum illo osse malarum, quo sui lateris dentes continentur. Secundo loco in offibus malarum ponitur id † quod ad internum oculi angulum residet,vbi caruncula est, pituitam à cerebro destillātē recipiēs,quæ per canalem ,E, in ipso insculptum,funditur in nares,ne per malas labatur, paruulum autem est hoc os,& longè minus quàm cæterá malarum;tum squamæ modo tenue, ita vt facile putrefcat,ac dissoluatur:iungitur a superiori parte ,F, cum osse frontis,per suturam, quæ separat frontem a malis;ab inferiori ,G, cum tertio osse malarum;a priori, cum eodem; a posteriori ,H, cum squama ossis ithmoidis,quā tertio loco inter malarum ossa recensebant: est autem os tenue,& quasi squama lucidum;atque vbi frāgatur,sinus quosdam ostendit, aerem continentes:ferè autem quadratum apparet,ad internum oculi latus:iungitur a superiori parte cum osse frontis,per suturam, qua separari diximus [d] frontem a malis : ab inferiori, cum eo malarum osse quod tertio loco a nobis ponetur;a priori cum secundo proximè enarrato; a posteriori per harmoniam cum osse sphenoide : quod si caluariam frangas,& diligenter intuearis,comperies eiusmodi os,non accipiendum esse seorsum,vt unum ex offibus malarū, cum sit pars octaui ossis caluariæ,vt supra indicauimus. [e] Tertium † reliquorum malarum ossium longe maximum,complectitur sui lateris dentes omnes; cuius substantia quamuis ad latera solida appareat,intus tamen inanis est, ita vt insignem sinum ,I, repræsentet in adultis; nam tenera ætate sine vllo sinu plenum os conspicitur;in illis autem deprehenditur membrana obductum,quam efficit ramulus qui ex secunda parte tertij paris neruorum cerebri,ex cauo oculi versus angulum externum per paruulum foramen ,L, vna cum exili arteria ad ipsum descendit;duplici aūt tenui testa continetur.Ad palatum propè dentes incisorios transuersa linea apparet, [f] quæ tamen non separat ipsum in plura.Ab exteriori eius parte sub oculo foramen apparet oblōgum, quod ferè squama ossis tectum penetrat in internum oculi cauum,vnde fertur ramus, qui ex secunda parte tertij paris neruorum cerebri diuiditur in musculos faciei.Ad angulum verò oculi internum aliud, sed paruum foramen ,M, deprehēditur insculptum,partim in secundo osse malarum, partim in hoc ipso tertio, vnde ramulus ex secunda parte tertij paris neruorum cerebri fertur ad cauum nasi,quo per idem foramen destillat oculi pituita. Postremò ad palatum propè dentes incidentes inter vtrumque os malarum foramen ,N, insigne est ad narium caua penetrans,per quod venulæ, & arteriæ transeunt & communis tunica narium,ac palati.Committitur hoc cum nouem offibus,videlicet cum quatuor alijs malarum eiusdem lateris,& cum Tertio alterius;præterea cum eo, quod ponemus vltimo loco inter ossa malarum,commune tam dextri,quam sinistri lateris;iūgitur etiam cum osse sphenoide;cum osse frontis,& cum octauo illo caluariæ,quod in tenuia foramina dissipatum præbet aditum odoribus,ad cerebrum;a quibus offibus in hunc modum terminatur;Superiori parte ,O, ab osse frontis, & octauo osse caluariæ per suturam ; inferiori ,P, per aliam transuersam suturam, siue harmoniam à quinto osse malarum, quod vt mox dicemus,ad extremum palatum collocatur : exteriori ,Q, ad medium oculi versus tempora, a primo osse, quod in malis recensuimus,interiori ,R, a secundo,& ab osse ithmoide: anteriori ,S, a tertio alterius lateris,& à quarto eiusdem,quod pertinet ad nasum: posteriori ,T, ab osse sphenoide,tam infra ad dentes,quam supra ad oculum. Quartum † malarum os,alterū est ex duobus offibus nasi,quod substantiam habet solidam,duram,licet tenuem; Formam verò quadratam potius,quā triquetram,quamuis enim superiori parte angustius sit,duos tamen angulos præsefert.Coniungitur superiori parte cum osse frontis,& octauo caluariæ, inferiori, cum cartilagine nasi,in quam degenerat;interiori cum osse nasi alterius lateris, per harmoniam,exteriori cum Tertio osse malarum.Quintum † os malarum extremum palatum, & narium internam partem componens,substantiam habet solidam,sed tenuem,quæ latescit. Committitur autem anteriori ,V, & posteriori parte ad palatum,cum Tertio malarum osse iam exposito: ab interiori ,X, cum Quinto osse alterius lateris: a posteriori ,Y, partim cum osse sphenoide,partim seiungitur ab alijs in sinum nasi spectans.Quinque igitur ossa malarum ab vno latere ita se habent; eadem [g] est ratio Quinque alterius lateris:diximus [h] enim malas,ex vndecim offibus cōstare; Vndecimum est septum † illud quod cum osse sphenoide nexum diducit foramina ad nasum tendentia.Ex septem † offibus quibus oculus continetur, quatuor ad malas,

a Vesalius lib.1.c.9.& Valuerda li 1.c.4.
b Gal.li.de ossib.c.3.
c Falopius lib. Anatomicarum obseruat.
d Superius in hoc capite.
e Supra in hoc capite qua eiusmodi octauum os describitur.
f Falopius in obseruationibus anatomicis.
g Falopius in obseruationibus anatomicis.
h Sup. paulo ante.

†Fi.iii. iv. v. Tabul. vi.
†Fi. vi. vii. Ta. vi.
F
† Fi.x. xi. xii. Ta. vi.
G
H
†F.xiij xiv. xv Ta. vi.
†Figu. xviii. Ta. vi.
†Figu. viii. ix Ta. vi.
†Fi.xx Ta. vi.

A las,tria ad caluariam referuntur,primum,A, Pertinet ad frontem,& ſuperiorem oculi partem conſtituit:Secundum,F,ad ſphenoides,quod interiorem oculum verſus externum latus bona ex parte effingit. Tertium,B,ad ithmoides,hoc eſt ad octauum os caluariæ, quod,ſimiliter in interno latere oculi continetur. Quartum, E, quod primum [a] poſuimus inter oſſa malarum,externum oculi angulum efficit. Quintum, quod ad tertium,D,malarum pertinet,dimidiam partem inferioris ambitus oculi conficiens,ad ſupercilia vſque tendit, inferiori oculo magna ex parte ſubſtratum.Sextum,C,ad internum oculi angulum paruum illud eſt,quod ſecundum in oſſibus malarum numerauimus. Septimum quod quintum inter malarum oſſa retulimus,ab interno oculi latere ſimiliter ſitum eſt,ſed magis in interiora vergit.

a Paulo ante.

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, QVI FIGVRIS Tab. VI. inſcripti ſunt, declaratio.

B

TABVLAE VI. FIGVRA I.

Caluariæ totius inferior pars atque exterior.

Literæ latinæ maiuſculæ notant oſſa, minores verò oſſium partes, numeri foramina græcæ literæ ſuturas ſignificant.

A Oſſa verticis.
B Occipitij os.
D Oſſa temporum.
E Os ſphenoides.
F Primum os malarum
G Tertium os malarum.
H Quintum os malarum.
C I Vndecimum os malarum.
L Os iugale.
a Capitula occipitij, qua cum prima ceruicis vertebra committuntur.
b Proceſſus maſtoides oſſis temporum.
c Proceſſus ſtiloides oſſis temporum.
d Proceſſus oſſis temporum concurrens ad efficiendum os iugale.
e Alæ ſphenoidis, veſpertilionum alas imitantes.
1 Foramen occipitij per quod exit ſpinæ medulla.
2 Foramen in oſſe occipitij,per quod exit vena à fonte duplicatæ membranæ ad ſinus ceruicis.
D 3 Foramen in oſſe occipitij per qđ exit ſeptimum par neruorũ à cerebro.
4 Foramen partim in oſſe occipitij,partim in oſſe temporum, per quod exit ſextum par neruorum à cerebro, & ingreditur in caluariam iugularis venæ internæ maior ramus.
5 Foramen partim in oſſe occipitij,partim in oſſe temporum, per quod exit à fonte duræ mẽbranæ duplicatæ vena ad occipitium.
6 Foramen in oſſe temporum inter proceſſum maſtoidem,& proceſſum ſtiloidem, per quod exit neruus durior quinti paris.
7 Foramen auris.
8 Foramen ab externa parte imi proceſſus durioris oſſis temporũ, ꝑ quod ingreditur in caluariam maior ramus arteriæ carotidis,ſeu tertia arteria.
9 Sinus in oſſe temporum, in quo recipitur maxillæ caput.
10 Foramen paruum in exteriori, ac poſteriori parte oſsis ſphenoidis iuxta ſinum oſsis temporum, in quo recipitur maxillæ caput; præbet autẽ aditum minori ramo arteriæ carotidis,hoc eſt ſecundæ.
11 Foramen oblongum in oſſe ſphenoide per quod exit tertia pars tertij paris neruorum à cerebro.
12 Rima communis oſsis ſphenoidis, & oſsis temporum, per quam deſtillat pituita in palatum.
13 Foramen magnum ac rotundum commune oſsis ſphenoidis, & temporũ per quod ingreditur in caluariam maior ramus arteriæ carotidis, hoc eſt tertia.
14 Antrum in proceſſu ſphenoide veſpertilionum alaas imitante.
15 Rima inter os ſphenoides, & tertium os malarum vnde exeunt nerui tertij paris ex cauo oculi ad muſculos temporum.
16 Foramen in palato inter tertium os malarum dextri lateris, & tertiam ſiniſtri ad narium cauum pertinet.
α Sutura ſagittaria.
β Sutura lambdois.
γ Sutura qua committitur os occipitij cum ſphenoide.
ε Sutura oſsis iugalis.
η Sutura qua committitur primum os malarum cum tertio.
ζ Sutura inter tertium os malarum vnius lateris,& tertium alterius,ſimiliter inter quintum malarum vnius lateris, & quintum alterius.
θ Sutura inter tertium, os malarum, & quintum, ad extremum palatum.

TA-

TAB. VI. FIGVRA II.

Caluaria à parte interna, atque inferiori. Literæ maiuſculæ Latinæ notãt oſſa, minores vero oßium partes: numeri notant caua, ac foramina: literæ græcæ commiſſuras.

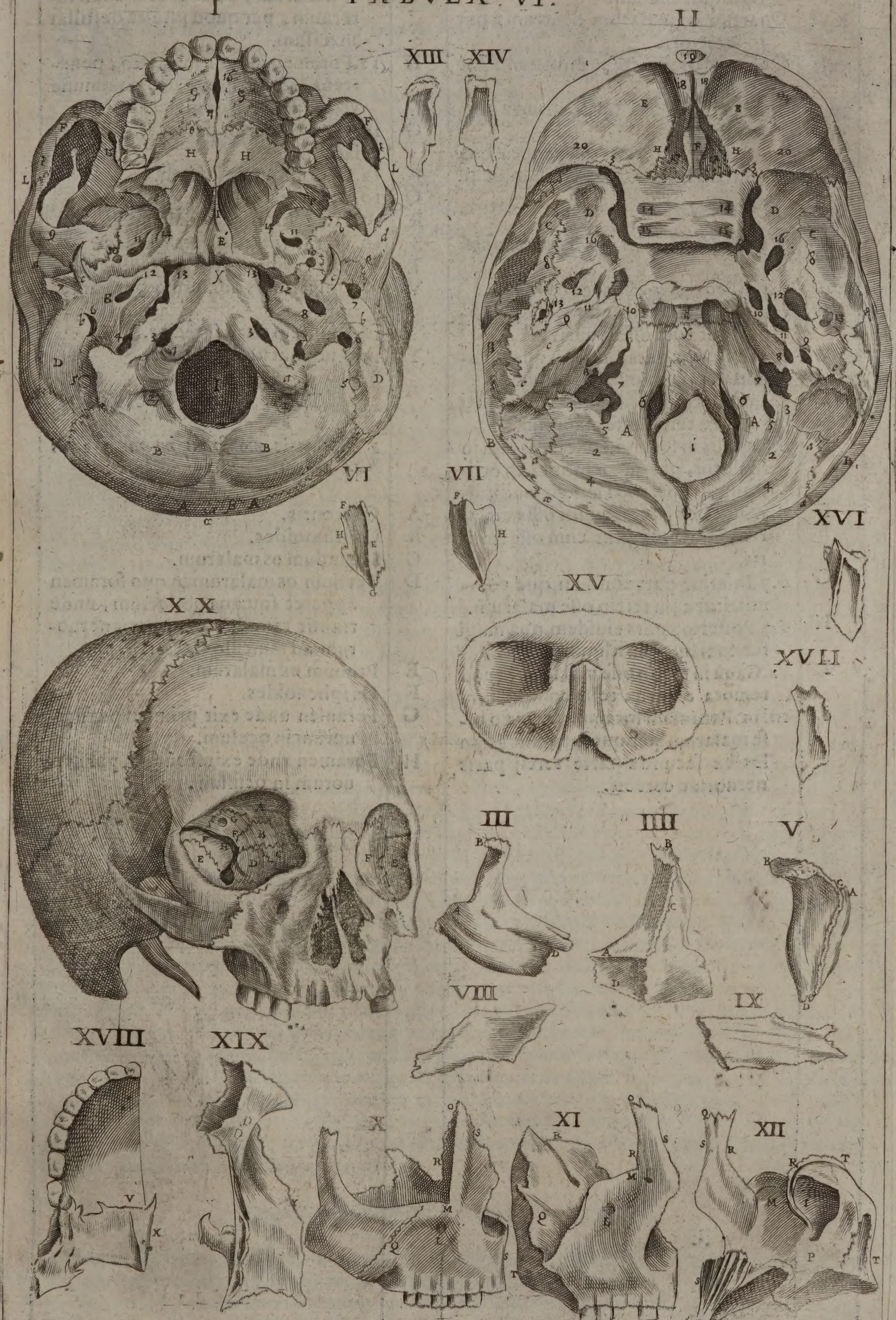
A Occipitij os.
B Oſſa verticis.
C Oſſa temporum.
D Os ſphenoides.
E Os frontis.
F Octauum os caluariæ, & proprie ſeptum diuidens dextrum latus à ſiniſtro.
a Proceſſus occipitij ad lambdoidem tendentes.
b Prominentia in oſſe occipitij, per quã diuiditur dextra pars poſterioris cerebri à ſiniſtra.
c Proceſſus durior oſſis temporum.
d Sella in oſſe ſphenoide.
e Dorſum poſterioris proceſſus oſſis tẽporum.
1 Foramen in oſſe occipitij, per quod exit ſpinæ medulla.
2 Caua in oſſe occipitij, vbi recipiuntur poſterioris cerebri eminentiæ.
3 Sinus in oſſe occipitij vbi recipitur fons ex dura membrana duplicata.
4 Caua in oſſe occipitij, vbi recipiuntur ſinus ex dura membrana duplicata iuxta futuram lambdoidem tranſeuntes.
5 Foramen in oſſe occipitij vnde exit vena a fonte ex duplicata membrana ad ſinum ceruicis.
6 Foramen in oſſe occipitii, per quod exit ſeptimum par neruorum a cerebro.
7 Foramen in oſſe occipitii, & partim in oſſe tẽporum, per quod exit ſextum par neruorum à cerebro, & ingreditur in caluariam magnus ramus venæ iugularis internæ.
8 Foramen in proceſſu durioris oſſis tẽporum per quod tranſit quintum par neruorum a cerebro.
9 Paruula alia foramina in eodem proceſſu.
10 Foramen commune oſſis temporum, & ſphenoidis ſub ſella, per quod in caluariam ingreditur maior ramus arteriæ carotidis.
11 Rima communis oſſis temporum, & ſphenoidis per quam pituita ad palatum deſtillat.
12 Foramen in oſſe ſphenoide, per quod exit tertia pars tertii paris, neruorum cerebri.
13 Foramen paruum in oſſe ſphenoide a poſteriori parte, atque a latere proxime dicti. per quod intrat minor ramus arteriç carotidis.
14 Foramen in oſſe ſphenoide, per quod exit primum par neruorum à cerebro ad oculum.
15 Foramen in oſſe ſphenoide per quod exit ſecundum par neruorum à cerebro ad oculum.
16 Foramen in oſſe ſphenoide ſub proximè dicto, per quod exit ſecunda pars tertii paris neruorum a cerebro.
17 Foramina parua in octauo oſſe caluariæ, hoc eſt in ithmoide.
18 Sinus in oſſe frontis prominente, vbi nectitur dura membrana ſeparans dextram partem a ſiniſtra anterioris cerebri.
19 Cauum inter interiorem, atque exteriorem teſtam oſſis frontis.
20 Caua in oſſe frontis vbi recipiuntur cerebri prominentiæ.
α Sutura lambdois.
β Commiſſura inter os temporum, & os verticis.
γ Commiſſura oſſis occipitii cum ſphenoide.
δ Commiſſura inter os temporũ, & ſphenoides.
ε Commiſſura oſſis ſphenoidis cum ithmoide.
Commiſſura oſſis frontis cum ſphenoide.
η Commiſſura oſſis frontis cum ithmoide.

TAB. VI. FIGVRA III. IV. &c. vſq; ad XIX.

SVbſequentes decem & ſeptem figuræ (incipiendo a III ad XIX.) omnes monſtrant oſſa malarum.

III Primum malarum os dextrum ab anteriori parte.
IV Idem à poſteriori.
V Idem in latus, qua ſpectat ad oculi cauum.
VI Secũdum os malarum dextrum a parte priori.
VII Idem a poſteriori.
VIII Vndecimum os malarum in dextrum latus conuerſum.
IX Idem in ſiniſtrum.
X Tertium os malarum dextrum, vna cũ primo a parte exteriori.
XI Idem ſeiunctum a primo a parte ſimiliter exteriori.
XII Idem a parte interiori.
XIII Quintum os malarum ſiniſtrum a parte exteriori.
XIV Idem, ſed dextrum.

TABVLA VI.

I
II
XIII
XIV
VI
VII
XVI
XV
XVII
XX
III
IIII
V
VIII
IX
XVIII
XIX
X
XI
XII

XV	Quartum os malarum vtriusque lateris simul iunctum.
XVI	Quartum os malarum dextrum à parte interiori.
XVII	Quartum os malarum sinistrum a parte interiori.
XVIII	Quintum os malarum dextrum a parte inferiori.
XIX	Idẽ à parte anteriori, & proprie qua concurrit ad constituendum oculi cauum.

Notæ literarum in his figuris contentarum.

A	3.4.5. Processus efficiens os iugale.
B	3.4.5. Superior pars eiusdem, qua cõmittitur cum osse frontis.
C	4.5. Posterior pars eiusdem qua committitur cum osse sphenoide.
D	3.4.5. Inferior eiusdem, qua committitur cum tertio osse malarum.
E	6. Canalis in secundo osse malarum insculptus, per quem pituita ab oculi angulo interno ĩ nasum funditur.
F	6.7. Superior pars secundi ossis malarum, quæ iungitur cum osse frontis.
G	6.7 Inferior pars eiusdem qua committitur cum tertio osse malarum.
H	6.7. Posterior pars eiusdem, qua iungitur cum squama ithmoidis.
I	12. Cauũ in tertio osse malarum, quod remota externa testa conspicitur.
L	10.11. Paruulum foramen in tertio osse malarum per quod transit ramulus ex secunda parte tertij paris neruorum cerebri.
M	11.12. Paruulum foramen in tertio osse malarum, ad angulum oculi internum, per quod pituita destillat in nasum.
N	12. Foramen insigne in palato, penetrans ad narium caua commune vtrinque tertij os malarum.
O	10.11.12. Superior pars tertij ossis malarum.
P	12. Inferior pars eiusdem.
Q	10.11. Exterior pars eiusdem.
R	10.11.12. Interior pars eiusdem.
S	10.11.12. Anterior pars eiusdem.
T	10.11.12. Posterior pars eiusdem.
V	18. Quinti ossis malarum pars anterior.
X	18. Eiusdem pars interior.
Y	19. Eiusdem posterior pars.

TAB. VI. FIG. XX.

Caluaria monstrans internum oculi cauum.

A	Os frontis.
B	Os ithmoides.
C	Secundum os malarum.
D	Tertium os malarum in quo foramen apparet squama obductum, unde transit ramulus tertij paris neruorum ad musculos faciei.
E	Primum os malarum.
F	Os sphenoides.
G	Foramen unde exit primum par neruorum in oculum.
H	Foramen vnde exit secũdum par neruorum in oculum.

Tab. 7. Fig. 1. 2. 3.

PRæter ossa malarum contineri faciem diximus[a] maxilla, hoc est inferiori osse dentes cõtinente, quod mouetur, nam malę immobiles manent, ita vt circumducatur, aperiat, & claudat os. Substantia maxillæ[b] dura effecta est, ad firmitatem motus, sicuti caua medullosa, ac sine [c] appendicibus ad leuitatem: crassissima autem apparet ab ea parte, qua dentes exigit, quibus decidentibus, aut euulsis, tenuior, & depressa veluti aniculis cernitur. A lateribus tenuissima est, vbi extrema vtrinque patescit, & quasi[d] bicornis duos processus exigit, quorum anterior, A, vertice ipso tenuatur, longiusque procedens, sub osse iugali subit, & chordæ musculi[e] temporis validissimè illigatur; posterior, B, finitur in capitulum, C, rotundum, sed oblongum; quod in sinum ossis temporum excauatum inseritur: obducitur autem cartilagine tam capitulum, quàm sinus, ad facilitatem motus, ad quam confert & tertia cartilago sita inter sinum & capitulum cartilaginosum. Superficies maxillæ aspera est, & inæqualis, potissimum vbi musculi inseruntur, vt ad mentum, D, & ad regionem eius inferiorem, ac posteriorem, atque ibi etiam vnde, F, labrum inchoatur. A lateribus, F, etiã sinuata est
B à parte externa, sed potissimum ab interna, partim vt commodè musculos recipiat, partim ne spacium in faucibus occupet.

In maxilla etiam duo vtrinque foramina se ostendunt, vnum, G, ab interna parte amplum, asperum, inæquale; per quod transit vnà cum vena deriuata à iugulari interna, & arteria carotide ramus, qui ex tertia parte tertij paris neruorum cerebri, partim fertur ad [f] dentes, partim per eiusdem foramen, H, ab exteriori, atque inferiori parte elabitur ad musculos, ad labium, & ad cutim ibi collocatam. Verum præter foramina, obseruare oportet caua, I, quæ tam in maxilla, quàm in malis, & propriè in earum tertio osse vtrinque continent dentes; quorum numero, & figuræ ita respondent, vt neq. hanc, neq. illum propriũ ac stabilẽ contineant; [g] sed eã figurã acquirant, quã illis præbent dentes, & totidem sint, quot illi, siquidem vbi dens cadit, excæcatur, & clauditur cauum; Vbi nouus subit, quacumque ætate, nouum producitur cauum, eadem enim procreatrix facultas, quæ profert caua, profert etiam dentes: sunt autem hi in vniuersum trigintaduo, [h] & totidem quoque sunt caua, sexdecim in maxilla, totidem in vtroque simul tertio osse malarum; vnicum autem os maxillæ post primum ætatis annum deprehenditur, licet ad mentum, quod est maxillæ pars ima symphysis obscura [i] conspiciatur, per quam
C duo ossa, quæ in infantibus euidenter separata se ostendebant, posita coaluerunt.

a Supra in hoc capite
b Gal. li. 11. de vsu p. 18
c Gal. 11 li. de vsu partium c. 18.
d Gal. li. de ossib. c. 6.
e Gal ibidē
f Gal. 10 li. de vsu p. c. 7.
g Falopius in libro de Anatom. obseruationibus.
h Gal. li. de ossib. ca. 5. & li. 11. de vsu p. ca. 8.
i Gal. li. de ossib. c. 6. et li. 11. de vsu part. c. 19. & Falopius in obseruationibus Anat.
k Gal. li. de muscul. dissect. c. 13.
l Gal. li. de musculorũ dissectione capite 10. & 13.
m Gal. lib. de vocal. instrum. dissectione capite 6.
n Gal. li. de muscul dissectione c. 10. & 13.
o Gal. li. de vocal Instr. dissectione c. 6.
p Gal. li. de Muscul. dissectione c. 13.
q Gal. li de muscul. dissectione c. 13.
r Gal. 3. de Artic. cõ. 29. & li. 12. de vsu partium, c. 15.
s Gal. li. 3. de vsu p. c. 2 & lib. 12 de vsu p. c. 10.
t Gal. li. 12. de vsu par. c. 11.

De osse Hyoide. Cap. III.

Tab. 7. Fi. 4. 5. AB ossibus capitis proximè ad os hyoides [k] pergimus, quod cum processibus ossium temporum stili formam imitantibus nectatur, seiunctumque sit à cæteris ossibus, quæ serie quadam inter se iunguntur, alia ab alijs pendentia. Os quod vnicum apparet, sed ex multis cõponitur, supra guttur residens, à figura literæ υ, [l] quam vtrinque repræsentat, dictum est ὑοειδές, siue ὑψιλοειδές, ab alijs etiam λαμβδοειδές, quod Λ literæ speciem referat: ab alijs [m] ὑπαρογγετρον, quod in faucibus situm sit: licet paruum sit, maximam tamen vtilitatem affert: nam & valida [n] ligamenta continet, & musculos partim suos, hoc est a quibus mouetur, partim communes aliarum partium, vt linguæ, gutturis, qui ad processum stiloidem pertinent, & qui buccas mouent. Hoc os medium, A, patescit ab exteriori parte gibbum, ab anteriori sinum. Vtrinque autem à lateribus duos processus exigit, υ, literam referentes: ex ijs, B, ille ab vtroque latere, qui ad priorem partem spectat, longior est, teres, & pluribus ossibus compositus; plerumque autem ternis, vel quaternis adeò inter se coeuntibus, vt ad vnitatem coaluisse videantur; in
D mollioribus corporibus, cuiusmodi sunt muliebria, hi processus substantiam magis habent ligamenti, quàm ossis: duo, C, alij qui vergunt versus posteriorem, latiores sunt, ac breuiores; quæ figura idonea est musculis, quibus illigari debet. Situm [o] est autem, vt diximus, in faucibus, vbi musculis adeò illigatur, vt ex suo loco dimoueri nequeat. Licet autem non insidat basi alterius ossis, per longiorem processum nectitur [p] cum processu stiloide; quamquam in ossis hyoidis processus etiam vbi ex osse sit, non peruenit vsque ad processum stiloidem, sed illi innectitur per ligamentum: At minor processus ossis hyoidis suo fine nectitur [q] cum superiori processu scutiformis cartilaginis gutturis.

De ossibus spinæ, sacri, & coccygis. Cap. IV.

Tab. 7. Fig. 6. CAput excipit spina dorsi, ad quam nunc aggredimur, expositurí prius quæ vniuersè cõmunia sunt, deinde quæ pertinere ad singulas eius partes videantur. Vocatur tota à græcis ἄκανθα, [r] propter posteriores processus spinam referentes, eumq; vsum hominibus præbet, quẽ nauibus [s] carina; per eam recti incedunt, recti item insistunt: Per eandem, cum media perforata sit, transit [t] medulla à cerebro descendens, vnde oriuntur nerui pertinentes

ferè [a] ad omnes corporis partes: ſpectat ſpina etiam ad [b] motum, nam eius beneficio corpus E
flectitur, & extenditur. Ad motum natura reſpiciens, magiſque ad firmitatem, ac ſtabilitatem, non ex vnico oſſe, quod [c] firmius fuiſſet, ſed ex pluribus ipſam conſtituit, non quidem ex paucis, vt membra, ſed ex multis, ne [d] medulla validiori, ac ſubito flexu laceraretur, ſed curuaretur paulatim: id quod præſtat oſſium multitudo, quæ natura ita inter ſe [e] commiſit, vt in priorem partem flecterentur: iiſdem plurimam adiecit [f] cartilaginem, vt minus comminuerentur, aut abſumerentur, qua paulatim obduxit proceſſus tranſuerſos, ſed magis adhuc poſteriores, quos ſpinam repręſentare [g] diximus, quiue prima ætate ex cartilagine magis videntur conſtare, quàm ex oſſe: habentque vim propugnaculi, & medullam ab externis iniurijs defendunt. Figura ſpinæ incurua eſt, ad ceruicem, A, enim vergit verſus partem anteriorem, ad thoracem, B, verſus poſteriorem; ad finem thoracis, & initium lumborum, C, rurſus verſus anteriorem; ad finem lumborum, & os ſacrum, D, verſus poſteriorem, quæ figura maximè idonea eſt, non ſolum ad ſitum eorum, quæ ab interna parte in thorace, aut ventre, ipſi innituntur, ſed etiam ad flexum: ſic enim figurata ſpina commodè flectetur corpus; ſiquidem ad finem thoracis, vbi in anteriorem partem magis ſpectat, quodammodo baſis eſt, ſupra quam & ſuperior, & inferior pars mouetur. Oſſa ex quibus componitur ſpina, græce [h] σπόνδυλοι, latinæ vertebræ F
nominantur viginti i quatuor ſunt: ſeptem in ceruice, duodecim ad coſtas, reliquæ quinque ſunt proximę coſtis, cum quarum poſtrema committitur os ſacrum. Commune eſt omnium, prima excepta à poſteriori parte proceſſum, E, exigere, à quo ſpinæ inueniſſe nomen iam retulimus: [k] commune item omnium eſt, à priori, F, parte dimidiatam trochleam referre, à lateribus verò proceſſus exigere, ſurſum, G, & deorſum, H, ſpectantes, ſeu aſcendentes, ac deſcendentes, & partim deſidentes, partim prominentes, per quos vna vertebra cum altera connectatur. Omnes etiam communiter habent tranſuerſos proceſſus, I, duos, vnum ab vtroque latere ſupernè ſinuatum, vt aditum præbeat neruo a medulla exeunti. Omnes quoque [l] mediæ perforatæ ſunt, ac peruiæ, vt medullæ à cerebro deſcendenti tranſitum præbeant, quod cauum non eſt æqualiter amplum in omnibus: ſed proportione magnitudinis excepta prima, cuius foramen latius patet, neque verum eſt, id quod nonnulli [m] afferunt rationem magis ſecuti, quam ſenſum: foramina ſuperiorum vertebrarum latius patere, inferiorum verò ſubinde anguſtiora reddi, vt reſpondeant vbique magnitudini medullæ, quæ grandior ex cerebro emanat, & ſubinde minor redditur: atque abſumitur, cum neruos producit; tantum id comperies in vertebris oſſis ſacri, quæ quanto minorem continent medullam, tanto angu- G
ſtiora habent foramina. Omnes item vertebræ à lateribus, qua inter ſe committuntur, excauatæ ſunt; ita vt ex cauo ſuperioris, & inferioris vertebræ, vnum quaſi rotundum foramen reddatur, per quòd exit neruus, qui deriuatur à medulla, & per quod vena, & arteria ad eandem penetrat. Quod ad magnitudinem attinet, cum corpora quæ [n] ſuſtinent, maiora eſſe debeant, quàm quæ ſuſtinentur, ſubiectæ vertebræ cum ſuperiectas ſuſtinere debeant, meritò grandiores fuerunt effictæ. Quamobrem [o] ſacrum os, quod ipſis omnibus ſubijcitur longe maximum eſt; quanto autem ſuperiores ſunt, tanto non ſolum minores [p] ſunt, ſed tenuiores quoque. Quamquam prima [q] vertebra, quæ caput excipit, latior eſt, propter muſculos, qui vel caput mouentes in ipſam inſeruntur; vel ab ipſa orti ſcapulas attollunt; ſecunda [r] etiam, vt committi cum prima poſſet, magnitudine tertiam ſuperat: reliquæ omnes quanto inferiores ſunt, tanto grandiores inſpiciuntur. Vidētur autem vertebræ omnes conſtare ex [ſ] vno oſſe dumtaxat, ætate prouectis: nam teneris ex tribus compoſitas ſe oſtendunt; vnum eſt corpus ipſum vertebræ, duo vero ſunt latera, quæ vtrinque procedunt verſus partem poſteriorem, vbi inter ſe coeunt, & medium foramen conſtituunt, per quod deſcendat ſpinæ medulla. H

Tria hæc oſſa deinde adeo inter ſe coaleſcunt, vt prope vnum videantur: hoc idem quod de vertebris dicimus, euenit etiam [t] oſſi ſacro; quod ſimiliter ex tribus, eodem modo componitur. Iunctura uertebrarum inter ſe ita habet; à priori [u] parte qua ipſarum corpora mutuo ſe attingunt, arctè inter ſe nectuntur, quod ab ea non debeant moueri uerſus poſteriorem, ſed à poſteriori in priorem; & idcirco ibi laxius alligantur: à priori autem aſtringuntur cartilaginoſo [x] ligamento, quod ſpeciem refert lunatam; craſſiuſque eſt in medio, quam à lateribus, & proceſſu ætatis durius efficitur, ac ad oſſis naturam accedit. A lateribus uerò per proceſſus, quos omnium communes aſcendentes, & deſcendentes poſuimus, non omnes [y] eodem modo inter ſe committuntur. Sed quæ inter primam, & duodecimam interiectæ ſunt, proceſſus aſcendentes quidem gibbos habent, ita ut à ſuperiectæ deſcendentibus proceſſibus ſinuatis recipiantur: deſcendentes uerò ſinuatos, in quos inſeruntur aſcendentes proceſſus uertebræ ſubiectæ. At prima [z] uertebra proceſſus habet tam infernè, quàm ſupernè ſinuatos; quod ſupernè capitis tubercula recipiat: infernè gibbos proceſſus ſecundæ uertebræ. Ex contrario duodecima tam aſcendentes, quàm deſcendentes proceſſus gibbos exigit: aſcendentes inſeruntur in proceſſus deſcendentes undecimæ uertebræ ſinuatos: deſcendentes uerò in proceſſus primæ lumborum uertebrę aſcendentes ſimiliter ſinuatos; quinq; autem [a] lumborum uer-

tebræ

a Gal. li. 9. de vſu partium capite 11. & li. 12. c. 15.
b Gal li. 12. de vſu par. capite 10.
c Gale. ibidem.
d Gal. ibidem.
e Gale. 12. de vſu partium capite 16.
f Gale. ibidem c. 15.
g Paulo ante, & Gal. 3. de Articul. cō. 29.
h Gale. 12. de vſu par. c. 10. 11. 12.
i Gal. li. de oſſib. c. 7. & li. 12 de vſu part. c. 12.
k Paulo ante.
l Gal 12. de vſu partiū c. 14.
m Fallopius in ſuis obſeruation. anatom. & Valuerda id videtur afferere li. 1. cap. 10. & Carolus Stefanus li. 1. Anat. cap. 12. & Gal. li de oſſib. ca. 8.
n Gal. 12. de vſu p. c. 13.
o Gale. 12. lib. de vſu partium capite 12. & cap. 15.
p Gale. 12. de vſu par. c. 13.
q Gal. li. de oſſib. c. 8.
r Gal. ibidē
ſ Fallopius in obſeru. anat. hom.
t Fallopius ibidem.
u Gal. li. de oſſib. c. 8.
x Fallopius in li. de obſeruationibus anato.
y Gal. li. de oſſib. c. 9.
z Gal. li. de oſſib. c 9.
a Gal. li. de oſſib. c. 10.

A tebræ processus ascendentes habent sinuatos, descendentes gibbos, per quos insinuantur in subiectas: excipe quintam, quæ descendentes processus habet, non euidenter gibbos, aut sinuatos, per quos committitur cum prima parte ossis sacri, quod desinit in os coccygis. [a] Hæc quæ de spina in vniuersum proposuimus, ferè communia sunt, si qua enim propria commemorauimus, id fecimus, vt quæ communia sunt, ab illis separaremus. Nunc proximum est, vt ad propria transeamus, si ante spinam in tres [b] partes distribuerimus, in ceruicem, thoracem, & lumbos. His vt quartam adijciemus os sacrum, de quibus omnibus agere seorsum expedit.

a Gal li. de ossib. c. 11. & 12.
b Gal. li. de ossib. c 7.

Tab. VIII. Fig. omnes.

CEruix igitur à natura instituta [c] est, propter asperam arteriam, quà in ipsa residet. Hoc vel ex eo intelligi potest, quòd animalia, quæ pulmone carent, carent [d] etiam ceruice: quæ pulmone, & arteria prædita sunt, prædita sunt & ceruice. Constat ceruix ex vertebris [e] septem, & non ex vno osse, vt ad capitis motum accommodentur. Porrò capitis motus duplex proponitur à Galeno, [f] vnus quo in latera vertitur, quem fieri ait à
B commissura capitis cum prima vertebra: alter cum [g] in priora, aut posteriora vertitur, quem fieri scribit à commissura primæ vertebræ cum secunda. Sed tertium motum caput præfefert, cum circumducitur. Ex tribus propositis motibus constat duos esse proprios capitis, tertium eatenus ad ipsum spectare, quatenus mota ceruice mouetur. Hic autem est ad latera, quem non præbet commissura capitis cum prima vertebra, vt voluit [h] Galenus, neque enim subitò in latus esse debuit; nam sic uiolaretur medulla, sed paulatim, quo spectant omnes vertebræ ceruicis, quæ simul omnes in latus inclinantes, paulatim medullam secum trahunt. Ex reliquis duobus motibus, ille quo caput in priora, & in posteriora mouetur; perficitur per cōmissuram ipsius cum prima vertebra, non cum secunda, quæ adeo arctè illigatur, vt curuari nō possit, quantum curuari caput videmus: Sed commissura hæc præstat alium motum proprium capitis, quo videlicet circumducitur: primæ enim vertebræ innixum super secundam, quasi super axem conuertitur circa [i] processum dentiformem, cum quo per cartilaginosum ligamen tum nectitur. Vsus igitur vertebrarum ceruicis huiusmodi est, pergamus ad earum formam; quam ad ipsum præstandum aptissimam comperiemus. Ex septem eius vertebris, prima [k] excipit capitis duo tubercula oblonga, quæ in osse occipitij vtrinque esse diximus, à latere ma-
C gni foraminis, per quod spinæ medulla ex cerebro egreditur: quibus tuberculis prima vertebra respondentes [l] sinus, A, habet, ab vtroque latere vnum. Constat autem ex osse durissimo, vt firmius sit, cū alioquin tenue esse debuerit, ob cauum amplum ad medullam recipiēdā. A priori, B, etiam parte intus sinuatur, quatenus processum dentiformem admittit, quem secunda [m] vertebra exigit à priori parte, & tam processus, quam sinus cartilagine obducitur. Verum extra è regione sinus os prominet, D, & crassius est, vt firmitatem sinui præstet, & simul etiam accommodetur ad finem musculorum primi paris mouentium dorsum: exigit præterea prima vertebra transuersos, E, processus [n] longiores, & latiores reliquis vertebris, vt excipiant sextum, & septimum par musculorum mouentium caput: habet vterque processus foramen, F, per quod transit arteria in caluariam, quà autem prima vertebra vtrinque cum osse occipitij committitur, G, foramen apparet partim in ipsa, partim in occipitij osse, excauatum, per quod, [o] exit primum par neruorum à medulla: per quod item arteria, quam per paulò ante propositū foramen trāsire diximus, in caluariam penetrat. A posteriori, H, parte [p] sola inter vertebras caret spina, quoniam aliena fuisset musculis, qui ea parte feruntur; ibi etiam prominet, & aspera est, vt quintum par musculorum mouentium caput, inde facilius initium ducat. Inferior pars vtrinque [q] sinus habet, in quos ingrediuntur processus secundæ vertebræ sursum
D spectantes; tam sinibus, quàm processibus obducta est cartilago. Secunda vertebra committitur cum prima, quæ commissura, vt ante [r] ostensum est, motui in anteriora, & posteriora minime aptatur, nam præterquam quod hunc præstat commissura capitis cum prima vertebra, secnnda cum prima adeò illigatur, vt flecti non possit; sed caput circa [s] secundam circumducitur, quem motum non potest efficere commissura eius cum prima vertebra, quod non fit ibi sinus, & processus rotundus, vt in iunctura femoris cum coxa, sed oblongus: secunda igitur uertebra supernè à lateribus processus exigit, qui ad vnguē respondent recessibus primæ, in quos insinuantur, exigit: & secunda [t] processum dentiformē, C, à quo dens nominata est: hunc (siue sit appendix cum processu, vt nonnulli volunt, siue processus dumtaxat) recipi ostendimus in sinu interno à priori parte primæ vertebræ vbi validè alligatur [u] per ligamētū, M, cartilaginosum quod priori parti primæ vertebræ in interno cauo innascitur; in hoc circumagitur processus dentiformis secundę vertebræ habet enim id ligamentum processum sursum versus spectantē, qui respondet denti, alioquin refert figuram lunatam cornibus ad priorem partem primæ vertebræ spectantibus, vbi valide nectuntur: ex ligamento autē, & priori parte primæ vertebræ fit quasi anulus, in quo recipitur processus dentiformis secundæ. Eiusmodi dens sinuatur à lateribus, vt præbeat aditum neruis, qui ex secundo pari neruorum medullæ

c Gal. li. 8 de vsu par. c. 1.
d Gal. ibidē
e Gal. li. de ossib. c. 7.
f Gal. li. de ossib. c. 8.
g Gal. ibidem.
h Gal. li. de ossib. c. 8.
i Gal. li. de ossib. c. 8.
k Gal. li. de ossib. c. 9.
l Gal. ibidē
m Gal. lib. de ossib. c. 8.
n Gal. li de ossib. c. 8.
o Gal. li. de neruorum dissectione capite 11.
p Gal. li. de ossib. c. 8.
q Gal. li. de ossib. c. 9.
r Paulo superius in hoc cap.
s Suprapaulo ante.
t Gal. li. de ossib. c. 8.
u Gal. li. de ossib. c. 8.

deriuati muſculis collum flectentibus impertiuntur. Sinuatur & a poſteriori parte; vbi ligamentum inſeritur: per quod in ſinu primæ vertebræ, qui aſper eſt, alligatur. Pars dentis ſuperior quæ primam vertebram excedit, aſpera eſt, vt ibi concinnius ligamentum inhæreat, per quod illigatur cum oſſe occipitij ſimiliter aſpero, a priori parte foraminis, per quod medulla a capite deſcendit. Vtraque autem a lateribus verſus poſteriorem partem, qua ſecundæ vertebræ proceſſus, in primæ ſinibus recipiuntur, excauata eſt; adeo vt ex eiuſmodi cauis foramen, N, vnum vtrinque efficiatur, per quod [a] exit ſecundum par neruorum a medulla. Habet etiam ſecunda proceſſus, O, a lateribus bipartitos, ac ſinuatos cum foramine, [b] per quod arteria initio ad caluariam fertur. Ab inferiori verò parte proceſſus, P, ſinuatos, quibus vtrinque recipit gibbos tertiæ vertebræ proceſſus; ſed a priori, Q, parte media prominet, vtrinque deſi dens, vt aptè ibi inſerantur muſculi collum flectentes. Verum proceſſus, R, qui a poſteriori parte ſpinam conſtituit, in extremo bipartitus eſt, vt reliquarum vertebrarum ceruicis, excepta ſexta, & ſeptima: aliarum igitur omnium proceſſus, qui ſpinam facit, latus eſt, inæqualis, aſper, infernè cauus, ſupernè gibbus: ac vtrinque modice depreſsus. Conſtat autem eiuſmodi proceſsus bipartitos, fuiſse, vt aptarentur nexui plurium muſculorum. Cæterum proceſsus, qui in ſecunda vertebra ſpinam facit, alios magnitudine excedit ob muſculos quarti, & ſepti mi paris caput mouentes. Sed ſatis de ſecunda vertebra ceruicis; eadem ferè eſt ratio quinque ſequentium, quæ a lateribus ſupernè proceſsus exigunt, qui in receſsus vertebræ ſuperiectæ inſinuantur. Contra infernè deſidunt, vt proceſsus ſubiectarum vertebrarum accipiant; a lateribus etiam proceſsus habent ſinuatos cum foraminibus, [c] & iuxta hos alia foramina communia ſuperioris, & inferioris vertebræ; a poſteriori parte proceſsus exigunt bipartitos, qui ſpinam conficiunt. Verum ſexta non ita manifeſtè bipartitum habet ſpinæ proceſsum: obſcurius adhuc ſeptima, ſed vtraque extremo hoc proceſsu adiunctam habet appendicem; quam non reperies in poſterioribus proceſſibus ſuperiorum vertebrarum. Committitur ſeptima vertebra ceruicis cum prima thoracis commiſsura magis plana, per minores proceſſus, ac receſsus, quandoquidem & motus debuit eſse obſcurior, quam in uertebris ſuperioribus. Illud autem ignorare non oportet, quod in qualibet ferè ceruicis uertebra numerare tredecim proceſsus licet; utrinque enim inſpicitur proceſsus, 1.2. unus ſuperioris uertebræ. Tertius, 3. & quartus, 4. ſunt duo proceſsus aſcendentes, utrinque unus. Quintus. 5. & ſextus. 6. duo deſcendentes, ſimiliter utrinque unus. Tranſuerſi duo proceſsus bipartiti efficiunt, ſeptimum, 7. octauum, 8. nonum, 9. & decimum, 10. ſicut undecimum, 11. & duodecimum, 12. poſterior proceſsus bipartitus; decimumtertium, 13. prior pars uertebræ, quæ inferius procedens in ſubiectam inſeritur. Hactenus de ceruice.

[Margin: E … F]

[a Gal. li. de diſſection. neruorum cap. 12.]
[b Gal. li. de oſſib. c. 8.]
[c Gal. li. de oſſib. c. 8.]
[Patet 1 figu. 7. & 8. Tabul. vii.]

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, QVI FIGVRIS Tabulæ VII. & VIII. inſcripti viſuntur, explicatio.

TAB. VII. FIG. I. II. III.

Tres figuræ omnes maxillam oſtendunt.

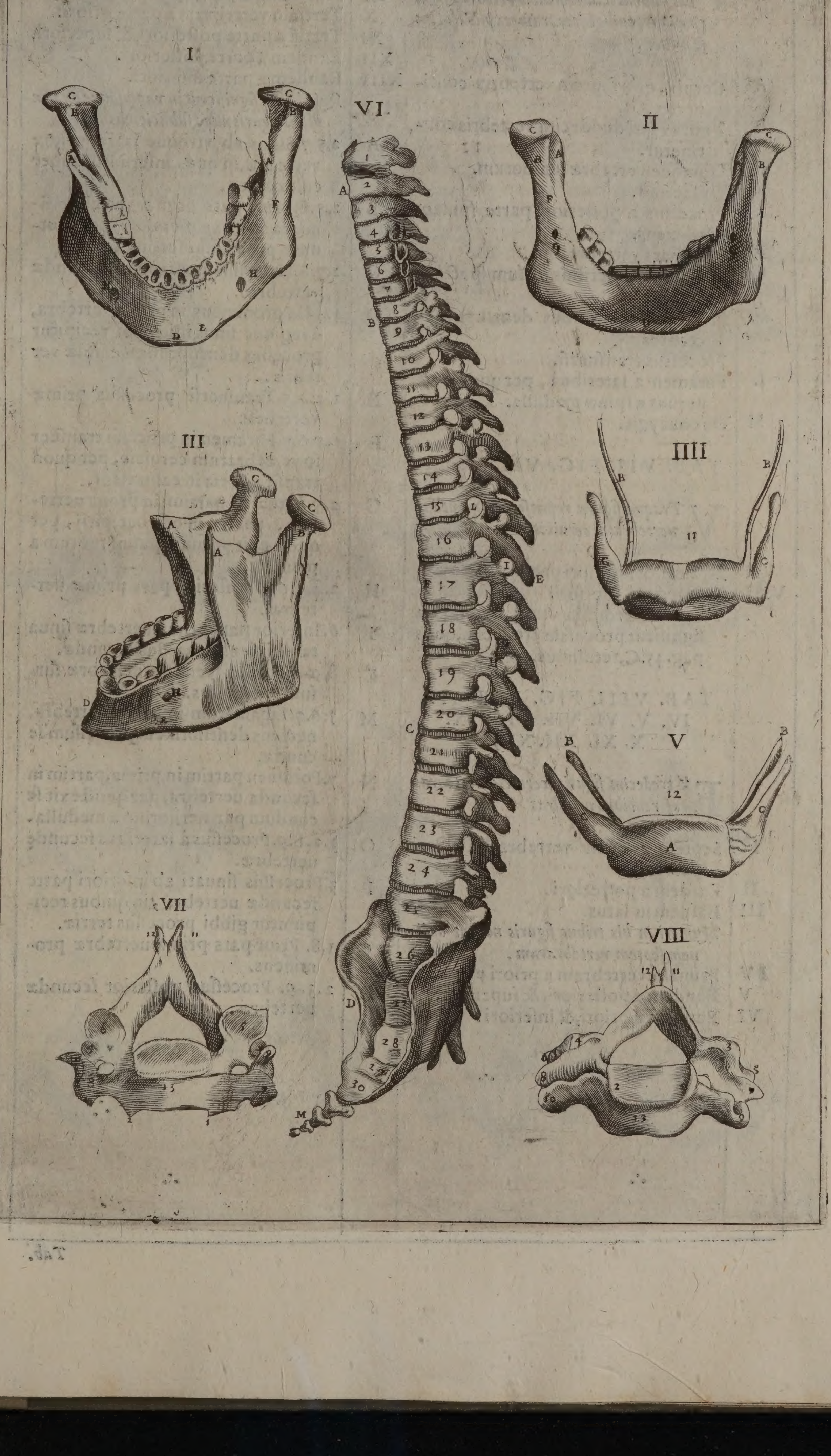
I	A priori parte.
II	A poſteriori.
III	In latus.
A	1.2.3. Anterior proceſſus tenuis.
B	1.2.3. Proceſſus poſterior.
C	1.2.3. Capitulum rotundum, quod in ſinu oſſis temporum recipitur.
D	1.2.3. Aſperitas ad mentum vbi inſeruntur muſculi.
E	1.2.3. Aſperitas vbi labrum inchoatur
F	1.2.3. Sinus a lateribus, vbi muſculi continentur.
G	2. Foramen vtrinque ab interna parte, per quod trãſit ramus, venæ, ner ui, atque arteriæ.
H	1.3. Foramen ab exteriori, atque inferiori parte, per quod exit ramus nerui, uenæ, & arteriæ.
I	1.2.3. Caua, ubi continentur dentes.

FIGVRA IV. V.

Vtraque figura os hyoides monſtrat.

IV	A priori parte, cum proceſſibus integris.
V	A poſteriori parte; præciſis longioribus proceſſibus.
A	11.12. Medium quod pateſcit.
B	11.12. Proceſsus longior & anterior ab utroque latere.
C	11.12. Proceſsus poſterior ab utroque latere.

TABVLA VII.

TAB. VII. FIG. VI.

Pictura Spinæ dorsi cum osse coccygis notas habens numerorum vertebras significantium, cuius litterarum explicatio ita se habet.

A Ceruix, quæ septem vertebris continetur.
B Thorax qui duodecim vertebris continetur.
C Quinque vertebræ lumborum.
D Os sacrum.
E Processus a posteriori parte spinam efficiens.
F Prior pars vertebrarum.
G Processus a lateribus sursum spectantes.
H Processus à lateribus deorsum spectantes.
I Processus transuersi.
L Foramen a lateribus, per quod exit neruus a spinæ medulla.
M Os coccygis.

TAB. VII. FIG. VII. VIII.

Vtraque figura repræsentat quintam vertebram ceruicis,

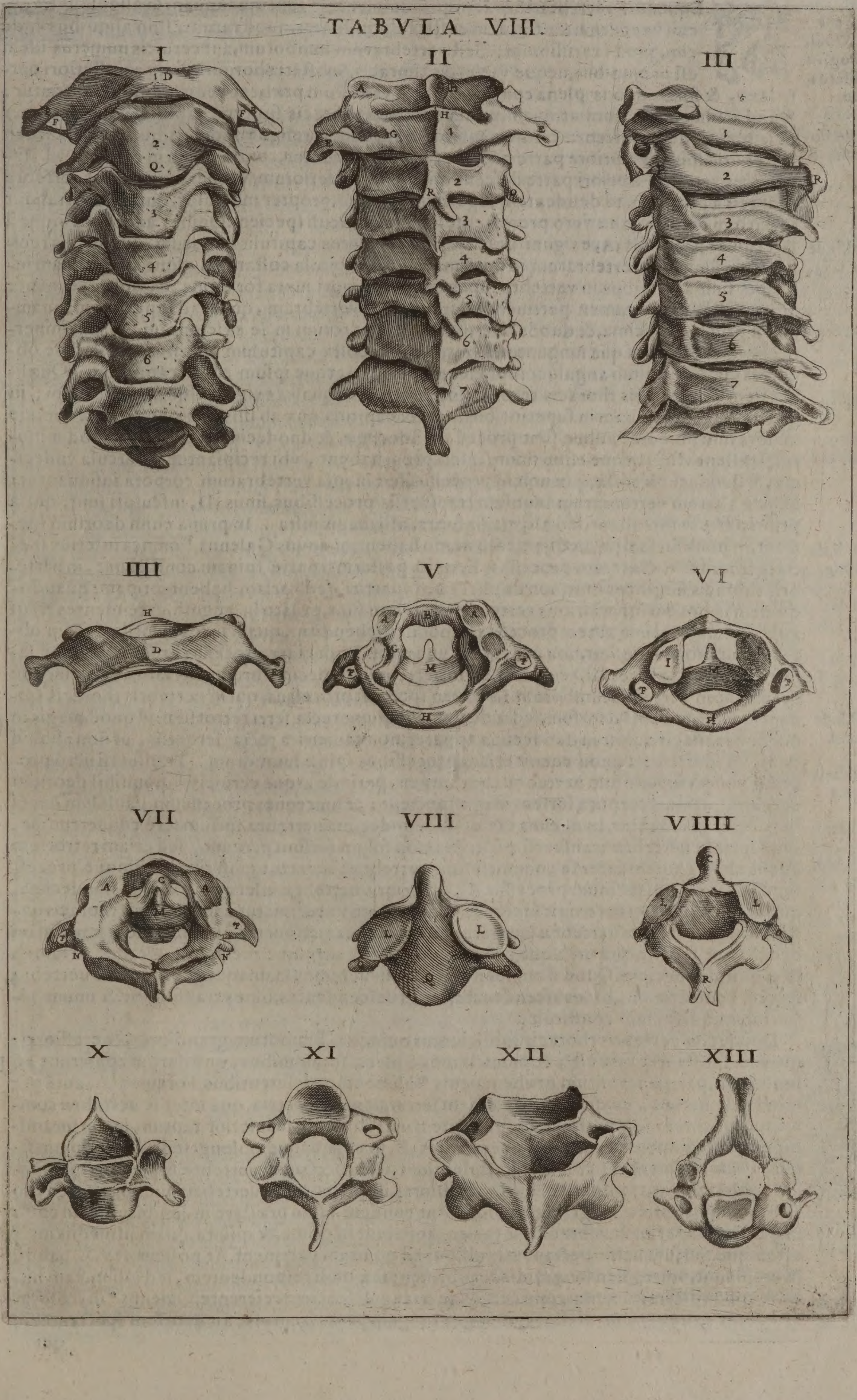
VII A priori, & inferiori parte.
VIII A superiori, & priori.
Notæ numerorũ in vtraq. hac figura significãt processus tredecim, quos pag. 45. C, retulimus.

TAB. VIII. FIG. I. II. III. IV. V. VI. VII. VIII. IX. X. XI. XII. XIII.

Ex tredecim figuris ceruicis vertebras referentibus monstrat

I Septem ceruicis vertebras a priori parte.
II Easdem a posteriori.
III Easdem in latus.
Numeri in his tribus figuris notant ordinem septem vertebrarum.
IV Primam vertebram a priori parte.
V Eandem a posteriori, & superiori.
VI Eandem a priori, & inferiori.
VII Primam cum secunda a posteriori parte.
VIII Secundam a parte priori.
IX Secundam a parte posteriori.
X Tertiam vertebram a parte priori.
XI Tertiã a parte posteriori, & superiori.
XII Eandem a parte posteriori.
XIII Eandem a parte inferiori.
Quid literæ significent in vnaquaque ex prædictis figuris nunc subijciemus.

A 2.5.7. Sinus ab vtroque latere primæ vertebræ, in quos inseruntur tubercula capitis.
B 2.5.8. Prior pars primæ vertebræ sinuata ad excipiendum dentiformem processum secundæ.
C 2.7.8. Processus dentiformis secundæ vertebræ.
D 1.4. Os prominens in prima vertebra, è regione sinus illius vbi recipitur processus dentiformis secundæ vertebræ.
E 1.2.4.5. Transuersi processus primæ vertebræ.
F 1.5.6.7. Foramen in processu transuerso vertebrarum ceruicis, per quod transit arteria in caluariam.
G 2.5. Foramen partim in prima uertebra, partim in osse occipitij, per quod exit primum par neruorum a medulla.
H 2.4.5.6.7. Posterior pars primæ uertebræ.
I 6. Inferior pars primæ uertebræ sinuata recipiens processus secundæ.
L 8.9. Processus secundæ uertebræ sursum spectantes.
M 5.6.7. Ligamẽtum in prima uertebra, nectens dentiformem processum secundæ.
N 7. Foramen partim in prima, partim in secunda uertebra, per quod exit secundum par neruorum à medulla.
O 1.2.8.9. Processus à lateribus secundę uertebræ.
P 3. Processus sinuati ab inferiori parte secundæ uertebræ, in quibus recipiuntur gibbi processus tertiæ.
Q 1.8. Prior pars primæ uertebræ prominens.
R 2.3.9. Processus posterior secundæ uertebræ.

TABVLA VIII.
I
II
III
IIII
V
VI
VII
VIII
VIIII
X
XI
XII
XIII

Tab 9. Fig. 1. 2. 3. 4. E

a Gal.li.de ossib. c. 9. b Gal.ibid. c Falop. in li. obseruа. anato.

SEquuntur vertebræ thoracis,quæ duodecim [a] sunt,quanquam in aliquibus trede-
cim [b] reperiuntur totidem costis respondentes,quod rarum est;in aliquibus vnde
cim,quod [c] rarissimum. Sed vertebrarum lumborum,aut ceruicis numerus idem
est in omnibus,neque varius, vt thoracis.Substãtia horum ossium a posteriori par-
te laxa, & foraminibus plena conspicitur, ita vt aditum præbeat venis,a quibus nutriatur.
Quod attinet ad conformationem,prima vertebra thoracis supernè habet inæqualem super
d Gale.lib. de ossib c. 9. ficiem,perinde ac vertebræ ceruicis,infernè æqualem,vt reliquæ thoracis,quæ planæ [d] viden
tur,& non sinuatæ a priore parte qua inter se committuntur,contra quam in ceruice, vbi su-
periores vertebræ a priori parte descendunt in sinus inferiorum Verum duæ priores vertebræ
thoracis a priori parte desidentem superficiem habẽt,propter musculos, qui collum trahunt
in partem priorem,aliæ verò prominentem in semicirculi speciem.Omnes autem vtrinque a
e Gal li.de ossib c. 13. lateribus [e] processus ,A, exigunt sinuatos,respondentes capitulis costarum, quæ in illis reci-
piuntur. Sinus ,B, vertebrarum in quos inseruntur capitula costarum, vsque ad decimam in-
sculpti sunt a lateribus in vertebra superiori, & inferiori iuxta foramina ,C, vnde exeunt ner
ui a medulla,magis tamen pertinent ad inferiorem vertebram, quam ad superiorem; quam-
quam prima,vndecima,& duodecima,sinum habent totum in se exsculptum, & non imper-
titum vertebræ,cum qua iunguntur.Sinus,in quem costæ capitulum inseritur,cartilagine ob- F
ductus est,& obtusum angulum repræsentat perinde atque ipsum costæ capitulum. Quæli-
bet item ex vertebris thoracis transuersos processus æquales exigit, vsque ad decimam; in
qua minores sunt,quam in superioribus:nam & capitula quæ ab illis recipiuntur,ipsa quoque
minora sunt;minores adhuc sunt processus vndecimæ, & duodecimæ vertebræ, quod mino-
res præstent vsus: neque enim sinum insculptum habent, vbi recipiantur tubercula vndeci-
mæ, & duodecimæ costæ,quæ non in processus,sed in ipsa vertebrarum corpora insinuantur:
nam in aliarum vertebrarum omnium transuersis processibus,sinus ,D, insculpti sunt, qui a
priori parte se ostendunt,sed alij magis supra, alij magis infra. In prima enim deorsum spe-
f Gal. li.de ossib. c.9. ctant,in nona sursum;in medijs medio modo habent,quamuis Galenus [f] omnes inferius spe-
ctare tradiderit. Cæterum processus, E, qui a posteriori parte spinam constituunt, in uerte-
bris thoracis simplices sunt,non duplices,ac bipartiti, sed variam habent formam: quando-
quidem in nouem superioribus vertebris longissimi sunt,ex lato in angustum tendentes trian
guli modo. In decima autem processus minor deprehenditur, quam in superioribus, & in ob-
tusum mucronem definit,non in acutum,ut cæteri. Vndecimæ processus breuior est, sed la-
tior:cuius mucro teres est,ac densus. At in uertebra duodecima breuis est, latus, & utrinq; de
pressus,ut in uertebris lumborum.Iam uerò spectant processus, qui in uertebris thoracis spi-
g Gal.li.de ossib.c.9. nam faciunt,nouem [g] deorsum,sed a decima incipiunt recta ferri retrorsum:id quod magis in G
undecima,magis adhuc in duodecima apparet,nõn tamen ita recta feruntur, ut non aliquid
deorsum spectent;id quod euenit etiam processibus spinæ lumborum. Transuersi uerò pro-
h Gal.li.de ossib. c.9. cessus nouem superiorum uertebrarum thoracis, perinde atque ceruicis [h] nonnihil deorsum
uergunt,quamuis corpora sursum magis spectent: at mucrones processuum paululum deor-
i Gal.ibid. sum inclinati uidentur. In decima tamen, & [i] undecima uertebra sursum ferè conuertuntur.
Duodecimæ uertebræ transuersi processus non solum sursum uergunt, sed etiam retrorsum
k Gal.ibid. ducuntur.Ita autem inter se committuntur uertebræ thoracis,ut inferior [k] utrinque proces-
sum ,F, exigat,qui in sinum processus ,G, superioris uertebræ inseratur, excepta duodecima,
quæ utrinque processus exigit superne,& inferne, ita ut recipiatur a sinibus,tam thoracis un-
decimæ,quam primæ uertebræ lumborum;interdum tamen euenit,ut non duodecima,sed un
decima,aut alia sit,quæ utrinque processus exigat,& utrinque recipiatur, plerunque tamen
id euenit duodecimæ.Quod si omnes processus numeremus in unaquaque thoracis uertebra
septem comperiemus,binos ascendentes,binos descendentes,binos transuersos,& unum po-
steriorem,qui spinam constituit.

l Gal.li.de ossib. c. 10. & libr. 12. de vsu par. c.12. & 13. Duodecim uertebris thoracis subijciuntur quinque [l] lumborum grandiores, & crassiores;
quarum substantia rara est, & pumicis modo plena foraminibus, quæ partim conferunt ad H
læuitatem,partim transitum præbent uenis [m] alimentum deferentibus.Foramen ,A, autẽ per
quod exit neruus a medulla & ad eandem fertur uena,& arteria, qua inter se uertebræ com-
m Gal. 13. lib. de vsu part.c.9. & li. de ossib. c.10. mittuntur,totum fere pertinet ad superiorem uertebram:nam inferior tantum imam forami-
nis partem componit. Processus ascendentes ,B, in unaquaque oblongi sunt, & plurimum si-
nuati; [n] ut recipiant tubercula descendentium ,C, processuum uertebræ superioris qui simi-
liter oblongi sunt,transuersi uerò ,D, tenuiores inspiciuntur in uertebris lumborum,quã tho
racis;eatenus autem longi sunt,ut uideantur eundem usum præstare in lumbis, quem costæ
n Gal.li.de ossib. c.10. in partibus superioribus,breuiores tamen apparent in prima,& quinta,quam in mediis inter
utramque. Sursum uerò spectant illi soli,qui ad quintam pertinent. At posteriores ,E, ualidi,
& crassi sunt,non tamen longitudinem obtinent suæ moli respondentem, sed adiunctam ha-
o Ga. li.de ossib. c.10. bent appendicem,cum mucrone hebeti,ac trianguli speciem referente. Galenus [o] iuxta fora-
men,unde exire neruum diximus,utrinque longum processum esse ait deorsum spectantem,

qui

A qui re verà non reperitur in homine, sed in simia: in vnaquaque autem uertebra lumborum hominis septem dumtaxat processus se ostendunt, duo ascendentes, duo descendentes, duo transuersi; vnus à parte posteriori; quòd si ascendentes vt duplices consideres nouem erunt.

Tab. X Fig. V. VI. VII. VIII.

LVmborum vertebris proximè subijcitur os, quod græcè ἱερὸν, id est sacrum, & [a] πλατὺ, id est latum nominatur: est enim multò latius quàm ossa vertebrarum, cumque validè internas partes [b] muniat, iurè etiam sacri nomen inuenit: quamobrem effictum fuit à posteriori parte conuexum, à priori concauum, & læue; sic enim melius tuetur, & mitius continet partes ad quas muniendas fuit effictum: præbet etiam vsum quem vertebræ; quandoquidem excauatum est, vt medullam recipiat, [c] quæ tandem paulatim in neruos degenerans, cum ipso finitur. Verum os sacrum non [d] vnum simplex est, sed plerunque [e] ex quinque, interdum ex sex compositum, & coagmentatum: Hæc quanto inferiora sunt, tanto minora efficiuntur; quanto superiora, tanto maiora apparent; ita autem inter se ne-
B ctuntur, vt euidenter à priori parte coaluisse videantur. Nam vbi coccygis os (de quo proxime loquemur) constat [f] ex tribus, tunc ferè in osse sacro sex reperiuntur; vbi verò ex quatuor, quinque tantum apparent. Tenera tamen ætate in eorum commissura media quædam cartilago se ostendit, à parte posteriori ne vestigium quidem commissuræ deprehenditur, nisi in pueris. In alia verò ætate tantum multiformia ossa se ostendunt, neque commissuræ linea apparet, nisi vbi primum cum secundo coniungitur à lateribus. In processibus verò ascendentibus, A, & descendentibus iunctura admodum obscura deprehēditur versus partem priorem, nam versus posteriorem sine vlla penitus iunctura vnicum tantum os apparet, præterquam ad commissuram primi cum secundo, vbi processus ascendentes, & descendentes, vt in vertebris inter se committuntur. Transuersi tamen processus primi ossis, & secundi adeò valide inter se coalescunt, vt nullo modo moueantur; qui processus in secundo osse ampliores sunt, & crassiores: magisque antrorsum, ac retrorsum prominent a superiori autem parte primum os propositum committitur cum quinta [g] vertebra lumborum, quemadmodum illa cum quarta: refert enim speciem vertebræ, [h] & in vetustis cadaueribus separatum à quinque subiectis plerumque reperitur. Sextum os non exigit processus transuersos, sed per tuber-
C culum dumtaxat, in quod finitur, committitur cum coccygis osse eo modo, quo vertebrarum corpora inter se committuntur. Superiora autem ossa per transuersos processus à lateribus [i] sinuatos, B, os ilij vtrinque recipiunt, ita vt validè cum eo nectantur; processus, C, à posteriori parte spinam constituentes; à maioribus ossibus maiores proficiscuntur; à minoribus minores; donec ad minimos perueniatur: omnes autem deorsum spectant. Verum foramina, D, per quæ nerui à medulla exeunt, ita se habent, quod primum partim in quinta vertebra lumborū, partim in primo osse subiecto insculpitur: ac reliqua similiter inter duo ossa, vt inter primum, & secundum, & ita deinceps: hæc autem ab vtroque latere à posteriori priori parte se ostendunt, vnde sex neruorum paria transeunt, in quę medulla finitur. Apparent in medio posterioris partis, vbi medulla continetur, caua quædam ad ipsam penetrantia ligamentis infarcta. Postrema spinæ pars numeratur os coccygis, E, ita à Galeno [k] vocatum, qđ non vnum simplex est, sed vt proximè diximus externis [l] coagmentatur, vbi os sacrum ex sex constat; ex [m] quaternis, vbi illa sunt quinque. Sunt autem hæc tenera ætate prorsus cartilaginosa, sed processu temporis durescunt, & in ossa degenerant. Factum autem est os coccygis ad imum recti intestini defendendum, quo non egent quadrupedes, cum satis defendantur à cauda. Substantia
D horum ossium rara, & laxa est, plurimamque adiunctam habet [n] cartilaginem, præsertim ad extremum: hæc eundem vsum præstat, quem spina: singula autem ex ijs ossibus quanto inferiora sunt, tanto minora, quanto maiora, tanto latiora: cumque in interiorem partem curuentur, cuculi rostrum repræsentant. Carent præterea processibus, sinibus, [o] foraminibus, non continent medullam, quam finiri diximus [p] in imo ossis sacri: non præbent transitum neruis, sed committuntur inter se, & cum sacro osse, quemadmodum corpora vertebrarum.

a Gal. 12. li. de vsu p. c. 2 & ca. 15. & lib. 6. de Anatomic. admin. c 14
b Gal. 13. de vsu p. c. 7.
c Gal. li. de ossib. c. 11.
d Gal. li. de ossib. ca 11.
e Fallopius in li. de Anatom obseru.
f Fallopius in lib. de Anatom de obseru.
g Gal. li. de ossib. c. 11.
h Gal. ibidem.
i Gal. 13. de vsu p. ca. 7.
k Gal. li. de ossib. c. 12.
l Gal. ibidē.
m Fallopius in lib. de anato. obseru.
n Gal. li. de ossib. c. 12
o Fallopius in lib. obse. Anatom.
p Paulo superius in hoc capite

De costis, ossibus pectoris, & iuguli. Cap. V.

Tab. 10. fig. 9. 10. INter spinæ vertebras duodecim numerauimus, [q] quas ad thoracem retulimus, quod committantur cum costis, quibus thorax continetur, quamobrem spinæ costas, & ossa thoracis meritò nunc subijciemus: in quorum fabrica [r] natura partim ad motum spectauit, partim ad munienda viscera subiecta; caput enim quod moueri non debuit, ossibus [s] vndique muniuit: ventrem, qui plurimum ac vehementum motum postulabat, abdomine operuit musculis composito: in thorace [t] ossibus musculos inseruit, vt partim moueretur à musculis in respirando, partim defenderet, quæ intus recondita seruat; id quod præstant ossa, quæ ita etiam structa sunt, vt dilatari viscera posſinr, & contrahi thorax; hoc autem magis perspicuum erit, si seorsum de costis, & de ossibus pectoris agamus.

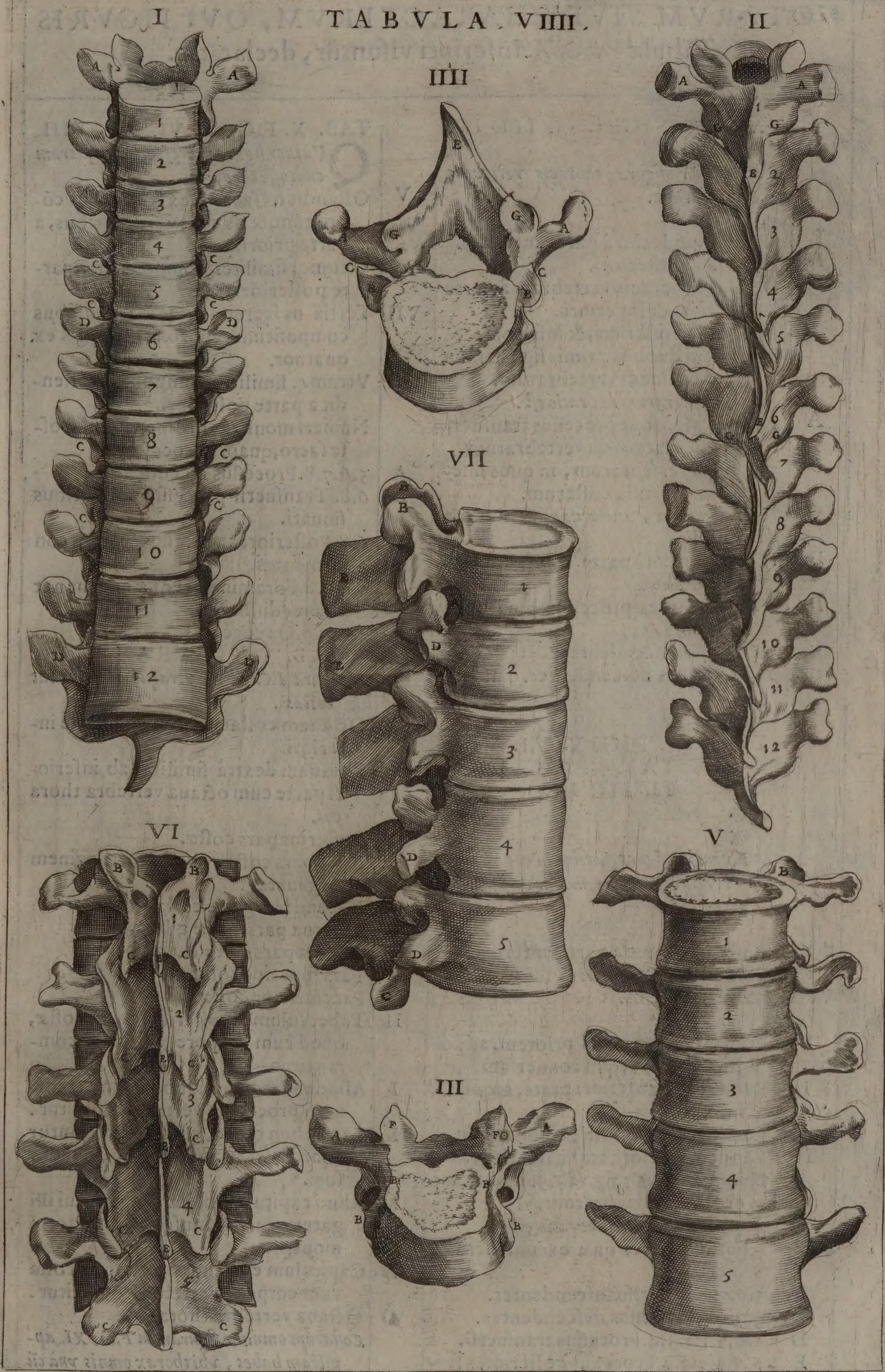
q Supra in capite antecedenti.
r Gal. li 7. de vsu p. c. 21.
s Gal. ibid.
t Gal ibid.

a Gal. li. de offib. c. 13.
b Ga. ibid. & lib. 8. de anatomic. adm. c. 1.

Coſtæ igitur, quas græci πλέυρας [a] appellant, thoracem conſtituunt; à poſteriori, A, parte cũ E
ſpinæ [b] vertebris; à priori cum oſſe, & cartilagine pectoris coniunctæ. Conſtant autem ex oſ-
ſe, præterquam a priori, B, parte vbi in cartilaginem degenerant. Os a poſteriori parte qua
cum vertebris committuntur, appendicem, C, habet, & durum eſt, ac denſum, non tamen ma
gis quàm medijs partibus; contra a priori rarum, ac laxum intus: extima tamen eius ſuperfi-
cie tenuis ac dura teſta conſpicitur. Cartilago in quam degenerant cóſtæ, quæ ad os thoracis
perueniunt, durior eſt, & in ſenectute facile vertitur in os, quaſi cartilaginis ſquama obte-
ctum; illa in quam degenerant coſtæ inferiores, quæ vſque ad thoracis oſſa non perueniunt,
longe mollior eſt, neque vnquam conuertitur in os. Sed ſatis de materia coſtarum, perga-
mus ad formã. Ita igitur figurantur, vt externa, D, parte gibbæ ſint, interna, E, cauæ, ſic enim
internum ſpacium thoracis amplius reddunt: a ſuperiori, F, parte hebetes ſunt, ab inferio-
ri, G, acutæ. Cum primum autem a vertebris recedunt, tendunt oblique deorſum in poſte-
riora, & hinc ad thoracis latera deorſum [c] ſemper verſus anteriora declinant, quouſque in
cartilaginem deſinant, oblique in orbem ſurſum in anteriora porrectam; tunc enim ſurſum in
figuram arcus, & in angulum [d] quodammodo flectuntur; id quod commune eſt etiam coſtis
inferioribus, quæ cũ oſſe pectoris non committuntur, excepta duodecima, cuius cartilago ad
modum obſcurè ſurſum ſpectat. Illa verò, in quam quinque inferiores deſinunt, in acutum
mucronem finitur. At primæ cartilago anguſta incipit, & paulatim lateſcit; ſecundæ, tertiæ, F
quartæ, quintæ, & ſextæ extrema tuberculum [e] acutum exigit, quod in oſſe pectoris recipi-
tur. A poſteriori [f] parte coſtarum oſſa in tuberculum, H, finiuntur, quod cum corpore ver-
tebræ committitur, & appendix eſt non ſecus quam reliquorum articulorum capita, qua in-
ter ſe committũtur. Omnes etiam vſque ad decimam propè iam dictum tuberculum aliud, I,
exigũt, [g] quod ſimiliter appendix eſt, & in ſinum inſeritur tranſuerſi proceſsus vertebræ. Vbi
a tranſuerſo proceſsu recedunt, verſus partem anteriorem, in capitulum, L, quoddam aſsur-
gunt, cum quo nectuntur chordæ ſexti muſculi mouentis dorſum, quæ nectuntur etiam cum
extremo tranſuerſi proceſsus vertebrarum. Sed paulò vlterius aſsurgunt coſtæ in aliud capi-
tulũ, M, cui quintus muſculus illigatur thoracem moués. Externa coſtarum ſuperficies, quam
thoracis membrana cingit, læuis eſt, niſi vbi cum vertebris committuntur: ibi enim aſpera eſt,
vt melius ligamenta retineat. Paulo etiam vlterius verſus anteriorem partem aſperitas ſenti-
tur, propter muſculos & chordas, quæ ibi nectuntur: eadem ſentitur a ſuperiori, & inferiori
parte, vbi necti muſculi debent inter coſtas collocati. Quibuſdam etiam partibus coſtæ ſi-
nuantur, vt cedant venis, neruis, & arterijs: id quod non accidit tribus ſuperioribus, ad quas
non pertinent magna vaſa; neque tribus inferioribus, cum depreſsæ ſint, quantum ſatis eſt ad
ea recipienda. Magnitudo nõ eſt eadem omnibus: ſuperiores, [h] & inferiores breuiores ſunt,
mediæ longiores; atque idcirco prima, & duodecima breuiſſimæ, dein ſecunda, & vndecima, G
tertia, & decima; ſexta autem, ſeptima, & octaua longiſſimæ ſunt: reſpondet cartilaginis lon-
gitudo, longitudini coſtarum: longiores enim longiorem habent cartilaginem adiunctam: Ea
dem ratio eſt latitudinis, nam prima coſta quæ latiſſima eſt, in latiſſimam cartilaginem ter-
minatur: Sextæ, ſeptimæ, octauæ, & quandoque nonæ cartilagó adeo lateſcit, vt nullum ferè
ſpacium inane relinquat. Craſsitudo cartilaginis coſtarum craſsitudini reſpondet; vndecimæ
enim, & duodecimæ quæ tenuiſsimæ ſunt, tenuiſsima adiecta eſt cartilago; mediæ, medio mo-
do ſe habent. Quod vtrinque duodecim [i] numero ſint, ſatis patere poteſt ex duodecim ver
tebris thoracis, cum quibus committuntur: vt autem vertebræ raro tredecim ſunt, rarius un-
decim, ita etiam [k] coſtæ. Ex iis ſeptem ſuperiores [l] nõ ſolum cum uertebris a poſteriori par
te, ſed etiam cum oſsibus pectoris a priori committuntur. Quinque inferiores ſpuriæ [m] ap-
pellantur, quod a priori parte non perueniant ad os pectoris, ſed a latere finiantur, ſuis car-
tilaginibus inter ſe alligatæ: excepta duodecima, quæ cum undecima per cartilaginem non
nectitur, ſicut neque hęc interdum cum decima. Omnes autem cum uertebris committuntur,
non tamen duplici articulo omnes, vt voluit Galenus, [n] ſed tantum nouem ſuperiores, quæ
vno tuberculo in ſinu corporis vertebræ, altero in ſinu proceſſus tranſuerſi recipiuntur: deci-
ma rariſſimè duobus articulis nectitur: vndecima, & duodecima vnico duntaxat capitulo cor H
pori vertebræ inhæret. Capitulum, N, extremum per quod coſtæ cum vertebræ corpore com
mittuntur, non recipitur in vna vertebra dumtaxat, ſed in ſinu in duabus exculpto: primæ
enim coſtæ dumtaxat capitulum inſeritur in ſinum, in prima vertebra inſculptum: ſinus, qui
recipit capitulum octo ſequentium inſculpitur in duabus. Ternæ vltimæ per parua capitula
in ſinus parum deſidentes inſeruntur.

c Gal. li. de offib. c. 13.
d Gal. 5. de anat. admi. c. 4.
e Gal. li. de offib. c. 13.
f Gal. ibid.
g Gal. ibi.
h Gal. li. de offib. c. 13.
i Gal. li. de offib. c. 13. & 8. de anatom. admi. c. 1.
k Gal. lib. 8 de anato. admi. c. 1.
l Gal. li. de offib. c. 13. & 8. de Anat. adm. c. 1.
m Gal. lib. 5. de Anat. admin c. 4.
n Gal. li. de offib. c. 13. & lib. 8. de anatomic. admin. c. 1.

TABVLA. VIIII.

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, QVI FIGVRIS Tabulæ IX. & X. inſcripti viſuntur, declaratio.

TAB. IX. FIG. I. II. III. IV.

QVatuor figuræ thoracis vertebras monſtrant.

I Omnes duodecim à parte anteriori,
II Eaſdem à poſteriori.
III Octauam thoracis vertebram à parte anteriori, & ſuperiori.
IV Eandem a poſteriori, & inferiori.
Numeri in duobus primis figuris monſtrant ordinem vertebrarum.

Literarum hæc ratio eſt.

A 1.2.3.4. Monſtrat proceſſus tranſuerſos, ſeu à lateribus vertebrarum.
B 3.4. Sinus vertebrarum, in quos inſeruntur capitula coſtarum.
C 1.4 Foramina, vnde exeunt nerui a medulla.
D 1. Sinus in priori parte tranſuerſorum proceſſuum.
E 2.4. Poſteriores proceſſus ſpinam conſtituentes.
F 3. Proceſſus aſcendentes.
G 2.4. Proceſſus deſcendentes.

TAB. IX. FIG. V. VI. VII. ET TAB. X. FIG. I. II. III. IV.

SEptem hæ figuræ, partim in 9. partim in 10. Tab. exiſtentes, monſtrant lumborũ vertebras.

Tab. 9. fig.
V Omnes quinque a parte anteriori.
VI Eaſdem a poſteriori.
VII Eaſdem in latus.

Tab. 10. figura
I Primam duntaxat, in priorem, ac poſteriorem partem conuerſam.
II Eandem ab anteriori parte, atque ab inferiori.
III Eandem à poſteriori, ac ſuperiori.
IV Eandem a priori, atque inferiori.
Numeri in 5.6.7. fig. tab. 9. monſtrant ordinem vertebrarum.

Literarum hæc ratio eſt.

A 7. Foramina per quæ exeunt nerui a medulla.
B 5.6.7.3. Proceſſus aſcendentes.
C 6.7.3.4. Proceſſus deſcendentes.
D 5.6.7.1.2.3.4. Proceſſus tranſuerſi.
E 6.7.1.2 3.4. Proceſſus poſteriores ſpinam conſtituentes.

TAB. X. FIG. V. VI. VII. VIII.

QVatuor figuræ repræſentant os ſacrum cum oſſe coccygis.

V Oſtendit os ſacrum ex ſex oſſibus cõpoſitum, & os coccygis ex tribus, a parte priori.
VI Vtrumq; ſimiliter compoſitum a parte poſteriori.
VII Tertia os ſacrum ex quinque oſſibus compoſitum, cum oſſe coccygis ex quatuor.
VIII Vtrumq. ſimiliter compoſitum oſtendit a parte poſteriori.
Numeri monſtrãt ordinem tam in oſſe ſacro, quam in coccyge.

A 5.6.7.8. Proceſſus aſcendentes.
B 6.8. Tranſuerſi proceſſus a lateribus ſinuati.
C 6.8. Poſteriores proceſſus ſpinam conſtituentes.
D 5.6.7.8. Foramina per quæ exeunt nerui a medulla.
E 5.6.7.8. Os coccygis.

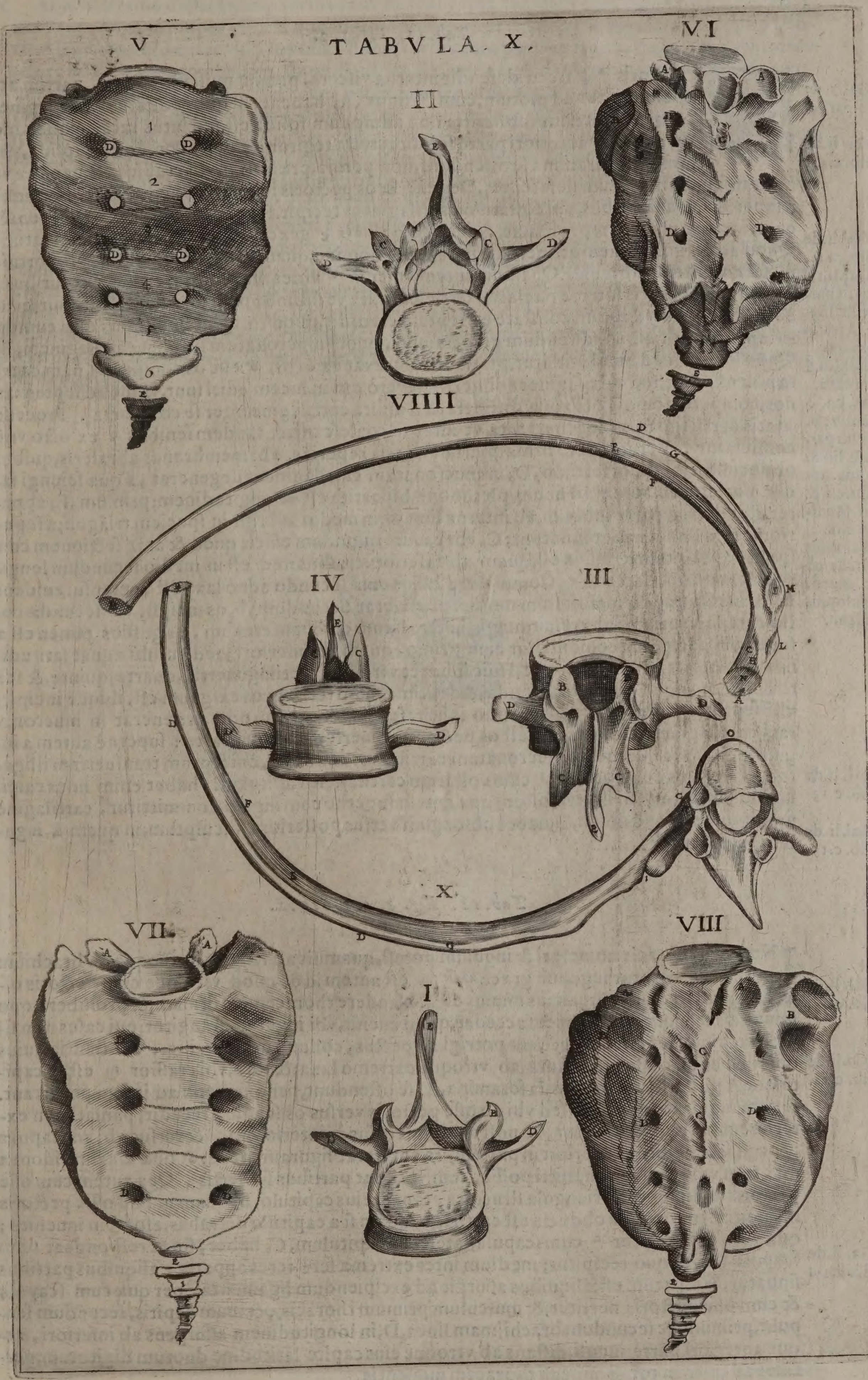
TAB. X. FIGVRA IX. X.

FIgura IX. & X. vtraque repræſentat coſtas.

IX Octauam coſtam ſiniſtram a parte inferiori.
X Octauam dextrã ſimiliter ab inferiori parte cum octaua vertebra thoracis.

A Poſterior pars coſtæ.
B Prior pars coſtæ, quæ in cartilaginem degenerat.
C Appendix a parte coſtæ poſteriori.
D Externa pars coſtæ gibba.
E Interna pars coſtæ caua.
F Pars ſuperior coſtæ.
G Pars inferior coſtæ.
H Tuberculum à poſteriori parte coſtæ, quod cum corpore vertebræ committitur.
I Aliud tuberculum, quod in ſinũ tranſuerſi proceſsus vertebræ inſeritur.
L Capitulum coſtæ, cum quo nectuntur chordæ ſexti muſculi mouentis dorſum.
M Aliud capitulum coſtæ alterius, cui illigatur quartus muſculus thoracem mouens.
N Capitulum extremum, per quod coſta cum corpore vertebræ cõmittitur.
O Octaua vertebra thoracis.

Coſtarum omnium figuram in Tab. XI. appictam habes, vbi thorax omnis vnà cũ declaratione proponitur.

TABVLA. X.
V
II
VI
VIIII
IV
III
X.
VII.
I
VIII

 E

Tab. 11. Fig. 1. 2.

OS pectoris [a] partim defendit interna viscera, partim musculos fulcit, partim accommodatur ad motum, cum [b] sinus, A, habeat, in quos costarum cartilagines conijciuntur; eius substantia non admodum solida est, sed intus rara, pumicis modo, quæ ab anteriori parte solidiori testa tegitur: à posteriori non ita solida, vbi nonnulla foramina se ostendunt, non peruia, præsertim, vbi crassius est, per quæ venæ transeunt alimentum deferentes. Degenerat os pectoris in cartilaginem à parte inferiori, a superiori, & a lateribus, vbi costarum cartilaginem recipit. Figura totius ossis pectoris ensẽ, cum suo manubriolo repræsentat, & idcirco ξυφοειδὲς [c] græcè, hoc est ensiforme nominatur. Quod ad magnitudinem attinet, latius [d] est in homine, quam in alijs animalibus proportione sui corporis, sed breuius. Quamuis autem vnicum [e] videatur, constat tamen ex pluribus, quæ processu ætatis inter se paulatim coalescunt, ita vt subinde pauciora fiant, & in vnitatem coeant. Galenus [f] ipsum constare ex septem credidit, quod totidem sint costæ, quæ cum ipso iunguntur; quibus addendum est octauum, quod mucronatam sustinet cartilaginem, B, Quod si fœtus cadauer incidatur, primum dumtaxat ex octo, [g] esse os comperies, nam cætera non ossa sunt, sed cartilagines adhuc: In ijs verò qui in lucem editi sunt, vsque ad septem annos, comperies omnia octo ossa distincta, sed multa cartilagine inter se coniuncta. Processu ætatis cartilago in os degenerat, ita vt inter se coalescant, & tandem senibus [h] ex octo vnũ conficiatur. Verum ætate firma plerunque tria reperies, vbi membranas abraseris, quibus obducuntur; quorum tertium, D, in mucronatam cartilaginem degenerat, à qua seiungi facile potest: hæc autem ad finem plerunque bipartita est in longitudinem; primum, E, apparet ab externa parte gibbum, ab interna simum; in medio assurgit in speciem triãguli; a superiori parte sinum habet lunatum, C, vbi cauum quoddam efficit quod & ante sectionem conspicitur, vbi etiam crassius est, quam ab inferiori: crassius item est in medio secundum longitudinem quam a lateribus. Commissura huius cum secundo adeò laxa est, vt sensui euidens sit, & in respirando manifestum motum præseferat. Secundum, F, os incipit, vbi secundæ costæ cartilago primo inhærescit, magis autem latum est quam crassum, angustius tamen est a superiori parte, qua committitur cum primo, quam ab inferiori; sed nullibi æquat latitudinem superioris partis primi ossis. Huic inhæret vtrinque cartilago tertiæ, quartæ, quintę, & sextæ costæ, & aliqua ex parte secundæ, & septimæ; nam tertium os exiguum est, ibique incipit, vbi septimæ costæ cartilago secundo inhærescit: paulo autem post degenerat in mucronatam cartilaginem. Collocatum est os pectoris vniuersum à priori parte: supernè autem a iugulo incipit, & infernè ad mucronatam cartilaginem finitur, cui septum transuersum illigatur; a lateribus committitur [i] cum costarum cartilagine capitulata; habet enim sinus cartilagine obductos, vbi illa recipitur; qua autem superne cum iugulo committitur, cartilagine mollitum vtrinque sinum, G, habet oblongum versus posteriora insculptum, in quem [k] iuguli caput inseritur.

a Gal. 7. de vsu par. c. 21.
b Ga. li. de ossib. c. 13.
c Gal. li. de ossib. ca. 13.
d Gal. li. 13. de vsu par. c. 11. & li. 3. de Articu. com. 38.
e Gal. lib. 8 de anato. adm. c. 1.
f Gal. 7. li. de vsu par. 21. & lib. 8. de ana. admini. c. 1. & libr. Medicus c. 12.
g Falopius in li. de obser. anato.
h Falopius ibidem.
i Gal. li. de ossib. c. 13.
k Gal. li. de ossib. c. 15.

(F and G are printed in the right margin beside this passage.)

Tab. 11. Fig. 3. 4. 5. 6. 7. 8.

INter ossa thoracis numerari & iugulum potest, quamuis ad scapulam quoque, & brachium pertineat: vocatur iugulum græcè κλεῖς: [l] est autem id os quod vtrinque cum pectoris osse, & scapula committitur: eius munus est & claudere thoracem, ac firmare, & prohibere quo minus os scapulæ ad thoracem accedat, quod euenit, vbi iugulum frangitur; qui casus non sinit brachium, aut circumduci, aut porrigi ad pectus, collum, dorsum, ilia. Substantia huius ossis in medio solida est, & dura, ab vtroque extremo laxa; & rara, vbi crassior [m] est, & capitulata. A posteriori parte parua foramina, A, se ostendunt, per quæ venæ ad ipsum penetrant. Figura iuguli non recta est, sed vbi ab osse pectoris versus os scapulæ recedit, paulatim in exteriorem partem recuruatur, ac post medium rursus in interiorem, & rursus vbi ad scapulæ processus accedit, in exteriorem partem, ita vt referat figuram literæ. *S.* quæ maxime idonea est, tum vt vtrinque committi possit, tum vt cedat partibus subiectis. Qua autem cum osse pectoris coniungitur, triangula structura, tam in eius capitulo, B, quam in sinu ossis pectoris inspicitur. In vtroque obducta est cartilago, quam si a capitulo detrahas, asperum inuenies; qua vero coniungitur [n] cum scapula, latescens capitulum, C, habet, sic vt respondeat sinui scapulæ lato in quo recipitur; medium inter extrema ferè teres apparet: aliquibus partibus sinuatur, & asperum est, aliquibus assurgit ad excipiendum ligamenta, per quæ cum scapula & cum osse pectoris nectitur, & musculum primum thoracis, octauum capitis, secundum scapulæ, primum, ac secundum brachij: nam linea, D, in longitudinem assurgens ab inferiori, atque anteriori parte iuguli, distans ab vtroque eius capite latitudine duorum digitorum, pertinet ad initium primi musculi thoracem mouentis.

l Gal. li. de ossib. c. 15.
m Ga. li. de ossib. c. 15.
n Ga. li. de ossib. c. 15.

(H is printed in the right margin beside this passage.)

At

A At ab extremo dictæ lineæ, versus eam partem, qua iugulum cum summo humero committitur, sinus, E, asper est, à quo ligamentum oritur astringens iugulum cum osse pectoris. Ab altero verò extremo propositæ lineæ, versus eam partem iuguli, quæ cum anchiroide processu scapulæ committitur, sinus, F, asper est, vnde nascitur ligamentum eiusmodi commissuram astringens. A superiori vero parte iuguli prope os pectoris alius sinus, G, asper deprehẽditur, vnde oritur octauus musculus ex ijs qui mouẽt caput. A superiori parte iuguli similiter, qua eius caput committitur cum anchiroide processu scapulæ, sinus, H, etiam asper est ad initium secundi musculi scapulam mouentis. Prominet etiam linea, I, à priori, ac superiori parte iuguli, vnde initium sumit primus musculus humerũ mouẽs: postremo a priori parte iuguli, prope eam sedem qua cum anchiroide scapulæ processu committitur, asperitas, L, est, vnde oritur secundus musculus ex ijs qui humerum mouent.

Committitur iugulum per diarthrosim cum osse pectoris; nam eius caput in huius sinum recipitur, intercedente cartilagine mobili, quæ ibi ligamentis nectitur. At cum posteriori processu ossis scapulæ per eam commissuram iungitur, quam græci ἀρθρόδιαν [a] vocant; non facile enim discernes vtrum recipiat, aut recipiatur iugulum, an scapula: transit & iugulum super sublimem partem superioris processus scapulæ cui innititur, atque arctè illigatur. Eiusmodi

B ligamentum ἀκρώμιον [b] videtur à veteribus fuisse appellatum. Hæc de iugulo, transeamus ad Scapulam.

a Gal. li. de ossib. c. 1.

b Gal. li. de ossib. ca. 14.

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, QVI FIGVRIS Tabulæ XI. inſcripti viſuntur, declaratio

TAB. XI. FIGVRA I. II.

VTraque figura os thoracis repræſentat.

I A priori parte.
II Secunda à poſteriori.

Literarum hæc ratio eſt in vtraque figura.

A Sinus, in quos coſtarum cartilagines inſeruntur.
B Mucronata cartilago.
C Sinus lunatus in ſuperiori parte oſſis pectoris.
D Tertium os pectoris.
E Primum os pectoris.
F Secundum os pectoris.
G Sinus in quo recipitur iuguli caput.

FIGVRA III. IV. V. VI. VII. VIII.

EX ſex his figuris quatuor iugulum, duæ thoracem monſtrant.

III Iugulum ſiniſtrum à parte ſuperiori, & priori.
IV Iugulum dextrum ab ijſdem partibus.
V Iugulum ſiniſtrum à poſteriori, & inferiori parte.
VI Dextrum ab ijſdem partibus.
VII Oſſa thoracis à parte anteriori.
VIII Eadem a poſteriori.

Literarum in primis quatuor iuguli figuris hæc ratio eſt.

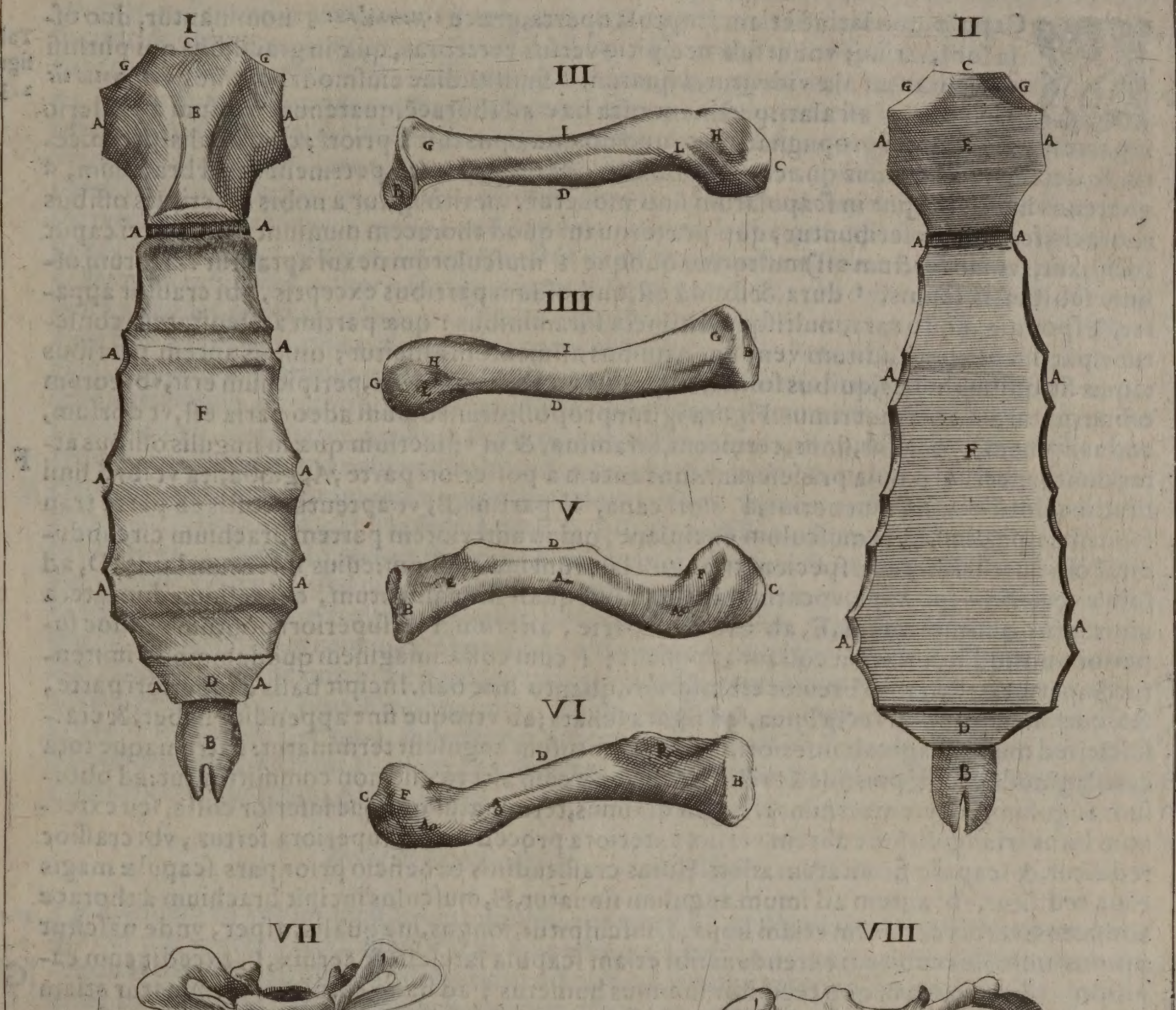
A Parua foramina a poſteriori iuguli parte propter venas.
B Capitulum iuguli, quod cum oſſe pectoris committitur.
C Capitulum iuguli, quod committitur cum ſcapula.
D. Linea ab inferiori atque interiori parte iuguli, vnde oritur primus muſculus thoracem mouens.
E Sinus aſper ad finem dictæ lineæ, verſus os pectoris, vnde ligamentũ oritur per quod cum oſſe pectoris illigatur.
F Sinus aſper ab altero fine dictæ lineæ ad caput iuguli, quod cum anchiroide proceſſu ſcapulæ committitur, vnde oritur ligamentum eiuſmodi commiſſuram aſtringens.
G Aſper ſinus à ſuperiori parte iuguli prope os pectoris, vnde oritur octauus ex muſculis mouentibus caput.
H Sinus aſper à ſuperiori parte capitis iuguli, quod cum anchiroide ſcapulæ proceſſu committitur, cui illigatur muſculus ſecundus ſcapulam mouens.
I Linea prominens à priori ac ſuperiori parte iuguli, vnde oritur primus muſculus humerum mouens.
L Aſperitas à priori parte iuguli verſus eius caput, quod cum proceſſu anchiroide ſcapulæ committitur, vnde oritur ſecundus muſculus ex mouentibus humerum.

IN VII. ET VIII. FIGVRA

Numeri notant Coſtarum ordinem.

Literæ maiuſculæ oſſa thoracis, & mucronatam cartilaginem.
Literæ minores monſtrant vertebras.
1.2.3.4.5.6.7.8.9.10.11.12. Duodecim coſtæ ordine.
A Primum os thoracis.
B Secundum.
C Tertium.
D Mucronatam cartilaginem oſtendit.
a. b. c. d. e. f. g. h. i. l. m. n. Vertebras thoracis. &c.

TABVLA XI.

E

De Scapulis. *Cap. VI.*

Tab. 12 figu. 1. 2. 3.

a Gal. li. de ossib. c. 14. & li. 13. de vsu part. c. 10.
b Gal 3. 3. epid. com. 70.
c Gale. 13. de vsu par. c. 10.
d Gale. ibi.
e Gal. 4. li. de anato. adm. c. 10.
f Gal. li. de ossib. c. 14.
g Gal. lib. de ossib. c. 14.
h Gal. li. 13 de vsu par. c. 10.

SCapulæ, quæ latinè etiam scoptula operta, græce ὠμοπλάται a nominantur, duo ossa sunt, vtrinq; vnum sub occipitio versus vertebras, quæ in gracilibus qui phthisi periclitantur alæ videntur, à quarum b similitudine eiusmodi homines πτερυγοειδεῖς dicuntur, quasi alati: pertinent ossa hæc ad thoracē, quatenus c ipsum à posteriori parte muniunt, quasi propugnaculum; quo non ita opus fuit à priori; cum oculis prospicere, & declinare valeamus quæcumque noxam afferre possunt: pertinent & ad brachium, d quatenus humeri caput in scapularum sinu mouetur: meritò igitur a nobis descriptis ossibus thoracis, scapulæ describuntur; quæ præterquam quod thoracem muniunt, & humeri caput recipiunt, (vt iam dictum est) multorum quoque e musculorum nexui aptantur. Horum ossium substantia tenuis, f dura, & solida est, quibusdam partibus exceptis, vbi crassior apparet, & spongiæ modo rara, multisque distincta foraminibus: quæ partim ad leuitatem conferunt, partim præbent aditum venulis, a quibus alimentum allicitur; quibus autem partibus tenuis sit, quibus hebes, quibus solida, & quibus foraminum plena, perspicuum erit, vbi eorum ossium naturam enarrauerimus. Figura igitur propositorum ossium adeo varia est, vt dorsum, costas, spinam, processus, sinus, ceruicem, foramina, & in vniuersum quæ in singulis ossibus attenduntur, ferè g omnia præseferant: sunt autem à posteriori parte, A, gibba, ita vt ibi à similitudine dorsi nomen inuenerint, à priori caua, h partim, B, vt aptentur costis ea parte transeuntibus; partim, C, vt musculum excipiant, qui in anteriorem partem brachium circunducit. Tota autem referunt speciem trianguli laterum inæqualium: cuius internum latus, D, ad spinæ vertebras spectans, vocatur basis, quod sit quasi fundamentum, cui reliqua duo latera innituntur, quorum vnum, E, ab exteriori parte, alterum, F, à superiori positum est; hoc superiorem, illud inferiorem costam appellant; i cum costæ imaginem quodammodo imitentur. Superior costa tanto breuior est inferiori, quanto hæc basi. Incipit basis a superiori parte, & deorsum fertur non recta linea, sed figura lunata; ab vtroque fine appendicē habet, & crassescit; sed multo magis ab inferiori, G, vbi in obtusum angulum terminatur: extremaque tota cartilaginosa k est, perinde ac reliqua ossa quæ cum altero osse non committuntur: ad obtusum angulum, ad quem terminari basim diximus, terminatur quoque inferior costa, seu externum latus trianguli: inde autem versus exteriora procedens, ad superiora fertur, vbi crassior redditur, & scapulæ firmitatem affert. Huius crassitudinis beneficio prior pars scapulæ magis caua redditur, vbi autem ad imum angulum sinuatur, H, musculus incipit brachium à thorace abducens: versus ceruicem etiam sinus, I, insculpitur, longus, inæqualis, asper, vnde nascitur primus musculus cubitum extendens: ibi etiam scapula latescit; & ceruix, L, excedit cum capitulo l sinuato, M, in quo recipitur summus humerus; ad hanc ceruicem terminatur etiam quasi ad angulum communem inferior, & superior costa. Superior tenuis est, sed hebes fit versus ceruicem dictam, vbi processus, N, oritur ἀγκυροειδής, m quem exponemus vbi de ceruice egerimus. Appellari ceruicē diximus n cum de ossibus in vniuersum ageremus, ossis processum, cui amplius tuberculum, seu caput superiectum est. Ergo in angulo, vbi superior, & inferior costa terminatur, versus exteriorem partem processus assurgit, quem ceruicem nominant; o hic vertice ipso latescens sinuatur. Residet, O, ceruix, vt præbeat aditum chordæ octaui musculi brachium in anteriorem, & posteriorem partem circumducentis: assurgit, P, etiam supernè propter initium tum duorum ligamentorum humeri caput cum sinu scapulæ constringentium; tum externi capitis musculi anterioris flectentis cubitum; in ceruicis vertice sinus, Q, in exteriorem partem vergit, & oblongus est; sed infernè circuli partem refert; supernè acutus est, ita vt eius longitudo à superiori parte in inferiorem maior sit, quam latitudo a priori in posteriorem. At non respondet hic sinus capiti humeri, quod in ipsum p inseritur, sicuti ferè in alijs articulis sinus respondere capitibus videmus. Vsu tamen venit quibusdam, vt sinus minus desidant, quam promineat caput insinuandum; id quod natura molitur, vt laxior articulus ad multiplicem motum accommodetur. Quamobrem superioris tibiæ sinus inferiora capitula femoris excipientes, minus desident, quàm vt ea complectantur. Idem euenisse cernimus sinui ceruicis scapularum, vt brachium posset varios motus ciere; natura tamen, vt scapularum sinus desidentes redderet altiores, præter cartilaginem, quibus obducuntur, aliam in ambitu adiunxit, quæ crassior incipiens paulatim extenuatur versus centrum, ad quod non peruenit. Hæc non innascitur sinui, sed inhæret, & laxè ligamentis astringitur. Præter ceruicem, ac sinum, posterior, ac superior scapulæ pars duos q processus exigit, qui in exteriora feruntur supra sinum ceruicis; vnus, N, in priorem partem magis vergit, alter, R, in posteriorem; qui in priorem a latiori radice incipiēs, paulatim tenuior fit, & latescens in priorem, ac posteriorem partem progreditur, extremusque supra sinum ceruicis recuruatur, ita vt anchoræ processum imitetur, vnde ἀγκυροειδής r nominatur. Eiusmodi processus supernè asperitatem præsefert, in sublimiori autem parte hebes efficitur, vbi innititur iugulum, validis ligamentis arctatum. Asper, S, etiam ad extremum est, & appendicem habet, (nisi dicas, vt non-

F G H

i Valuerda lib. 1. ca. 18. & Vesalius lib. 1. c. 31.
k Gal. li. de ossib. c. 14.
l Gal. li. de ossib. c. 14. & lib. 13. de vsu par. c. 10.
m Gal. li. de ossib. c. 14.
n Supr. li. 2. c. 1.
o Valuerd. lib. 1. c. 18.
p Gal. li. de ossib. c. 14. & li. 13. de vsu part. c. 10.
q Ga. li. de ossib. c. 14.
r Gal. li. de ossib. c. 14.

A vt nonnullis [a] placet, ipſum totum eſſe appendicem) vnde oritur internum caput anterioris muſculi cubitum flectentis; inde quoque oritur ligamentum proprium humeri articulum continens. Proceſſus alter quem magis vergere ad poſteriora diximus, à ſuperiori parte baſis incipit, & oblongus in exteriora fertur: poſt medium itineris recedit à dorſo ſcapulæ, & ſolutus tendit in exteriora, ſupra ſinum ceruicis: extremus appendicem habet, quæ tenera ætate ex [b] pluribus oſſibus per cartilaginem commiſſis compacta videtur. Leniter autem deſidentem ſinum, T, habet, vbi interiecta cartilagine iugulum inſeritur. Superficies huius proceſſus vniuerſa læuis eſt, præterquam ab vtroque extremo, vbi aſpera, V, eſt, vt muſculi firmius inſidant; nam ibi inſeritur maximus muſculus ſcapulam ſurſum adducens, qui ſecundo loco numeratur inter muſculos ſcapulæ: inde etiam oritur muſculus præcipuus brachium mouens, græce πρὸς ἐπωμίδα [c] dicitur, ita nuncupatus quod tegat commiſſuram humeri cum ſcapula, & δελτοειδὴς, [d] quod Δ literæ ſimilitudinem referat. Pars huius proceſſus, quæ à baſi ad exteriora pertinet, quod vertebrarum ſpinam repræſentet, ſpinæ, X, nomen obtinuit. Iuxta ſpinam tam à ſuperiori, quam ab inferiori parte in ſcapulæ dorſo ſinus inſignis apparet; ſuperiorem, Y, occupat ſeptimus muſculus brachium in poſteriora attrahens, & aliquantiſper attollens: inferiorem, Z, quintus: qui brachium in poſteriorem partem circunducit. In ſuperiori ſinu foramen, α, apparet peruium in partem priorem ſcapulæ. Reperitur in ſuperiori ſcapulæ coſta iuxta radicem anchiroidis proceſſus cauum quoddam, β, paruum in ſemicirculi ſpe-
B ciem, per quod tranſit ramulus ex quinto pari neruorum medullæ, vnà cum vena, & arteria à priori ad poſteriorem ſcapulæ ſedē. Locus, γ, vbi hic proceſſus cum iugulo committitur, dicitur ἀκρώμιον, [e] neque reperitur ibi tertium os, præter ſcapulam, & iugulum, vt alicubi [f] videtur voluiſſe Galenus, ſed tantum cartilago intercedit; proprie autem propoſitus proceſſus iuncturam humeri cum ſcapula defendit, nec humerum patitur in ſuperiora luxari; diducitque per commiſſuram cum iugulo brachium à thorace vt multiplicem motum præſtet: confert tandem & ad nexum prædictorum muſculorum. Ex ijs quæ ante dicta ſunt, magna ex parte colligitur ſcapulæ ſitus; Coniungitur [g] enim, per ſinum in capitulo ceruicis cum ſuperiori capite humeri, per vtrumq. ſuperiorem proceſſum cum iugulo; à priori parte quæ ſima eſt, poſteriori coſtarum innititur, nam pertinet ferè a prima vſque ad ſeptimam. Hæc de ſcapula, pergamus ad humerum, & brachium.

a Falopius in lib. obſeru. Anat.
b Falopius lib. de obſeru. anat.
c Gal. li. de muſculorũ diſſectione c. 18 & 14. de vſu par. c vlt. &
d 3. de Ana. adm. cap. 3 & 1. de Articulis cō. 2.
e Gal. li. de oſſib. c. 14.
f Ga. 13. de vſu part. c. 10. & 5. de anat. admi. c. 3.
g Gal. li. de oſſib. c. 14. & 13. li. de vſu part. c. 10.

De oſsibus Brachij. Cap. VII.

Tab. 12 Fig. 4. 5. 6. 7. 8

BRachium id totum membrum nominamus quod à ſcapula ad ſummos digitos pertinet; quodq; in tres partes diuiditur, in humerum, cubitum, manum. Humerus à ſcapula [h] ad cubitum peruenit; cubitus [i] ab humero ad manum; manus extrema brachij pars eſt, quæ di-
C gitos continet. Harum igitur trium partium oſſa nunc exponere aggredimur: incipientes ab humero, qui vnico oſſe continetur, quod Latinè nomine totius partis, ſimiliter humerus, grecè βραχίων [k] nominatur. Committitur hoc ſupernè cum lato ſcapularum oſſe; infernè ad cubiti iuncturam cum oſſe cubiti, & radij; ita vt cōſtituat primam brachij partem, & idcircò eius vtilitas euidentior ſit, quam vt debeat explicari. Conſtat autem ex ſubſtantia dura, quæ ſinum in longitudinem habet, vbi [l] medulla continetur; ſuperiori parte adiunctam habet appendicem, A, vbi ſubſtantia laxior eſt. Quod attinet ad formam, humeri os, tam a ſummo, quam ab imo in caput [m] aſſurgit, id autem inter duo capita teres apparet, præſertim à priori parte; nam à poſteriori depreſſum eſt, & latius, quamuis & ab anteriori ſede vtrinque deſidat; medium prominet: aſſurgunt item latera media propter muſculos, qui ibi nectuntur; a poſteriori verò parte iuxta medium longitudinis tantiſper deſidet, B, dum quarto neruo, ex his qui ad manum tendunt, ſedem præbeat. Ferè autem ab anteriori parte gibbum, à poſteriori ſimum deprehenditur: quamuis varijs particulis & promineat, & deſidat, tam ab hac, quam ab illa, ſimiliter tam ab interna, quam ab externa. Eiuſmodi figura ad muſculos cubitum flectentes, atque extendentes, qui ibi necti debent maximè accommodatur, non ſecus atque aſperitas,
D , C, quam in eo deprehendes in anteriori parte verſus exteriorem iuxta medium longitudinis à natura conſtitutam, ad continendos fines muſculorum humerum mouentium, præcipuè deltoidis; tum ad initium poſterioris muſculi cubitum flectentis. Alia item aſperitas, E, inſpicitur in humero iuxta ſinum, D, per quem tranſit externum caput anterioris muſculi cubitum flectentis: facta autē fuit vt exciperet initium internum carnoſi prædicti muſculi. A ſummo [n] appendix, A, adiungitur, duobus capitibus diſtincta; vno, F, ab interna parte, altero, G, ab externa; quod ab interna, ferè dimidiatum orbem refert; cartilagineque obductum in ſinu ceruicis ſcapularum recipitur: atque ita magnum eſt, vt pluſquam dimidiam partem appendicis occupet: quod ab externa, inæquale eſt, & in nullum cauum inſeritur, ſed inæqualiter prominens ligamenta excipit, ſummum humerum cum ſcapula illigantia. Separatur internum caput ab externo, per [o] ſinum, H, inter vtrumq; à priori, poſteriori, & ſuperiori parte inſculptum; qui ſinus magis deſidet in anteriori, quàm in poſteriori ſede, vbi commode ligamenta nectuntur. Externum caput inæquale eſt, & aſperum, ſicuti ſolent eſſe oſſa, quibus ligamenta

h Gal. li. de oſſib. c. 6.
i Gal. 2. de vſu part. c. 2.
k Gal. li. de oſſib. c. 16.
l Gal. li. 11 de vſu pa. c. 18.
m Gal. lib. de oſſibus c. 16.
n Gal. li. de oſſib ca. 16.
o Gal. li. de oſſib. c. 16.

menta

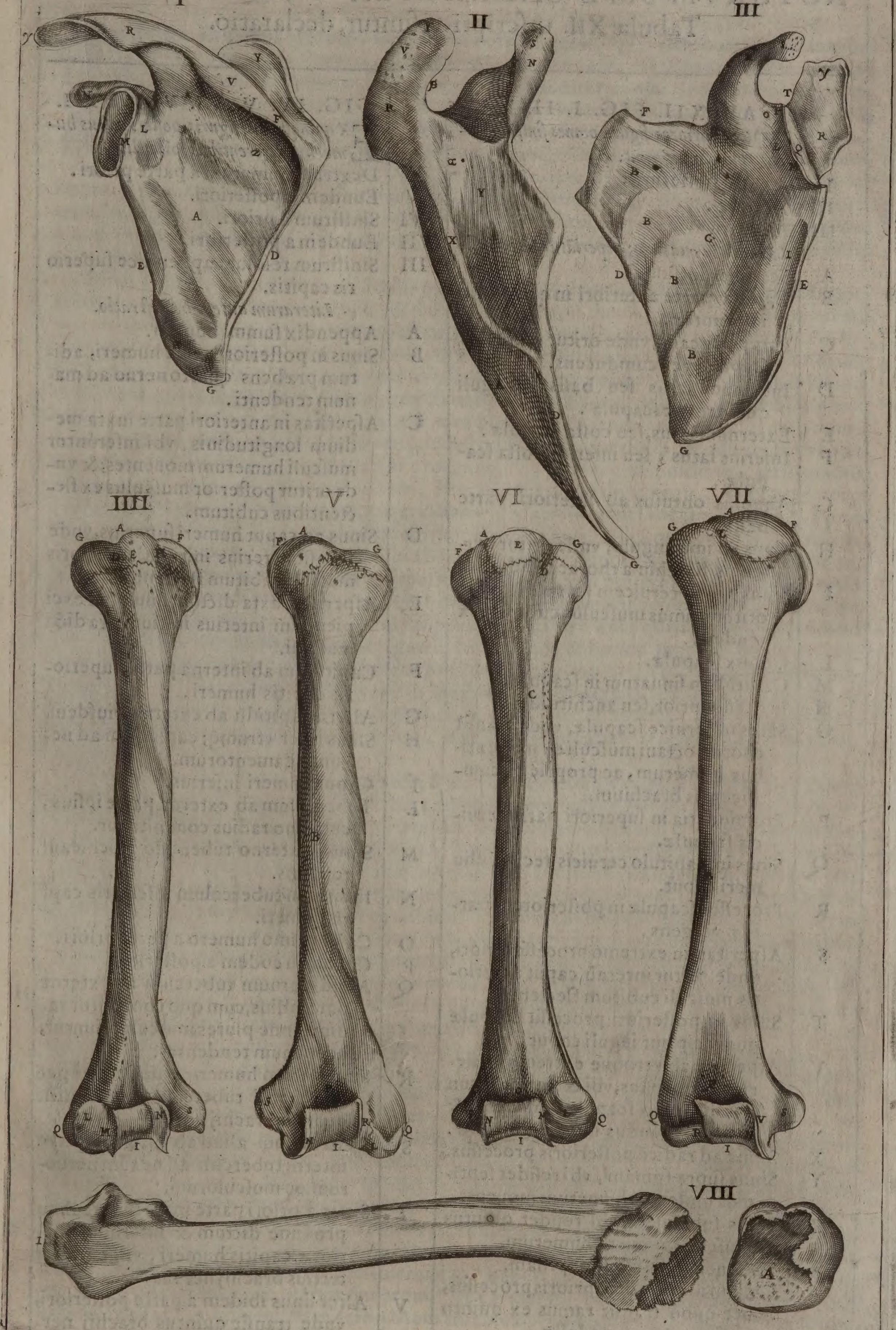
menta inhærescunt; sinumque, D, habet in longitudinem, quo prior pars à posteriori diuiditur; quamquam magis vergit ad priora, quam ad posteriora; sicque in duo capita separatum videtur; vnum grandius à posteriori parte, alterum exilius a priori: excipit hic sinus teres caput externum anterioris musculi cubitum flectentis; neque solum occupat appendicem, sed os etiam cui adiuncta est appendix, vbi ceruix breuis admodum, & crassa cernitur. Imum, I, humeri caput longe magis varium est, quam summum processuum, [a] ac sinuum figura. Constat autem ex appendice duplici, vna ab externa parte externum tuberculum, L, continet, cum quo radius iungitur, & simum, M, in speciem [b] trochleæ: altera ab interna parte internum tuberculum, N, profert: inter vtramque media quædam cartilago reperitur; Sed omnia hæc post septimum annum adeo coalescunt, & dura fiunt, vt vnicum os efficiant. In hoc igitur imo capite assurgit tuberculum ab externo latere trochleam [c] repræsentans; nam præter orbicularem formam mediam, vtrinque à lateribus planam, quam habet, est etiam ipsa pars orbicularis media sinuata perinde ac trochlea, vbi funem excipit vtrinque prominens, non tamen æqualiter, vt trochlea, longe enim magis prominet ab interno latere, quam ab externo, vbi aliud tuberculum assurgit, quod [d] cum radio committitur. Idem tuberculum eatenus ab ea differt, quatenus non habet sinum peruium, cum & à priori, O, & à posteriori, P, parte duo caua se ostendant, septo tenuis ossis disiuncta; in cauum [e] a priori parte prior cubiti processus, cum brachium flectitur; in alterum, quod à posteriori situm est longè maius, posterior recipitur, cum brachium extenditur; ita autem concinne insculpta sunt, vt possit brachiũ ad acutissimum angulum flecti, non tamen extendi vltra rectam lineam. Quamobrem appellat Hippocrates hos sinus βαθμίδας, [f] quasi bases, & fundamenta, non permittentia brachium alterius moueri, quam opportunum sit. Commissura hæc cubiti cum humero, quod cardinis quodammodo imaginem repræsentet, γιγγλυμοειδὴς [g] ab Hippocrate vocatur. Caput verò quod ab externo trochleæ latere situm cum radio committi diximus, cartilagine obductum est, & ad motum brachij pronum, & supinum aptatur. Ad externum rursus latus huius tuberculi quod cum radio committitur, aliud paruum tuberculum, Q, apparet, vbi plures musculi oriuntur, radium, cubitum, & manum mouentes; cuiusmodi sunt illi, qui radium resupinant, tum musculi duo qui primam palmæ partem extendunt, atque ille, qui indicem, medium, & proximum digitum extendit, atque ille qui paruũ digitum extendit. Sinuatur, R, & imus humerus ab externo latere trochleæ, in parte posteriori, vnde quartus neruus brachij transit. Ab interno latere interni tuberculi aliud tuberculum, S, assurgit, cui musculi, & nerui nectuntur; inde enim oritur latus ille musculus, qui ad manum pertinet; inde etiam oriuntur duo musculi, qui primam palmæ partem flectunt: ab ima sede huius tuberculi nascitur portio musculi superioris radium in pronum mouentis; obscura etiam hinc portio pendet principij musculorum digitos flectentium; præcipuè secundi qui quatuor digitorum articulos flectit. Idem internum tuberculum sedem tutam præstat duobus neruis ad cubitum tendentibus; in anteriori enim sede iuxta trochleam sinus, T, est, vnde transit tertius brachij neruus; in posteriori alius, V, quinto brachij neruo insculptus. Foramina nulla insignia sunt in humero, sed parua quædam, partim ad capita, & sinus propter ligamenta; partim in longitudine ipsius, propter venas quæ penetrant ad internum sinum, ac veluti fistulam, vbi medulla continetur. Existimauit Galenus [h] humerum omnium ossium (excepto femore) maximum esse, sed tibia grandior est, siue longitudinem, siue crassitudinem spectes. De situ, & nexu humeri, nihil attinet subijcere; cum satis ex iis quæ enarrata sunt, [i] constet ipsum a superiori parte cum scapula, ab inferiori cum cubito, & radio committi.

[a] Gal. li. de ossib. c. 16. & c. 17.
[b] Gal. li. de ossib. c. 16.
[c] Gal. li. de ossib. c. 16.
[d] Gal. li. de ossib. c. 17.
[e] Gal. li. de ossib. c. 16.
[f] Hip. lib. 3 de fractur. text. 63. & Galen. 1. de fract. com. 10.
[g] Hipp. li. 1. de fractu. textu 10.
[h] Gal. li. de ossib. c. 16.
[i] Paulo ante in hoc c. & Gal. li. de ossib. ca. 16. & c. 17.

E F G

NO-

TABVLA XII.

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, QVI FIGVRIS Tabulæ XII. inſcripti viſuntur, declaratio.

TAB. XII. FIG. I. II. III.

Ternæ priores figuræ omnes ſiniſtræ ſcapulæ ôs referunt.

I	A parte poſteriori.
II	A latere.
III	A priori.
	Literarũ in quacunq; reperiatur hæc rõ eſt.
A	Scapulæ dorſum.
B	Caua à parte anteriori in quæ coſtæ inſeruntur.
C	Pars prior caua, vnde oritur muſculus ſcapulam circumducens.
D	Internum latus ſeu baſis trianguli quem refert ſcapula.
E	Externum latus, ſeu coſta ſcapulæ.
F	Inferius latus, ſeu inferior coſta ſcapulæ.
G	Angulus obtuſus ab inferiori parte baſis.
H	Sinũs ab imo angulo, vnde oritur muſculus brachiũ a thorace abducẽs.
I	Sinus propè ceruicem ſcapulæ, vnde oritur primus muſculus cubitum extendẽns.
L	Ceruix ſcapulæ.
M	Capitulum ſinuatum in ſcapula.
N	Proceſſus prior, ſeu anchiroides.
O	Sinus in ceruice ſcapulæ, vnde tranſit chorda octaui muſculi ex mouentibus humerum, ac propriè circumducentis brachium.
P	Prominentia in ſuperiori parte ceruicis ſcapulæ.
Q	Sinus in capitulo ceruicis recipiẽs humeri caput.
R	Proceſſus ſcapulæ in poſteriorem partem vergens.
S	Aſperitas in extremo proceſſu priori, vnde oritur internũ caput anterioris muſculi cubitum flectentis.
T	Sinus in poſteriori proceſſu ſcapulæ qua recipitur iuguli caput.
V	Aſperitas ab vtroque extremo poſterioris proceſſus, vbi & finitur ſecundus muſculus ſcapulam mouens, & incipit ſecundus mouens humerũ.
X	Spina ad radicẽ poſterioris proceſſus.
Y	Sinus ſupra ſpinam, vbi reſidet ſeptimus muſculus humerum mouens.
Z	Sinus ſub ſpina, vbi reſidet quintus muſculus mouens humerum.
α	Foramen in ſinu ſupra ſpinam.
β	Cauum iuxta radicẽ prioris proceſſus, per quod tranſit ramus ex quinto pari neruorum medullæ.
γ	Acromium.

FIG. IV. V. VI. VII. VIII.

Ex quinque his figuris poſterioribus humerum referentibus, oſtendit

IV	Dextrum humerum à parte priori.
V	Eundem a poſteriori.
VI	Siniſtrum à priori.
VII	Eundem a poſteriori.
VIII	Siniſtrum reſoluta appendice ſuperioris capitis.
	Literarum autem hæc eſt ratio.
A	Appendix ſummi humeri.
B	Sinus in poſteriori parte humeri, aditum præbens quarto neruo ad manum tendenti.
C	Aſperitas in anteriori parte iuxta medium longitudinis, vbi inſeruntur muſculi humerum mouentes; & vnde oritur poſterior muſculus ex flectentibus cubitum.
D	Sinus ad caput humeri ſuperius, vnde tranſit exterius initium anterioris muſculi cubitum flectentis.
E	Aſperitas iuxta dictum ſinum, ad excipiendum interius initium prædicti muſculi.
F	Capitulum ab interna parte ſuperioris capitis humeri.
G	Alterũ capitulũ ab externa eiuſdem.
H	Sinus inter vtrumq; capitulum ad nexum ligamentorum.
I	Caput humeri inferius.
L	Tuberculum ab externa parte ipſius, cum quo radius committitur.
M	Sinus ĩ externo tuberculo trochleam referens.
N	Internum tuberculum inferioris capitis humeri.
O	Cauũ in imo humero a parte priori.
P	Cauum in eodem a poſteriori.
Q	Aliud paruum tuberculũ ab externa parte illius, cum quo cõmittitur radius; vnde plures muſculi oriuntur, ad manum tendentes.
R	Sinus in imo humero à poſteriori parte externi tuberculi vnde tranſit quartus brachij neruus.
S	Tuberculum aliud ab interno latere interni tuberculi ad nexum neruorum, ac muſculorum.
T	Sinus à priori parte inter tuberculum proxime dictum & internum inferioris capitis humeri, vnde tranſit tertius brachij neruus.
V	Alter ſinus ibidem à parte poſteriori, vnde tranſit quintus brachij neruus.

A

Tab. 13. Fig. 1. 2. 3. 4.

PErgamus igitur ad alteram brachij partem, quam ab humero ad manum pertinere diximus: appellatur hæc à Cornelio [a] Celſo brachium, nomine totius membri, ab alijs cubitus, nomine alterius oſſis; conſtat enim ex duobus: quorum ſuperius, A, græcè κέρκις, [b] latinè radius dicitur; inferius, B, πῆχυς, latinè cubitus; ſed tam Græci quam Latini totam hanc partem nomine inferioris oſſis; hi cubitum, illi πῆχυν [c] nominarunt. Præter communem vſum vtriuſque oſſis, quo fulciunt, ac ſuſtinent, propriè pertinent ad cubitum [d] flexus, & porrectio: ad radium inclinatio, in pronum, & reſupinatio. Subſtantia vtriuſque ſolida eſt; ac dura, præterquam vbi appendices habent adiunctas; ibi enim laxa eſt, & ſpongiæ modo rara. Vtrumque in longitudinem quaſi fiſtulam habet, vbi medullam continet.

Figura vtriuſque quodammodo ſimilis eſt, & teres, alicubi tamen deſidet, alicubi aſſurgit,
B ad muſculos excipiendos: ab imo, C, & à ſummo, D, capitulum habet. Longitudo vtriuſque ab humero [e] ad primam palmæ partem progreditur; cum qua nectuntur, ſicuti cum humero: nectuntur & inter [f] ſe ab extremis, nam in medio dehiſcunt: hæc quamuis communia ſint, plura tamen reſtant propria, quæ ſeorſum exponere oportet. Cubitus itaque à ſuperiori parte carere appendice videtur, non ſecus quam imus humerus, cum quo coniungitur. Sed re vera tam ſummus cubitus, quam imus humerus appendicem habet, cum primum infans in lucem editur, proceſſu temporis dureſcit cartilago interiecta, & non amplius apparet appendix, ſed ſolidum os: poſterior proceſſus, E, cubiti quo innitimur, cartilaginoſus manet vſque vſque ad ſeptimum annum, dein ad oſſis duritiem accedit. Sed caput exigit craſſum, ſolidum a poſteriori parte, quam ὠλέκρανον, [g] ἀγκῶνα græci vocarunt, gibbum, à priori cauum, ita vt ſinum, F, in longitudinem repræſentet cum duplici proceſſu, [h] vno ab inferiori, G, parte, altero à ſuperiori, H, qui ab inferiori longe minor eſt, & in priora vergit amplus, obtuſus, durus, ac ſolidus; qui a ſuperiori maior eſt, & in poſteriora vergit, atque in obtuſum magis angulum terminatur: prior [i] proceſſus in ſinum imi humeri à priori parte, poſterior in ſinum eiuſdem a poſteriori inſculptum conijcitur: ſinus qui inter vtrumque cubiti
C proceſſum continetur, repræſentat imaginem ſemicirculi, & Latinè literæ, C, græcè, Σ, vnde σιγμοειδὴς [k] appellatur. Excipit autem imi humeri capitulum [l] trochleam repræſentas, cui ad vnguem reſpondet; medius enim in longitudinem aſſurgens, vtrinque a lateribus deſidet, nam trochlea ex contrario a lateribus aſſurgit, media deſidet: præterea vt hæc interno latere magis aſſurgit quam externo, ita ille interno latere magis deſidet, quam externo.

Superficies autem totius ſinus læuis eſt, & cartilagine obducta, ita vt ad brachij flexum, & porrectionem maximè accommodetur; ad huius commiſſuræ ſtabilitatem, conducit primo forma unius oſſis alteri exquiſite reſpondens, dein ligamentorum [m] validus nexus. Cæterum externa ſuperficies tam poſterioris, L, quam prioris, I, proceſſus aſpera eſt, & inæqualis; ac poſterioris quidem propter nexum muſculorum cubitum extendentium: prioris verò propter nexum validi muſculi cubitum flectentis & propter initium muſculorum flectentium ſecundos, ac tertios digitorum articulos. Quamuis autem cubitus hebes ſit a ſuperiori parte, ſubinde tamen extenuatur, cum recta fertur verſus manum; imus ceruicem habet, cui appendix [n] adiuncta eſt parua cum capitulo rotundum ſinum, M, habente cartilagine obductum: ab huius ſinus inferiori parte proceſſus, N, aſſurgit paruus, quem græci a ſtyli ſi-
D militudine ςυλοειδῆ [o] nominant: hic reddit ſinum magis deſidentem, & ligamenta continet, quibus ea commiſſura aſtringitur; ea appendix ab externa parte ſinuata, O, eſt, vt chordam excipiat primi muſculi primam palmæ partem extendentis. At radius non recta, ſed oblique ab humero ad manum procedit, ita vt melius a cubito diducatur, & ſedem præbeat muſculis ea parte collocatis, vbi per ligamentum latum nectitur cum cubito. Magnitudo capitis, quod vtrinque ab vtroque extremo obtinet, contrario modo habet. Siquidem cubiti caput ſuperius, quod ad brachii flexum, & porrectionem accommodatur, grandius eſt, vt iam oſtendimus; [p] inferius paruum, & exiguum, cum inferior commiſſura ad motum [q] pronum, & ſupinum ſpectet; qui non cubiti, ſed radii beneficio perficitur. Contra radij ſuperius caput paruum eſt, neque enim inſeruit flexui, & porrectioni, quam [r] cubitus præſtat: inferius magnum, vt motum pronum, & ſupinum perficiat. Quod ſi cubitum cum radio conferes, hunc ab inferiori parte maiorem, a ſuperiori minorem illo iudicabis. Radius igitur a ſuperiori parte ceruicem * habet, cui breue, ac rotundum capitulum innaſcitur, ſuperiori parte læuiter ſinuatum, P, & cartilagine obductum, vbi recipitur [s] capitulum, quod in imo humero ab externo latere trochleæ prominet; neq. enim a radio recedit,

a Celſ. lib. 8. c. 1.
b Celſ. lib. 8. cap. 1. & Gale. li. de oſſib. c. 17.
c Gal. 2. li. de vſu par. c. 2.
d Gal. lib. de oſſib. c. 17.
e Gal. li. de oſſib. c. 17. & Celſus lib 8. c. 1.
f Cel. ibid.
g Gal. 2. li. de vſu par. c 2. & Hip. ac Gale. 1. de fractu. 13.
h Gal. lib. de oſſib. c. c. 7.
i Gal. loco citato.
k Gal. li. de oſſib. c. 17. & 2 de vſu part. c. 14.
l Gal. li. de oſſib. c. 16. & 17.
m Gal. lib. de oſſib. c. 17.
n Gal. li. de oſſib. c. 17.
o Ga. ibid.
p Paulo ante in hoc cap.
q Ga. li. de oſſib. c. 17.
r Gal. ibid.
s Gal. li. de oſſib. c. 16. & 17.

siue brachium flectatur,siue extendatur;ita enim concinnè constructa est eiusmodi commissura, vt non prohibeat cubiti flexum,& porrectionem; (nam simul cum cubito radius flectitur atque extenditur) sed habilis sit ad motum pronum,& supinum. Porrò sub radij ceruice iam dicta tuberculum, Q, prominet,versus internam cubiti regionem, vbi inseritur anterior musculus cubitum flectens. Verùm radius, & hebes, & latus fit ab imo vbi appendicem[a] habet quæ primam palmæ partem totam excipit;hæc ob motum pronum,& supinum, non cum cubito, sed cum radio necesse est committatur; alioquin quiescente radio non potest manus prona reddi,aut resupinari;prohiberetur enim,si æquè cum cubito,atque cum radio coniungeretur:Quamobrem cubitus tantum processu illo stilum referente,quem diximus; b primā palmæ partem praximè attingit, atque eatenus ad sustinendum confert, sine impedimento motus c proni,& supini:ex tribus enim ossibus primæ palmæ partis,duo in sinu,R,radij media quadam linea,S,assurgente diuiso recipiuntur.Tertium coniungitur cum cartilagine,quæ à radio orta imo capitulo cubiti superinsidet.Ab interna parte imus radius cum sua appendice leuiter desidet,T,vt commodam sedem præbeat,& chordis digitos flectentibus,& musculo inferiori radium pronum efficienti. Ab externa etiam quatuor sinus, V, habet per quos transeunt chordæ,quæ digitos extendunt,præter quintum,qui tam ad cubitum pertinet,quàm ad radium.Situs,quod attinet ad imum humerum,vel primam palmę partem,satis patere potest ex ijs quæ proposita sunt:sed quod ad nexum cubiti cum radio;hoc tantum dicendum superest;quod radius à superiori parte d à cubito excipitur,ab inferiori cubitum excipit: siquidem summus cubitus ab externo latere prioris processus transuersum sinum, X, habet, cartilagine obductum, in quem inseritur internum latus superioris capitis radii; quod illi ad vnguem respondet: radius vero à parte interna imæ appendicis sinum, Y, non dissimilem habet;in quo recipitur superior pars, Z, appendicis cubiti prominens & cartilagine obducta. E F

a Gal li.de ossib.ca.17.
b Supra in hoc capit.
c Gal.li.de ossib. c.17. & lib 2.de vsup. c.13.
d Gal.2.de vsupart. c. 33.

Tab. 13 fig. 5.6.7. 8.

SVperest manus,quam tertiam brachii partem posuimus: huius ossa tripertito distinguuntur, cum f vel ad primam palmæ partem,vel ad palmam ipsam, vel ad digitos referantur: agemus ante de illis,quæ ad primam palmæ partem.Vocatur hæc græcè καρπός; g cōponiturque ex ossibus, quorum substantia extrinsecus solida est, sed intus plena foraminum, quibus medulla continetur; omnia autē simul iuncta figurā cōponunt ab externa h parte gibbā, ab interna cauā Sed figura singulorū varia est,illa nimirū quam nexus cum aliis ossibus postulat. Magnitudo similiter dispar,licet oīa parua sint,secundū enim os tanto maius est primo,quanto primum tertio;quartum omnium minimum est. In inferiori serie septimum maximum est, sextum minimum, quintum, & octauum medio modo habent;sed octauum maius est quinto. Quod ad numerum attinet,complura i sunt ossa,ex quibus prima palmæ pars constat: nam sic melius iunguntur cum aliis ossibus cum quibus necesse est connectantur: reddunt locum minus k iniuriis oppotunum;cum cedant iis,quæ occurrunt;& tandem efficiunt,vt variè pars illa flecti, atque extendi possit; magis scilicet, ac minus; & non semper eodem modo: sed quot sint, non facile deprehendas, l nisi cartilaginosa ligamenta abraseris: ita vt nonnulli m incertum esse eorum numerum dixerint;sed re vera sunt octo n duplici seriè constituta. Quatuor superiorem,totidem inferiorem occupant; primum nominatur, quod in superiori seriè ab interna parte situm est: secundum, quod hoc sequitur;dein tertium quod magis adhuc ab interna recedit versus externam:quartum,quod ad externam residet; quatuor alia, quæ ad secundam seriem spectant, eodem ordine numerantur; nam quintum, quod primum est in secunda serie, ab interna parte situm est; octauum, ab externa; sextum, & septimum in medio inter vtramque. Committitur o verò cum cubito, & radio, & cum ossibus palmæ; finibusque, ac processibus cartilagine obductis inter se iunguntur: iunctura verò magis diarthrosis est,quàm synarthrosis,cum motum habeat euidentem.Commissura vniuscuiusque ita habet: coniungitur primum cum secundo, quinto, sexto, septimo, & cum radio: secundum committitur cum primo, tertio, & septimo; præterea cum radio: tertium cum secundo, quarto, & octauo; cum cubito etiam, & cum radio; quartum iungitur cum externo latere tertii, & ligamentum attingit, ortum à processu stiloide cubiti, neque circa quartum reflectitur neruus qui inde transit, sed ibi nectitur chorda inferioris musculi cubitum flectentis; tum musculus, qui digitum minimum à reliquis abducit; & exterior ille qui flectit primum os parui digiti: quintum iungitur cum primo, & sexto, sustinetque primum os pollicis, & attingit primum os palmæ: sextum coniungitur cum primo, quinto, & septimo; præterea ex ossibus palmæ, cum illo quod ad indicem, & cum illo quod ad medium digitum spectat. G H

e Supra à principio capitis.
f Gale.lib. de ossib.c. 18. & 19.
g Ga. li.de ossib.c.18.
h Gal.li.de ossib.c.18.
i Gal. 2. de vsupa. c.8
k Gal. ibidem.
l Gal. 2.de vsup.c.8.
m Celsus lib.8.c.1.
n Gal.li.de ossib. c.18. & lib.2.de vsu pa. c.8. & cap. 10.
o Gal. lib. de ossib. c. 17.18.19.

Septimum coniungitur cum primo, secundo, sexto, & octauo; & cum osse pal-

mæ,

A mæ quod vergit ad medium digitum. Octauum committitur cum tertio, & septimo, & cum duobus ossibus palmæ, cum eo videlicet, quod ad minimum digitum spectat, & cum eo quod ad illum qui inter medium, & minimum situm est; coniungitur & cũ paruo osse sesamoide, A, quod ad externum latus octaui ossis vbi committitur cum quarto osse palmæ situm est. Sed ac cedamus ad ipsam palmam quæ græce μετακάρπιον a vocatur: continetur hæc quatuor ossibus, quibus quatuor digiti sustinentur; nam magnus digitus à nullo alio eiusmodi osse fulcitur, sed proximè nectitur b cum prima palmæ parte, ita vt constet ex c tribus ossibus, quæ manifestè mouentur perinde atque alij digiti; quibusdam tamen placet primum pollicis os ad palmam referre, quam constare volunt ex quinque ossibus, sicuti magnum digitum ex duobus dumtaxat; magis tamen Galeno d subscribimus, qui ob manifestum motum, ob diuersam commissuram, ac nexum diuersum, os quod cum prima palmæ parte coniunctum pollicem sustinet, non palmæ, sed pollici tribuit. e Statuemus igitur palmam quatuor ossibus contineri, quæ tam supernè quam infernè appendicem habent cartilagine obductam; media in longitudinem exca uata sunt fistulæ modo, & medullosa. Figura omnium teres est, latiora tamen sunt ab externa parte, quam ab interna. Quamobrem extrinsecus caua; intus gibba apparent; appendix ab
B vtroq; capite latior est, & crassior: ipsa vero ossa media graciliora euadunt, cum superficie an gulis distincta propter musculos. Dehiscunt etiam media ossa, spaciumque medium relinquũt musculis qui ibi collocantur: ex quatuor enim ossibus tria constituuntur spacia media, in quorum f singulis bini musculi resident ex illis octo, qui vel primum quatuor digitorum os flectũt, vel vt rationi magis consonum videtur, secundum, & tertium extendunt: nam reliqui duo siti sunt a lateribus; septimus quidem à latere interno illius ossis, quod spectat ad indicem digitum. Octauus verò à latere externo illius, qui spectat ad minimum. Supernè autem horum ossium superficies aspera est, vbi desinunt chordæ musculorum primam palmæ partem mouentium. Verum iunguntur inter se appendices à summo, & ab imo, committunturque g superiores cum prima palmæ parte, inferiores cum quatuor ossibus digitorum. Primũ os palmæ quod longissimum est, spectat ad indicem digitum; Secundum, quod minus longum est, ad medium; Tertium, quod breuius, ad eum, qui inter medium, & minimum situs est; Quartum, quod omnium breuissimum est, ad minimum: sunt tamen h omnia longiora, quàm ossa digitorum ad quæ nunc pergimus.

C Digitorum igitur ossa quindecim i sunt, vnusquisque enim ex tribus k constat, & pollex etiam, vt ante ostensum est. Tot enim necessaria sunt ad actionum varietatem, ac robur: pauciora non sufficerent; plura essent impedimento; dura autem sunt, ac densa, in longitudinem fistulæ modo sinuata; vbi medullam continent, ab vtroque extremo molliora, & foraminum plena, ac medullosa, cartilagineque obducta. Habent autem appẽdices tam à superiori, quam ab inferiori parte, quamquam ossa quæ cum tertia digitorum iunctura committuntur, appendicem habent tantum à summa parte, neque enim eam postulant ab ima, quã carne, & vngue muniuntur. Figura ossium non eadem est, quæ digitorum; nam digiti teretes sunt, sed ossa media tenuia, extrema hebetiora, nam quod in medio est vtriusque extremi in osse, pingui quadam substantia completur. Extrema autem parte, quoduis digitorum os teres apparet, ac gibbum; interna verò cauum, quamuis tertia ossa ab externa parte eatenus sinuata sint, quatenus vnguibus cedunt. Verum primum pollicis non ita planum est, sed ab externa parte gibbum, ab interna acutum, ob musculos, & ligamenta, quæ cum eo inseri debẽt. Magnitudo ita habet, quod vnumquodque si separatim consideretur, ab vtroque extremo crassius est ob firmitatem commissuræ; medium tenue ne oneri sit; quod si inter se conferantur, prima ossa l secundis grã diora sunt, & longiora; secunda tertijs: par enim est, grãdius esse quod sustinet, quam quod sustinetur. Quod attinet ad commissuram; primum os pollicis cum secũdo ex prima palmæ par
D te ita iungitur, vt partim ipsum recipiat, partim ab ipso recipiatur; apteturq; tã ad flexum, & porrectionem, quàm ad motum in latera. Secundum os pollicis in suo sinu accipit primum, ea iuncturæ specie, quæ magis flectitur, atque extenditur, quam conuertitur in latera; ne ad angulum nimis acutum flectatur, prohibent duo ossa σησαμοειδῆ. Tertium os pollicis committitur cũ secundo, partim recipiens, partim receptum, in imo enim secundi duo processus sunt cum medio sinu; in summo tertij duo sinus cum medio processu, ita vt sibi mutuò aptentur; & ad flexum, & porrectionem pertineant; nullo autem modo ad motum in latera. Hoc etiam modo cõ mittuntur aliorum digitorum prima ossa cum secundis; & secunda cum tertiis: sed prima quatuor digitorum cum ossibus palmæ eadem ratione committuntur, qua secundum os pollicis cum primo. Cęterum primi articuli quatuor digitorum, non æquè atque secundi, & tertii, ad acutum angulum flectuntur; neque enim hoc permittunt ossa, B, σησαμοειδῆ. sed satis de brachio.

a Gal. li. de ossib. c. 19. & lib. 2. de vsupartiũ capit. 10. & 11.
b Gal. lib. de ossib c. 19.
c Valuerda libr. 1. cap. 25. & Cornel. Cęlsus lib. 8. c. 1.
d Gale. lib. 6. ossib ca. 19. & 2. de vsupart. c. 9 & 10.
e Gal. locis citatis.
f Gal. li. de musculorũ desse ctione ca. 22.
g Gal. libr. de ossib. 19. & lib. 2. de vsupart. c. 11.
h Gal. lib. 1. de vsupar. cap. 14.
i Gal. li. de ossib. c. 19.
k Gal. 1. de vsupar. c. 14.
l Gal. 1. de usupar. c. 14. & 116.

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, QVI FIGVRIS Tabulæ huius XIII.inſcripti viſuntur,declaratio.

TAB. XIII. FIG. I. II. III. IV.

Ex quatuor primis figuris cubitum, & radium referentibus,

I Cubitum, & radium dextri brachij à priori parte oſtendit.
II Siniſtrum radium à poſteriori.
III Siniſtrum cubitum à ſuperiori latere.
IV Inferiorẽ partem cubiti, & radij dextri qua cum prima palmæ parte iunguntur.

Literarum ratio ſic habet.

A 1.4.Radius.
B 1.4.Cubitus.
C Capitulum in imo cubito,& radio.
D Capitulum in ſummo cubito,& radio.
E Poſterior proceſſus cubiti, quo innitimur.
F Sinus à priori parte nuper dicti proceſſus.
G Proceſſus ab inferiori parte ſinus prædicti.
H Proceſſus à ſuperiori.
I Aſperitas in externa ſuperficie prioris proceſſus ſummi cubiti ad exortum muſculorum flectentium ſecũdos,ac tertios articulos digitorum, & nexum validi muſculi cubitum flectentis.
L Aſperitas in externa ſuperficie poſterioris proceſſus ad nexum muſculorum extendentium cubitum.
M Rotundus ſinus in imo cubito.
N Proceſſus ſtiloides ab inferiori parte nuper dicti ſinus.
O Sinus ab externa parte appẽdicis imi cubiti ad tranſitum chordæ primi muſculi extendentis primam palmæ partem.
* Ceruix in ſuperiore radij parte.
P Leuis ſinus in ſummo radij capite vbi excipitur externum imi humeri capitulum.
Q Tuberculum ſub ceruice ſummi radij verſus internam cubiti regionem.
R Sinus in imo radio excipiens primam palmæ partem.
S Linea,quæ nuper dictũ ſinum in duos diuidit.
T Leuis ſinus ab interna parte imi radij ad tranſitum chordarum digitos flectentium, & ſedem inferioris muſculi radium pronum efficientis.
V Quatuor ſinus ab externa parte imi radij ad tranſitum chordarum digitos extendentium.
X Tranſuerſus ſinus ab externo latere prioris proceſſus ſummi cubiti.
Y Sinus à parte interna imæ appendicis radij,in quo recipitur ſuperior pars appendicis cubiti,prominens, quæ notatur in pictura litera z.
Z

FIG. V. VI. VII. VIII.

Ex poſterioribus quatuor figuris repræſentantibus oſſa manus:

V Monſtrat oſſa manus dextræ a parte externa.
VI Eadem manus ſiniſtræ ab interna.
VII Oſſa primæ palmæ partis ab exteriori, & ſuperiori parte.
VIII Eadem ab interiori, & inferiori.
Primi numeri notant ordine octo oſſa ſigillatim in prima palmæ parte.
Secundi notant ordine quatuor oſſa palmæ.
Tertij oſſa ſingulorum digitorum.
A In 6.figura monſtrat os ſeſamoides,in prima palmæ parte, ab externo latere octaui oſſis, qua committitur cum quarto oſſe palmæ.
B Oſſa ſeſamoidis ad primos articulos digitorum.

TABVLA XIII.

E

De osse Coxæ. *Cap. VIII.*

EXpositis superioribus ossibus, proximum est, vt ad inferiora transeamus, & primò ad coxam (græcè ἰσχίον, [a] dicitur) in quam mediam femoris caput inseritur; nominatur hæc à parte interiori quà pubi subest, os [b] pubis, A; ab exteriori vbi ilia sunt, os ilium, B, à posteriori os coxæ, C. Vsus eius multiplex est, cum femoris [c] caput in se recipiat; & siue stemus, siue sedeamus, corpus nostrum vniuersum sustineat; contineatque ac [d] fulciat intestina, vesicam, & in fœminis vuluam. Pertinet etiam perinde ac scapula ad musculos [e] complures, qui cum ea aptissimè nectuntur. Substantia eius dura est, ac solida, præterquam vbi foramina habet, vnde ligamenta exoriuntur. Figura totius coxæ perinde ac scapulæ, varia est, cum dorsum, spinam, cauum peruium, foramen, & processus, ac sinus varios præseferat. Pars illa quæ magis in exteriora vergit, quamque ilium os nominari diximus, ferè semicirculi imaginem refert, intrinsecus caua, extrinsecus gibba, præsertim media, quæ dorsum dicitur, nam vtrinque à lateribus [f] resupinatur. Summum os ilium appendicem habet in semicirculi speciem à posteriori parte ad priorem tendentem, quæ ob inæqualitatem vocatur spina, D. Appendix hæc tam ab externo, quam ab interno latere, tum etiam ab anteriori parte depressa est, & aspera propter nexum musculorum; siquidem ab interno, E, latere oritur pars carnosa transuersi musculi abdominis; ab externo, F, incipit oblique ascendens, & desinit oblique descendens musculus similiter abdominis; a parte anteriori, G, initium sumit primus, & secundus musculus ex crus mouentibus. Externa pars quam dorsum, H, nominant, lineis quibusdam distincta sinuatur tribus, I, L, M, locis, vnde oriuntur primus, secundus, & tertius musculus femur mouẽs. Intrinsecus verò a posteriori parte, qua committitur cum [g] osse sacro, inæqualis est, atque aspera multis processibus, N, ac sinibus distincta: respondent hi sinibus, ac processibus ossis sacri, qui cum ipsis iunguntur. Eadem interna pars versus priora sinum, O, amplum habet, ad semicirculi speciem, vnde nascitur septimus musculus ex ijs qui femur mouent; Idem os ilium a posteriori parte inter cauum, vbi recipitur caput femoris, & eam sedem, qua committitur cum osse sacro, sinuatum, P, est, vt aditum præbeat tum musculis sexto, & septimo ex mouentibus femur: tum maximo neruo, qui fertur ad crus. Iuxta hunc sinum foramina, Q, sunt complura, vnde ligamenta oriuntur; & ab vtroque latere tuberculum, R, a quo & sinus augetur, & retinentur musculi in suo situ: ab externo tuberculo initium sumit musculus nonus crus mouens; ab interno, quod acutum est, munitur cauum illud vbi recipitur femoris caput, & ligamentum producitur, quod pertinet ad quintum processum ossis sacri: sub hoc tuberculo sinus, S, est, ab inferiori sede, vbi quasi ad trochleam reflectitur decimus musculus femur mouẽs. Sed ab osse ilij iam delapsi sumus G
ad cauum, T, coxæ, quod maximum est, si cum cæteris conferatur, quibus aliarum partium articuli recipiuntur. Situm itaque hoc cauum est in parte crassiori inter os ilium, quod ab externa parte residet, & os pubis, quod ab interna: vndique autem [h] labris cingitur, minus tamen a priori parte, quam a posteriori, vt femur [i] sedentibus magis flecti ad acutum angulum possit; non tamen continuata labra sunt; sed desunt ab ima parte, V, versus os pubis, vnde vena transit, quæ alimentum suppeditet, & copiam humoris glutinosi huic articulo necessariam. Cingitur tamen in orbem totum cauum cartilaginoso ligamento [k] continuato; quod nõ permittit articulum luxari: ad huius ligamenti cartilaginosi procreationem externa supercilia plena sunt foraminum, X. Interna caui superficies læuis est, & cartilagine obducta, præterquam versus priorem partem, vbi sine cartilagine aspera, Y, sentitur cum quibusdam foraminibus, vnde oritur ligamentum, quo femoris caput illigatur. Sub hoc cauo vbi femur recipi diximus, ima coxa crassescit, Z, qua parte sedentes innitunt̃: ea crassitudo & ad robur pertinet, & ad musculorum exortum, videlicet quinti mouentis femur, & quarti, quinti ac sexti mouentis crus. Tertia coxæ pars, quæ pubis [l] os vocatur, ad priora, & interiora vergit, vbi longiori linea, α, aspera supernè deorsum tendente committitur cum osse pubis alterius lateris, cartilagine interiecta: ibi autem crassescit, nam alibi tenuior est; quæ crassitudo & ad firmitatem H
spectat, & ad ortum substantiæ, ac musculorum colis; est autem os pubis peruium [m] amplo foramine, β, auriculam imitãte, posito inter cauum, vbi recipitur femur, & eam regionem qua cum altero osse committitur: supra hoc foramen insculptus est sinus, γ, per quem transeunt [n] venæ, & arteriæ, quæ feruntur ad crura, nam per amplum foramen dictum, a superiori parte, δ, permeat tantum vena, & arteria vnà cum neruo, quæ in ramulos deriuantur in femore, neque perueniunt ad genu. Spectat hoc foramen ad leuitatem, & ad situm noni, ac decimi musculi mouentis femur; clauditurque membrana, qua separatur musculus externus ibi collocatus, ab interno. Est autem pubis os rectum magis [o] in viris; nam fœminis in exteriora recuruatur, nè partum prohibeat: a superiori parte, qua committuntur ossa pubis, asperitas, ε, deprehenditur, quæ ad nexum conducit rectorum musculorum abdominis. Deprehenditur & à priori parte, ζ, propter tertium musculum mouentem tibiam; ab anteriori parte supra cauũ, vbi recipitur femoris caput, linea, η, assurgit tendens ad commissuram ossium pubis, quæ pertinet

Tab.14 fig.1.2.3.4.

a Gal.15.li. de vsu par. ca.8.& lib. de ossib.ca. 20. & Hip. ac Ga.3.de articu. 101.
b Gal.li.de ossib. c.20.
c Hippo.& Gal.3.li.de artic.101.
d Celsus l. 8 cap.1.
e Gal. li.15 de vsu par. c. 8
f Celsus li. 8.c.1.
g Gal. li.de ossib. c.11. & li.13. de vsu par.ca. 7.
h Gal.1. de Arti. com. 3.
i Gal.3.lib. de vsu par. c.3.& 9.
K Gal.1.de artic. com. 3.
l Gal. li.de ossib. c.20.
m Gale.15. lib. de vsu par. c.9.
n Gal ibid. & Gal. lib. de venarũ & Arter. dissectione c.8
o Cornel. Celsus lib. 2. c.8.

A tinet ad exortum octaui musculi mouentis femur: assurgit ibidem à posteriori parte altera linea, θ, acutum angulum repræsentans; quæ similiter tendit ad commissuram ossium pubis, vnde exoritur decimus musculus mouens femur. Terna hæc ossa in quæ coxam diuidi diximus, [a] tenera ætate cartilagine distincta inspiciuntur, deprehenduntur que cartilaginosæ lineæ in cauo, vbi recipitur femoris caput, ab eius centro ad labra ductæ, vna à superiori parte, altera a posteriori, quæ proprie coxæ os constituunt; Tertia à centro ad anteriorem partem ducta, cum superiori quidem ilium os, cum posteriori os pubis constituit. Hæc de coxa satis dicta sint, proxime sequitur crus, ad quod iam pergimus.

a Supra in hoc ca.

De ossibus Cruris. Cap. IX.

Ta.14. fig.5.6 QVemadmodum brachium cum scapula, ita crus cum coxa committitur; quemadmodum item brachium in tres partes separatur, ita & [b] crus, cuius ossa nunc explicanda sunt. Prima cruris pars græcè μηρὸς, [c] latinè femur, [d] & femen dicta peruenit à coxa ad genu; secunda a genu ad pedem, vocatur autem græcè κνήμη, [e] latinè tibia; quamquam Celsus [f] hanc secundam partem nomine totius appellat crus. Tertia pars est pes, cui græcè nomen est πούς. [g] Constat femur ex vnico osse, quod à superiori parte [h] cum coxa, ab inferiori cum genu coniungitur. Præstat autem vsum ad cruris actionem necessarium; sustinet enim corpus, & cum ambulamus, & cum stamus, præter sedem, quã pluribus particulis idoneam præbet. Quamobrem solidum est, ac durum, medium tamen in
B longitudinem fistulæ modo sinuatum est; [i] vbi medullam continet, à superiori & inferiori parte appendicem habet: superior appendix, A, versus interiorem partem ceruicem, B, exigit, obliquè sursum spectantem cui rotundum [k] caput, A, superiectum est magnum, læue, & cartilagine [l] obductum; in medio eius capitis, paulo tamen versus partem inferiorem foramen, C, est, vbi inferitur ligamentum à medio sinu coxæ ortum, quo [m] nectitur hoc caput cum cauo coxæ, in quo recipitur: præter ceruicem, & caput exigit etiam summum femur duos processus, cum vna appendice in vtroque (hos græci τροχαντῆρας [n] vocant) vnum ab externa, D, & sublimiori parte maximum omnium illorum processuum, qui cum alio osse non committuntur; quem nonnulli esse totum appendicem existimant. Alterum, E, multo minorem, [o] ab interna parte versus posteriorem, non parum infra processum iam dictum: vterque inæqualiter sinuatus, F, est, vt aptetur musculis, qui vel ab ipso oriri, vel cum ipso iungi debuerunt. Exterior enim, ac superior processus interna sede sinum habet asperum; in quem desinunt nonus, & decimus musculus ex mouentibus femur. Ab externa, quæ gibba est, quatuor locis leniter deprimitur, G, in quos totidem musculi desinunt; primus nimirum, secundus, tertius, & quar-
C tus ex mouentibus femur. A radice eiusdem a parte anteriori, atque interiori sumit initium septimus musculus ex crus mouentibus; sed processus interior, qui minor est, finem excipit sexti, & septimi musculi ex femur mouentibus. Ad radicem verò versus posteriorem sedem ipsius aspera linea, H, oblique descendit, in quam definit octauus musculus ex femur mouẽtibus. At imi femoris appendix duo capita [p] exigit magna, quæ spectant magis in posteriorem partem, quam in priorem; sic enim fit, vt crus magis ad acutum angulum flectatur, nec vltra rectam lineam extendi possit: conijciuntur capita hæc in sinus summæ [q] tibiæ tali commissura, quæ flecti, & extendi crus sinat; non tamen in latera moueri, vt Galenus [r] voluisse videtur; præbent etiam hæc capita tutum iter maximo neruo, & vasis tendentibus ad tibiam; pertinent & ad initia plurium musculorum pedem mouentium. A sublimiori enim parte capitis interni, I, incipit primus musculus pedẽ mouens; à sublimiori externi, K, secundus, & tertius, & particula illius musculi, qui sub poplite latet. Caput internum à sublimiori parte, ac interiori sinuatum, L, est, vbi chorda inferitur quinti musculi femur mouentis: à foraminibus, M, quæ multa sunt à lateribus horum capitum, oriuntur ligamenta, quibus iunctura hæc astringitur: sinus, N, inter vtrunque caput à posteriori parte plurimum desidet, cum asperitate, ac foraminibus, vbi tibiæ processus recipitur, atque arctatur, duplici valido ligamento à tibia profecto:
D sed a priori parte minus desidet, O, vbi recipitur processus quem exigit patella: complures alij sinus, P, qui circa vtrunque caput insculpti sunt, ad chordas, & musculos excipiendos pertinent. Obliquus enim sinus, qui ab exteriori parte versus posteriorem externi capitis conspicitur; transitum præbet chordæ quinti musculi crus mouentis; ita ut à suo itinere minimè aberret. Interior præterea, ac posterior pars interni capitis, quæ leuiter sinuata est, excipit chordas secundi, tertij, quarti, & sexti musculi crus mouentis, quæ inde transeunt. Vniuersum autem os a coxa ad genu, non recta fertur, sed oblique versus partem interiorem; a priori verò parte, ac lateribus, teres est, gibbum, [s] & læue; a posteriori cauum, & inæquale. Assurgit os femoris à posteriori parte linea, Q, quadam aspera, & inæquali, vbi quintus musculus femur mouens validè nectitur; sed versus inferiora capita sinuatur, R; vt tutum transitum præbeat venæ grandiori ad crus tendenti, & simul arteriæ ac neruo. Totum [t] verò si cum ossibus totius corporis conferatur, longè maximum censebitur. Scire autem licet a posteriori parte imi femoris, vbi sinus est inter duo tubercula in posteriorem partem prominentia, reperiri

b Gal. li. de inæquali intemperie c. 2.
c Gal. ibid. & lib. de ossib. c. 21.
d Celsus li. 8. c. 1.
e Gal. li. de inæquali intemperie c. 2.
f Cor. Celsus li. 8. c. 1
g Gale. de inæquali intemperie c 2.
h Gal. li. de ossib. c. 21.
i Gal lib. 11 de vsu par. c. 18.
k Gal. li. de ossib. c 21.
l Supra in Capite antecedenti & Ga. 3. de artic. com. 101.
m Gal. 3. de artic. com. 41.
n Gal. lib. de ossib. c. 21.
o Gal. ibid.
p Gal. li. de ossib. c. 21.
q Gal. li. de ossib. c. 21.
r Ga. lib. 15 de vsu par. c. 8.
s Gal. li. de ossib. c. 21.
t Gal. li. de ossib. c. 21.

duo

duo paruula ossa sesamoidi ad originem primi, & secundi musculi mouentis pedem, ne ab illis tuberculis atterantur. E

Tab. 14. Fig. 7. 8.

a Cels. lib. 8. c. 1. b Gal. li. de ossib. c. 23. c Cels. lib. 8. c. 1. d Cor. Cel. li. 8. c. 1.

AD genu, qua femur cum tibia committitur, a priori parte collocatum os est, quod latinè [a] patella, græcè μυλη [b] nominatur: defendit hoc genu, neque extendi ipsum patitur vltra rectam lineam; prohibetque quominus imi femoris capita, cum crus flectitur, à tibia recedant. Id vel ex eo colligitur, quod quibus patella luxatur, aut frangitur, elabi in anteriorem partem femur solet, cum vel crus flectunt, vel in decliuia loca descendunt. Substantia eius nuper natis mollis prorsus est, & cartilaginosa, sed dura est ætate prouectis; quamuis patella cartilaginosa à nonnullis [c] appelletur, qui partim cartilagine, partim chordis, quibus obducitur, moti, ipsam mollem existimant. Figura ferè rotunda est, & scuto non absimilis. A posteriori parte media assurgit, vtrinque desidet, vt apte respondeat duobus capitibus in imo femore, & sinui medio inter ipsa. Quamobrem exterior sinus patellæ amplior est, quàm interior, sicut externum caput femoris grandius, quam internum. Superficies posterior læuis, & cartilagine obducta, qua cum imo femore committitur; nam qua descendit, & acutum processum exigit, iungiturque tibiæ, aspera est, inæqualis, & foraminū plena, non secus quam anterior, propter chordas tibiam tendentes. Quamuis autem coniungatur cum femore, [d] & tibia, nullibi tamen arctatur, aut ligamentis astringitur, vt alia ossa solent, sed tantum nectitur chordis, quæ vltra genu feruntur. F

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, QVI FIGVRIS Tabulæ XIV. inscripti visuntur, declaratio.

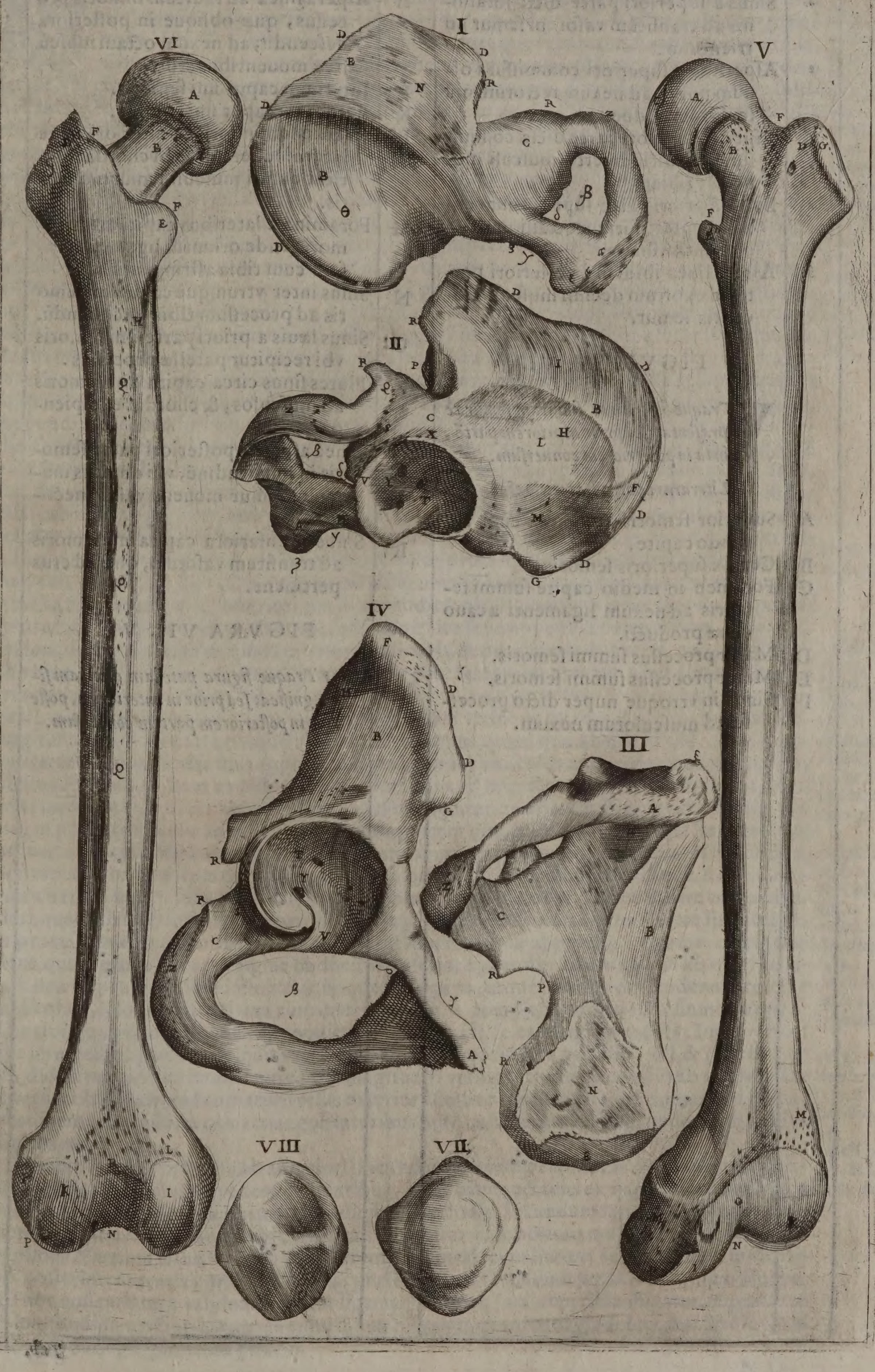
TAB. XIV. FIG. I. II. III. IV.

QVatuor figuræ monstrant os coxæ dextrum.

I	A parte interna.
II	Ab interna, sed magis in latus.
III	Ab externa.
IV	Ab externa, sed magis in latus.
A	Os pubis.
B	Os ilium.
C	Os coxæ.
D	Spina in ossis ilium appendice.
E	Internū spinæ latus, vnde oritur pars carnosa quarti musculi abdominis.
F	Externum spinæ latus, vnde incipit secundus musculus abdominis.
G	Anterior spinæ pars vnde oritur primus & secundus musculus ex crus mouentibus.
H	Dorsum ossis ilium.
I	Sinus in dorso, vnde oritur primus musculus femur mouens.
L	Sinus in dorso, vnde oritur secundus musculus femur mouens.
M	Sinus in dorso, vnde oritur tertius musculus femur mouens.
N	Sinus, ac processus inæquales qua cōmittitur os ilium cum osse sacro.
O	Sinus in parte interna ossis ilium vnde oritur septimus musculus, femur mouens.
P	Sinus inter cauum, vbi recipitur caput femoris, & sedem qua committitur os sacrum, præbet autem aditum sexto & septimo musculo mouenti femur, & maximo neruo, qui fertur ad crus.
Q	Foramina iuxta dictum sinum, vnde oriuntur ligamenta nectentia os ilium cum osse sacro.
R	Tuberculum ab vtroque latere proximi dicti sinus, a quo augetur sinus, & retinentur musculi in suo situ.
S	Sinus sub interno tuberculo, vbi quasi ad trochleam reflectitur decimus musculus femur mouens.
T	Cauum ossis coxæ, in quo recipitur femoris caput.
V	Sinus ab ima parte nuper dicti caui, versus os pubis ad transitum vasorum ad articulum.
X	Foramina ab externa parte supercilio rum caui coxæ ad exortum cartilaginosi ligamenti dictum cauum ambientis.
Y	Asperitas cum foraminibus in interno cauo coxæ, vnde oritur ligamentum quo femoris caput illigatur.
Z	Crassitudo in ima coxa ad robur, & exortū quarti quinti ac sexti musculi mouentis crus.
α	Lōgior linea aspera, quæ in osse pubis supernè deorsum tendit ad robur, & exortum substantiæ, ac musculorum colis.
β	Amplum, ac peruium foramen in osse pubis ad leuitatem.

γ Sinus

TABVLA XIIII

γ Sinus super dictum foramen ad transitum venæ, & arteriæ quæ feruntur ad crura.

δ Sinus à superiori parte dicti foraminis ad transitum vasorum femur nutrientium.

ε Asperitas à superiori commissura ossium pubis ad nexum rectorum musculorum abdominis.

ζ Asperitas a priori parte dictæ commissuræ ad initium tertij musculi mouentis tibiam.

η Linea à priori parte super cauum coxæ propter initium octaui musculi mouentis tibiam.

θ Altera linea ibidem à posteriori parte ad exortum decimi musculi mouentis femur.

FIGVRA V. VI.

Vtraque figura hæc sinistrum femur repræsentat sed prior in priorem partē, secunda in posteriorem conuersum.

Literarum porro hæc ratio est.

A Superior femoris appendix cum rotundo capite.

B Ceruix superioris femoris.

C Foramen in medio capite summi femoris ad nexum ligamenti a cauo coxæ producti.

D Maior processus summi femoris.

E Minor processus summi femoris.

F Sinus in vtroque nuper dicto processu ad musculorum nexum.

G Sinus, ac asperitates ab exteriori parte maioris processus ad musculos excipiendos.

H Aspera linea ad radicem minoris processus, quæ oblique in posteriora descendit, ad nexum octaui musculi ex mouentibus crus.

I Internum caput imi femoris.

K Externum caput imi femoris.

L Sinus in sublimiori, ac interiori parte interni tuberculi, vbi chorda inseritur quinti musculi femur mouentis.

M Foramina a lateribus capitum imi femoris vnde oriuntur ligamenta ipsum cum tibia astringentia.

N Sinus inter vtrumque caput imi femoris ad processum tibiæ excipiendū.

O Sinus læuis a priori parte imi femoris vbi recipitur patellæ processus.

P Plures sinus circa capita imi femoris ad musculos, & chordas excipiendas.

Q Linea aspera a posteriori parte femoris in longitudinē, vbi quintus musculus femur mouens valide nectitur.

R Sinus ad inferiora capita imi femoris ad transitum vasorum, quæ ad crus pertinent.

FIGVRA VII. VIII.

Vtraque figura patellam dextram significat sed prior in anteriorem, posterior in posteriorem partem conuersam.

Tab.

A

Tab. 15. *Fig.* 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

SEcunda pars cruris, quam tibiam nominari diximus, perinde ac secunda pars brachij duplici osse continetur; vnum κνήμην [a] græcè, latinè [b] tibia; alterum græcè περόνην, latinè [c] sura vocatur; agemus de vtroque separatim, sumpto initio a tibia. Committitur hæc cum femore ad genu, vt ante ostendimus, [d] & vsq; ad pedem fertur, vbi cum talo coniungitur, occupatq; partem interiorem, sicuti sura exteriorem; sustinet autem femur, & idcircò dura est, ac solida; licet [e] in medio fistulam habeat, vbi medulla continetur: superiori, & inferiori ipsius extremo [f] adiuncta est appendix, quæ superiori, magna est, & crassa; ab anteriori tamen parte crassior, & descendit inferius quam à posteriori. Superficies, A, anterior tam appendicis, quam ossis, quod cum ea committitur, aspera est & inæqualis, vt validissimè chordæ septimi, octaui, & noni musculi tibiam mouentis aptè ibi nectantur. Summa pars huius appendicis vtrinque à lateribus sinum [g] habet, B, amplum, cartilagine obductum, cum medio processu, C, inter vtrunq; aspero, & inæquali. In hos sinus conijciuntur duo capita imi femoris; processus, qui inter vtrumq; sinum est, recipitur in cauo [h] illo ampliori, quod inter vtrunque caput imi femoris à posteriori parte deprehenditur: nascitur ab

B hoc processu ligamentum, præsertim à posteriori eius parte, per quod femur astringitur: augetur vterque sinus cartilagine molli, ac veluti pingui humore illita; crassior enim est in ambitu; minus crassa versus centrum, vbi finitur: separatur vna ab altera medio processu, neutra autem ibi coalescit, sed tantum ligamentis nectitur: ab externo latere appendicis superioris versus partem posteriorem processus, D, assurgit ima parte depressus, cum quo sura committitur. Appendix, quæ inferiori tibiæ adiuncta est, sinum, E, amplum habet geminum, nam linea media à posteriori parte in priorem leuiter assurgens, sinum duplicem efficit à lateribus: altiorē eum sinum, qui ab interna parte est, facit processus, F, quē ima appendix validum exigit deorsum tendentem, ab externo latere, quo ad sinum spectat cauum, læuem, & cartilagine obductum; ab interno gibbum, quo vergit ad alterum crus; deprehenditur autem tactu, cum non tegatur carne; constituit enim internum [i] malleolum, hoc est tuberculum, quod in fine cruris ad initium pedis tangitur. A posteriori parte huius processus sinus, G, est, vnde oritur ligamē tum cartilaginosum, quo talus arctatur; ad id ligamentum producendum confert etiam asperitas, H, & inæqualitas a posteriori parte appendicis tibiæ; externum latus non exigit processum interno malleolo respondentem, sed ibi inferior furæ appendix committitur, quæ crassescens descendit inferius, quam internus malleolus, & prominens [k] externum, I, constituit;

C ab vtroq. verò comprehenditur, [l] atq. astringitur talus inter vtramq. appēdicem. Tibiæ os triangulam figuram repræsentat, à priori enim parte, quæ ἀντικνήμιον [m] græcè nominatur, linea, L, acuta valde prominet, vnde spina nominatur: vtrinque etiam à lateribus vna linea assurgit, magis autem acuta est, quæ ab externo, M, latere, quam quæ ab interno, N: huius trianguli latera omnia structa sunt apposite, ad excipiendos musculos mouentes pedem, atq. eius digitos. Primum, O, latus ex tribus ab anteriori linea ad interiorem pertinet. Secundum, P, est inter interiorem, & exteriorem lineam. Tertium, Q, inter exteriorem, & anteriorem, atq. hoc sedem præbet musculis ad posteriorem cruris partem sitis, & illi præsertim, qui flectit tertios articulos quatuor digitorum, tum quinto ex mouentibus pedem. Est autē tibiæ os [n] crassum, non tenue, vt os suræ, cum quo ab extremis coniungitur; nam in medio dehiscunt. Additum autem a natura fuit [o] suræ os, ad fulciendam tibiam, ne oneri cedat. Habet & sura tam a superiori, quam ab inferiori parte appendicem. Superior appendix ab interno latere sinuatur, R, vt processum externum excipiat, quem exigit superior tibiæ appendix. Vterque autem tam sinus, quam processus cartilagine obducitur. Inferior appendix suræ in cauum ab externo latere imæ appendicis tibiæ insinuatur, ibique assurgens, atque inferius descendens externū [p]

D malleolum, I, constituit, qui vna cum interno talum [q] complectitur. Sed tam sinus in appendice tibiæ, quam processus in appendice suræ asper est, & cartilaginis expers. Inter vtrumque intercedit ligamentum, quo valide astringuntur: media sura gracilis [r] est, & idcirco a tibia diducitur: tantum enim cum ea coniungitur [s] versus extrema. In medio ab interno latere versus tibiam aliquid curuatur; versus exteriora sima redditur; præsefert autem sura in longitudinem triangulū, in cuius trianguli lateribus aptè collocantur musculi pedem, atque eius digitos mouentes.

Primum latus, S, ex tribus, ab anteriori linea ad interiorem pertinet; in quo continetur sextus, & nonus musculus ex pedem mouentibus, & decimus octauus ex ijs, qui mouent digitos pedis; tum decimusnonus, qui magnum digitum extendit. Secundum latus, T, est inter exteriorem, & interiorem lineam, vbi collocatus est septimus, & octauus musculus ex pedem mouentibus. Tertium latus, V, inter exteriorem, & anteriorem lineam sedem præbet musculis ad posteriorem cruris partem sitis, & illi præsertim, qui secundum pollicis articulum flectit. Ab hoc eodem latere validum exoritur ligamentum, quo sura, cum tibia illigatur. Æquat suræ os longitudinem ossis tibiæ, tanto enim minus ascendit, quanto magis descendit. Sed satis de Tibia, & Sura; pergamus ad pedem.

a Gal. li. de ossib. c. 22. & 3. de vsu par. c. 13.
b Cels. lib. 8. c. 1.
c Cels. lib. 8. c. 1.
d Supra in hoc cap.
e Gal. li. 11 de vsu par. c. 18.
f Gal. li. de ossib. c. 22.
g Gal. li. de ossib c. 22.
h Gal. li. de ossib. c. 22.
i Gal. li. de ossib. c. 22.
k Cels. lib. 8. c. 1.
l Gal. li. de ossib. c. 22.
m Gal. lib. de muscul. dissect. ca. 32. & lib. 2 de fractur. com. 34.
n Gal. li. de ossib. c. 22. & Cels. li. 8. c. 1.
o Gal. li. 3. de vsu par. c. 13.
p Gal. li. de ossib c. 22.
q Gal. ibid.
r Gal. li. 3. de vsu par. c. 14. & lib. de ossib. c. 22.
s Cels. li. 8. c. 1. & Ga. locis citatis.

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, QVI FIGVRIS Tabulæ XV. inſcripti viſuntur, explicatio.

TABVLA XV. FIGVRA I. II. III. IV. V. VI. VII.

Ex ſeptem Tabulæ huius figuris Cruris oſſa monſtrantibus

I Tibiã oſtendit dextram a priori parte.
II Eandem a poſteriori.
III Suram dextram a priori parte.
IV Eandem a poſteriori.
V Siniſtram tibiam cum ſura a priori parte.
VI Eandem a poſteriori.
VII Superiorem partem ſuperioris capitis tibiæ.

Literarum in quacunq; figura reperiantur hæc ratio eſt.

A Superficies anterior tibiæ, atq. eius appendicis aſpera, & inæqualis, ad nexum chordę ſeptimi, octaui, & noni muſculi tibiam mouentis.
BB Sinus vtrinque a lateribus ſummę appendicis tibiæ in quos conijciuntur ima capitis imi femoris.
C Aſper proceſsus inter vtrunque dictum ſinum.
D Proceſsus ab externo latere ſuperioris capitis tibiæ leuiter depreſsus cum quo committitur ſura.
EE Sinus geminus in inferiori capite tibiæ ad tali commiſsuram.
F Proceſsus in imo capite tibiæ internũ malleolum efficiens.
G Sinus a poſteriori parte dicti proceſſus, vnde oritur ligamentum talum aſtringens.
H Aſperitas a poſteriori parte imi capitis tibiæ eiuſdem ligamenti cauſa.
I Proceſsus in imo ſuræ capite deſcendens ad externum malleolum conſtituendum.
L Linea acuta in priori parte tibiæ.
M Linea ab externo latere.
N Linea ab interno.
O Primum latus trianguli in tibiæ longitudine ab eiuſmodi lineis conſtitutum.
P Secundum latus.
Q Tertium latus.
R Sinus ab interno latere ſuperioris capitis ſuræ.
S Primum latus trianguli, quem ſura in longitudinem præſefert.
T Secundum latus.
V Tertium latus.

TABVLA XV.

Tab. 16. Fig Omnes, & Tab. 17. Fig. 1. 2. 3. ac 4.

E

Reftat tertia pars cruris,pes videlicet, quæ (vt inquit Hippocrates) [a] non fecus q̃ manus,e multis,minutifq. offibus conftat. Manum diduximus [b] in tres partes, in primam palmæ partem,in palmam ipfam,& digitos. Refpondent [c] in pede primę palmę parti tarfus,palmæ planta,digitis digiti. Sed funt in pede prętertarfum,plã tam,& digitos,talus,calx, & σκαφοειδὲς grandiora offa,quibus nulla pars manus refpondet. Sunt autem omnia nuper natis mollia,& ad cartilaginis magis, quam ad offis naturam accedunt,ficut & reliqua offa pedis. Verum calx quamuis & ipfe tunc cartilaginofus fit, medius tamen durus eft,& offis naturam retinet. Talum ergo,calcem,& fcaphoides perfequemur,& primò talum;dein ad tarfum pergemus,inde ad plantam,& digitos. Talus igitur (vt ab hoc incipiamus) eft illud os cum quo monftrauimus [d] committi tibiam,& furam; huius beneficio curuatur,atq. extenditur pes,& nonnihil etiam in latera conuertitur. Eft autem tali os durum,ac multiforme,varijs enim partibus variam formam repræfentat. Id quod facile patefiet,fi fuperiorem,inferiorem,priorem,pofteriorem,& quę vtrinq. à lateribus funt,ipfius partes perpendamus. Superior tali pars quatuor habet latera, vnde τετρωρὸν [e] græcè, quafi quadrilatera vocatur;cuius fuperficies fumma minimè plana eft,fed quodammodo rotunda, ita vt quartam trochleæ partem referat;non folum quatenus rotunda eft,fed quatenus etiã F media à priori parte in pofteriorem defidet,perinde ac trochlea, qua funem excipit:ac rurfus veluti trochlea plano ligno vtrinque comprehenditur, ita fuperior pars tali vtrinque [f] aftringitur, interno quidem latere à proceffu appendicis tibiæ, externo ab appendice furæ. Refpondet pars fuperior tali,quam defcripfimus,imæ appendici tibiæ,quæ vtrinque defidet, media affurgit. Contra fuperior pars,tali vtrinq. [g] affurgit,media defidet,A,ita aptè vt finus vnius excipiant proceffus alterius,& ex contrario. Internum latus tali finuatum, B,eft,vt ligamento cartilaginofo cedat,quod cum talo vincit tibiæ appendicis proceffum finuatum,à quo oritur. Externum etiam latus finuatum, C, eft,vt ligamentum admittat, quod imam furam à qua oritur,cum talo arctet. Pofterior tali pars afpera,D,eft ac finuata tum propter ligaméta, quæ ibi nectuntur,tum propter chordas,quæ inde tranfeunt,quinti. f.mufculi pedem mouentis,illius qui fecundum pollicis,& illius qui tertium quatuor digitorum articulũ flectit. Prior oblongam exigit ceruicem,E,quæ in anteriora tendens terminatur in capitulum, F,rotundũ; quod cartilagine obductũ in cauum inferitur infigne infculptum in offe fcaphoide, [h] & cartilagine obductum,per quã commiffuram pes in latera mouetur,ac circumducitur. Sexta, & vltima pars tali ima eft,per quam cum offe calcis committitur duplici commiffura, vna verfus anteriora,altera verfus pofteriora; à pofteriori enim parte calx amplum proceffum exigit, G quod in amplo tali finu, G, recipitur. Contra à priori talus affurgit,verfus internum latus, in procefsum,H,qui in calcis cauum infinuatur. Sed tam calx,quam talus,vbi non fe contingunt; verfus priorem partem pedis afperam fuperficiem,I,præfeferunt, vnde ligamenta cartilaginofa oriuntur,quæ vtrunq; os fimul aftringunt, & fpacium inter vtrunq. os interiectũ implẽt, neq. enim mouetur talus ab inferiori parte,qua cum calce iungitur; fed tantum a fuperiori, qua cum tibia. Calx autem,qui græce πτέρνα [i] vocatur,vt talum fuftinet, ita etiam vniuerfum corpus,quod per tibiam,& furam fuperinfidet talo; quamobrem calcis os durum admodum eft,& maximum [k] inter ofsa pedis. Figuram verò multiformem habet,non fecus ac talus:fuperior eius pars qua committitur cum talo,finũ,L,& procefsum,M, habet qualẽ enarrauimus. [l] Sed qua foluta eft à talo, verfus pofteriora teres eft,& afpera,N. recipit enim ligamenta à tibia talum arctantia. Pofterior pars calcis prominet in pofteriora,nõ amplius è regione tibiæ; partim vt tibiam fulciat,partim vt admittat validiffimã chordam,quo nomine finuata, O, eft; nafcitur [m] chorda hæc à primo,fecundo,& tertio mufculo pedem mouente. Ima pars calcis, qua ingredimur,non eft exquifitè teres,fed aliquantulum latefcit,ad ftabilitatem. Eft autem afpera,P,& inæqualis,propter mufculos,propter primum. f. mouentem digitos, qui fecundũ articulum quatuor digitorum flectit,qui inde initium fumit,& propter carnofam illam molẽ, H quæ in quatuor chordas diuifa,reliquos quatuor digitos ad magnum adducit, inde fimiliter ortam: Ita aũt fiti funt hi duo mufculi,ut terrã non attingant,fed ab ofse inferius defcendẽte defendãtur. Anterior pars calcis leuiter ꝓminet, Q, & cartilagine obducta recipitur è regione minimi digiti in finu ofsis κυβοειδοῦς,[n] de quo paulo poft agemus. Latus calcis internũ abunde finuatum,R,eft,vt tutum tranfitum præbeat chordæ quinti mufculi pedem mouentis,& illorum duorũ,qui vltimum digitorum articulum flectũt;præterea neruo,venæ,& arteriæ inde tranfeuntibus:augetur idẽ finus à calce,qui à pofteriori parte afsurgit,S,vt inde incipiat mufculus ille,qui pollicẽ ab alijs digitis abducit in partem interiorẽ. At externũ afperum,& inęquale eft,neq. finuatur nifi verfus anteriorem partem, T, vt cedat chordis feptimi, & octaui mufculi pedem mouentis:humiliori eius parte, V, innititur mufculus, qui paruum digitum à cæteris modicè abducit. Ex grandioribus ofsibus pedis fupereft tertium, quod græcè σκαφοειδὲς [o] nominatur, ab imagine fcaphæ quam pofteriori fui parte repræfentat; amplo finu,X,vbi caput,quod in priori parte tali prominet, recipi monftrauimus: anterior pars huius ofsis cum tribus ofsibus tarfi committitur,quamobrem tres oftendit fuperficies,Z,cartilagine obductas;adeo aũt leuiter prominẽt,vt non facile difcernas recipiãtur ne ab ofsib. tarfi an ea recipiant. Inter has,quæ ad internum latus fita eft, reliquas duas amplitudine uincit, perin-

a Hip. lib.
b Sup. c. 7.
c Gal. lib. 2 de Anato. admin. c. 9. & Cornel. Celf. lib. 8. c. 1
d Supra in hoc Capi. & Gal. lib. de offib. c. 22.
e Gal. li. de offib. c. 24.
f Gal li. de offib. c. 22. & 24.
g Gal. li. de offib. c. 24.
h Gal. 2. de fr. com. 16. & lib. de offib. c. 24.
i Gal. li. de offib. ca. 2. & Hipp. ac Gal. lib. 2. de fr. com. 16:
k Gal. li. de offib. c. 24.
l Paulo ante & Gal. 2. li. de fra. com. 16.
m Ga. 3. ca tag. c. 2. & lib. de diff. mufc. c. 33.
n Gal. 2. de fract cõ. 16
o Ga. li. de offib. c. 24. & lib. 2. de fr. com. 16.

A perinde atque os tarſi,quod cum ea committitur,magnitudine ſuperat duo alia,quæ cum reliquis duabus committuntur.Superior,α,pars oſſis ſcaphoidis gibba eſt,& orbicularis,quæ figura,& pedi conſtituendo aptatur,& iniurijs eſt minimè opportuna:Inferior,β,verò ſima,vt pedis cauum augeat.Vtraque autem tam inferior, β, quam ſuperior, α, aſpera eſt, magis tamen inferior ob ligamenta,quæ ibi nectuntur validiſſima. Habet etiam inferior pars ab interno latere ſinum,γ,vbi reuoluitur chorda ſexti muſculi pedem mouentis. Tarſus,quem reſponderе diximus a primæ palmæ parti,non conſtat ex octo oſſibus,ſed ex quatuor.Sunt autem pauciora,& maiora hæc oſſa ad ſtabilitatem,& ingreſſum;pauciora,& minora, quæ in prima palmæ parte,quod ita poſtularet prehendendi munus,ad quod natura fabricata eſt manum. Ex quatuor oſſibus tarſi,tria plana ſuperficie cum oſſe ſcaphoide committuntur,& hæc propriũ nomen non habent;Quartum quod ab externa parte eſt,committitur cum calce, inuenit autem cyboidis b nomen apud græcos à ſimilitudine cubi,quod ſex oſtendat ſuperficies; quarum poſterior cum calce committitur,anterior cum duobus oſſibus plantæ;interior cum tarſi oſſe proximo;exterior,quæ obſcure plana eſt,cũ nullo iungitur,ſed ſoluta eſt: ſuperior,quæ ſurſum ſpectat,ſimiliter ſoluta eſt,ſicut inferior,quæ deorſum. Verum hæc inæqualis eſt,& ſinuata, δ, ibi enim inuoluitur chorda ſeptimi muſculi pedem mouentis: eadem iuxta calcem
B deorſum procedit, ε, & in ingreſſu terræ innititur.Reliqua tria oſſa terram non attingunt, ſed vna cum ſcaphoide cauum pedis conſtituunt; ſunt autem cunei modo à ſuperiori parte lata, ab inferiori anguſta. Plurimum differunt inter ſe oſſa tarſi magnitudine:maximum enim eſt cyboides;dein quod ab interno latere ſitum eſt; tum quod cyboidi proximum,nam minimũ eſt,quod proximum interno.Spectat intimum os tarſi in anteriora, verſus magnum digitum, ſicut cyboides in poſteriora,verſus calcem.Ex medijs,quod interno proximum eſt,breue eſt, neque in anteriora fertur,ſicuti quod cyboidi proximum: omnia autem ſimul iuncta ſuperficiem ſuperiorem gibbam efficiunt,inferiorem cauam;qua inter ſe iunguntur, ſine cartilagine ſunt,ſed nectuntur ligamentis cartilaginoſis; ibi tantum cartilagine obducta ſunt, vbi cum ſcaphoide committuntur.Vbi autem flectuntur quintus,& ſextus muſculus pedem mouentes,adiecta eſt cartilago cum paruulo oſſe ſeſamoide,ne atterantur. Tarſum ſequitur planta, quæ græcè πεδίον c dicitur,& palmæ manus reſpondet,quamuis non quatuor, ſed quinq. oſſibus contineatur; d ſiquidem magnus digitus pedis conſtat ex duobus oſſibus, cum illud quod ad magnum digitum ſpectat,ad plantam referatur,perinde atq. alia quatuor, quæ cum tarſi oſſibus committuntur.Exigunt ſingula oſſa plantæ capitula, ζ, leuiter prominentia,quæ in ſinus oſſium tarſi parum deſidentes inſeruntur,ita vt plana ferè ſuperficie necti inter ſe videantur: habent autem omnia tam a ſuperiori,quam ab inferiori parte appendicem. Id os plantæ,quod è regione magni digiti ſitum eſt,iungitur cum interno oſſe tarſi: infernè autem
C proceſſum,η,exigit,vbi inſeritur ſeptimus muſculus pedem mouẽs,quod è regione tertij cum tertio,ſed quod è regione quarti,& quinti,cum oſſe cyboide.Cęterum os,quod ad digitum minimum ſpectat,ibi in externo latere inſignem proceſſum, θ, exigit, cum quo nectitur chorda octaui muſculi pedem mouentis.Vt autem tarſi,ita plantæ oſſium,alia magis,alia minus in anteriora feruntur,nec ęqualiter omnia antrorſum procedunt,craſſeſcunt omnia propè tarſum, ſicque inter ſe iunguntur;vbi autem à tarſo recedunt,graciliora fiunt,& idcircò inter ſe dehiſcunt,ita vt ſpacium medium relinquant,vbi recipiuntur muſculi flectẽtes primos digitorum articulos,quibus vt aptiorem ſedem præbeant, latiora ſunt à parte ſuperiori, anguſtiora ab inferiori.Vbi verò cum digitorum oſſibus committuntur appendix ipſorum capitulata,ι, inſeritur in cauum primi oſſis digiti,ad quem ſpectat.Digiti ſuperſunt,qui in pede e perinde atque in manu ternis oſſibus continentur;tantum magnus digitus pedis ex f duobus componitur:ſic enim pes firmius hæret,quo ſpectant etiam duo oſſa ſeſamoidi,κ, iuſta primum cuiuſq. digiti articulum ſita;neque enim ſolum prohibent nimium flexum, vt in manu: hæc quamuis cartilaginoſa naſcantur,vt cætera oſſa ſeſamoidi,ipſis tamen citius indureſcunt.Forma,& cõmiſſura eodem modo cernitur,atq. in oſſibus digitorum pedis:Habent ẽt appendices à ſummo, & imo, excepta tamen ima parte poſtremorum oſsium,quæ perinde atq. in manu, ſatis
D ſine appendice defenditur à carne,& vngue.Sed ſatis de oſsibus pedis,quæ ſunt g talus,calx, ſcaphoides,quatuor in tarſo,quinq. in planta,quatuordecim in digitis, ita vt in vniuerſum viginti ſex numerentur,non viginti ſeptem,vt h in manu.Hactenus de oſsib.totius corporis.

a Paul. ante in hoc Cap.
b Gal. li.2. de fr. com. 16.
d Gal.lib.3 de vſu par. c.5
d Ga.lib.3. de vſu par. c.6
e Gal. li.2. de fractur. com.8.
f Gal. ibid.
g Gal. li.2. de fr. com. 8.
h Gal. li.2. de fractur. com.8.
i Gal.1. lib. de nat. hu. in proœm. & lib.7. de vſu pa. c.3.
k Gal.7 de vſu par c.3 & c.4. & l. de voc. inſtr. diſſect. c.6

De Cartilagine. *Cap. X.*

Tab. 17 figu. 5. vſq; ad 20.

PErgamus ad cartilaginem,quæ græce χόνδρος i dicitur.Finis ad quem cõſtituta eſt,potiſsimũ eſse videtur,vt fulciat molliores partes ſuperiectas,atq. adnexas,vt ĩ gutture k muſculos,in corde vaſa:quantũ l vero firmitate ſuperatur,ab oſse,tm̃ ſuperat os leuitate,ita vt pro hoc adiungatur,vbi grauitas moleſta eſset:reſiſtit ẽt magis,quam os frangentibus,atq. atterentibus;quamobrem adiecta eſt nudis partibus,ac prominentib.vt auriculis,m imo naſo,ſpinę,extremo oſsis ſacri,poſteriori proceſsui cubiti,quæ ſi ex oſse n conſtarent,externis iniuriis magis paterent,atq. abrũperentur;ob eandem cauſam iuncta eſt articulis, quos aſſiduo motu

l Gal. li.de voc inſtru. diſſec. c.6.
m Ga.ibid. & lib.11.de vſu pa. c.12
n Ga. locis citatis.

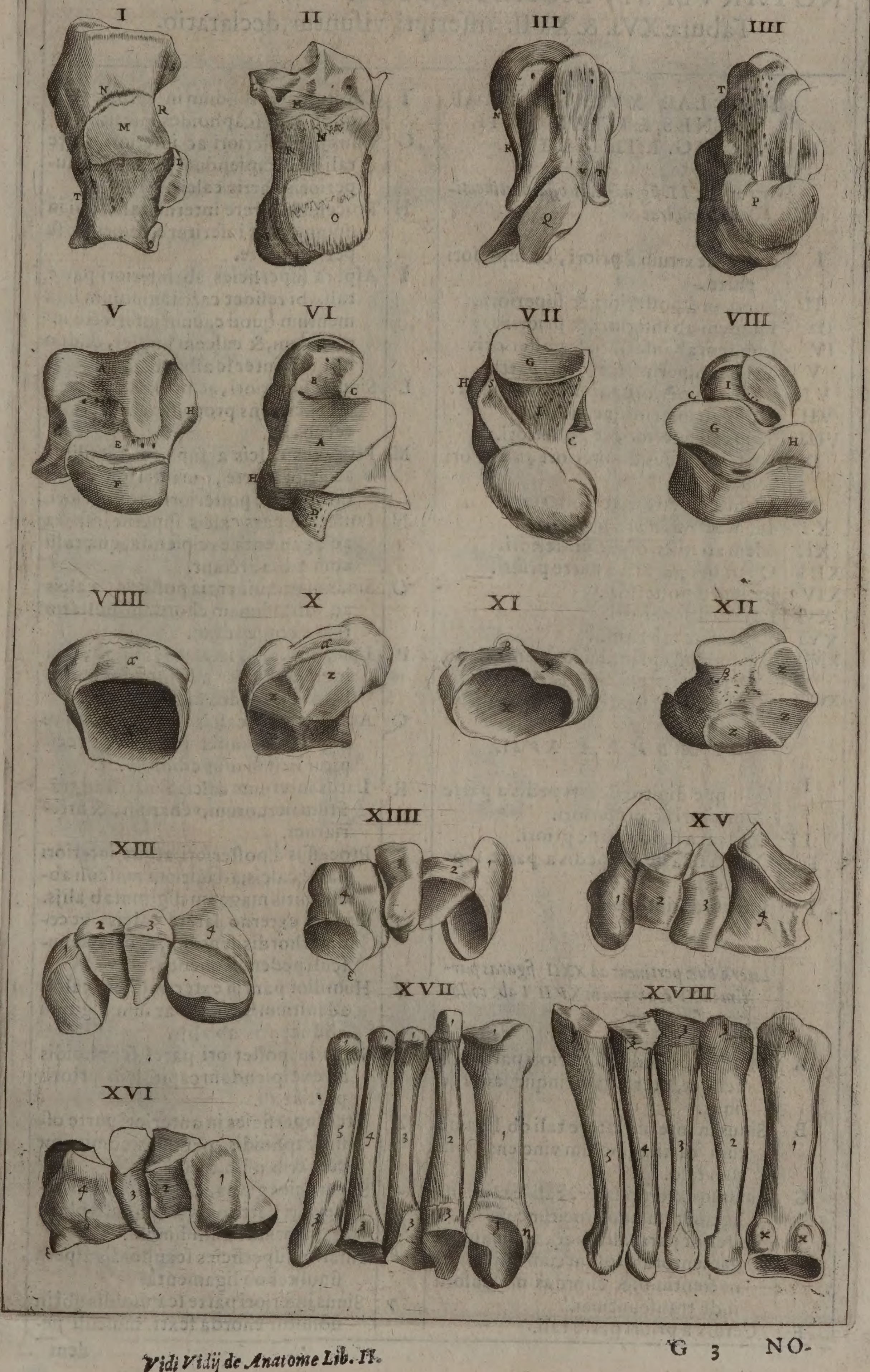
necesse [a] esset atteri, nisi cartilagine obduceretur;quanquam in his superficie sua læui,ac pin E
gui humore illita ad facilitatem motus plurimum etiam conducit; quibusdam articulis non solum obducitur,sed sinui inhæret ligamentis adnata, vbi non modo facilitatem motus præstat, sed sinum quoque auget,quemadmodum in tibia ad genu. Efficit item cartilago, cum mollis sit,ac flectatur,vt aliquæ partes dilatentur,& contrahantur,veluti aspera [b] arteria,& costæ,quæ si ex osse constarent,non ita flecterentur,sed rigidæ manerent;quamuis autem flectantur,vi quadam,vbi volumus;stabiles tamen alioquin seruãtur, quo modo asperam quoq; arteriam [c] apertam cartilago tuetur;& palpebras distinctas seruat,ita vt pili non concidãt. Habet tandem cartilago vim [d] glutinis, qua ossa inter se agglutinat, veluti appendicem cum reliquo osse;implet enim foramina,quæ ibi sunt,& glutinis modo vnum cum altero iũctum cõtinet,id quod in pubis ossibus etiam deprehenditur. De firmitate etiam quam illis ligamẽtis addit,quæ cartilaginosa sunt,agemus cum ad ea transibimus:nunc enim substantia cartilaginis exponenda est,ad multiplicem vsum iam dictum maximè idonea. Est igitur hæc simplex, terrena, [e] & durissima [f] inter omnes partes corporis,vno excepto osse, ad cuius naturã proximè accedit;ab eo tamen differt,non solum quatenus minus dura est,sed quatenus solida,sine foraminibus,sine medulla;absumitur enim hæc in mollitiem cartilaginis. Quamuis autem dura sit,& idcircò stabilitatem præbeat partibus,quæ cum ipsa iungũtur;eatenus tamen mol F
lis est,vt præstare valeat reliquos vsus necessarios.Præcipuè autem mollis [g] est,quæ finibus articulorum hæret,solis ligamentis astricta; at non æquè mollis est cartilago in qualibet ætate;sed tenera mollior;firma durior; senibus,in quibusdam particulis degenerat in os, veluti in superioribus costis,vbi extima superficies adhuc cartilaginosa est;intima iam transijt in naturam ossis. Caret cartilago neruis, [h] cum expers esse debeat sensus,& motus. Sed satis de cartilagine in vniuersum;de vnaquaque sigillatim maxima ex parte tractatum [i] est cum ossibus.Sed præter ossa,insunt cartilagines [k] palpebris,atque oculis;siquidem palpebris tam inferioribus,quam superioribus vtriusq; oculi singulis singulæ cartilagines adiunctæ sunt longæ,tenues,molles,quæ ad tarsum [l] terminantur, vnde pili oriuntur. Ad angulum internum vtriusq. oculi parua cartilago sita est,inuoluta membrana illa, quæ album oculi efficit, tecta ab inferiori parte à glandula collocata ad imum interni anguli oculi, cuius tunicis stabilitatẽ affert,& simul etiam humori ab ipso in nasum destillanti facilem aditum præbet. Ab eadem tunica tegitur altera cartilago,sita in priori parte oculi:incipit autem ab exteriori sede anguli interni,& obliq. fertur versus externum;figurata autem est vt quarta pars trochleæ,nam sinum habet similem illi,per quem in trochlea discurrit funis. Transit per sinum propositæ car
tilaginis chorda illius musculi,qui oculum circumducit versus angulum internum.In naso ẽt G
quinq. cartilagines reperiuntur;duæ nasi primoris acumen constituunt. Oriuntur autem ab imis ossibus ipsius,descendentesq. paulatim coalescunt.Tertia nascitur ab eo processu octaui ossis caluariæ,quod septum medium constituens diuidit nasum in longitudinem: est hæc ligamenti modo mollis,fertur autem deorsum sub illo processu in anteriora,dum coniungatur ad imum nasum cum priori parte cartilaginis iam dictæ, adijciatq. quod septo deest ex osse. A posteriori parte nectitur cum osse diuidente interna foramina nasi ad palatum spectantia; cum ternis propositis duæ aliæ iunguntur molliores,& neruosæ magis. Constituit vtraq; nasi foramen externum à suo latere,vtraq. item mouetur,nam cæteræ immobiles manent, nisi vbi harum motum sequuntur.Auricula quoq. cartilaginem [m] habet tenuem,ac mollem,sed quanto magis accedit ad caluariam,vnde initium sumit,tãto magis durescit;incipit autẽ a foramine auris.Continetur guttur [n] tribus cartilaginibus; prima & maxima à priori parte residet foris gibba,intus,sima,scuti modo,vnde θυρεοειδὴς, [o] quasi scutiformis,græcè nominatur.Exigit autem binos processus,a superiori parte vtrinq. vnũ,& totidem ab inferiori,scilicet vtrinque vnum.Secunda cartilago minor [p] est quam prima,sed maior tertia: spectat autem versus gulam,cum sita sit à posteriori parte;additq. quod [q] deest primæ ad integrum circulum
efficiendum.Superficies eius anterior læuis est, sed posterior iuxta gulam linea quadam assur H
git,quæ duos sinus conficit:supernè versus posteriorem partem duo exigit tubercula oblonga vtrinque vnum,quæ recipiuntur in finibus tertiæ cartilaginis. Inferior eius pars versus gulam tenuis deprehenditur, repræsentatq. speciem anuli, quem Thraces sagittarij in dextro pollice gestant:habet enim processum latiorem qui prohibet quominus prior pars pollicis in attrahenda chorda arcus violetur: ab hac similitudine dicta est græcè κρικοειδὴς. [r] Tertia à similitudine oris vrcei vocata est ἀρυταινοειδὴς: [s] hæc quamuis simplex appareat, detracta tamẽ membrana,duplex deprehenditur in medio sinum habens læuem,& profundum,vbi secundę cartilaginis tuberculum recipitur. Basis ampla est, & ab anteriori parte longum processum exigit;ad basim rimam quandam efficit. Continetur & aspera arteria cartilaginosis circulis per ligamenta,& membranas inter se nexis: Sunt autem [t] figuratæ in speciem græcæ literæ ,Σ,non integræ,nam sic impedimento fuissent ijs,quæ deuorantur;cum à priori parte asperæ arteriæ coniuncta sit gula.

Ad summã basim cordis substantia quædam [u] cartilaginosa est,vbi firmiter illigantur vasa,quæ aut in cor penetrant,aut ex corde egrediuntur.

a Gal. li. 1. de vsu pa. c. 15. & 12. lib. de vsu part. c. 3. & lib. 16. de vsu part. c. 2.
b Gal. li. de vocal. Instr. dissect. c. 6. & lib. 7. de vsu par. c. 21.
c Gal. li. de vocal. Instr. dissect. c. 6.
d Gal. li. 11 de vsu par. c. 18.
e Gal. 1. de elem. c. 5.
f Gal 7. li. de vsu par. c. 3.
g Ga. 12. li. de vsu par. c. 3. & lib. 16. de vsu par. c. 2.
h Gal. li 16 de vsu par. c. 2
i Sup. ĩ plurib. capitib.
k Gal. li. de voca. Instr. dissec. c. 6.
l Gal. li. 10. de vsu par. c. 7
m Gal. 1. li. de vsu par. c. 11. & li. 11. de vsu par. c. 12.
n Gal. li. de voc. Instr. dissect c. 4. & c. 6. & 7. de vsu par. c. 11.
o Ga. de vocal. Instru. diss. c. 4. & li. 7. de vsu par. c. 11.
p Gal. 7. li. de vsu par. c. 11.
q Gal. ibid.
r Gal li. de voc. Instr. diss. c. 4.
s Gal ibid. & lib. 7. de vsu par. c. 11.
t Gal. li. 7. de vsu par. c. 3. & 7.
u Gal. lib. 4 de anato. admin. c. 1.

NO-

TABVLA. XVI.

I
II
III
IIII
V
VI
VII
VIII
VIIII
X
XI
XII
XIII
XIIII
XV
XVI
XVII
XVIII

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, QVI FIGVRIS Tabulæ XVI. & XVII. inſcripti viſuntur, declaratio.

TABVLAE XVI. FIGVRAE OMNES ET TAB. XVII. FIG. I. II. III. IV.

Ex XXII. fig. ad pedis oſſa pertinentibus monſtrat

I Calcẽ dextrum à priori, & ſuperiori parte.
II Eundem à poſteriori, & ſuperiori.
III Eundem ab inferiori, & priori.
IV Eundem ab inferiori, & poſteriori.
V Talus à ſuperiori, ac priori parte.
VI Talus à ſuperiori, ac poſteriori parte.
VII Talus ab inferiori, ac priori.
VIII Talus ab inferiori, ac poſteriori.
IX Os ſcaphoides à ſuperiori, ac priori parte.
X Idem a ſuperiori, ac poſteriori.
XI Idem ab inferiori, ac priori.
XII Idem ab inferiori, ac poſteriori.
XIII Quatuor oſſa tarſi à parte priori.
XIV Eadem à poſteriori.
XV Eadem à ſuperiori.
XVI Eadem ab inferiori.
XVII Quatuor oſſa plantæ à ſuperiori, ac poſteriori parte.
XVIII Eadem ab inferiori, ac priori.

TABVLA XVII.

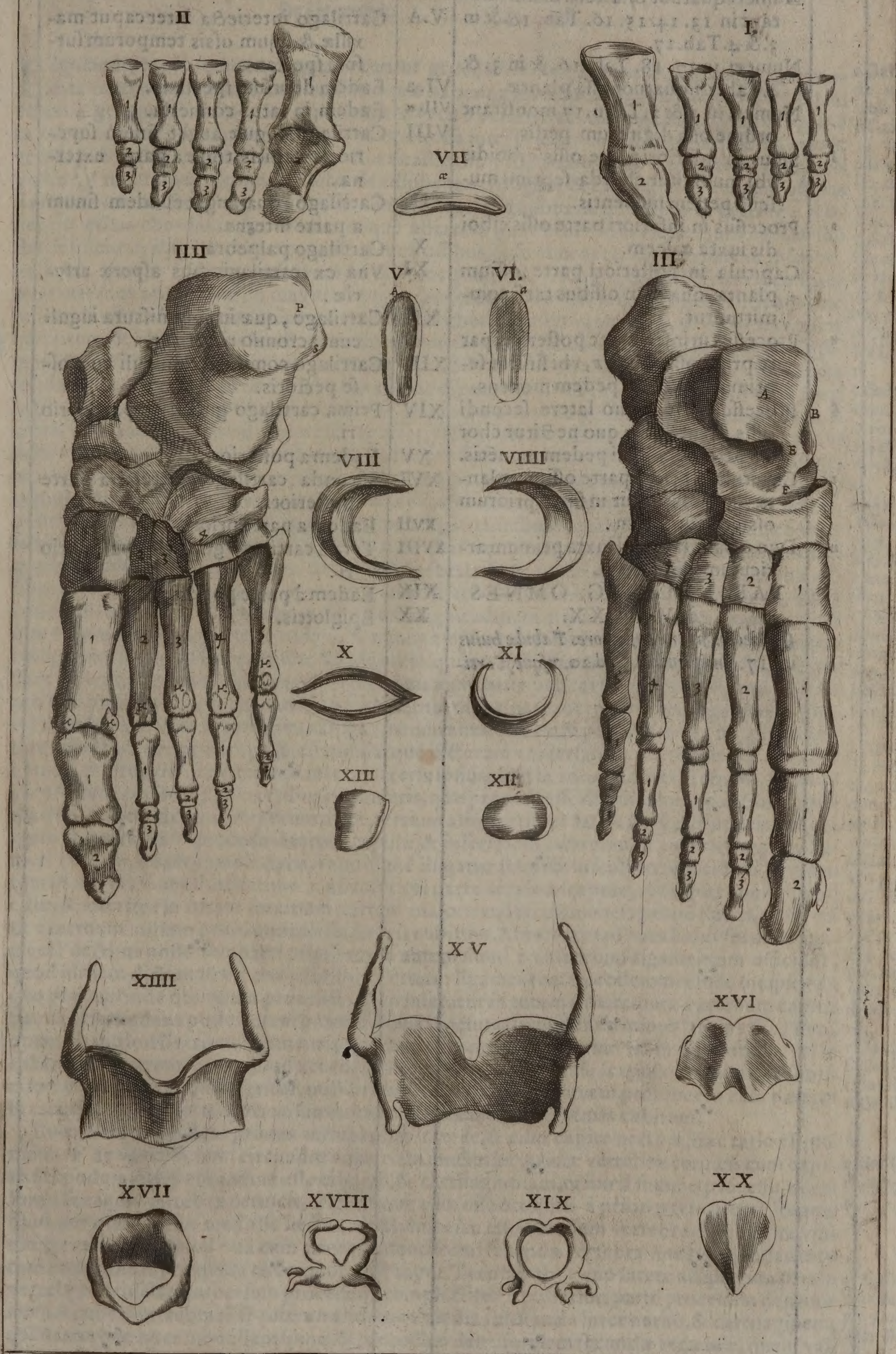
I Quinque digitos dextri pedis a parte inferiori ac poſteriori.
II Eoſdem a ſuperiori ac priori.
III Omnia oſſa dextri pedis a parte ſuperiori.
IV Eadem ab inferiori.

Literæ quæ pertinent ad XXII. figuras partim in XVI. partim in XVII. Tab. collocatas ſignificant

A Medium, quod in ſuperiori parte tali deſidet, lateribus vtrinque aſſurgẽtibus.
B Sinus in interno latere tali ob ligamẽtum cartilaginoſum vinciens tibiã cum talo.
C Sinus in externo latere tali excipiens ligamẽtum quo vincitur cum ſura.
D Poſterior pars tali aſpera ad nexum ligamentorum ipſum cum alijs oſſib. nectentium, & chordas muſculorũ inde tranſeuntium.
E Ceruix à priori parte tali.
F Capitulum rotundum in ceruice tali, quod in os ſcaphoides inſeritur.
G Sinus in poſteriori ac inferiori parte tali ad excipiendum proceſſum ſuperioris partis calcis.
H Proceſſus a latere interno tali, qui in ſinum calcis inſeritur a priori, ac ſuperiori parte.
I Aſpera ſuperficies ab inferiori parte tali, vbi reſidet cartilaginoſum ligamentum quod cauum interiectũ inter talum, & calcem implet, & duo hæc oſſa inter ſe alligat.
L Sinus a ſuperiori, ac priori parte calcis excipiens proceſſum a latere interno tali.
M Proceſſus calcis a ſuperiori ſimiliter ac priori parte, qui inſeritur in ſinũ tali, a parte poſteriori, ac inferiori.
N Poſterior pars calcis ſuperne aſpera ad ligamenta excipienda, quæ talũ cum tibia arctant.
O Sinus in prominentia poſteriori calcis ad validiſſimam chordam poſteriorem excipiendum.
P Ima pars calcis lata, atq; aſpera, qua ingredimur & vnde incipiũt muſculi ad mouendos digitos pedis.
Q Anterior pars calcis e regione minimi digiti quæ leuiter prominens recipitur in ſinu oſſis ciboidis.
R Latus internum calcis ſinuatũ ad trãſitum neruorum, venarum, & arteriarum.
S Proceſſus à poſteriori atque interiori parte calcis, ad initium muſculi abducentis magnum digitum ab alijs.
T Sinus in externo latere calcis, vt cedat chordis, ſeptimi, & octaui muſculi pedem mouentis.
V Humilior pars in externo latere calcis ad initium muſculi paruum digitum abducentis ab alijs.
X Sinus in poſteriori parte ſcaphoidis ad excipiendum capitulum prioris partis tali.
Z Tres ſuperficies in anteriori parte oſſis ſcaphoidis, per quas cõmittitur cum trib. oſſib. tarſi.
α Superficies gibba, atque aſpera in ſuperiori parte oſſis ſcaphoidis ob ligamentum ualidiſſimum.
β Inferior ſuperficies ſcaphoidis aſpera ſimiliter ob ligamenta.
γ Sinus inferiori parte ſcaphoidis ubi inuoluitur chorda ſexti muſculi pe-

dem

TABVLA XVII

II
I
VII
IIII
V
VI
III
VIII
VIIII
X
XI
XIII
XII
XIIII
XV
XVI
XVII
XVIII
XIX
XX

dem mouentis.

Numeri quatuor oſſa tarſi ordine notant in 13. 14. 15. 16. Tab. 16.& in 3.& 4.Tab.17.

Numeri in 17. 18. Tab. 16. & in 3. & 4.Tab.17.quatuor oſſa plantæ.

Numeri in 1.& 2.Tabu.17.monſtrant ordine oſſa digitorum pedis.

δ Sinus in inferiori parte oſſis ciboidis vbi inuoluitur chorda ſeptimi muſculi pedem mouentis.

ε Proceſſus in inferiori parte oſſis ciboidis iuxta calcem.

Capitula in poſteriori parte oſſium plantæ quæ cum oſſibus tarſi committuntur.

η Proceſſus in inferiori ac poſteriori parte primi oſſis plantæ, vbi finitur ſeptimus muſculus pedem mouens.

θ Proceſſus in externo latere ſecundi oſſis plantæ cum quo nectitur chorda octaui muſculi pedem mouētis.

ι Capitula à priori parte oſſium plantæ quæ inſeruntur in ſinus priorum oſsium digitorum.

κ Duo oſsa ſeſamoidi iuxta primum articulum digitorum.

TAB. XVII. FIG. OMNES à V. ad XX.

SEdecim figuræ poſteriores Tabulæ huius 17. *(incipiendo à* 5.*ad* 20. *vſque) Cartilaginum picturam exhibent hoc ordine:*

V. A Cartilago interiecta inter caput maxillæ,& ſinum oſsis temporum ſurſum ſpectans.

VI. a Eadem deorſum ſpectans.

VII. α Eadem in latus conuerſa.

VIII Cartilago, quæ auget ſinum ſuperioris capitis tibiæ a parte externa.

IX Cartilago, quæ auget eundem ſinum a parte interna.

X Cartilago palpebræ.

XI Vna ex cartilaginibus aſperæ arteriæ.

XII Cartilago, quæ in commiſsura iuguli cum acromio reperitur.

XIII Cartilago commiſsuræ iuguli cum oſſe pectoris.

XIV Prima cartilago gutturis a parte priori.

XV Eadem a poſteriori.

XVI Secunda cartilago gutturis a parte poſteriori.

XVII Eadem a parte priori.

XVIII Tertia cartilago gutturis a parte priori.

XIX Eadem à parte poſteriori.

XX Epiglottis.

De

A

De Ligamentis. Cap. XI.

Ligamenta nunc sequuntur, quæ vocantur græcè συνδέσμοι, a à munere alligandi, b quo prædita sunt; vocantur & à similitudine quam habent, cum substantia neruorum νεῦρα; c latini etiam d græcos imitati neruos dixerunt; nos vt ea à veris neruis distinguantur, vbique ligamēta appellabimus. Horum præcipuus e vsus est, ossa inter se diuincire; & quæ immobilia manēt vt ossa pubis; & quæ mouentur, vt iuncturas: alligantur illa arctius, hæc vero laxius, vt moueri possint, f non tamen elabi, nisi subita vis adhibeatur; Alligant & cartilagines, vel quæ ossibus hærentes eorum sinus augent, vel quæ cum alijs cartilaginibus nectuntur vt in gutture; retinent g etiam chordas in situ idoneo, neque aberrare patiuntur: easdemque inuoluunt, ac substratæ fulciunt; alligant præterea musculos cū ossibus, & firmiores reddunt; h partim ipsos vestiendo, partim iisdem transmittendo ramulos quosdam; separant, & quibusdam locis inter se, vt internos ab externis, in magnis foraminibus ossium pubis: eatenus autem sentiendi, ac mouendi vim habent, quatenus cum musculis, & chordis inseruntur; cum per se expertia sint
B neruorum, & idcirco i sensus, & motus: oriuntur enim ab ossibus, k vel à cartilaginibus. Ligamentorum substantia alba est, & dura, vincitque duritie chordas, quantum hæ neruos; eadem solida est, & foraminibus caret, & in fibras diduci potest, nisi vbi ligamenta dura sint, & cartilaginosa, quæ νευροχονδρώδη l græcè dicuntur, quemadmodum ad genu, ad vertebras, inter os sacrum, & coxam. Huiusmodi enim esse oportet, vt firmiora sint, & magis contineant, vbi aut validus motus m est, aut ossa grandiora sunt, duriora sunt; quæ extrinsecus articulum ambiunt, molliora, ne motum impediant; magis tamen mollia, quæ paruos articulos, quam quę magnos complectuntur. Forma ligamentorum varia est, alia enim teretia n sunt, cuiusmodi illud est, quod dentem secundæ vertebræ cum prima alligat; cuiusmodi etiam est, quod à sinu coxæ ortum capiti femoris inseritur; alia lata o sunt, & quasi membranæ, veluti quæ iuncturas ambiūt: quamuis etiam solida sint, nonnulla tamen perforata sunt, veluti quæ claudunt foramina ossium pubis; inde enim transeunt venæ, & arteriæ, ac veluti etiam quæ in manu, & pede, instar annuli chordis transitum præbent. Quod ad magnitudinem attinet, crassiora, & ampliora sunt quæ p grandioribus ossibus: tenuiora, & minus ampla, quæ minoribus adiunguntur. Numerus colligi potest ex numero partiū ac functionum, quibus inseruiūt. Situs respondet vsui, quē præ
C stare debent. Proferam nunc exempli gratia maxime præcipua totius corporis ligamēta; sumpto initio ab humero; quem cum lato scapularum osse q nectunt tria propria ligamenta, præter membranam quæ communiter alligat membranas omnes, & propriè in hac incipit ab ambitu labrorum ceruicis scapulæ, circumdatque iūcturam vniuersam; inseritur primò in caput humeri, & propriè in extremum interni lateris ipsius; dein in totum latus externum, & tandē in ceruicem eiusdem; sed ex tribus ligamentis, quæ propriè esse diximus huius iuncturæ, prima duo r rotunda sunt, neruorum more, tertium aliquantisper latescit. Nascitur primum omnium ab extremo s processu interno scapulæ, & inseritur in internam, ac priorem capitis humeri partem, quam complectens, validissimè illigatur sinui ibi insculpto. Secundum ligamentum multò crassius est, oriturque t ab interiori parte ceruicis scapulæ, vbi capiti humeri subijcitur, & inseritur in totam internam partem maioris tuberculi humeri propè sinum, vnde trāsit externum initium primi musculi flectentis cubitum. Anterior verò pars huius secundi ligamenti nectitur posteriori parti primi; ambo autem simul transuersum ligamentum efficiunt, quod initium dicti musculi complectitur. Tertium ligamentum ex eodem met loco incipit, u ex quo primum inde obliquum procedit, dum inseratur in totum tuberculum externum capitis humeri, circundans posteriorem partem huius iuncturæ; neque enim minus latum est, à fine,
D quam ab initio. His tribus ligamentis, quæ non permittunt humerum vel in inferiorem, vel in exteriorem partem luxari, aliud accedit, quod ab interno processu scapulæ incipiens, in sublimiorem eius processum inseritur, nullibi humerum attingens, quem prohibet in eam partem luxari; quo confert etiam neruosum initium primi musculi flectentis cubitum.

Eorum verò quæ duas primas vertebras, & inter se, & cum capite nectunt, hæc ratio est; primum, x ac validissimum circundat vniuersam iuncturam primæ vertebræ ceruicis cum capite. Secundum, quod rotundum est, validum, & cartilaginosum, oritur à summo processu dentiformi secundæ vertebræ ceruicis, illigaturque cum osse occipitii à priori parte propè foramē illud, per quod spinæ medulla descendit. Munus eius est, secundam vertebram cū capite vincire; præterquam quod vnà cum processu dentiformi secundæ vertebræ lineam quandam acutam constituit, supra quam circumuoluitur caput. Tertium ab y vno latere ad alterum primæ vertebræ ceruicis transuersum procedens complectitur à posteriori parte processum dentiformem secundæ vertebræ; Est autem validum ex media substantia inter neruū, & cartilaginem, collocaturque inter medullam spinæ, & processum dentiformem secundæ vertebræ, quem validè continet; cum caput in posteriora vehementer cōpellimus, prohibet ne ex suo loco exeat, & medullam non sine magno infortunio violet. Quartum tenue est, membranæ modo, veluti commu-

a Gal. 1. lib. de motu musc. ca. 1.
b Gale. lib. 12. de vsu par c. 2. & li. 1. de anatom. admi. c. 10.
c Gal. 3. de loc. aff. c. 6. & Hipo. 3. de fractu. tex. 57.
d Cor. Celsus lib. 8. c. 1.
e Gale. 1. de anat. adm. c. 10.
f Gal. 12. li. de vsu p. c. 2.
g Gal. 1. de anat. adm. c. 10.
h Gal. 1. de motu musc. c.
i Gal. li. 12. de vsu partium capi. te. 3.
k Gal. 1. de vsu p. cap. 17.
l Gal. li. 1. de Pla. c. 9. & 4. de Anatom. c. 2.
m Ga. 3. de vsu p. ca. 15.
n Gal. 1. de vsu p. c. 15.
o G ibidē.
p Gal. 1. de vsu p. c. 15. & 3. de vsu par. ca. 15.
q Ga. li. 13. de vsu p. c. 12.
r Gal. ibid.
s Gal ibid.
t Gal. ibid.
u Ga. ibid.
x Gal. li. 12. de vsu p. c. 4.
y Gal. ibidem, & capit 7. eiusdem libri.

a Gal. lib. 12. de vsu par. c. 7.

Communia ligamenta omnium iunćturarum; alligat [a] autem fecundam vertebram ceruicis cum prima. Offa pećtoris vt multa,& varia funt,ita multis, ac varijs ligamentis aftringuntur; inter hæc,quæ coftas alligant cum vertebris,fimilia illis funt,quæ iunćturas communiter vinciunt;quamquam hac parte cartilaginis modo durefcunt;præfertim quà primum cum vertebris coftas nećtunt,nam quà fecundo idem faciunt,non ita dura funt. Quà verò coftæ cum offibus pećtoris committuntur,communi ligamento vinciuntur,membrana videlicet inuoluente,quæ ibi validior eft,& aliquo modo duplex;neque aliud ligamentum requirunt, per quod cum cartilaginibus nećtatur,cum in ipfas degenerent. E

b Paulo ante.

c Gal. lib. 13. de vsu par. c. 4.

Vertebræ præter duas primas,quas cum capite vinciri diximus, [b] fuis quoque ligamentis nećtuntur, [c] quæ igitur in ceruice funt,cartilaginofo ligamento,quod medium intercedit,inter vnam,& alteram illigantur:illigantur etiam per alia ligamenta validiffima;pingui humore illita,& vertebras vndique ambientia:hæc quamuis craffa,& valida vndique fint,maximè tamen talia fe oftendunt à lateribus verfus partem priorem,vbi vertebræ craffiores funt. Nećtunt ligamenta hæc vertebras omnes inter fe,neque permittunt dorfum nimis diftendi, aut flećti;nã fic violaretur vena caua,& arteria magna. Nećtũtur etiam vertebrę alijs ligamentis tenuibus, quafi membranis, quæ complent fpacia inter proceffus à lateribus fuperioris, & inferioris vertebræ;tum alijs per quæ pofteriores proceffus inter fe vinciuntur, & apud fpinã craffefcunt,atque inter fe iunćta,ligamentum cartilaginofum componunt,per totam fpinam. F Nećtuntur item alijs tenuibus ligamentis,veluti membranis validis,quæ iunćturas complećtũtur,& fuperiores proceffus cum inferioribus alligant;interiicitur præterea inter fingulas vertebras aliud ligamentum aliquantifper rubrum, fed validiffimum,quod oritur ab interna parte foraminis illius vertebrarum,per quod medulla tranfit,apud radicem pofteriorum proceffuum;& in fequentem vertebram eadem parte finitur,quod dicere poffumus oriri a fublimiori vertebra,& in inferiorem finiri,vel ex contrario.

d Gal. 1. li. de Anato. adm. ca. 5. & 10.

e Gal. 1. li. de anat. ad min. ca. 5.

Ex ligamentis cubiti,& manus,alia, [d] offa inter fe nećtunt,alia muniunt fubiećta corpora, & tamquam inuolucra mufculos inuoluunt,alia complećtuntur,ac nećtunt chordas cum offibus;ita vt non poffint ex fuo loco exire,etiam vbi magna uis adhibetur. Quæ muniunt,& prohibent ne chordæ fuo loco elabantur,plurima funt,& tranfuerfa omnia. Vnum vero ipforum occupat internam partem vniuerfam, quatuor digitorum,cui aliud fimile progreditur, vfque ad fecundum os pollicis,& ferè vfque ad tertium. Aliud fimiliter progreditur tranfuerfum à quarto offe primæ palmæ partis ad quintum:complećtiturque mufculorum chordas ad digitos pertinentes:eft autem latum,& validiffimum;nullibique attingit radium,cubitum,aut offa primæ palmæ partis. Ab exteriori regione primæ palmæ partis tranfuerfa [e] etiam ligamẽta funt,per quæ,quafi per annulos tranfeunt chordæ,quæ digitos extendunt. Ligamenta hæc G omnia à fuperiori parte vnum dumtaxat apparent,cuius longitudo æquat latitudinem radii, & cubiti;fed fi diligenter infpiciantur,funt veluti fex annuli,prohibentes ne propofitæ chordæ aberrent à finibus radij,per quas tranfeunt. Primum ex iis à cubito ad radium pertinens, tegit finum communem vtriufque,per quem tranfit chorda mufculi extendentis paruum digitum. Secundum fitum eft ab externo latere primi,fed nihil occupat ex cubito; præbet autem aditum chordæ quarti mufculi mouentis manum fuper palmam. Tertium refidet ab externo latere primi,& folum occupat latitudinem radii; præbetque aditum chordis extendentibus quatuor digitos. Quartum collocatum eft à latere interno tertii, annulumque valde paruum conftituit,per quem tranfit chorda,feparans indicem digitum,& medium à pollice. Per quintum tranfit chorda bipartita manum extendens, & illa quæ iungit pollicem cum indice; quãquam interdum pollicis mufculus proprium ligamentum obtinet,ita vt tunc non fex fint, fed feptem. At per fextum tranfeunt tres chordæ, quarum prima illigatur illi offi, quod in prima palmæ parte fuftinet digitum pollicem:fecunda primo offi fimiliter pollicis,tertia fecundo,& tertio eiufdem;fed interdum fingulæ per fingula ligamenta tranfeunt: præter hæc mufculi à cubito ad manum valida [f] membrana inter fe nećtuntur,prohibenturque fuo loco exire, & H inter fe confundi. Adfunt & alia ligamenta tenuia membranæ modo,fimilia iis, quæ communiter quamlibet iunćturam uinciunt;nećtunt hæc offa manus. Ex iis quæ digitorum offa inter fe iungunt,tenuiora [g] funt,& folum articulum cõplećtuntur;quæ offa primæ palmæ partis cũ offibus palmæ nećtunt,ualidiora funt,& ultra iunćturam pertinent. Quæ offa palmæ inter fe à lateribus uinciunt,cartilaginofa funt,& non folum circundant,fed offibus interiiciuntur. Quæ alligant offa primæ palmæ partis fimiliter cartilaginofa funt,& vndique circundant offa. Quæ nećtunt cubitum cum radio ad primam palmæ partem membranæ modo tenuia funt, vt ligamentum iunćturarum,quamquam hæc craffiora fiunt,apud proceffum ftiloidem,imò rotundũ per fe in vtroque brachio ligamentum apparet,quod inferitur in os primæ palmæ partis è regione fitum; vincit hoc folummodo propofitam iunćturam.

f Gal. li. 1. de anat. ad min. capit. 5.

g Gal. 1. de vsu p. c. 15.

Sunt autem ligamenta iungentia cubitum cum radio, tam propè iunćturam cubiti, quam manus,valida admodum, & vndique offium capita complećtuntur. Supereft cartilago,quam diximus à radio natam,inter ipfum,& primam palmę partem inferi;fungitur hęc munere ligamenti iungens radium cum prima palmæ parte. Ligamentum præterea quod implet

A ſpacium in longitudine inter radium,& cubitum,hęc oſſa inter ſe nectit,& muſculos externos ab internis diuidit;roburque addit quorundam muſculorum initiis.At ligamentum quod radium nectit cum externo tuberculo oſſis humeri,validum eſt,ſed mẽbranæ modo tenue,perinde ac ligamenta aliarum iuncturarum:valida ſimiliter ſunt, quæ cubitum cum humero coniungunt,nam commiſſura hæc licet aſtricta ſit, robuſtis etiam ligamentis vndique circundatur.Hactenus de ligamentis pertinentibus ad cubitum,& manum.

Reſtant ligamenta ad os ſacrum,coxam,femur,crus,pedem,pertinentia;ex quibus id quod coxam nectit cum oſſe ſacro,robuſtum eſt,& membranæ modo tenue,circumplectiturque iuncturam vniuerſam, [a] & inter vtrumque os,inſeritur craſſum,durum,& cartilaginoſum:efficit autem vnà cum cartilagine,quæ ibi ineſt,vt duo hæc oſſa inter ſe arctentur,non ſecus atque illa,quæ in pube ſunt.Vincitur etiam os ſacrum alio rotundo ligamento,quod inde oritur, vbi quintum ipſius os cum ſexto committitur, definitque in acutum proceſſum oſſis coxæ; tum aliud,quod ortum ab eodem latere ſacri oſſis,inſeritur in appendicem oſſis coxæ;hæc præter quam quod prædicta oſſa arctius aſtringunt, imum recti inteſtini vnà cum ſuis muſculis retinent.Adeſt & membrana in foramine oſſis pubis,non diſſimilis illi,quæ tibiam cum ſura in lõgitudinem alligat;diuidit autem muſculos externos ab internis.

a Gal. 2. li. de anat. ad min. c. 10.

B Præcipua vero ligamenta nectentia femur cum coxa,duo ſunt, primum quale in aliis quoq; commiſſuris cernimus,[b] complectitur commiſſuram vniuerſam,ſed longe validius eſt, & craſſius,quam in alia parte corporis;idque poſtulat totius corporis moles,quam ſuſtinet commiſſura hæc, nullibi tamen inhæret propoſitum ligamentum femoris capiti,aut oræ illius caui , quod in coxa eſt , neque ab ipſis oritur,ſed ceruicem vniuerſam femoris comprehendit,neque alibi ipſi innaſcitur,niſi iuxta maiorem proceſſum; innaſcitur & oſſi coxæ paulo ſupra orã dicti caui;eò enim ſpectauit natura,ut facilius moueretur caput femoris;[c] quod interdum ſuo loco elabitur; auget ligamentum propoſitum ſinum illum,in quo recipitur caput femoris,prohibetque ne facile dimoueatur ex ora caui,quamuis magno impetu moueamur.Secundum ligamentum ſitum eſt intus in commiſſura, [d] oriturque à medio capite femoris;vbi paruum ſotamen eſt,& finitur in medio cauo coxæ aliquantiſper verſus partem inferiorem:eſt autem rotundum,durum inter neruum,& cartilaginem; neque permittit femur in ſuperiorem partem dimoueri.

b Gal. 3. de Articu. cõ. 41. & 2. de anat. adm. capit. 10.

c Gal. 3. de vſu p. c. 15.

d Gal. 3. de Art. cõ. 41.

Genu præter commune ligamentum alia quoque obtinet,[e] admodum valida, quorum primum ſub poplite ſitum obtinet;incipit autem à medio poſterioris partis tibiæ,& rectà aſcendit duo capita proferens,quæ inſeruntur in duo tubercula femoris,quà maximè inter ſe diducuntur. Alterum reſidet [f] in medio commiſſuræ cartilaginoſum,naſcitur autem à proceſſu medio inter duos ſinus,quos cernimus in appendice tibiæ,inſeriturque in imam partem femoris, quà eius tubercula maximè inter ſe recedunt,iuxta id,quod proximè traditum eſt.Interdum huic accedit aliud lubricum,ac tenue,in medio genu à parte priori huius poſtremo relati, qđ pariter à tibia ad femur pertinet.Tertium,quod collocatum in externa parte genu, rotũdum eſt validum eſt;humiliorem partem habet ſub initio ſeptimi muſculi mouentis pedem: alligat autem tibiam,& ſuram cum femore . Quartum,quod à latere interno longe tenuius eſt,& mollius,quam ſecundum,(neque enim hac parte opus eſt robuſto ligamento) naſcitur ab interno latere femoris; progrediturque in latus externum,verſus partem priorem . Cæterum prior pars licet nullo proprio ligamento vinciatur, [g] patella tamen valide continetur,& chordis, quæ ipſam ambientes adeò arctant commiſſuram,vt non egeat aliquo proprio, vel communi ligamento.Habet & genu propriam cartilaginem paulo duriorem neruo, quæ ad eius commiſſuræ [h] firmitatem conducit. Ab oris prædictæ cartilaginis vndique naſcuntur quædam ligamenta,ipſam alligantia cum tibia,& femore.

C

e Gal. 3. li. vſu par. capit. 15.

f Gal. 2. de an. adm. capit. 10.

g Gal. 3 li. de vſu p. c. 15.

h Supra in Cap. antecedente.

Nectuntur etiam inter ſe tibia,& ſura ſupernè per validum ligamentum;[i] quod oſſa hæc ab exteriori parte circundat; nectuntur & in longitudinẽ tenui,[k] & lato ligamento , quale illud eſt,quod cubitum cum radio alligat,habet autem fibras oblique à tibia ad ſuram tendentes. Hoc præterquam quòd tibiam cum ſura aſtringit,priores muſculos à poſterioribus ſeparat,& robur addit illis,qui inde incipiunt.

D

i Gal 2. de anat. adm. c. 10.

k Gal ibid.

Ex ligamentis ad pedem attinẽtibus alia tranſuerſa ſunt,[l] quæ aditum præbent chordis aliquorum muſculorum;aliqua etiam conferunt ad oſſa pedis alliganda ; alia talum muniunt , & chordas aberrare [m] non ſinunt.Primũ ex tranſuerſis reſidet à priori parte pedis,nectitque tibiam,& ſuram,atque aditum præbet chordis quam pluribus ſub ipſo tranſeuntibus. Secundũ naſcitur ab interno malleolo,& in os calcis inſeritur;ſimiliterque oſſa inter ſe vincit;quamuis autem ſimplex videatur,triplex tamen eſt,tres annulos conſtituens,à quibus tegitur ſinus,per quem tranſit chorda;per eum enim qui propè calcem eſt,fertur chorda illius muſculi, qui flectit ſecundum articulum pollicis:per ſecundum,qui iuxta primum eſt,fertur chorda illius muſculi,qui flectit tertium articulum quatuor digitorum:per tertium tranſit chorda quinti muſculi mouentis pedem.Tertium ligamentum tranſuerſum pertinet à ſura ad calcem , vincitq; hæc duo oſſa inter ſe;ſed quà tegit duos ſinus ibi inſculptos,prohibet ne elebantur chordæ ſeptimi,& octaui muſculi pedem mouentis,cum per eos tranſeunt.

l Gal. 2. de anat. adm. capit. 10.

m Ga. 2. de anat. adm. cap. 20.

Reſident

Refident in inferiori parte digitorum pedis ligamenta quædam tranſuerſa, perinde atque in digitis manus; & præter hæc complura alia: primũ, quod latum [a] eſt, aſtringit tibiam, & ſuram cum talo, tum quatuor alia nectentia quatuor latera tali, cum totidem oſſibus, quæ cum ipſo committuntur: ex quibus quędam os vndique complectuntur, quædam inter oſſa inferuntur; nam primum ab exteriori latere tali incipiens, finitur in internam partem proceſſus tibię, quæ duo oſſa inter ſe vincit. Secundum ſimile eſt primi, & ab externo latere pariter reſidet. Tertium, quod validum [b] eſt, & cartilaginoſum, incipit ab inferiori parte oſſis tali ad radicem ſuæ ceruicis, qua iungitur cum oſſe calcis, in quod deſinit inter duo latera, per quæ committitur cum talo. Quartum oritur à radice ceruicis tali, & inſeritur in ſcaphoides, iuncturam vniuerſam [c] ambiens, & duo hæc oſſa inter ſe aſtringens: his quatuor aliud tenue ligamẽtum accedit, membranæ modo, quod commiſſuram totam tali cum calce circundat; aliud prę terea validum, quod à ceruice oſſis tali tendit ad os cyboides: aliud item quod durum eſt, & cartilaginoſum, alligat calcem cum cyboide ſolam commiſſuram amplectens. Nectuntur etiam oſſa in prima parte pedis, non ſecus atque in prima palmæ, per quædam ligamenta dura, & cartilaginoſa, quæ etiam ad ſcaphoides pertinent. Habet præterea prima pars pedis ab imo validum, ac proprium ligamentum, quod non ſolum circundat oſſa, ſed inter ipſa aſtringitur, eademque arctè aſtringit. At ligamenta tarſi, & digitorum pedis illis reſpondent, quæ in manu. E F

a Gal. 2. de anat. adm. c. 10.

b Gal. 2 de anat admi. c. 10.

c Gal. 2. de anat. admi. c. 10.

Cæterum ſectio ligamentorum facilis eſt; quam aggredi potes, vel ſtatim muſculis neglectis, vel iiſdem prius artificioſè ſectis; vbi autem memoriter teneantur, nullo negocio ſcalpello inuenientur. Sed magna ex parte inueniuntur in tractandis oſſibus, ad quæ nunc pergimus.

De ratione tractandi oſſa, & parandi ſcheleti. Cap. XII.

QVæ hactenus expoſita ſunt de oſſibus, cartilaginibus, ligamentis, recognoſci debent in cadauerum ſectione, quæ nobis propoſita eſt: qua autem ratione tractari poſſint, vt ſingula deprehendantur, nunc exponendum ſupereſt. Sunt, qui cadauer euiſceratum, atque excarnificatum in arcam ligneam compluribus paruis foraminibus pertuſam cum multa calce recondant; quam arcam fune ad ripam alligatam, in rapidum flumen demittunt, vbi vſque ad decimum diem maneat, vt inde exemptum cadauer cultris repurgent; relinquentes articulos ſuis ligamentis aſtrictos; quod deinde ſoli exponunt, vt æſtu ligamenta ſicceſcant, & articulos in ſuo naturali ſitu contineant. Hic apparatus ſordidus, moleſtus, ac difficilis eſt, neque patefacit appendices, ſinus, proceſſus, aſperitates, cartilagines, ligamenta, & cætera quæ in oſſibus animaduertẽda propoſuimus. Quamobrem alij humata cadauera eſfodiunt, quæ minimè ſordida ſunt, ſed eadem terra qua purgantur, ligamenta, cartilagines abſumuntur; neque fieri poteſt, vt non perdãtur complura oſſa ex paruulis, ita vt magis idonea ſint cadauera, quæ ex ſepulchris, in quæ pluuia penetrare poſſit, poſt aliquos annos extrahuntur: nam integra re ſtant oſſa purgata, cum reliquæ partes putredine fuerint abſumptæ; ſed cum duriora euaſerint, non facile perforantur, vt filis inter ſe nexa ſcheletum componant; ſic enim vocant compagem omnium oſſium inter ſe iunctorum. G

Præſtat igitur oſſa, cartilagines, ligamenta intueri recente cadauere, quod euiſcerandum eſt; & à cæteris partibus purgandum; ita vt ſola relinquantur oſſa, cartilagines, ligamenta, quæ articulatim ſecanda ſunt, atque inſpicienda. Primò itaque capitis vertex in orbem ſerra excidendus, vt eximi cerebrum poſſit, dein maxilla à capite ſeparanda; caput à vertebris ceruicis, eæ ab illis, quæ in thorace ſunt, atque eæ rurſus à vertebris lumborum; eæ vero ab oſſe ſacro, tum ſcapulæ ab humero, ac iugulo; cubitus, ac radius & inter ſe, & ab humero, ac manu. Poſt hæc coxarum oſſa & inter ſe, & ab oſſibus femorum; hæc à tibia; ſed tibia, & ſura & inter ſe, & à femore, ac pede ſeiungenda; relictis interim cartilaginibus, quibus obducuntur; nam aliæ quæ ſinibus inhærent, & ſolis ligamentis nectuntur, remoueri debent, ac certo ordine ſuper aſſerem poſitæ aſſeruari; manus vero, & pedes prope ignem ſuſpendi diutius oportet, dum ſicceſcant, ſingulis eorum oſſibus naturalem ſitum retinentibus: Reſoluendum eſt os coccygis, ab oſſe ſacro, ac ſimiliter ſeruandum; cætera oſſa, quæ inter ſe diſiuncta ſunt, vt ad diuturnum tempus inſpicienda ſeruentur, munda effici debent. H

Quamobrem conijcienda ſunt in magnum lebetem plenum aqua, ita vt tegantur: bulliat aqua hæc plures horas, vbi oſſa duriora ſunt; pauciores, vbi molliora, & magis tenera; tamdiu aũt ferueat, vt cultro ſeparari poſſint aliæ partes, quæ ipſis inhærent; nã ſi vlterius ferueat, appendices ab oſſibus reſoluentur. Interim verò detrahẽda ſpuma eſt, & quod pingue ſupernatat, auferẽdũ: oſſa, quæ ſic ferbuerint, ꝓiecta priori aqua, altera rurſus pura, & calida abluẽda ſunt, & linteo detergenda, ac ſiccãda: quo fiet, vt purgent̃, & munda reddantur. Poſſunt quę ſic munda ſunt, ſeiuncta ſeruari in arca longiori, vt liceat, vbi res poſtulat, exquiſitè vnumquodque perpendere. Si quis malit componere ſcheletum, vt omnia ſimul iuncta intueatur, ſingula perforabit terebra, aut etiam ſubula, cum tunc molliora ſint, & filo inter ſe nectet, vel ferreo,

A reo,vt grandiora;vel æneo,vt quæ magis minuta ſunt; quod filum, ne abrumpatur, igne prius molliet;cartilagines vero quas ſeruari iuſſimus,iterum in ſuam ſedem collocandæ ſunt, atque alligandæ,vt articuli finibus exquiſitè reſpondeant. Paretur itaque lignea baſis,in cuius medio rotundum ferramentum defigatur,quod cadaueris longitudinem æquet; hoc qua parte inſeri in os ſacrum debet,latius ſit,& tenuius,ita vt in vertebras defigi,& ad ſpinæ figuram inflecti poſſit.His ita præparatis calx unius pedis ſuper baſim ponatur,vbi & cũ tale & cũ cæteris oſſib.pedis concinnè iam dicto filo nectatur.Deinde cum pede tibia,ac ſura; femur cum tibia,& patella cum vtroque; rurſus cum femore coxa,atque hæc cum oſſe ſacro, cui illigatum fuerit os coccygis;idem fieri debet in altero crure:Sacrum autem os defigi prius in iam dictum ferramentum debet,ac ne vltra os coxarum deſcendat,mora aliqua,vt clauo in ferramentum ibi perforatum defixo ſuſtineri debet. Dein vertebræ lumborum,tum thoracis,poſtremò ceruicis ordine in ferramentum defigẽdæ;quibus caput accedere debet cum maxilla alligatum. Ne circa ferramentum vertebræ, aut caput voluatur, ſed cuncta immobilia maneant,ligneis cuneis demiſſis efficiendum:adijciendæ ſunt coſtæ ſingulæ,cum ſuis cartilaginibus,& cum oſſe pectoris,atque inter ſe alligandæ;tum manus oſſa,& inter ſe,& cum cubito,& radio nectẽda,ſicuti cubitus,& radius cum humero;& humerus cum ſcapula:hæc cum iugulo,& coſtis il-
B liganda,ſic enim ſimul coniunguntur oſſa omnia,& componetur σκέλετος;quod vbi opus ſit,nobis ſingulorum oſſium naturam patefacit.

De Membranis,fibris,carne,adipe,glandulis,cute, *Cap. XIII.*

EXpoſitis oſſibus,cartilaginibus, ligamentis, ad membranas tranſibimus, quæ ligamentorum duritiem proximè ſequuntur. Harum aliæ ſimplicibus [a] partibus annumerantur,aliæ compoſitis. Simplices ſunt quæ tegunt,atquè inuoluunt;compoſitæ quæ conſtituunt viſcera,vt gulam, ventriculum, inteſtina, vterum,veſicam;in quibus [b] membrana fibris diſtinguitur,& vtriſque ſubſtantia quædam veluti caro additur. At neque illæ quæ tegunt, atque inuoluunt,prorſus ſimplices ſunt,cum membrana,quam carnoſam appellant,vniuerſum corpus ambiens,multis carnoſis fibris augeatur: adeò autem in obæſis miſcetur cum adipe, quæ interiecta eſt inter ipſam,& cutem,vt non ſatis perſpici poſſit: apparet enim cum adipe quidam ſanguis concretus, & veluti caruncula; per has fibras alligatur cum cute, & fortaſſe etiam naturales motus præſtat. Aliæ magis ſimplices videntur;quamuis & ipſæ ſi diligenter inſpiciantur,obſcuras quaſdam fibras, & venulas præſeferunt. Simplicium membranarum ſubſtantia diuerſa eſt ab ea,quam cernimus in alijs partibus ſimplicibus;nam ligamenta dila-
C tata craſſa ſunt,& non ſentiunt. [c] Contra membranæ tenues [d] ſunt & ſenſu [e] præditæ; quæ autem fiunt ex chordis muſculorum dilatatis mixtam ſubſtantiam habent ex neruo, & ligamento;Verè membrana [f] eſt peritoneum,quo quæ ſub abdomine ſita ſunt,includuntur; verè etiam membrana eſt,quæ cauum thoracis ambit, & coſtas ſuccingit,vnde ſuccingens [g] nominatur. Huiuſmodi eſt quæ περιόστεον græcè dicitur [h] quod oſſa inuoluat. Forma vniuſcuiuſque talis eſt,qualem requirit multiformis pars,ad quam pertinet;ita vt non opus ſit in vniuerſum illam exponere. Facilè autem apparebit,cum aperientur multiformes, cum quibus etiam ſecabitur.

Fibræ verò fila ſunt, quibus ſubſtantia multarum ex ſolidis partibus diſtinguitur; reſident enim in ea,quaſi [i] iunci in fiſcella,nectunturque inter ſe membrana,adiuncta ſubſtantia quadam carnoſa:conferunt autem ad motum,quem partes præſtant diuerſum,pro diuerſo fibrarum [k] ductu;nam rectæ recto,obliquæ obliquo,tranſuerſæ tranſuerſo motui præſunt:contrahuntur autem verſus ſua initia,& ita ſecum contrahunt partem in qua verſantur.Agemus igitur de ipſis non ſeorſum in vniuerſum,ſed vna cum ſingulis partibus multiformibus.

Caro quoque inter ſimplices, [l] ac communes partes cenſetur; accipitur autem pro illa, quæ reſidet [m] in muſculos;latius tamen patet id vocabulum, ita vt viſcerum quoque ſubſtan-
D tiam repreſentet;Quæ pertinet ad viſcera,cum illis tractabitur, nam diuerſa eſt pro diuerſis viſceribus,& ita ſpectat ad finem diuerſum;ſed caro muſculorum vnà cũ muſculis aperietur.

Adeps pars ſimplex [n] eſt noſtri corporis, facta [o] ex ſanguine perfectè cocto,& à frigore concreto ad tegendum,& madefaciendum.Ea autem pars ſanguinis perfectè cocta,ex qua fit adeps,tenuis [p] eſt, & olei ſimilis;concreſcit [q] hæc à frigore,& idcirco in partib. frigidioribus;nam vbi magnæ venæ ſunt,aut arteriæ,non ſolet concreſcere.

Ex glandulis,quãuis omnes molles ſint,& laxæ,aliæ tamen duriores ſunt,ac denſiores, quẽadmodum illæ,quæ magis ſimplices ſunt,& non præſtant [r] aliquam actionem,ſed vſum dũtaxat,quod fulciunt uenas,& arterias,qua parte in ramos diuiduntur;illæ vero, quæ aliquod officium faciunt,molliores ſunt,& ſpongiæ modo raræ,veluti mammæ, [ſ] quæ lac efficiunt,& teſtes,qui ſemen;molliores etiam ſunt,quæ humorem aliquem ſeruant ad madefaciendum,veluti quæ in ore,ac faucibus verſantur. Forma vniuſcuiuſque apparebit, cum partes multiformes aperientur.

a Ga. li. de anat. adm. c.7.
b Ga.ibid.
c G.12 lib. de vſu pa. c.3.
d G.lib.4. de vſu p.c. 9.
e G. li.16. de vſu pa. c.2.
f Gal. li.6. de anat.ad mi.c.7.
g Ga. 7.de anat. adm. c.2.
h Gal li.7. de ana. admi.c.2.
i G.5.li.de an. adm.c. 4.
k Gal.3.de nat.fac.ca. 8.
l Gal. 1.de elem.c.6.
m Ga.3 de alim.facu. c.5.& 2.de fractu.cõ. 68.
n Ga.1.de elem.ca.6.
o Ariſt. li. 2. de Part. an.ca.6.& 4.l.de Par. c.3.
p Ariſ. ibi. & G.li.16. de vſu p.2.
q G.li.1.de tem. ca. 9.
r Ga. 16.de vſu pa.c.2. & li.14. meth.c.11.
ſ G. 14 meth. cap.11. & 16. de vſu p. c 2. de ſem.c.6.

a Gal. 1. li. de elem. c. 6.
b Gal. 3. de alim. facu. c 33. & li. de caus. mor. ca. 6. & 8. lib. de vsu p. ca 1.
c G. lib. de caus. mor. c. 6.
d Ga. li. de têper. c 9.
e Gal. 2. 6. epid. com. 30. & 3. meth. c. 4.
f Gal. li. 3. de ana. ca. 2.
g Gal. li. 2. de vsu p. c. 6.
h Gal. 3. de anat. c. 2.
i Gal. 3. de anat. adm. c. 2.

Cutis restat ex partibus simplicibus, [a] & communibus totius corporis: huius munus triplex esse constat: Tegit enim quæ [b] sub ea includuntur omnia; & ab externis iniurijs defendit, quod suæ substantiæ crassitudine commodè præstat; præbet aditum & acri, qui in corpus attrahitur, & iis quæ ex [c] tertia coctione redundantia detrudenda sunt, quem aditum præbent crebra foramina quibus distinguitur. Vt autem sit instrumentum [d] tactus, qui toto corpore fusus, omnes nimios caloris, frigoris, & aliarum rerum quæ tractantur, appulsus sentire possit, dati sunt ei ramuli neruorum à subiecta membrana cum qua connectitur & per eos, & per venas à quibus nutritur: nam arteriæ ad ipsam non transeunt, cum per foramina iam dicta, idoneo perspiratu fruatur; & quantum sufficit spiritus vitalis accipiat ab illis arteriis, quæ per membranam discurrunt. Aptissima igitur est compositio cutis ad ea officia præstanda, ad quæ fuit efficta. Summa autem eius pars ἐπιδερμίς, [e] quasi supra cutem græcè nominatur, quæ tenuis pellicula est, quasi flos cutis, & sensu caret, ne ea quæ sub tactum cadunt, sensum protinus feriant, sed per hanc interiectam: Separatur autem hæc à cute, per tenuissimum scalpellum, duabus lineis leniter ad angulum ductis iam diuisæ cutis, vel excitata vesica ex aquæ calidæ perfusione, aut ex flamma adhibita; per quam lanii quoque solent pelliculam in suibus à crassiori cute subiecta remouere. At cutis à subiecto corpore scalpello separatur, quam separationem Herophilus δαρσίν [f] nominauit: nam & cutis græcè vocatur δέρμα ἀπὸ τοῦ δέρεσθαι; [g] quod scilicet detrahatur. Demittitur [h] scalpellus acutus, ita alte, vt inuiolatis partibus subiectis cutim vniuersam penetret, quo diuiditur in figuram literæ, X, dein angulus hamo prehenditur, vt cutis à subiecto corpore resoluatur. Vbi autem insignis eius pars resoluta est, posito hamulo, sinistræ manus digitis prehendi debet; scalpelloque transuersis lineis ductis, à subiectis partibus separari, summa cura [i] ne violentur.

E F

Finis Secundi Libri Anatomes.

A

B

VIDI VIDII DE ANATOME

Liber Tertius:

QVI EST DE NERVIS, VENIS, ET ARTERIIS.

De Neruis in uniuersum. *Cap. I.*

C T. 18 figur. 1.

CVM de simplicium partium sectione primum tractandum esse statuerimus, [a] persecuti in superiori libro ossa, cartilagines, ligamenta, mẽbranas, fibras, carnem, adipem, glandulas, cutem, ad neruos aggredimur: Sunt autem corpora q̃dam alba, solida, [b] teretia, & canales, per quos spiritus animales à cerebro singulis corporis partib. distribuuntur, qui cum & sensus, [c] & motus voluntarij vim, impertiant, vt in sequẽtib. libris patebit cum agemus de Cerebro & neruis: duplex neruorũ munus existimari põt; quod vel sentiendi vim dũtaxat impertiũt, vel etiã mouendi: alij. n. ad sensum [d] dũtaxat referũtur, veluti qui ad visũ, gustatũ, auditũ, qui ad tactũ cutis, aut ventriculi pertinent; alij non solũ sentiendi, sed ẽt mouendi facultatẽ afferunt, veluti qui ad musculos feruntur; qui simul cũ facultate mouendi, motu voluntario, impertiunt etiam vim sentiendi sensu tactus. Substantia neruorũ similis [e] est illius partis, vnde oriuntur, cerebri videlicet, & medullæ spinæ. Qui oriuntur à cerebro, cerebri substantiã repręsentant, [f] coactã, ac densiorẽ; qui oriuntur à medulla spinæ, similiter substantiã densã, & coactã, concrescit. n. frigore, & in neruos degenerat; sicut autẽ cerebrũ mollius est, quã medulla; ita nerui qui à cerebro oriũtur, molliores [g] sunt, quã illi qui à medulla Ex ijs qui à cerebro proficiscũtur, molliores sunt qui à priori [h] parte, quã qui à posteriori; ex ijs qui à medulla, molliores sũt qui à superiori, quã qui ab inferiori. Oẽs autẽ siue a cerebro, siue a medulla ducantur, quanto breuiores

D sunt, tantò molliores; quanto [i] longiores sunt, & magis recedunt à sua origine, tãto duriores euadunt; præsertim vbi attingũt partes siccas, veluti ossa. Nerui molles [k] ad sẽsum accõmodãtur, cũ facilius admittãt species obiectorũ; duri ad motũ, cũ validiores sint; circũdãtur aũt duplici [l] tunica, & tenui, & dura; qua inuoluti tã à cerebro, quã a medulla deriuantur. Quãobrẽ triplex [m] substantia in neruo se ostendit: interna, quæ mollis est, & nerui propria; media, quæ ad tenuem mẽbranã refertur, neq; valde mollis, aut dura est; & externa, quæ dura est; quæ substantiæ minus distinctæ conspiciuntur in ramis minutis: si neruũ transuersum præcidas, videbitur interna eius substantia ex [n] fibris, seu filis cõposita; solida tamen, ac sine foraminib. manifestis; [o] nã nerui, qui videndi facultatẽ præbent, substantiam magis habent raram, quã perforatã. Figura oĩum teres [p] est. Magnitudo respondet magnitudini partiũ quib. distribuuntur; præsertim illorũ, qui motui inseruiũt; nã qui sensui, non solũ proportione magnitudinis partiũ distribuuntur, sed etiam pro facultate sẽtiendi magis, [q] vel minus exquisita: vbi opus fuit acriori sensu, impertiti sunt nerui crassiores, vt oculis, ori vẽtriculi; vbi minori, exiles, vt viscerib. Qđ attinet ad numerũ [r] neruorũ; octo paria oriũtur a cerebro, triginta [s] a medulla; quãuis possint plura videri, ob initia, q̃ interdũ nõ simplicia sũt, sed multiplicia: definire tñ neruorũ numerũ oportet, nõ ex foraminib. ossiũ, vnde exeũt, cũ ex eodẽ plures egredi possint, veluti ex secũdo in osse sphenoide, vnde constat prodire secundũ par vna cũ aliqua portione tertij, sed ex du-

a Supra li. 1 c. vlt.
b Gal. 1. li. de Plac c. 9.
c G. li. 1. de Plac. c. 9.
d G. de Arte Med. ca. 11.
e Gal. li. 9. de vsu pa. cap. 14.
f Ga. ibid.
g Ga. ibid. & 9. de vsu p. c. 6.
h Gal. li. artis medic. c. 11.
i G 7. li. de vsu p. c. 14.
K Ga. li. 16. de usu p. c. 2 & l 7. de Pla. c. 5. & 9 de vsu p. c. 6.
l Ga. lib. de forma fœtus c. 5.
m Ga. li. 7. de Pla. c. 3.
n Gal. lib.
o G. 15. de vsu pa. c. 1. & 1. de Pl. cap. 9.
p Ga. lib. 1. de Pl. c. 9.
q Ga. li. de Inst. odor. c. 2. & li. 5. de vsu p. c. 9.
r Ga. li. de dissect. neruor.
s Gal. 7 de Pl. c. 8.

ra membrana,qua inuoluuntur;nam qui eadem inuoluuntur,sub vno,& eodem comprehendi debent;qui diuersa,sub pluribus,ac diuersis:Colligitur hinc neruorum initium,quod alii oriũtur a cerebro, [a] alii à medulla,neque enim à corde, [b] aut dura membrana producuntur, vt nonnulli voluerunt,quemadmodum suo loco ostendemus;sed à qua parte cerebri, & medullæ quilibet neruus oriatur,cui parti,& quo itinere distribuatur,apparebit, vbi singulos persequemur,ad quos iam accedimus. E

a Gal.li.de dissec.ner. c.1. & li.9. de vsu p.c. 6. & c.14.
b Arist. li. 3.de histo. an.c.5.Gal. 6. aphorũ. com.50.

De Neruis qui à cerebro oriuntur. Cap. II.

A cerebro igitur nerui oriuntur octo à dextra,totidem à sinistra parte, & idcircò octo paria nominantur;quamquam tertium par triplex & quintum duplex deprehenditur; ita vt plura numerari possint,quibus addunt instrumenta olfactus,qui neruos esse illa c existimãt: sed cum magis sint processus [d] quidam cerebri,quam nerui;(neq; enim neruorum modo ex caluaria,aut dura membrana exeunt) cumque rami tertio,& quinto pari proximi, ad tertiũ, & quintum par referantur,omnes ad octo,paria reducentur:primum, & secundũ par oritur à basi cerebri anteriori, reliqua sex ad principiũ medullæ cerebri priusq̃ ex caluaria prodeat. T.18.figu.2.3 4 & T. 19. fig. 1.2.

c Valuerda lib.7.c.2.
d Gal.li. de Instr.olfactus.

Primum igitur par neruorum oritur à priori [e] parte cerebri ad basim,vnde + illi emanãt, qui sunt instrumenta olfactus.Est autẽ vterq; hic neruus & mollissimus, [f] & crassissimus,etiã si conferatur [g] cum reliquis neruis totius corporis:nam siqui in brachio,aut crure crassiores sunt,non simplices sunt,sed coagmentati ex pluribus.Porrò substantia adeò mollis est,vt si astringatur,reddat materiam cerebro non dissimilẽ. Fertur vterq; obliq; introrsum supra sinũ vbi residet glandula,pituitam cerebri excipiens;sicq; dexter in sinistrã,sinister in dextrã partem inclinat,ita vt in vnum [h] coeant,& quadratũ quoddã corpus,*a*,efficiant; sed paulo post rursus diducuntur,& dexter ad dextrum,sinister ad sinistrum oculum tendit per foramen ossis cuneiformis; atq; ita in basim [i] oculi inseritur,neque in plures ramos deriuatur, sed latescens,atq; extenuatus conuertitur in telam,quæ quia retis formam refert,ἀμφιβληστροειδὴς [k] græcè nominatur; adeo autem mollis est,vt si simul cogatur,cerebri substãtiã repręsentet: amplectitur [l] hæc dimidiam partem,posteriorem videlicet vitrei humoris.Huiusmodi igitur est natura primi paris neruorum cerebri,qui quamuis πόροι ὀπτικοί [m] à veterib.nominentur; quia.n. oculũ attingunt,habent [n] foramen manifestum;non tñ ad originẽ præseferunt ẽt substantiã, quã mollẽ esse diximus,adeo rarã,vt facile per ipsam penetrare possit spiritũ [o] multitudo. F

e Gal.li.de dissect.neruor. c.2.& li.9.de vsu p.c.8.
f Gal.li.de dissect.neruor.c.2.
g Ga.li. 16. de vsu p.c. 3.
h Gal.l.10. de vsu p.c. 14.
i Gal.li.de dissect.neruor.c.2.
k Gal.li.8. de vsu p.c. 6.
l Gal.li.de diss. neru. c.2.

Secundũ par nascitur à laterib.basis anterioris cerebri,propè originẽ [p] primi: hoc si cum primo conferatur,valde tenue est;est etiam durum,cum non pertineat ad sensum,sed ad motum.Exit ex cerebro per foramen in osse sphenoide insculptũ,propè [q] illud,vnde primũ par exire diximus,sed magis versus inferiorem,atq; exteriorẽ partem; atq; in oculi cauũ iunctus cum primo pari descendit.Quò cũ primũ peruenit,ramulũ profert,qui supra primũ par ascẽdens fertur ad eum musculũ,qui palpebrã attollit & ad eũ,qui rectã oculũ in superiorem partem adducit;quo ramulo producto,tendens sub primo pari aliũ ramũ nõ exiguum profert,qui diuiditur in musculum adducentem recta oculum ad angulũ internũ,atq; alium similiter non obscurũ,qui primò in duas,& tandẽ in complures fibras diuisus,pertinet ad musculũ illũ, qui oculũ rectã adducit ad partẽ inferiorẽ;tertiũ præterea insignem,qui distribuitur musculo circũducenti oculũ uersus angulũ exteriorẽ;postremò aliquas fibras tenues, quæ iunctæ cũ primo pari,distribuuntur exteriorib. oculi mẽbranis;ita vt secundũ par nõ pertineat ad oẽs musculos oculũ mouentes,sed tantum ad quatuor,& præterea ad illum, qui palpebram attollit, non tamen ad musculum temporis. G

m Gal.10. de vsu p.c. 12.
n Gal. 7.l. de placit. c.4.
o Gal.li.16. de vsu pa. c.3.
p Gal. lib. de diss.neruor.c.3.
q Gal.ibid.

Tertiũ par ad mediã propè cerebri basim,vtrinq; à laterib.sellæ à plurib.radicib. [r] proficiscitur,& molliorib.& duriorib.quæ tamen simul coeunt,& eodem duræ membranæ inuolucro tectæ à cerebro discedunt, ita vt vnum [s] vtrinque neruum efficiant. Hic cum primum ex dura membrana,excedit, in tres partes distribuitur: harum prima, *a*, in priorem partem procedens ex caluaria exit statim per idem foramen ossis sphenoidis,per quod secundum par exire diximus in oculi cauũ;ibi autem nexa cum neruis,& arterijs, in duos ramos diuiditur; horum qui maior est, & crassior, supra neruum secũdi paris ad sublimiorẽ oculi partẽ procedit inter mẽbranã os tegentẽ,& adipẽ musculorũ oculi;alter vergit ad exteriorẽ oculi angulũ,& ad supercilium, [t] ac frontẽ ascendit interdũ os perforans,alter ad interiorẽ,iuxtà quẽ exit, perforans aliquando ipsum os ad musculũ,qui oculũ claudit,& in frontẽ distribuitur.At minor ramus inter primũ,& secundũ ramũ secũdi paris sub eo musculo,qui sursũ oculũ adducit,& sub eo,qui palpebrã attollit,quasi trãsuersus procedit ad angulũ oculi internũ,in itinere ramulos impertiens velamento nerui primi paris,& duræ tunicæ oculi;quo cũ peruenit iũctus cũ arteria profecta ex caluaria,vnà cũ neruo primi paris,& vena,quæ ab eiusdẽ anguli exteriorib. venis,in cauũ oculi subit,diuiditur similiter in duos ramulos,qui per paruula foramina in caluariã penetrat,ad durã mẽbranã,qua parte foramina sũt octaui ossis cribri mõ perforati;ea siquidem membrana eiusmodi neruo prædita partim per parua foramina, partim per suturam ad narium [u] causa descendit,& eorũ tunica efficitur.Secunda pars ex plurib.fibris cõposita,grãdiorq; per foramẽ ea de cã insculptũ in osse sphenoide,sub foramine, per q̃ exire secundũ par diximus,ex caluaria egreditur,membranisque obducta,atq; adipe, fertur in partem priorem H

r Gal.li.de neru. diss. c.4.
s Gal ibid.
t Gal.li.9. de vsu p.c. 15.
u Gal.li.9. de vsu p.c. 16.

da

A ad cauum oculi per rimam, quæ in eo se ostendit inter os sphenoides,& quartum malarum,vnde plures ramulos transfert ad musculum [a] temporis,paruulique retiś modo dilatata excipit exiles arterias ascendentes,quæ in palatum,cauum narium,malas,ac musculos,qui iuxta sūt, diuidūtur:impertit etiam inde tenuissimos quosdam ramulos oculo,in cuius cauum penetrat, ex dicta rima exiens;tectaque inferiori parte caui ab illo osse duplici,quod suturam repersentat,neruum vnum impertit partibus inferiorem oculum amplectentibus,atque deinde alium, qui versus angulum exteriorem tendens,perforato osse descendit in cauum illud,quod in tertio osse malarum latet,& per membranā, qua illud obuoluitur transiens,iunctus cum arteria tenuissima,reuertitur versus angulum oculi internum,& in nares penetrat perforatas, ibique partim in [b] internam ipsarum membranam diuiditur,partim fertur ad radices dentium prioris partis,quibus ramulis ita deriuatis,exit ex oculo vnà cum arteria per foramen, quod ad inferiorem oculi marginem continetur ad musculos,δ,faciei;tertia pars crassior adhuc,& posterior,quam aliæ duæ iā expositæ,ex caluaria egreditur,per foramen quod in extremo osse sphenoide versus posteriorem,atque exteriorem partem continetur,amplum inter illud per quod proximè diximus egredi secūdam partem;& illud paruum,per quod minor ramus arteriæ carotidis in caluariam ascēdit:cum primum autem ex caluaria prodijt,multis membranis obuo

B lutus in plures ramos diuiditur.Horum primus,ε,per temporum musculum descendit [c] versus partem priorem,& musculo abdito in ore plures fibras impertit, & in latere temporis interdum,σ,chorda,α,perforata,interdum non perforata ad faciem peruenit,vbi musculis buccarum [d] ramulos distribuit;adeo autem nectitur cum secundo eas mouente,& cute innata,vt separari minimè possit;deinde in gingiuas,extremum palatum,glādulasque ibi collocatas diuiditur.Secundus,ζ,ramus ab eodem loco à quo primus deriuatur,æque crassus, eidem temporis musculo illigatus,quo perforato ad maxillæ articulum [e] ibi cum ligamento iungitur,descenditque ad priorem partem musculi massiteris externi,vbi diuisus,tādem in eiusdem chordam definit.Tertius, η, ramus non minoris magnitudinis fertur per priorem partem musculi,abditi in ore,retisquè modo dilatatus complectitur venam,& arteriam ibi sitam, atq; vnà cum ipsis progreditur per posteriorem,& superiorem partem commissuræ maxillæ ad anteriorem radicem auris, vbi in multos ramulos diuiditur distributos musculo temporis, [f] atq; auriculæ imę præsertim.Quartus,θ,ramus maior est,descendit autem per exteriorem partem musculi in ore abditi,vnde neruulum tenuem,sed longum transfert ad Quintum maxillæ musculum,qui os aperit:& ad illos qui sub mento siti partim ad os hyoides,partim ad linguam per-

C tinent.Sed cum ad maxillæ foramen internum peruenit:per ipsam ingressus radicibus [g] inferiorum dentium distribuitur,ita tamen vt vna particula per exterius maxillæ foramen à priori parte egrediatur ad musculos, labium,& cutem ibi collocatam . Quintus, ι, ramus paulo minor quarto,fertur per musculos in ore abditos à latere ad inferiorem linguæ partem , & ibi in dimidium linguæ vsque ad summū diuiditur.Præter quinq; ramos, quos à tertia parte nerui tertii paris deriuari diximus,tres,aut quatuor alii ramuli oriuntur, qui in musculos desinunt in ore latentes : complectitur hæc tertia pars tertii paris neruum illum , quem veteres quarto pari tribuerunt.

Quartum par illud ponēdū videtur,quod pro minori radice quinti paris numerari solet; incipit autem propè initium medullæ spinæ,à media planè basi [h] cerebri,non molle,vt tertiū par,sed durius, [i] & nonnihil sub cerebro procedit vtrinque à latere versus priorem partem, atq; inter secundū,ac tertium par dura membrana obducitur,& aliquando solum , aliquando iunctum cū parua arteria per foramen secundi paris in cauum oculi subit,vbi in illum musculū diuiditur,qui rectâ oculum adducit ad angulum externum,neq; vllum euidentem ramū transfert vel ad musculum temporis,vel ad eum qui est abditus in ore.

Quintum par oritur à medio spacio inter exitum medullæ ex caluaria,& eius initium:inci-

D pit autē à multis [k] ramulis partim duris partim mollib ex mollib.simul coeuntibus fit neruus vnus,λ,mollis;ex duris alter,qui durior est,κ,sed ambo simul coeūtes,& dura mēbrana inuoluti tendunt in foramen [l] illud ossis tēporū,quod in processu eius lapidis duritiē referēte à priori parte in interna caluaria conspicitur; terminatur id foramen in sinū paruū;in quo à priori parte paruulū foramen deprehēditur,per quod ingreditur vnus ex dictis neruis, durior. ſ.vbi per os illud lapidis modo durū,quasi per canaliculū progreditur versus partē cerebri anteriorem;in itinere aūt comitē adiūgit arteriā,quæ in canaliculū ea de causa perforatū ingreditur: deriuatur hæc ab ea,quæ in durā membranā diuiditur;vbi aūt aliquātisper progressus est versus partē priorē,reflectitur unà cū arteria per canaliculū versus partē posteriorē, adeò obliq; vt versus inferiorē simul,atq; exteriorē partem ducatur,sicq; in primū sinū illius ossis descendit,vbi per canaliculū perforatum arteria vnū ramulū impertit mēbranæ,ac reliquis particulis in eo primo sinu cōtētis . Inde neruus adhuc integer cū arteria canaliculo inclusus,vlterius progreditur versus partē posteriorē per processum mastoidē,vnde arteria seiungitur, quæ redit in caluariā per paruulum foramen sitū in parte posteriori eiusdē duri processus, in quam ingressa erat per aliud similiter paruulū,sed à priori parte collocatū.At neruus idē adhuc manens ex osse tandem prodit per foramen sitū in imo osse temporum, inter mastoidem proces-

a Ga lib.9. de vsu p.c. 13.

b Gal. lib. 9.de vsu p. c.16.

c Gal. li.9. de vsu p.c. 13.

d Gal. li.9. de vsu p.c. 15.

e Gal.li.de neru.disse. c.5.

f Gal.li.de neru.disse. c.5.

g Gal.9. li. de vsu p.c. 15.& li de neru. diss. c 5.

h Gal. li.9. de vsu pa. c.9.

i G.lib.de neru. diss. c.5.& li.9. de vsu p.c. 9.

k Gal.li.de neru. diss. cap.6.

l G.lib de ner.dis.c.6 & li. 9. de vsu p.c.10.

ſum,& radicẽ ſtiloidis;ſtatim autem atque egreſſus eſt per partes quæ maſtoidi proceſſui innaſcũtur,ſub radicem auris fertur ad partem priorem,dum ad maxillam pertineat, vbi in multos ramos ſeparatur:horum vnus,qui infimus eſt,per maxillam procedens diuiditur in muſculum maſſiterem,& in alterum latum, [a] ac membranam carnoſam referentem,qui primus ponitur in ijs,qui faciem mouent.Alter qui medium locum occupat,tenuis admodum glandulis, ac membranis diſtribuitur iuxta auriculæ radicem collocatis.Tertius,qui maior,& ſublimior eſt tam primo,quam ſecundo in imam auriculã vndiq; diſtribuitur.Sed præter hos tres ramos, præbet cum ex oſſis foramine egreditur tenuiſſimas fibras muſculo,qui maxillam deorſum adducit,& os aperit à proceſſu ſtiloide orto,tũ tertio oſſis hyoidis,qui ſimiliter à proceſſu ſtiloide proficiſcitur.At neruus quinti paris,quem molliorem eſſe diximus,cum ad extremum prædicti ſinus vnà cum duro peruenit,ſeiungitur ab eo,qui in paruulas fibras diductus,per foramina quæ in intimo eo ſinu vix perſpici poſſunt fertur ad ſecundum,& tertium ex illis ſinibus, qui in eodem duro oſſe ſiti ſunt,ibique deſinit. E

a Gal. lib. de ner.diſ. c.6.

b Gale. de neru.diſſectio.c.7.& 9 de vſu p. c.11.

Sextum [b] par paulo magis verſus inferiorem,ac poſteriorem partem initium ſumit à fibris compluribus quæ ſimul iunguntur,non tamen adeò coeunt,vt vnum omnino efficiant,ſed ſemper duo diſtincti deprehenduntur,qui ſimul iuncti,atque eodem duræ mẽbranæ inuolucro tecti ex eodẽ foramine ex caluaria egrediũtur,ita vt vtrinq; neruus ſexti paris,quamuis vnus ponatur,cõſtet tñ ex duob.& ita egreditur per furamẽ ex caluaria,quod cõiter pertinet ad os tẽporũ,atq; occipitij. F Sed cũ primũ egreſſus eſt ex duob. neruis,quib. continetur,minor , μ, qui magis vergit ad partẽ priorẽ,recta deorſum tendit ad muſculos linguæ,ac faucium;atq;ad partes in ore collocatas:maior,qui ſpectat magis ad partem poſteriorem , ſtatim ramum præbet vtrinque ſeptimo pari muſculorum dorſi;tum deorſum pergens alium,ν, transfert ad eos muſculos gutturis proprios,qui supernè incipientes deorſum feruntur:præbet item fauciũ muſculis duos ramos,ξ,& aliquando plures,quorum qui magis inſignis eſt,fertur ad muſculum illũ, qui à gula ad guttur pertinet.Quod ſupereſt ex hoc neruo ſub vena iugulari,& arteria carotide deſcendit ad initium caui thoracis,vbi ac ſi bipartitus eſſet,inſignem radicem , ο, transfert ad interiorem ſedem radicis primæ coſtæ thoracis,& ſub membrana coſtas ſuccingentem; inde per radices reliquarum coſtarum procedens miſcetur cum aliquibus ramulis neruorũ , qui à medullæ ſpina orti feruntur ad ſpacia media inter coſtas:ſtatim autem vbi grãdis hic ramus exit ex ſepto tranſuerſo,diuiditur in [c] partes alimento inſeruientes,vt mox ſubijciemus.Paulò infra grandem ramum iam dictum,naſcuntur à neruo ſexti paris aliqui ramuli,π,qui feruntur ad octauum muſculum caput mouentem,ortum ab oſſe pectoris, & iugulo , & deſinentem in proceſſum maſtoidem:ijdem ramuli feruntur ad muſculum mouentem os hyoides, & ad illum,qui ab oſſe hyoides natus tendit ad primam cartilaginem gutturis. G His ramulis ita productis ingreditur in cauum thoracis,vbi neruus dextri lateris verſus interiorem partem interdũ duos,interdum tres ramulos profert,vnum ſub altero , qui in vnum coeunt , ρ, Tranſit hic ſub arteria [d] quæ ad dextrum brachium fertur, vnde ſurſum reuertitur innexus dextro lateri aſperæ arteriæ,membranam,quæ tendit vſque ad dextrum latus gutturis, inhæretque glandulæ dextri lateris gutturis,vndè in multos ramulos,σ,deriuatur,qui ſex muſculis gutturis à ſuo latere [e] diſtribuuntur,quatuor ſcilicet illis,qui ſecundam cartilaginem ad tertiam adducunt,& eatenus guttur aperiunt,& duobus illis,qui tertiam cartilaginem adducũt ad primã, ita vt guttur claudant;namque hi ſex muſculi infernè incipientes ſurſum feruntur , & idcircò recurrentibus neruis egent,qui quod voci inſeruiant,vocales à [f] Galeno dicuntur.At neruus ſiniſtri lateris vbi ingreſſus eſt in cauum thoracis,ſimiliter deſcendens verſus partem interiorem interdum tres , interdum duos profert ramos, τ , vnum ſub altero,qui ſub arteria, quæ ex corde deſcendit,ſtatim in vnum coeunt;hic circa [g] eam reuolutus,reuertitur ſurſum per mẽbranam innixus ſiniſtro lateri aſperæ arteriæ,diuiditurque in eoſdem muſculos gutturis à ſiniſtro latere,in quos dextrum à dextro diuidi oſtendimus. [h] Appellantur ambo quà ſurſum reuertuntur ad muſculos claudentes [i] guttur,nerui recurrentes:ſed poſt deriuationem neruorum recurrentium dexter neruus ſexti paris ramum,υ,profert,qui cum neruulo profecto à plexu eiuſdem ſexti paris iunctus, ſub arteriamque aſcendens fertur ad baſim cordis,vbi in neruoſum plexum deſinit.Siniſter ſimiliter ramum,υ,profert,qui reflexus circa venam arterialem ad neruoſum plexum ſub baſi cordis nexum terminatur. H Verũ vbi tam dexter,quam ſiniſter neruus iuxta pulmonis radicem tranſeunt,multos ramulos,Φ,impertiunt tum pulmonis inuolucro,tum aſperæ arteriæ,& vniuerſæ ſubſtantiæ pulmonis.Reliqua portio vtriuſque nerui,tã à dextro latere,quam à ſiniſtro deſcendit gulæ per laxiorem membranam illigata,cui aliquot ramulos,χ,impertit,inde vtraque in duos ramos,ψ,diuiditur,qui ita obliquè feruntur,vt dextri ad dextrum,ſiniſtri ad ſiniſtrum latus pertineant.

c G. lib.9. de vſu pa. c.11.

d G. lib.7 de vſu p.c. 14.& li.16. de vſu p.c. 4.

e Ga.locis citatis.

f Gal.1.de loc.aff capit 6.

g G lib.7. de vſu pa. 14.& li.16. de vſu pa. c.4.

h Paulo ante.

i G. loc citatis & li. 7.de vſu p. c.15.

Quatuor hi rami vnà cum gula perforant ſeptum tranſuerſum , cui nullum ramum impertiunt,ſed plures ramos proferunt,qui primò ventriculi os intexunt,dein priorẽ,ω,ac poſteriorem,A, ventriculi partem cõplectuntur;ab illis autẽ qui pertinent ad partẽ poſteriorẽ oris vẽtriculi proficiſcitur ramus,B,vnus,ſiue ex ſimplici,ſiue ex duplici cõpoſitus,q ad neruoſũ plexũ meſenterij terminatur ad primã vertebrã lũborũ.Ab illis verò q dextrũ latus oris vẽtriculi con-

A li cōtexunt,grādior ramus, C,deriuatur,qui ad inferius vētriculi oſtiū progreditur,interim ra
mos aliquot diſtribuens,& priori,& poſteriori parti ventriculi.Idē,D,ſub inferiori oſtio venę
portæ inhærens,ad iecinoris cauum progreditur,& in eius inuolucrū diuiditur.Reſtant ex ſex
to pari neruorum exponendi rami,E,illi grandes,quos iunctos neruis [a] à medulla ſpinæ de-
ductis pertinere ad radices,F,coſtarum,& media ipſarum ſpacia,ac per ſeptum tranſuerſum
tranſeuntes partibus alimento inſeruientibus diſtribui diximus [b]. Ergo vbi vna cum magna
arteria ex ſepto tranſuerſo egrediuntur;dexter,G,ternas profert propagines,quarum prima
,H,inferiori membranæ omenti iungitur, & per ipſam deſcēdens in aliquot ramos deriuatur,
qui diſtribuuntur dextræ parti, I,eiuſdem membranæ, & colo inteſtino, quod ab ea,quaſi à
meſenterio comprehenditur:eorum etiam tenuiſſimus ramus, L, impertitur primo inteſtino,
quod duodenum appellant,& initio ieiuni;tum alius,M, longè craſſior ad membranam ſupe-
riorem omenti pertinet. Reliqua portio, N, primæ propaginis iam dictæ in iecinoris cauum,
& fellis veſicam diuiditur. Secunda propago, O, in dextrum renē,& pingue eius inuolucrum
inſeritur.Tertia,P,propago grandior vtraque iam dicta ad primam vertebram lumborum de
ſcendens dextræ parti meſenterij, & inteſtinis ibi alligatis impertitur. Sub prædicta triplici
propagine,quod reliquum eſt grandioris rami dextri lateris ex ſepto tranſuerſo deſcenden-
B tis veſicæ,Q,& vtero etiam in fœminis impertitur.Siniſter ramus,R,grandior eodem ferè mo
do ac dexter diſtribuitur;transfert enim propaginem, S,ad inferiorem omenti membranam,
quæ antequam ad lienem pertineat, duos impertit ſurculos,qui ſimiliter diſtribuuntur infe-
riori membranæ omenti,& colo inteſtino qua ventriculum attingit; impertit & ramos, T,ven
triculi fundo à latere ſiniſtro,& ſuperiori membranæ omenti; inde & prima propago,*,in lie-
nem,V,ſe inſerit,tenues quoſdam ramos ventriculi fundo impertiens. Secunda propago, X,
ramos diſtribuit meſenterio, & inteſtinis ſui lateris . Tertia, Y, tendit ad renem ſiniſtrum.
Quod reliquum eſt ex hoc ſiniſtro ramo grandiori ad ſiniſtrum veſicæ,Z, atq. vteri latus pro-
greditur: cæterum ab illis propaginibus, quæ ad meſenterium pertinent,ramuli interni cum
venis,& arterijs ſeminis materiam deferentibus,ad teſticulos deferuntur.Cæterum membra
na qua ſextum par inuoluitur,cum ex caluariæ foramine egreditur,fibras,8, aliquot eius ner-
ui accipiens ſiue obſcuras,ſiue manifeſtas,in ſubſtantiam quandam,∞ ,ibi degenerat duram,
neruoſamq. [c] licet carnis colorem præſeferat. Habet ſubſtantia hæc figuram oleæ, & inter-
dum ſimplex,interdum duplex ab vtroque latere deprehenditur;finitur autem in neruū,qui
per ceruicem deſcendens,cum ramulis iungitur neruorum,qui à primo,ſecūdo,quarto,quin-
to,& ſexto pari; vel primo,ſecundo,quinto,ſexto , & ſeptimo medullæ vertebrarum ceruicis
deriuantur,ita vt plexum quendam efficiat in vtroque latere ceruicis,& nouam aliam ſubſtā
tiam quaſi ex neruo concreto ſimiliter [d] oleæ figuram referentem aliquibus locis producat.
C Ab hoc plexu feruntur ramuli, ϰ, plures,ad baſim cordis,& vnus, ϖ, vtrinque ſæpe ad ſeptum
tranſuerſum,qui deinde augetur à quarto,& quinto pari neruorum ceruicis. Ab eodem ple-
xu oritur neruus, ϖ,ille,qui deſcēdens per thoracem iuxta radices coſtarum ad meſenterij ini
tia pergit, quem neruum Veſalius [e] incipere ait ab alio neruo tranſmiſſo ad primam thora-
cis vertebram à magno neruo ſexti paris per iugulum deſcendente.

Septimum par, vt durius [f] eſt,ita ex duriori parte oritur;ex medulla enim paulo ſuperius
quam ex caluaria exeat,incipit à multis initijs inter ſe diſiunctis, quæ deinde vtrinque in vnū
neruum conuertuntur;egreditur hic per foramen oſſis occipitij,quod ad eius baſim ſitum eſt,
inter illud,vnde exire ſextum par neruorum diximus,& aliud,quod maximum eſt , vnde ſpi-
næ medulla deſcendit; vbi ex caluaria prodit ramulos, ϖ, profert, ad partes, quæ iuxta pro-
ceſſum ſtiloidem ſunt,& ad neruum ſexti paris ſui lateris , cum quo iunctus procedit ad radi-
cem linguæ,ad quam cum peruenit,minorem ſui partem diſtribuit per muſculos, [g] qui ad ip
ſam,atque os hyoides pertinent; maiorem [h] linguæ, in qua tota conſumitur in plures fibras,
quarum aliquæ miſcentur cum fibris quinti rami,qui à tertia parte tertij paris neruorū profe
ctus in linguam diuiditur.

Octauū par neruorum numerant nonnulli [i] illud,quod ab alijs [k] pro tenuiori radice ter-
D tij paris ponitur; oritur autem tenui admodum initio à baſi illorum cerebri proceſſuum , qui
clunis figuram repræſentat, vnde ad latus baſis cerebri progrediens fertur ad partem ante-
riorem,dura membrana tectum,& propriè ad eam regionem,vbi ex ambitu duræ membranę
excedunt ſecundum,tertium, & quartum par; proficiſcitur ergo dura membrana tectum ad
foramen quinti paris,per quod penetrat in cauum oculi,& in muſculum illum diuiditur,qui in
angulo oculi interno collocatus oculum circumducit verſus angulum internum.

a Gal. li. de diſſect. neruorum ca. 10.
b Sup. Paulo ante & Gal. lib. 16. de vſu par. c. 5
c Gale. 16. lib. de vſu par. c. 5.
d Gal. li. 16 de vſu par. c. 5
e Veſa. lib. 4. c. 9.
f Gal. lib. 9 de vſu par. c. 12.
g Gal. li. de neruo. diſſ. c. 8.
h Gal. li. 9. de vſu par. c. 12.
i Falop. ll. de anato. obſeru.
k Vueſal. libr. 4. cap. 6. & Valu. li. 7. c. 2.

 E

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, QVI FIGVRIS Tabulæ XVIII. & XIX. inſcripti viſuntur, declaratio.

TAB. XVIII. FIG. I.

PRæſens figura monſtrat neruos totius corporis in hunc modum:

Caput oſtendit neruos, qui inde oriuntur.

Dextrum latus monſtrat neruos, qui à medulla ſpinæ orti per dextrum corporis latus diſtribuuntur.

Siniſtrum latus monſtrat diſtributionem neruorum, qui à ſexto, & ſeptimo pari cerebri in ipſum diuiduntur.

Qui neruus proprie, ad quam partem feratur in ſequentibus figuris declaratur.

TAB. XVIII. FIG. II. III. IV. & TAB. XIX. FIG. I. II.

QVinque ſequentes fig. (2. ſcilicet 3. & 4. Tab. xviij. & 1. ac 2. Tabul. xix.) monſtrant neruos à cerebro emanantes.

Tabul. 18.

II Antequam ex dura membrana prodeant.

III Poſtquam prodierunt.

IV Eorundem progreſſum extra caluariam.

Tabul. 19.

I Sexti, & ſeptimi paris diuiſionem per inferiorem corporis partem.

II Neruos recurrentes.

Numeri 1.2.3.4.5.6.7.8. in tribus prioribus figuris monſtrãt ordine octo paria neruorum cerebri.

† In ijſdem monſtrat inſtrumenta olfactus.

α In ſecunda & tertia figura monſtrat quadratũ corpus ex concurſu neruorum primi paris.

In ſecunda figura proprie notat:

3· Primam partem tertij paris.

3·· Secundam partem tertij paris.

3··· Tertiam partem tertii paris.

* Duos ramulos, qui à radice medullæ orti augent ſextum par.

TAB. XVIII. FIG. III.

MOnſtrat hæc tertia figura neruos à cerebro emanantes ſtatim ex dura mẽbrana egreſſos, qui numeris ſuis ordine notantur, proprie autem tertium par diuiditur in tres partes.

α Prima pars tertii paris.

β Secunda pars.

γ Tertia pars.

TAB. XVIII. FIG. IV.

MOnſtrat hæc quarta figura neruos à cerebro emanantes, & iam ex caluaria egreſſos.

Numeri monſtrant ordine vnumquodq; par.

δ Ramuli, qui à ſecunda parte tertij paris pertinent ad muſculos faciei. F

ε Primus ramulus qui à tertia parte tertij paris pertinet ad muſculos temporum.

ζ Secũdus ramus, qui à tertia parte tertij paris fertur ad externum muſculum maſſiterem.

Γ Cerebrum.

η Plexus neruorum ſexti paris in ceruice oleam referens.

η Tertius ramus tertiæ partis tertij paris, tendens ad internum muſculum maſſiterem.

θ Quartus ramus tertiæ partis tertij paris qui per internũ maſſiterem fertur ad maxillam & dentes. G

ι Quintus ramus tertiæ partis tertij paris tendens ad linguam.

κ Anterior ramus quinti paris audiendi vim præbens.

λ Poſterior, ac durior ramus quinti paris, qui extra fertur ad radicem proceſſus maſtoidis.

μ Ramus, qui à ſexto pari fertur ad muſculos linguæ, ac faucium.

ν Ramus, qui à ſexto pari fertur ad muſculos gutturis ſupernè deorſum tendentes.

TAB. XIX. FIG. I.

HÆc figura monſtrat diuiſionem ſexti, & ſeptimi paris neruorum cerebri in partes capiti ſubiectas. H

λ Sextum par neruorum cerebri.

μ Septimum par.

ν Ramus qui à ſexto pari deſcendit ad muſculos gutturis.

ξ Ramuli qui à ſexto pari tendunt ad muſculos faucium.

ο Inſignis ramus ad interiorem ſedem radicis primæ coſtæ thoracis, & ſub membranam coſtas ſuccingẽtẽ procedens.

π Ramuli, qui a ramo ſexti paris feruntur

TABVLA XVIII.

tur ad octauum musculum mouentem caput.

ρ Neruus recurrens dextri lateris.

σ Ramuli à recurrentibus neruis ad musculos gutturis.

τ Sinister neruus recurrens.

υ Ramus, qui à sexto pari fertur ad basim cordis.

φ Ramuli, qui in pulmonem diuidũtur.

χ Ramuli qui à sexto pari neruorum impertiuntur gulæ.

ψ Diuisio dextri ac sinistri nerui sexti paris in duos ramos ad os ventriculi tendentes.

ω Nerui qui priorem partem ventriculi amplexantur.

A Nerui ad posteriorem ventriculi partem tendentes.

B Ramus, qui à neruis posteriorem ventriculi partem occupantibus fertur ad plexum neruorum mesenterij, ad primam lumborum vertebram.

C Ramus, qui ad inferius os ventriculi pertinet.

D Ramus qui ad iecinoris cauum progrediens in eius inuolucrum diuiditur.

E Grandiores rami ex neruis sexti paris, qui iuncti cum neruis à spinæ medulla ortis inseruntur ad radices costarum.

F Rami, qui ad radices costarum pertinent.

G Dexter grandis ramus.

H Prima propago grandioris rami, quæ inferiori membranæ omenti iungitur.

I Ramulus, qui à nuper dicta propagine pertinet ad dextrum latus inferioris membranæ omenti & colum intestinum.

L Ramulus, qui ad duodenum intestinũ, & initium ieiuni progreditur.

M Crassior ramus, qui ad superiorem omenti membranam procedit.

N Portio primæ propaginis iam dictæ, quæ in cauum iecinoris, & vesicam fellis diuiditur.

O Secunda propago dextri grandioris rami nuper dicti, quę in dextrum renem, & pingue eius inuolucrum distribuitur.

P Tertia propago quæ ad primam vertebram lumborum descẽdens, dextræ parti mesenterij, & intestini ibi alligatis impertitur.

Q Rami à dextro grandiori ramo ad vterum, & vesicam tendentes. E

R Sinister grandis ramus.

* Prima propago sinistri trunci.

S Ramus ad inferiorem omẽti membranam, & colum intestinum qua ventriculum subit, pertinens.

T Ramus ad sinistrum latus fundi ventriculi & ad superiorem omenti membranam procedens.

V Rami ad lienem tendentes.

X Secunda propago quæ ramos impertit mesenterio, & intestinis sui lateris.

Y Tertia propago, ad sinistrum renem progrediens. F

Z Rami ad sinistrum vesicæ, & vteri latus tendentes.

υ Fibræ quæ à neruo sexti paris profectæ desinunt in membranam ipsum ambientem.

∞ Dura, ac neruosa substantia oleam referens.

χ Ramulus ab olea ad basim cordis procedens.

ττ Ramulus ab olea pertinẽs ad septum transuersum.

π Neruus ab eadem olea iuxta costarũ radices descendens ad initia mesenterij.

τγ Ramuli à septimo pari neruorum cerebri tendentes ad partes iuxta processum stiloidem. G

TAB. XIX. FIG. II.

MOnstrat hæc figura neruos recurrentes.

Γ Guttur.

Δ Truncus sexti paris neruorum cerebri.

Θ Arteria carotidis.

Κ Nerui recurrentes.

Λ Aspera arteria.

Ξ Portio magnæ arteriæ dextrum brachium petentis.

Π Rami asperæ arteriæ. H

Σ Truncus magnæ arteriæ ascendentis.

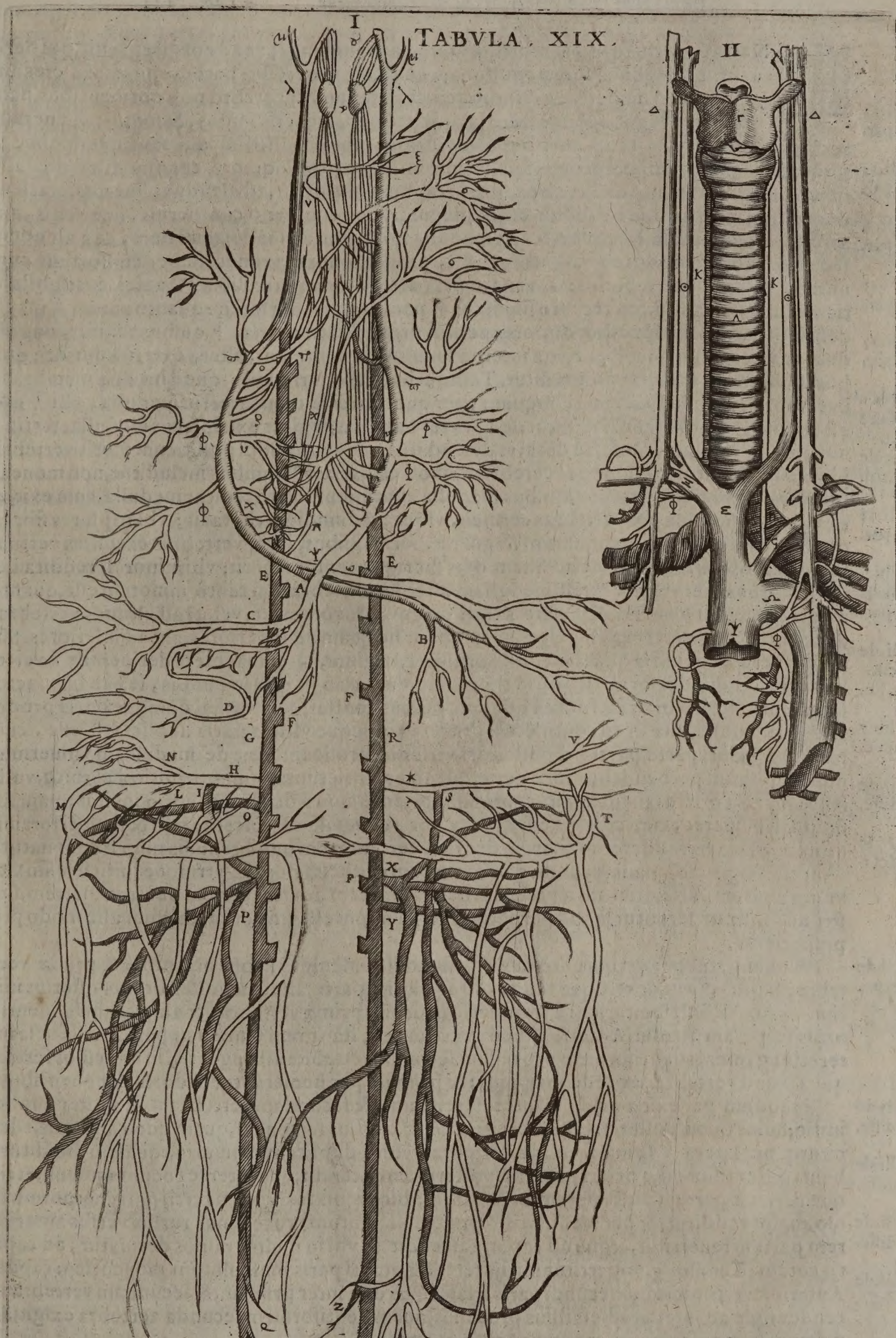
G Ramus magnæ arteriæ sinistrum brachium petentis.

Ψ Principium magnæ arteriæ cum duobus ramis, quos vocant coronarias arterias.

Φ Initium recurrentium neruorum.

Ω Truncus magnæ arteriæ descendentis.

De

TABVLA. XIX.
I
II

De medulla spinæ, & neruis qui ab ea deriuantur. Cap. III.

Narratis neruis qui à cerebro oriuntur, proximum est vt ad eos pergamus, qui deriuantur à medulla spinæ, postquam ex caluaria excessit; natura enim hanc creauit, vt neruos [a] impertiret reliquis partibus neruum à cerebro non obtinentibus, nam necesse esset aut neruis carere, & idcircò expertes esse sensus, & motus; aut neruos accipere à cerebro, qui cum partibus compluribus graciles distribui debeant, iter minimè [b] tutum fecissent; quamobrem opus fuit neruorum initio propinquiore, cuiusmodi est medulla spinæ, quæ plurimum [c] differt ab ea, quæ in ossibus continetur, ad alendum, siue madefaciendum destinata; nam hæc humidior est, & pinguior, sine consortio cum neruis, sine venis, aut arterijs insignibus, sine inuolucro. At medulla spinæ non ad madefaciendum, aut alendum sed ad neruos [d] producendos instituta est, propter quos maximum habet consortium cum musculis. Tegitur membranis; [e] venarum, & arteriarum non exilium est particeps; substantiam habet non adipi, sed cerebro similem; [f] paulo tamen duriorem; quanto autem [g] magis descendit, tanto durior est; & duriores neruos profert. Membranæ, [h] quibus tegitur, sunt illę duæ, quæ cerebrum inuoluunt; vna interna tenuis vasa continens, altera externa durior; quibus inuoluta ex caluaria progreditur. Tantum hoc est discriminis, quod hæ duæ membranæ in cerebro medium spacium relinquunt; per quod arteriæ mouentur; in medulla, vbi [i] non est eiusmodi motus, simul iungũtur: sed præter has duas, tegitur extrinsecus medulla, tertia [k] membrana valida, neruosa, ac dura; vt defendatur, neque abrumpi possit, cum motis vertebris plurimum flectitur; ea non eget cerebrum, quod caluariæ ossa, quibus includitur, non moueantur, quemadmodum vertebræ, quibus medulla continetur. Progreditur medulla, cum exit, *a*, ex caluaria, simplex per vertebras ceruicis, vsque ad dimidium thoracis; vbi in plures fibras, quasi in chordas diuiditur, quarum singulæ ex foraminibus, inter vertebras exeuntes vertuntur in neruos duriores, donec ad finem ossis sacri, peruentum fuerit; vbi minor [l] reddita desinit. Neque enim verum [m] est, medullam aliarum vertebrarum tantò minorem esse, quanto magis descendit; cum ad illas partes vnde magni nerui oriuntur, veluti ad vltimas vertebras, *b*, ceruicis, & ad vertebras lumborum, *c*, crassior sit, quam ad superiores, aut ad inferiores. Sũt autem neruorum paria quæ à medulla oriuntur, triginta, [n] cum septem deriuentur à vertebris ceruicis, duodecim ab ijs quæ in thorace, quinque ab ijs quæ in lumbis, sex ab osse sacro: scire tamen licet, vbi os sacrum ex quinque ossibus constat; non sex, sed quinque paria produci ab ea medulla, quæ in eo continetur: præterea quinque vltima paria duplicia [o] esse, cum partim à priori parte, partim à posteriori vtrinque prodeant. Hæc de medulla in vniuersum, nunc sigillatim perpendendi sunt nerui, qui ab ea proferuntur; sumpto initio à ceruice, vnde septem paria oriri diximus: quorum primum, & secundum a duplici [p] initio incipit, nam si à simplici inciperet, cum crassius esset, læderetur ꝑ commissura vertebrarum & maiori foramine imbecillius os redderet primarum duarum vertebrarum quod tenuius fuit: hæc vt natura vitaret, tam primo, quam secundo pari neruorum ceruicis, duplex vtrinque initium effinxit, vnum à priori parte, alterum a posteriori: vbique autem dextri nerui ad dextram partem, sinistri ad sinistram feruntur, quod perpetuo accipiendum est, nisi eorum ductum alio modo proposuerimus.

Primum igitur par neruorum exit ex [q] foramine insculpto in osse occipitij, & primæ vertebræ, duplici initio, & vtroque tenui, vno a priori, *a*, parte, altero a posteriori. *b*, Posterius initium musculo distribuitur, qui a transuerso processu primæ vertebræ, & aliquarum sequentiũ ortus scapulam attollit. Anterius quod gracilius est, ita vt non semper appareat, iuxta latus teretis ligamenti dentiformem processum secundæ vertebræ astringentis, in musculos fertur, qui a priori vertebrarum sede incipiunt; & primum par numerantur in dorsum mouentibus.

Secundum par exit a medulla inter [r] primam, & secundam vertebram, similiter duplici initio; huius quod posterius est, *d*, licet gracile sit, crassius tamen est, quam quod anterius, educiturq. per latera [s] spinæ secundæ vertebræ; vbi in duplicem ramum inæqualem diuiditur; huius qui crassior est, a priori parte ad posteriorem, *e*, tendit, qua inter se coeunt musculi, vtrinque ceruicis partem posteriorem occupantes; ibique mixtus [t] cum tertij paris neruorum ramo, maior redditur; & per medium dictorum musculorum procedens, rursus versus anteriorem partem reuertitur, atque ad caput, *f*, ascendit [u] vbi in multos ramos deriuatur, ad capitis cutem. Tenuior *g*, impertitur initijs tertij, & quinti paris musculorum mouentium caput. Anterius vero initium, *h*, secundi paris à lateribus exit inter primam, & secundam vertebram, tendensque ad latera radicis illius processus, quem dentiformem secunda vertebra exigit, ad primum par musculorum caput mouentium fertur.

Tertium par, *i*, ex communi foramine [x] secundæ, & tertiæ vertebræ à medulla emanat; statimq. in duos ramos diuiditur, quorum posterior, *l*, retrorsum flectitur, ac inter musculos ceruicem extendentes, hoc est inter septimum, & octauum par musculorum dorsi: deinde sub secundo pari musculorum mouentium caput abditus, ad secundæ vertebræ spinam progreditur;

---

a Gal li. 12 de vsu par. c. 15.
b Gal. li. 12 de vsu par. c. 15.
c Gal. li. 8. de vsu par. c 4.
d Gal. li. 12 de vsu par. c. 15.
e Gal. li. 13 de vsu par. c. 8.
f Gal. lib. 1 de mot. mu scul. c. 1.
g Gal. 3. de alim. facul. c. 10.
h Gal. li. 13 de vsu par. c. 8
i Gal. ibid.
k Gal. li. 13. de vsu par. cap. 8
l Gal. li. de ossib. c. 8.
m Sup. lib. 2. c. 4.
n Gal. lib. 7 de Plac. c. 8.
o Gal. li. de neru. disse. c. vlt.
p Gal. li. de neru. disse. c. 11.
q Gal. li. de diss. neruo. c. 11.
r Gal. li. de neru. disse. c. 12.
s Gal. li. de neru. disse. c. 12.
t Gal. li. de neru. disse. c. 12.
u Gal. li. de neru. disse. c. 12.
x Gal. li. de neru. disse. c. 13.

T. 20. figu. 1. & Ta. 21. fig. 1.

F G H

tur;

A tur;inde à coitu musculorum posteriorem ceruicis partem occupantium prodiens, fertur per latera ceruicis ad musculum,qui ex carnosa membrana constitutus,buccas [a] mouet. Prior ramus, *m*, in quatuor partes diducitur; quarum prima,*n*, primo, & secundo musculo ex dorsum mouentibus distribuitur.Secunda,*o*,decliuis procedit ad quartum par neruorum ceruicis;vbi cum eius ramulo mixta in prædictos musculos finitur.Tertia,*p*,sursum procedit,iungiturque cum ramo posterioris initij secundi paris ad cutem verticis pertinente. Quarta,*q*,impertitur musculis,qui transuersis vertebrarum processibus nexi ceruicem in latera mouent, & illi, qui à transuersis processibus ceruicis ortus,scapulam mouet.

Quartum par egreditur à medulla inter [b] tertiam, & quartam vertebram, & perinde ac tertium in duos ramos diducitur,quorum posterior,*r*,procedit versus spinam sub musculis ibi existentibus; quibus aliquot ramos impertit, vnde inter musculos vtriusque lateris ceruicis descendens,fertur ad musculum [c] latum,ac tenuem,qui buccam mouet,& maxillam. Prior ramus, *s*,in tres diuiditur,primus,*t*,coniungitur cum ramo ex tertio pari,qui distribuitur musculis sub aspera arteria collum flectentibus.Secundus,*u*,fertur ad musculos,qui vertebrarum lateribus inhærentes,ceruicem in latera mouent,& ad illum,qui à transuersis processibus vertebrarum ceruicis ortus,scapulam attollit.Tertius,*x*,longe tenuior descendit, & coniunctus B cum ramo quinti paris fertur ad septum transuersum.

Quintum par à medulla egreditur inter [d] quartam & quintam vertebram; & perinde ac tertium,& quartum in duos ramos diuiditur;quorum posterior, *y*, torquetur versus spinam, & eodem modo distribuitur,ac posterior ramus quarti paris. Sed prior, *z*, ramus quinti paris, statim ramulum vnum, *α*, impertit musculis flectétibus collum:deinde alterum,*β*,profert,qui cum ramo quarti,sexti,& septimi paris mixtus,crassiorque effectus in [e] septum transuersum distribuitur.Idem prior ramus quinti paris,deinde aliquot ramos,*γ*,impertit musculis scapulam attollentibus;& vnum,*δ*,etiam cuti superiectæ musculo brachium attollenti:reliqua pars *ε*,prioris rami sub musculo brachium attollente abdita,statim vbi peruenit ad ceruicem scapulæ,in duos inæquales ramos diuiditur. Prior, *ζ*, procedit sub commissura humeri cum scapula; [f] ramulumque impertit illi parti musculi attollentis brachium,quæ incipit à iugulo,& sublimiori processu scapulæ. Cuti verò tantum paruulum ramum distribuit,qui iungitur cum vena externa brachij.Posterior,*η*,qui crassior est,ramum transfert ad musculum,qui à scapula ortus finitur in os hyoides;transitque per sinum,qui in semicirculi speciẽ in sublimiori scapulæ parte inspicitur,iunctusque cum vena, & arteria;statim profert alium ramum, qui tendit ad musculum collocatum in sinu,inter spinam scapulæ,& latus eiusdem superius.Impertitur & musculo attollenti brachium, qui nascitur à sublimiori processu scapulæ, & à iugulo; impertitur & cuti tegenti partem externam brachij, transiens per exteriorem partem extre- C mi musculi brachium attollentis.

Sextum par ex medulla exit inter [g] quintam,& sextam vertebram, & similiter atq; alij in duos ramos diuiditur,quorum posterior,*θ*,fertur ad musculos ceruicem mouentes,& caput;& ad nonnullos eorum qui mouent thoracem.Prior,*ι*,producit imprimis ramum,*κ*,qui iunctus [h] cum ramo quarti,& quinti paris fertur ad septum transuersum: ab hoc autem neruo composito ex pluribus tendente ad septum transuersum,deriuatur ramus ad plexum neruorum iuxta primam lumborum vertebram,in quem inseritur;deinde procedens,*λ*,coniungitur cum duobus sequentibus paribus neruorum,& vicissim ab illis disiunctus, & cum iisdem coniunctus neruos efficit,qui per brachium feruntur. Nascitur & à sexto pari ramus,*μ*, qui descendit ad partem [i] scapulæ cauam, & aliquos ramos impertit musculis scapulam attollentibus.

Septimum par deriuatur à medulla exiens per commune foramen [k] sextę,& septimæ vertebræ, mixtumque cum ramo sexti paris fertur ad brachium maxima ex parte:proficiscuntur enim nerui brachij à quinto,sexto,& septimo pari neruorum ceruicis, & à primo, & secundo thoracis.Deriuatur à septimo pari neruorum ceruicis interdum ramulus ad septum [l] transuersum;sed perpetuo ramus,*ν*,qui ad spinam procedens impertitur musculis sitis in posteriori parte ceruicis,& lato musculo [m] buccas mouenti.Hactenus de neruis,qui à ceruicis verte- D bris oriuntur;nunc de illis qui à vertebris thoracis.

Primum itaq; par neruorum qui à medulla thoracis oriuntur, exit ex foramine inter septimam ceruicis vertebram,& primam thoracis, collocato eodem modo atque ad quinque paria proxime dicta,eodemq; modo in duos ramos statim diuiditur;quorum posterior,*ξ*,tenuior est, & inter musculos ibi vertebris adnatos abditus, retrorsum ad spinam pergit,ramulum impertiens musculo illi, qui à [n] prima costa ortus,in transuersos ceruicis vertebrarum processus tendit,& ceruicem in latus inclinat,sed magis in partem priorem.Impertit & alios ramulos musculis illis,qui ceruicem, [o] & caput in posteriora mouent;ea autem portio huius posterioris rami,quæ septimæ vertebræ ceruicis spinam attingit, fertur versus partem externam, & rursus à spina discedens diuiditur partim in inferiorem sedem musculi secundi scapulam mouentis;partim in eum musculum qui scapulæ basi inseritur,& ipsam ad dorsum trahit,partim in tertiũ ex mouẽtibus thoracẽ. At ramus anterior,*π*, lõgè maior iũgitur cũ nõ parua portione septimi paris neruorũ ceruicis,& secũdi thoracis;ferturq. [p] ad brachiũ cũ illis mixtus, exce-

a Gal. ibid.
b Gal.li.de diffe. neru. c.14.
c Gal.ibid.
d Ga. li. de neru.diffe. c.15.
e Gal. li.de diffe.neru. c. 15.
f Gal.ibid.
g Gal.li.de neru.diffe. c.15.
h Gal.li.de neru.diffe. c. 15.
i Gal.li.de neru.diffe. c. 15.
k Ga. li.de neru.diffe. c.15.
l Gal. li.de neru.diffe. c.15.
m Gal l.de neru. diffe. c.14.
n Gal.li.de neru.diffe. c. 16.
o Gal.ibid.
p Ga. li de neru.diffe. ca.16. & 3. de anat.aggres. c.3

excepta vnâ propagine, ρ, quã ab inferiori parte antrorſum trãsfert. Hæc per primæ coſtæ lõgitudinẽ fertur vſq; ad ſummũ os thoracis, ramuloſq. impertit muſculo illi, qui à iugulo ortus; cũ prima coſta nectitur. Finitur hęc propago in illos muſculos, qui à ſummo oſſe pectoris orti, ſurſum progrediuntur, partim ad proceſſum capitis mammillæ caput imitantem, partim ad os hyoides, & gutturis cartilaginem ſcutiformem; quibus muſculis impertitur etiã ramus à ſexto pari neruorum cerebri, & à propagine ſecundi paris neruorum cerebri, & à propagine ſecundi paris neruorum dorſi. Ab hoc primo pari neruorum thoracis, cum ad alam accedit, à poſteriori parte ramuli, σ, deriuantur, in cauam ſcapulæ regionem. E

Secundum par inter primam, & ſecundam thoracis vertebram ex medulla egreditur; ramumque, τ, proferens in poſteriorem partem diuiſum, ſimiliter ac primum non paruam deinde portionem, υ, adiungit primo pari; ſed quod eius reliquum, φ, eſt, per primum interuallum [a] coſtarum ad pectus progreditur, & in muſculos ibi inhærentes diſtribuitur.

a Gal. li. de neru. diſſe. c. 16.

b Gal. li. de neru. diſſe. c. 16.

Reliqua decem paria, quæ à medulla ex vertebris thoracis prodeunt, ferè eadem ratione progrediuntur; ſtatim enim atque ex [b] lateribus vertebrarum orta ſunt, in duos ramos inæquales diducuntur; quorum graciliores retrorſum ad ſpinam tendunt; & abditi inter muſculos, dorſum, ac thoracem mouentes vertebris inhærent, aliquos ramulos cuti, quæ dorſum tegit impertientes. At rami grandiores in anteriorem partem feruntur; ramulumque, χ, impertiunt illi ramo, qui ex ſexto pari neruorum cerebri ſub membrana ſuccingente, ad coſtarum radices inſeritur. Iunguntur hi rami anteriores cum vena, & arteria, tranſeuntque per ſinum [c] in ſingulis coſtis ab inferiori, atque interiori ſede inſculptum; atque in longitudinem coſtarum procedunt ad partem anteriorem. Qui pertinent [d] ad coſtas veras, ramulos transferunt muſculis thoracis; qui ad ſpurias, muſculis abdominis. F

c Gal. li. de neru. diſſe. c. 16.

d Gal. ibid.

Ex quinque lumborum vertebris exeunt à medulla quinque neruorum paria, quæ ferè eadem ratione diſtribuuntur, atque illa quæ ex thorace diximus oriri; à ſingulis enim diducuntur rami, qui in [e] poſteriora, & qui in anteriora tendunt; atque illi quidem qui in poſteriora, ſub muſculis abditi ad vertebrarum ſpinam pertinent, vnde ramulos impertiũt & cuti, & muſculo, brachium ad dorſum in inferiora mouenti; qui in anteriora diſtribuuntur muſculis [f] abdominis: proprie autem à ſecundo pari deriuatur ramulus, ψ, qui cum arteria materiam ſeminis deferente iunctus, fertur ad teſticulum ſui lateris; vbi hic non recipiat propaginem, quam interdum recipere ſolet ab illo ramo ſexti paris neruorum cerebri, qui ad coſtarum radices inſeritur: hic enim ramus ſolet augeri ab anterioribus ramis primorum trium parium neruorum ex vertebris lumborum prodeuntium, nam ab illis paribus quæ ab inferioribus vertebris lumborum exeunt, [g] non pauci rami cruribus impertiuntur. G

e Gal. li. de neru. diſſe. c. 17.

f Gal. ibid.

g Gal. li. de neru. diſſe. c. 17.

Ab oſſe ſacro ſex neruorum paria ex medulla oriuntur, quorum primum inter imam lumborum vertebram, & primum os ſacri oſſis exit, perinde atque illa, quæ à vertebris lumborum prodeunt. Vbi autem egreſſum eſt, ſimiliter diſtribuitur atque illa; nam ramus, σ, ad poſteriorem partem tendens, impertitur muſculis ortis [h] ab oſſe ilium, atque illi etiam qui femur mouet; vnde non parua portio impertitur cuti clunes operienti. At ramus, ϛ, anterior miſcetur cum neruis, qui feruntur ad crus; aliquam tamen portionem transfert per interiorem ſedem ilium ad muſculos abdominis, & ad illum, qui ab inferiore ilium natus, femur mouentium ſeptimus numeratur. Reliquorum quinque parium ex oſſe ſacro prodeuntium propria ratio eſt, ſingula enim priuſquam ex ipſo oſſe egrediantur, ab vtroque latere gemina deprehenduntur, ita vt à ſingulis, neruus vtrinque [i] duplex feratur, vnus in anteriorem partem, alter in poſteriorem. Qui in poſteriorem, diſtribuitur muſculis occupantibus poſteriorem ſedem ilium, & ſacri oſſis; qui in anteriorem, variè diuiduntur: nam tres ſuperiores, π, pertinent, ad crus; duo inferiores, ο, ad muſculos ani, ad vterum atque eius ceruicem: in viris etiam ad ceruicem veſicæ, & penem.

h Gal li. de neru. diſſe. c. 17.

i Gal. lib. de neruo. diſſ. c. 17.

De Neruis qui ad brachia feruntur. Cap. IIII. H

Ta. 21. fig. 2.

EXpoſitis neruis, qui à medulla ſpinæ oriuntur, operæprecium eſt eorum ductum, atque iter deſcribere, qui inde brachijs, & cruribus impertiuntur. Brachium igitur ſex neruis continetur; qui oriuntur à quinto, ſexto, & ſeptimo pari neruorum à medulla in ceruice contenta deductorum; & à primo, ac ſecundo pari illorum, qui à medulla ſita in vertebris thoracis oriuntur. Rami ab omnibus his deducti inter ſe coeunt, α, dein ſeparantur, ac rurſus iunguntur; ita vt retiformem plexum efficiant; nec facile diſcernas, qui neruus, ad quam brachij partem feratur.

Primus, b, tamen brachij neruus deriuatur ab illo ramo quinti paris neruorum ceruicis, qui impertitur ad ſcapulæ ſpinam, muſculo brachium attollenti. Finitur itaque primus brachii neruus, in cutem brachii diuiſus, ab externo latere paulo ſub medio longitudinis; ſed profert etiam ramulum ad externam, poſterioremque cubiti ſedem, quã humeri articulum complectitur; cuti enim hanc partem integenti diſtribuitur; in progreſſu perinde atque alii rami qui ad cutem feruntur, fulcitur membrana carnoſa, ac adipe multa includitur: diuiſuſque in tenues fibras; membranam cum cute validè connectit. Reliqui quinque nerui per alam ad brachium tendunt, & in plures ramos diuiduntur in hunc modum:

Secun-

A Secundus, c, enimà plexu illo retiformi, quem conſtituunt nerui ad latera vertebrarum principium ſumit, nec conſtat propriè à quo neruo; ingrediturquè brachium ſub anteriori muſculo cubitum flectente, qua parte duo eius initia inter ſe iunguntur, ibi nimirum, vbi inſeritur muſculus, qui adducit brachium ad pectus, & ille qui ipſum attollit. Subijcitur ergo ſecundus neruus anteriori muſculo flectenti cubitum; & ſub interiori eius capite orto à proceſſu ſcapulæ anchiroide, abditus, ramulum, d, impertit vtrique capiti eius muſculi; hic ramulus deorſum tendens dilatatur verſus poſteriorem partem eiuſdem muſculi interdum etiam ramulum, e, profert, qui cum tertio neruo coniungitur verſus priorem partem cubiti ſub primo muſculo ipſum flectente; in progreſſu ab externo latere ramulum, f, quoquè diſtribuit capiti muſculi illius, qui ortus ab oſſe humeri, ad primam palmæ partem illigatur radio, ipſumque pronum efficit. Sed vbi ad cubiti flexum peruenit, iuxtà externum latus chordæ muſculi anterioris cubitum flectentis, ad carnoſam membranam ductus, ad cutem diſſipatur, in duos ramos diuiſus, g, quorum gracilior h, ac ſuperior, cum exterioris venæ ramo, iuxta radium, ac mediam cubiti longitudinem verſus cubiti appendicem progreditur ad cutem in multos ramulos diuiſus, * quorum præcipuus, i, excedens appendicem radij inferiorem, ad ſecundũ pollicis articulum pertinet. At ramus craſſior, l, & humilior in duas propagines ſub media

B vena diducitur, m, quarum quæ ſublimior, n, eſt, oblique procedens, ſub cute relicta vena aſcendit verſus radium ad internum lati inferioris muſculi cubitum flectentis, vſque ad primã palmæ partem. Altera, o, propago, quæ humilior eſt, ſub cute magis obliquè fertur deorſum, quã initium mediæ venę; & in duos pręcipuos ramos diuiditur; quorum vnus, p, per radij, alter, q, per cubiti regionem fertur ad primam palmæ partem, & inde in palmæ cutem diſtribuitur.

Tertius neruus, r, qui ad brachium fertur, ſecundo humilior eſt, ſed ſimiliter oritur à plexu neruorum retiformi; & per alam progrediens, ramum, ſ, transfert inter muſculum, qui brachium ad pectus adducit; & illum, qui brachium attollit, diuiditurque in cutem, quæ tegit horum muſculorum latera, quà inter ſe iunguntur: vbi autem ad humerum accedit, latet ſub muſculo anteriori flectente cubitum; & ſimul cum ſecundo neruo deorſum progrediens, ramulum, t, impertit capiti muſculi poſterioris cubitum flectentis.

At vbi tertius adiuncto ramo ſecundi auctus, diſtribuit ramulum cuti à parte anteriori; inde ad cubiti flexum accedit æquali interuallo in progreſſu diſtans à ſecundo; procedit autem non per mediam regionem, ſed per interiorem magis ad anteriorem ſedem inferioris capitis humeri; quam regionem vbi ſuperauit, deriuatur in multos ramos, u, qui vnà cum ramis diductis à quinto neruo diuiduntur in muſculos, interiorem cubiti ſedem occupantes.

C Quartus, y, brachii neruus à plexu retiformi ſimiliter incipit; ſed aliorum lõgè craſſiſſimus eſt; latet autem ſimiliter ac tertius, & cum ipſo in brachium fertur, iunctus cum arteria, ac vena interna, multos ramulos, z, impertiens muſculis cubitum extendentibus; ſed priuſquam ad dimidiã in brachii longitudinem pertineat, vergit obliquè deorſum ad os humeri, proceditq; inter hoc, & muſculos cubitum extendentes. Verum antequam penitus reflectatur, ramulum α, transfert inter muſculos cubitum extendentes; & poſteriorem ex flectentibus eumdem: hic in interna brachii ſede in cutem diuiditur, fibras partim ſurſum, partim deorſum proferens; ipſe verò truncus per poſteriorem humeri partem conuerſus, paulatim tendit ad externam; vbi deriuatur ramus, β, qui ex altioribus partibus emergens, inter muſculum exteriorẽ, ex iis qui cubitum extendunt; & caput oblongi muſculi radium pronum efficientis diſtribuitur cuti externam cubiti partem tegenti. Idem truncus cum primum exterius humeri tuberculum attingit, ſinui innititur in poſteriori eius ſede inſculpto; inde tuto ſub muſculis progreditur, ſed ſtatim atq; ad cubitũ peruenit, ramũ, γ, profert, qui ſub cute ad primam palmæ partem procedit, vnde complures ramuli deriuantur ad externam cubiti ſedem. Idem truncus deinde in duos ſcinditur, δ, ſimiliter abditos, quorum ſuperior, ε, per radium, humilior, ζ, per cubitum progreditur. Tendit autem propriè ſuperior inter ſuperius latus illius muſculi, qui duplici chorda primam palmæ partem extendit, & exterius, atque inferius latus longi muſculi

D radium pronum efficientis; ſicque ramulos illis muſculis impertiens ad primam palmæ partem progreditur: vbi ſub tranſuerſo ligamento ab exteriori parte tranſit: qua parte tranſit etiam chorda bipartita muſculi primam palmæ partem extendentis: ibi autem in duos ramos diuiditur, η, quorum vnus, θ, duplici ramulo in externam pollicis regionẽ fertur; alter, ι, in duos ramulos ſcinditur, quorũ vnus, κ, ad externam indicis ſedem duplici ramulo pertinet: alter, λ, ſimplici ad internum latus exterioris partis medij digiti. At humilior, ζ, bipartiti trunci pars ſtatim ramum impertit muſculo extendenti digitum indicem, medium, & eum, qui inter medium, & minimum eſt; inde alium ramum muſculo extendenti primam palmæ partem: in itinere autem ramulum, μ, transfert cuilibet muſculo, ex ijs qui à cubito oriuntur; reliqua pars, ν, huius nerui ad primam palmæ partem finitur, diducta in ramulos qui iuncturæ diſtribuuntur.

Quintus, ξ, brachij neruus oritur à plexu neruorum retiformi, & cum quarto iunctus, per

brachium integer, nullum impertiens ramum cuiquam parti fertur inter interiorem musculum extendentem, & posteriorem flectentem cubitum per internam brachij sedem abditus, dum contegat internum humeri tuberculum, ad cuius posteriorem sedem sinuatam reflectitur, & pari serie distribuitur cum tertio neruo, qui transit per anteriorem sedem tuberculi humeri; vterque enim ramos, ω, præbet musculis internam cubiti sedem occupantibus; qui ab interiori tuberculo humeri à cubito, & radio nascuntur: profert igitur ramum, π, qui radio inhærens fertur intra musculos flectentes secundos, & tertios articulos digitorum, iunctus cum vena, & arteria hac parte transeuntibus, & sub ligamento transuerso ad primam palmæ partem progreditur, ac primo profert ramum, qui in duos diductus, interiori parti parui digiti impertitur, vtrinque vnus, deinde alium, qui & ipse bipartitus, pertinet ad digitum, qui inter medium & minimum situs est; atque alium tandem, qui ad exteriorem partem interni lateris medij digiti progreditur. Nascitur ab eodem quinto neruo à parte externa circa dimidium, ramus, qui progreditur inter musculum inferiorem extendentem cubitum, & inferiorem flectentem versus partem exteriorem: diuisus autem in tres ramos distribuitur externæ parti digiti medij, minimi, & eius qui inter vtrumque est. Torpescunt hi digiti, vbi cubito validè innitimur, quartum, ac quintum neruum comprimentes. E

Sextus, ρ, brachij neruus nascitur à fine plexus retiformis, & per alam transiens sub cute vsque ad internum tuberculum ossis humeri procedit, multos ramulos, σ, distribuens cuti: in progressu autem vbi ad dictum tuberculum peruenit; statim scinditur in plures ramos, qui partim supra, partim infra ramos internæ venæ feruntur: sed omnes simul coeunt, sub cute in longitudinem cubiti; non longè à prima palmæ parte, vbi in anteriorem brachij regionem diuiduntur. F

De Neruis cruris. *Cap. V.*

CRuris verò nerui quatuor [a] sunt, nascunturque à plexu, *a*, similiter retiformi, vt nerui brachij; sed longe maiori: fit eiusmodi plexus ex neruis, qui à medulla oriuntur; iuxta iuncturam trium inferiorum [b] vertebrarum lumborum; tum ab illis, qui per primum foramen ossis sacri & per tria inferiora egrediuntur. Horum quatuor neruorum magnitudo inæqualis est, & varia distributio: primus, & tertius tenuis est, secundus crassior, licet ipse quoque tenuis sit; sed quartus [c] longè crassior, quam tres superiores etiam simul iuncti. Oritur primus, *b*, à superiori parte plexus retiformis, qua parte anterior ramus tertij paris neruorum à lumbis prodeuntium, iungitur cum quarto, & sub peritoneo ad femur descendit, inhærens musculis lumborum, & externo lateri chordæ sexti musculi mouentis femur. Vbi autem ad os peruenit, ramulum, *c*, producit, qui descendit per cutem à priori parte femoris versus exteriorem, prope genu. Tum latet, *d*, inter musculos, ramumque vnum impertit secundo, alterum septimo, alium nono mouenti crus, & iuxta situm duorum primorum musculorum dictorum vsque ad finem versus genu oblique descendit. Ta. 21. fig. 3. G

a Gal. li. 3. de ana. admi. c. 10.
b Gal. lib. de neruo. diss. c. 17.
c Gal. li. 3. de anato. admi. c. 10.

Secundus, *e*, neruus ex ijs, qui feruntur ad crus, nascitur infra primum, è regione tertiæ, & quartæ iuncturæ vertebrarum lumborum, & sub posteriori parte peritonei transiens cum vena, & arteria per inguen transeunte, ad femur descendit, vbi statim ramulum, *f*, profert, qui ab externa parte vsque ad magnũ, *, digitum pedis progreditur, iunctus vbique cum vena, quæ per [d] inguen transit: procedit autem per internam partem femoris, & cruris, sub cute, vsque ad pedem in itinere non secus quam vena plures ramulos cuti impertiens; quorum præcipuus, *g*, fertur ad priorem partem genu, scissus in multos, qui per ipsum distribuuntur. Truncus, *h*, deinde abditus cum vena, & arteria per musculos transit occupantes interiorem partem femoris, & per sextum, mouentem crus, cum quo simul deorsum fertur; inhærens interno lateri noni musculi mouentis crus, definitque perinde atque primus, priusquam ad genu perueniat; sed in itinere ramulos impertit membranulis quibus obducuntur venæ, & arteriæ. H

d Gal. 3. li. de admin. anat. c. 10.

Tertius, *i*, neruus ex ijs, qui tendunt ad crus, nascitur post secũdum è regione iuncturæ quartæ, & quintæ vertebræ lumborum, sub peritoneo, transitque sub septimo musculo femur mouente, vsque ad foramen ossis pubis, per [e] quod transit ad femur; sed ante ramulos, *l*, impertit nono, & decimo musculo mouenti femur; & musculis, qui ab osse pubis orti colem mouent. Postea inferius descendit, non secus quam duo priores nerui; ramulumque, *m*, distribuit cuti tegenti internam partem femoris; quod reliquum enim eius est, partim pertinet ad tertium musculum mouentem crus, partim ad illam partem quinti musculi mouentis femur, quæ nascitur ab osse pubis.

e Gal li. 3. de aggres. anat. c. 10.

Quartus, *o*, neruus ex ijs qui feruntur ad crus, post tertium oritur; producitur autem ab vltimo lumborũ neruo, & ab anterioribus ramis trium sequentium. Hic inter oẽs corporis neruos non solum crassissimus est, sed ẽt durissimus, & validissimus, cũ à fine dorsi oriatur, descẽdatq. per sinum, eius cã in posteriori parte ossis coxæ insculptum. Ab eo sinu insignẽ ramum, *p*, pro-

fert,

A fert,qui cum ramo venæ,& arteriæ ex ſinu egrediens deſcendit,deinde ſurſum reflexus aſcendit,qua oſſa pubis inter ſe committuntur;inde fertur vtrinque per colis dorſum vſq; ad glandem; ſtatim autem à poſteriori parte ramum, *q*, profert, qui aliquatenus procedens abditur ſub ſecundo muſculo mouente crus; vnde prodiens aliquot ramulos, *r*, impertit cuti tegenti imam partem inguinum,dein alios quarto,quinto & ſexto muſculo mouenti crus, & quinto mouenti femur;quibus deriuatis,deſcendit inter muſculos occupantes poſteriorem partem femoris iuxta os, vſque ad dimidium ipſius, ibi autem ramum, *s*, diſtribuit illi parti quinti muſculi mouentis crus, quæ naſcitur à medio oſſe femoris: deriuantur & ab hoc aliquot ramuli, *t*, ad cutem tegentem femoris partem poſteriorem infra medium. Deſcendit deinde quartus neruus ad genu inter duo capita oſſis femoris, à parte poſteriori vtrinque ramulum, *u*, impertiens tribus primis muſculis mouentibus pedem, qui naſcuntur à prædictis femoris capitibus;dein ibi in duos inæquales ramos,*x*, diuiditur;qui per crus deſcendunt; quotquot autem nerui infra genu diſtribuuntur,ab hoc deriuantur,illo excepto, qui naſcitur à ſecundo neruo cruris,progrediturque per internam partem femoris,& cruris;exterior,*y*,ramus tenuiſſimus eſt,proceditque verſus eam partem,qua ſuperne tibia committitur cum ſura,ramum,*z*, in itinere proferens,qui ſub cute ad talum,& exteriorem partem pedis peruenit,ſed in itine-

B re ramos,*α*,multos diſtribuit cuti has partes tegenti:abditur deinde inter ſeptimum,& octauum muſculum mouentem pedem,ſexto inhærens,qua parte alium ramum, *β*, exigit, qui ſine aliquo ordine diuiditur in cutem tegentem anteriorem partem cruris: quod reliquum eſt,huius externi rami tranſiens inter muſculos,vt diximus,occupantes priorem partem cruris; ipſique aliquot ramos, *γ*, impertiens, inhæret ligamento in longitudinem nectenti tibiam cum ſura,ipſumque in dimidia parte perforat ramulo, *δ*,qui cum alio ramulo, *ε*, ab interiori ramo huius quarti nerui orto iungitur, & cum chordis extendentibus digitos ſub tranſuerſo ligamento tranſit ad pedis tarſum,vbi ſub chordis abditus, quoſdam ramulos, *ζ*, diſtribuit ſuperioribus lateribus digitorum;priuſquam tamen ad dictum ligamẽtum perueniat, ramulum, *η*, impertit cuti ipſum tegenti.

Ramus,*θ*,interior deſcendit per poſteriorem partem cruris,abditus inter tertium & quintum muſculum mouentem pedem,& inter illos duos,qui naſcuntur à tibia,& digitos flectũt; ramulumque, *ε*, profert qui iungitur cum illo ramulo exterioris rami, à quo perforari diximus ligamentum illud,quo tibia,& ſura in longitudinem inter ſe nectuntur; inde ſub tranſuerſo ligamento deſcendit inter os calcis,& talum ad plantam pedis,à parte interna, ibique muſculis fulcitur, & vtrique lateri inferiori digitorum paruum ramulum, *κ*, impertit. Hactenus de neruis,pergamus ad venas.

E

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, QVI FIGVRIS Tabulæ XX. & XXI. inſcripti viſuntur, declaratio.

TAB. XX. FIG. I.

EX tribus figuris (1. ſcilicet & 2. Tabu. xx. & 1. Tab. xxi.) oſtendentibus neruos à ſpinæ medulla deriuatos :

I Notat ſpinæ medullam à principio ad finem, cum initio illorum neruorum quos profert.

Literæ Græcæ notant neruos à medulla profectos, antequam è cerebro egrediantur.

α Tertia pars tertij paris neruorum cerebri.

β Quintum par neruorum cerebri.

γ Sextum par neruorum cerebri.

δ Septimum par neruorum cerebri.

Numeri vſq; ad 30. notant ordine neruos à medulla incipientes.

Literæ Latinæ notant partes medullæ.

a Qua ceruicem attingit.

b Qua thoracem.

c Qua lumbos.

d Qua os ſacrum.

e Finis medullæ.

TAB. XX. FIG. II.

HÆc figura mõſtrat à priori parte neruos à medulla ortos, ac per omnes corporis partes diſtributos exceptis brachijs & cruribus.

Numeri notant ordine triginta neruorum paria.

Literæ monſtrant neruorum ramos.

a Anterior pars primi paris.

b Poſterior.

c Anterior pars ſecundi paris.

d Poſterior.

e Diuiſio poſterioris huius, per poſteriores muſculos ceruicis.

h Anterius initiũ ſecũdi paris ptinẽs ad primum muſculum caput mouentem.

m Anterior pars tertij paris in quatuor partes diuiſa.

n Prima pars tendens ad ſecundum muſculum mouentem dorſum.

o Secunda pars, quę procedit iunẽta cũ ramulo ſecundi paris.

p Tertia pars, quæ iungitur cum ramo poſterioris initij ſecũdi paris, & tẽdit ad cutem capitis.

q Quarta pars tendens ad muſculũ, qui ceruicem in latera mouet.

r Poſterior ramus quarti paris tẽdẽs ad muſculos dorſi ad quartũ buccarũ.

s Anterior ramus quarti paris diuiſus in tres ramos.

t Primus ramus tendens ad muſculos ſub aſpera arteria collum flectẽtes.

u Secundus tẽdens ad muſculos, qui ceruicem in latera mouent.

x Tertius, qui fertur cũ ramo quinti paris ad ſeptum tranſuerſum.

z Anterior ramus quinti paris.

α Ramulus ab anteriori ramo quinti paris ad muſculos collum flectentes.

β Alter ramulus anterioris rami, qui cũ alijs iunctus fertur ad ſeptum tranſuerſum.

δ Ramulus ab anteriori ramo quinti paris ad muſculũ qui brachiũ attollit. F

ε Reliquum anterioris rami in duas partes diuiſum.

ζ Anterior pars tendens ad commiſſuram humeri cum ſcapula.

η Poſterior pars tendẽs ad muſculos ſcapulæ humeri, & oſſis hyoidis.

ι Prior pars ſexti paris.

κ Ramulus ab anteriori ramo ſexti paris quæ iungitur cum ramo quarti, & quinti.

λ Progreſſus prædicti nerui.

ξ Reliquũ ſexti paris ad brachium procedens.

ϖ Ramus anterior octaui paris iunctus cum portione ſeptimi, & noni tendens ad braehium. G

υ Portio noni paris mixta cum octauo quæ plexum neruorũ efficit ad brachium tendentium.

φ Reliquum noni paris ad pectoris muſculos tendens per primum interuallum coſtarum.

χ Trunci qui ex neruis medullæ ad radices coſtarum iunguntur cum ramis ſexti paris.

ψ Neruus qui à 21. pari fertur cum vena, & arteria ad teſticulum.

ω Ramiq; à 22. 23. & 24. ferũt ad crura.

o Ramus anterior qui à 25. pari neruorũ medullæ ſeu à quinto oſſis ſacri tendens impertitur muſculis ortis ab oſſe ilium & partim etiam miſcetur cum ſeptimo neruo ad crus tẽdẽte. H

m Secũdus, tertius & quartus neruus ab oſſe ſacro ad crus tendens.

Δ Finis medullæ.

* Neruus ſepti tranſuerſi.

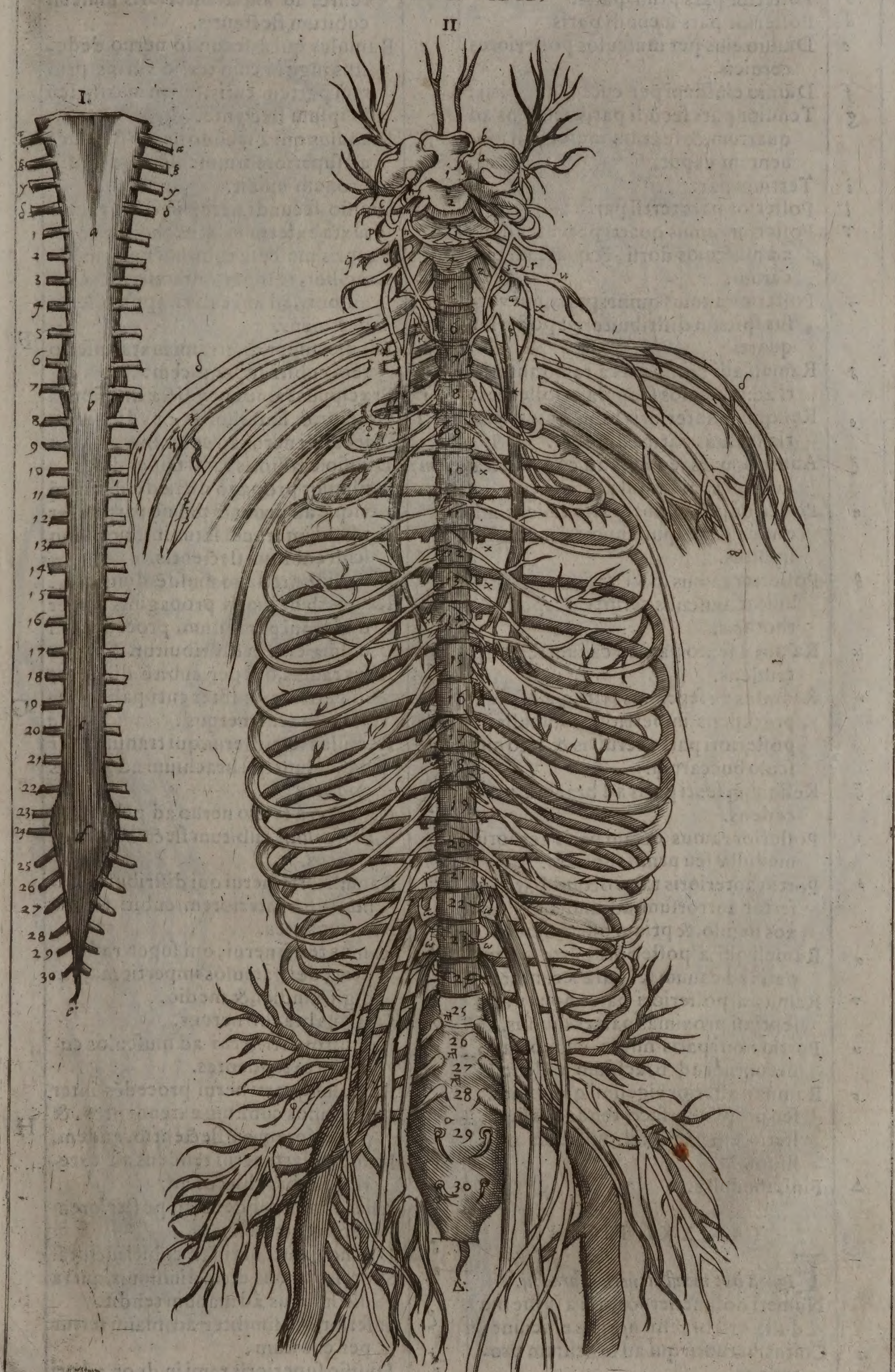
TAB. XXI. FIG. I.

I *FIgura monſtrat neruos omnes à medulla profectos à poſteriori parte, & per omnes corporis partes diuiſos, exceptis brachijs, & cruribus.*

Numeri notant ordine 30. neruorum paria ex medulla orta.

Lite-

TABVLA XX.

Literæ monstrant neruorum ramos.

b Posterior pars primi paris.

d Posterior pars secundi paris.

e Diuisio eius per musculos posteriores ceruicis.

f Diuisio eiusdem per cutem occipitij.

g Tenuior pars secũdi paris tendens ad quartum, & sextum musculum mouentem caput.

i Tertium par.

l Posterior pars tertii paris.

Υ Posterior ramus quarti paris tendens ad musculos dorsi, & quartum buccarum.

γ Posterior ramus quinti paris, qui versus spinam distribuitur, vt posterior quarti.

δ Ramuli alii tendentes à ramo anteriori ad musculos scapulã attollentes.

ε Reliquum anterioris rami quinti paris in duas partes diuisum.

ζ Anterior pars tendens ad commissurã humeri cum scapula.

η Posterior pars quinti paris tẽdens ad musculos scapulæ humeri, & ossis hyoidis.

θ Posterior ramus sexti paris qui distribuitur musculis ceruicis scapulis & thoracis.

μ Ramus à sexto pari ad cauum scapulę tendens.

ν Ramulus ex septimo pari, q ad spinã procedens impertitur musculis in posteriori parte ceruicis & lato musculo buccarum.

ξ Reliquum sexti paris ad brachiũ procedens.

ο Posterior ramus octaui paris neruorũ medullæ seu primi thoracis.

ρ Portio anterioris rami octaui paris, q fertur antrorsum ad musculos nexos iugulo, & primo ossi thoracis.

σ Ramuli qui à posteriori parte octaui paris ad cauum scapulæ feruntur.

τ Ramus à posteriori parte noni paris septimi proximas partes diuisus.

υ Portio noni paris mixta cum octauo neruorum ad brachium tẽdentiũ.

σ Ramus posterior vigesimi quĩti paris, seu primi ossis sacri tendens ad posteriorem partẽ ad musculos ossis ilium.

Δ Finis medullæ.

TAB. XXI. FIG. II.

F*Igura hæc monstrat neruos brachij.*

Numeri notant neruos, qui a spinę medulla orti brachii neruos efficiunt.

a Coitus neruorũ qui ad brachium procedunt.

b Primus brachii neruus.

c Secundus brachii neruus.

d Ramuli, qui a secũdo brachii neruo feruntur ad initia anterioris musculi cubitum flectentis. E

e Ramulus qui à secundo neruo deductus iũgitur cum tertio versus priorem partem cutis, sub primo musculo ipsum flectente.

f Ramulus qui à secũdo neruo pertinet ad superiorem musculum, qui radiũ pronum efficit.

g Diuisio secundi nerui in duos ramos iuxta externum latus chordæ anterioris musculi cubitum flectentis.

h Gracilior, ac superior ramus dictæ diuisionis, ad imi cubiti appendicem pertinens.

* Diuisio nuper dicti rami iuxta inferiorem cubiti appendicem. F

i Præcipuus ramus prædictæ diuisionis.

l Crassior, & humilior ramus diuisionis secundi nerui ad cubitum.

m Diuisio crassioris rami nuper dicti.

n Sublimior propago dictæ diuisionis, q̃ vsque ad primam palmę partem fertur ad internum latus inferioris musculi cubitum flectentis.

o Humilior propago eiusdẽ diuisionis.

p Ramus humilioris propaginis nuper dictæ, qui per radium procedens in palmæ cutem distribuitur.

q Alter ramus, qui per cubitũ dilatatus impertitur similiter cuti palmæ.

r Tertius brachii neruus. G

s Ramulus tertii nerui, qui transit inter musculum qui brachium ad pectus adducit.

t Ramulus à tertio neruo ad posteriorẽ musculum cubitum flectentem deriuatus.

u Ramuli tertii nerui qui distribuũtur in musculos interiorem cubiti sedem occupantes.

x Ramus tertii nerui, qui super radium procedẽs, ramulos impertit magno digito, indici, & medio.

y Quartus brachii neruus.

z Ramuli quarti nerui ad musculos cubitum extendentes.

α Ramulus quarti nerui procedẽs inter musculos cubitum extendentes, & posteriorem ex flectentib. eũdem. H

β Ramus quarti nerui tendens ad exteriorem brachii cutem.

γ Alius ramus tendens ad posteriorem cubiti cutem.

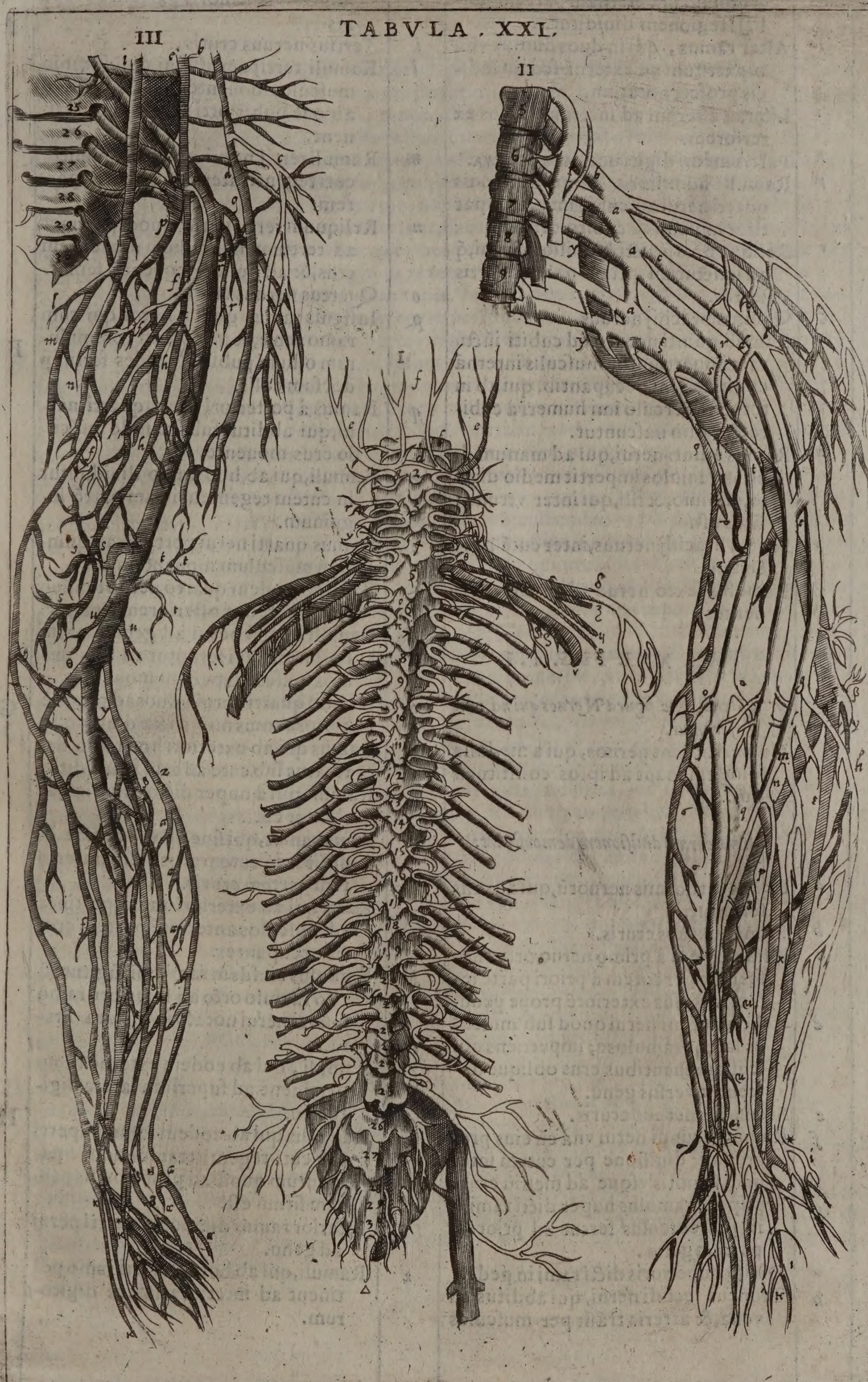
δ Diuisio quarti nerui ad cubiti iũcturã.

ε Superior ramus dictę diuisionis, qui radio innixus ad manum tendit.

ζ Inferior, qui similiter ad manũ fertur per cubitum.

η Diuisio superioris rami in duos, ad primam palmæ partem.

θ Ramus prædictæ diuisionis, qui dupli-

TABVLA . XXI.
III
II
I

ci ramulo in externam partem pollicis regionem diuiditur.

ι Alter ramus, qui in duos diuisus vnũ bipartitum ad externã sedem indicis profert notatum.

κ Litera κ alterum ad internum latus exteriorem.

λ Partis medii digiti notatum litera λ.

μ Ramuli humilioris rami diuisionis quarti nerui ad cubitum, qui impartitur musculis à cubito ortis.

ν Reliqua pars pdicti humilioris rami, q̃ ad iuncturam primæ palmæ partis fertur.

ξ Quintus brachij neruus.

ο Ramuli quinti nerui q ad cubiti iũcturam impertiuntur musculis internã cubiti sedem occupantib. qui ab interno tuberculo imi humeri à cubito, & radio nascuntur.

π Ramus quinti nerui, qui ad manum diuisus, ramulos impertit medio digito, minimo, & illi, qui inter vtrunq; situs est.

ρ Sextus brachij neruus, inter cutẽ procedens.

σ Ramuli à sexto neruo ad cutem pertinentes.

TAB. XXI. FIG. III.

Ostendit hæc figura Neruos qui ad crus feruntur.

Numeri notant neruos, qui a medulla spinę emanant ad ipsos constituendos.

Literæ eorum diuisionem demonstrant:

a Plexus retiformis neruorũ, qui ad crus feruntur.

b Primus neruus cruris.

c Ramulus qui à primo neruo ortus descendit per cutem à priori parte femoris versus exteriorẽ prope genu.

d Reliquũ primi nerui quod sub musculis latens ramulosq; impertiens musculis mouentibus crus oblique descendit versus genu.

e Secundus neruus cruris.

f Ramus secundi nerui vnà cũ eius progressu & diuisione per cutem internam femoris vsque ad mediũ crus.

g Pręcipuus ramulus nuper dicti rami, q in plures scissus fertur ad priorem partem genu.

* Diuisio superioris dicti rami in pede.

h Truncus secũdi nerui, qui abditus cũ vena, & arteria trãsit per musculos interiorem femoris partem occupãtes.

i Tertius neruus cruris.

l Ramuli tertij nerui, qui diuidũtur in musculos mouentes femur, & eos q ab osse pubis orti ad colem pertinent.

m Ramuli tertij nerui qui distribuuntur cuti tegenti internam femoris partem.

n Reliquum tertij nerui quod pertinet ad tertium musculum mouentem crus, & ad quintũ mouentẽ femur.

o Quartus neruus cruris.

p Insignis ramus quarti nerui qui cum ramo venæ, & arteriæ ad commissuram ossium pubis ascendes fertur p dorsum colis.

q Ramus à posteriori parte quarti nerui, qui abditur sub secundo musculo crus mouente.

r Ramuli, qui ab hoc ramo diuiduntur in cutem tegentem imam partẽ inguinum.

s Ramus quarti nerui pertinẽs ad quintum musculum mouentem crus.

t Rami ab eodem quarto neruo tendentes ad cutem posteriorem femoris.

u Ramuli quarti nerui ad genu à parte posteriori qui feruntur ad tres primos musculos pedem mouentes.

x Diuisio quarti nerui ĩ duos ad poplitẽ

y Exterior ramus nup dictæ diuisionis.

z Ramus qui ab exteriori hoc ramo deriuatus sub cute ad talũ procedit.

α Ramuli, qui à nuper dicto ramo impartiuntur cuti.

β Alius ramus, qui sine aliquo ordine diuiditur in cutem tegentem anteriorem partem cruris.

γ Rami qui ab exteriori ramo pertinẽt ad musculos anteriorẽ partem cruris occupantes.

δ Ramulus eiusdem rami, qui iũgitur cũ alio ramulo orto ab interiori ramo quarti nerui notato in pictura litera. ε

ζ Ramuli, qui ab eodem externo ramo pertinent ad superiora latera digitorum.

η Ramulus qui ab eodem ramo imperti tur cuti tegenti transuersũm ligamentum quod ad primã pedis partem situm est.

θ Interior ramus diuisionis quarti nerui ad genu.

κ Ramuli, qui ab hoc interiori ramo pertinent ad inferiora latera digitorum.

De

A

De Venis. *Cap. VI.*

T.22. fi.vni ca.

SVNT igitur venæ quaſi canales, ª per quos ſanguis à iecinore in omnes corporis partes diſtribuitur;ita vt eorum proprium munus b ſit,ferre ſanguinem, ſicuti arteriarum ſpiritum vitalem,neruorum ſpiritū animalem in vniuerſum corpus. Aptā tur etiam ad ſuccum c afferendum in ventriculo concoctum ad iecur;vt venæ meſenterij;tum ad ea quæ ſuperant,vt illæ per quas ſerum ſanguinis à renibus attrahitur:poſtremò conferunt d ad concoquendum ſuccum quem continent.Sunt autem expertes e ſenſus, nam ſi earum ſubſtantia dumtaxat ſecetur , minimè dolet:adiunctas verò habent arterias , à quibus per parua foramina ſpiritum hauriunt,ſicuti arteriæ à venis ſanguinem;mutuis f enim foraminibus inuicem iunctę aperiuntur;cōtinent enim venæ ſanguinem craſſum,multum , ſed paucum ſpiritum;contra arteriæ exiguum ac tenuiſſimum ſanguinem,& plurimum ſpiritum. Iunguntur itaque arteriæ vbique g cum venis. Venæ tamen interdum ſine arterijs reperiuntur;in illis nimirum partibus,quæ minori egent perſpiratu ; cuiuſmodi eſt cutis ambiens vniuerſum corpus;cuiuſmodi etiam ſunt partes frigidiores,veluti oſſa.Sed ſatis de munere venarum;venio ad earum conſtitutionem,ad ipſum maximè habilem,& primo ad materiam, deinde ad formam.

B

Materia,ſeu ſubſtantia,qua venæ continentur,ſimplex tunica eſt,ex ſemine cō fecta, h membranæ non diſſimilis,intus caua canalium modo;quam formam ſi ſpectes, refe-res venam inter partes i multiformes;ſed ſi ſubſtantiam iam dictam,inter ſimplices ; quamquam non ita ſimplex eſt,vt non contineatur triplici k fibrarum genere : habet enim rectas ad attrahendum,obliquas ad continendum,tranſuerſas ad expellendum . Similes autem ſunt fibrarum,quas in muſculis videmus , quamquam hæ voluntario,illę naturali motui inſeruiūt; neque etiam ita manifeſtæ ſunt fibræ in venis,vt in muſculis,adeò vt nonnulli voluerint ad robur tantum ſubſtantiæ factas fuiſſe,non ad motum attractionis,expulſionis,retentionis;quod tamen abſurdum eſſe demonſtratur,ex eo,quod fateri coguntur ſuccos per ſe moueri,non ab ipſa venarum ſubſtantia,cum attrahuntur,retinentur,expelluntur:diſtenditur venarum tunica cum impletur,deſidet,cum exinanitur,quod tenuis ſit,non tamen æquabiliter in vniuerſo corpore,ſed in venis l iecinoris tenuiſſima eſt,vt facilius per ipſam iecinoris ſubſtantia poſſit ſuccum ſibi ſimilem reddere;in aliis partib. minus tenuis eſt,quæ magis à principio recedūt, vt magis ab iniuriis defendatur;ibi tamen vt diximus tenuis eſt , vt ſanguinem fundere poſſit ad ſingulas partes nutriendas.Iam verò ſimplex eſt m venarum tunica,non tamen vbiq; ſed

C

vbi defenditur muſculis,aut alia parte ambiente;nam aliæ,quæ vel proximæ cuti ſunt, vel ſuper dura aliqua parte,vt oſſe tranſeunt,neq; alicui parti innituntur,ſed ſuſpenſæ procedunt, ſtatim à vicinis membranis inuolucrum ſibi ſumunt,quo inuolutæ firmiores tranſeunt:pulmonis venæ n duplicem tunicam habent,ne thoracis motu lædantur, ſed ſtabiles maneant ; ac contineant o ſanguinem illum tenuem:vbi venæ ſatis alioquin tutæ ſunt,cōmodior fuit vna dumtaxat tunica,ac p tenuis,vt melius ſanguinem impertiret proximis particulis.Quod attinet ad formam,venarum figura rotunda eſt,nam hæc maximè capax eſt, maximèq; defendi tur ab iniuriis.Magnitudo q reſpondet magnitudini partium,vbi eiuſdem generis ſint ; nam vbi alterius,minoribus partibus interdum maiores venas largita eſt natura,quod illis euenit, quæ plurimū alimenti abſumunt,vt iis r quæ aſſiduè mouentur,calidæ ſunt,ac molles,veluti pulmoni;contrà partes quieſcentes frigidæ,duræ,veluti oſſa,minus alimenti abſumunt, & idcircò minores venas obtinuerunt,pro magnitudinis proportione.Cor,ſ quamuis durum ſit,ob calorem ingentem,plurimum alimenti abſumit,& idcircò venis grandioribus nutritur.Renes venas habent latas, t non quod plurimum alimenti poſtulent,ſed quod per eas ex ſanguine ſerum alliciant.Numerus venarum maior eſt,quam vt exprimi poſſit;ternæ tamen præcipuæ numerantur,à quibus deriuantur aliæ omnes;vna eſt vena porta,quæ u à cauo iecinoris

D

per ventriculum,inteſtina,lienē,meſenterium,omentum progreditur. Altera eſt quæ appellatur caua, x oriturquè à gibba parte iecinoris,& in vniuerſum corpus diſtribuitur . Tertia à dextro ventriculo y cordis fertur ad pulmonem,quam arterialem nominant:his adijci poteſt quæ in foetu ab vmbilico ad cauum iecinoris peruenit,quam tamen omittemus,cum in lucem editis non amplius fungatur munere venarum. Quod ſpectat ad ſitum,initium ducunt z à iecinore:eſt enim iecur veluti truncus,cuius radicibus ª reſpondent venæ,quæ ad portam per ueniūt;ramis verò illæ quæ deriuantur à caua. Quo pacto autem rami tam à porta,quam à caua deducantur,& vnde in ſingulas corporis partes venę deriuentur, nunc dicendum ſupereſt, ſumpto initio à vena porta.

a Gal. li 6. de Plac. c. 8.
b Ariſt. li. 3. de Part. c. 4. & c. 5.
c Gal. 4. de vſu p. c. 2.
d Gal. li 4. de vſu p c. 12. & 17.
e G. li. 16. de vſu pa. c. 12.
f Gal li. de vſu p. c. 5.
g Ga. li. 16. de vſu p. c. 13.
h Gal. li. 1. de ſemine c. 5. & 13.
i Gal. li de inæquali Intēperie c. 2.
k Gal. 3 de natur. fac. c. 11.
l Gal. li. 6. de vſu p. c. 11. & 4. de vſu p. c. 13.
m G. lib 6. de anat. ad mi. c. 12. & 3 l de nat. fac. c. 11.
n Gal. li. 6. de vſu pa. c. 10.
o Ga. ibid.
p Ga. ibid.
q Ga. li. 16. de vſu pa. c. 14.
r Ga. ibid.
ſ Ga. ibid.
t Ga. ibid.
u Gal. lib. 16. de vſu p. c. 14.
x Ga ibid. & lib. 5. de vſu pa. c. 2.
y Ga 6. de vſu p. c. 13. & 14.
z G. li. 8. de vſu p. c. 1.
a Gal. 1. de ſem. c 8. & lib. de diſſect. venarum. c. 1.

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, QVI TABVLAE XXII. Figuræ vnicæ inſcripti viſuntur, declaratio. E

TAB. XXII. FIG. VNICA.

I *Figu. monſtrat venas totius corporis, quæ clariores erunt in fig. monſtrantibus partes, quæ ſequentibus proxime tabulis exhibentur.*

Literarum hæc eſt ratio.

AAA Radices venæ cauæ, qua hæc a iecinore progreditur.

B Truncus venæ cauę inter iecur, & ſeptum tranſuerſum.

C Ramus ſiniſter ex duobus qui à trunco venæ cauæ orti pertinent ad ſeptum tranſuerſum ex, quibus nonnulli ad cordis tunicam deriuātur.

D Orificium venæ cauæ qua cum corde committitur, quod ita amplum apparet, propter dextram auriculam, cordis.

E Vena coronaria, quæ coronæ modo latiorem cordis ſedem ambit, multos ramulos deorſum tranſmittens per ſubſtantiā cordis, vſque ad eius mucronem.

F Vena ſine coniuge.

G Rami venæ ſine coniuge nutriētes muſculos collocatos inter coſtas.

† Diuiſio venæ ſine coniuge ad nonam thoracis vertebram.

H Ramus venę ſine cōiuge, qui cū emulgente ſiniſtra iungitur.

I Alter ramus à dextro latere, qui coit cum ramo orto à vena ad crus tendente, notato litera K.

K

L Diuiſio venæ cauæ ī duos ramos apud iugulum.

M Vena dextrum brachium petens; quæ ante eius ingreſſum bipartitur.

N Ramus huius venæ qui tribus ſuperioribus coſtis ſui lateris alimentum præbet.

O Vena, quæ ſub oſſe pectoris procedēs diuiditur in rectum abdominis muſculum.

P Finis nuper dictæ venæ.

Q Venæ, quę penetrāt per foramina trāſuerſorum proceſſuum vertebrarum ceruicis.

R Vena, quæ pertinet ad muſculos occupātes humiliorem ceruicis partem, & pectoris ſublimiorem.

S Vena quæ diſtribuitur muſculis tegentibus pectus, tum ſubſtantiæ mammarum, & earum cuti.

T Vena, quę verſus dorſum progrediens diuiditur muſculis interiorem ſcapulæ ſedem occupantib. tum ijs qui propè ſunt, vbi etiam rami deprehēduntur pertinentes ad glādulas alarum, quorum vnus ſitus eſt inter R. & T.

V Ramus, qui per latus pectoris deſcendens impertitur ſui lateris muſculo flectenti brachium deorſum verſus poſteriora. F

X Ramuli eiuſdem rami, qui iunguntur cum ramulis ortis à vena ſine coniuge.

Z Alii ramuli, qui coeunt cum ramis ortis a magno ramo ad crus tendēte.

a Vena iugularis interior, vnde ramuli impertiuntur aſperæ arteriæ & neruis hac parte tranſeuntibus.

b Vena iugularis exterior.

c Diuiſio prædictæ venæ in duos truncos.

d Diuiſio venæ iugularis externæ per tēpora, & cutem capitis.

e Vena Cephalica, & brachii exterior dicta ab anatomicis.

f Ramus, qui exiens a ſuperiori parte communis trunci tendentis ad brachium, priuſquam diuidatur, fertur ad muſculos poſteriorem ceruicis partem occupantes. G

g Ramus eiuſdem trunci, qui ad exteriorem ſcapulæ ſedem procedit partim abditus, partim ſub cute progrediens.

h Rami, qui orti a Cephalica priuſquam ſub humerū latitet, diſtribuitur primo muſculo attollenti brachium, & cuti ipſum tegenti.

i Ramuli venæ cephalicæ, qui diuiduntur in brachii cutem exteriorem & priorem ſedem muſculi brachium flectentis.

k Diuiſio venæ cephalicæ in tres ramos interdum maiores, interdum minores, quorum primus, *l*, procedit ſub muſculis ortis ab exteriori tuberculo imi humeri: ſecundus, *m*, tendens ad cubiti iūcturam committitur cū ramo venæ iecinoris, notato, *n*, vbi ex vtriſque ſimul iūctis fit vena quā communem, *o*, vocant: tertius, *p*, oblique ſuper radiū procedens vſq; ad exteriorem brachii ſedem cuti ramulos impertit, quorū præcipuus, *q*, pertinet ad cutem tegentem poſte- H

rius

A

rius latus commissuræ imi humeri; cũ vero ad primã palmæ partẽ accedit, cõmittur cũ altero ramo venæ iecinoris notato, r, locus vbi coeũt notatur, s, communis hic ramus alimẽtum præbet primæ palmæ parti, & palmæ, qua minimum digitũ respiciunt, vnde complures ẽt rami minimo ipsi digito impertiuntur.

r s

t Vena, quam iecinoris appellant.

u Ramus huius venæ quæ impertitur initijs musculorũ extendentiũcubitũ.

x Ramulus ad dictos musculos accedẽs, & cutem posteriorem brachij.

y Insignis ramus, qui oblique descendẽs ad inferiorem brachij sedem rursus externum tuberculum imi humeri, & ramulos impertiens musculis, qui inde oriuntur, progreditur per exteriorem brachij partem, vnà cum quarto neruo ipsius.

B

z * Diuisio venæ iecoris in duos ramos, quorum qui notatur * abditus perpetuo sub cutẽ procedit in plures ramos diuisus.

α Alter ramus prædictæ diuisionis venã iecinoris constituens qui perpetuo sub cutẽ procedit in plures ramos diuisus.

β Ramus à nuper dicta iecinoris vena procedens, qui partim distribuitur cuti tegenti inferiorem brachij sedem, partim posteriorem.

C

δ Posterior ramus venæ iecinoris quæ ꝓpè internum tuberculum imi humeri diuiditur, a quo multi ramuli deriuantur.

ε Ramus posterioris rami nuper dicti, q per inferiorẽ cubiti sedem procedens vsque ad primam palmæ partẽ, in progressu ramulos vicinis partibus impertit, & proprie vnum qui coit cum venæ cephalicæ ramo, cõscendentem primam palmæ partẽ propè paruum digitum.

ζ Vena quæ pertinet ad cutem occupãtem posteriorem cubiti sedem.

D

η Complures venæ in inferiori brachii parte, & nonnullæ ad cutem palmæ pertinentes; superius tamen venã ostendit, quæ oritur a ramo venæ iecoris notato. n. inferius eiusdẽ venæ ramos demõstrat q orti a ramo notato, ε, petunt brachii partẽinferiorẽ.

θ Cõis ramulus ex venulis ꝓ pollicis cutem diuisis, & ramo notato x.

x Distributio communis venæ iuxta inferiorem radij sedem prope primã palmæ partem.

λ Exterior ramus nuper dictæ diuisionis qui ad exteriore manus partem proficiscens, ramulum etiam impertit interiori eius lateri notatum μ.

ν Alter prædictæ diuisionis ramus diuisus in medium digitum & eum qui inter eum & minimum situs est.

ξ Portio venæ cauæ humiliores corporis partes nutriens.

ο Vena ad pinguem venis membranam pertinens.

π Emulgens vena.

ρ Venæ seminis materiarum deferentes ad testiculos.

σ Vbi venę seminis varicum modo inter se miscentur.

τ Rami, qui a vena caua oriuntur secundum totam lumborum regionem.

υ Diuisio venæ cauę in duos trũcos, quæ Υ, gręcæ literæ inuersæ imaginem refert.

φ Ramulus, qui per lũbos, peritoneum, & musculos abdominis transuersos procedit.

χ Vena quę ad rectum abdominis musculum pertinet.

ψ Diuisio maioris trunci, in duos impares ramos.

ω Exterior ramus interioris trunci diuisionis nuper dictæ qui diuiditur musculis occupantibus exteriorem regionem ossis ilium, & cuti clunes tegenti.

Γ Minoris trũci interior ramus venulas transmittens superioribus ossis sacri foraminibus notatas, Δ.

Δ

Θ Venæ quæ ab interno ramo diuisionis ad inguina feruntur ad colem.

Λ Vena quæ ab exteriori ramo dictæ diuisionis orta iungitur cum venis interioris rami prope ossa pubis.

Ξ Prædicta vena quę trãsiẽs per foramẽ in osse pubis præcipuum ramum offert iuncturæ summi femoris.

Π Ramus, qui deriuatus à vena per foramen in osse pubis penetrante tẽdit ad femoris sedem interiorem.

Σ Communis ramus ex nuper dicta vena, & ramo maioris venæ, quæ ad crus pertinet notatę, V.

V

Φ Ramus venæ crus petentis, qui coli, & vicinis partibus ramulos distribuit.

Ψ Primus ramus venę ad crus tendentis, qui per interiora cruris sub cute ꝓcedens ad digitos pertinet.

Ω Ramus prædicti rami, qui ad interiorẽ inguinum sedem progreditur.

2 Ramus venæ notatæ, Ψ, tendens ad exterius femoris latus.

3 Ramulus eiusdem venæ qui impertitur secundo musculo mouenti crus.

4 Ramulus eiusdem venæ qui ad priorẽ, & posteriorem genu partem procedit.

5 Diuisio venæ, Ψ, in multos ramos qui ꝓ

 E

interiorem cruris partem procedunt.

6 Ductus, & distributio eiusdem per tarsum.

* Rami, qui à magno ad crus tendente orti sursum feruntur per latera abdominis dum coeãt cum ramulis venæ, quæ per latus thoracis ab ala descendit.

7 Ramus maioris venæ crus petẽtis, qui ad iuncturam summi femoris procedens diuiditur in cutẽ, & musculos ipsam occupantes.

8 Ramus, qui pertinet ad septimum & nonum musculum, ac cutem tegentem exterius femoris latus.

9.10 Ex his duobus ramis constituitur vena, quę inter musculos posteriorem femoris sedem occupantes procedens, ramulos sursum trãsmittit ad
11 cutem femur tegentem, notatos 11.
12 quorum maior portio notata 12. sub cutem descendit ad poplitem & posteriorẽ cruris partem multis ramu-
13 lis in cutem diuisa quà 13. situm est.

14 Ramulus crassioris venæ qui per interius latus cruris procedit.

15 Diuisio crassioris venæ quę ad crus descendit inter duo capita imi femoris.

16 Interior ramus p̃dictæ diuisionis q̃ impertitur musculis interiorem cruris sedem occupantib. diuiditur etiam
17 in cutem eiusdem vbi 17.

18 Portio interioris rami quæ per posteriorem interioris malleoli partem descendens ad internum latus pedis pertinet.

19 Exterior ramus diuisionis nuper dictę qui statim in duos ramos inæquales scinditur quorum exterior notatur
20 20. & ramulum ad externum mal-
21 leolum transmittit notatum 21.

22 Ramus interior qui inter suram, & tibiam procedẽs, qua inuicem dehiscunt in duos similiter ramos partitur qua conspicitur 23. quorũ vnus F
23 inter tibiam, & os calcis progreditur; alter inter os calcis, & suram.

24 Venula interioris rami prædicti inter tibiam, & suram procedens, sub earũ ligamẽto ad superiorẽ pedis partem iñgitur cum alijs venis hac trãseuntibus.

25 Distributio venarum ad digitos pedis.

26 Diuisio venæ iugularis internæ per partes oris internas, & cutem faciei.

27 Rami eiusdem venæ qui in caluariam penetrant.

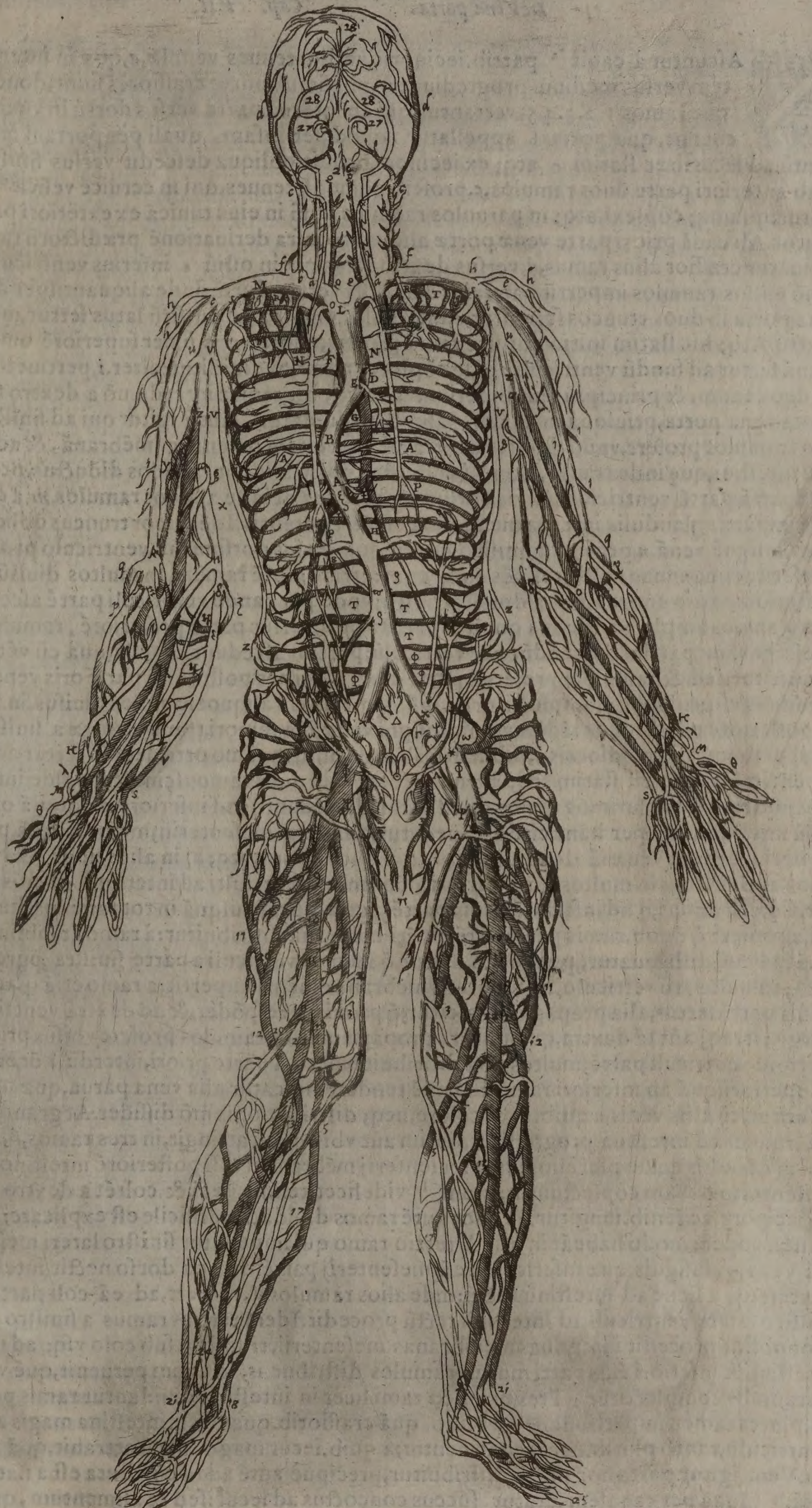
28 Distributio eorum intra caluariam.

G

H

De

TABVLA XXII.

E

De Vena porta. *Cap. VII.*

a Ga. li. de vena. diss. c.1.
b Ga. li.4. de vsu p.c. 2. & li. de venar. dis. c.1.
c Ga. loco citato.
d Gal.li.5. de vsu pa. c.8.
e Ga.li de venar. dis. c.1.
f Gal.li.de venar. dis. c.1.
g Ga.ibid.

Tab. 23.fi. 1.

NAscuntur à cauis [a] partib.iecinoris vndiq; tenues venulæ,*a*,quæ in interiorē partem versus medium progrediuntur,vbi simul iunctę crassiores fiunt,donec in quinque ramos 1.2.3.4.5.vertantur,qui ab interna parte versus dorsū in vnam venā,*b*, coeunt, quæ porta [b] appellatur, quod per ipsam, quasi per portam feratur alimentū ad iecur:hæc statim [c] atq; ex iecinore prodit,obliqua descēdit versus sinistrū latus, & ab anteriori parte duos ramulos,*c*,profert,admodū tenues,qui in ceruicē vesicæ [d] fellis inseruntur:ipsamq; cōplexi,atq; in paruulos ramulos scissi in eius tunicā ex exteriori parte diuiduntur.Ab eadē priori parte venæ portæ aliquanto infra deriuationē prædictorū ramulorum deriuatur crassior alius ramus,*d*,versus dextrū latus,qui in ostiū [e] inferius ventriculi inserit; & nō nullos ramulos impertit parti eius exteriori versus dorsū;inde aliquantisper descendēs vena porta in duos truncos scinditur,*e*,inæquales,minor.*f*,ad sinistrū latus fertur,maior,*g*, ad dextrū.Atq; hic statim initio duplicē ramū profert,quorū vnus,*h*,per superiorē omenti membranā fertur ad fundū ventriculi,vbi in cōplures ramulos diuiditur;alter,*i*,pertinet[f] ad intestinū duodenum, & principiū ieiuni:deriuatur vterq; hic ramus interdū nō a dextro trūco, sed à tota vena porta,priusquā in dextrū,& sinistrū diuidatur. Horū igitur qui ad sinistrū,statim duos ramulos profert,vnū,*l*,à parte dextra ad inferiorem omenti [g] mēbranā, & ad eā partē coli intestini,quę inde transit,alterū,*k*,à sinistra,qui in aliquot ramulos diductus,progreditur ad dextrā partē ventriculi,versus dorsum,& vlterius deinde aliquot ramulos,*m*,à dexrro latere impertit glandulis interna membrana omēti contentis.Idē minor truncus obliq; descendens,insignē venā,*n*,profert,à sinistro latere;quæ versus dorsum sub ventriculo procedens ipsi inseritur:maximaq; est inter oēs eius venas:vtrinq; autē ramū,*o*, in multos diuisū impertit posteriori parti ventriculi,quā dorsū attingit;vnde per eandē ventriculi partē ascendēs superius [h] eius os amplectitur:circa quod reflectitur,*p*,*q*,versus partē posteriorē, ramulos vtrinq; proferens,qui partim descendūt per vētriculū;partim ascēdunt ad gulā,quā cū vētriculi ore cōmittitur;sed & ramulū,*r*,profert à parte dextra,qui per posteriorē partē oris ventriculi descendens vsq; ad fundū,amplectitur os ipsius inferius in aliquot ramulos diuisus,in anteriorē, & posteriorē partē ipsius tēdētes:huic insigni venæ,q̄ à minori trunco portæ a sinistro latere oriri diximus,alia mediocris,*s*,subiicit,q̄ ab eodē sinistro ramo orta deorsū fertur ad inferiorē omenti mēbranā;sed statim atq; à trunco recessit,in duos ramos scinditur,valde inter se diductos;qui rursus in plurimos ramos diuiduntur;descēduntq; ad inferiorē mēbranā omēti,& ad colū intestinū,quā per hanc cū dorso nectitur,quasi per mesenteriū;minor trūcus,postquā ab eo deriuatæ sunt venæ iā dictæ diuiditur,*t*,in duos ramos,atq; hi in alios duos, & hi rursus in alios,ac deinceps in multos,qui inferiori mēbrana omenti fulti ad interiorē,*a*,lienis partē ferūtur.Cęterū ramus,q ad inferiorē lienis partē ꝓgreditur,priusquā in tot ramulos diuidatur venā,*u*,profert,q̄ duob.ramis p inferiorē omēti mēbranā distribuitur:à ramo ēt sublimiori,priusquā in lienē distribuatur,ꝓpago,*x*,nascitur,q̄ ī fundū vētriculi a parte sinistra ꝓgreditur,multosq; ramulos [i] tū vētriculo,tū superiori mēbranę omenti impertit;a ramo etiā q ad inferiorē lienis partē fertur,alia propago,*z*,nascitur,q̄ proximæ respōdet,& ad dextrā ventriculi partē vergit;vtraq; aūt tā dextra,quā sinistra propago multos ramulos profert versus priorē,& posteriorē ventriculi partē;multos etiā distribuit omēto,à parte priori,interdū [k] ēt euenit,vt tā à superiori,quā ab inferiori ramo ad lienē tendēte,nascatur alia vena parua,quæ in vētriculū inseritur,cū aliis venis,a quib.neq; colore,neq; distributionis mō dissidet.At grandior,ac dexter truncus ad intestina progreditur,statim aūt vbi omētū attingit,in tres ramos,*β*,diducitur, qui in ramulos quam plurimos inter mesenterij mēbranas scissi posteriorē intestinorū partem mesenterio nexam cōplectuntur;ieiuni [l] videlicet,tenuis,cæci,& coli ēt a dextro latere, vbi cū iecinore,ac renib.iungitur.In quot autē ramos diuidātur,difficile est explicare; præsertim cū non eodem modo habeāt in oīb.A tertio ramo qui impertitur sinistro lateri mesenterij,oritur vena,*γ*, insignis,quæ inseritur in eā mesenterij partē,quæ cū dorso nectit intestinū colū; pertinetq; a liene ad intestinū rectū;inde alios ramulos,*δ*,profert,ad eā coli partem, quæ a sinistro latere ventriculi ad intestinū rectū procedit.Idem tertius ramus a sinistro latere grādior obliq; procedit inter duas membranas mesenterii, transitq; sub colo vsq; ad initiū recti intestini,& inferiori eius parti multos ramulos distribuens,ad anum peruenit,quē vndiq; multis ramulis complectitur,*ε*.Tres prædicti rami licet in intestina diuidantur ramis penè infinitis,plures tamen impertiunt [m] gracilib. quā crassiorib.quanto.n.intestina magis accedūt ad ventriculū,tantò plurib.uenis continentur;a quib.iecur magis succū attrahit,quā ab inferiorib.Vena igitur porta hoc pacto distribuitur,pręcipuè autē ad id cōstituta est a natura,vt per ipsā,[n] tāquā per canalem feratur succus concoctus ad iecur:sed & alimentum, quo nutriuntur intestina,[o] mesenteriū,omentū,vētriculus,quod ēt in iecinore redundat crassum,per [p] eā fertur ad lienem, & quod in liene,ad imum recti intestini,vbi uenæ sanguinem [q] fundunt melancholicum.

F

G

H

h Ga.li de venar. dis. c.1.

i Gal.li.de venar.diss. c.1.
k G.lib.de venar. dis. c.1.
l Gal.li.de venar. dis. c.1.

m Gal.
n Gal.li.4. de vsu p.c. 2.& lib.de ven.dis. c. 1.
o Ga.3.de nat. fac. c. 13.
p Ga.li.16. de vsu pa. c.14.
q Ga. li.de Atrabile c.4.

De

A

De Origine venæ cauæ à iecinore, & eius progreßu ad iugulum. Cap. VIII.

Tabul. xxiij. figur. ij. iij.

VT à caua iecinoris parte vndique oriuntur rami, qui venam portam constituunt, ita à a gibba, a, qui cauã: a, tendunt hi in interiora versus medium, vbi inter se paulatim iungũtur, ita vt tandem ex pluribus paruis fiat vna magna vena, b, quæ à superiori iecinoris parte versus dorsum prodiens, leniter b inpressa est, in substantia iecinoris; per quam si stilus demittatur, à superiori ad inferiorem partem penetrare possit, nullibi iecur attingens: peruia ẽt est vena caua in iecinoris substantiam; ab imo duobus paruis foraminibus, c, tum duobus magnis, d, a summo, & plurib. alijs admodum exiguis, e, in medio: inter vtraque, hæc non statim diuiditur in duos truncos; quemadmodum arteria magna, cum ex corde exit; neque grandior est ad lumbos, quam vsque ad cor: sed vno perpetuo trunco sursum, & deorsum procedit: agemus ante de eius processu ad partes superiores; dein ad inferiores: superior c igitur pars venæ cauæ ascendens, perforat dextrum latus septi transuersi, transitque per partẽ, quæ ibi proxima est, inuolucri cordis, vbi d aliquot ramulos, f, profert, qui partim in septum transuersum, partim in cordis inuolucrum diuiduntur; at vbi hanc partem superauit; inclinat aliquantisper

B primo uersus latus dextrum, deinde versus sinistrum; & iuxta summã partem dextri lateris cordis magno ostio, g, patet in sinistro suo latere, quod respondet dextro ventriculo cordis, sicque dextra ala cordis committitur e cum priori parte venæ cauæ; sed a posteriori parte eius insignis ibi deriuatur ramus, h, qui procedẽs versus partem cordis posteriorem, ac sinistrã, quasi corona amplectitur eius basim, f aliquot ramulos impertiens cordi vniuerso vsque ad mucronem: hi tanto crassiores sunt, quanto propositus ramus, vnde nascuntur, crassior est; quamobrem crassiores sunt à latere sinistro, quam a medio inter vtrumque ventriculum: proposito ramo interdum alter, i, respondet; sed minor qui oritur à priori parte venę cauæ; & per priorem cordis partem fertur. Vbi vena caua ex corde excessit, atque eius inuolucro fit aliquanto tenuior, & sursum fertur, tendens super magnam arteriam, nõ proxime super dorsum: statim autem vbi pulmones lateris dextri, ac sinistri per venas, & arterias inter se coniunguntur, venam, l, grandem à dextro latere profert, quæ à tertia thoracis vertebra statim descendit, per dextrum latus iuxta corpora vertebrarum thoracis, donec aliquot lumborum vertebras attingat: appellatur hæc vena sine g coniuge, cum nulla ipsi respondeat a latere sinistro: scribunt h nonnulli ipso initio, quo vena hæc deriuatur a caua, membranas ita sitas esse, vt

C permittant sanguinem a caua ad hanc fluere; non tamen reuerti ad eandem quod tamen potius desideratur quam cognoscitur: profert vena sine coniuge ramos, m, aliquot, qui nouem costis inferioribus, inter quas feruntur, alimentum præbent: pertinent autem inter costas veras, vsque ad cartilaginem, sed inter spurias, vltra cartilaginem progrediuntur ad musculos abdominis; & in progressu aliquot ramulos, n, vicinis partibus impertiunt. Deriuantur & ab eadem vena sine coniuge parui alij rami, per quos alimentum fertur vertebris, medullæ, & musculis, apud quos transeunt; tum alij qui in septum, i quod thoracem in longitudinem diuidit, iuxta dorsum inferuntur; interdum etiam vena sine pari ramum alium producit, qui in plures ramulos diuiditur in spacium inter tres costas, a, primas, b, & membranam, quæ eas succingit, ad nonam etiam thoracis vertebram oriuntur interdum a vena sine coniuge rami aliquot, qui vertebris, & partibus quę iuxta sunt, distribuuntur. De qua distributione † illud scire oportet, quod exit vena sine pari ex septo transuerso ad partes inferiores diuisa in partem dextrã, I, ac sinistrã, H, ad latera vertebrarum, qua septum transuersum committitur, ita vt nullibi ipsum perforet; sinistra pars circa transuersos vertebrarum processus sub septo transuerso descendens, & sub initio sexti musculi femur mouentis latens, vno, vel plurib. ramis cum emulgẽte vena sui lateris coit H, siue in parte superiori; siue in posteriori, quamquam terminatur interdum in ramum, qui ab emulgente ortus ad inferiores partes progreditur, ita vt nil mirum fit, si

D succi, qui laterum inflammationem faciunt, cum vrina interdum purgẽtur; cum faciliorem, & breuiorem transitum habeant, quam si per cauam, & dextram cordis auriculã tandẽ ad emulgentem ferrentur. At dextra pars, I, venæ sine pari tecta membranis ad processus transuersos vertebrarum latens, sub dextro initio septi transuersi, ac sexti musculi femur mouentis deorsum fertur vsque ad tertiam vertebram lumborum, vbi committitur, 8, cum ramo, ϖ, orto à vena caua paulo infra initium emulgentis; tum descendit cũ aliquot venulis à vena caua profectis per lumbos; sed potissimũ coit cum insigni ramo, k, qui ad vltimam lumborum vertebrã deriuatus ab eo magno ramo venæ cauæ, qui fertur ad femur, sursum ascendit ad latera. Coniunctio hæc frequentior in dextro latere reperitur, sicuti altera cum emulgente in sinistro, ita vt colligere ex hac liceat sectionem venæ crurum ob eiusmodi consortium ad affectus conferre superiorum partium, ac thoracis.

Left margin: † Figu. 1. tab. 22. — I Figu. 1. ta. 22. — H Fig. 1. tabu. 22. — H Fig. 1 tabu. 22. — I Figu. 1. tabu. 22. — 8 Fi. 1. tab. 22. — ϖ Fi 1. ta. 22. — k Fi. 1. tab. 22.

Right margin: a Gal. li. de venar. diff. c. 2. & l. de for. fetus c. 3. & 4. de vsu p. c. 2. — b Arist. li. 3. de Part. anim. c. 4. — c Gal. lib. de venar. diff. c. 2. — d Ga. ibid. — e Ga. li. 6. de vsu p. c. 4. — f G. li. 6. de vsu p. ca. 1. & lib. 3. de nat. fac. c. 15. — g Gal. li. 2. acu. cõ. 10. — h Amatus Lusitanus lib. centuriarum. — i Gale. li. 2. acu. cõ. 10.

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, QVI FIGVRIS Tabulæ XXIII. inſcripti viſuntur, declaratio.

TAB. XXIII. FIG. I.

I *Oſtendit diſtributionẽ uenæ portæ in oẽs partes quæ ſub abdomine continentur.*

aaaaa Referũt hæ notæ iecoris fig. vnà cũ ramis venę portæ q̃ per ipsũ diuidũt.

1.2.3.4.5. Quinque præcipui rami, in quos partitur hęc vena, vt iecinoris ſubſtantię diſtribuatur.

b Truncus venæ portæ cum primum ex hepate egreditur.

cc Duo ramuli bilis veſicæ impertiti.

d Vena poſteriorem fundi ventriculi ſedem, ac inferius oſtium amplectẽs.

e Diuiſio venæ portæ in duos truncos inæquales, quorũ ſiniſter, & minor notatur, *f*, dexter, & maior, *g*.

fg

h Ramus qui a dextro ramo nuper dicto ortus, fertur ad ſiniſtrũ latus fundi ventriculi ramulos impertiens dextro lateri ſupioris mẽbranæ omẽti.

i Alter ramus, qui ad duodenũ inteſtinum, & ieiuni initium pertinet.

k Vena, quæ ad dextrum latus poſterioris ventriculi ſedis procedit.

l Vena quæ ad dextrum latus interioris mẽbranæ omenti procedens ramulos impertit colo inteſtino hac parte tranſeunti.

m Ramuli ſiniſtri trunci, qui ad interioris membranæ omenti glandulas p̃tinent.

n Inſignis vena, quæ inter dorſum, & vẽtriculũ delata, vnũ vtrinq; ramũ p̃fert notatũ, *o*, *o*, qui in poſteriorẽ vẽtriculi ſedẽ inſeruntur; dein prædicta vena verſus ſtomachũ aſcẽdẽs, circa ipſum reflectitur, vbi, *p*, &, *q*.

oo

pq

r Ramus venæ amplectentis os vẽtriculi, qui per eum obliq; procedens ipſius fundo ramulos ĩpertit, dein vlterius procedens, diſtribuitur priori, & poſteriori ſedi eiuſdem.

s Mediocris vena, q̃ impertitur interiori omenti membranæ, & colo inteſtino, qua ventriculum attingit.

t Ductus ſiniſtri trunci cum primum ad lienem accedit.

u Vena, quæ in ſiniſtrum latus interioris membranæ omenti diuiditur.

x Ramus ſublimioris venæ lienem petẽtis, qui ſiniſtro ventriculi lateri impertitur.

z Vena ſiniſtrum latus fundi ventriculi petens, quæ complures producit ramulos, ad ventriculum, & exteriorẽ omenti membranam pertinentes.

ααα Oſtendunt hæ notæ ductũ venarũ per lienis ſubſtantiã, tum eiuſdẽ figurã.

ββ Diuiſio dextri trũci venæ portæ in meſenterium.

γ Vena, quæ colo inteſtino impertitur, qua cum dorſo nectitur.

δδ Eadem vena, quæ ſub recto inteſtino procedens ramulos profert, qui anũ amplexantes conſtituunt venarum orificia ſanguinem fundentia, quę.

εεε Hęmorrhoides appellãtur, notãtur autem εεε.

FIG. II. & III.

II *Figura oſtendit Truncum venæ cauę apertum, qua à gibba iecinoris parte enaſcitur; cuius figuræ literas, cũ & III. quoq; figuræ cõmunes ſint, in ea adnotauimus.*

III *Figura oſtendit progreſſum venæ cauæ à iecinore ad iugulum.*

Literarum autem hæc ratio eſt.

a Rami, qui à gibba iecinoris parte enati venam cauam conſtituunt.

b Truncus venæ cauæ aſcendentis.

c 2. Duo parua foramina ab imo venæ cauæ quæ in iecinoris ſubſtãtiam peruia ſunt.

d 2. Duo magna foramina à ſummo eiuſdem venæ in iecinoris ſubſtantiam ſimiliter peruia.

e 2. Exigua foramina in iecinoris ſubſtãtiam peruia.

f Ramuli venæ cauæ ad ſeptum tranſuerſum & cordis inuolucrum pertinentes.

g Oſtium venæ cauæ, quod dextro cordis ventriculo reſpondet.

h Inſignis ramus a poſteriori parte dicti oſtij venam coronariam efficiens.

i Alter ramus a priori parte, qui nuper dicto reſpondet.

l Vena ſine coniuge.

m Rami, qui à vena ſine coniuge impertiuntur nouem inferiorib. coſtis.

n Ramuli, qui à ramis venæ ſine coniuge inter coſtas procedentibus vicinis partibus impertiuntur.

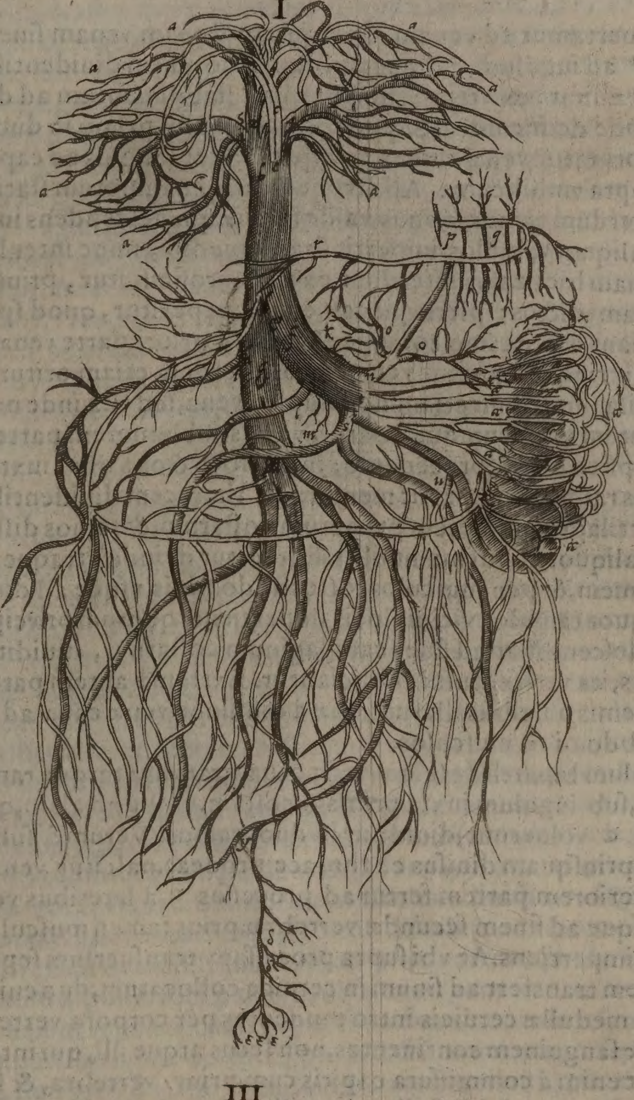
† Figur. 1. tab. 22. Diuiſio venæ ſine coniuge ad nonam thoracis vertebrã.

H Fig. 1. tab. 22. Dexter ramus nuper dictæ diuiſionis.

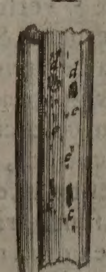
I Fig. 1. tab. 22. Siniſter.

TABVLA XXIII.

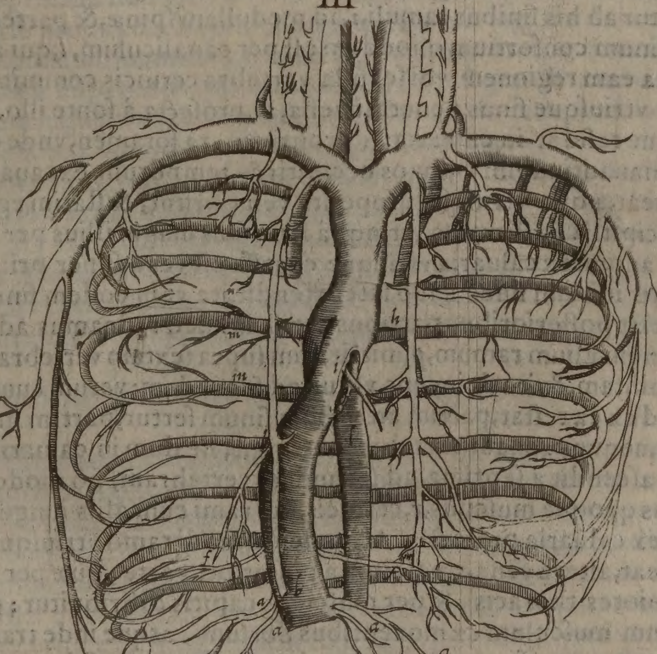
I

II

III

E

De Venis quæ à iugulo sursum feruntur. Cap. IX.

a Gal. li. de ven. disse. c. 2. & 2. acuto. com. 10.
b Gal. li. 6. de vsu par. c. 4

Sed reuertamur ad venam cauã, quæ postquam venam sine coniuge protulit, ascen dit [a] ad iugulum, fulta membranis thoracem diuidentibus, & glandulis, b quæ ibi sitæ sunt; ex vtrisq; enim fit quasi stabilimentum ad deriuationem ramorum, qui inde deducuntur. Siquidẽ vena caua ibi primò in duos grandes ramos, *a*, partitur, à quibus oriuntur venæ omnes, per quas fertur sanguis ad caput, ad brachia, & ad musculos aliquot supra vmbilicum. Ab vtroque duorum ramorum statim atque inter se diducti sunt, nascitur interdum ramus, *b*, vnus valde tenuis, qui descendens iuxta radices costarum vsque ad tertiam, aliquot ramulos impertit spacio medio, nunc inter binas costas, nunc inter ternas, quamquam hic ramus interdum ex caua proficiscitur, priusquam diuidatur in duos grandes ramos iam dictos; plerisque tamen non reperitur, quod spacia inter primas costas alimentum alliciant à vena sine coniuge. Verum à priori parte venæ cauæ, qua diuidi incipit in duos truncos, vtrinque nascitur vena, *c*, quæ interdum etiam oritur à ramis grandioribus venæ cauæ iam diuisæ; interdum etiam non duplex vena, sed vna inde nascitur, quæ diuiditur in duas; vtraque autem vndecumque oriatur, versus sublimiorem partem ossis pectoris descendit vtrinque ab ipsius latere; procedensq; sub ipso pectoris osse, iuxta costarum cartilagines, multos ac varios ramulos impertit membranis thoracem diuidentibus: descendit igitur ad spacia inania cartilaginum, septem primarum costarum, & ramos distribuit musculis tegentibus pectus; tum aliquot etiam mammillis. Egreditur deinde vtraque à suo latere; iuxta cartilaginem scutiformem, & per musculos rectos abdominis, vsque ad dimidiam ipsorum partem progreditur, aliquot ramulos vicinis locis impertiens; quorum præcipuus vsque ad ventris cutem procedens descendit apud fines cartilaginum costarum, diuiditurq; in venulas capillorum modo tenues, ita vt vix sensui subijciantur. Extremæ autem partes harum venarum iunguntur cum extremis partibus illarum, quæ à diuisione venæ cauæ ad os sacrũ deriuatæ ascendunt ad rectos abdominis musculos. Ta. 24. fig. 1. F

c Gal. li. de ven. dissec. c. 2
d Vesalius lib 2. c. 7.
e Gal. li. de ven. dissec. c. 2.

At vbi ad iugulum bipartita est iam vena caua, grandis vterque ramus tendit [c] versus brachium sui lateris, sub iugulum iuxta primam costam, vsque ad alam, quo cum peruenit, & non ante (vt nonnulli d voluerunt) diuiditur in duos ramos. Verum à sublimiori parte vtriusque grandioris rami, priusquam diuisus ex thorace prodeat, nascitur vena, *e*, non exigua, quæ obliqua versus posteriorem partem fertur ad processus [e] à lateribus vertebrarum ceruicis, per quos ascendit vsque ad finem secundæ vertebræ, prius tamen musculis ibi existentibus, & medullæ ramulos, *f*, impertiens. At vbi supra processum transuersum septimæ vertebræ ascendit, ramum, *g*, grandem transfert ad sinum in ceruice collocatum, duo enim sinus, *h*, sunt, vtrinque vnus à lateribus medullæ ceruicis intro tendentes per corpora vertebrarum, ex dura membrana confecti, & sanguinem continentes, non secus atque illi, qui intra caluariam deprehenduntur. Incipiunt enim à commissura capitis cum prima vertebra, & feruntur vsque ad septimam ceruicis; deriuantur ab his sinibus ramuli, *i*, ad medullam spinæ, & partes vicinas. Inter dextrum, & sinistrum sinum consortium quoddam est per canaliculum, *l*, qui ab vno ad alterũ transit, plerunque iuxta eam regionem, vbi secũda vertebra ceruicis committitur cum tertia. In superiorem partem vtriusque sinus penetrat vena, *m*, profecta à fonte illo, qui ex dura mẽbrana constans vtrinque residet in caluaria; & proprie iuxta foramen, vnde exit sextum par neruorum à cerebro emanantium: ibi enim os occipitij & temporum excauatum est eatenus vt eum fontem contineat, a quo vtrinque proposita vena oritur, & statim egreditur per foramen paruum in osse occipitij constitutum vtrinq; à lateribus magni illius per quod spinæ medulla, *n*, descendit; vbi autem ex caluaria vtrinque egressa est vena super primam vertebram ceruicis reflectitur, & ad initium sinus à suo latere tendit, ita vt in eodem finiatur, & simul aliquot ramulos, *o*, impertiat posterioribus partibus ceruicis. Sed redeamus ad propositam venam: hæc ad eundem sinum alium ramum, *p*, mittit, cum supra sextam vertebram venit, & rursus alium, cum supra quintam, & ita deinceps vsque ad secundam; verum cum propè primam peruenit, id totum quod ex ea restat, partim ad dictum sinum fertur, partim in posteriores partes ceruicis diuiditur, *q*, neque primam vertebram attingit, ne dum in caluariam penetret, in ipso etiam itinere dum ascendit à septima ad secundam vertebram, nõ modo sinui ramos impertit, sed posterioribus quoque musculis, *r*, ceruicis, qui rami cum aliis iunguntur, à sinu duræ membranæ cerebri ex caluaria profectis. Ab eodem grandi ramo vtriusque lateris, priusquam ex thorace prodeat, altera vena, *s*, nascitur a posteriori parte, quæ per musculos ceruicis inferiores, & sublimiores thoracis, & per musculos capitis distribuitur; perforat deinde grandis ramus secundum musculum ex mouentibus dorsum, atque inde transit versus alam propè glandulas duos ramos proferens; quorum qui a priori parte nascitur, tendit per musculos ab osse pectoris, & costis vsque ad brachium, & scapulam, & in mulieribus vsque ad mammillas. Nascitur & mediocris vena, V, modo ab eodẽ priori ramo, modo à vena iecinoris, paulo inferius versus alam, quæ obliquè per latus pectoris descendẽs, diuiditur in musculum fle- G H V Fig. 1. t. 22.

ctenctoen-

A scendentem brachium versus partem posteriorem: profert autem plures ramos, inter quos terni, aut quaterni iunguntur cum tribus, aut quatuor ramulis venæ sine coniuge; vnus autem inter tertiam, aut quartam costam; alter inter quartam, & quintam; tertius inter quintam, & sextam; quartus inter sextam, & septimam transiens per foramina musculorum, qui inter costas sunt, coit cum ramis venæ sine coniuge, qui à posteriori, *μ*, distribuitur per musculos occupantes sinum scapulæ, multosque ramos vicinis musculis impertit; interdum & venulam transfert ad musculum demittentem brachium ad partem posteriorem; transfert & paruos ramulos ad glandulas, & membranulas [a] alarum, atque internam brachij partem. At vbi vterque grandis ramus ex cauo thoracis egreditur, adhuc sub musculo caput antrorsum inclinante, duas profert venas: prior, quæ magis spectat ad [b] partē interiorem, dicitur iugularis interna, *x*; altera quæ magis ad exteriorem, iugularis externa, *y*; quod iuxta iugulum vna ab interna, altera ab externa parte oriatur. Interna [c] cum primum oritur, cum arteria carotide, & neruo sexti paris à cerebro emanantis iungitur; tectaque musculis, primò ramum, *z*, impertit proximis glādulis, ac gulæ: præterea alterum, *α*, musculis gutturis superioribus; dein tertium, *β*, profert maiorem, qui diuiditur in musculos à posteriori parte, atque à lateribus gutturis collocatos, tum in eos, qui ad os hyoides pertinent, atque in cutem menti, sub quo ex vtriusque lateris ramulis in vnum coeuntibus, *γ*, vena vna, *δ*, fit, quæ ad iugulum descendens, in ipsum vtrinque, atque eius membranas distribuitur. Ab eodem insigni ramo deriuantur venæ, *ε*, ad musculos sitos ad latera linguæ: maiuscula, *ζ*, item alia quæ ad maxillæ angulum inferiorem, ac posteriorem pertinens, in duas rursus venas diuiditur, *η*, quarum vna, *θ*, per genas sursum fertur ad angulum oculi internum, in itinere ramulum, *ι*, impertiens naso à suo latere, qui in duas etiam venulas diuiditur: nam altera ad eius cartilaginem, altera ad foramen internum sui lateris fertur; sed cum vena, vnde hæ deriuantur, ad internum oculi angulum peruenit, magna ex parte in cauo oculi per musculos, & membranam diuiditur, *κ*. Sed quod reliquum est, *λ*, procedit ad supercilium; iunctumque *μ* cum reliquo alterius lateris per medium nasum à summo ad imū descendit; sed fronti etiam aliqua ex parte distribuitur, *ν*; vbi ex vtriusque lateris ramulo, recta vena, *ξ*, in fronte constituitur; ita vt quod restat, non solum ad supercilium, sed ad frontem feratur. Altera vena, *ο*, in quam maiusculam illam diuidi ostendimus, ascendens, complures venulas profert, quarum vna, *π*, sub maxilla in os ingressa diuiditur in musculos sitos à lateribus linguæ, & in itinere ramulum, *ρ*, per maxillæ foramen, vna cum ramulo nerui, & arteriæ dentiū radicibus præbet. Altera, *σ*, massiterem musculum alit. Tertia, *τ*, cum arteria ad tempus ascendens, ad anteriorem radicem auris in crotaphitam musculum diuiditur. Quarta, *υ*, cum ramulo iugularis externæ iuncta, vnam venam efficit, cuius distributionem mox subijciemus, quia de ramis iugularis externę; Sed quod reliquum est, *φ*, totius internæ, quod planè dimidium est, ascendens ad capitis basim à posteriori parte in caluariam penetrat ad fontem sinuum, qui ex dura membrana conficiuntur; transit autem per foramen eius causa insculptum; partim in duriori osse temporum, partim in osse occipitij, per quod sextum neruorū par à cerebro egreditur. Iugularis externa statim ipso initio ramulum, *χ*, exigit, qui cum grandi ramo venæ cauæ ad alam tendente prope coniungitur; pergit autem sub iugulo ad musculos, qui sub scapula teguntur; tum ad summum humerum, & partes, quæ iuxta sunt, in quas diuiditur interdum venulas aliquot mammæ impertiens; quæ alioquin ali solet à grandi ramo venæ cauæ. Hoc ramulo deriuato, externa iugularis exit ex musculo, caput ad thoracem adducente, sub quo latebat; ascendensque venas, *ψ*, complures distribuit collo vniuerso, & eius cuti vsq; ad processum mastoidem, vbi diuiditur, *ω*, in duas venas: posterior, A, per partes posteriores auris, & processum mastoidem distribuitur: anterior, B, coniungitur cum illo ramo iugularis internæ, quem postremum retulimus, ita vt ex vtrisque vena vna fiat, quæ statim duos ramos [d] producit; prior, C, fertur ad iuncturam maxillæ, & musculum eius in ore abditum, atque ad aurem per foramen, quod ad ipsam spectat. Situm autem est sub ima aure versus partem anteriorem. At fertur etiam ad [e] fauces internas: posterior, D, in posteriorem auris partem diuiditur.

a Ga. li. de uen. dissec. 2.
b Gal. li. de uen. disse. c. 7.
c Gal. ibid.
d Gal. li. de uena. disse. c. 7.
e Gal. ibid.

D *De distributione venarum quæ in caluariam penetrant.* Cap. X.

Ta. 24. fig. 3. 4

POstquam reliquos omnes ramos protulit, adhuc dimidia remanens vena iugularis, *a*, interna, per foramen, quod partim in duriore osse temporum, partim in processu lambdoide occipitij situm est, in caluariam ingrediens, desinit in proximum fontem, *b*, illorum sinuum, qui ex duplicata membrana confecti διπλόαι, siue διπλόεις, [f] à Galeno dicuntur: eius distributionem facile intelligemus, si sinus, qui ex dura membrana duplicata in caluaria conficiuntur, exponamus: ab illis enim venæ in omnes particulas caluaria contentas distribuuntur, & ad sinus vtrinque in ceruice sitos: octo igitur sunt sinus propositi, quorum hæc ratio est; quod dura membrana, qua cauum attingit, quod partim in duriori processu ossis tēporum, partim in processu lambdoide ossis occipitij effictum est, duplicatur; [g] & ibi quasi fontem, *b*, efficiat, a quo prædicti sinus ex membrana duplicata emanant. Primus, *c*, & secundus, *d*, vterque à suo latere procedunt, sub cerebri basi per processum lambdoidem ossis occipitii, ea de causa sinuatum ad

f Gal. li. 9. de anatom. adm. c. 1.
g Gal. li. 9. de anato. admin. c. 1. & Gal. li. 9. de vsu par. c. 6.

ad glandulam in osse sphenoide contentam; Tertius, *f*, & quartus, *g*, oriuntur vtrinque vnus à fonte, qua ad summum duri processus ossis temporum perueniens, *h*, angustior redditur; ibi enim perforata dura membrana deorsum in priorem cerebri partem per dorsum duri processus feruntur ad [a] eandem glandulam in osse sphenoide collocatam, vbi cum duobus primis coeunt. Quintus, *i*, & sextus, *l*, ab eodem fonte, qua ad summum duri processus ossis temporum peruenit, oriuntur, vnus à dextro, alter à sinistro latere, & ossi interius inhærentes, progrediuntur vsque ad eam sedem, vbi duo latera lambdoidis inter se coeunt, ibi dexter sinus cum sinistro coit, & maiorem quendam sinum, *m*, efficit, qui quasi torcular, seu lacus ληνὸς [b] appellatur; ab hoc lacu septimus, & octauus sinus incipiunt, similiter à dura membrana duplicata constituti. Septimus, *n*, longior est, & sub caluariam, ac proprie sub suturam, quam sagittariam dicunt, antrorsum progreditur vsque ad octauum os caluariæ, vbi instrumenta olfactus diducuntur. Octauus, *o*, à lacu iam dicto descendens, recta tendit ad priorem cerebri partem, nihil ascendens, aut descendens donec ad glandulam conarion [c] perueniat, sitam in extremo tertio ventriculo cerebri inter eas cerebri partes, quæ clunes repræsentant. Deriuantur ab his sinibus rami ad duram, & tenuem membranam cerebri: à primo enim & secundo sinu, antequam inter se coeant, deriuantur venulæ, *p*, ad tenuem cerebri membranam; à fonte verò priusquam sursum ascendat, vtrinque etiam oritur vena, *q*, quæ ad posteriorem partem tendens, per paruum foramen iuxta commissuram capitis cum prima vertebra egreditur ad ceruicem, vbi partim in eius sinum desinit, partim coniungitur cum alijs venis. Ab eodem fonte postquam ad summum dorsum durioris processus ossis temporum peruenit, venæ, *r*, oriuntur, quæ per lambdoidem suturam iuxta processum mastoidem exeunt ad posteriorem partem auris, diuiduntурque in cutem, & partes ibi collocatas, & cum externis venis ascendentibus interdum coeũt. A tertio, & quarto sinu venulæ, *s*, oriuntur propè glandulam, *t*, in sphenoide collocatam, quæ per tenuem cerebri membranam diuiduntur; vbi autem ad se accedunt tertius, & quartus sinus, venulas, *u*, transferunt ad varia ossium caua, & proprie ad oculos. Ab omnibus [d] autem sinibus venæ, *x*, ad plexum choroidem, ad substantiam cerebri, ad neruos, & spinæ medullam in vniuersum transferuntur: à quinto enim, & sexto illi, *y*, oriuntur, qui tendunt ad duram membranam tegentem [e] posteriorem partem cerebri, ipsamq; separantem à priori. A septimo sinu multi vtrinq; etiam rami proficiscuntur ad tenuem membranam tegentem, & amplexantem vtranq; partem anterioris cerebri; qui in ramos valde tenues diuiduntur; nascuntur & à parte inferiori huius septimi sinus rami, *z*, aliquot, qui distribuuntur per eam partem duræ membranæ, quæ dextrum cerebri latus separat à sinistro. A sublimiori parte eiusdē septimi sinus, aliqui etiam ramuli, *α*, tenuissimi deriuãtur, qui cum venis ascendentibus, & per cutem ingredientibus in caluariam foraminibus ad eũ vsum institutis coniunguntur. Exeunt & ab octauo sinu cōplures venulæ inter se similes; statim enim vt peruenit ad eas cerebri partes, quæ clunes repræsentant, aliquot ramulos, *β*, profert, à parte sublimiori duræ membranæ, qua dextram cerebri partem à sinistra diducit, à quibus alij, *γ*, quoque in progressu suorum laterum deriuantur, ad duram membranam cerebrum posterius amplectentem; in itinere etiã, dum perueniat ad instrumenta olfactus, hic octauus sinus aliquot ramulos distribuit sublimiori parti duræ membranæ. Nascuntur ex eodem à lateribus duæ aliæ venæ, *δ*, vtrinque vna, quę supra cerebri partem callosam per totum latus capitis procedit: in transitu autem aliquot ramulos, *ε*, distribuens tenui membranæ, dextra per dextram partem, sinistra per sinistram progreditur. Rursus ab inferiori parte octaui sinus, iuxta eam cerebri regionem, quæ testium imaginem refert, venulæ, *ζ*, aliquæ nascuntur, quæ distribuuntur per tenuem membranam cerebrum amplectentem: harum nonnullę retrorsum feruntur per superiorem cerebri partē, nonnullæ per inferiores anfractus; tendunt hæ ad eam cerebri partem, quam testes repręsentare diximus, [f] & in interno ventriculo ibi miscētur cum plexu venarum, & arteriarum. A fine huius octaui sinus, atque à parte humiliori qua cerebrum testium imaginem refert, vena, *η*, nascitur, quæ recta progreditur super glandulam coni similitudinem referentem; testibusque innixa, sub tegmento tertij ventriculi cerebri; quod ταλιδοειδὲς [g] nominatur, & in ventriculos inferiores diuisa, ad priorem partem tertii ventriculi vtrinque progreditur, vbi plexum, *θ*, [h] refert, qui à similitudine chorii inuolucri fętus χωροειδὴς nominatur: huic venę, postquam incepit, membranulæ aliquæ alligantur, quæ à tenui cerebri membrana ortæ, ipsos venæ ramulos amplectuntur, & plexum choroidem sustinent: quamuis autem vtrinque vena simplex progrediatur, vbi tamen ad ventriculos peruenit, in multos tenues ramulos diuiditur, qui modo iuncti, modo separati, retis speciem efficiunt.

a Gal. li. 9. de vsu par. c. 7

b Gal. li. 9. de anato. admi. c. 1. & lib. 9. de vsu par. c. 6.

c Gal. li. 9. de vsu par. c. 7. Gal. li. 9. de anat. adm. c. 3. & 5.

d Gal. li. 9. de vsu par. c. 6 & 7.

e Gal. li. 9. de vsu pa. c. 5

f Paulo ante.

g Gal. li. 9. de anato. adm. c. 4.

h Gal. li. 9. de vsu pa. c. 7. Gal. li. 9. de anat. adm. c. 3.

E F G H

A

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, QVI FIGVRIS Tabulæ XXIIII. inſcripti viſuntur, declaratio.

TAB. XXIV. FIG. I.

I *Figura hæc oſtendit progreſſum venarum iugularium ſupra iugulum.*

Characterum autem hæc eſt ratio.

a Diuiſio venæ cauæ ad iugulũ in duos grandes ramos.

b Vena quæ à dictis ramis enata, deſcẽdens iuxta radices coſtarum vſque ad tertiam aliquot ramulos impertit ſpacio medio.

B

c Vena, quæ à grandioribus ramis venæ cauæ fertur ſub oſſe pectoris ad rectos abdominis muſculos.

s Vena quæ à grandi ramo diuiſionis venæ cauæ apud iugulum diuiditur in muſculos ceruicis inferiores.

u Ramus, qui à poſteriori parte eiuſdẽ, diſtribuitur per muſculos ſinum ſcapulæ occupantes.

x Vena iugularis interna.

y Vena iugularis externa.

z Ramus, qui ab interna iugulari pertinet ad gulam, ac proximas glandulas.

α Alter ramus eiuſdẽ, qui fertur ad muſculos gutturis ſuperiores.

C

β Tertius ramus qui diuiditur in muſculos à poſteriori parte, atque à lateribus gutturis collocatos.

γ Coitus ramulorum vtriuſque lateris ſub mento.

δ Vena quæ ab his ad iugulum deſcendens, in ipſum vtrinque, atque eius membranas diſtribuitur.

ε Ramuli, qui à tertio ramo diuiduntur in muſculos ſitos ad latera linguæ.

ζ Alia vena maiuſcula, quæ ab eodem ramo ad maxillę angulum inferiorem ac poſteriorem pertinet.

η Diuiſio maiuſculæ venę in duas.

θ Vena, quæ a diuiſione maiuſculæ per faciem aſcendit ad angulum oculi internum.

D

ι Ramulus à nuper dicta vena ad naſum pertinens.

κ Diuiſio dictæ venæ in cauo oculi per muſculos, & membranas.

λ Eadem vena ad ſupercilium procedens.

μ Communis ramus ex vena vtriuſq; lateris qui per medium naſum à ſummo ad imum deſcendit.

ν Diſtributio eiuſdẽ venæ per frontem.

ξ Recta vena in fronte ex ramulo vtriuſque lateris conſtituta.

ο Altera vena ex diuiſione venæ maiuſculæ.

π Venula, quæ ab hac vena deriuatur in muſculos ſitos à lateribus linguæ.

ρ Ramulus qui ab hac venula enatus per maxillę foramen ad dẽtium radices pertinet.

σ Altera venula, quæ ad maſſiterem muſculum fertur.

τ Tertia venula, quæ ad tempus aſcendens, ad anteriorem radicem auris in crotaphitam muſculũ deriuatur.

υ Quarta, quæ cum ramulo externæ iugularis coniungitur.

φ Reliquum iugularis internæ, quod in caluariam penetrat.

χ Ramus, qui ab externa iugulari pertinet ad muſculos, qui ſub ſcapula teguntur, ad ſummum humerum, & partes quæ iuxta ſunt.

ψ Complures venæ quæ ab externa iugulari impertiuntur collo vniuerſo, & eius cuti.

ω Diuiſio externæ iugularis in duas venas, ad proceſſum maſtoidem.

A Poſterior vena nuper dictæ diuiſionis quæ per partes poſteriores auris diſtribuitur.

B Anterior vena, quæ cum extremo ramo internæ iugularis coniungitur.

C Prior ramus communis venæ nuper dictæ, qui fertur ad iuncturam maxillæ, & muſculum eius in ore abditũ, atque ad aurem.

D Poſterior, qui ad poſteriorẽ auris partem pertinet.

FIGVRA II.

II *Figura monſtrat progreſſum venarũ, quæ tranſeunt per foramina tranſuerſorum proceſſuum vertebrarum ceruicis: eadem etiam oſtendit ſinus, qui ex dura membrana duplicata conſtituti, ſiti ſunt ad latera medullæ, quæ in vertebris ceruicis continetur.*

Literarum hæc ratio eſt.

e Vena, quæ tranſit per foramina tranſuerſorum proceſſuum vertebrarum ceruicis.

f Ramuli, qui à nuper dicta vena impertiuntur vicinis partibus.

Gran-

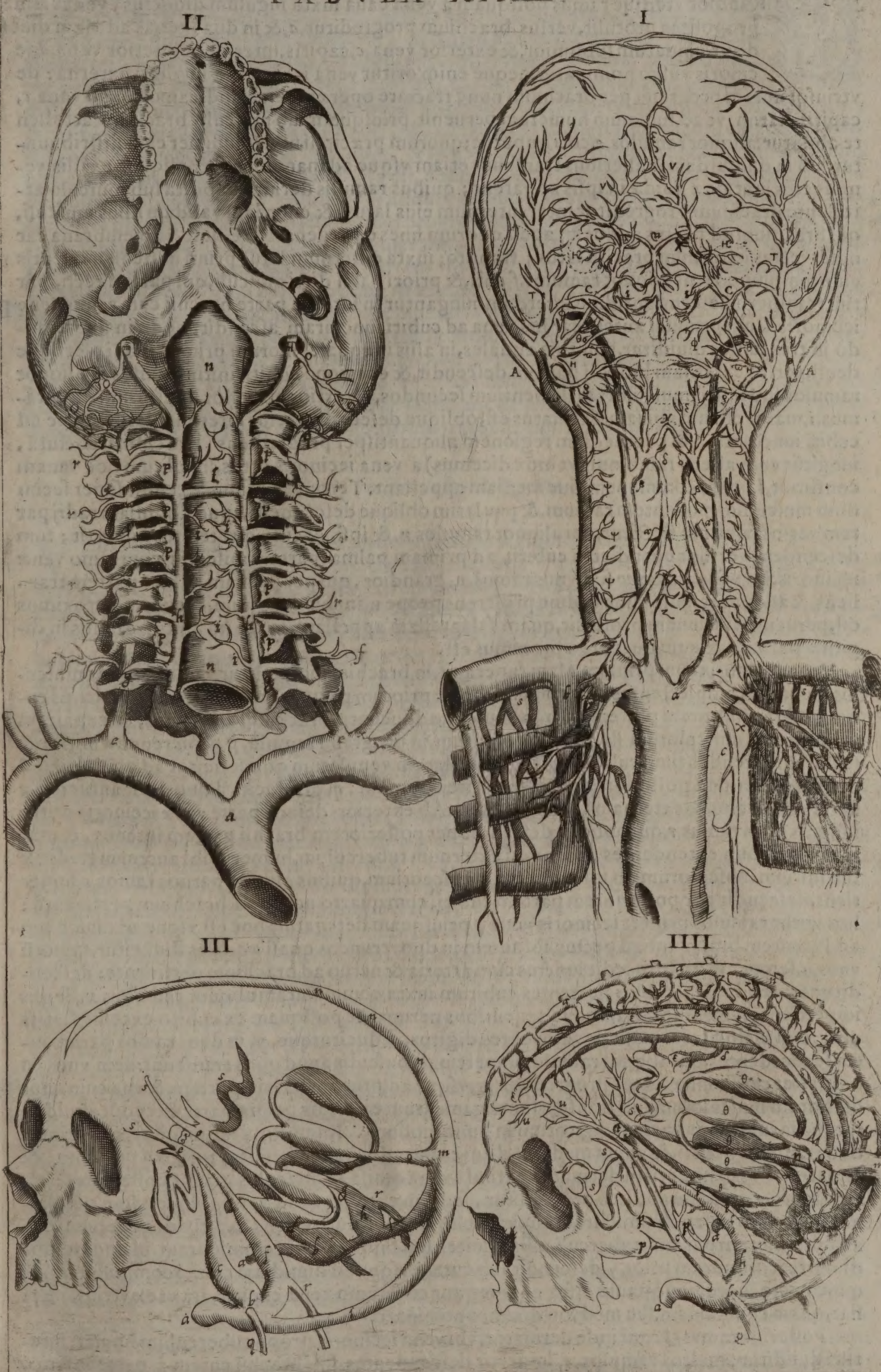
g Grādis ramus prædictę venæ qui pertinet ad ſinū in ceruice collocatū.
h Duo ſinus, qui à lateribus medullę ceruicis ex dura membrana confecti ſanguinem continent.
i Ramuli, qui à nuper dictis ſinibus deriuantur ad ſpinæ medullam, & partes vicinas.
l Canaliculus à dextro in ſiniſtrum ſinum penetrans.
m Vena, quæ à fonte ſanguinis in caluaria contento deſcendit ad ſinus ceruicis.
n Spinæ medulla.
o Ramuli, qui à paulò ante dicta vena pertinēt ad poſteriores partes ceruicis.
p Rami, qui à vena tranſeunte per foramina tranſuerſorum proceſſuū vertebrarum ceruicis, pertinent ad ſinus duræ membranæ.
q Reliquum nuper dictę venæ, quod diuiditur in poſteriores partes ceruicis.
r Rami qui ab eadem vena impertiuntur poſteriorib. muſculis ceruicis.
x Vena iugularis interna.
y Vena iugularis externa.
z Diuiſio venę cauę ad iugulum in duos grandes ramos.

FIGVRA III. IV.

Tertia & quarta figura monſtrat diſtributionem venarum, quæ in caluariam penetrant.

a Vena iugularis interna.
b Fons ſinuum, qui ex duplicata mēbrana conficiuntur.
c Primus ſinus duræ membranæ.
d Secundus.
e Coniunctio ſinuum ad ſellam.
f Tertius ſinus.
g Quartus.
h Progreſſus fontis ad ſummum durioris proceſſus oſſis temporum.
i Quintus ſinus.
l Sextus.
m Maior ſinus, ſeu lacus à quinto, & ſexto ſinu conſtitutus ad lambdoidem ſuturam.
n Septimus ſinus.
o Octauus.
p Venulæ, quæ à primo & ſecundo ſinu deriuātur ad tenuem cerebri membranam.
q Vena quæ à fonte ſanguinis ad ſummum dorſum durioris proceſſus oſſis temporum fertur extra caluariā.
r Vena quæ a fonte ſanguinis ad ſummum dorſum durioris proceſſus oſſis temporum fertur per lamddoidem ſuturā iuxta proceſſum maſtoidem ad poſteriorem partem auris.
s Venulæ, quæ à tertio & quarto ſinu propè glandulam in ſphenoide collocatam deriuantur ad tenuē membranam.
t Glandula in ſinu ſellæ collocata.
u Venulæ, quæ deriuantur ad varia oſſium caua & proprie ad oculos.
x Venæ, quæ a ſinibus ad varias partes feruntur.
y Rami, qui a quinto & ſexto ſinu tendunt ad duram membranam tegentem poſteriorem partem cerebri, ipſamque ſeparantem a priori.
z Rami, qui ab inferiori parte ſeptimi ſinus pertinent ad eam partem duræ membranæ, quæ dextrum cerebri latus ſeparans a ſiniſtro, falcem repræſentat.
α Rami, qui a ſublimiori parte ſeptimi ſinus iunguntur cum ramis in caluariam ingredientibus.
β Rami, qui ab octauo ſinu impertiūtur ſublimiori parti duræ membranæ, quæ dextram cerebri partem ſeparat a ſiniſtra.
γ Ramuli, qui deriuantur ad duram mēbranam poſterius cerebrum amplectentem.
δ Duæ venæ, quæ ſupra cerebri partem calloſam per totum latus capitis procedunt.
ε Ramuli qui ab his venis impertiuntur tenui membranæ.
ζ Venulæ, quæ ab inferiori parte octaui ſinus diuiduntur per tenuem membranam poſterius cerebrum amplectentem.
η Vena quæ a fine octaui ſinus recta progreditur ſuper glādulam conarion.
θ Plexus choroides.

TABVLA XXIIII

De Venis quæ per brachium feruntur. Cap. XI. E

Grandior vterque ramus poſtquam à vena caua iuxta iugulum diductus, venas iam propoſitas protulit, verſus brachium progreditur, *a*, & in duas venas ad alam diuiditur, *b*; quarum ſublimior, & exterior vena, *c*, capitis, interior, & inferior vena, *d*, iecinoris vulgo nominatur; neque enim oritur vena iecinoris à iugulari externa: de vtriuſq; autem progreſſu per brachium nunc tractare operæprecium iudicamus. Ergo vena, *c*, capitis, ſtatim vt ad ſummum humerum peruenit, priuſquam ſub muſculo brachium attollente abdatur, aliquot ramulos, *e*, cuti impertit; quorum præcipui non ſolum per eam diſtribuuntur, ſed in quibuſdam mulieribus tranſeunt etiam vſque ad mammillas; & aliquot ex illis venulis efficiunt, quæ liuidæ in ipſis apparent; quibus ramulis deriuatis abdita ſub muſculo attollente brachium progreditur inter internum eius latus, & chordam validam illius muſculi, qui brachium ad pectus adducit; apud quorum fines emergens deſcēdit tecta membrana carnoſa, verſus externum brachii latus; tranſitq; iuxta externum latus primi muſculi mouentis cubitum; impertiens aliquot ramulos, *f*, cuti, & priori parti dicti muſculi, qui partim recti, partim tranſuerſi deſcendunt, dum interdum iungantur in interna parte brachii cum ramis venę iecinoris. Cum primum autem capitis vena ad cubiti iuncturam aſcendit, modo in duos, modò in tres ramos diuiditur, *g*, in aliis æquales, in aliis inæquales: horum primus, *h*, qui pleriſque deeſt, verſus externam brachij partem deſcendit, & è regione cubiti finitur, diuiſus in aliquot ramulos ſub initijs muſculorum flectentium ſecundos, & tertios articulos digitorum. Alter ramus, *i*, maior eſt: hic vbi iam deriuatus eſt, oblique deſcendit verſus internum latus, vſque ad cubiti iuncturam, vbi per mediam regionem aliquantiſper progrediens vltra cubiti iuncturã, iungitur cum altero ramo, qui (vt mox dicemus) à vena iecinoris ortus, ſimul cum hoc venam conſtituit, *l*, quam communem, ſiue mediam appellant. Tertius, *m*, ramus aſcendit ſuper ſecundum muſculum mouentem radium, & paulatim oblique deſcendens, apud dimidiam radij partem verſus cubitum flectitur, vbi aliquot ramulos, *n*, & ipſi, & cuti, qua tegitur impertit; tum deſcendens verſus appendicem cubiti, ad primam palmæ partem miſcetur cum ramo venæ iecinoris, ita vt ex vtroque fiat vnus ramus, *o*, grandior, qui per primam palmæ partem tranſiens, & aliquot ramulos ſine ordine proferens prope minimum digitum, & eum qui proximus eſt, peruenit, vbi venam producit, quam ſaluatellam appellant, atque ita finitur diuiſus in digitum paruum, & eum qui paruo proximus eſt. F

Ta. 25. fig. 1.

Vena iecinoris cum primum alam ſuperauit, in brachium ingreditur, condita inter muſculos humeri os amplectentes: præcipueque inter priorem partem primi muſculi extēdentis cubitum, & poſteriorem partem chordæ muſculi adducentis brachium ad pectus, inter partem poſteriorem muſculorum flectentium cubitum, in progreſſu ramulũ, *p*, proferens ad initia muſculorum extendentium cubitum, è regione illarum venularum quæ feruntur ad glãdulas; ſed & paulò inferius à poſteriori parte grandiorem ramum, *q*, producit, à quo deriuantur venæ aliquæ ad cutem, & externam brachij partem. Ab exteriori deinde parte venæ iecinoris oritur inſignis alius ramus, *r*, qui oblique deſcendit per poſteriorem brachii partem inter os, & muſculos cubitum extendentes, vſque ad externum tuberculum humeri, ibi autem ingreditur ſub initium muſculorum ab ipſo tuberculo naſcentium, quibus aliquot paruos ramos, *s*, impertiens, deſcendit per poſteriorem partem cubiti, cum quarto neruo ad brachium pertinente: hos igitur ramulos profert iecinoris vena, priuſquam detegatur, hoc eſt vſque ad muſculum adducentem brachium ad pectus, ibi autem in duos truncos quaſi æquales diducitur, *t*, quorũ vnus, *u*, ſemper rectus procedit iunctus cum arteria & neruo ad brachium pertinente; deſcenditque inter duos muſculos flectentes cubitum iuxta commiſſuram aliquot ramulos, *x*, & illis impertiens, & membranis quoque tegentibus neruos. At poſtquam ex cubito exceſſit, ſtatim abſcondi incipit inter muſculos mouentes digitos, diduciturque, *y*, in duos ramos parum inter ſe recedentes, qui aliquot ramulos impertiunt muſculis apud quos tranſeunt: dein vnus cubito, alter radio inhærentes progrediuntur, vſque ad primam palmæ partem, & vna cum chordis horum muſculorum ſub tranſuerſum ligamentum ex prima palmæ parte excedũt, diuidunturque in internam partem digitorum in hunc modum. Ramus, qui radio inhæret, diſtribuit duos ramulos pollici, & vnum medio; ſed qui cubito, duos paruo digito, totidem proximo, & vnum medio; ab hoc etiam deriuatur paruula vena diuiſa in muſculos manus poſteriores: alter ramus, *z*, minimè abditus progreditur, ſed ſub cute procedit verſus tuberculum oſſis humeri, & paulò ſupra commiſſuram cubiti diuiditur, perinde ac vena capitis dum peruenit, *α*, ad ſublimiorem partem tuberculi, oſſis humeri; ſed ſupra cubiti commiſſuram in duos ramos diuiditur, *β*, quorum prior, *γ*, deſcendit ſub cutem vſque ad dimidiam cubiti commiſſuram, & nunc paulò ſupra, nunc paulò infra coniungitur cum ramo venæ capitis, ita vt ex vtriſq; vena fiat, quam communem, ſeu mediam diximus nominari. G H

Poſterior ramus, *δ*, qui inde deriuatur, vbi vena iecinoris propè tuberculum humeri interius diuiditur, multos ramulos, *ε*, impertit deſcendentes ſub brachii cutem à parte inferiori, inter quos vnus, *ζ*, inſigni deſcendit per humiliorem cubiti partem verſus externam regio-

A regionem,iuxta primam palmæ partem;iunguntur autem cum ramis venæ capitis.Ab eodem posteriori ramo alius, *μ*, nascitur,qui per posteriorem cubiti partem transiens aliquantisper ad posteriorem partem cubiti,sub cutem descendit; nascitur & alius vnde aliquot ramuli distribuuntur internæ parti brachij;cum quibus iungitur insignis alia vena orta à ramo illo venæ iecinoris, qui communem constituit; interdum autem recta tendit vsque ad primam palmæ partem,interdum circumiens,miscetur cum alijs ramis: hi non desinunt in primam palmæ partem,sed partim recti,partim transuersi,partim obliqui, nunc coniuncti, nunc seiuncti distribuuntur per cutem manus internæ,& interdum sub cute feruntur,interdum inter hanc, & membranam carnosam; ex his ramis, qui ad radicem pollicis procedunt, cum alijs ramis iunguntur nascentibus à vena communi, & in externam pollicis partem diuiduntur. Nam communis vena cum primum constituta est, oblique descendit versus superiorem partem brachij,donec super radium [a] transiens & aliquot ramulos sine ordine proferens, pergat ad exteriorem brachij partem, vbi sub cutem progreditur vsque ad dimidiam appendicem radij repræsentatque,*θ*,figuram literæ, Λ, cuius ramus,*ι*, sublimior ramulum impertit versus interiorem regionem ad primam palmæ partem vsque ad radicem pollicis; qui miscetur,*κ*, cum alijs ramis ad eum locum pertinentibus.At ramus,*λ*,humilior ad indicem,& medium digitum B tendit,interdum etiam ad paruum, vbi in multos ramulos diuiditur. Illud autem ignorare non oportet quod vena,quæ inter pollicem,& indicem apparet,non à vena capitis, quæ inter medium,& proximum,versus minimum,non à vena iecinoris, sed vtraque à communi proficiscitur. Verum [b] alijs hominib. alia est venarum distributio,tam per manum, quam per brachium;neque eadem prorsus in omnibus. Hactenus de progressu venæ cauæ supra iecur, qua autem ratione inferioribus partibus distribuatur, nunc subijciendum est.

a Gal. li. de vena. sect. c. 3

b Gal. li. de ven. dissec. c. 3

De progressu venæ cauæ infra iecur vsque ad inguina. *Cap. XII.*

Ta. 25. fig. 2. VEna igitur caua postquam ex posteriori parte iecinoris educta est, recedit ab eo vergẽs versus partem dextram,ramulumque, *a*, impertit [c] à sinistro latere illi inuolucro crassiori, quod à peritoneo ortum sinistrum renem velat. Huic ramulo alter respondet à latere dextro;sed [d] in plerisque dextri renis inuolucro venula impertitur deriuata non à vena caua,sed ab ea quæ inde procedit ad internum renem,per quam sanguinis serum attrahit, quibusdam tamen contra vsu venit,quibus vena pertinens ad inuolucrum sinistri renis,non à caua oritur, sed ab ea per quam ren sanguinis serum allicit; quæ autem ad dextri renis inuolucrum C pergit,à dextro latere venæ cauæ proficiscitur. Postquam vena caua ad medium dorsum peruenit,qua parte prima lumborum vertebra cum secunda committitur,duas grandes [e] venas,*c*,vtrinque vnam profert,ad renem sui lateris: Appellantur emulgentes, quod renes [f] serum sanguinis per ipsas emulgeant, atque alliciant: oriuntur autem à caua, non in eadem regione exquisite;sed ima, [g] sublimior,altera humilior dextra plerunque sublimior est,sicut & [h] dexter ren ad quem pergit;sinistra humilior,sicut & sinister,raro enim contra res habet. Vtraque statim atque ad renem sui lateris peruenit, bipartita per eius substantiam mirabili artificio distribuitur, *d*. Verum à sinistræ [i] emulgentis inferiori parte circa medium suæ longitudinis vena,*e*,oritur,quæ procedit super peritonei partem tegentem lumborum musculos; cui aliquot ramos impertiens,oblique descendit versus dextrum latus, super dextrum canalem,per quem vrina ad vesicam descendit;fertur autem vsque ad os sacrum, inde ad os pubis ascendit,apud inguem,& peritoneo circumdata,ac primo præterea, secundo, & quarto musculo abdominis supra os pubis,exit per sinum, ea de causa ibi insculptum: (quamuis nonnulli sub peritoneo ferri velint) tum circuitus [k] quosdam efficiens, varicum modo ad sublimiorem testis partem peruenit,& aliquot ramos interno eius inuolucro,sed longe plures substantiæ impertit.Huic venæ ad sinistrum testem pertinenti,interdum,sed raro altera [l] adiun D gitur,orta à sinistro latere venæ cauæ paulò infra initium venæ emulgentis, ita vt ex vtraque fiat vna,per quam seminis materia transit ad testem.At vena, *g*, quæ ad dextrum testem progreditur,non ab emulgente oritur,sed à priori parte venæ [m] cauæ,paulo infra originẽ emulgentis versus dextrum latus;incipit autem aliquantisper assurgens,& rotunda; sed eodẽ modo progreditur ad dextrum testem,atque ea,quam ad sinistrum ferri ostendimus. Cæterum vtraque [n] vtrinque procedit iuncta cum ramo, qui à magna arteria tendit ad testem, iuxta cuius superiorem partem ex vena,& arteria quoddam corpus efficitur, vnde [o] materia seminis in testis substantiam transfertur. A posteriori autem parte vas oritur, per quod semen iam confectum ad colem defertur. Hæc ratio est venarum in naribus ad testes pertinentium; eadem etiam est,& in fœminis,eo excepto,quod fulciuntur membranis crassioribus; & priusquam ad testes perueniant, diuiduntur in duas partes, quarum vna membranis quibusdam crassioribus, & cornibus vteri versus fundum impertitur; altera iungitur cum arteria pertinente ad testem sui lateris in quem inseritur,non extra ventrem,sed in cauo iuxta vteri latus, vbi capreoli modo serpens,ad eius cornu finitur. Vena caua,præter ramos qui ad testes feruntur,

c Gal. li. de ven. dissec. c. 8

d Gal. ibid.

e Gal. li. de vena disse. c. 8. & l. 16. de vsu par. c. 14.

f Gal. 5. de vsu par. c. 5. & 6.

g Gal. ibid. c. 6.

h Gal. ibid.

i Gal. li. 14 de vsu par. c. 7 & li. de ven. dissec. c. 8.

k Gal. li. 14 de vsu par. c. 7

l Gal. li. de disse. vena. c. 8.

m Gal. li. 14 de vsu par. c. 7. & li. de ven. dissec. c. 8.

n Gal. li. 14. de vsu par. c. 7.

o Gal. ibid.

runtur, multos ramulos profert, à posteriori parte versus vertebras lumborum quibus inhæ- E ret; penetrant hi ad medullam spinæ, per foramina illa, vnde exeunt nerui: aliquos, *h*, etiam impertit musculis, qui vertebris insident, vnde alii, *i*, deriuantur, qui in girum progrediuntur ad ilia, & alunt musculos abdominis, per quos transeunt: sed cum ad quartam lumborum vertebram accessit, arteriæ magnæ substernitur, ne ab ipsa lædatur & statim in duos [a] trūcos æquales diuiditur, *l*, quorum vnus ad dextrum, alter ad sinistrum crus progreditur; ita vt, Λ, literę figuram repræsentet. Ab externo latere vtriusque trunci vena, *m*, nascitur, grandior quam vlla alia ex ijs quas ad lumborum musculos ferri diximus. Hæc transuersa progreditur super lumbos, aliquot ramulos, *n*, impertiens ipsis, tum musculis abdominis ac peritoneo. Vterq; autem truncus oblique descendit versus partem posteriorem aliquot ramulos, *o*, impertiens foraminibus ossis sacri, descendensq; diuiditur, *p*, in duos ramos inæquales; quorum interior, *q*, qui & tenuior est, in duos alios partitur, *r*: horum qui exterior, *s*, est, versus exteriorem partem procedit, transuersè inter os sacrum, & os coxæ, vna cum neruo maximè grandi, ex iis qui ad crus feruntur; plures autem ramulos, *t*, transfert ad musculos ortos ab externa parte summæ coxę, & femur mouentes, & ad illos etiam qui oriūtur ab ima parte coxæ; ita vt posterior pars commissuræ femoris cum coxa, & cutis inguinum ab eiusmodi ramulis alatur. Sed antequam prædictus ramus externus exeat ex sinu sito inter os pubis, & coxę, ramum, *u*, profert, qui vna cum F neruo & arteria, per dorsum colis vsque ad glandem progreditur. Descendunt enim ex eo sinu, & sursum reflectuntur ad pubem, vbi ex vena vtriusque lateris una fit, quæ inter arterias per dorsum colis ad glandem procedit. Sed interior ramus, *x*, ab interiori parte aliquot ramos, *y*, profert foraminibus ossis sacri, tum alios maiores musculis ani, & cuti quæ iuxta est, vnde constituuntur capita aliquot venarum sanguinem fundentium; hæmorrhoidas grçci [b] dicunt. Sed paulo vlterius procedens alium ramum profert, qui in maribus ad vesicam à suo latere progreditur, diductusq; in multos ramos, per ceruicem vesicæ, & colem distribuitur; in fœminis verò operitur crassiori membrana, & aliquot ramulos vesicæ impertit, sed multò plures fundo vteri sui lateris, quorum nonnulli ad vteri ceruicem perueniunt. Reliqua pars huius interni rami progreditur ad os pubis; descendensque propaginem, *z*, profert, quæ communem, ac breuem quandam venam efficit iunctam cum altera propagine à grandiori, atq; externo ramo trunci propositi deriuata; dein per peritoneum trāsit, ac per decimum musculum mouentem femur; egrediensque per sinum ossis pubis à parte sublimiori, & membranam ibi existentem, ac nonum musculum mouentem femur, abditur in femore, aliquot ramulos, *α*, impertiens initio tertij musculi mouentis crus, & initio quinti, & octaui mouentis femur; vnde aliquot ramuli deriuantur, vsque ad cutem apud inguina: sed præter hos, ab eodem interno ramo alius, *β*, oritur, qui ad coxam fertur, & eius cauum alit, deinde diuiditur per femur, raro eius dimidium excedens; præcipua tamen propago, *γ*, propositi rami, quam distribui diximus G per quintum musculum mouentem femur; iungitur cum alio ramo, qui à grandi, *δ*, ramo externo iam dicto ad crus proficiscitur: externus hic, & grandior ramus, *δ*, ex trunco venæ cauæ deriuatus oblique descendit versus crus, & priusquam ex peritoneo prodeat, non mediocrem venam, *ε*, transfert ad partem superiorem; quæ per peritoneum ascendens, versus priorem partem ventris aliquot ramulos peritoneo impertit; procedit autē per priorem partem ventris, dum perueniat ad rectum musculum sui lateris, vbi peritoneum, & transuersum musculum penetrans, ad rectum musculum pertinet, aliquot ramulos impertiens alijs musculis ventris, sed paulò supra vmbilicum in multos ramulos diuiditur; qui partim ad cutem, partim ad inferiorem sedem coeunt cum extremis illarum venarum, quas à iugulo sub osse thoracis descendere ad rectos musculos abdominis [c] manifestum est: Ab his consortium proficisci existimatur inter vterum, & mammas.

a Gal. li. de ven. dissec. c. 8

b Galenus.

c Gal. li. de ven. dissec. c. 8.

De Venis ad crus pertinentibus. *Cap. XIII.*

HAc vena deriuata, idem exterior, ac grandis ramus, cum primum è peritoneo egreditur, H procedit versus [d] inguen per superiorem partem ossis coxæ, qua descendunt sextus, Ta. 25. fig. 3. & septimus musculus mouentes femur; tendensque per anteriorem partem femoris aliquanto interius nullo musculo tectus, transit per sinum, quem in inguine constituunt secundus musculus cruris, & octauus mouens femur; vbi pluribus glandulis superiectus, priusquam ex inguine egrediatur, duos [e] ramos profert: vnus, qui exterior est, cum arteria iunctus tendit per spinam ossis ilium ad cutem, & partes, quæ iuxta sunt, alendas. Alter, qui oritur ab interiori parte, procedit per abdominis cutem anteriorem, ad latus, vbi multas admodum venulas præbet partibus, quæ ibi sunt. Coeunt extremæ hæ venulæ cum extremis venulis deductis à vena illa, quæ per latus descendit, orta sub ala à vena interna ad cubitum tendente. Deinde idem grandis ramus exterior aliquot venas profert, quorum prima, *a*, quæ interior est, & insignis, progreditur sub cute per internam partem femoris, genu, cruris, vsque ad talum, à parte interna, vbi supra pedis tarsum descendens, distribuitur varijs partibus, iungiturque cum alijs venis, quas

d Gal. li. 3. de anat. ad min. ca. 12. & li. de venar. dissec. c. 8.

e Gal. li. de ven. dissec. c. 8.

ferri

A ferri ad hanc partem oſtendemus;procedit autem ferè in omnibus corporibus eodem modo vſque ad talum,deinde plerunque ſupra,interdum infra talum tranſit; variè etiam diſtinguitur per tarſum,& digitos pedis; miſcetur enim interdum cum alijs ramis, & ad digitum paruum,& eum qui magno proximus eſt; variè etiam diſtribuitur in vno,atque altero pede. Rami autem,qui ab ea deriuantur, dum per crus deſcendit, uix vnquam eodem ordine progrediuntur;quamuis omnes inter cutem,& ſubiectos muſculos proficiſcuntur,ferè in ſublimiori, atque interiori parte femoris,duos ramos profert,vnum minorem,*b*,qui pergit verſus interiorem partem,inter anum,& teſtes,per inguen,& os femoris; alterum maiorem,*c*, ab exteriori parte,qui progreditur per femoris partem priorem, & exteriorem ſub cute, diuiditurque in plures ramos,*n*,perinde atque internus;dein cum peruenit ad dimidium femoris, aliquot propagines exigit,inter quas vna,*e*,tranſit ad ſecundum muſculum mouentem crus: at vbi verſus genu flectitur,duas [a] alias,*f*,profert paruas,& æquales,vna tendit verſus genu, altera verſus poplitem;quanquam hæc interdum deeſt,interdum adeò tenuis eſt, vt vix appareat; quod præcipuè euenit cum ea,quæ ad genu tendit,aliquot ramos impertit, & priori, & poſteriori parti qui inter ſe iunguntur. Ab externo grandi ramo, quem veluti truncum eſſe diximus, venarum tendentium ad crus è regione iam deſcriptæ venæ grandioris,naſcitur ab externa par- a Gal.li.de ven.diſſec. c.8.

B te vena,*g*,parua,quæ tendit verſus exterius latus, diſtribuiturque per cutem tegentem priorem partem coxæ, & muſculos ibi ſitos: Sed grandior ramus,poſtquam ab eo deriuatæ ſunt duæ propoſitæ venæ,ſtatim abditur inter muſculos femur amplexantes,venamque,*h*, impertit ſeptimo,& nono muſculo mouenti crus;à qua deriuantur rami,*i*,aliquot ad cutem: ſed vlterius procedens,venam,*l*,aliam maiorem profert, quæ diuiditur in quintum muſculum mouentem femur,& aliquot ramulos,*m*,præbet octauo muſculo mouēti crus: multas etiam alias venas diſtribuit muſculis ferè omnibus femur amplectentibus;inter quas maxima,*n*,iungitur cum fine illius venæ,quam tranſire diximus per foramen oſſis pubis, & deſcendere vſque ad medium femur;quam adeò longam efficit,vt vſque ad genu pertineat: inde grandior ramus exterior oblique deſcendit per os femoris, vergens aliquantiſper ad partem poſteriorem, nonnullos ramos,*o,o*,proferens valde tenues, qui diuiduntur in membranas tegentes præcipuos neruos cruris; quibus deriuatis vlterius deſcendens duas venas ab exteriori parte verſus poſteriorem profert vnam,*p*,ſuperiorem,alteram inferiorem,*q*; quæ ſimul iunguntur; ſed à ſuperiori paulò antequam cum inferiori iungatur, deriuantur complures rami, qui verſus ſuperiorem partem procedunt & in cutem diuiduntur, aliqui etiam verſus inferiorem, ſed paruuli. Tota autem vena,*r*,quæ ex ſuperiori,atque inferiori ſimul iūcta conficitur, poſtquam protulit aliquot ramulos,*s*,ſublimiori parti femoris,rectà deſcendit per medium poplitem ad

C muſculos poſteriores cruris,quibus aliquot ramulos,*t*,ſine ordine impertit, alios nimirum rectos,alios obliquos,alios tranſuerſos,alios item qui cum coniuge vena iūcti craſſiorem vnum efficiunt, à qua venarum multitudine proficiſci varices ſolent in poſteriori parte cruris: ſed poſtquam hos ramulos protulit,quibuſdam vſque ad talos deſcendit, atque ibi finitur; alijs miſcetur cum aliquibus ramulis,qui per priorem cruris partem procedentes, eo perueniunt, vnde illa tranſit;dein progreditur apud talum ab externa parte,& ſub cutem ſuperioris partis pedis,vbi finitur.Sed quod reliquum eſt grandis, atque externi rami, deſcendit per os femoris ſerpens,ita vt cum ad genu peruenit,tranſeat inter duo capita, quæ in imo ipſius ſunt, à parte poſteriori,vbi in duos inæquales ramos ſcinditur, *x*: interior,*y*, qui multo tenuior eſt, ramulos,*z*,aliquot præbet muſculis ijs, qui collocati ſunt in poſteriori parte cruris, & ex ijs qui in priori,ſecundo,& tertio mouenti crus; ſimulq; aliquot ramulos transfert ad interiorem partem cruris.At vbi ad appendicem tibiæ peruenit,& aliquot ramulos,*α*,cuti impertiuit,ſub talum flectitur,& per interiorem partem pedis, tendit vſque ad magnum digitum,vbi in cutem diuiditur,*β*;quamquam idem ramus interdum tranſit inter os calcis,& tibiam,& per plantam pedis fertur ad digitos.At exterior,*γ*,ramus huius partitionis ad poplitem grandior eſt: ſtatim autem in duas venas diuiditur, *δ*; quarum maior, *ε*, procedit per muſculos occupantes

D poſteriorem partem cruris;rectaque deſcendens inter primum,& ſecundum; præterea inter tertium & quintum muſculum mouentem pedem;tum inter eos qui digitos flectvt,a crure ortos,ligamentum interdum attingit,quo tibia cum ſura nectitur; & in itinere ſemper ramos, *ζ*, profert muſculis,per quos tranſit,quorum nulli,aut pauci ad cutem perueniunt. Vt autem infra genu,ad dimidium crus peruenit,in duos ramos ſeparatur, *η*; quorum interior, *θ*,tendit ad commiſſuram oſſis tibiæ,ac tali, vbi ramum,*ι*,diſtribuit,deſcenditque ſimul cum chordis muſculorum oblique verſus plantam pedis,inter calcem, & tibiam ſub muſculo flectente ſecundos articulos digitorum;duoſque ramos magno digito impertit,totidem proximo, & vnum medio;interdum nullo ramulo impertito inter calcem, & tibiam diſtribuitur in omnes digitos pedis. Exterior,*κ*,ramus iuxta ſuram progreditur, cumque ad finem ligamenti peruenit, quo tibia,& ſura inter ſe nectuntur,ramum,*λ*,profert, qui per id ligamentum tranſiens fertur ad pedem,vna cum chordis ad ipſum tendentibus,per partem cruris, priorem aliquot ramulos impertiens muſculis torquentibus digitos verſus partem exteriorem, & aliquot cuti tegēti tarſum; poſt hæc tendit ad plantam vna cum chordis ſeptimi, & octaui muſculi mouentis pedem;

pedem; diſtribuiturque per digitum paruum. Reſtat exterior, ac minor ramus, μ, externi rami, E
ex diuiſione illa, quam iuxta poplitem fieri diximus: hic ad ſuperiorem fibulæ appendicem fertur, & verſus exteriorem, ac poſteriorem partem cruris procedens, multos in itinere ramulos, ν, proferens vicinis partibus ad externum malleolum pergit, ξ, vbi in pede cum alijs ramis mixtus, finitur ſuperficie tenus, faciens vniuerſum iter prædictum. Quamuis autem venarum cruris, ac pedis progreſſus, magna ex parte talis ſit qualem deſcripſimus, interdũ tamen alijs hominibus alio modo ſe habet. Hactenus de venis.

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, QVI FIGVRIS Tabulæ XXV. inſcripti viſuntur, explicatio.

TAB. XXV. FIG. I.

- **I** *Figura mõſtrat diſtributionem venarum quæ per brachium feruntur.*
- ***a*** Progreſſus grandioris rami diuiſionis, quæ fit ad iugulum, vſque ad alam.
- ***b*** Diuiſio grandioris rami ad alam.
- ***c*** Vena capitis.
- ***d*** Vena iecinoris.
- ***e*** Ramuli qui à vena capitis ad ſummũ humerum deriuantur ad cutem.
- ***f*** Ramuli qui à vena capitis impertiuntur cuti, & priori parti primi muſculi mouentis cubitum.
- ***g*** Diuiſio venæ capitis in tres ramos.
- ***h*** Primus ramus, qui deſcendens diuiditur in aliquot muſculos flectentes ſecundos & tertios articulos digitorum.
- ***i*** Secundus ramus, qui cum ramo venæ iecinoris iunctus cõmunem venam
- ***l*** efficit, notatam, *l*.
- ***m*** Tertius ramus.
- ***n*** Ramuli, qui ab hoc tertio ramo diſtribuuntur ſecundo muſculo radium mouenti, & cuti, qua tegitur.
- ***o*** Communis ramus ex vena capitis & vena iecinoris iuxta primam palmæ partem.
- ***p*** Ramulus qui à vena iecinoris fertur ad initia muſculorum extendentium cubitum.
- ***q*** Grandior ramus, qui ad cutem, & externã brachij partem progreditur.
- ***r*** Inſignis ramus, qui ab exteriori parte venę iecinoris obliq; deſcendit per poſteriorẽ brachij partem inter os, & muſculos cubitum extendentes.
- ***s*** Parui ramuli qui ab hoc ramo pertinẽt ad initia muſculorũ ab externo tuberculo imi humeri enaſcẽtium.
- ***t*** Diuiſio venæ iecinoris in duos trũcos.
- ***u*** Vnus ex dictis truncis, qui deſcendens inter duos muſculos flectẽtes cubitum iuxta commiſſurã ipſis aliquot ramulos impertit: notatos li-
- ***x*** tera, *x*.
- ***y*** Diuiſio dicti trunci in duos ramos.
- **ζ** Ramuli, qui ab his ramis impertiuntur vicinis muſculis. F
- **α** Alter ramus diuiſionis venę iecinoris.
- **β** Diuiſio dicti rami in duos.
- **γ** Prior ramus dictæ diuiſionis qui cum ramo venæ capitis cõiunctus communem venam conſtituit.
- **δ** Poſterior ramꝰ nuper dictę diuiſionis.
- **ε** Ramuli cõplures, qui à poſteriori hoc ramo vicinis partibus impertiũtur.
- **ζ** Inſignis ramus, qui à poſteriori dicto ramo deriuatus progreditur per externam cubiti regionem, verſus primam palmæ partem.
- **η** Alius ramus, qui ab eodem poſteriori ramo enatus ſub cute deſcendit.
- **θ** Diuiſio venæ communis propè radij appendicem.
- **ι** Sublimior ramus prædictæ diuiſionis. G
- **κ** Ramus ad pollicem pertinens qui miſcetur cum alijs ramis ad eum locũ pertinentibus.
- **λ** Humilior ramus nuper dictæ diuiſionis.

FIGVRA II.

- **II** *Figura refert progreſſum venæ cauæ infra iecur vſque ad inguina.*
- ***a*** Ramulus, qui à ſiniſtro latere venæ cauæ pertinet ad craſſiorem membranam ſiniſtri ſinus.
- ***c*** Venæ emulgentes.
- ***d*** Diuiſio venarum emulgentium per renis ſubſtantiam.
- ***e*** Vena quæ à ſiniſtra emulgente ſeminis materiam defert ad teſticulum ſiniſtrum. H
- ***g*** Vena, quæ à priori parte venæ cauæ ad dextrum teſtem progreditur.
- ***h*** Rami, qui à vena caua ad lũbos impertiũtur muſculis vertebris inſidẽtib.
- ***i*** Ramuli q. ab his ramis ptinent ad ilia.
- ***l*** Diuiſio venæ cauæ ad quartam lumborum vertebram.
- ***m*** Vena, quę ab externo latere vtriuſque grandioris trunci diuiſionis nuper dictæ tranſuerſa progreditur ſuper lumbos.

Ramu-

A

n Ramuli, qui ab hac vena impertiuntur lumbis, musculis abdominis, ac peritoneo.

o Rami qui ab vtroque grandiori trunco deriuantur ad foramina ossis sacri.

p Diuisio vtriusque grandioris trunci in duos ramos inæquales.

q Interior ramus nuper dictę diuisionis.

r Diuisio interioris rami proxime dicti.

s Exterior ramus huius diuisionis.

t Ramuli, qui ab hoc ramo pertinent ad aliquot musculos femur mouentes.

u Ramus, qui ab exteriori ramo proxime dicto per dorsum colis procedit iunctus cum ramo alterius lateris.

B

x Interior ramus diuisionis nuper dictæ.

y Ramuli, qui ab hoc inferiori ramo tendunt ad foramina ossis sacri, vesicā, colum, musculos ani, & cutem, quæ iuxta est.

z Vena, quæ ab eodem inferiori ramo exorta iungitur cum vena exterioris rami prope ossa pubis.

α Ramuli, qui ab eodem inferiori ramo feruntur ad tertium musculum mouentem crus, & initium quinti, & octaui mouentis femur.

β Ramus, qui ab eodem interiori ramo diuiditur in cauum coxæ, & femur, vsque ad eius dimidium.

C

γ Pręcipua propago propositi rami, quę iungitur cum alio ramo, qui à grandi ramo externo ad crus progreditur.

δ Externus ramus diuisionis vtriusque trunci grandioris.

ε Vena, quæ ab hoc externo ramo pertinet ad rectos abdominis musculos.

ζ Vena, quæ ab eodem ramo ascendens iungitur cum ramo venæ sine coniuge.

η Vena, quæ ab externo latere eiusdem rami ascendit per latera abdominis iungiturque cum ramulis eiusdem venæ, quæ ē vena iecinoris per latus pectoris descendit.

D

TAB. XXV. FIG. III.

III

FIgura mõstrat progressum venarum, quę ad crus pertinent.

a Prima atque insignis vena quæ a grandi ramo ad crus tendente deriuata progreditur sub cute vsque ad talum.

* Ramus, qui à prædicta vena fertur ad exteriorem femoris partem.

c Maior ramus, qui ab eadem vena progreditur per priorem, & exteriorem femoris partem sub cute.

b Minor ramus, qui ab eadem vena fertur versus interiorem partem inter anum, & testes, per inguen, & os femoris.

d Rami, qui ab hoc maiori ramo deriuātur ad cutem.

e Propago, quæ ab eadem vena pertinet ad secundum musculum mouentem crus.

f Venæ, quę ab eadem vena feruntur ad genu, & poplitem.

g Vena, quæ ab exteriori parte externi grandioris rami ad crus tendentis pertinet ad cutem tegentem priorem partem coxæ, & musculos ibi sitos.

h Vena, quæ ab eodem externo grandi ramo pertinet ad septimum & nonum musculum mouentem crus.

i Rami, qui a nuper dicta vena ad cutē deriuantur.

l Alia maior vena, quæ fertur ad quintū musculum mouentem femur.

m Ramuli, qui a prædicta vena progrediuntur ad octauum musculum crus mouentem.

n Vena, quæ ab eadem vena orta iungitur cum fine illius, quę transiēs per foramen ossis pubis descendit vsq; ad medium femur.

o Tenues rami, qui ab externo grandiori ramo diuiduntur in membranas tegentes præcipuos neruos cruris.

p Superior vena, quæ ab eodem grandi ramo deriuata ramulos impertit ad cutem.

q Inferior vena, quæ iungitur cum superiori.

r Vena ex superiori, & inferiori nuper dicta constituta.

s Ramuli, qui ab hac communi vena deriuantur ad sublimiorem femoris partem.

t Ramuli, qui ab eadem communi vena feruntur ad musculos posteriores cruris.

x Diuisio grandioris rami ad poplitem in duos.

y Interior ramus nuper dictæ diuisionis.

z Ramuli, qui ab hoc interiori ramo proficiscuntur ad musculos cruris.

α Ramuli ab eodem ramo ad cutem pertinentes.

β Distributio interioris rami ad pollicē.

γ Exterior ramus diuisionis ad poplitem.

δ Diuisio exterioris nuper dicti rami in duas venas.

ε Maior vena diuisionis proxime dictæ,

quæ procedit per musculos posteriorem partem cruris occupantes.

ζ Rami, qui ab hac vena pertinent ad vicinos musculos.

η Diuisio eiusdem venæ in duas ad medium cruris.

θ Interior vena diuisionis proxime dictæ.

ι Ramus, qui ab hac vena fertur ad cōmissuram tibiæ, ac tali.

κ Exterior ramus eiusdem diuisionis.

λ Ramus, qui ab hoc ramo ortus, & inter tibiam, & suram procedens sub earum ligamēto ad superiorē pedis partem iūgitur cum aliis venis hac parte transeuntibus.

μ Ramus, qui oritur ab externa parte exterioris rami diuisionis, quæ fit ad poplitem.

ν Ramuli, qui ab hoc ramo impertiuntur vicinis partibus.

ξ Progressus eiusdem rami ad externū malleolum.

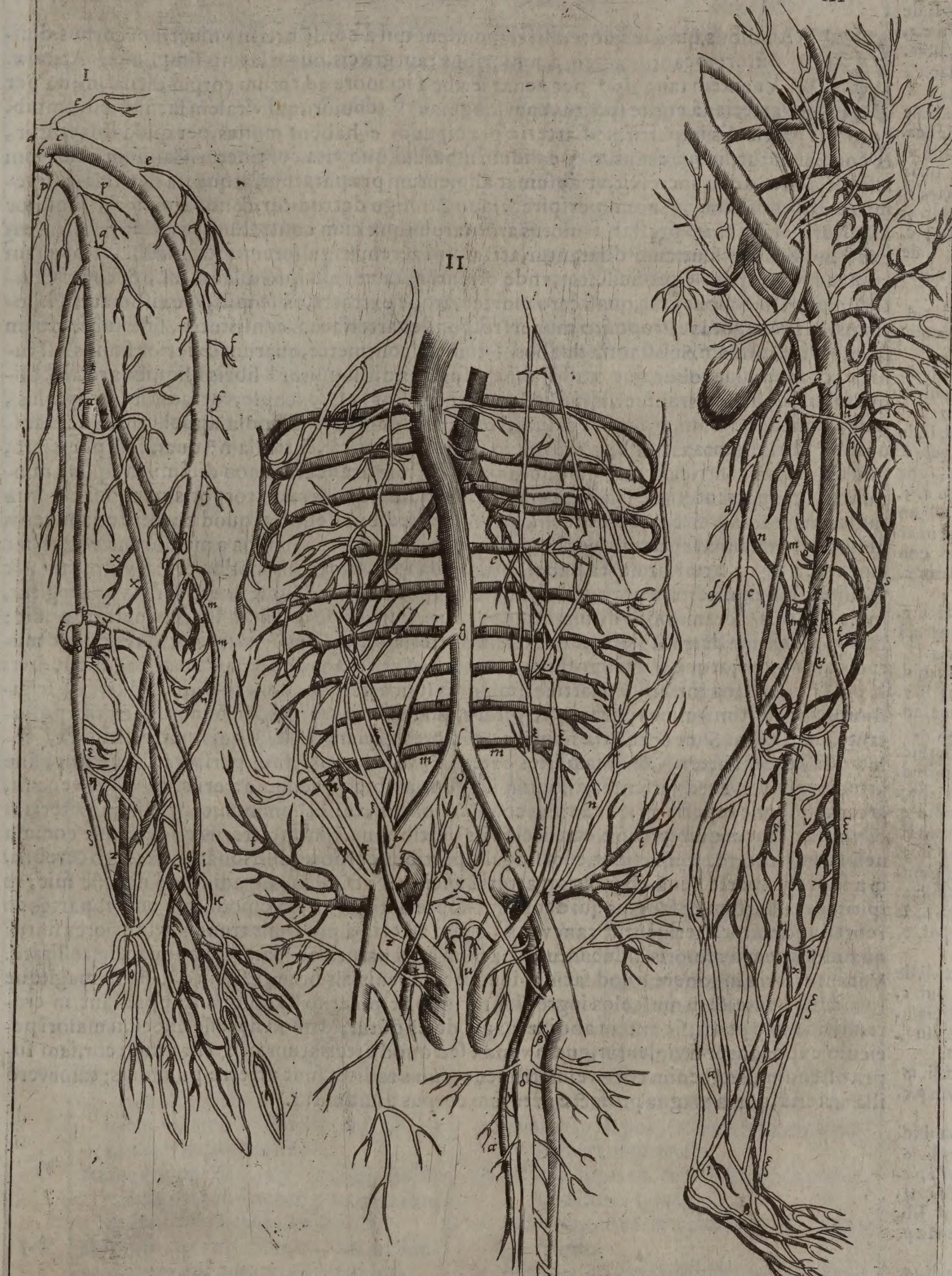
E

F

G

H

TABVLA XXV.

De Arterijs in vniuersum. Cap. XIV.

Ta. 26. fig. 1.

CAnalibus,qui à iecinore,alij respondent qui à corde orti in vniuersum corpus diuidũtur;vocantur autem à iunioribus tam græcis,quam latinis simpliciter Arteriæ. Vt autem sanguis [a] per venas fertur à iecinore ad totum corpus alendum;ita per arterias à corde spiritus cum sanguine [b] tenuiori,qui vitalem facultatem omnib. corporis particulis impertit.Sed arteriæ præcipuum [c] habent munus,per quod dilatantur, & contrahuntur,sicque tuentur [d] calidum innatum,quo vita continetur.Calidum enim cum assiduè alatur,adeo increscit,vt absumat alimentum præparatum, atque ita deficiat, nisi remittatur;remittitur [e] autem perspiratu;quo & fuligo detruditur,& noua materia frigidior allicitur:perspiratum prestat [f] motus arteriarum,quæ cum contrahuntur, veluti fuliginem exustam [g] depellunt,cum dilatantur,attrahunt aerem frigidiorem:sed tam dilatatio, quam contractio a corde [h] proficiscitur,vnde oriuntur;ita vt cum ipso dilatentur, & contrahantur;neque enim mouentur,quasi caro mortua,atque extracta,ex se ipsis,vt existimauit Philotimus,& Praxagoras. Proposito muneri respondet arteriarum constitutio, siue substantiam spectes,siue formam.Substantia duabus [i] tunicis continetur,quarum exterior similis est tunicæ venarum,siue robur,siue crassitudinem spectes:distinguitur [k] fibris aliquibus rectis, aliquibus obliquis;sed transuersis nullis.Interior crassior [l] est sexcuplo,vt tradidit Herophilus, quam tunica venarum,atque adeò dura,vt à quibusdam cartilaginosa appelletur.Hæc transuersis [m] fibris dumtaxat distinguitur,& in intima superficie,cuticulam [n] quandam præsefert, non secus quã ventriculi,aut intestinorum tunica,telæ aranearum non dissimilem,quæ à nonnullis [o] non pars internæ, sed tertia iudicatur; quibusdam autem corporis partibus externa tunica membrana circumdatur tenui,à proximis sedibus deducta, quod euenire etiam venis diximus,[p] vt in ima septi transuersi regione,à peritoneo,& in summa a membrana costas succingente.Forma arteriarum ita habet,intus caua [q] est,& canalis modo peruia, vt spiritui, & tenuiori sanguini aditum præbeat ad omnes corporis partes.Duplex verò tunica quà tegitur, multis paruis [r] foraminibus distinguitur,per quæ spiritus,ac tenuis sanguis penetrare possit; & tum allici,tum detrudi;habent & extremæ arteriæ ora, [s] sicut & extremæ venæ,quæ se mutuo contingunt;atque vbi res postulat,aperiuntur,vt vtræque ex se mutuo attrahãt quod vtile est.Quod ad magnitudinem attinet;minores sunt arteriæ quàm venæ,quod partes (frigidiores [t] præsertim)minus egeant perspiratu,quam alimento; & ideo minores arterias postulant,quam venas.Sunt & arteriæ numero pauciores,[u] quam venæ,& quia partes frigidæ,(veluti ossa) carent arterijs,& quia partes externæ (veluti cutis,) satis perspiratu fruuntur, sine arteriis;quod in aere versentur;alioquin iunguntur vbique venę [x] arteriis;ita vt vbi vena sit, arteria quoque reperiatur;ex ea enim coniunctione fit,vt sibi communicent vtilem materiam & vt membranæ,quibus venæ cum iecinoris partibus nectuntur,arteriis quoque sint communes.Idem præterea iter faciunt,cum singulis partibus corporis distribuãtur,excepto cerebro, ꝙ à superiori parte venã,ab inferiori arteriã accipit:[y] vt Galenus tradidit qđ necesse fuit, vt spiritus,qui sursum,& sanguis qui deorsum suopte nutu fertur,commodius in omnes partes cerebri diuideretur.Deriuantur tam venæ, quam arteriæ à proximis truncis, vt tutiores sint;si quando autem à remotis diducuntur;id factum est à natura ob maiorem aliquam necessitatẽ. Verum arteriæ in itinere,quod faciunt iunctæ cum venis,altiorem [z] situm obtinent, magisque recedunt à cute,& in musculos ingrediuntur;quo fit vt carnosis nusquam appareant in crure,nisi in tarso pedis;sic autem abditæ magis defendũtur;id quod necesse fuit cum maiori periculo exponantur si violentur,quam venæ: sed quod arteriarum origo sit ipsum cor,iam supra ostendimus:est enim cor [a] veluti truncus, cuius radices sunt arteriæ pulmonis; rami verò illæ arteriæ,quæ a magna profectæ in totum corpus diuiduntur.

a Ga. li. 16. de vsu p. c. 12. & li. de vsu pu c. 3.
b Ga. lib. 6. de plac. capit. 8.
c Gal. li. de vsu pul. ca. 5. & lib. an sang. in arter. ca. vlt.
d Gal. li. 4. de vsu p. c. 15. & li. de puls vsu c. 8.
e Gal. 5. 6. epid. com. 1.
f Gal. li. de vsu pul. c. 3. & 7.
g Ga. li. de vsu pul. c. 8. & 4. de vsu p. c. 5.
h Ga. li. an sang. in arteriis contineatur c. vlt.
i Gal. li. 7. de anat ad mi. c. 5.
k Ga. ibid.
l Gal li. 7. de ana. admin. c. 5.
m G. ibid.
n Ga. ibid.
o Ga. ibid.
p Supra c. 6. huius li.
q Gal. li. 3. de dignos. pulsib. c. 2.
r Gal. li. de vsu pul. c. 5.
s Gal. li. de vsu pul. c. 5. & Ga. li. 6. de vsu p. c. 10.
t Ga. li. 16. de vsu p. c. 12.
u Ga ibid.
x Ga. li. 16. de vsu p. c. 12. & c. 13.
y Gal. lib. 9. de vsu p. c. 5.
z Ga. li. 16. de vsu pa. c. 10.
a Ga. li. 16. de vsu p. c. 13. & li. de vena. & arter. diff. c. 9.

NO-

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, QVI FIGVRIS Tabulæ XXVI. inſcripti viſuntur, explicatio.

TAB. XXVI. FIG. I. II. III.

I Figura oſtendit diſtributionem arteriæ magnæ per vniuerſum corpus.

A Initium magnę arterię à ſiniſtro cordis ventriculo.

B.B Duæ coronariæ arteriæ ſublimiorem cordis partem ambientes.

C Diuiſio magnæ arteriæ in duos truncos.

D Arteria oblique aſcendens ad primã ſiniſtri lateris coſtam.

* Grandis ramus à ſiniſtro latere dictæ arteriæ.

E Ramus, à quo arteriæ deriuantur ad quatuor ſuperiorum coſtarũ interualla.

F Ramus, qui per foramina tranſuerſorum proceſſuum vertebrarum ceruicis procedens in caluariam penetrat.

ϖ Ingreſſus eiuſdem rami in caluariam.

† Ramuli, qui a dicto ramo pertinent ad ſpinæ medullam.

G Arteria quæ ſub oſſe pectoris deſcendit ad rectos abdominis muſculos.

H Ramus pertinens ad muſculos poſteriorem ceruicis partem occupãtes.

I Arteria tendens ad muſculos poſteriorem ſcapulæ ſedem occupantes.

K Arteriæ ramus ad commiſſuram ſummi humeri progrediens.

L Arteria tendens ad muſculos priorem pectoris ſedem occupantes.

M Ramus qui p pectoris latus deſcẽdẽs impartitur muſculis ducentib. brachium deorſum; propriè autẽ inter L, &, M, ramulus emergit ad glãdulas alarum perueniens.

N Magna arteria, quæ vna cum interiori venæ iecinoris ramo brachiũ ingrediens ramulos impertit muſculis os humeri anplexantibus.

O Ramus nuper dictę arteriæ, qui vna cũ quarto brachij neruo per exteriorẽ ſedem oſſis humeri procedit.

P. P Ramuli eiuſdem arteriæ qui ad iuncturam imi humeri perueniunt.

Q Ramus arteriæ, qui radio in hęrens ad manum deſcendit.

R Ramulus, qui à prædicto ramo deriuatus ad manũ progreditur inter primũ os pollicis, & illud palmæ quod ad indicem ſpectat.

S Ramus, qui cubito inhærens diſtribuitur interiori manus lateri.

* Diuiſio nuper dicti rami per manũ, & digitos.

T Diuiſio arteriæ per manũ, & digitos.

V Diuiſio maioris trunci magnæ arterię ad iugulũ ĩ duos ĩpares ramos, quorum,

X X, ſiniſtram carotidem arteriã cõſtituit; dexter in duos rurſus partitur, quorũ qui notatur,

Y Y, arteriã dextri brachij cõſtituit, qui vero,

Z Z, dextram arteriam carotidem.

c Diuiſio arteriarum quæ aſcendunt in caluariam per foramina tranſuerſorum proceſſuum vertebrarum ceruicis.

d Infiniti pene ramuli, qui ab hac diuiſione per tenuem cerebri membranã illigati tendũt ad plexum choroidem efficiendum.

α Truncus magnæ arterię ſuper dorſum deſcendentis.

β Rami, qui vtrinque pertinent ad octo inferiores coſtas.

γ Arteriæ ſepti tranſuerſi.

δ Arteria quæ ad inferius latus meſenterij, inteſtinum colum, lienem, vſque ad ſiniſtrum renem progreditur.

ε Dexter ramus nuper dictæ arteriæ.

ζ Siniſter.

ȣ Ramulus ad interiorem omenti membranam pertinens, & colum inteſtinum.

η Arteria quæ propè fundum ventriculi à dextro latere verſus dorsũ tendit.

θ Ramus ad duodenum pertinens inteſtinum & ieiuni initium.

ι Ramus, qui ad dextrum ventriculi latus aſcendens ramulos exteriori omenti membranæ diſtribuit.

κ Arteriæ veſicam fellis petentes.

λ Arterię ad iecur pertinentes.

ν Ramus, qui per poſteriorem ventriculi partem procedit.

ξ Ramuli, qui ad ventriculum tendunt, qua dorſum reſpicit.

ο Ramus, qui os vẽtriculi coronę modo cingit.

π Ramus ab exteriori latere ventriculi fundum amplectens.

ρ Inſignis arteria ad interiorem omenti membranam, & colum inteſtinum procedens.

σ Ramulus qui ad interiorem omẽti mẽbranam, & colum inteſtinum a ſi-

niſtro

nistro latere procedit.

τ Arteriȩ ad lienem tendentes.

υ Rami ad sinistrum latus fundi vẽtriculi & exteriorem omenti membranã pertinentes.

φ Ramulus, qui ab arterijs ad lienem tẽdentibus deriuati impertiuntur sinistræ ventriculi sedi.

χ Ostenditur in prima & secũda fig. arteriæ ramus, qui interiori membranȩ omenti distributus, ramulos impertit ieiuno intestino & colo ab hepate, vsque ad sinistrum renem.

ω Arteriæ seminis materiam deferentes ad testiculos.

e Rami qui ab arteria magna secundum lumborum longitudinem prodeunt.

f f Diuisio arteriæ magnæ iuxta os sacrũ; ostendunt eędem notȩ ramulos, qui ab inferiori parte arteriæ deriuati ad os sacrum perueniunt.

g Interior truncus nuper dictæ diuisionis.

h Exterior ramus interioris rami, qui distribuitur musculis occupantibus exteriorem sedem ossis ilium.

i Inferior ramus eiusdem, qui ad vesicã, colem, & vterum tendit.

k Diuisio vtriusque trunci prædictæ diuisionis.

l Arteriæ quæ vtrinque ab vmbilico oriuntur.

m Reliquum inferioris trunci notati, g, qꝫ per foramen ossis pubis ad femur ꝓcedẽs iungitur cũ arteria notãda, t.

t

o Arteria ad rectos abdominis musculos ascendens. E

p Ramulus qui ꝓpe pubis os procedit.

q Truncus arteriæ ad crus tendentis.

r Ramulus prædictæ arteriæ qui impertitur musculis anteriorem femoris partem sequentibus.

s Ramus, qui distribuitur quinto musculo femoris & reliquis inferiorem femoris sedem amplexantibus.

q; Ramus, qui diuiditur posteriorib. musculis femoris.

u Ramuli ad genu tendentes, quo loco etiam magna arteria abdita sub poplite procedit.

x Præcipua, ac magna cruris arteria per eiusdem exterius latus descẽdens.

y Ramus, qui pertinet ad musculos surã amplexantes, & proprie ad septimũ & octauum mouentem pedem. F

z Ramus, qui inter os calcis, & internũ malleolum transiens pertinet ad inferiorem pedis sedem.

Γ Arteria quæ interdum inter os calcis, & exteriorem malleolum trãsiens, pertinet similiter ad inferiorem pedis sedem.

Δ Ramuli tendentes ad commissuram tibiæ cum talo.

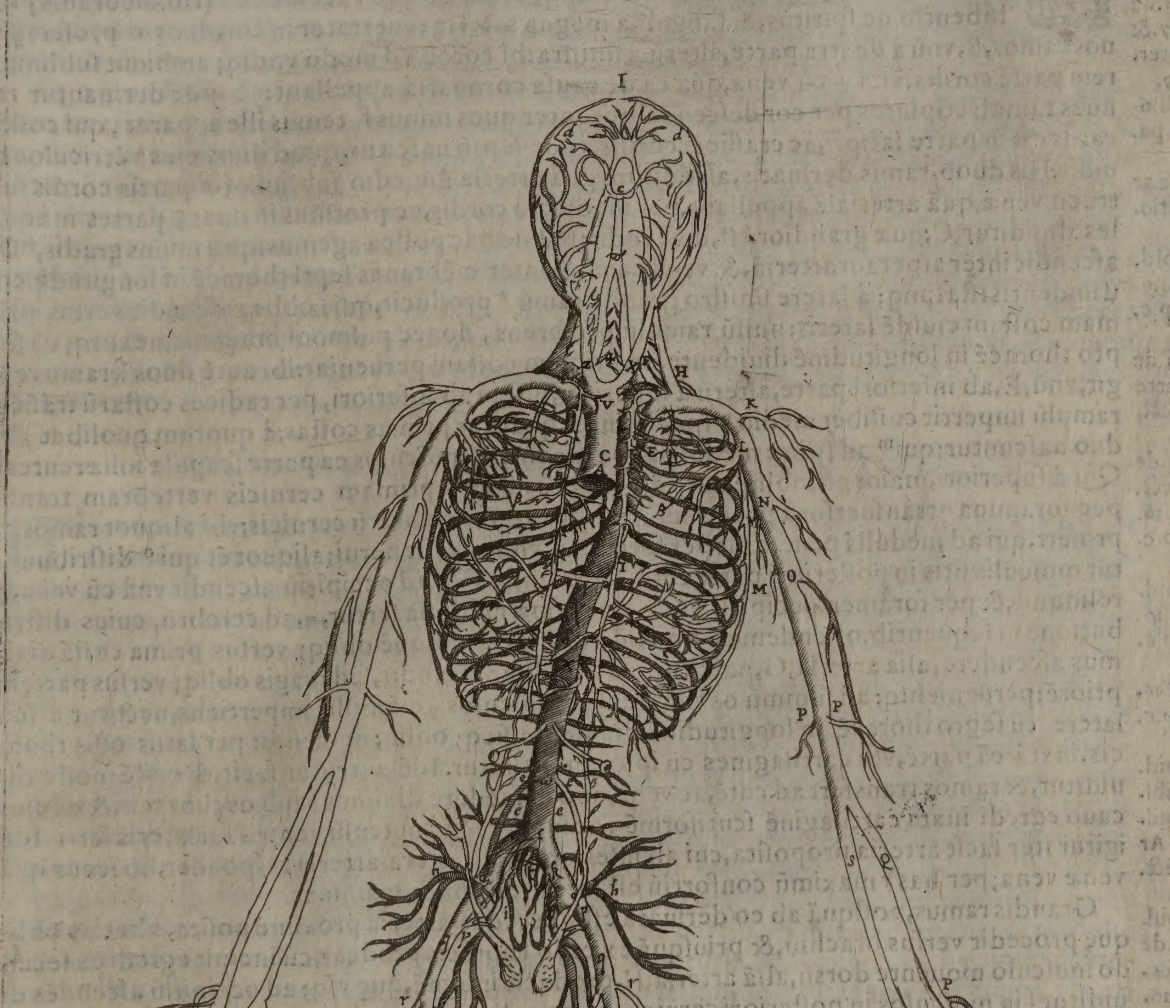
Θ Arteria ad superiorem pedis sedem procedens.

Λ Diuisio arteriæ in pedes.

ΨΨ Ramus dexter ac sinister deferens sanguinem spirituosum ad sui lateris testem. G

H

TABVLA XXVI.

De Arteria magna ascendente. Cap. XV. E

MAgna igitur arteria à sublimiori parte [a] sinistri ventriculi cordis initiũ, A, sumit rotũdũ Ta. 27. fig. 1.2.
durũ, & quasi cartilaginosum, Statimq; orta postquã excessit ex [b] trib. mẽbranis pro-
hibentib. ne spiritus, & sanguis à magna arteria reuertatur in cor, duos c profert par
uos ramos, B, vnũ à dextra parte, alterũ à sinistra: hi coronæ d modo vndiq; ambiunt sublimio-
rem partẽ cordis, vnà e cũ vena, quã ea de causa coronariã appellant; ab ijsdẽ deriuantur te-
nues ramuli cõplures per cor descendentes, inter quos minus f tenuis ille apparet, qui collo-
catus est in parte latiori, ac crassiori cordis, vnde septũ nascitur, quod duos eius vẽtriculos di
uidit, His duob. ramis deriuatis, ascẽdit magna arteria à medio sublimioris partis cordis sub
trũcũ venæ, quã arterialẽ appellant, per inuolucrũ cordis, ac protinus in duas g partes inæqua
les diuiditur, C; quæ grandior est, descendit; sed de hac postea agemus: quæ minus grãdis, [h] D,
ascendit inter asperam arteriã, & venã cauã, & inter mẽbranas septi thoracẽ in longitudinem
diuidentis: statimq; à latere sinistro grandẽ ramũ * producit, qui i obliq; ascendit versus pri-
mam costam eiusdẽ lateris; nullũ ramulũ proferens, donec pulmoni inhærens, nexusq; cũ se-
pto thoracẽ in longitudinẽ diuidente, ad primam costam perueniat: ibi autẽ duos k ramos exi
git, vnũ, E, ab inferiori parte, alterũ à superiori, F. Qui ab inferiori, per radices costarũ trãsiẽs, F
ramulũ impertit cuilibet medio l spacio, inter quatuor primas costas; à quorum quolibet alij
duo nascuntur; qui [m] ad spinæ medullam pertinent, & musculos ea parte scapulæ inhærentes.
Qui à superiori, maior est, obliq; autẽ ascendens iuxta septimam ceruicis vertebram transit
per foramina [n] transuersorũ processuũ, & superiorũ vertebrarũ ceruicis; vbi aliquot ramos, †,
profert, qui ad medullã penetrant per foramina, vnde exeũt nerui; aliquot ẽt qui [o] distribuun-
tur musculis sitis in posteriori parte ceruicis Deinde vsq; ad occipitiũ ascendit vnà cũ vena, q̃
relinquit, & per foramen occipitij, vnde exit spinæ medulla fertur, ϖ, ad cerebrũ, cuius distri-
butionẽ in sequentib. ostendemus. Ab eodẽ grandi ramo, quẽ obliq; versus prima costã dixi-
mus ascendere, alia arteria, G, nascitur, quæ similiter ascendit, sed magis obliq; versus partem
priorẽ; perueniensq; ad summũ os thoracis, ac musculos p mãmillis impertiens, nectitur à suo
latere cũ septo thoracẽ in longitudinẽ diuidente, sicq; obliq; descendit per latus ossis thora
cis, iuxtà eã partẽ, vbi cartilagines cũ ipso cõmittuntur. Idẽ autẽ iter facit, & eodẽ modo di-
uiditur, & ramos transfert ad cutẽ, ac vena, quã descẽdere diximus [q] sub os thoracis, & ex eius
cauo egredi iuxta cartilaginẽ scutiformẽ, ac super rectũ musculũ ventris sui lateris ferri. Idẽ
igitur iter facit arteria proposita, cui ab inferiori parte altera arteria respondet, nõ secus quã
venæ vena; per has r maximũ consortiũ est inter vterum, & mammas. G

Grandis ramus, postquã ab eo deriuata est præcedẽs arteria proximè posita, vlterius obli-
que procedit versus brachiũ, & priusquã ex cauo thoracis prodeat, cũ incipit egredi ex secun
do musculo mouente dorsũ, aliã arteriã, H, producit insignẽ, quę vsq; ad occipitiũ ascendẽs di
uiditur [s] in musculos in posteriori ceruicis parte collocatos, cuti nullũ ramũ impertiens. Exit
tandẽ grandis ramus ex cauo thoracis, & primã costã superãs, obliq; vergit ad alã, vbi à po-
steriori parte mediocrẽ ramum, I, profert, qui distribuitur per musculos posteriorẽ scapulæ
partẽ occupantes; deinde alium, K, à priori parte aliquantò minorẽ, qui ad iuncturã tẽdit hu
meri cum scapula; & apud summum humerum diuiditur in multos ramulos, quorum vnus iun
gitur cũ vena humeri, antequã exeat ex musculis, Profert & aliquanto inferius alium ramũ, L,
qui in multos ramulos diductus, distribuitur musculis thoracis: exigit & multos alios ramulos,
qui ad t glandulas alarum feruntur; & post hos aliũ, M, qui per latus thoracis descendens, in-
feritur in musculum trahentem brachium deorsum. Quod reliquũ, N, est grandioris rami, pro-
greditur p brachiũ cũ illa vena, quã iecinoris venã nominari diximus, u abditurq; inter muscu
los humerũ mouentes; & aliquot ramulos impertit tũ internæ parti musculorũ amplectentiũ
humerũ, tũ mẽbranis inuoluentib. musculos hac parte transeuntes, Dein paulatim descendit,
ramulũq; , O, profert à posteriori parte ossis humeri ; vbi nectũtur musculi cubitum extendẽ- H
tes; pergitq; vsq; ad tuberculũ externũ humeri, & ibi cũ vena iũctũ, abditur inter chordas mu-
sculorũ, & inter musculos flectẽtes cubitũ, quib. aliquot ramulos impertit: post hæc vergit ver
sus cubiti iuncturã, à priori parte, cui vtrinq; ramũ, P, distribuit, trãsitq; apud finẽ secundi mu
sculi cubitũ flectentis, adeò detectũ, vt eius pulsus tactu deprehendatur. Tũ descendit abdi-
tum inter musculos flectentes secundos articulos digitorum, & eũ qui tertios mouet quatuor
digitorũ, vbi in duos ramos diuiditur, quorũ vnus iuxta cubitũ, alter iuxta radiũ progreditur.
Ille, qui iuxta radiũ, Q, est, tangitur [x] à nobis cũ arterias tentamus; ramulũ, R, autẽ profert pro
pè primã palmæ partẽ, qui sub chordis musculorũ extendentiũ pollicẽ ferur ad exteriorẽ par
tẽ manus; distribuiturq; per musculos, qui sunt inter y primũ pollicis os, & illud palmæ, cui in-
dex digitus inhæret; sed postquam hunc ramum protulit, transit per primã palmæ partẽ ab in-
teriori regione sub transuersum ligamentũ, vbi in tres ramos diuiditur, T, perindeac neruus,
& vena ibi existens; ex ijs ramis primus, & secundus bipartitur, Tendit primus per latera inte
rioris partis pollicis; secundus per latera interiora indicis; tertius integer fertur ad internam
partem medii digiti. At ramus, S, qui per cubitum progreditur usque ad primam palmæ partẽ,
similiter tendit adeo abditus inter musculos, vt non præseferat pulsum, nisi aliquibus locis ad-
modum

a Gal. li. 16. de vsu p. c. 13. & 1. l. de plac. c. 7. & li. de arter. sect. c. 9.
b Gal. li. 6. de vsu pa. c. 14.
c Ga. de arter. sectio. c. 9.
d Ga. ibid,
e Gal. li. 6. de vsu p. c, 17.
f Gal. li. de venar. arteriarũ. sect. c. 9.
g Gal. li. de Arter. sect, c. 9. & li. 16. de vsu p. c. 10.
h Ga. ibid.
i Gal. li. 16. de vsu p. c, 10.
K Ga. li. 16. de vsu p. c. 10.
l Ga. ibid.
m Gal. ibi.
n Ga. ibid. & li. de Arter. dissect. c. 9.
o Ga. ibid.
p Ga li. de Arter. sec. c. 9. & li. 16. de vsu p. c. 10.
q Supra capit. 9.
r Gal. li. 16. de vsu p. c. 10.
s Gal. li. de Arter. sec. c. 9.
t Gal li. de Arter. sec. ca. 9.
u Supra c. 11.
x Gal. 3. de anat. adm. ca. 8.
y Ga. ibid.

A modum gracilibus;transiens autem sub ligamétum transuersum sub primam palmę partem,& sub membranam manus duos ramulos impertit * paruo digito, [a] & totidem proximo,atque vnum medio ab externo latere;aliquos etiã interdum musculis sitis ab externo latere ossis illius,quod in palma sitũ est,e regione parui digiti. Hoc igitur pacto finitur grandior ramus,quẽ produci diximus à sinistro latere arteriæ ascendentis;cum ex corde exit.

Quo grandi ramo producto,magna arteria ascendẽs,rectã paulò superius tẽdit iuxta asperam arteriam,dum perueniat ad glandulas propè guttur substratas,ibi autem priusquã ex cauo thoracis exeat,in duos ramos diuiditur,V.Sinister,X,qui gracilior est,grandis tamẽ aliquãtisper sinistrorsum vergens, fertur sursum b cũ interna vena iugulari prope sinistrũ latus asperæ arteriæ. Vocatur autẽ hic ramus à veteribus arteria καρωτὶς. c Dexter qui crassior est, similiter sursum ascendit,& statim atq; primam costam dextri lateris attingit,grandem d ramũ, Y, profert,similẽ illi,qui sinistro brachio distribuitur.Ab hoc.n.similiter deriuãtur rami ad interualla costarum ad transuersos processus vertebrarum ceruicis,ad pectoris os, ad posteriores musculos in collo sitos;ita vt eodem modo deniq; in brachium,& manum diuidatur.Sed quod reliquum,Z, est grandioris,ac dextri rami iuxta dextrum latus asperæ arteriæ ascendit; efficiturque καρωτὶς e arteria dextri lateris.

B

a Gal.li.3. de ana.admin.c.8.

b Ga. li.de Arter. sectio c.9.

c Ga..li.16. de vsu p.c. 12.

d Ga. li.de venar. & Arter. sectio.c.9.

e Gal.li.16. de vsu p c. 12.

De Arteriarum distributione supra iugulum. *Cap. XVI.*

HIs ita constitutis de arteriarum ascendentium vsq; ad iugulum distributione;proximũ est vt transeamus ad eas quæ supra iugulum,& ad ternas,quæ vtrinq; in caluariã ingrediuntur.Harum prima,*a*,prope iugulum à grandi ramo ad brachiũ tendente deriuatur, ascendensque f per transuersos processus vertebrarũ ceruicis intra primã vertebrã, & caput a latere penetrat in durã mẽbranã,quæ spinæ medullæ inuoluitur,& in caluariã ingressa sub initio medullæ coit,*b*,cum prima alterius lateris,ita vt ex vtraq; vna fiat,quæ recta sub cerebrũ in priorem partem fertur,donec perueniat ad glãdulã in osse sphenoide collocatã,vbi iterũ in duos ramos partitur,*c*,vterque tendit a suo latere iuxta cauum ossis sphenoidis,vbi glandula cõtinetur,vsque ad secundũ par neruorũ a cerebro emanantium;ibi autem ramulos,*d*,exigit penè innumerabiles inter hos,secundũ,& primũ,qui per tenuẽ cerebri mẽbranã illigati procedunt ad choroidem plexũ efficiendũ.Secunda,*e*,& tertia arteria ab vno,& eodẽ ramo proficiscitur. Deriuatur hic a trũco arteriæ magnę,antequã ex thorace prodeat;vocaturq; a græcis καρωτὶς, g quod somnũ facere credatur;statim autẽ atq; orta est,coniũcta cũ vena iugulari interna iuxta fauces ascendit,ramũ,*f*,vnũ glandulis h gutturis,ac partib.vicinis impertiens;deinde alterũ,*g*,a parte superiori iisdẽ glandulis,oĩbus musculis gutturis,& aliquot ossis hyoidis; præterea tertiũ,*h*,magnũ,& quasi dimidium totius varijs partibus in multas arterias diuisũ.Nã prima,*i*,quæ magna est pertinet ad musculos ossis hyoidis:secunda,*l*,quæ multo maior,ad maxillã,ad glandulas i quæ iuxta sunt,ad musculos ossis hyoidis,& linguæ,& per vnũ ramum,*m*,ad mẽti latus,qui ĩ duos diuiditur,vnus ad superius labrũ,alter ad inferius progreditur. Tertia,*n*, ad eosdem linguę musculos,ac linguã fertur.Quarta,*o*,ad musculũ externũ adducẽtẽ caput ad thoracẽ.Quinta,*p*,ad mastoidẽ procesũ.Sexta,*q*,per mastoidẽ eũdẽ ad partes auris posteriores.Idẽ tertius ramus postquã sex predictas arterias protulit,ascẽdẽs alias paruulas,*r*,trãsfert ad linguæ radicẽ, ad musculũ massiterẽ,ad maxillã,ad internas fauces,ad cauũ nasi,ad musculos qui in ore abditi maxillã mouẽt.Harũ vna,*s*,quæ grandior est,in caluariã intrat per paruũ foramen sitũ in osse sphenoide ab exteriori parte versus posteriorẽ illius foraminis per quod egreditur tertia pars tertij paris neruorũ cerebri. Atq; hæc est secunda ex trib.arterijs, quas diximus k in caluariã penetrare: procedit,*t*,autem intus per duram mẽbranam,quæ nõ alia de causa pulsat,nisi quia multos ramulos accipit ab hac secũda quæ in ipsã diuiditur. Sed quod restat,*u*,ex tertio ramo iã dicto,ab anteriori parte per auris radicem procedit ad maxillæ cõmissuram,& per tempus ad latus frontis,vbi finitur. At ramus ille primus,quẽ arteriam carotidem diximus nominari,postquã protulit hunc tertiũ ramũ, quẽ in tot arterias diuidi proximè ostendimus,adhuc dimidius restat,si conferatur cũ toto initio:ascendit,*x*,autem in caluariã per foramen l situ in osse tẽporum ab exteriori,atq; inferiori parte dicti processus;residet enim hoc foramen a posteriori parte versus priorẽ vsq; ad lineã separantẽ os sphenoides ab osse occipitij,finiturque sub foramine illo ossis sphenoidis,quod nariũ cauo respondet.Verum non rectã in caluariam spectat,cum oblique à posteriori parte in priorẽ procedat:per foramẽ igitur externum nunc dictum in osse temporũ,& inde per aliud magnũ,sub sinu ossis sphenoidis in quo residet glandula, ingreditur in caluariam extremum carotidis illius primi rami,atque hæc tertia,*x*,est arteria ex illis quas posuimus in caluariã penetrare;ascendit autẽ ad sinũ ossis sphenoidis proximè dictũ sub dura mẽbrana latẽs,vbi ramos,*y*,propè infinitos distribuit qui inter se iuncti in belluis effitiunt rete illud mirabile descriptũ à Galeno;m in hominib. vero quasi vmbrã ipsius;quibus ramulis distributis,videtur adhuc integra manere ; perforataq; dura membrana subit in cauum cerebri ad basim inter primum, & secundum par neruorum, vbi in duos ramos tota diuiditur,*z*,quorũ interior,*α*,coit,*β*,cũ ĩteriori alterius lateris,ita vt ex duo-

D E

f Gal.li.de Arter. sectione, c.9.& lib. 16. de vsu p.c.11.&12.

g Gal.2.de plantis ca. 6.

h Gal. lib. 16. de vsu p.c.12.

i Gal.ibid.

k Paulo ante.

l Gal li.16. de vsu p.c. 12.

m Ga li.9. de vsu p.c. 4.& Ga li. 16. de vsu par.c.10.& 12.

duobus vna fiat arteria, quæ in plurimas paruulas diuiditur, γ, ad initium primi paris neruorum per cerebri substantiam, & eius membranam tenuem. Exterior, δ, innumerabiles profert ramulos, ε, quorum alij coeunt cum ramulis deriuatis à prima arteria, quam peruenire ad hunc locum retulimus: alij disiuncti distribuuntur per tenuem membranam, ac cerebrum ad plexum [a] choroidem formandum. Hactenus de cerebri arterijs. E

a Ga. li. 16. de vsu p. c. 12.

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, QVI FIGVRIS Tabulæ XXVII. inscripti visuntur, declaratio. F

TAB. XXVII. FIG. I.

I Figura monstrat distributionem arteriarum supra iugulum.

a Prima ex arterijs in caluariã penetrãtibus, quæ transit per foramina trãsuersorum processuum vertebrarum ceruicis.

e Carotides arteriæ.

f Ramus carotidis arteriæ, qui ad glandulas gutturis, ac vicinas partes ptinet.

g Alter ramus, q fertur ad musculos gutturis & ossis hyoidis.

h Tertius ramus eiusdem arteriæ qui varijs partibus in multas arterias diuiditur.

i Prima arteria nuper dictæ diuisionis, quę pertinet ad musculos ossis hyoidis.

l Secunda, quæ fertur ad maxillam, glãdulas, quę iuxta sunt, & musculos ossis hyoidis, ac linguæ.

m Ramus, qui ab hac secũda arteria enatus ĩ duos diuiditur ad latus omẽti.

n Tertia arteria quæ ad eosdem linguæ musculos, & linguam progreditur.

o Quarta arteria quæ fertur ad externũ musculũ adducentem caput ad thoracem.

p Quinta, quę ad mastoidem processum procedit.

q Sexta, quę per eundem mastoidem delata diuiditur in partes auris posteriores.

r Paruulæ arteriæ quæ à tertio ramo diuiduntur ad linguæ radicẽ & partes vicinas.

s Secunda arteria quę in caluariam penetrat.

u Reliquũ tertij rami, quod ab anteriori parte progreditur per auris radicẽ ad cõmissurã maxillæ, & per tẽpus ad latus frontis, vbi finitur.

x Tertia arteriam quæ in caluaria ingreditur.

y Arteriæ pertinentes ad musculos posteriorem ceruicis partem occupantes.

FIG. II.

II Figura monstrat progressum arteriarum intra caluariam.

b Coniunctio dextræ arteriæ cum sinistra sub initio medullæ spinæ. G

c Diuisio earumdẽ de glãdulam in osse sphenoide collocatam.

d Infiniti penè ramuli, qui ab hac diuisione per tenuem cerebri membranam illigati, tendũt ad plexum choroidem efficiendum.

s Secunda arteria quæ in caluariam penetrat.

t Progressus secundæ arteriæ per durã ceruici membranam.

x Tertia arteria quæ in caluariam ingreditur.

y Distributio tertiæ arteriæ ad rete mirabile efficiendum.

z Diuisio huius arteriæ in duos ramos inter primum & secundum par neruorum cerebri. H

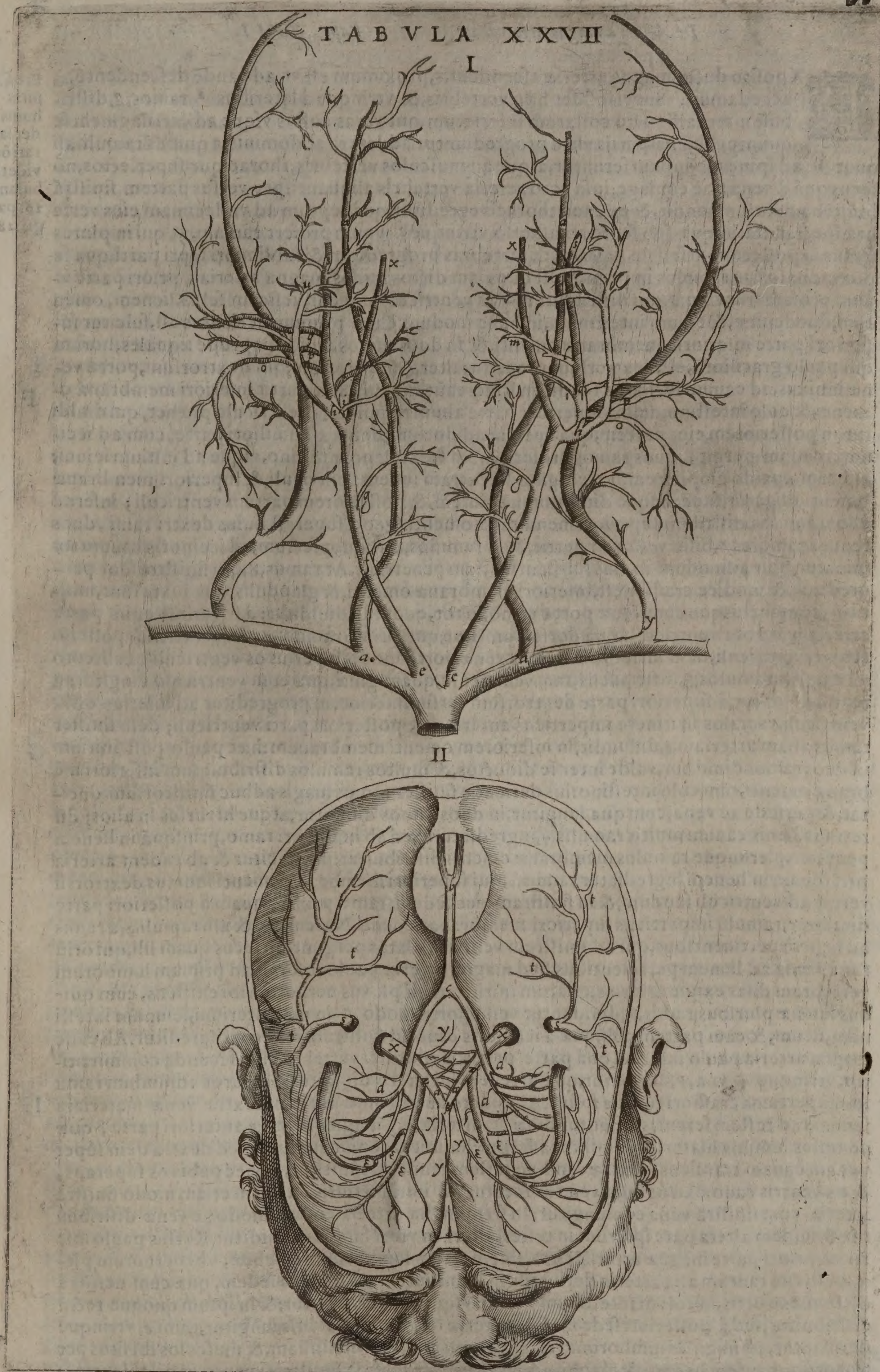
α Interior ramus prædictę diuisionis.

β Coniunctio interioris rami vnius lateris cum interiori alterius.

γ Diuisio communis arteriæ in plures ramulos ad initium primi paris neruorum per cerebri substantiam & tenuem eius membranam.

δ Exterior ramus nuper dictæ diuisionis.

ε Diuisio huius rami per tenuem membranam, & cerebrum ad plexũ choroidem efformandum.

TABVLA XXVII
I
II

E

De Arteria magna descendente, Cap. XVII.

a Gal. lib. 16. de vsu p. c. 10.
b Ga. li. de Arter. sec. c. 9.
c Gal. lib. de Arter. sect. cap 9.
d Ga li. de Arter. sec. c. 9.

ProCapitis huius declaratiõe videta bulam 26. pagi. 128.

EXposito ductu magnę arteriæ ascendentis, proximum est vt ad eandẽ descendentẽ, α, accedamus. Superinsidet hæc vertebris, & vtrinque à lateribus a ramos, β, distribuit interuallis octo costarum inferiorum, qui veras costas vsque ad cartilaginem se quuntur; sed in spurijs vltra progrediuntur ad latera abdominis, a quibus ramuli ali quot b ad spinę medullam feruntur, atque ad musculos vertebris, thoracique superiectos, nõ secus quã à vena sine coniuge; ipsa verò arteria vertebris aliquantisper versus partem sinistrã innitens, deorsum tendit, & ex cauo thoracis egreditur, quã septum ad vndecimam eius verte brã spectat; statimque sub septo transuerso vtrinque c vnum profert ramum, γ, qui in plures sectus in posteriorem sedem septi iuxta vertebras progreditur; & sublimiori septi parti, qua se pto adnascitur, ramulos impertit; post duos iam dictos ramos magna arteria à priori parte v- num profert truncum, δ, qui distribuitur d in ventriculum, iecur, vesicam fellis, lienem, omen tum, duodenum, & colum intestinum, in hunc modum. Cum primum deriuatus est, fulcitur superiori parte inferioris membranæ omenti, & in duos ramos diuiditur propè æquales; horum qui paulo gracilior, ε, est, dextrorsum procedit; alter, ζ, sinistrorsum; qui dextrorsum, portæ venæ innixus, ad cauum iecinoris tendit, in itinere aũt ramum, ϑ, impertit inferiori membranæ omenti, & colo intestino, dein à superiori parte alium ramulum, η, ventriculo præbet, qui diuiditur in posteriorem eius partem, quã spectat ad dorsum; dein ex humiliori parte, cum ad iecinoris cauum pergit, duos ramos profert, vnum, θ, duodeno intestino, vsque ad initium ieiuni; alterum, ι, paulo ampliorem, qui vergit ad dextram sedem ventriculi, & superiori membranæ omenti illigatur, supernèque diuiditur in priorem, & posteriorem partem ventriculi; infernè alios ramulos distribuit superiori membranæ omenti. Quod superest huius dextri rami, duos tenues ramulos, κ, bilis vesicæ impertit, & in ramulos, λ, aliquot sectum, ad iecinoris cauum ter minatur, non admodum in eius substantiantiam penetrans. At ramus, ϑ, qui sinistrorsum progreditur, & modice crassior est, inferiori membranæ omenti, & glandulis, quæ iuxta sunt, innititur, coniunctusque cum venæ portæ ramo, in tot, quot ille diuiditur; à superiori enim parte arteriam præbet ventriculo, quã dorso innititur, quæ primo ramum, ν, profert vtrinq; posteriori parti ventriculi, dein sursum ascendens venæ portæ modo, superius os ventriculi quasi corona cingit, ο, ramulos, ξ, distribuens, tam ventriculo, quam gulæ, quã cum ventriculo iungitur; in ter quos vnus, π, à superiori parte dextrorsum versus inferiorem progreditur ad inferius ostiũ ventriculi, ramulos in itinere impertiens anteriori, & posteriori parti ventriculi; dein sinister ramus aliam arteriam, ρ, diffundit, in inferiorem omenti membranam: hæc paulò post initium in duos ramos diuiditur, valde inter se diductos, & multos ramulos distribuit tum inferiori mẽ branæ omenti, tum colo intestino: his deriuatis sinister ramus magis adhuc sinistrorsum ducitur, & perinde ac vena, cum qua iungitur, in duos ramos diuiditur, atque hi rursus in alios; dũ recta in lienis cauum multis ramulis, τ, ingrediatur. Sed ab humiliori ramo, priusquã in lienem penetret, plerunque ramulus membranæ omenti distribuitur: producitur & ab eadem arteria priusquam in lienem ingrediatur ramus, υ, qui superiori membranæ omenti innixus dextrorsũ vergit ad ventriculi fundum, & in sinistram eius sedem, tam à priori, quam à posteriori parte diuiditur, ramulũ impertiens superiori membranæ omenti. Nascuntur & alii ramuli, φ, à ramis ad lienem pertinentibus, qui ad sinistrum ventriculi latus pergunt, nõ secus quam illi, qui oriũ tur à venis ad lienem pertinentibus. Sed magna arteria paulò inferius ad primam lumborum vertebram duas exigit arterias, quarum initium tegit plexus neruorum ibi existens, cum quibus iunctæ pluribus ramis, χ, diuiduntur venæ portæ modo e in mesenterium, ieiunum intesti num, ileum, & eam partem coli, quæ à iecinoris cauo ad sinistrum renem progreditur. Ab eadẽ magna arteria paulo inferius, quã parte prima lumborum vertebra cum secunda committitur, vtrinque f vna, ψ, deriuatur, quæ in renem sui lateris diuiditur; obscuros admodum ramulos impertiens crassiori tunicæ ipsius. Aliquanto autem infra initium dextræ venæ materiam seminis ad testem ferentis, oriuntur binæ g arteriæ, ω, à magnæ arteriæ anteriori parte, quæ ad testes seminis materiam similiter afferunt; hæ initio coniunctæ sunt, sed dextra dein super venam cauam transiens, dextræ venæ ad testem tendenti innititur, donec pubis os superans, & ex ventris cauo exiens cum vena misceatur ad initium testis: eodem etiam modo sinistra arteria cum sinistra vena coniungitur; In fœminis hæ arteriæ eodem modo ac venæ distribuũ tur; siquidem altera pars ipsarum in testes, altera in vteri fundum diuiditur. Rursus paulo inferius à priori parte magnæ arteriæ circa finem tertiæ lumborum vertebræ, vbi neruorum plexus est, vna tantum alia arteria deriuatur in humiliorem mesenterii sedem, quæ cum neruis à dicto plexu ortis, in colum intestinum a liene vsque ad rectũ fertur; & in ipsum quoque rectũ distribuitur; sed à posteriori sede magnæ arteriæ quã cum vertebris iungitur, rami, ϵ, vtrinque deriuantur, ad singulas lumborum vertebras, qui ad spinæ medullam, & musculos ibi sitos per tinent; sunt autem hi rami & magnitudine, & itinere inter se similes, excepto vno, qui vtrinq; multo crassior procedit ad musculos vertebris inhærentes, & trãsuersus per peritoneum, atq; abdomi-

F

G

H

e Ga. li. de Arter. sec. c. 9.
f Ga. li. 16. de vsu p. c. 10. & li. de Arte. sect. c. 9.
g Gal. li. de Art. sec c. 9. & lib. 16. de vsu p. c. 10.

A abdominis musculos ad ventris latera procedit. Hactenus magna arteria ad lumbos subijcitur sinistro lateri venæ cauæ, dein arteria venæ superijcitur, atque vbi ex osse sacro excessit, rursus subijcitur. In duos [a] autem grandes truncos ad quartam lumborum vertebram separatur, *f*, ita vt literæ, Λ, imaginem referat. Respondent hac parte rami arteriarum ramis venarum, si tenues quosdam ramulos, *f*, excipias, qui ab humiliori parte arteriæ, qua primum in duos truncos diducitur deorsum tendentes, fulcti osse sacro per ipsius foramina penetrant, ad spinæ medullam, & ad posteriorem partem sacri ossis; interdum etiam ita insignes sunt, vt rudibus videantur ad anum capita venarum sanguinem fundentia. Vterque autem truncus tam dexter, quam sinister, paulo postquam à magna arteria deriuatus est, in duos grandes ramos diuiditur, *k*, quorum interior, *g*, exteriori tenuior est, & statim in duos partitur ramulos vnum internum, alterum externum; externus, *h*, simul cum vena transuersus progreditur, qua os sacrum, & os coxæ inter se dehiscunt, & pluribus ramis in musculos coxæ inhærentes diuiditur; sed ex sinu sito inter os ilium, & os sacrum, vbi continetur, ramum profert, qui vna cum ramo venæ, & nerui deorsum egrediens, ex eo sinu sursum reflectitur ad ossa pubis, vbi tam à dextro, quam à sinistro latere procedit per dorsum colis vsque ad glandem. Internus, *i*, maribus vesicæ fundo, ac ceruici, [b] & coli ramulos distribuit, ac nonnullos etiam ano. Fœminis verò B grandior apparet, & in inferiorem partem fundi vteri [c] multis ramulis diuiditur, & simul ẽt in vteri ceruicem, & vesicam. Reliqua pars interioris rami deorsum tendens arteriam, *l*, accipit; quæ vtrinque ab vmbilico iuxta latera fundi vesicæ in ipsum ramum inseritur; sed excæcatur, [d] & inarescit ijs qui iam in lucem sunt editi; dein idem interior ramus, nõ secusquam vena, quæ cum ipso iungitur, tendit per foramen ossis pubis, & priusquam ipsum transeat, ramulum accipit ab exteriori ramo deriuatum, ita vt maior fiat, sicque per pubis foramen egreditur, & ad musculos id foramen occupantes, & ad alios, qui à pubis osse initium sumunt, pertinet, non secus ac vena, quæ tendit per foramen ossis pubis: hic tandem interior ramus, *m*, cum ad medium longitudinis femoris finitur, coit cum ramulo, *s*, qui deriuatur ab exteriori, ac grandiori ramo crus petẽte, ad quem iam accedimus. Exterior, *q*, igitur ramus, ac grandior vtriusque trunci ad quartam lumborum vertebram deriuati, per inguen in crus descendit, & antequam ex peritoneo exeat, propaginem, *o*, illi sursum præbet, quæ ad rectum musculum abdominis sui lateris accedens, transuersos ramulos proximis partibus vtrinque impertit; dein sursum ad vmbilici regionem properans, in ramos scinditur, qui cum ramulis arteriæ à summo pectore descendẽtis iunguntur, & consortium [e] efficiunt inter mammillas, & vterum. Sed antequam exeat ex inguine, arteriam non paruam profert, quæ in cutem pubis ilium, atq; abdominis diuiditur: inde exterior ramus cum iam descendens ad crus peritoneum superauit, ra-
C mulum, *p*, ad pubis ossa, qua inter se committuntur, transmittit, qui exiguus est, neque cuti impertitur. Vtitur autem arteria [f] in crure propugnaculo venæ, & ramos, *r*, musculis distribuit anteriorem femoris partem amplexantibus, cuti verò nullum. Ab eodem externo grandi ramo alius, *s*, ducitur, qui in quintum femur mouentem musculum, & in eos qui internam femoris sedem occupant, vsque ad genu frequentibus ramis distribuitur, quorum extrema iunguntur cum extremis illius arteriæ, quam per pubis ossis foramen ad crus diximus pertinere. Ipse autem grandis ramus ab inguine deorsum procedens iuxta femoris os ita conuoluitur, vt inter duo inferiora femoris capita in poplite consistat: vbique autem cum [g] vena coniungitur crassiore ad crus tendente. Verum vbi per posteriorem partem femoris descendit, ramos, *t*, profert musculis ibi collocatis, qui cum venis versus poplitem procedunt. Cæterum ipse grandior ramus in poplite reconditur, vbi ramum, *u*, vtrinque profert ad latera genu. Sed postquã ex poplite excessit, ab exteriori latere ramum, *y*, profert, qui iuxta suram procedens inter septimum, & octauum musculum mouẽtem pedem abditur, & in reliquos, qui anteriorem tibiæ partem occupant, distribuitur, ramulos impertiens vltra dimidium longitudinis cruris. Ipse deinde grandior ramus inter capita duorum primorum musculorum pedem mouentium tendens, tum inter tertium, & duos, qui flectunt vltimos digitorum articulos, & quintum pedem
D mouentem absconditur; nec recedit à ligamento illo, quod in longitudinem tibiam cum sura alligat: ibi autem in duos ramos diuiditur, interior, *z*, inter tibię os, & suram ad inferiorem pedis partem progreditur, vna cum chordis musculorum ad inferiorem pedis partem pertinentibus; in itinere autem ramulum, Δ, transfert ad eam regionem, qua tibia cum talo iungitur; in pedis vero planta inter musculos flectentes secundos quatuor digitorum articulos; & chordas flectentes tertios articulos, in duos ramos scinditur; vnus tendit ad digitum magnum, rursus in duos alios diuisus, alter partim ad indicem, partim ad inferiorem partem medij digiti procedit. Exterior, Γ, ramus, quem sub media tibia deriuari diximus, similiter ad plantam pedis tendit: sed inter os calcis, & suram, vna cum chordis septimi, & octaui musculi mouentis pedem, ramulum, Δ, illi commissuræ distribuens, & minimo digito, atque illi qui minimo proximus est, impertitur, Λ: sub talo alium ramum maiorem distribuit, qui diuiditur in musculos magnum digitum ad latera vertentes, & tres proximos versus partẽ externam, vbi pulsus [h] manifestè deprehenditur: scire tamen licet vt venarum, ita etiam arteriarum non eãdem esse per crus, & pedem, in omnibus distributionem,

a Gal. li. de Arteriarũ sect. c. 9. & l. 16. de vsu par. c. 10.

b Ga. li. 16. de vsu par. c. 10.

c Gal. ibid.

d Gal. li. de Arteriarũ sect. c. 9.

e Gal. li 16 de vsu par. c. 10.

f Gal li. 16 de vsu par. c 10.

g Gal. li 3. de anato. adm. ca. 13.

h Gal. lib. 3 de anatom. admi. c. 13.

De

E

De Sectione neruorum, venarum, & arteriarum. Cap. XVIII.

DIstributio neruorum, venarum, & arteriarum in omnes corporis partes abũde in hoc tertio libro explicata eſt, ſed qua ratione & in humanis cadaueribus, & in belluis ſectione deprehendatur, quod præcipuè nobis inſtitutum erat, nunc dicendum ſupereſt. Imprimis igitur diligenter conſiderare oportet quæ de harum partiũ diſtributione hactenus tradita ſunt: dein pictura earũdem ante oculos poſita, ad ſectionem veniendũ; quæ non difficilis erit. Quo pacto autem in ventre, thorace, capite adhibenda ſectio ſit, tunc ſigillatim exponemus, cum quinto, ſexto, & ſeptimo libro de his partibus agemus; nunc qua ratione in brachijs, & cruribus ſectione inquirere neruos, venas, & arterias oporteat, enarrabimus; ſi ante errorem oſtendemus, in quem delabuntur plerique eorum, qui neruum vſque ad finem, ſcalpello perſequi volunt; initium enim ab alijs partibus reſolutum trahentes intuentur quæ partes ſimul trahantur; nam in eas omnes diuidi neruum exiſtimant: ſed decipiuntur; quandoquidem tracto neruo, non ſolum trahuntur particulæ, quibus diſtribuitur, ſed quæ cum illis etiam nectuntur; atque vbi nerui fines in membranis deſinant ad multas partes pertinentibus: omnes hæ neruo adducto adducentur; quamuis ramulorum ipſius minimè ſint participes. F

A ſummo igitur humero, ad pollicem vſque ſcalpello rectam lineam duces, ita vt carnoſa membrana inuiolata, cutem [a] dumtaxat diuidas, quam diductis labris in vniuerſo brachio, & manu, ita leniter reſolues, vt vna cũ neruulis, ac venis, adipem ſuper carnoſa membrana relinquas, ſi quid in reſoluenda cute occurrat, præcidens; qua reſoluta, ſuper carnoſa membrana tegente muſculum attollentem brachium, neruulos, ac venulas inſpicies, ſimul cum primo neruo brachij, qui per externam eius ſedem ſuper carnoſam membranam deriuatur, & ſimul etiã ramum, quem quartus neruus præbet externæ parti cubiti. Diſcernes & diſtributionem ſexti nerui brachij ſuper carnoſa membrana; deprehendes & exitum venæ internæ, quam cæphalicam nominari [b] diximus, ad externum latus primi muſculi brachium attollentis, & ramulos, quos partibus quæ iuxta ſunt, impertit, donec cubiti iũcturam attingat; vbi ramum inuenies, qui oblique deorſum à cęphalica vena ad communis cõſtitutionem deſcendit; & alium ſimul, qui iuxta radium per poſteriorem partem, vſque ad paruum digitum fertur, ramulum ex vena iecinoris accipiens. Ille vero ramus, quem cęphalica (rarò tamen) ad ſublimiorem partem iunctura cubiti transfert, etiam ſine ſectione apparet. Intueberis & venæ iecinoris partem illam, quæ ſub media longitudine brachij ad carnoſam membranam aſcendit, vnde ramus deducitur, ad [c] communem venam efficiendam. Diſcernes & alios ramos, qui à iecinoris vena, per inferiorem, atque interiorem cubiti regionem, ad primam palmæ partem feruntur; poteris & communis venæ ductum inſpectare, intuitus ramulos nerui ſecundi brachium petentis; cum primum in cubiti iunctura ad carnoſam membranam egreditur; ramum item quarti nerui, qui per externam cubiti partem ad manum vſque progreditur; aliquo pacto etiam nerui apparebunt, qui ad digitos pertinent; quos præſtat tunc perſpicere, cum eorum initia vſque ad digitos reſolueris. Vbi cuncta hæc diligenter animaduerteris, membranam hactenus inuiolatam cum adiunctis venis, ac neruis à ſubiectis muſculis ſeparabis; deinde muſculum qui brachium ad pectus adducit, à partibus quibus illigatur, vſque ad finem reſolues, ſicut & illum, qui brachium attollit, & primum, & ſecundum ex illis, qui ſcapulam mouent. Poſt hæc iugulum à ſummo humero ſeparabis, & muſculum illum auferes, qui à pectoris oſſe, & iugulo ad proceſſum in oſſe occipitij mammillam referentem alligatur: auferes & eum, qui à ſcapula tendit ad os hyoides, & eum, qui à prima coſta tranſuerſis proceſſibus vertebrarum ceruicis inſeritur. In detrahendis muſculis, non eſt, quod diligentia vtaris, ne violentur, quandoquidem nunc non muſculorum, ſed neruorum, venarum, & arteriarum diſtributio ſectione inueſtigatur. Detractis igitur muſculis ad latera vertebrarum ceruicis, euidenter ſe oſtendunt neruorum radices, quorum plexum, iter, ac diuiſionem per brachium perſequeris. Occurret tibi primũ neruus, qui muſculo brachium attollenti præcipuè diſtribuitur; dein ſecundus, & tertius, quorum ductum facilius deprehendes, ſi capita muſculi anterioris cubitum flectẽtis ab ea parte ſepares, à qua incipiunt; ita vt ipſum reſoluas vſq; ad finem; inſpicies tunc non ſolum ſecundi, & tertij, ſed quarti, quinti, & ſexti etiam progreſſum per brachium: præterea arteriæ, & venæ cęphalicæ, ac iecinoris ingreſſum in brachium; obſeruabiſque iter vniuſcuiuſque; id quod facile ſuccedet, in ſecundo, tertio, quinto, & ſexto neruo vſque ad cubiti iuncturam; nã quartus verſus externum humeri tuberculum retorquetur, neq; ſe oſtendit, niſi muſculos cubitum extendentes oblique diſſecueris; ſic nerui progreſſum intueberis, muſculis diſſectis. Vbi autem quartum neruum ad externum latus cubiti iũcturæ deduxeris, & ramos, quos in progreſſu profert, perpenderis, muſculos ab externo humeri tuberculo ortos a ſuo initio reſoluens, ramos quarti nerui inſpicies illis muſculis impertitos. Perſequeris & eam partem quarti nerui, quæ pollicis, indicis, ac medij digiti externæ regioni, ramulos impertit, muſculum obſeruans, qui duplici chorda in primam palmæ partem inſeritur. Inquires & aliam partem quarti nerui, quæ per cubitum progreditur ad primam palmæ partem, ramulos impertiens muſculis ab externa cubiti

G

H

a Gal. li. de anat. admi. c. 2

b Sup. cap. 11.

c Sup. cap. 11.

A biti regionem incipientibus. Vt autem reliquum tertij,& quinti nerui,& ramum venę iecinoris abditum, progressumque arteriæ per brachium, & manum deprehendas, resolues capita musculorum ab interno humeri tuberculo incipientia, sic enim tibi promptè occurrent in interiori cubiti sede: sublato autem musculo flectente secundos articulos quatuor digitorum, videbis eorundem ductum, vsque ad primam palmæ partem; videbis & portionem quinti nerui ad cubitum pertinẽtem; quæ dum per posteriorem partem inferioris tuberculi humeri fertur ad cutem, sub medio in longitudinem ipsi ramum impertit, qui in exteriora vergens, ramulos distribuit externo lateri minimi digiti,& duorum proximorum; tunc autem facile discernes, cum superficie tenus propè feratur. Quod reliquum est quinti,& ductum tertij perspicies, si transuersum ligamentum ad primam palmæ partem ab anteriori sede præcidas,& tenui scalpello venam, arteriam, atque eos neruos ad extremos vsque digitos persequaris.

Vt per brachia, ita etiam per crura venas, neruos,& arterias inuenire sectione oportet. Ducatur itaque scalpellus recta per crus ad magnum digitum pedis; ita vt cutem solam diuidat; carnosam verò membranam vna cum adipe, neruulis, ac venulis minimè attingat; sic dempta cute, inuenienda sunt initia [a] quatuor neruorum ad crus pertinentium, quod fiet, si neruos ex lumborum vertebris, ex sacro osse prodeuntes obseruabis. Vbi autem ad crus quatuor ner- a Gal. li.3. de anato. adm. c.10.
B uos deduxeris, inspicies ramos primi, carnosæ membranæ ab exteriori femoris regione impertitos; inspicies & in anteriori ramum secundi nerui carnosæ membranæ similiter impertitum; simul etiam obseruabis venam quæ per interiorem [b] partem cruris vsque ad pedem cum ramulo ipsius nerui progreditur. Tertij verò nerui ramum carnosæ membranæ distributum inuenies, si inguen diligenter inspectes: sed vt quarti nerui ramum ad carnosam membranã pertinentem reperias, primum musculum femur mouentem ab osse ilium, à sacro, à coccyge, vsq; ad finem separare oportebit, sic enim & eum ramum,& truncum inuenies, vnde deducitur. In- b Gale.lib. 3. de anat. adm. c.12.
quires etiam sine sectione ramum quarti nerui, qui carnosæ membranæ ad imum femur iuxta poplitem distribuitur, tum quarti nerui ramulos per carnosam mẽbranam, vna cum venis ad tibiæ cutem tendentes. Reuersus deinde ad inguina, primi nerui ductum scalpello inquires, sectis [c] musculis à quibus abditur, id quod vt secundum,& tertium requiras similiter facies. Cũ tertio autem neruo ramos venæ,& arteriæ, qui per foramen in osse pubis egrediuntur, inuenire etiam oportet. Venam verò & arteriam grandiorem ad femur tendentes deprehendes, sectis [d] paulatim musculis,& ipsorum ramis obseruatis, qui per femoris os retorquentur; vbi ad poplitem, vna cum quarto neruo procedunt. Venæ quoque, arteriæ,& nerui diuisionem ad poplitem, atque iter per crus,& pedem inspicies, musculis, ac ligamentis variè præcisis, veluti in manu paulo ante faciendum diximus. Sed satis de venis, neruis,& arteriis; proximo libro per- c Gale.lib. 3. de anat. adm. c.10. d Gal. 3. de anat. admi. c.12. & 13.
C gemus ad musculos.

Finis Tertij Libri Anatomes.

VIDI

 E

VIDI VIDII
DE
ANATOME
Liber Quartus:
QVI EST DE MVSCVLIS. F

De Musculis in vniuersum. *Cap. I.*

QVÆ hactenus persecuti sumus,quamuis figuram multiformem præseferant,si substantiam,& officium spectes,habetur inter partes simplices: musculi, qui nunc nobis propositi sunt,non modo figuram,sed munus quoque,& substantiam habent multiformium,neque possunt inter simplices referri, nisi quatenus concurrunt ad membra componenda. Appellantur autem græcè μύες, [a] latinè [b] musculi,à muribus, quos abscissis pedibus referunt;qui magis insignes sunt,eos fabricata est natura, vt [c] instrumentum sint motus voluntarij;quicquid enim in corpore nostro ad libitum mouemus,id per musculos agimus,neque voluntarium motum sine musculo reperias, sicut nec musculum, qui facultatem non habeat eius modi motus,eo excepto(modo musculus dici debeat,)qui in palma sub cute sẽsum,duritiem, & carentiam pilorum affert,vt vult Galenus, [d] alioquin motus expers: coniungitur cum motu vis sentiendi quæ tractantur;spiritus enim qui à cerebro per neruos feruntur ad musculos, vt mouendi, [e] ita quoque sentiendi facultatem afferunt; at [f] non propterea dicuntur musculi instrumenta sensus,sed motus; quod ille alijs etiam partibus insit, hic tantum musculis. Id autem quod mouetur,plerunque [g] os est,cui inseruntur;mouetur tamen & cartilago,vt in gutture:præterea oculus,lingua,labia,cutis in fronte, & facie; quamquam mouent interdum musculi se ipsos dumtaxat,veluti qui siti sunt ad anum,& ceruicem vesicæ;sed siue aliud, siue se ipsos moueant,tunc agunt,cum contrahuntur [h] versus sua initia,nam distẽtio,quam in musculis inspicimus,affectus [i] magis est,quam actio:vi enim tunc trahũtur ab oppositis musculis contractis;quibus sectis,non amplius tenduntur.Consistit igitur musculorum actio in contractione versus sua initia,in contractione inquam,non simpliciter, sed voluntaria: præstant enim contracti motum voluntarium,si recti sint rectum,si obliqui obliquum,& omninò [k] simplicem;qui tamen in orbem obuoluuntur,articulũ circumagunt, veluti qui pertinet ad femoris articulum cum coxa;vnus itaque musculus vnum [l] præstat motum;vbi plures motus sunt, ibi & plures musculi,quemadmodum in lingua: membra autem flectuntur fere à musculis [m] internis,porriguntur ab externis cum contrahuntur.Vbi membra suspensa, atque immobilia habentur,tunc musculi oppositi [n] contrahuntur,& cum æquè valeant,membrum neque flectitur,neque porrigitur,sed in eodem statu continetur. Quamuis verò eiusmodi actio quies appareat,motus appellatur, dicitur autem tonicus, [o] quod in eodem tenore membrum seruetur.Ex contrario distentio musculorum,qui ab oppositis trahuntur, licet videatur motus, debet censeri quies,cum ociosi tunc sint.Sed satis de officio musculorum,cui maximè respondet compositio,siue materiam,siue formam spectes:materia sunt primo partes ipsorum, deinde substantia,ex qua illæ cõponuntur;musculorum [p] partes sunt medium,& extrema;mediũ à similitudine quam repræsentant,venter appellatur,extrema sunt initium,& finis. Substantia multiplex [q] est,tegitur enim membrana musculus à ligamento producta,siue ad initium,

siue

Ta. 28. 29.30. G H

a Gal.1. de mot.musc. c.1
b Cor.Ce. lib.8.c.4.
c Gal.li.16 de vsu pa. c.2. & 1.li. de mo.mu. c.1.
d Gal.li.2. de vsu par. c.6
e Gale.1.li. de mo.mu. c.1
f Gal.ibid.
g Gal.li.1. de mo.mu. c.3
h Gal.3.de fr.com.42
i Gal.lib.1. de mo.mu. c.6.& 3.de fra.cõ 42.
k Gal.li.1. de mo.mu. c.4
l Gal.ibid.
m Ga. li.1. de mo.mu c.5
n Gal.1.li. de mo.mu. c.7. & c.8.
o Ga.ibid.
p Gal.1.li. de mo.mu. c.2
q Gal.1.li. de femi.c.10.& 1.lib. de mo.mu. c.3

A siue ad finem ipsius: sub hac [a] continetur neruus, ligamentum, caro, vena, arteria, adeps. Neruus præcipua musculi pars est, per quam [b] obtinet vim mouendi: sed quoniam mollis est, & idcircò non satis firmus, ac stabilis ad mouendum, atque apprehẽdendum; adiunxit natura [c] ligamentum, quod cum eo mixtum mediam quandam materiam efficiat; quæ & firma sit, & motu prædita; diuiduntur autem in tenues [d] fibras, sicque facilè inter se miscentur, non tamen æquali portione, sed quilibet musculus neruum longè graciliorem [e] ligamento obtinuit; maxima enim portio ligamenti est, mediocris nerui, & quibusdam etiam exilis. Inseritur neruus vel in superficie; vel in partibus [f] altioribus; plerisque tamen musculis à principio, quibusdam infra, nonnullis vt septo transuerso, iuxta medium; nullibi tamen ad finem, sicuti insertam venam, & arteriam videmus: dici autem debet musculi caput, [g] non vnde oritur, sed vbi accipit neruum; ligamentum initio in fibras diducitur; [h] quæ statim vbi neruo occurrunt, cum eius fibris confunduntur; ita autem confusæ diducuntur inter se, ac rursus coeunt ad finem, seu [i] chordam; quæ si transuersa præcidatur, speciem ligamenti magis, quam nerui refert; neque enim velut neruus præcisus, funis modo ex fibris composito videtur, sed quasi ligamẽtum in vnum coacta. Cæterum fibræ in quas diuidi ligamentum, ac neruum diximus, maxima [k] ex
B parte in musculi longitudinem ducuntur, ac rectæ sunt, quanquam alijs cõtra latitudinem sequuntur, & transuersæ sunt; alijs etiam obliquæ. Cum simplici musculo simplex motus [l] tribuatur, vnum quoque fibrarum genus tribuitur; per quas suum officium facit. Quibusdam tamen variæ fibræ datæ sunt ob multiplicem motum. Qui plura initia habent, plura etiam fibrarum genera obtinuerunt, aguntq; ac si essent plures pro fibrarum ductu: Fibris neruorum, [m] ac ligamentorum obducta est caro, quæ replet etiam media spacia inter fibras. Materia autem quam diximus, ex ligamento, neruo, & carne, maximè idonea est, quæ cõtrahatur; quamobrem si initium [n] præcidas, contrahitur versus finem, si finem, versus principium; si vtrunq; vtrinque contrahitur, & media conglobatur. Venæ, autem, & [o] arteriæ omnibus musculis impertiuntur, & ad alimentum, & ad perspiratum; sed quibusdam euidentes, quibusdam obscuræ; inseruit has natura alijs ad principium, alijs ad medium, alijs ad finem, prout commodius fuit, & tutius. Non carent etiam adipe musculorum fibræ ex toto, sed in pingui homine ipsis adiuncta est; illis præsertim, qui ad clunes sunt: eatenus autem confert, quatenus eos illinit, ac madefacit, prohibetque ne valido motu inarescant; qui assiduè exercentur, hanc absumunt, ita vt nulla appareat. His ita constitutis de musculorum substãtia, ad eorum partes reuertor, initium, medium, finem. Incipiunt [p] musculi omnes à ligamento, cum quo plerunque coniungitur neruus, qui (vt ante dictum est) non semper initio, sed interdum infra, interdum & ad medium musculi inseritur. Sed vbicumque inseratur neruus initium est, & hoc modo simplex, mo
C do multiplex; modo latum; modò angustum, modo teres, modo depressum; modo cũ ligamento apparente, modo cum obscuro. At musculi [q] venter ibi est, vbi assurgit, ob carnem diuersis fibris obductam: id quod præcipuè accidit, medio musculo; interdum tamen caput in medio est, venter vndique, vt in septo transuerso. Sunt in ventre musculorum quorundam partes aliquæ albæ, carnis expertes. Finis [r] musculi maxima ex parte chorda est, siquidem fibræ, nerui, ac ligamenti in ventre musculi inter se distantes, ad finem rursus coeunt, & corpus quoddam efficiunt album, sine carne, membrana inuolutum, medium [s] inter neruum, & ligamentum; nam neque ita molle est, neque sentit vt neruus, neque ita durum est, & sensu caret, vt ligamẽtum; longè tamen magis accedit ad naturam ligamenti, quam nerui. Conficitur interdum ex pluribus [t] musculis chorda vna; interdum idem musculus in multas chordas desinit, vt nonnulli ex ijs qui digitos mouent. Differunt chordæ inter se magnitudine, cum aliæ crassæ sint, aliæ ita paruæ, vt sensum lateant; cum aliæ item longæ sint, aliæ breues; latitudine, cum aliæ latæ sint, & membranam repræsentent, in qua diuersæ fibræ se ostendunt, aliæ angustiores, & teretes. Differunt & qualitate, quod aliæ duræ sint, & ferè cartilaginosæ, aliæ molliores. Differunt etiam situ, quamuis pleræq; sitæ sint ad finem musculi, aliquæ tamen ad medium se osten
D dunt. Differunt tandem & partibus in quas inseruntur; illigantur [u] maxima ex parte ad ossa, quæ in articulis subiecta sunt, & propriè ad ipsorum capita cartilagine illita, inseruntur tamen nonnullæ & alijs partibus, vt cartilagini & membranæ; nõnulli tamen musculi chorda [x] carent. Hactenus de materia, venio ad formam.

Continetur forma figura, superficie, meatibus, magnitudine, numero, situ, ad quæ iam pergimus. Figura, quamuis murem, vel lacertum, aut pisciculum referat, in nullo tamẽ penitus talis est; in quibusdam etiam longè diuersa conspicitur: efficit variam figuram initium, quod interdum simplex est, interdum multiplex; & finis, quem similiter varium proposuimus, vbi de chorda egimus. Plerique autem musculi solidi sunt, sine foraminibus; aliqui tamen perforati. Magnitudo nõ minus varia est, quam figura, siue latitudinem, siue crassitudinem spectes: quidam enim grandes sunt, quidam parui, quidam mediocres: Respondet vbique magnitudo musculorum magnitudini partium, quę moueri debent, & dignitati motus, quo fit, vt oppositi musculi eiusdem membri non semper æqualis sint magnitudinis, sed illi maiores, quorum motus maior est, validior, & magis necessarius. Numerum musculorum persequemur cum sigillatim ad vnamquamque partem accedemus; in vniuersum autem Auicenna [y] tradit, quingentos, & vigin-

a Gal. ibid.
b Gal. li. 1. de mo. mu. c. 1. & li. de Pleni. c. 5.
c Gal. li. de sem. c. 10.
d Gal. li. 1. de Placitis c. 10.
e Gale. li. 1. de mo. mu. c. 2
f Ga. l. 1. de mot. musc. c. 2
g Gal. ibid.
h Gal. 1. li. de mo. mu. c. 1
i Gal. ibid. & c. 2
k Gal. li. 12 de vsu pa. c. 8
l Gal. 1. de mot. musc. c. 4. & li. 6. de vsu par. c. 8
m G. li. 12. de vsu par. c. 3
n Gal. 1. li. de mo. mu. c. 9.
o Gal. li. de Art. medi. c. 50.
p Gal. li. 1. de mo. mu. c. 1. & c. 2.
q Gal. 1. li. de mo. mu. c. 2
r Gal. 1. de mo. mu. c. 3. & 3. li. de alim. fa. c. 5.
s Gal. 1. de mo. mu. c. 2
t Gal. 1. lib. de mo. mu. c. 1.
u Gal. 1. li. de mo. mu. c. 2
x Gal. 1. de mot. musc. c. 3.
y Auic. lib. 1. fen. 1. doctr. 5. c. 30.

viginti musculos in toto corpore nostro reperiri. Inter veteres auctores, qui anatomen profes si sunt, non conuenit de numero musculorum singularum partium, & idcirco etiam totius cor poris; neque mirum, nam seu capita, seu fines, seu ventres, seu fibras, seu munus tandem ipso- rum intuearis, vnus [a] musculus vt plures, vel plures vt vnus numerandi videbuntur. Ex pluri- bus tamen simul collectis. colligere plures oportet, vnus ne, an plures sint. Restat situs, qui si- ue initium, siue finem, siue ductum inspicias, ille est, qui maxime & ad munus exequendum, & ad aliarum partium positionem pertinere videatur, atque idcirco varius. Oriuntur aliqui mu sculi ab osse, aliqui à cartilagine, alij à membrana aliqua dura, alij à membranis, inuoluenti- bus chordas musculorum, alii à ligamentis, alij ab aliquo musculo; alii à nulla parte sumere ini tium vidētur. Differunt etiam in modo nascendi, alij enim à pluribus ossibus nascuntur, quan quam plures ab vno solo, siue à processu, siue ab alia parte ipsius. Finiuntur musculi non sem- per ad extremum ossis cui alligantur, sed interdum ad medium. Inseruntur autem alii in car- tilaginem, alii in cutem, alii ad membranam, alii in alias partes, aliqui præterea simplici [b] fi- ne, aliqui multiplici. Omnes autem ad eas partes intendunt, ad quas diriguntur eorum fibræ. At venter non semper in medio est; sed interdum ad extrema; plerisque partibus superiacent musculi ossibus, in aliquibus subiecti sunt; alii siti sunt in superficie, alii penitus abditi. Situm tandem rectum, obliquum, aut transuersum obtinent musculi, prout expeditius fuit, & ad mu nus, & ad tutelam, atq; aliarum partium positionem. Hastenus de musculis in vniuersum; per- pendamus nunc sigillatim eos, quibus singulæ partes continentur.

E F

[a] Gal. 1. de mot. musc. c. 1

[b] Gal. 1. li. de mo. mu. c. 1

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, QVI Sequentib. proximè trium Ta. Figuris inscripti visuntur, declaratio.

TAB. XXVIII. FIG. I.

a a	Musculi ab ima maxilla ad os hyoides pertinentes.
b b	Musculi qui ab osse pectoris orti in os hyoides inseruntur.
d d	Musculi à superiori scapulæ costa ad os hyoides tendentes.
e	Nonus musculus caput mouens.
f	Portio secundi musculi mouentis scapulam.
g	Sinus viam præbens venis iugularibus externis.
h	Iugulum.
i	Secundus musculus humerum moués.
l	Primus, qui ipsum ad pectus adducit.
m	Os pectoris excarnes.
n	Tertius musculus humerum mouens.
o	Processus secundi musculi thoracem mouentis, qui in serræ speciem committitur cum similibus processibus primi musculi abdominis obliquè descendentis, notatis, *p*.
p	Anterior musculus cubitum flectens.
q	Carnosa pars interni capitis nuper dicti musculi.
r	Posterior musculus cubitum flectens.
s	Musculus, qui ab inferiori scapulæ costa enatus, cubitum extendit.
t	Superior musculus radium pronum efficiens.
u	Musculus, qui ante indicem palmæ illigatus ipsam flectit.
x	Musculus latum manus tendinem producens.
y	Musculus, qui ab interno humeri tuberculo ortus, primam palmæ partem extendit.
z	Superior musculus radium resupinás.
α	Musculus bicorni tendine primam palmæ partem extendens.
β	Duo musculi à cubito orti, quorum vnus tendinem affert ossi primę palmę partis pollicem sustinenti; alter in duos tendines dissectus, vnum primo pollicis articulo, alterum secundo & tertio impertit.
γ	Tendo musculi pollicem ad indicem adducentis.
δ	Tendo musculi indicem extendentis.
ε	Transuersum ligamētum ad primam palmæ partem, proprie autem quælibet nota anulum ostendit chordis hac transeuntibus aditum præbēs.
ζ	Musculus indici pollicem proxime adducens.
η	Musculus pollicem ab indice maxime abducens.
θ	Musculus paruum digitum à reliquis abducens.
ι	Seminis canales.
κ	Glandulæ in inguine.
λ	Octauus femoris musculus.
μ	Sextus, ac septimus musculus femur mouentes.
ν	Secundus crus mouens musculus.
ξ	Tertius.
ο	Primus.
π	Septimus tendine primi obductus.
ρ	Nonus à tendine primi similiter obductus.
σ	Octauus.
τ	Portio quarti musculi crus mouentis.
υ	Anterior pas ossis tibiæ excarnis.
φ	Sextus musculus pedem mouens.
χ	Musculus quatuor pedis digitos extendens.

G H

Nonus

TABVLA XXVIII

ω Nonus pedem mouens muſculus.
2 Tendo muſculi pollicem extendẽtis.
3 Tranſuerſum ligamẽtum quatuor nuper dictis muſculis viam præbens.
4 Externus malleolus.
5 Septimus muſculus pedem mouens.
6 Secundus.
7 Primus.
8 Tendo quarti muſculi pedem mouentis.
9 Tertius pedem mouens muſculus.
10 Muſculus flectens tertium os quatuor digitorum.
11 Portio quinti muſculi, pedem mouentis.
12 Tranſuerſum ligamentum à tibia ad calcem pertinens.
13 Muſculus magnum digitum in anteriora ducens.
14 Tendines muſculi in externa ducentis indicem digitum, mediũ, ac proximum.

TAB. XXIX. FIG. II.

a Temporum muſculus.
b Alter ex muſculis occipitij.
c Poſterior muſculus auriculã mouens.
d Os iugale.
e Latus buccarum muſculus.
f Buccarum muſculus, qui à malis ortus in maxillam finitur.
g Muſculus ab oſſe pectoris in hyoides inſertus.
h Gutturis communis muſculus, qui à ſummo oſſe pectoris ad primã gutturis cartilaginem pertinet.
i Nonus capitis muſculus.
l m Dimidium ſecundi muſculi mouentis ſcapulam.
n Secundus muſculus brachium mouẽs.
o Poſterior muſculus cubitum flectens.
p Muſculus, qui ab inferiori ſcapulæ latere enatus cubitum extendit.
q Muſculus, ex cubitum ſimiliter extendentibus à ſuperiori ſcapulę latere procedens.
r Hac ſede duo nuper dicti muſculi in vnum coeunt, maximeq; extuberãt propter tertium muſculum cubitũ extendentem ipſis ſubſtratum.
s Poſterior cubiti proceſſus, in quem muſculi cubitum extẽdentes inſeruntur.
t Longior muſculus radium reſupinãs.
u Bicornis muſculus primã palmę partem extendens.
x Muſculus extendens digitum indicẽ, medium, ac minimum.
y Muſculus proprius ex paruum digitum tendentibus.

z Inferior muſculus ex primam palmæ partem tendentibus. E
α Anterior muſculus cubitum flectens.
β Inferior muſculus flectẽs primam palmæ partem.
γ Duo muſculi quorum primus notatus γ. ad primam palmæ partem inſeritur; inferior δ. inſcriptus, duas
δ edit chordas, vnam ad primum pollicis articulum, alterã ad reliquos duos.
ε Muſculus magnum digitum indici adducens, cuius chorda notatur litera ζ.
ζ
η Ligamentum tranſuerſum in exteriori ſede imi cubiti repoſitum, & proprie ſingulæ notæ ſingulos oſtendunt ſinus, in quos ligamentũ illud diuiditur. F
θ Superior muſculus ex radium pronũ efficientibus.
ι Superior muſculus ex flectentib. primam palmæ partem.
κ Muſculus latum manus tendinem efficiens.
λ Muſculus qui gibbam ſcapulæ ſedem occupans, extrorſum brachium circumuertit.
μ Muſculus, qui brachium retrorſum, & nonnihil etiam deorſum flectit.
ν ξ ο Tertius muſculus humerum mouens.
ν Muſculus brachium pectori adducẽs. G
ππ π Capita ſecundi muſculi pectus mouẽtis, quibus in octo ſuperiores coſtas digitorum modo inſeritur.
ρρρ Origo primi abdominis muſculi.
σ Secundus muſculus mouens crus.
τ Primus.
υ Septimus.
φ Portio noni.
χ Primus muſculus femur mouens.
ψ Maior oſſis femoris proceſſus.
ω Portio conſpicua ſecundi muſculi femur mouentis, reliquam tegit primus femur ſimiliter mouens, & primus ex mouentibus crus.
2 Quintus muſculus mouens crus.
3 Tertius. H
4 Quartus.
5 Sextus.
6 7 Quintus muſculus mouens crus.
8 Octauus muſculus ex mouentib. crus.
9 10 Excarnis tibiæ pars, & proprie 9. ſuperiorem eius appendicem oſtendit, 10. inferiorem quæ internum malleolum conſtituit.
11 Primus muſculus pedem mouens carnoſam cruris partem effingens.
12 Secundus muſculus pedem mouens.
13 Gracillimus tendo à quarto pedẽ mouente muſculo ortus.
14 Quartus pedem mouens muſculus.

Muſcu-

TABVLA. XXIX.

15 Musculus flectens quatuor digitorum tertios articulos.
16 Portio quinti musculi pedé mouētis.
17 Transuersum ligamentum ab interno malleolo ad os calcis pertinens.
18 Musculus magnum digitum à reliquis abducens.
19 Ligamentum obnatū musculo flectenti secundos quatuor digitorum articulos, quod lati manus tendinis vicem in planta gerit.
20 Sextus musculus pedem mouens.
21 Septimus.
22 Octauus.
23 Musculus quatuor pedis digitos extendens.
24 Nonus musculus pedem mouens.
25 26 Transuersum ligamentum commune tibiæ, & furæ.
27 Inferior appēdix furæ externum malleolum constituens.
28 Transuersum ligamentum à fura, ad os calcis pertinens.
29 Musculus minimum digitum à reliquis abducens.

TAB. XXX. FIG. III.

a Posterior musculus auriculam moués.
b Musculus temporum.
c Os iugale.
d Massitir musculus.
e Nonus capitis musculus.
f Secundus musculus mouens scapulā, cuius initiū ab osse occipitij pronatum, notatur *f.g.* quod vero ab api-
g ce spinæ omnium vertebrarum ceruicis vsque ad nonam thoracis enascitur, notatur, *g.i.*
i
lm Finis prædicti musculi illigatus spinæ scapulæ, summo humero, & latiori iuguli sedi.
n Secundus musculus humerum moués.
o Quintus.
p Quartus.
q Tertius.
r Portio primi abdominis musculi.
s Anterior musculus cubitum flectens.
t Posterior.
u Musculus ab humeri ceruice enatus cubitum extendens.
x Musculus ab inferiori latere scapulæ ortus cubitum extendens.
y Superior musculus radium resupinās.

z Musculus in duas partitus chordas primam palmæ partem extendens. E
α Musculus extēdens digitum indicem, medium, & proximum.
β Sedes qua prædictus musculus definit esse carnosus.
γ Musculus paruum digitum extendēs.
δ Alter ex musculis tendentibus primā palmæ partem.
ε Finis nuper dicti musculi.
ζ Initium eiusdem.
ηη Ex his duobus musculis alter tēdinē impertit ossi primę palmæ partis magnum digitum sustinēt; alter singulis pollicis articulis singulos tendines offert.
θ Musculus pollicem versus indicem extendens. F
ι Musculus pollicem ad indicem proxime adducens.
κ Musculus paruum digitum à reliquis abducens.
λ Musculus in octauum os primę palmę partis desinens, ipsamq; flectens.
μ Posterior cubiti processus excarnis.
ν Portio musculi latum manus tēdinem constituentis.
ξοπρσ Primus musculus femur mouens.
τ Secundus.
υ Primus cruris musculus, qui vbi carnosus esse definit notatur, φ.
φ
χ Septimus. G
ψ Quartus.
ω Quintus.
2 3 Sextus.
4 Tertius.
5 Secundus.
6 Octauus.
7 Noni portio.
8 Poples viam præbens maximo totius corporis neruo, vna cum satis insigni vena, ac arteria.
9 Primus musculus ex mouentibus pedem.
10 Secundus.
11 Septimus.
12 Octauus.
* Notat portionem furæ excarnem, & externum malleolum. H
13 Portio noni musculi pedem mouētis.
14 Musculus paruum digitum à cæteris abducens.
15 Portio chordarum noni pedis musculi quæ quatuor digitos extendunt.
16 Internus malleolus.

De

TABVLA. XXX.
III

E

De Musculis frontis, palpebrarum, oculorum, nasi, buccarum, labiorum, cutis capitis, & aurium. Cap. II.

a Gal. li. de musc. diss. c. 4. & Ga. li. 1. de mo. musc. c. 3. & 9. de vsu p. c. 15.
b Vesalius lib. 2. c. 8.
c Realdus & Valuer. qua de his musculis.
d Valuerd. lib. 2. c. 5.

SVmemus initium à facie, & musculis, qui in ipsa versantur, & ad frōtem, palpebras, oculos, nasum, genas, labra pertinēt; In fronte igitur à veteribus [a] describitur musculus, A, qui non aliud est, quam membrana carnosis fibris aucta, vt nonnulli [b] volunt, quamuis re vera musculus sit, carnosæ membranæ subiectus, & ab ea separari possit. Descendunt fibræ à fine capillorum supernè ad internos angulos oculorum lunata figura: Crassiores autem in medio sunt, in extremo tenuiores: huius musculi officium est supercilia attollere, & eatenus ad oculorum apertionem conferre. Recentiores [c] non vnum musculum, sed duos esse affirmant, vtrinque vnum, qui media fronte inter se iunguntur: hoc vel ex eo [d] comprobant, quod si vnus transuersus præcidatur, decidit supercilium ab eo latere, neque potest amplius aperiri; quod argumentum non satis firmum est, nam & si vnus tantum sit, adeò magnus, vt ad vtrumque latus pertineat, præcisis fibris ab ea parte, lædetur tantum motus supercilij illius lateris. Distinguitur tamen dexter à sinistro, ita vt non vnus, sed duo musculi separati manifestè deprehendantur. (Tabul. 31. 32.)

e Gal. li. 10 de vsu par. c. 9
f Gal. li. 10 de vsu pa. c. 9

Habent etiam palpebræ suos [e] musculos, qui bini in vtraque numerantur, Vnus, B, ab inferiori palpebra oritur, & per internum angulum procedens, conuertitur versus palpebram superiorem, quam vniuersam ambiens & latiori fine illigatur cartilagini ad oculi tarsum, & superiorem palpebram adducit ad inferiorem, quum ad suum initium reuertitur. Alter inde, C, oritur, vnde oculum recta sursum attollens; procedit [f] autem ad tarsum superioris palpebræ, in quam per latam chordam inseritur, vt illam sursum attollens oculum aperiat. F

g Gal. li. de diff. musc. c. 5. & Vesalius li. 10 de vsu par. c. 8. & lib. 2. cap. 12.
h Falop. in obser ana.
i Valuerd. li. 2. c. 7.
k G. & alij dicti auctores locis citatis.
l Gal. li. 10 de vsu pa. c. 8. & lib. de mu. dif. c. 5
m Vesalius li. 2. c. 12.
n Valuerd. lib 2. c. 7.
o Vesalius lib 2. c. 12. & Ga. li. 10 de vsu par. c. 8
p Ga. li. de diff. musc. c. 5. & lib. 10. de vsu par. c. 8.
q Valuerd. lib. 2. c. 7.

Oculorum musculi ab alijs septem, [g] ab alijs sex, [h] ab alijs quinque [i] numerantur: diffident autem inter se qui Anatomen profitentur, non modo de ipsorum musculis, sed etiam de motu. Conuenit tamen inter omnes, oculum quatuor [k] rectis motibus cieri; videlicet sursum, deorsum, ad dextrum, & sinistrum latus; hosque fieri à quatuor musculis, qui à neruis secundi paris à cerebro descendentis oriuntur; ita vt vnus, D, à superiori, alter, E, ab inferiori tertius, F, ab interna, quartus, G, ab externa parte dictorum neruorum proficiscatur; & proprie à dura membrana, quæ non secus quam nerui ex caluaria descendit, atque inde feratur ad corneam tunicam, & rectà ad iridem illigetur, & contractus quisque versus suum initium oculum adducat, atque hoc pacto rectum motum præstet. Sed attenduntur in oculo duo alij motus; vnus [l] quo contrahitur in interiora, alter quo circumducitur. Hunc concedunt omnes, quamuis dissentiant de musculis à quibus efficitur; illum, sunt [m] qui tam in hominibus, quam in belluis esse affirment, & qui [n] in belluis concedant, in hominibus negent. Belluis (inquiunt) dedit natura facultatem contrahendi oculum ad partem interiorem, & musculum ea præditum, qui oritur ab eodem loco, paulo tamen magis versus partem anteriorem à quo oriuntur & quatuor quos diximus rectum motum præstare, & duo alij, quos vt proximè ostendemus, nonnulli [o] volunt oculum circumducere, & obliquo motui præesse; Totus autem carnosus obuoluitur circa neruum, per quem impertitur videndi facultas; inde paulatim latescit, dum posteriorem oculi partem attingat, cui in orbem innascitur. G

Cæterum subijcitur sex prioribus musculis, & superijcitur neruo, multo adipis interiectu: potest autem quamuis vnus [p] numeretur, in duos diuidi, aut tres. Hic igitur musculus in quadrupedum oculo manifestè se ostendit, quibus necessarius est, ad oculum contrahendum, cum prona terram spectent. Humanus oculus cum non inclinet in inferiora, non eget hoc musculo contrahente, sed satis retinetur in sua sede ab alijs sex musculis, qui commodè id efficere possunt; cum ad os propius accedant, & membranæ ipsum inuoluenti pluribus fibris alligentur. Statuentes igitur septimum hunc oculi musculum, & contractionem ipsius in partem internam in homine minimè reperiri, spectemus à quibus musculis circumducatur humanus oculus; nam circumduci omnes concedunt. Existimant aliqui [q] satis posse circumduci oculum à quatuor musculis rectum motum præbentibus, quod cum vicissim modo hic, modo ille versus suum initium contrahitur, oculus varie moueatur, & ita circumuertatur. H

At duplici nomine decipiuntur, vno quod musculi recti non possunt circumuoluere, sed tantum rectà mouere; ita vt cum vicissim agunt, non vno simplici motu conuersionis, sed pluribus rectis cieatur oculus; præterea quod sint duo musculi obliqui, præter quatuor illos rectum situm habentes; qui cum agunt, satis oculum circumducunt; Vnus, H, qui inter oculi musculos quintus nominabitur, cæteris longior, & tenuior ab eadem prorsus sede incipit; à qua ille qui recta oculum adducit ad internum angulum: cumque ad extremam partem interni anguli peruenit, crassior efficitur; dein rursus tenuior, ac teres effectus, per sinum transit, quo quasi quarta pars trochleæ exculpta est cartilago, K, ibi sita, & quasi trochlea ab interno oculi angulo per ligamentum suspensa, inde propè ad rectum angu-

A angulum flectitur versus superiorem oculi regionem, procedensque super musculum, qui sursum oculum adducit inter finem ipsius, & finem alterius, qui recta oculum trahit ad externum angulum eidem superiori regioni innascitur.

Hic musculus dum intro ad suum initium recurrit, ob chordę ductum obliquum, ac flexuosum circumducit oculum, sed versus angulum internum, ad cuius motus facilitatem plurimum confert propositus trochleæ sinus. Alter, I, musculus obliquus sextus numeretur; Oritur autem ab inferiori parte; vbi in cauo oculi rima se ostendit, ac veluti sutura; sub qua latens neruulus tertij paris à cerebro descendentis per insigne foramen extra fertur ad malas; quamquam interdum oritur iuxta commissuram primi ossis malarum, & illius, quod maximum est, & quarto loco à quibusdam numeratur. Ex vtrouis loco oriatur, initium eius non admodum internum est, neque admodum distat ab externa ora ipsius caui, in quo oculus continetur.

Incipit autem carnosus, gracilis, non penitus teres, & oblique per externum angulum sub per oculum ascendens in superiorem eius sedem, qua quintum inseri diximus, inseritur, sic vt eadem chorda vtriusque videatur, & vna mota, altera moueatur, videaturque trochleæ sinus conferre ad facilitatem motus, non modo quinti, sed etiam sexti; propriè autem sextus B oculum circumducit versus angulum externum. Nerui ad eum musculum qui sursum, & ad eum qui deorsum, & ad eum qui ad angulum internum rectà, oculum adducit; ad eum præterea qui ipsum circumducit versus angulum externum, deriuantur a neruo secundi paris, sed qui rectà ipsum ducit ad angulum externum, proficiscitur a neruo quarti paris, quem plerique nominant minorem radicem quinti paris, sed qui oculum circumducit versus angulum internum neruum obtinet ab octauo pari, quod per foramen secundi paris exit in oculi cauum.

Aperiuntur extremæ nares à quatuor musculis, nascuntur duo priores, A, à principio nasi, apud angulum internum oculi, vtrinque vnus; descenduntque donec in cartilaginem sui lateris inferantur; adeò autem euidentes sunt, vt mirum sit, quo pacto a quibusdam non fuerint animaduersi [a]. Reliqui, B, duo carnosi magis, quam membranosi nascuntur [b] a gena, & subiecto sinu, vtrinque vnus, qui occupant externum latus nasi, & in externam foraminis partem a suo latere, & partim etiam in labrum superius inseruntur. Omnes autem quatuor aperiunt foramina nasi; sed priores cum versus suum initium contrahuntur, nasi alas etiam attollunt. Illi verò qui posterius traditi sunt, adiunctas quasdam carnosas fibras, C, habent, quæ a spina, seu dorso nasi incipientes oblique descendunt, & vtrinque desinunt in alas nasi, quas sursum adducendo dilatant, ita vt videantur esse per se musculi, & non partes proximè positorum. Clauduntur foramina nasi vtrinque ab vno musculo, D, carnoso, qui ad radicem alæ nasi or- C tus, per ipsam transuersus ascendit vsque ad summum dorsum, contractusque alam contrahit; sicque foramina clauduntur; sed clauduntur etiam a labro superiori, quod patet, quia si hoc habeatur immobile, illa manent aperta, neque necessarii sunt alii musculi, a quibus claudantur; nam duo, quos nonnulli [c] ponunt, ad externa foraminum non sunt verè musculi, vt existimant, sed magis portio membranæ carnosæ.

a Vesalius lib. 2. cap. 13.
b Ga. li de. musc. diss. c. 3 & 4 de anat. ca. 2 & li. 11. de vsu p. c. 17.
c Vesalius lib. 2. cap. 13.

Buccæ etiam quatuor musculis mouentur; priores duo, vtrinque scilicet vnus, A, valde [d] lati sunt, tenues, ac neruosi; incipiunt autem non propè processus illos qui in osse temporum mammillarum capita repræsentant, (vt nonnulli [e] volunt) nam ibi non dum conuersus est musculus in membranam carnosam, sed magis versus partem anteriorem ad maxillæ angulũ, dein ad scapulas descendunt, & per iugulum transeunt ad os pectoris, & ibi inter se per mẽbranam carnosam iunguntur per guttur ascendentes vsque ad labrum superius; inde trãsuersi per mediam faciem redeunt ad maxillæ angulum; vnde oriri diximus: in quibusdam etiam adeo ascendunt, vt aurem moueant. Vterque quatuor habet latera vnum, B, C, transuersum a principio superioris labri ad angulum maxillę versus aurem, alterũ, C, D, ab hoc angulo ad summũ humerũ. Tertium, E, D, à summo humero, ad os pectoris partim supra, partim infra iugulũ progreditur. Quartum, E, B, ab osse pectoris tendit ad mentũ, quod internũ latus cum interno D latere musculi coniungitur; intercedente tamen membrana carnosa, quæ, quòd fibræ carne obducantur, quodque in eam inserantur rami neruorum prodeuntes ex musculis subiectis, in musculos degenerat: sequuntur hi ductum fibrarum, quæ a principio ossis pectoris vsq; ad medium iugulum rectæ ferè ascendũt; inde vsque ad summum humerum oblique sursum feruntur, præsertim cum ad ipsum ascendunt, euidenter autem se ostendunt hæ fibræ tam in ceruice, quam sub mento, & propè aures; sed cum pertinent ad labrum inferius, ita inter se miscentur, vt nullo modo distingui possint. Munus propositorum musculorũ est aperire interius labrũ, adducereq; ad latera vna cum superiori, conferreq; ad motum earum partium faciei, quas non mouent musculi frõtis, nasi, aut palpebrarum, sed præcipuum eorum officium videtur maxillã aperire. Alij duo qui buccas mouent, nascũtur a malis supra gingiuarũ radices, vtrinq; vnus, F quarum ductũ sequuntur suo initio; dein per buccas feruntur ad maxillã similiter propè radicem gingiuarum.

d Gal. li. 4. de anat. ad min. c. 1.
e Vesalius lib. 2. c. 14.

Sunt autẽ neruosi, intexti multis, ac varijs fibris carne obductis; occupantq; eam buccarum

partem,

partem,quam inflamus; quæuè in ore tegitur membrana tenuissima adeò inhęrente, vt nullo pacto disiungi queat. Hanc partem hi musculi dimouent versus sua initia. Cœterum tota faciei cutis, genis exceptis, præter musculos prædictos nectitur membranæ carnosæ, quæ in musculum[a] conuertitur, & ad eius motum confert. In genis, quamuis hæc non vertatur in musculum, cutis partim sequitur motum partium inferiorum, partim superiorum. Accipiunt hi buccarum musculi vtrinque duos neruos, quorum vnus exiens per[b] foramen maxillæ, diuiditur in labrum superius; alter exit ex concauo oculorum, & ad genas progręditur. **E**

a Gal. li. 1. de motu musc. ca. 3.
b Gal. 4. de anato. administ. c. 3
c Gal. li. 11. de vsu p. c. 16.
d Gal. li. 4. de anat. ad min. c. 3
e Gal. li. 11. de vsu pa. c. 16.

Continentur etiam labia quatuor[c] musculis, qui priusquam ad ea pertineant, euidenter distincti se ostendunt, sed posteà ita confunduntur, vt discerni nequeant; admodum enim confusa[d] est tota substantia labiorum, ex cute, membrana carnosa, musculis, tunica oris, & carne quadam laxiori, quam nonnulli esse musculum per se existimant, tam in labro superiori, quā in inferiori. Collocantur[e] hi quatuor musculi à lateribus, duo ad superius labrum, totidem ad inferius: nascuntur superiores vtrinque vnus, A, à gena carnoso initio; descenduntque aliquantisper oblique versus partem priorem; dum vterque inferatur in principium labri à suo latere. Reliqui duo, qui ad inferius labrum pertinent, aliquanto breuiores sunt, sed latiores; nascuntur vtrinque vnus, B, ab inferiori parte maxillæ; inde oblique ascendunt versus partem priorem; ac lato fine à suo latere inferuntur vsque ad medium labii. Omnium quatuor fibræ apparent initio diductæ; deinde ita inter se coeunt, vt cum ad labrum pertinent, aliæ super alias excedant, valdeque inter se, & cum labiorum cute[f] misceantur. Efficiunt hi musculi sex diuersos motus in vtroque labio, duos rectos, quatuor obliquos. Rectos quidem cum clamamus, cum os claudimus, aut cum per externas fibras foras, aut per internas intro labia compellimus. Sed obliqui motus quatuor in vtroque latere fiūt, vno musculo agente, & altero consentiente, nam si dexter agit, & sinister consentit, attollitur pars dextra labri oblique, sinistra verò pendet; ex contrario si agat sinister; sed præter hos, superiori labro, vt validius moueatur, ab vtroque latere inferitur vnum caput illius musculi, quem diximus à gena ferri ad foramen nasi, & ipsum simul attollere, atque aperire. Inferitur & aliud par, C, musculorum, qui tenues, carnosi, teretes, multa adipe obducti, incipiunt à sinu genis subiecto, & ad medium labrum superius desinunt. **F**

f Gal. li. 4. de anat. ad min. ca. 3.

Prædictis musculis quinque alij subiiciuntur, qui si non in omnibus, certè in aliquibus cadaueribus se ostendunt; duo mouent[g] cutem capitis, tres vero auriculas. Duo igitur musculi, A, tenues, breues, lati, incipiunt ab ea parte occipitij, vbi nectuntur musculi complures; de quibus infra agemus, quā de musculis capitis; initium vnius parum distat ab initio alterius; vterque tantum latitudinis occupat, vt ad auriculam sui lateris proximè accedat. A fig. 15. **G**

g Gal. li. 4. de anat. ad min. c. 6.

Longitudine sursum versus porrigitur à principio, quanta est latitudo magni digiti; desinit vterque in chordam latam tenuissimam, carnosæ membranæ non dissimilem. Occupat hæc a fronte ad aures vniuersum caput, cuius cutem mouere videtur. In quibus autem cadaueribus duo hi musculi in occipitio reperiuntur, terni alij ad auriculas conspiciuntur, quas nonnulli homines mouent. Primus, D, oritur ab extremo fine superioris musculi frontis sui lateris valde tenuis, ferturque deorsum ad aurem, in quam imam terminatur, vt sursum ipsam attrahat versus partem priorem. Alter, B, ab occipitio incipit supra processum mastoidem, vbi desinunt posteriores musculi caput, & scapulam mouentes. Tendit deinde ab angusto initio transuersus ad partem inferiorem, & latescens in tres acutas particulas diducitur, & in posteriorem aurem inferitur, quam retro, & sursum attrahit. Tertius, A, ille est qui primus inter mouentes buccas numeratus est; pertinet hic aliquando ad inferiorem auriculæ partem, quam deorsum trahit. D fig. 11. B. figu. 13. A fig. 8.

Pergamus ad sectionem vniuscuiusque ex dictis musculis, sumpto initio à fronte, cuius musculum aperire duplici ratione licet. Vna est, vt cutem vna cum membrana carnosa separes a substantia musculi; altera, vt cutem vna cum membrana carnosa, ac substantia musculi, a membrana, quæ caluariam cingit, separes, ac resoluas. Ad vtramque autem abraso capite scalpello a vertice recta ad nasum lineam vnam duces, alteram vero ad coronariam futuram a tempore ad tempus. Tum cutis ad angulos hamo attollatur, & scalpello, vna cum carnosa membrana, vel etiam cum musculo separetur; sic facile musculi substantiam cum membrana confusam deprehendes, a qua tamen non facile separatur. Eadem fere ratione & palpebrarum musculum externum resolues. Tantum valde paruulis scalpellis vteris, quibus cutem a carnosa membrana vsque ad palpebrarum tarsum adimas; sed internum simul cum oculi musculis secabis, qui facilius deprehenduntur, vbi euellatur. Euellitur autem integra caluaria longiori scalpello vndique circuncisus, & a neruis resolutus. Licet & eos inspicere etiam si non eruatur, superiori parte eius ossis, in quo continetur, serra ab vtroque latere in trianguli figuram excisa, & adipe ab oculo resoluta. Tunc prehenso oculo considerare poteris musculos, quos in eo proposuimus, vnumquemque **H**

que

A que ſcalpello reſoluens à ſubiecto neruo. Separato autem prius muſculo, qui palpebram attollit, ſecabis eum, qui oculum ad externum angulum circumducit; dein alium, qui ad internum, vbi chordam inuenies, quam diximus trochleæ alligari. Secabis deinde eos qui ſuperne, inferne, & à lateribus ſunt.

Tum accedes ad buccarum muſculos, qui lata membrana continentur; acutoque ſcalpello rectam lineam duces, quę cutem dumtaxat diuidat à medio inferioris labri per mentum vſque ad pectus; aliam deinde lineam duces in orbem per extrema vtriuſque labri, & rurſus aliam ſub vtraque aure ad medium vſque occipitij; quà vero ſectio in pectore finitur, ſcalpellus ſub iugulo per ſummum humerum, & ſcapularum ſpinam ad dorſum ducetur; quibus licebit tranſuerſam ex faucibus, & gutture lineam adijcere, quæ vſque ad ſpinam progrediatur. His ſectionibus ita adhibitis, cutis à ſubiecto muſculo lato ſumma induſtria ſeparetur. Apertum ſic muſculum, atque à cute liberatum extrahes, vt eius naturam, fibras, initium, finem intueatis.

Venies deinde ad ſectionem eorum, quibus labra continentur, qui remoto lato muſculo, & detracta adipe, facile ſe oſtendunt. Separabis primum à maxilla duos muſculos, qui in inferius labrum inſeruntur, eorum fibras, & chordas diligenter perſequutus, vbi labrorum ſub-
B ſtantiam facile perſpicere poteris, quæ impletur, atque exauritur, & eatenus attollitur, ac deſidet. Separabis deinde duos alios muſculos, ad ſuperius labrum attinentes, & illorum capita huc, atque illuc attrahens, munus facile percipies. Secabis deinde duos alios paruulos muſculos, qui à cauo genis ſubiecto oblique ad ſuperius labrum feruntur; ipſos prius à pinguedine, qua obducuntur, reſoluens; tum detrahes à genis muſculum ſuperioris labri, qui naſi quoquè communis eſt: ad cuius proprios iam accedes; ac primo ad eos, qui à principio naſi apud angulum internum oculi ad naſi cartilaginem feruntur. Secabis deinde eos, qui ad radicem alæ naſi orti, per ipſam aſcendunt, atque ad ſummum dorſum. Poſtea ſecta cute à ſummo vertice ad imum occipitium, ſeparabis duos muſculos, qui poſteriorem capitis cutem mouent, ortos ab oſſe occipitij; poſtremo duos paruos, quos mouere auriculas diximus. Atque hæc ſatis dicta ſint de ſectione muſculorum frontis, palpebrarum, oculorum, naſi, buccarum, labiorum, cutis capitis, aurium, qui omnes pictura illuminabuntur.

FIGVRARVM NEC NON CHARACTERVM, QVI Tab.duabus hic appoſitis inſcripti viſuntur,declaratio.

TAB. XXXI. FIG. I. II. III. IV. V.

I	Figura demonſtrat frontis, & palpebrarum muſculos.
II	Oculum à caluaria exemptum,vna cũ muſculis palpebrarum.
III	Oculum à caluaria reſolutum, vna cũ ſuis muſculis naturalem ſitum retinentibus.
IV	Omnes oculi muſculos ab initio reſolutos.
V	Cartilaginem quæ trochleæ modo excauata ſita eſt propè internum angulum oculi.
A	Frontis muſculi.
B	Primus palpebrarum muſculus.
C	Secundus.
D	Muſculus oculum recta ſurſum attollens.
E	Muſculus oculum recta deorſum trahens.
F	Muſculus mouens oculum ad internũ angulum.
G	Muſculus eundem ad externum adducens.
H	Muſculus oculum in interiorem angulum circunducens.
I	Muſculus oculum ad externum angulum conuertens.
K	Cartilago quæ trochleæ modo excauata ſita eſt prope internũ angulũ oculi.
a	Cutis capitis inuerſa,vna cũ venis quę per ipſam diuiduntur.
b	Portio membranę carnoſę,quę adhuc pericranio inhæret.
c	Neruus,qui videndi facultatẽ ad oculum affert.
d	Anterior oculi ſedes, in qua iris ſita eſt.
e	Adeps,quæ neruum obuoluit.
f	Chordæ quinti, & ſexti muſculi mouentis oculum, quæ tranſeunt per ſinum cartilaginis trochleam referentis.

FIG. VI. VII.

VI VII	Figuræ hæ oſtendunt narium muſculos.
A	Primus muſculus naſi alas aperiens.
B	Secundus naſi alas ſimiliter aperiens, qui partim etiam ad labrum ſuperius pertinet.
C	Carnoſæ fibræ,quæ loco tertij muſculi recenſentur.
D	Quartus muſculus, qui naſi foramina claudit.
a	Temporum muſculus.
b	Os iugale.
c	Foramen auris.
d	Secundus buccarum muſculus.
e	Muſculus inferioris labri.

TAB. XXXI. FIG. VIII. 1. VIII. 2. & TAB. XXXII. FIG. IX.

VIII. 1	t. 31. Monſtrat latum buccarum muſculum in ſuo ſitu.
VIII. 2	t. 31. Eundem inuerſum.
IX	t. 32. Secundum muſculum buccarum.
A	Latus buccarum muſculus.
B C	Primum latus dicti muſculi.
C D	Secundum.
D E	Tertium.
E B	Quartum.
F	t. 32. fig. 9. Secundus buccarum muſculus.
a	Temporum muſculus.
b	Fibræ carnoſæ,quæ pro tertio naſi muſculo numerantur.
c	Secundus muſculus ſuperioris labri.
d	Primus eiuſdem.
e	t. 32. f. 9. Maſſitir muſculus.
f	t. 32. f. 9. Muſculus inferioris labri.

TAB. XXXII. FIG. X. XI.

X	Figura repræſentat labrorum muſculos.
XI	Muſculus qui aurem ſurſum trahit.
A	Primus muſculus,qui ſuperius labrum ſurſum attollit.
B	Secundus muſculus, qui ad inferius labrum pertinet.
C	Vltimus labiorum muſculus.
D	Muſculus qui auriculam ſurſum trahit.
d	Carnoſæ fibræ,quæ pro tertio naſi muſculo habentur.
e	Secundus buccarum muſculus.

TABVLA XXXI.
I
II
III
IIII
V
VI
VII
VIII.1
VIII.2

f	Maſſitir muſculus.
g	Cutis capitis inuerſa.

FIG. XII. XIII.

XII	Demonſtrat muſculum, qui aurem ſurſum ducit, inuerſum.
XIII	Alterum ex muſculis occipitij, vnà cũ muſculo auriculam ad poſteriora ducente.
A	Alter ex muſculis occipitij in ſuo ſitu.
B	Muſculus, qui aurem in poſteriora adducit.
C	Muſculus auriculam ſurſum trahẽs, inuerſus.

FIG. XIIII. XV.

XIV	Figura repręſentat alterum ex muſculis occipitij inuerſum, vnà cum poſteriori auris muſculo ſimiliter inuerſo.
XV	Oſtendit vtroſque occipitij muſculos in ſuo ſitu collocatos.
AA	Muſculi occipitii in ſuo naturali ſitu.
B	Alter ex muſculis occipitij inuerſus.
C	Muſculus, qui aurem in poſteriora ducit, inuerſus.
D	Diuiſio poſterioris muſculi auris in tres partes.
d	Cutis capitis inuerſa.

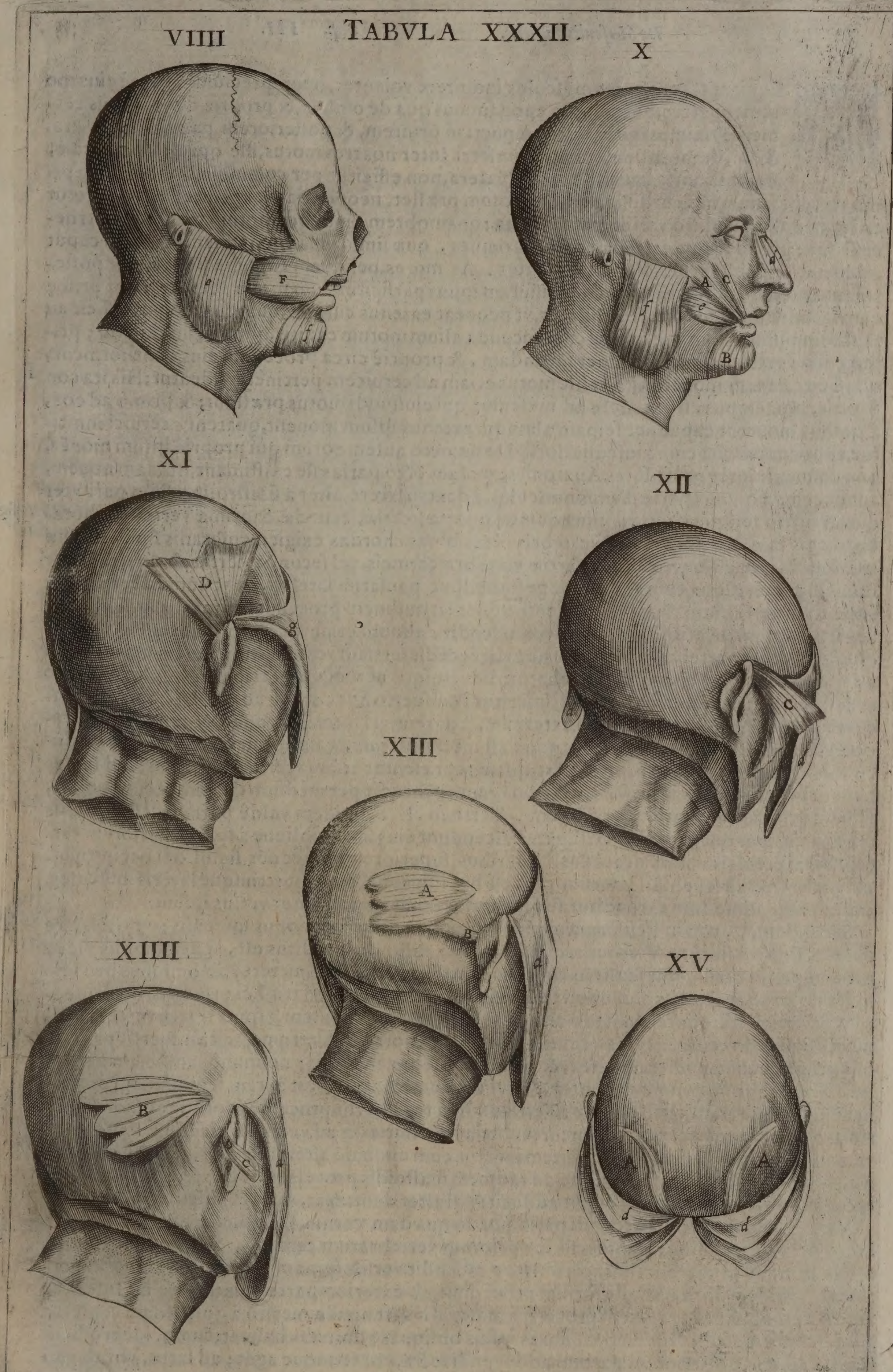
E

F

G

H

TABVLA XXXII

 E

De Muſculis capitis. *Cap. III.*

SEquitur Caput,cuius muſculos inquirere volentes, operęprecium eſt antè eius motum repetere,quem ſupra enodauimus qua de oſſibus,& proprie de vertebris ceruicis.Diximus igitur caput moueri in priorem, & poſteriorem partem, in dextrã, & ſiniſtram,& præterea circumferri.Inter hos tres motus,ille qui eſt ad dextram, & ſiniſtram partem,hoc eſt ad latera,non efficitur per commiſſuram eius cum pri ma vertebra;nam neque idonea eſt,quæ ipſum præſtet, neque etiam expediret ; laceraretur enim medulla, ſi ſubitò verteretur in latera; quamobrem eiuſmodi motum paulatim fieri neceſſe fuit: huc ſpectant vertebræ ceruicis omnes, quæ ſimul in latus inclinantes ſecum caput adducunt,medullam inuiolatam ſeruantes. At motus,per quem caput in priorem,& poſteriorem partem adducitur,per commiſſuram ipſius perficitur cum prima vertebra;non primę cum ſecunda;quæ adeò arctè illigatur,vt nequeat eatenus curuari,quantum caput. Efficit autem commiſſura primæ vertebræ cum ſecunda alium motum capitis,quo circumducitur; primæ enim vertebræ innixum ſuper ſecundam, & propriè circa proceſſum eius dentiformem, quaſi circa axem mouetur,ita vt hic motus etiam ad ceruicem pertinere videatur;His ita conſtitutis,iam tempus eſt accedere ad muſculos,qui eiuſmodi motus præſtant; & primò ad eos, à quibus mouetur caput per ſe;nam alios qui eatenus ipſum mouent,quatenus ceruici innitiuntur,exponemus vna cum muſculis dorſi. De numero autem eorum qui propriè ipſum mouēt, non conuenit inter profeſſores Anatomes;quidam octo paria eſſe exiſtimant,quidam nouem, aut decem;in quouis pari eſt vnus muſculus,à dextro latere,alter à ſiniſtro:in primo pari vterque,A,oritur longiori initio à ſpina quintæ,quartæ,tertiæ,ſecundæ,& primæ vertebræ thoracis; magis tamen quintæ:ab ijs vertebris ortus binas chordas exigit membranis ſimiles, quæ tranſuerſis proceſſibus primæ,& tertiæ vertebræ ceruicis,vel ſecundæ,tertiæ,& quartæ interdum illigantur;à qua cum recedit,anguſtus adhuc paulatim lateſcit,ita vt cum ad tertiam,& ſecundam vertebram thoracis peruenit,æquet latitudinem proceſſuum, qui ab earum lateribus ſiti ſunt,quam latitudinem retinens aſcendit, aliquid etiam accipiens à ligamento quinque inferiorum vertebrarum ceruicis;at vbi excedit tertiam vertebram,ſeiungitur à muſculo alterius lateris,cum quo ante iungebatur,diductuſque neruoſam portionē tranſmittit ad proceſſum maſtoidem,& in os occipitij inſeritur tranſuerſo fine, atque adeò lato, vt æquet ſpacium,quod eſt inter latus muſculi externum,& aurem,vel inter internum, & ſinum in occipitio exculptum.Illud verò ſpacium,quod eſt inter dextrum,& ſiniſtrum muſculum, vbi diducuntur,trianguli ſpeciem repræſentat,quam repræſentat etiam vterque muſculus; ſed latera habent inæqualia;primum,F,G,valde magnum procedit per medium dorſum;ſecundum, G, H,huic æquale per partem exteriorem. Tertium, H, F, quidem valdè paruum eſt ipſe finis tranſuerſus,per quem occipitio illigatur:aſcendunt eius fibræ oblique à ſpina inferiorum vertebrarum ceruicis verſus proceſſus à lateribus ſuperiorum,donec oēs ſimul oſſi occipitij innaſcantur,parum aut nihil laterum proceſſibus illigatæ.Cum agit vtriuſque lateris muſculus, caput recta admodum extenditur,ſed ſi alterius dumtaxat, vertitur verſus ipſum.

[Right margin: F — A figu. 1. — G — F,G,figu. 1.]

Secundum, C, par muſculorum mouens caput, continetur duobus muſculis; vno à latere dextro,altero à ſiniſtro.Vterque triplici initio ita diſtincto præditus eſt, vt à nonnullis videatur componi ex tribus muſculis in vnum coeuntibus;ſed cum numeretur ab omnibus pro vno muſculo,proponetur à nobis non vt cōpoſitus ex tribus,ſed vt à triplici principio ortus,quorum primum,I,raro,interdum tamen non reperitur.Incipit autem à ſpina tertiæ vertebrę ceruicis,aliquando etiam à ſpina primæ,vel ſecundæ thoracis. Alterum,C,à tranſuerſis proceſſibus primæ,ſecundæ,tertiæ,quartæ, & quintæ vertebræ thoracis; nonnunquam etiam à ſpina primarum tantum trium,vel quartæ,& quintæ dumtaxat: accipit autem tenuiſſimam portionem à proceſſu tranſuerſo octauæ. Tertium, E, à tranſuerſis proceſſibus oritur quinque inferiorum vertebrarum ceruicis.Concurrunt tria hæc initia ita ad vnum efficiendum muſculum, vt nequeant inter ſe ſeiungi:hic autem iunctus cum muſculo alterius lateris,in occipitio deſinit,totum ſpacium occupans vſque ad radicem maſtoidis proceſsus. Vbi vterque ſimul agit, recta in poſteriorem partem caput adducit;Vbi alter dumtaxat, non recta,ſed ad latus.

[Right margin: C figu. 2. — C figu. 2. — E figu. 2. — H]

Vtrinque his muſculis ſecundi paris portio quædam carnis, D, ſubiecta eſt, quæ neruoſo initio orta à proceſſibus tranſuerſis ſex priorum vertebrarum ceruicis, & interdum à tranſuerſis quinque primarum thoracis oblique aſcendit verſus ſpinam, dum ad occipitium pertineat,ſiquidem fibræ oblique ſurſum procedunt,ab exteriori parte in interiorem : Inſeritur autem neruoſo fine in radicem proceſsus maſtoidis. At non immeritò à quibuſdam cenſetur pars ſecundi muſculi iam dicti,cũ fibras ipſius obliquas admixtas habeat;cumq. idem officiũ faciat caput in poſteriorem partem adducendi rectã,vbi vtrinque agat; ad latus, vbi ab vno latere dumtaxat. Nos tamen non vt partem ſecundi,ſed vt tertium muſculum numerabimus,

[Right margin: D fig. 2.]

adden-

A addentes ab obliquis eius fibris motum in posteriorem partem; vbi ab vno latere tãtum agat, non esse recta ad latus, sed obliquè. Cum his numerari possunt tanquã ipsorum partes duo- A fig. 4 parui musculi, A, qui à processu transuerso primæ vertebræ orti tenues admodum ascendunt ad caput; finiunturque iuxta processum mastoidem, & vim habent rectà caput adducendi in C fig. 4. posteriorem partem, vbi simul agant, sed oblique vbi alter dumtaxat. Quartus, C, musculus vtrinque valde tenuis, initio non valde neruoso; dein rectà ascendit, non ita tamen, vt non magis separetur, à musculo alterius lateris ad finem, quam ad initium. Inseritur rotundo fine in os occipitij; attollitq; caput versus posteriora, vbi simul agat cum musculo alterius lateris, sed vbi solus, circumuertit.

B figu. 4. Quintus, B, quarto ferè subijcitur, similemque formam, & substantiam obtinet. Nascitur verò initio carnoso, & tenui à latere illius tuberculi, quod prominet à posteriori parte primæ vertebræ ceruicis. Iungitur initio cum musculo alterius lateris, sed in progressu aliquantisper diducuntur, ita vt separati inserantur in os occipitij. Conferunt autem ad attollendum ca- D fig. 4. put. Sextus, D, carnosus est, longus, rotundus, nasciturque ab osse occipitii ad externum latus quinti musculi, & oblique descendit, dum inferatur in extremos processus laterum primæ vertebræ ceruicis. Quodnam sit officium sexti huius musculi, non satis video, neque enim circũ- B ducit caput, vt aliqui volunt, tum quia fibras habet rectas, non obliquas, quales ad circumducendum requiruntur; tum quia quod necessarium esse monstrauimus ad caput circumducẽdum, non mouet primam vertebram supra secundam, cum non tendat à secunda ad primam, vt facit septimus, sed a capite ad primam. At neque adducere potest caput in partem posteriorem, cum nascatur à capite & inseratur in primam vertebram; nam sic mouebitur vertebra supra caput, non caput super vertebram, ita vt mihi verisimile fiat, oriri potius hunc à prima vertebra, & inseri in caput, quam contra; sic enim adducere poterit caput in partem posteriorem attractum à prima vertebra super quam mouetur. Septimus, E, eiusdem est figuræ, cuius E fig. 4. sextus; oritur autem à spina secundæ vertebræ ceruicis, & oblique paulò ascendens illigatur processibus laterum primæ.

Munus eius est circunducere primam vertebram supra secundam, & idcirco etiam caput, si agat alter dumtaxat; sed si vterque, tunc caput sistit, aut retrorsum adducit. Ex quarto autem, sexto, & septimo, triangulus, F, vtrinque repræsentatur, cuius primus angulus est F figu. 4. in medio occipitio, alter apud processum posteriorem secundæ vertebræ. Tertius iuxta trian- A fig. 6. gulum alterius lateris. Octauus, A, iam caput demittit, & adducit in partem priorem, cũ alij septem propositi ipsum magis attollant, & adducant in posteriorem: pluribus autem muscu- C lis opus fuit ad attollendum, nam facile suo pondere declinat in inferiorem. Nascitur ergo B figu. 6. octauus musculus à media, & sublimiori parte, B, ossis pectoris tum à iugulo, C; ab vtroq; prin- C fig. 6. cipio profectus efficitur aliquanto magis crassus, quam latus, fineque carnoso, ac crasso illigatur, D, ad processum mastoidem, quem totum complectitur. Scire præterea licet inter illud initium quod ab osse pectoris, & illud, quod a iugulo: sumit hic musculus sinum, E, figuræ triangulæ; deprehendi non modo in cadauere, sed in homine etiam bene valente; iungitur deinde vnum principium cum altero, ita vt vnum musculum constituat, qui trahens deorsum caput, mouet in partem priorem, attrahit enim ipsum deorsum, siue collum moueatur, siue immobile maneat; Verum vbi agit musculus vnius lateris tantum, caput versus illud demittitur; circum- A figu. 8. ducitur; vbi vterque vicissim. Nonus, A, ab anteriori parte ceruicis sub gula residet, oritur autem ab omnibus ferè vertebris ceruicis neruosis initiis a tranuersis ipsarum processibus ductis: proficiscitur enim a sexta, quinta, quarta, tertia vertebra, & carnosus euadit, carnosoque fine in capitis basim inseritur, inter vtrumque processum, quo cum prima vertebra committi- A fig. 4. tur: flectit autem caput in partem priorem. His nouem paribus sunt qui decimum, A, addant, D quod ortum vt superius diximus processu transuerso primæ vertebræ valde gracile ascendit ad caput in quod inseritur, propè processum mastoidem, sed videtur pars tertii paris. Ex nouem paribus musculorum propositis prima sex caput attollunt, & in posteriora adducunt, septimum circunducit, octauum, & nonum flectit, atque in priorem partem adducit. Alii sunt, qui caput in latera circumuertunt, quatenus ceruicis vertebras similiter ad latera adducunt: sed hos referemus inter musculos dorsi, sub quo comprehendimus vertebras ceruicis, thoracis, lumborum, & simul etiam os sacrum.

Propositorũ autem musculorum sectioné aggredieris in hunc modũ. Prono cadauere tertiũ musculum ex thoracem mouentib. qui a spina vertebrarũ ceruicis ortus in superiores costas inseritur, incides; superiicitur. n. primo mouentiũ caput pari, quod postea cõmodè secabis, si buxeum scalpellũ a latere subijcias, sicq; a subiectis musculis ducta sectione in longitudinẽ separes vsq; ad occipitiũ, in quod desinit; deinde ad secundi paris incisioné perges, a vertebris similiter vsq; ad occipitiũ resoluens; cum quo etiã portionem illam carnis secabis, quam pro tertio pari numerauimus. Tum ad quarti paris sectionem aggredieris, cuius initium a spina secundæ vertebræ ceruicis diuides, vt totum vsque ad occipitium, a quinto, quod subiectum est, resoluas; nam hoc deinde a prima vertebra separandum est, & vsque ad finem scalpello resoluendum. Accedes deinde ad sextum, quod ab occipitio vsque ad transuersos primæ

vertebræ processus separabis; Tum ad septimum, quod à spina secundæ vertebræ vsq; ad trãsuersos processus primæ diuides, post hęc, resupinato cadauere, octauũ par, quod ab anteriori parte incipit, vsque ad processus in ossibus temporum mammillam referentes separandum est. Accedes deinde ad nonum par, quod resolues ab omnibus ferè corporibus vertebrarum ceruicis, & earum transuersis processibus vsque ad basim capitis. Decimum vnà cum tertio secabis, cuius partem videri diximus, nam tertius ad latum buccarum musculum pertinet, quem iam secuimus. E

FIGVRARVM NEC NON CHARACTERVM, qui tabulis duabus præsentibus inscripti visuntur, declaratio. F

TAB. XXXIII. FIG. I. II.

Monstrant nouem sequentes figuræ musculos caput mouentes.

In I. & II. figura literæ notant.

A	Primum par musculorũ capitis in suo situ.
B	Iidem musculi inuersi.
C	Secunda pars secundi paris musculorum capitis.
D	Carnosa moles, quę pro tertio pari musculorum capitis habetur.
E	Tertia pars secũdi paris musculorum capitis.
F G	Primum, atque internum latus primi musculi.
G H	Secundum, ac externum.
H F	Tertium, ac finis.
*I	Primum principium secundi paris musculorum capitis.
a	Thoracis costæ.
b	Musculi, qui inter costas siti sunt.
c	Portio quinti musculi thoracem mouẽtis.
d	Portio tertij musculi.
e	Portio tertij musculi dorsi.
f	Secundus dorsi musculus.
g	Portio sexti musculi mouentis dorsum.

FIG. III IV.

In III. & IIII. figura

A	Decimum par musculorum capitis.
B	Quintum par musculorum capitis.
C	Quartum par musculorum capitis.
D	Sextum par eorumdem.
E	Septimum par.
F	Triangulus à nuperdictis musculis cõstitutus.
G	Musculi Secundi paris inuersi.
H	Moles carnosa, quę pro musculis tertij paris numeratur.
I	Portio quarti paris musculorum capitis, quæ videtur musculus distinctus.
a	Portio tertij musculi mouentis scapulam.
b	Portio secundi musculi mouentis dorsum.
c	Portio quarti paris musculorum dorsi.

TAB. XXXIII. FIG. V. & TAB. XXXIII. fig. VI. G

In V. & VI. figura

A	Octauus musculus caput mouens.
B	Eius initium ab osse pectoris.
C	Initium quod à iugulo assumit.
D	Finis eiusdem musculi.
E	Sinus inter duo initia prædicti musculi.
a	Decimus capitis musculus inuersus.
b	Sextus.
c	Quartus.
d	Quintus.
e	Septimus.
f	Vertebræ ceruicis, membranis, carne, atque adipe obductæ.
g	Spinæ medulla.

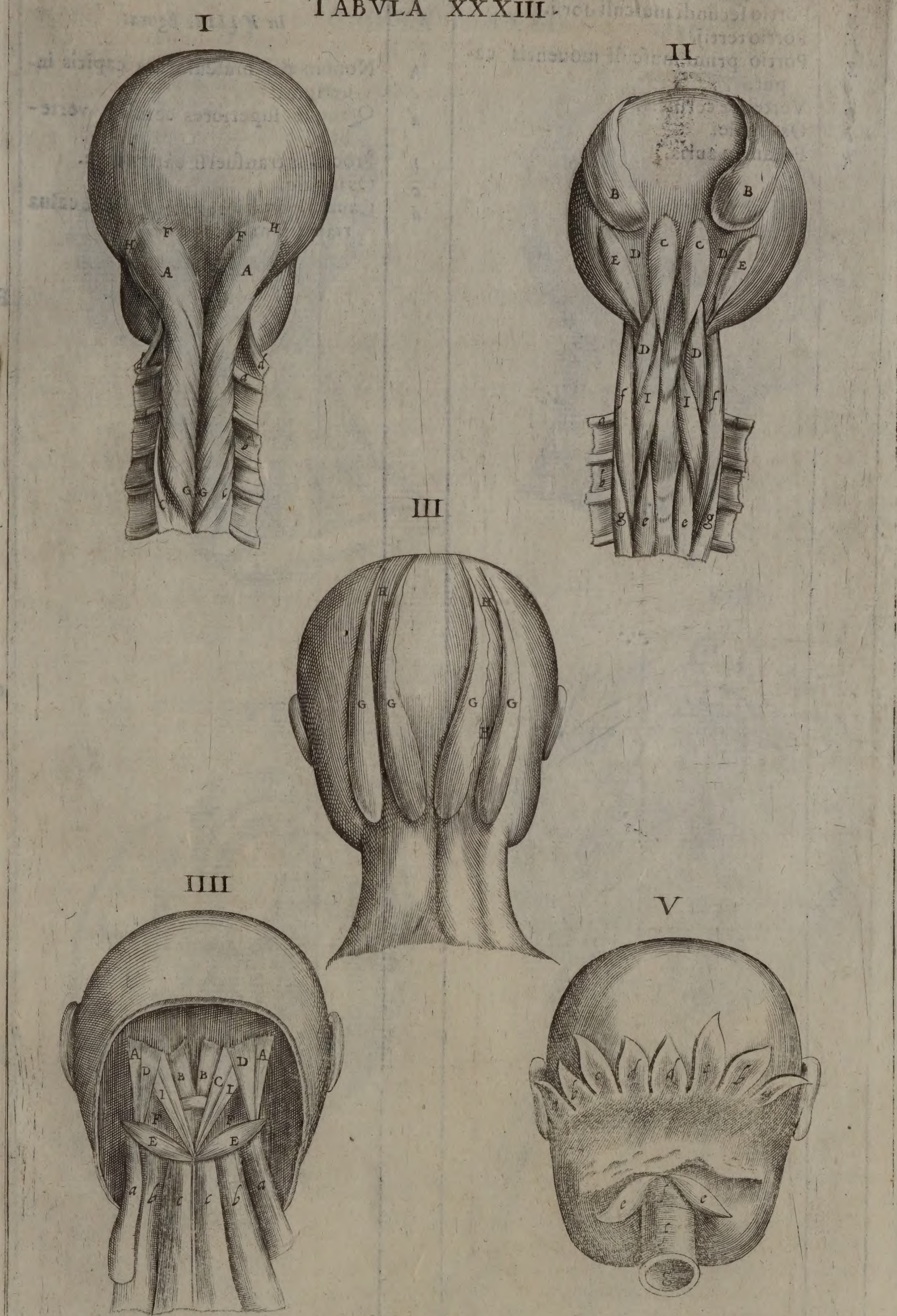
H

FIG. VII. VIII.

In VII. & VIII. figura

A	Nonum par musculorum capitis.
a	Octauus capitis musculus inuersus.
b	Initium dicti musculi, quod à iugulo enascitur.
d	Alterum initium, quod oritur ab osse pectoris.

TABVLA XXXIII.

e	Sinus inter vtrumque initium.
g	Portio secundi musculi dorsi.
f	Portio tertij.
g	Portio primi musculi mouentis caput.
h	Vertebræ ceruicis.
i	Os iugale.
k	Foramen auris.

FIG. VIIII.

In VIIII. figura.

A	Nonum par musculorum capitis inuersum.
a	Quinque superiores ceruicis vertebræ.
b	Processus transuersi earumdem.
c	Os iugale.
d	Cauum, quod inter os iugale, & caluariam situm est.

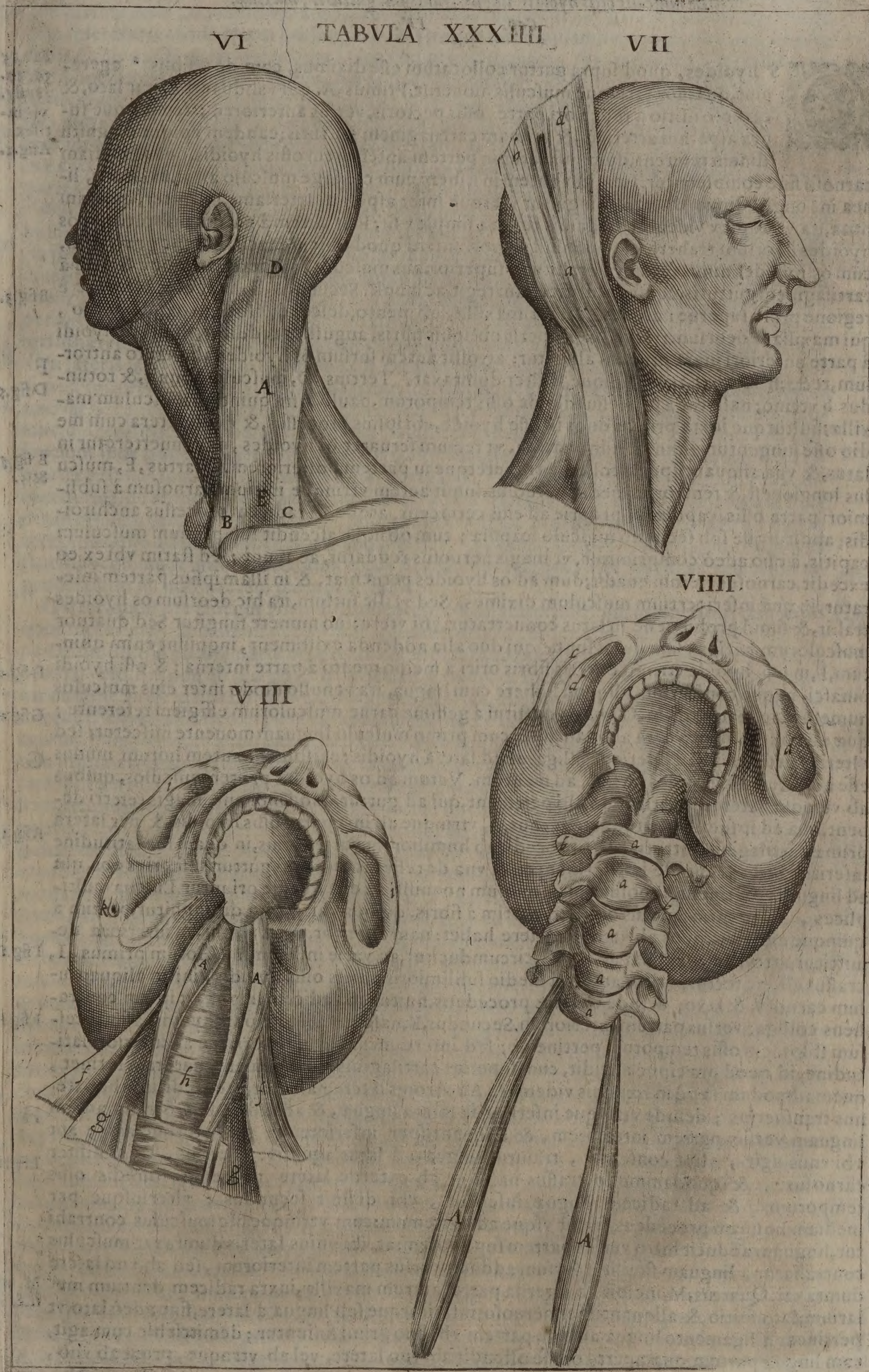
E

F

G

H

TABVLA XXXIIII

E

De muſculis oſſis hyoidis, linguæ, faucium, gutturis, maxillæ.
Cap. IV.

a Sup.l.2. cap.3. — OS hyoides, quod ſupra guttur collocatum eſſe diximus, cum de oſſibus [a] agere- Tab.35 36. 37.
mus, quatuor vtrinque muſculis mouetur. Primus, A, qui validus eſt, oritur lato, & 38. fig.
carnoſo initio à ſuperiori parte oſſis pectoris, verſus anteriorem; aſcenditque ſu- vigin-
pra aſperam arteriam, & primam cartilaginem gutturis; eandem vbique magnitu tiſex.
dinem referens, dum inſeratur in partem anteriorem oſſis hyoidis, quam mediam A fig.1.
carnoſo fine complectitur. Iungitur autem in itinere cum coniuge muſculo alterius lateris, li-
nea in longitudinem ducta: diſtinguitur vterque inter aſperam arteriam, & guttur, quadam
nota, ita vt duplex videatur, quàmuis re vera ſimplex ſit; Fuit autem à natura inſtitutus, vt os
hyoides deorſum traheret, & nonnihil antrorſum; id quod obſcurè facit, & tunc præſertim,
cum os hyoides nimis ſurſum attrahitur à ſuperioribus muſculis, præterquam quod & primã
cartilaginem gutturis, & aſperam arteriam tegit, ac munit. Secundus, B, muſculus vtrinque è B fig.3.
regione primi ſuperne naſcitur à latere maxillæ, ſub mento, deſcendenſque proximè ſub eo,
qui maxillam deorſum trahit, & os aperit obliquis fibris, anguſtior redditur, dum oſſi hyoidi
à parte anteriori iuxta primum alligetur; attollit autem ſurſum os hyoides aliquanto antror- F
ſum, recta; ſi vterque agat, oblique, ſi alter dumtaxat. Tertius, D, muſculus, tenuis, & rotun- D fig.5
b Gal.l.de diſſect. muſc. cap.13. — dus [b] vtrinq; naſcitur à proceſſu ſtiloide oſſis temporum, paulò infra quintum muſculum ma-
xillæ; finiturque iuxta primos duos in oſſe hyoide, vbi ipſius proceſſus, & quaſi latera cum me
dio oſſe iunguntur. Effinxit hunc natura, vt rectum ſeruaret os hyoides, ne conuerteretur in
latus, & vna aliquantiſper attolleret; traheretque in partem poſteriorem. Quartus, E, muſcu E fig.7. & 5.
lus longior eſt, & tenuior, in medio neruoſus, ſumit autem vtrinque initium carnoſum à ſubli-
miori parte oſſis ſcapulæ, & proprie ad eius ceruicem, atque ad radicem proceſſus anchiroi-
dis; abditurque ſub ſecundo muſculo ſcapulæ; tum oblique aſcendit ſub primum muſculum
capitis, à quo adeò comprimitur, vt magis neruoſus reddatur, ac tenuis; ſed ſtatim vbi ex eo
excedit, carnoſus iterum euadit; dum ad os hyoides perueniat, & in illam ipſius partem inſe-
ratur, in quã inferi tertium muſculum diximus. Sed vt ille ſurſum, ita hic deorſum os hyoides
trahit, & ſimul prohibet ne in latus conuertatur; vbi vterq; ſuo munere fungitur. Sed quatuor
c Falloppius l.de Anatom. obſeruationib. — muſculorum paribus iam dictis ſunt [c] qui duo alia addenda exiſtiment, inquiunt enim quin-
tum, F, in oſſe hyoide vtrinque rectis fibris oriri à medio mento à parte interna; & oſſi hyoidi F fig.9.
innaſci, neque conſortium aliquod habere cum lingua, ita vt nullo modo inter eius muſculos
numerari debeat; ſextum, G, vero conſtitui à gemina carne muſculorum effigiem referente; G fig.10
quæ ab eodem mento orta aliquantiſper cum primo muſculo linguam mouente miſcetur; ſed
vlterius procedens ad inferiora, illigatur ad latera hyoidis; exiſtimant autem horum munus G
eſſe adducere os hyoides ſurſum ad mentum. Verum ad os hyoides præter muſculos, quibus
ab vtroque latere mouetur, duo alij pertinent, qui ad guttur, quod mouent, magis referri de-
bent, quã ad ipſum. Naſcitur autem vnus, A, vtrinque ab ima parte oſſis hyoidis, & per latera
primæ cartilaginis gutturis recta procedit ab humiliorem partem eius, in quam ſua latitudine A fig.13
inſeritur. Sed agemus de horum munere & vna de reliquis muſculis gutturis, ſi prius eos, qui
ad linguam pertinent, expoſuerimus, quorum nonnulli ab oſſe hyoide oriuntur. Lingua multi-
d Gal.l.de muſc. diſſect. c. 14. & li.11. de vſu p. c.10 — plices, [d] ac varios motus obtinet, partim à fibris, quibus varijs tota diſtinguitur, partim à
quinque muſculis, quos ab vtroque latere habet: nam exoritur, contrahitur, in interiora de-
mittitur, attollitur, declinat ad latera, circumducitur, ac varie inflectitur. Horum primus, I, I fig.11
craſſus eſt, ac rectus; oritur autem à medio ſublimioris partis oſſis hyoidis, initio aliquantu-
lum carnoſo, & laxo; deinde vlterius procedens, finitur ad radicem linguæ, vt ipſam contra-
hens colligat verſus partem interiorem. Secundus, K, naſcitur à latere oſſis hyoidis ad proceſ- K fig.11
ſum ſtiloidem oſſis temporum pertinente; ſed interdum non à ſuperiori, ſed ab inferiori lati-
tudine, id quod præcipuè accidit, cum ſuperius cartilaginis, aut ligamenti naturam retinet,
quemadmodum ſæpè in fœminis videmus. Ab vtrouis latere naſcatur, progreditur aliquate-
nus tranſuerſus; deinde vtrinque inſeritur in latera linguæ, & ad radicem. Cõtrahit autem H
linguam verſus partem interiorem, & aliquantiſper inferiorem; cum vterque agit; aut
vbi vnus agit, alter conſentit, trahitur lingua ad latus agentis. Tertius, L, ſimiliter L fig.11
carnoſus, & quodammodo craſſus naſcitur ab externo latere proceſſus ſtiloidis oſſis
temporum, & ad radicem linguæ inſeritur, vbi definit ſecundus; vlteriuſque per
mediam linguam procedens, fertur vſque ad extremam: cum vtrinque hic muſculus contrahi
tur, linguam adducit intro verſus partem ſuperiorem; at vbi vnius lateris dumtaxat muſculus
contrahatur, linguam ſimiliter ſurſum adducit verſus partem interiorem, ſed ab vno latere
dumtaxat. Quartus, M, incipit ab interna parte laterum maxillæ, iuxta radicem dentium me- M fig.
larium, lato initio, & aliquantiſper neruoſo; inſeriturque ſub lingua à latere, fine adeò lato, vt 11. & 12
pertineat à ligamento linguæ ad eam partem vbi duo primi finiuntur; demittit hic cum agit,
eam linguæ partem, quæ aperto ore ſe oſtendit ab vno latere, vel ab vtroque, prout ab vno,

vel

A vel ab vtroque agit. Quintus,N,oritur ab ima maxilla sub mento, vbi ossa inæqualitatem il-
N figu. 11. lam faciunt,inde aliquantisper ascendens versus fauces fertur; dum lato fine in linguæ radi-
cem inseratur;promit autem hic linguam ab vtroque latere,quamuis non duplex,sed simplex
à nonnullis existimetur,qui putant ab eo comprimi linguam, siue recta siue à lateribus pro
fibris agentibus.Sunt qui [a] quintum hoc par musculorum, & primum prius relatum, vnum
O fig. 12. & idem esse credant.Præterea loco quarti à nobis propositi aliud, O,recenseant,quod fauci a Falop. in li. anatom. obseruat.
P figu. 13. bus ascribi posse credunt [b] dicunt autem oriri hoc ab interna parte processus stiloidis ossis
temporum,atque ad priorem tendere,& in latam, ac tenuem chordam, P, desinere, quæ pri- b Falopius ibidem.
mæ cartilagini gutturis,lateribus ossis hyoidis;& tādem extremæ linguæ illigetur; ita vt has
partes retro,ac sursum adducat,& fauces in deglutiendo astringat.

Fauces ipsæ quoque mouentur, [c] cum dilatentur ad prohibendum ne quod euomitur, in
T figu. 19. pulmones feratur,& contrahantur ad deglutiendum. Vtrique motui plura musculorum pa- c Gal. li. de musc. disse. c. 15.
ria præsunt. Primum, T, initio neruoso,ac tenui oritur ab osse sphenoide, & propriè ab imo
eius processus,qui tendit ad tempora,atque ab huius parte acuta,quæ proximè superiectum
habet sinum illum in osse temporum;in quo recipitur maxillæ caput. Inde autem procedit
per antrum illius processus ossis sphenoidis,qui vespertilionis alas imitatur,cuius interno la-
teri inhærens,descendit,degenerans in neruosam,tenuem,ac latiorem chordam,quæ per imū
B dicti lateris interni ad eam excipiendam excauati tendens,ad cauum illud palati finitur, vn-
de vua oritur,vt eam,& extremum palatum sursum,atque antrorsum ducat; atque ita fauces
V figu. 20. aperiat.Secūndum,V,par neruoso initio oritur iuxta eam regionem, vnde oriri primum dixi-
mus;descenditque ad latera faucium vbi tonsillæ continentur, eosque complectitur vna cum
faucium sede posteriori ferè vniuersa.Eius officium est tonsillas sursum trahere, atque ad la-
X figu. 20. tera;& eatenus fauces dilatare. Tertium,X,par ab ea parte,qua capitis basis cum ceruice cō-
mittitur,valde tenue incipit;velansque fauces à posteriori parte,& à lateribus in latera hyoi
O fig. 12. dis,in primam cartilaginem gutturis,& nonnihil in linguæ radicem inseritur.Valet ad fauces
arctandas,quo nomine ad deglutiendum confert; Quartum, O, par illud est,quod linguæ,&
faucibus commune ante [d] ostendimus,qua de musculis linguæ.Valet autem ad fauces astrin-
gendas,quas in posteriorem partem attrahit. d Paul. ante in hoc capit.

Guttur,quod præcipuum vocis instrumentum est,dilatatur,astringitur,aperitur,clauditur,
quos motus præstāt musculi decem & sex;decem proprij, & sex communes; communes ap-
pellantur illi,qui ab alia parte orti,vt ab osse thoracis,ab osse hyoide,à gula gutturi illigātur: e Gal. li. 7. de vsu pa. c. 11.
A figu. 13. proprij verò,qui non ab alia parte oriūtur,sed ab aliqua ex tribus cartilaginibus, quibus gut
tur continetur,& in illis finiuntur.Communes sunt sex,quorum duo primi,A,qui incipiunt ab
inferiori latere ossis hyoidis lati,carnosi,iuncti inter se descendunt;dein aliquantulum didu- f Gal. li. 7. de vsu pa. c. 11.
cuntur,donec vterque à suo latere lato,& carnoso fine,perinde ac principio ad inferiorē par-
tem primæ cartilaginis illigetur;per fibras,per quas etiam inter se illigantur. Constituti au-
B figu. 13. tem sunt à natura vt primam gutturis cartilaginem à posterioribus separent,& sursum attra-
hant;sicque gutturis foramen dilatent:ad horum finem duo alij,B,eiusdem ferè latitudinis in
C primam cartilaginem inseruntur, qui nascuntur ab interiori parte [g] ossis thoracis propè iu-
gulum carnoso,& angusto initio;inde per guttur paulatim latescentes ascendunt,dum in pri- g Gal. li. 7. de vsu par. c. 11.
mam cartilaginem finiantur,cuius inferiores partes comprimunt,& deorsum trahunt, & ea-
tenus astringunt asperam arteriam,nec patiuntur quicquam reduplicari,aut plurimum [h] di-
latari.His quatuor communibus musculis gutturis, duo alii accedunt [i] transuersi, vtrinque h Gal. lib. 7. de vsu par. c. 12.
C figu. 16. vnus,C;nascuntur autem à posteriori parte gulæ,secundum lōgitudinem, qua spectat ad dor-
sum;inde transuersi procedunt toto itinere gulæ inhærentes,continueque carnosi fiunt,& la- i Gal. lib. 7. de vsu par. c. 11. & 12.
tescunt,dum in latera primæ cartilaginis pertineant,quam in posteriorem partem attrahunt,
& ita ad secundam cartilaginem adducunt,vt guttur astringant:duo autem illi qui nascuntur
à media parte interna ossis hyoidis,& in radicem epiglottidis terminantur,deprehenduntur
in bobus,non tamen in hominibus.Eorum munus est,non aperire, aut claudere, dilatare, aut
astringere guttur,sed epiglottida cibo,potuq; depressam rursus attollere. Erigitur enim hæc,
D dum illi ad sua initia versus os hyoides contrahuntur;in homine verò per se attollitur. At non
opus fuit oppositis musculis epiglottida deprimentibus,cum satis cibi, & potionis grauitate
D figu. 17. deprimatur.Ex proprijs duo,D,primam cartilaginem adducunt ad secundam,& eatenus gut
tur [k] astringunt;incipiunt enim à secunda,& tendunt ad primam, quam attrahunt versus se-
cundam;sunt autem breues,lati,carnosi,vtrinque vnus, quamuis bini videantur ob varium fi- k Gal. li. 7. de vsu par. c. 11. & 12.
brarum ductum,quarum aliæ super alias insident in figuram græcæ literæ.X. Aliorū quatuor,
E figu. 18. qui tertiam cartilaginē ad secundam adducunt,duo,E,vtrinq. vnus ad posteriorē partem se-
cundæ cartilaginis pertinent,qua gulam attingit;carnoso aūt initio incipiunt,& recta ascen-
dentes latiores fiunt,dum neruoso fine cum radice tertiæ cartilaginis nectantur, qua cum se-
cunda coniungitur; sinuatur autem secunda cartilago vtrinque, vt sedem vtrique musculo
F figu. 19. prædicto inde incipienti præbeat. Reliqui duo,F,vtrinque vnus,iam propositis adhærent;
nascuntur autem carnoso principio ab ea parte secundæ cartilaginis, quæ ad primam spe-
ctat,& eius humiliorem recipit processum;inde oblique ascendunt,dum inserantur in vniuer-

sam

ſam partem tertię cartilaginis,quam priores muſculi nudam reliquerunt. Tertia cartilago ab utroque latere extrorſum ad poſteriora ducitur, rectà quidem a primis duobus, oblique ab alijs,atque ita aperitur.Duo item alij tertiam cartilaginem cum prima coarctant, utrunq; unus,G,latus,carnoſus,qui ex medio primæ cartilaginis in longitudinem ab interiori parte naſcitur triplici principio ita diſtincto, vt quamuis ſimplex ſit, triplex uideatur;aſcendit deinde oblique, dum inferatur in anteriorem partem tertiæ cartilaginis,cuius latera diducit, & idcirco lingulam mediam adeò coarctat, ut non permittat aerem exire.Tantam [a] autem uim habet,ut cum cohibere ſpiritum uolumus,reſiſtat omnibus muſculis,qui thoracem contrahêdo ipſum expellere contendunt. Euidenter apparent hi in gutture humano;quamuis negent aliqui,b ſe unquam eos perſpicere potuiſſe.Poſtremi duo, H, ad baſim tertiæ cartilaginis ſiti ſunt,utrinque unus, qua guttur cum gula,& tertia cartilago cum ſecunda committitur;oriuntur autem propè primam cartilaginem à radice tertiæ , per quam ſurſum feruntur uſque ad medium,vbi duæ ipſius partes inter ſe nectuntur;ibi ergo deſinunt,ſe mutuo contingentes, latioreſque ſunt, & craſſiores,quam initio:ſunt item breues ab externa parte piri modo rotundi,ab interna tertiæ cartilagini illigati, quam in unum cogunt, marſupij modo eius latera aſtringentes,quo nomine lingulam claudunt , quæ gemina eſt,id quod minimè facere poſsét, ſi ſimplex eſſet,quamuis nonnullis c uideantur non eſſe duo,ſed unus duntaxat dilatans lingulam;ſimiles autem ſunt illis,qui anum,& ueſicæ ceruicem claudunt.Hactenus de muſculis gutturis; proximum eſt,ut unde neruos accipiant,explicemus.Accipiunt aũt a cerebro,idq; meritò inquit [d] Gal. quoniam actio uocis quam præbent, exprimit mentem , quę eſt in cerebro, excipe tamen illos qui ab oſſe pectoris ad primam cartilaginẽ procedunt; nam hi non a cerebro,ſed à prima coniugatione medullę thoracis,uel à ſecunda neruos obtinent :interdum tamen & aliquot ramulos a ſexto pari neruorum cerebri;reliqui omnes gutturis muſculi, prædi ti ſunt ramis,qui deriuantur a ſexto pari neruorum cerebri;uerum illi quorum capita ſupernè oriuntur,& deorſum tendunt,ramos accipiunt a ſexto pari neruorum cerebri, priuſquam recurrentes neruos proferant : at qui infernè incipiunt , & ſurſum tendunt, ueluti qui primam cartilaginem cum ſecunda , & qui tertiam ad ſecundam adducunt , & duo , qui a prima orti aſcendunt ad tertiam , quam cum magno renixu claudunt , ramulos obtinent ab illis ramis, qui a ſexto pari neruorum cerebri deriuati,& circa arteriam magnam , quà ex corde educitur,ac circa eam quæ ad alam dextri brachij fertur,progredientes,ſurſum reuertuntur, ita ut artificiosè per duplicem motum deorſum impellant, quàmuis origo ſupernè ſit a cerebro.

a G.l.7.de vſu p.c.14.

bValuerda l.2. c.14.

c Falopius in l.obſeruat anatomicarum.

d G.l.7.de vſu p.c.14. & 16.de vſu p. c.4.

Maxilla mouetur cum malæ immobiles maneant; motus in ea ſimplices apparent, ſurſum, deorſum, ad dextrum, & ſiniſtrum latus, ante, & retro,quibus accedit ſeptimus compoſitus ex pluribus illorum viciſſim factis,cum ſcilicet maxilla circumducitur;neque enim conuertitur hęc vt oculus,ſed tantum in diuerſas partes impellitur,ita vt poſſit componi eiuſmodi motus ex pluribus ; quamobrem non poſtulat proprios muſculos, ſed ſatis ipſum pręſtant, qui præſunt ſex alijs,ſunt autem in uniuerſum decem; quinque à dextra parte,totidem à ſiniſtra: duo mouent ſurſum, duo deorſum, duo ante,duo retro,duo ad ſaltus;neque obſtat,quod non ſit hoc dextrum ſcilicet, & ſiniſtrum : nam non propterea duo paria requiruntur, cum unus utrinque ſatisfaciat ad attrahendum ad ſuum latus;idcirco natura fabricata eſt quinque tantum paria muſculorum ad maxillam mouendam,qui cum ad mandendum omnes conducant, μασσητῆρες à Gręcis nominantur;[e] quamquam propriè μασσητῆρες dicuntur duo primi,utrinque unus,qui in latere ipſam mouent,ac circumagunt,ad quos primum accedimus. Oritur ergo utrinque neruoſo,ualido,atque amplo initio μασσητὴρ muſculus,I, à gena iuxta ſuturam,qua maximum malarum os dentes continens committitur cum eo,quod externum oculi angulum, & partem oſſis iugalis priorem conſtituit:pertinet hoc initium uſque ad aurem,aliquid etiam aſſumens in itinere ab inferiori parte oſſis iugalis, L. Facile autem deprehenditur, ſi pollicem inter auris radicem, & maxillam admoueas, medium uerò digitum ad buccam, in interiorem partem oris ipſam impellens; comperies enim ſic externam ſuperficiem maſſiteris; quam tactu etiam dignoſces, ſi clauſo ore ipſum pollice , atque indice ualide comprimas ; tunc enim durus ſentietur. Primum initium huius muſculi neruoſum eſt; & id etiam quod aſſumit ab interiori parte oſſis iugalis ; nam quod ſitum eſt exteriori parte eiuſdem, magis carnoſum eſt, ut reliquus muſculus, qui deorſum uergit, dum maxillæ poſteriorem partem infernè amplectatur; in quam fine partim neruoſo, partim carnoſo ualide inferitur, ubi quædam tubercula ſunt inęqualia ; redditur in fine anguſtior , ita ut quaſi triangulus uideatur , cuius baſis,M, ad longitudinẽ oſſis iugalis ſita ſit;ex lateribus vero unum,N,à gena ad imæ maxillæ inęqualitatem; alterum,O,ab aure ad eandem maxillę inæqualitatem pertineat; hic autem angulus quẽ duo latera conſtituunt, adeò obtuſus eſt, vt quaſi quartum latus paruum eiuſdem muſculi videatur,quo fibræ terminantur , atque in vnum iunguntur , quæ à baſi incipiunt inter ſe diductæ,& recta ad hunc angulum progrediuntur. Hi quatenus ad latus maxillam mouent,aliquo modo ipſam circumagunt, quamuis, vt ante dictum eſt , hic motus componatur ex pluribus ſimplicibus : ſed ad motum in latera conducunt etiam muſculi in ore deliteſcentes, vt in ſequentibus patebit , ſicut conducunt maſſiteres ad motum antrorſum, & retrorſum, prout anteriores,

eG.l.de muſc. diſſect. c.6.

E

G fig. 19.

H fig. 18.

F

G

I fig.21

L fig.21

H

M. fig. 21.

N fig. 21.

O fig. 21.

teriores,

A teriores,uel poſteriores eius fibræ agunt. Secundus muſculus, P,quod per os temporis proce-
P fig.21 dat, κροταφύτης nominatur. Oritur ab oſſe uerticis, [a] frontis,& temporũ ſui lateris,initio lato, a G. l. de
ſemicirculi ſpeciem referente paulo ſupra commiſſuram temporum: deſcendens autem craſ- muſc. diſ-
ſior efficitur,carnoſus,& anguſtus; præcipuè cum peruenit ad os iugale: implet enim cauum, ſect. c.6
quod ſub ipſo continetur;& à ſuperiori eius parte initium aliquod aſſumit; inde cum maſſi-
tere adeò iungitur,vt ambo vnum efficere videantur. Inuoluitur hic præter propriam mem-
branam pericranio,quod ita craſſum eſt,ut muſculus liuidus appareat;deſcendens deinde in-
ter commiſſuras oſſium capitis, & malarum, finitur tandem in breuem chordam, ualidam,
neruoſam,& adeò latam,ut proceſſum acutum maxillæ,in quem validiſsimè inſeritur, totum
amplectatur. Finiuntur in hanc chordam fibræ ipſius omnes in vnum coniunctæ. Huius muſcu-
li officiũ eſt,maxillam ſurſum attrahere, b & eatenus claudere; quod quã valide efficiat, illi o- b G. l. de
Q fig. 24. ſtendunt,qui grauia pondera dentibus geſtant. Tertius,Q, vtrinque initio partim neruoſo, muſc. diſ-
partim carnoſo incipit ab externa parte proceſſus oſſis ſphenoidis veſpertilionum alas imi- ſect.c.6.
tantis,ubi aſperitas quædam eſt; incipit & ab acuto fine eiuſdem proceſſus, qui rimam attin-
git in temporum caua amplam, interiectamque inter os ſphenoides, & quartum mala-
B rum; factus autem carnoſus ducitur oblique ad poſteriorem partem,dum internę ceruici ſub-
R fig. 13. iectę capiti maxillæ, quam mouet in partem priorem. Quartus,R,muſculus maxillam mouẽs,
vtrinque in ore abditur, ſumit autem initium, quod apparet in proceſſu oſſis ſphenoidis alam
ueſpertilionis referẽte,ex quo cum exit,magnus fit,carnoſus,craſſus,eius propè figuræ, quam
in maſſitere deſcripſimus. Inſeritur verò lato fine in poſteriorem partem maxillæ propè angu
S fig. 23. lum,S,ubi magis lata eſt,& ſinum habet amplum,ſed parum deſidentem,in quo recipitur. Mu
nus huius muſculi eſt maxillam non ſolum claudere,ſed etiam retro adducere; adde,quod im-
pellit etiam maxillam ad latus ſibi contrarium; nam maſſiteres, vt ante dictum eſt,ad ſuum
T fig.13 latus ipſam adducunt. Supereſt quintus,T, maxillæ muſculus, qui utrinque naſcitur à ſtiloide
proceſſu oſſis temporum,neruoſo,ac latiore initio. Sed ſtatim carnoſus,ac tenuis efficitur ad
V fig.13 mentum progrediens,ſub quod inſeritur,V,iunctus cum muſculo alterius lateris,qua parte i-
ma maxilla aſpera eſt,& paruis tuberculis inæqualis. Munus eius eſt aperire os. Habet autem
non ſecuſquã illæ,qui inſeritur in os hyoides,hoc proprium,quod inter principium, & finem
X fig.13 neruoſus,X,efficitur,ac tenuis,ita vt duplex eſſe uideatur,id quod natura molita eſt,ut minus
ſpacij occuparet in ceruice.

Sed vt muſculos oſſis hyoidis incidas,capite in poſteriora pendente ceruici lapidem, aut li
C gnum perpolitum ſubijcies, veniſque, & arterijs vna cum ſubiectis glandulis hac parte exci-
ſis paruo ſcalpello ſectionem molieris,obliquos,& latos muſculos,quos ſecundo loco numera
uimus,vna cum quinto, ac ſexto pari à maxilla vſque ad os hyoides reſoluens. Tum eorum,
quos primo loco poſuimus,initia ſeparabis à pectoris oſſe,& ab illis,qui ſubiecti ſunt à pecto-
ris oſſe ad gutturis cartilaginem ſcutiformem tendentes,quos inuiolatos relinquere oportet.
Poſt hæc tertium par muſculorum oſſis hyoidis ſummis digitis, aut paruo ſcalpello à vicinis
partibus vſque ad ſtilum referentes proceſſus perſecutus,eius initia reſolues. At quartum à
vicinis partibus exiguo ſcalpello buxeo,aut ſolis digitis diuidere licebit,& eius initia à ſcapu
la reducere. Duodecim ergo muſculorum oſſis hyoidis,quorum initia reſoluiſti,munus poteris
nullo negocio intueri.

Ad ſectionem vero muſculorum linguæ deducere maxillam oportet à malis, quantum fieri
poteſt,& oris tunicam vndequaque detrahere;quo facto,incidere primum obliquos,quos ter
tio loco poſuimus expedit, quorum initium ſeparans à proceſſu ſtiloide temporum, ipſos de-
inde ſcalpello perſequeris vſque ad linguæ radicem, vbi carnoſam ſubſtantiam quinto loco
poſitam inter linguæ muſculos,à maxilla ſeparabis, diligenter eius naturam intuitus; id quod
expeditius ſuccedet,ſi ſub mento ad incidentium dentium radicem ſectionem adhibeas. His
D ſectis muſculis ad quartum par accedes,quod ab interna maxilla incipit,& linguam ad latera
mouet. Tum ad ſecundum,quod à lateribus oſſis hyoidis oblique ad linguam progreditur:po
ſtremò ab oſſe hyoide primum auferes,quod maximam partem linguæ radicis conſtituit: vte-
ris autem in reſoluendis initijs ſcalpello ferreo,ſed buxeo ad reliquam partem reſoluendam.
Reliquum linguæ corpus craſſiori membrana nudabis, deinde ab illa quæ omnibus muſculis
communis eſt, abſtinens (nam fruſtra id tentares,) lineam duces altiorem, in mediam lin-
guæ longitudinem, quo facto, hamulo, & ſcalpello, & ligamentum medium, & linguæ fibras
perſpicies.

His ſectionibus ita adhibitis, ad muſculos faucium accedes, quos non prius ſecabis, quam
gutturis communes à ſuis initiis reſolueris. Ex quibus in primis tibi occurrent primus, & ſe-
cundus,qui ab oſſe hyoide ad cartilaginem gutturis ſcutiformem pertinent:hos ab initio ſcal-
pello perſequeris vſque ad cartilaginem, cui illigantur. Eadem ratione tertium, & quartum
qui à pectoris oſſe ad ſcutiformem gutturis cartilaginem tendunt,& ab oſſe pectoris,& ab a-
ſpera arteria ſeiunges, uſque ad ſcutiformem cartilaginem; ſecabis deinde quintum, & ſex-
tum ipſum à gula vſque ad eandem ſcutiformem cartilaginem reſoluens. Septimum uero, ac

octauum

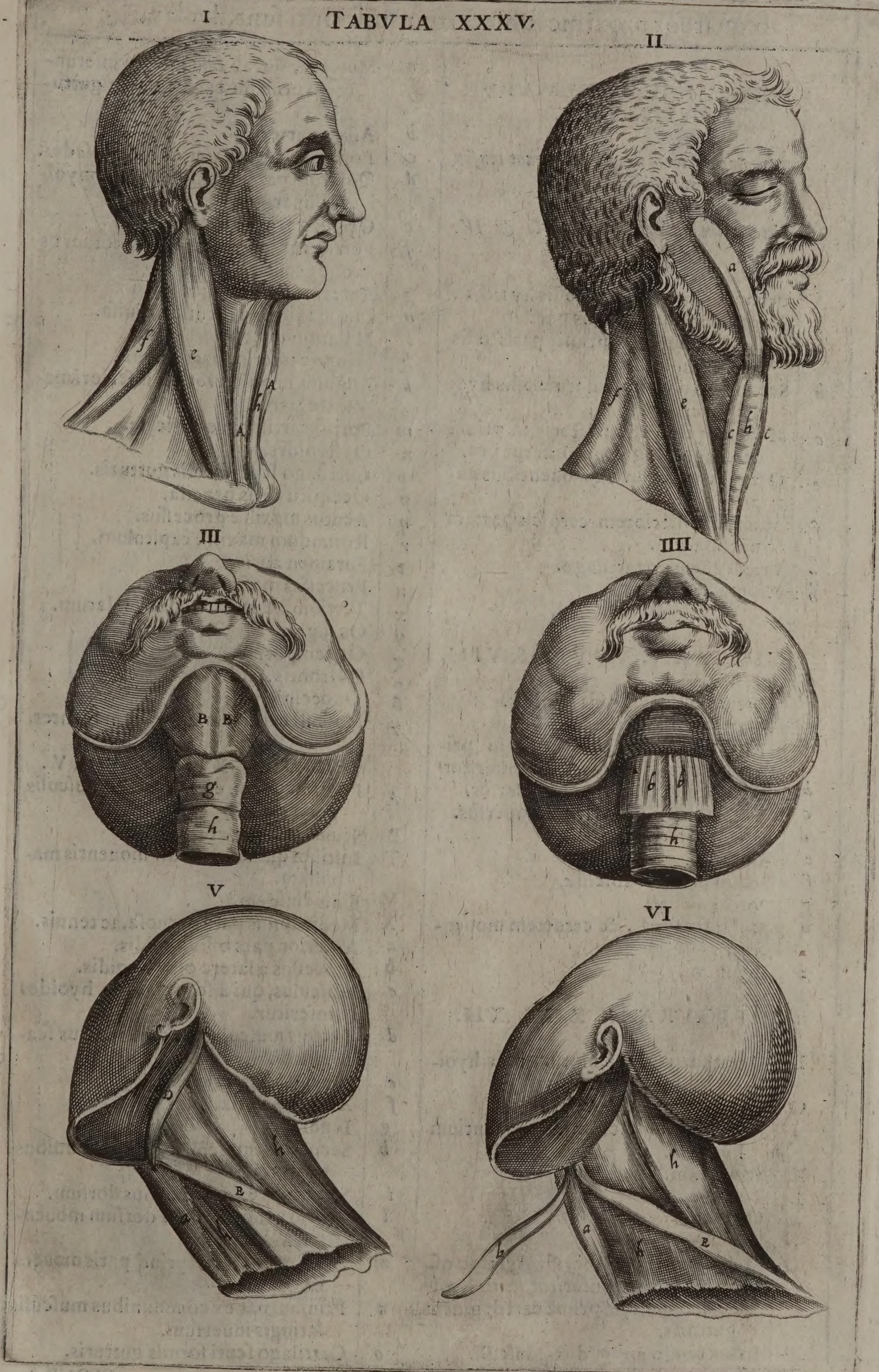
octauum ſi bouis laringem ſecas, (nam in homine non reperiuntur) non prius ſeparabis, E
quam guttur extraxeris, quod antequam extrahas, reſoluendi ſunt a ſuis initiis faucium muſculi; quorum primum, & ſecundum ab extrema parte acuta oſſis ſphenoidis, quæ ſubiecta eſt ſinui caput maxillæ recipienti, tenuiori, atque acutiori ſcalpello perſequeris per cauum palati vſque ad originem vuæ.

Eadē ratione tertiū, & quartum, qui propè nuper dictos ſiti ſunt, à ſubiectis partibus vſque ad tonſillas ſeparabis; accedes deinde ad quintū, ac ſextum, ipſos a baſi capitis vnde initiū ſumūt reſoluēs vſque ad latera oſſis hyoidis, cartilaginem gutturis ſcutiformem, & radicem linguæ, in quæ inſeruntur. Septimum, ac octauum nullo negocio ab interna parte proceſſus ſtiloidis oſſis temporum, vnde initium ſumit, ſeparabis vſque ad faucium latera, in quæ inſeritur: perſpectis diligenter propoſitis muſculis, ducenda ſcalpello linea eſt, per palati tunicam, & fauces vt guttur, vnà cum gula extrahas: deinde guttur alteri continendum præbens ad ſeptimum, & octauum ex communibus laringis muſculis accedes, qui ab oſſe hyoide ad operculum gutturis pertinent in bobus; quamuis in hominibus, (vt diximus) non reperiantur. Vbi horum muſculorum naturam, ac vim conſideraueris, ad propriorum ſectionem accedes, ſumens initium à duobus iungentibus ſecundam cartilaginem gutturis cum prima; quibus à gutture detractis, proceſſum primæ cartilaginis à ſecunda reſolues, primamque in prio F
rem partem inclinabis, vt duos inſpicias muſculos, qui primam cartilaginem cum ſecunda vinciunt: dein primam cartilaginem adimes à reliquis duabus, inde ad quatuor, qui tertiam cum ſecunda nectunt, perges, eorumque initia à ſecunda cartilagine reſolues, & ad tertiam, cui inſeruntur, deduces, & tandem nonum, ac decimum auferes, qui ſiti ſunt in baſi tertiæ cartilaginis; ſic facile poteris ſectis principiis, & finibus relictis, vniuſcuiuſque vim deprehendere.

Sequuntur muſculi maxillam mouentes, ad quorum ſectionem cum accedis, ab illis incipere debes, qui in temporibus ſiti ſunt. Capite itaque in latus conuerſo grandiori ſcalpello iugale os ab oſſibus malarum, ac temporum excides, ſic facile perſpicies muſculum crotaphitam, & initium maſſiteris. Reſolues enim ab oſſe caluariæ crotaphitam muſculum, & ab oſſibus malarum; ac deorſum attrahes, vt chordam ipſius inſpicias, quæ in acutum maxillæ proceſſum inſeritur; inſpicies & quo pacto in ore cum maſſitere committatur; Poſt hæc maſſiterem à maxilla detrahes, cuius officium facile intelliges, ſi detractis omnibus membranis, ſolam eius chordam maxillæ illigatam relinquas: deprehendes enim maxillam ab ipſo tam in latera, quam priorem, ac poſteriorem partem, ac nonnihil quoque ſurſum adduci; quibus perſpectis, tertium maxillæ muſculum acutiori ſcalpello ſecabis, qui oritur vt diximus ab externa parte proceſſus oſſis ſphenoidis veſpertilionum alas referentis, & ab acuto fine proceſſus, qui G
in eodem oſſe rimam attingit, in temporum caua amplam, ſitamque inter os ſphenoides, & quartum malarum: ab his itaque partibus muſculum reſolues vſquè ad internam partem ceruicis, quæ ſubiecta eſt capiti maxillæ. Detrahes deinde oris tunicam à maxilla, vt muſculus, qui in ore abditus eſt, ſe oſtendat. Reperies poſt hæc quintum maxillæ muſculum, qui ipſam deorſum trahens os aperit interno mento alligatum. Hunc a proceſſu ſtiloide oſſis temporum, vnde originem ſumit, ſeparabis, vt eius vim, ac materiam deprehendas.

NOTA.

TABVLA XXXV.

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, QVI XXVI. FIGVRIS Tab. quatuor proxime subiectarum inscripti sunt, declaratio. E

FIGVRA I. II. III. IV. V. VI. VII. VIII. IX. X.

Decem priores figuræ monstrant musculos ossis hyoidis.

Litterarum autem in I. II III. & IV. Figura hæc est ratio.

A Primum par musculorũ ossis hyoidis.
B Secundum eiusdem ossis par.
a Alter ex musculis primi paris ossis hyoidis inuersus.
b Secundum par musculorum ossis hyoidis inuersum.
c Musculi, qui ab osse pectoris in primã cartilaginem gutturis inseruntur.
e Octauus musculus ex mouentibus caput.
f Musculi posteriorem ceruicis partem occupantes.
g Prima gutturis cartilago.
h Aspera arteria.

FIGVRA V. VI. VII. & VIII.

D Tertius musculus ossis hyoidis.
E Quartus eorundem.
a Musculus qui ab osse pectoris in primã gutturis cartilaginem inseritur.
b Tertius musculus hyoidis inuersus.
c Quartus hyoidis musculus inuersus.
d Aspera arteria.
e Auricula.
f Portio maxillæ abscissæ.
g Portio menti.
h Musculi caput, & ceruicem mouentes.
i Iugulum.

FIGVRA IX. X. XI. XII.

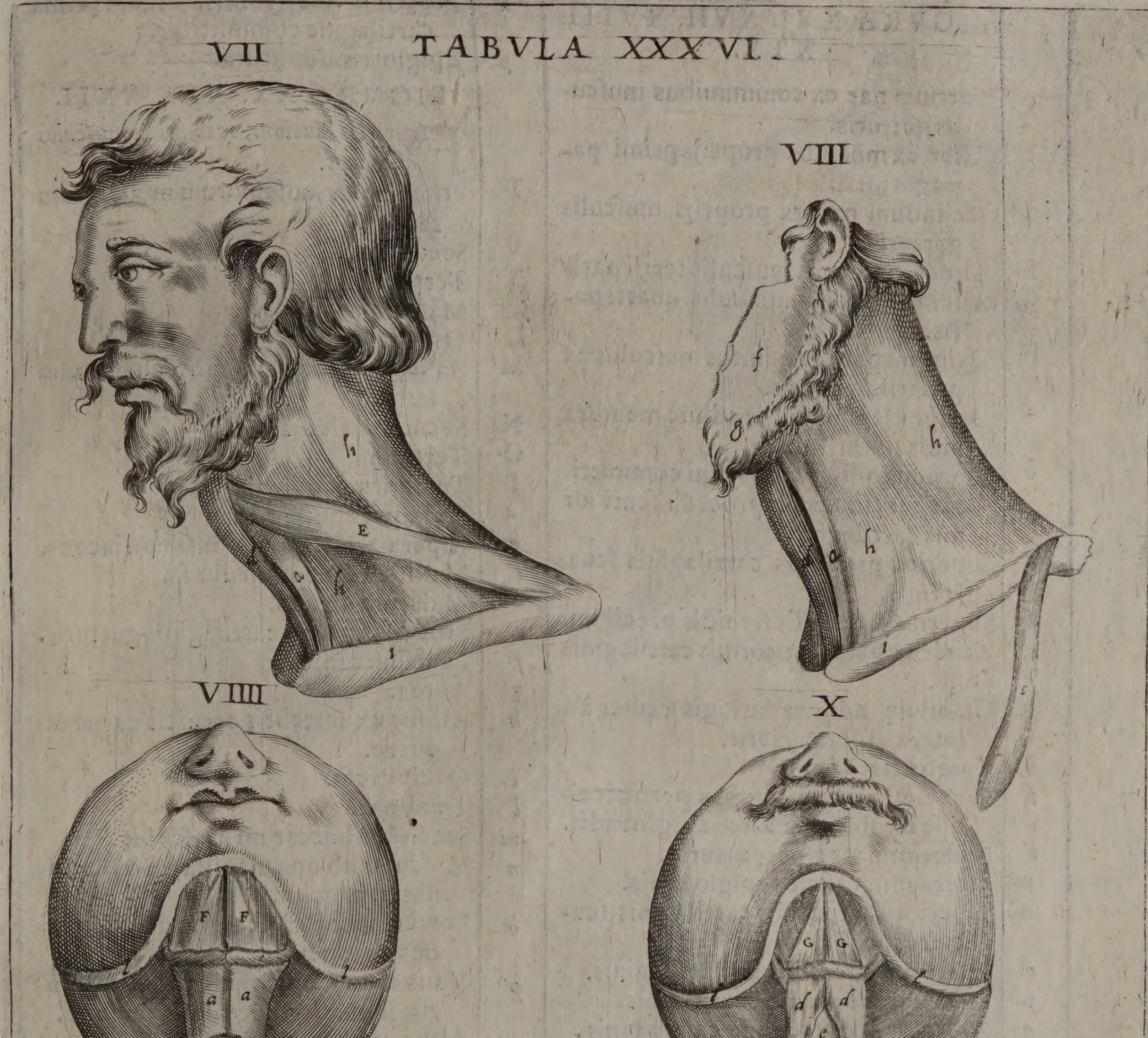
F Quintum par musculorum ossis hyoidis.
G Sextum par eorumdem.
I Primum par musculorum mouentium linguam.
K Secundum.
L Tertium.
M Quartum.
N Quintum.
O Musculus, qui à processu styloide ossis temporum inseritur in os hyoides, linguam, & primã cartilaginem gutturis.
P Latus tendo nuper dicti musculi.

a Musculi, qui ab osse hyoide inseruntur in primam cartilaginem gutturis.
b Aspera arteria.
c Posterior, atque inferior capitis sedes.
d Quintum par musculorum ossis hyoidis inuersum.
e Cartilago scutiformis gutturis.
f Portio tunicæ palatum, & totum os obducentis.
g Anterior pars linguæ.
h Ima maxilla ad mentum diuisa. F
i Malarum dentes.
k Prior, ac inferior pars linguæ.
l Angulus in posteriori, & inferiori maxillæ parte.
m Portio cartilaginis auriculę.
n Os hyoides.
o Cartilago scutiformis gutturis.
p Occipitii cutis præcisa.
q Acutus maxillæ processus.
r Rotundum maxillæ capitulum.
t Foramen auris.
u Processus mastoides.
x Tertium, ac maximum os malarum.
y Os iugale.
z Os temporum.
α Os frontis.
β Os occipitij.
γ Musculi ceruicem, & caput mouentes. G

FIGVRA XIII. XIV. XV.

A Primum par ex communibus musculis gutturis.
B Secundum par eorundem.
T Initium quinti musculi mouentis maxillam.
V Finis eiusdem.
X Media ipsius pars neruosa, ac tenuis.
a Anterior pars ossis hyoidis.
b Processus à latere ossis hyoidis.
c Musculus, qui à scapula in os hyoides inseritur.
d Tertius musculus ex mouentibus scapulam.
e Secunda gutturis cartilago. H
f Aspera arteria.
g Iugulum.
h Secundus musculus ex communibus gutturis inuersus.
i Secundus ex mouentibus dorsum.
l Portio primi musculi dorsum mouentis.
m Alter ex musculis primi paris mouentis caput.
n Primum par ex communibus musculis laringis inuersum.
o Cartilago scuti formis gutturis.

FIGVRA

TABVLA XXXVI.
VII
VIII
VIIII
X
XI
XI
XII

FIGVRA XVI. XVII. XVIII. XIX.

C Tertium par ex communibus musculis gutturis.

D Alter ex musculis proprijs primi paris gutturis.

E E Secundum par ex proprijs musculis gutturis.

F Alter ex proprijs musculis tertii paris

G Alter ex propriis musculis quarti paris.

H Quintum par, seu quintus musculus ex propriis gutturis.

a Os hyoides nonnullis adhuc membranulis obductum.

b Processus ossis hyoidis, qui committitur cum superiori processu scuti formis cartilaginis.

c Superior processus cartilaginis scuti formis.

d Superius latus ossis hyoidis precisum.

e Posterior pars scuti formis cartilaginis

f Gula.

g Glandulę adnexę laringis radici ad latera asperæ arteræ.

h Epiglottis.

i Duo musculi, qui in bobus pertinēt ab osse hyoide ad radicē epiglottidis.

l Posterior pars asperę arterię.

m Interna superficies epiglottidis.

n Superiores processus cartilaginis scuti formis.

o Superior pars eiusdem cartilaginis.

p Inferior sedes tertię cartilaginis.

q Posterior pars secundę cartilaginis.

r Aspera arteria.

s Posterius latus musculorum, qui ab osse pectoris inseruntur in primam cartilaginem.

t Interior superficies primę cartilaginis

u Interna facies superiorum processuum primę cartilaginis.

x Interna facies inferiorum processuum primę cartilaginis qui secundę lateribus illigantur.

y Interna superficies epiglottidis in latus conuersa.

ζ ζ Superior pars tertię cartilaginis bipartita.

α Alter ex proprijs musculis primi paris inuersus.

β Anterior pars secundæ cartilaginis.

γ Posterior, atque à latere.

δ Inferior pars tertiæ cartilaginis à latere.

Tertius ex communibus musculis gutturis inuersus.

ε Tertia cartilago bipartita.

η Prima cartilago in latus conuersa.

θ Prior sedes primæ cartilaginis.

κ Os hyoides in latus conuersum.

λ Processus ossis hyoidis, qui cum prima cartilagine committitur. E

μ Epiglottis duplicata.

FIGVRA XX. XXI. XXII.

Figuræ hæ faucium, ac maxillæ musculos ostendunt.

T Primum par musculorum mouentium fauces.

V Secundum.

X Tertium.

I Massitir musculus.

L Os iugale.

M Basis massiteris musculi, seu primum latus.

N Secundum latus.

O Tertium.

P Temporum musculus. F

a Gulæ pars posterior.

b Aspera arteria super palatum iacens.

c Maxilla ad mentum diuisa.

d Malarum dentes.

e Processus primę cartilaginis gutturis.

f Faucium tunica.

g Aures.

h Aliquę ex uertebris ceruicis carne obductæ.

i Occipitium.

l Tempora.

m Secundus buccarum musculus.

n Musculus ab ima maxilla ad os hyoides pertinens.

o Portio musculi à scapula ad os hyoides pertinentis. G

p Vnus ex musculis ortis ab osse pectoris, & inos hyoides definentibus.

q Alter ex ijsdem musculis.

r Octauus musculis mouens caput.

t Massitir musculus inuersus.

u Temporum musculis inuersus.

x Foramen auris.

FIGVRA XXIII. XXIV. XXV. XXVI.

Monstrant hæ figuræ maxillæ musculos in ore abditos.

Q Externa superficies tertij musculi orti ab exteriori parte processus ossis sphenoidis, qui vespertilionis alas imitatur. H

R Quartus musculus maxillam mouens ab interno latere.

S Inferior maxillæ angulus.

a Interior superficies tertij musculi maxillam mouentis.

b Os iugale.

c Palatum.

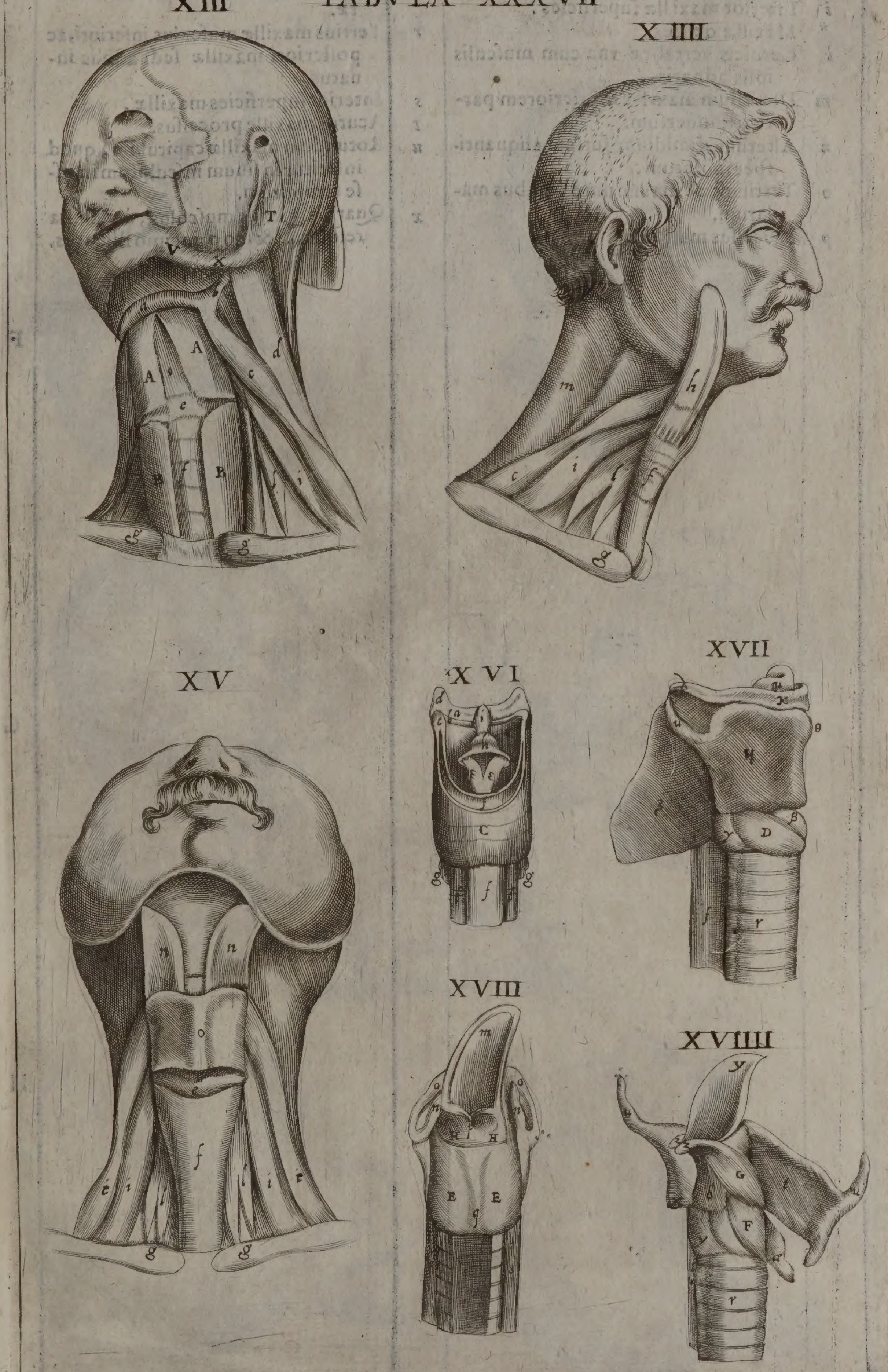
d Malarum dentes.

e Dimidium maxillæ in inferiorem, atq; exteriorem partem conuersum.

f Altera pars maxillæ paulò minus in exteriorem partem conuersa.

g Portio superioris labri, & gingiuarum.

TABVLA XXXVII

h	Gena.	*q*	Dimidium maxillæ à caluaria resolutæ. E
i	Interior maxillæ superficies.	*r*	Tertius maxillæ musculus inferiori, ac posteriori maxillæ sedi adhuc innatus.
*	Maxillæ dentes.	*s*	Interior superficies maxillæ.
l	Ceruicis vertebræ vna cum musculis ipsis adnatis.	*t*	Acutus maxillę processus.
m	Dimidium maxillæ in inferiorem partem conuersum.	*u*	Rotundum maxillæ capitulum, quod inseritur in sinum insculptum in osse temporum.
n	Alterum dimidium sursum aliquantisper sublatum.	*x*	Quartus maxillę musculus, à maxilla resolutus, & suo principio illigatus.
o	Tertium, ac maximum ex ossibus malarum.		
p	Processus mastoides.		

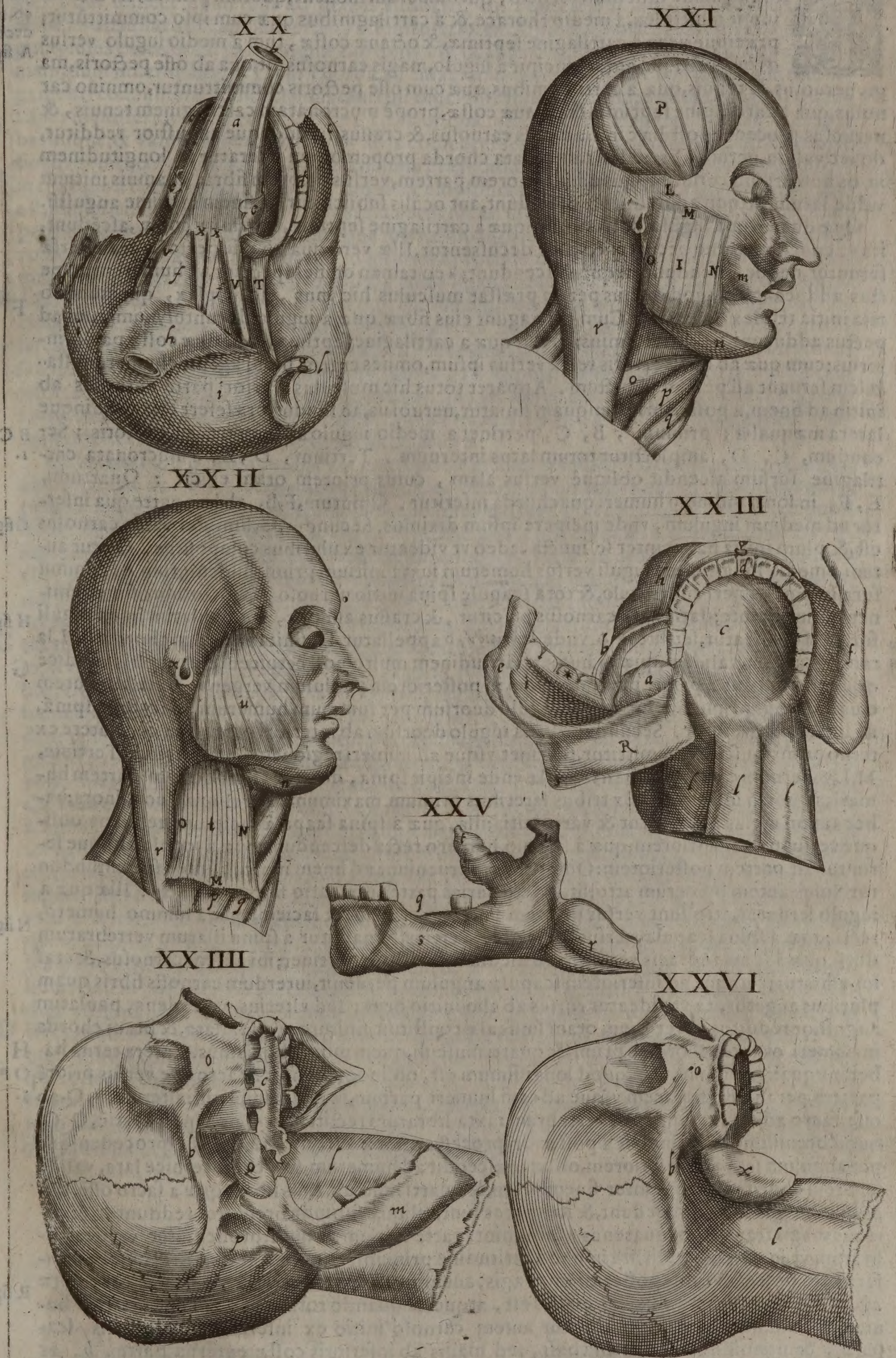
F

G

H

De

TABVLA XXXVIII

PRoximi nunc sunt musculi octo, qui humerum mouent, quorum primus, A, initium sumit multiplex, à medio thorace, & à cartilaginibus quæ cum ipso committũtur; præcipuè vero à cartilagine septimæ, & octauæ costæ, tum à medio iugulo versus os pectoris; qua autem incipit à iugulo, magis carnosus est, qua ab osse pectoris, magis neruosus, & tenuis, qua a cartilaginibus, quæ cum osse pectoris committuntur, omnino carnosus, qua a cartilagine septimæ, & octauæ costæ, propè mucronatam cartilaginem tenuis, & neruosus procedit: post hæc initia magis carnosus, & crassus, subindeque angustior redditur, donec valida, neruosa, breui, sed tamen lata chorda propemodum inferatur in longitudinem in os humeri sub ceruice ipsius ad interiorem partem, versus priorem fibræ, quamuis initium valde latum sit, non admodum se ostendunt, aut oculis subiiciũtur ob finem maxime angustũ. Ta. 39. 40. fig. decē. A fig. 1

Quæ ducuntur a iugulo, descendunt; quæ a cartilagine septimæ, & octauæ costæ, ascēdunt, ita vt cum sibi mutuo occurrunt, valde decussentur. Illæ verò quæ ab osse pectoris transuersæ feruntur, neque ascendunt, neque descendunt; a eo tamen omnes spectant, vt humerum ad pectus adducant; quod munus per se præstat musculus hic vnus, ac simplex, quamuis ob tria initia triplex videatur. Cum solæ agunt eius fibræ, quæ a iugulo ducuntur, humerum ad pectus adducunt, paulo sublimius; cũ illæ quæ a cartilagine septimæ, & octauæ costæ paulò inferius; cum quæ ab osse pectoris recta versus ipsum, omnes cutem simul agentes humerum stabilem seruant ad pectus adductum. Apparet totus hic musculus a priori parte carnosus ab initio ad finem, a posteriori priusquam finiatur, neruosus, ac liuidus, præsefert etiam quinque latera inæqualia; primum, B, C, pertinet a medio iugulo ad summum os pectoris; Secundum, C, D, amplectitur totum latus internum. Tertium, D, E, a mucronata cartilagine sursum ascendit obliquè versus alam, cuius priorem oram efficit: Quartum, E, F, in longitudinem humeri qua chorda inferitur. Quintum, F, B, ab hac parte qua infertur ad medium iugulum, vnde incipere ipsum diximus. Secundus, G, similiter valde carnosus est, & plura initia habet inter se iuncta, adeò vt videatur ex pluribus compositus. Oritur autem a media longitudine iuguli versus humerum iuxta initium primi musculi, tum ex commissura summi humeri cum iugulo, & tota scapulę spina initio neruoso prædictorum ossium eminentiis inhærente; statimque carnosus efficitur, & crassus assurgit, sed paulatim in trianguli formam coarctatur, seu literæ, Δ, vnde δελτοειδής b appellatur. Definit tandem in chordam, H, latam, neruosam, validam, quæ in humeri latitudinem multo post ceruicem eius capitis modicè oblique inseritur à priori parte deorsum in posteriorem paululum vergens. Ex tribus autem eius lateribus primum, I, L, a medio iugulo deorsum per summum humerum ad scapulæ spinã, ac basim progreditur. Secundum, L, I, a iugulo deorsum ab interiori parte, qua cum latere externo primi musculi committitur, pertinet vsque ad humeri regionem quà inseritur. Tertium, M, L, externum est, quod à basi scapulæ vnde incipit spina, ducitur vsque ad eam partem humeri, in quam inseritur. Ex tribus lateribus primum maximum est, reliqua duo minora; habet autem varias fibras, sicut & varia initia; illæ, quæ a spina scapulæ incipiunt; tendunt oblique versus partem priorem; quæ à summo humero rectà descendunt; quæ à iugulo oblique feruntur ad partem posteriorem: Omnes cum perueniunt ad finem musculi, inter se confunduntur. Solus autem humerum attollit, sed ad varias partes pro vario fibrarum ductu. Illæ quæ à iugulo feruntur, attollunt versus priorem partem ceruicis, & faciem, quæ à summo humero, rectà; quæ à spina scapulæ, versus posteriora. Tertius, N, nascitur à spina illarum vertebrarum dorsi, quæ à sexta thoracis vertebra ad medium sacri ossis pertinet; ibi autem carnosus, & crassus efficitur; cumque ad inferiorem scapulæ angulum peruenit, interdum carnosis fibris quam pluribus augetur, ita vt videatur rursus ab alio initio oriri; sed vlterius procedens, paulatim angustior redditus, exteriorem oram sinus alæ constituit, finiturq; valida, lata, & breui chorda in humeri os inter chordam primi, & quarti musculi, quem mox subijciemus. Latera terna habet inæqualia; primum, O, P, quod longissimum est, oblique ascendit à sacro osse versus priorē partem, per ilia & thoracem vsque ad eam humeri partem, in quam inseritur: alterum, P, Q, ab osse sacro ad sextam thoracis vertebram iuxta fibrarum rectitudinem pertinet; Tertiũ, Q, O, quod breuissimum est, incipit a posteriori processu octauæ vertebræ thoracis, procedensque per angulum scapulæ inferiorem, oblique ascendit ad humerum, sub cuius ceruice lata, valida ac breui chorda inferitur inter finem primi, & quarti musculi. Eius fibræ, quæ a sacro osse ducuntur, magis rectæ procedunt, & longiores sunt, reliquæ subinde breuiores redduntur, & eatenus magis transuersæ, quatenus a sublimiori parte initium sumunt; proficiscitur varietas fibrarum vt in aliis musculis, ita in hoc a latitudine principij: mouet autem brachium ad inferiorem partem versus posteriorem, magis, aut minus, prout superiores, vel inferiores fibræ agunt. Quartus, R, carnosus, & crassus est, atque aliquando rotundus, si cum cœteris humeri commissuræ conferatur: oritur autem carnoso initio ex inferiori angulo basis scapulæ, & nonnihil etiam ex ipsa basi, sed magis ab inferioris costæ externa parte, *b*, ac gibba, *a*, propè angulum basis; recedit deinde a scapula iuxta medium longitudinis inferioris

Margin notes: a Gal. li. de musc. diss. c. 18. — b Ga. 3. de anat. adm. cap. 3. — F — B C. fi. 1. — G fig. 1 — H fig. 3 — G — N fig. 3 — H — O P fi. 3. — R fig. 5

A inferioris costæ ipsius, & modicè sursum ascendit in priorem partem, dum perueniat ad os humeri, in quod valida, lata, ac breui chorda inseritur, eadem regione, qua primus, qui scilicet humerum ad pectus adducit, cui contrarium motum hic præstat, cum eundem attrahat ad scapulas versus partem inferiorem. S fig 5. Quintus, S, oritur carnosus ex basi scapulæ, cuius exteriorem partem, quæ sub spina est, occupat, dein angustior fit ad scapulæ formam, dum finiatur lata, ac breui chorda ad imaginem semicirculi in exteriorem partem ligamenti commissuræ humeri. Huius musculi officium est, humerum circumducere, & aliquantisper in posteriora conuertere. T fig. 8. Sextus, T, oritur, qua inferior costa scapulæ ceruicem attingit, breuisque, & valde carnosus à cunctis alijs euidenter separatur; definitque neruosus propè finem quinti, cui opem affert ad suum munus præstandum. V fig. 5 Septimus, V, valde carnosus est, incipitque à basi scapulæ, & sinum, qui inter eius spinam, & superiorem costam interiectus est, implet, cui validè illigatur; vt autem peruenit ad sublimiorem partem ceruicis scapulæ, pergit in partem anteriorem, transitque sub valido ligamento, summum humerum cum anchiroide processu scapulæ alligante, & in interiora procedens, lata, validaque chorda ad commissuram humeri cum scapula procedit, in cuius ligamentum inseritur. Est autem oblongus, B à superiori parte gibbus, ab inferiori repræsentat figuram illius sinus, in quo continetur. Officium eius est humerum versus posteriorem partem attrahere, & simul aliquantisper attollere. X fig. 7 Octauus, X, valde carnosus ex basi scapulæ carnosum initium sumit, & totum internum scapulæ sinum occupat, redditurque angustior, ad scapulæ formam, donec ad commissuram perueniat, in quam lata chorda ad semicirculi speciem inseritur. Inferius latus adeo septimo musculo inhæret, vt ex vtroque videatur confici vnus; sed propriè hic humerum attrahit versus posteriora, aliquantulum intorquens ad priora.

Ad horum musculorum sectionem aggredieris in hunc modum. Cute à thorace, scapulis, abdomine, ac dorso detracta, cadauer aut super scamnum collocabis, aut ex trabe suspendes, prout commodius iudicabis; deinde scalpello lineam duces à medio pectore vsque ad pubis os per membranam carnosam, & alteram rursus à pubis osse transuersam iuxta coxæ articulum ad spinam ossis sacri; tertiam vero à summo humero vsque ad dimidium longitudinis brachij; quibus lineis ductis hamulo membranam carnosam, aut vnguibus à thorace, abdomine, dorso, scapulis auelles, cauens ne adipem pro carne accipias rubore deceptus, quem cadauer resupinatum contrahit. Vbi membranam totam à corporis trunco, & à dimidio brachij detraxeris, C ad primum musculum accedes, qui brachium ad pectus adducit, cuius initium à iugulo, & osse pectoris resoluens, hamulis, vel digitis prehensum buxeo scalpello à subiectis partibus, vsque ad humerum separabis, & suo fini illigatum relinquens ad reliquos dein musculos humeri accedes, quos antequam seces, necesse est, illum auferas, qui ab occipitij osse procedens per totam ceruicem progreditur, & scapulæ spinæ, summo humero, ac proximæ parti iuguli illigatus mucrone suo pertinet ad spinam octauæ vertebræ thoracis, quem amouebis scalpello linea ducta in dorsi lōgitudinem, quæ dumtaxat ipsum musculum diuidat, & altera deinde iuxta occipitium, per quam musculi initium inde resoluatur, vbi incipit. Quod si buxeum scalpellum externis musculi lateribus subijcias, & sursum, deorsumq. agas, facile ipsum à subiectis separabis vsque ad finem, vt ad alterum musculum pergere possis, quo humerus attollitur, nempè ad secundum: huius itaque initium à spina scapulæ, à summo humero, & à medio iugulo scalpello diuidi debet, dum totus resoluatur vsque ad finem, vbi transuersus in humerum inseritur; inde pendentem hunc musculum diligenter examinabis; tum ad tertiū venies, quem in spinæ longitudinem, vnde incipit, diuides, & hamulo apprehēsum, aut digitis buxeo scalpello à subiectis musculis resolues, cauens ne ipsos laceres. Sequitur deinde quartus, qui humerum in posteriorem partem adducit, cuius initium ab inferiori costa scapulæ resoluendum est. Post hunc secabis illum, qui à scapulæ gibbo ad ligamentum commissuræ humeri pertinet, D quintum videlicet, & eum, qui humerum aliquantisper in posteriora conuertens, oritur qua inferior costa scapulæ ceruicem attingit, hoc est sextum: accedes deinde ad septimum, qui in cauo scapulæ inter superiorem costam, & spinam collocatus, similiter ad ligamentum fertur. Musculum verò qui internum scapulæ cauum occupans humerum circumagit, octauum videlicet, non licebit intueri priusquam scapulam à iugulo separaueris; tunc enim promptè se ostendet. Hæc de musculis humerum mouentibus.

NOTA-

 E

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, Qui Tabulæ XXXIX. & XL. figuris inſcripti viſuntur, declaratio.

OStendunt decem ſequentes figuræ humeri muſculos.

In I. & II. Figura.

A	Primus ex muſculis mouentibus humerum.
B	Primum latus primi muſculi prædicti.
C D	Secundum latus.
D E	Tertium latus.
E F	Quartum latus.
F B	Quintum latus.
G	Secundus muſculus humerum mouens.
H	Chorda ſecũdi muſculi humerum mouentis.
I	Primum latus ſecundi muſculi.
L	Secundum latus.
M L	Tertium latus.
a	Iugulum.
b	Abdominis muſculi.
c	Proceſſus ſecundi muſculi thoracem mouentis, qui in ſerræ ſpeciem committuntur cum ſimilibus proceſſibus abdominis muſculi oblique deſcendentis.
d	Anterior muſculus cubitum flectens.
e	Poſterior.
f	Alter ex muſculis tendentibus cubitum, qui ab inferiori ſcapulæ latere principium ducit.
g	Secundus muſculus humerum mouẽs inuerſus.
h	Primus eorundem.
i	Primus muſculus ex mouentibus ſcapulam.
l	Os pectoris excarne.
m	Abdomen.
n	Coſtæ.
o	Superius initium anterioris muſculi cubitum flectentis.
p	Inferius.
q	Alter ex muſculis cubitum tendentibus, qui ab inferiori ſcapulæ latere initium ducit.
r	Humeri os excarne.

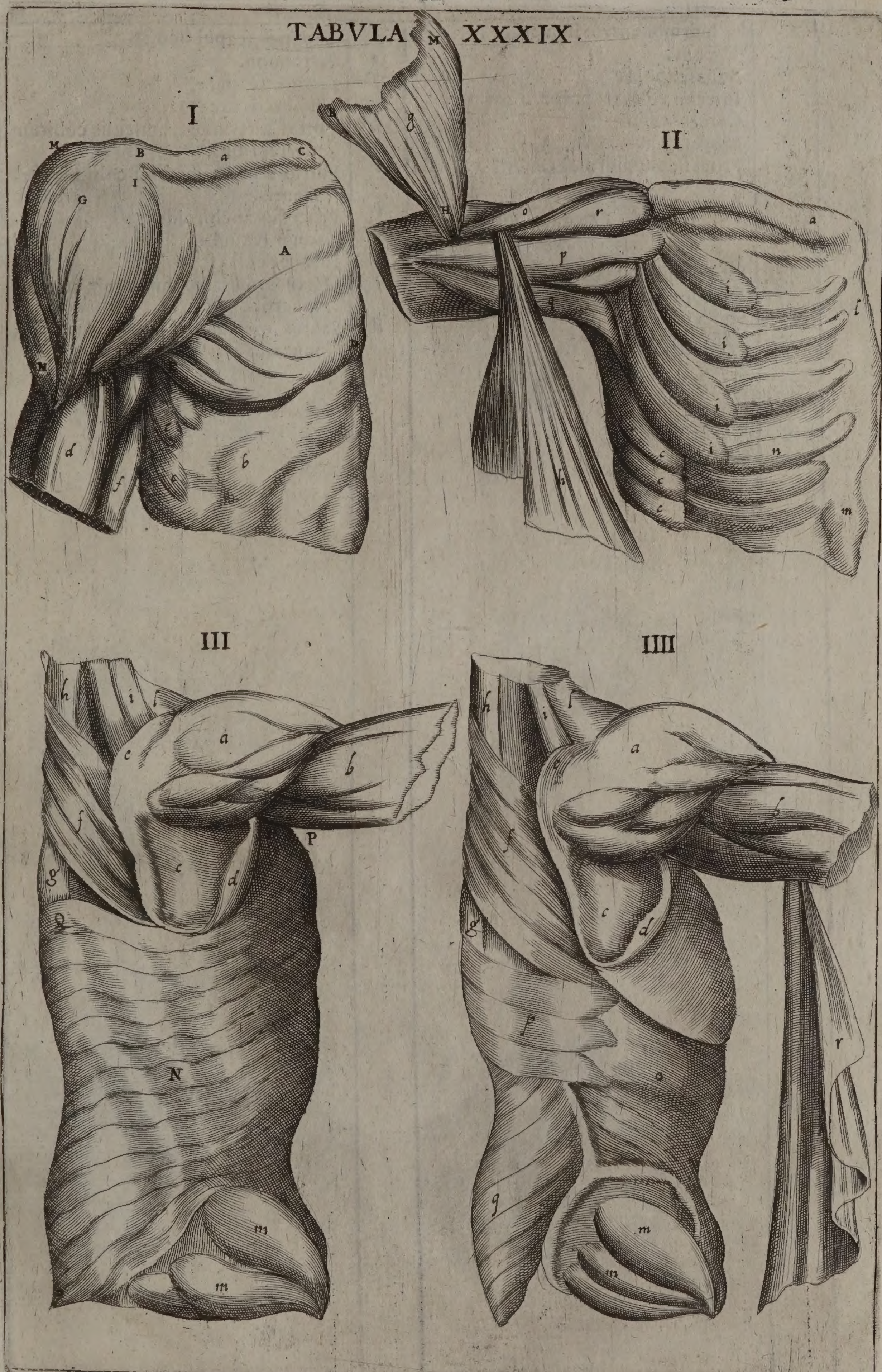
In III. & IV. Figura.

N	Tertius muſculus humerum mouens.
O P	Primum latus prædicti muſculi.
P Q	Secundum latus.
Q O	Tertium latus.
a	Secundus muſculus humerum mouens.
b	Portio muſculorum mouentium cubitum.
c	Quintus muſculus humerum mouens.
d	Quartus. F
e	Septimus.
f	Quartus ſcapulam mouens.
g	Octauus dorſum mouens.
h	Primus caput mouens.
i	Tertius ex ſcapulam mouentibus.
l	Iugulum.
m	Aliquot ex femur mouentibus muſculis.
o	Primus abdominis muſculus.
p	Quartus thoracem mouens.
r	Tertius muſculus humerum mouens inuerſus.

In V. VI. & VII. Figura. G

R	Quartus muſculus humerum mouens.
S	Quintus.
V	Septimus.
X	Octauus.
a	Spina ſcapulæ.
b	Portio muſculorum flectentium cubitum.
c	Os humeri excarne.
d	Iugulum.
e	Tertius muſculus ex mouentibus ſcapulam.
f	Muſculus, qui à ſcapula pertinet ad os hyoides.
g	Portio tertij muſculi thoracem mouentis. H
h	Coſtæ.
i	Portio ſecundi muſculi thoracem mouentis.
l	Quartus muſculus humerum mouens inuerſus.
m	Quintus muſculus ex mouentibus humerum inuerſus.
n	Septimus muſculus humerum mouẽs inuerſus.
o	Superior coſta ſcapulæ.
p	Sinus inter ſpinam, & ſuperiorem coſtam ſcapulæ ad ſeptimum muſcu-

TABVLA XXXIX.

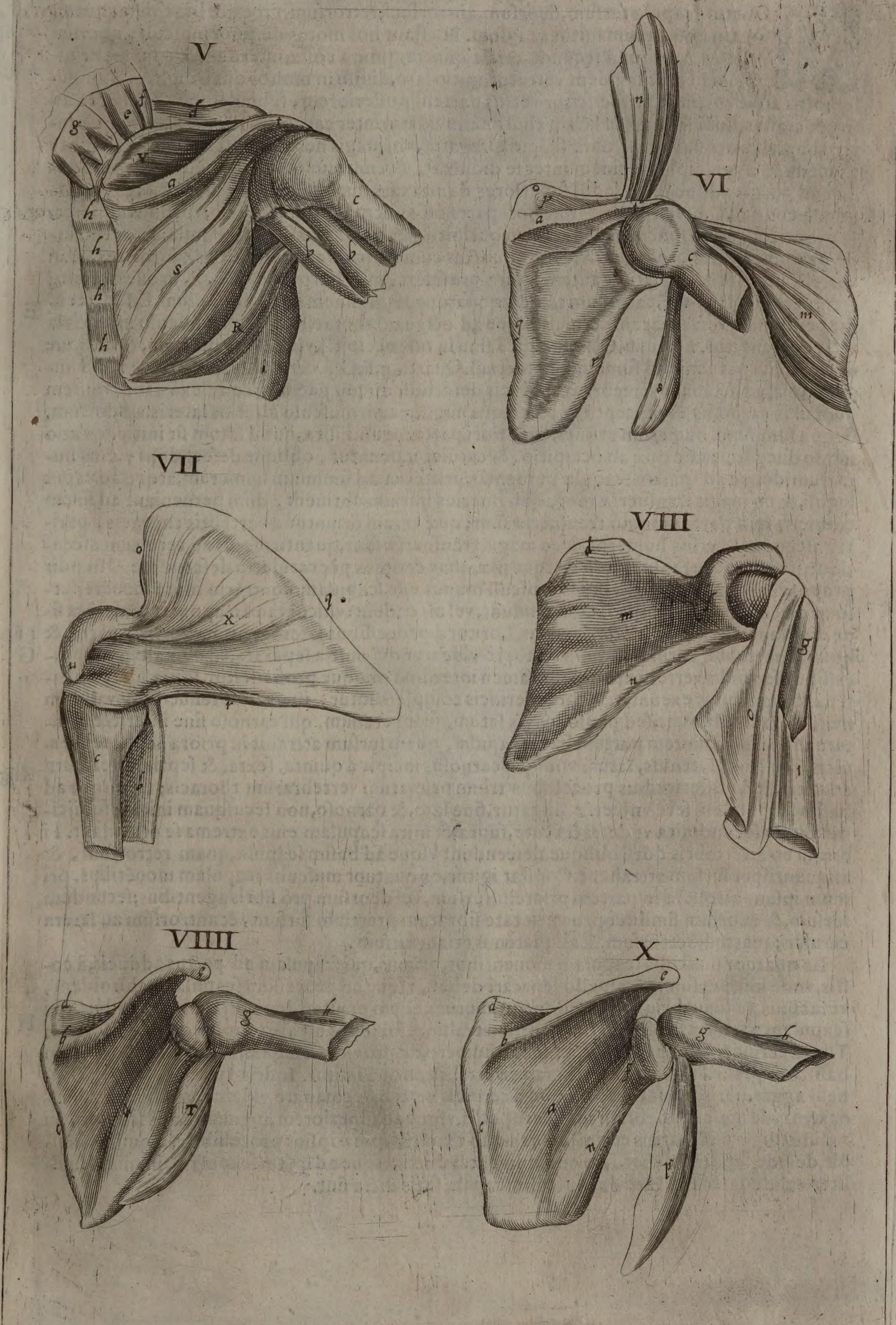
lum mouentem humerum excipiendum.

q	Basis scapulæ.
r	Inferior costa scapulæ.
s	Ceruix scapulæ.
t	Processus acromion.
u	Processus anchiroides.

In VIII. IX. & X. Figura.

T	Sextus musculus humerum mouens.
a	Dorsum scapulæ.
b	Spina scapulæ.
c	Basis scapulæ.
d	Superior scapulæ costa. E
e	Acromion.
f	Ceruix scapulæ.
g	Humeri os excarne.
h	Portio alterius ex musculis cubitum flectentibus.
i	Portio secundi musculi cubitum flectentis.
l	Processus anchiroides.
m	Cauum scapulæ.
n	Inferior costa scapulæ.
o	Octauus musculus humerum mouens inuersus.
p	Sextus musculus humerum mouens inuersus. E

TABVLA XL

De Musculis scapulæ. Cap. VI. E

MOuetur scapula sursum, deorsum, antrorsum, retrorsum, prout & brachium, quamquam non circumagitur vt ipsum. Præstant hos motus quatuor musculi, quorum primus, A, oritur à secunda, tertia, quarta, quinta costa, interdum & à sexta; priusquam in cartilaginem vertatur, initio lato, diuiso in multos quasi digitos, B, singulis costis adnexos; inde proficiscitur versus partem posteriorem, subindeq; angustior redditur, & crassus, dum finiatur in latam chordam, mediam inter carnosam, & neruosam; quæ interna parti processus anchiroidis scapulæ illigatur, vbi magis neruosa efficitur; eius vero fibræ procedunt à principio ad finem inter se diductæ, & cum omnes simul agunt, rectà scapulam ad pectus adducunt; sed si superiores dumtaxat, sursum magis, si inferiores, deorsum. Secundus, C, nascitur ab [a] inferiori parte ossis occipitij versus aurem; vbi sinus apparet, & propriè à medio spacio inter foramen occipitij, per quod exit spinæ medulla; & aurem: inde per posteriores processus descendit, iunctus cum musculo alterius lateris, vsq; ad octauam vertebram thoracis; quatuor autem latera præsefert, quorum primum, D, E, in osse occipitij transuersum est, tenue, carnosum tamen, æquatque latitudinem initij. Secundum, E, F, descendit per spinam vertebrarum ceruicis vsque ad octauam thoracis, vbi cum musculo alterius lateris coniungitur. Tertium, G, D, incipit à sinu in osse occipitij, vbi definit primum, & oblique descendens peruenit ad summum humerum. Quartum, F, G, à ceruice scapulæ, quæ apud iugulum est, ad octauam vertebram thoracis descendit aliquo pacto circumflexus; totus autem musculus carnosus est, excepta ea parte, qua iūgitur cum musculo alterius lateris, ad dorsum, & qua summum humerum attingit in latiori parte iuguli. Fibræ, quod latum sit initium, vario modo ducuntur; nam quæ ab occipitio, & ceruice nascuntur, oblique descendunt versus humerum, donec ad spinam scapulæ perueniāt; præterea ad summum humerum, atque ad caput iuguli, & eo magis transuersæ sunt, quo inferius initium obtinent, dum perueniant ad finem ceruicis, qua parte omninò transuersæ sunt; quæ autem oriuntur à vertebris thoracis, pariter ascendunt versus humeros, & eo magis transuersæ sunt, quanto magis ad ceruicem ascendunt, ita vt æquè transuersæ sint, atque illæ, quas diximus per ceruicem descendere. Ostendit propositus fibrarum ductus huius musculi munus esse scapulam contrario motu mouere, sursum scilicet, & deorsum, prout descendunt, vel ascendunt: vnicus tamen apparet musculus sine diuisione aliqua manifesta. Tertius, I, oritur à processibus laterum primæ, tertiæ, quartæ, & quintæ vertebræ ceruicis, adeò vt habere videatur duo initia separata, cū non alligetur processibus secundæ vertebræ, à quibus tamen interdum quoque proficiscitur. Initia hęc cum inter alios musculos exeunt, vertebras ceruicis complectuntur, iunctaque tenuem, & validum musculum constituunt, sed paulò magis latum, quam crassum, qui carnoso fine inseritur in internam, ac sublimiorem partem basis scapulæ, quam sursum attrahit in priora ad latera ceruicis. Quartus, H, tenuis, latus, vndique carnosus incipit à quinta, sexta, & septima vertebra ceruicis, & à posterioribus processibus trium primarum vertebrarum thoracis; ferturque ad basim scapulæ, cui ferè vniuersæ illigatur, fine lato, & carnoso, non secusquam initio; subijcitur autem secundo, ita vt detracta cute, supra, & infra scapulam eius extrema se ostendant. Fibræ in eo à vertebris dorsi oblique descendunt vsque ad basim scapulæ, quam retrorsum, & aliquantisper sursum attrahunt. Constat igitur, ex quatuor musculis scapulam mouētibus, primum ipsam attollere in partem priorem, sursum, vel deorsum pro fibris agentibus; secundum sursum, & deorsum similiter pro varietate fibrarum; tertium sursum, & antrorsum ad latera ceruicis; quartum retrorsum, & aliquatenus etiam sursum.

Tab. 41. 42. fig. sex. A fig. 1

a Gal. li. de musc. diss. c. 7.

C fig. 3

E

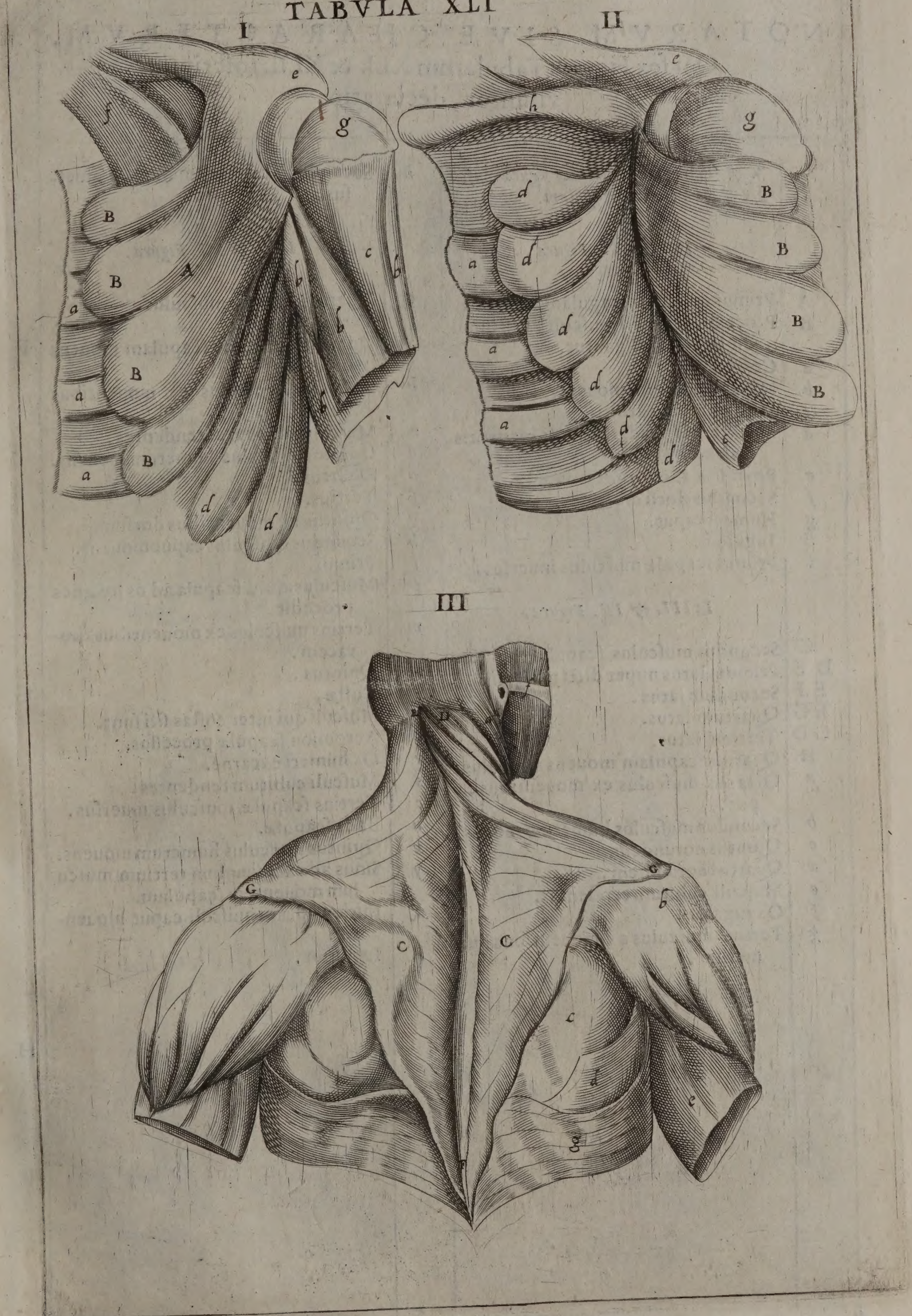
I fig. 5. G

H fig. 4

Ex quatuor musculis scapulam mouentibus, primus, qui scapulam ad pectus adducit, à costis, vnde initium sumit, scalpello separari debet, vsque ad processum scapulæ anchiroidem, vt facilius ad suum principium adductus, motum, quem præstat, demonstret. Secundus, qui scapulam partim attollit, partim deorsum trahit, resoluēdus est ab occipitii osse, vnde oritur; Tum à ceruice, à spina scapulæ, à summo humero, ac proximè à iugulo, & scapulæ gibbo, cum basi, & tandem à spina octauæ thoracis vertebræ, in quā finitur. Inde ad tertii musculi sectionem aggredieris, cuius initium, quod à ceruicis vertebris emanare videtur, transuersim incides, vt inde musculum totum resoluere possis, vsque ad superiorem angulum basis scapulæ, cui validè illigatur. Quartus etiam musculus ab externis spinæ ipsius processibus, à quibus incipit, deinde separari debet, sectione diligenter ducta, vsque ad ipsam scapulam, in quam similiter validè inseritur. Hæc de musculis scapulæ satis dicta sint. H

NOTA-

TABVLA XLI

E

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, Qui sex Figuris Tabularum XLI. & XLII. inscripti visuntur, declaratio.

MOnstrant sex sequentes figuræ musculos mouentes scapulam.

In I. & II. Figura.

A Primus musculus scapulam mouens.
B Processus prædicti musculi, qui quasi digiti costis illigantur.
a Costæ.
b Musculi cubitum mouentes.
c Os humeri excarne.
d Processus secundi musculi mouentis thoracem.
e Processus anchiroides scapulæ.
f Secundus dorsi musculus.
g Humeri caput.
h Iugulum.
i Primus scapulæ musculus inuersus.

In III. & IV. Figura.

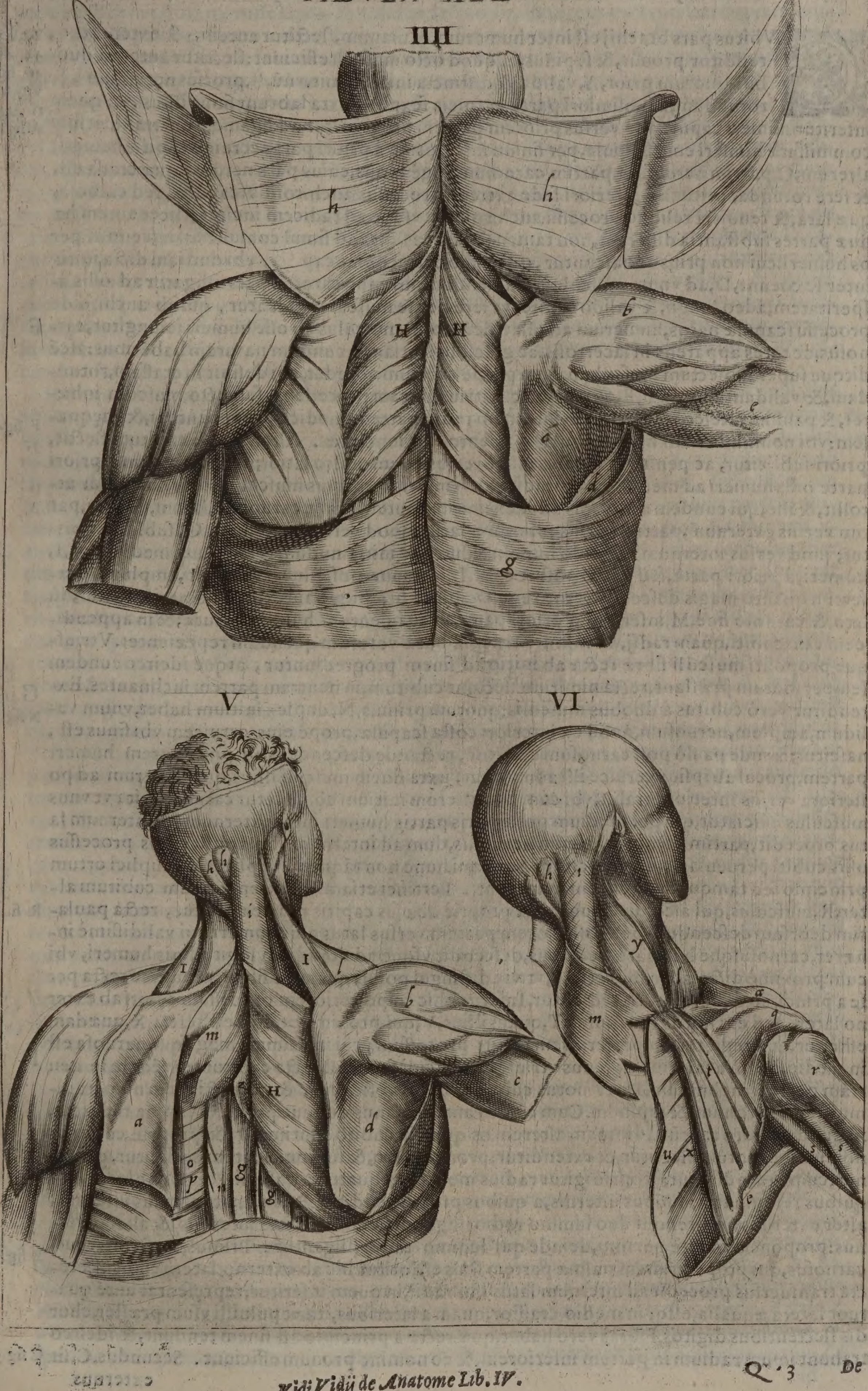
C Secundus musculus scapulam moués.
D E Primum latus nuper dicti musculi.
E F Secundum latus.
E G Quartum latus.
G D Tertium latus.
H Quartus scapulam mouens musculus.
a Octauus musculus ex mouentibus caput.
b Secundus musculus humerum moués,
c Quintus eorundem.
d Quartus eorumdem.
e Musculi cubitum tendentes.
f Os iugale.
g Tertius musculus ex mouentibus humerum.
h Secundus scapulæ musculus inuersus.

In V. & VI. Figura.

H Quartus scapulæ musculus.
I Tertius.
a Quartus musculus scapulam mouens inuersus. F
b Secundus musculus ex mouentibus humerum.
c Musculi cubitum extendentes.
d Quintus musculus humerum mouens.
e Quartus.
f Tertius.
g Quintus ex mouentibus dorsum.
h Secundus musculus caput mouens.
i Primus.
l Musculus, qui à scapula ad os hyoides procedit.
m Tertius musculus ex mouentibus thoracem.
n Quintus.
o Costæ. G
p Musculi qui inter costas siti sunt.
q Acromion scapulæ processus.
r Os humeri excarne.
s Musculi cubitum tendentes.
t Tertius scapulæ musculus inuersus.
u Basis scapulæ.
x Quintus musculus humerum mouens.
y Sinus ad excipiendum tertium musculum mouentem scapulam.
z Initium primi musculi caput mouentis.
& Iugulum.

H

TABVLA XLII

 E

De muſculis mouentibus cubitum, & manum. *Cap. VII.*

a Ga. li. de oſſib. c. 17. & lib. 1. de anat. adm. c. 10.

CVbitus pars brachij eſt inter humerum, & manum, flectitur autem, a & extenditur, Ta. 43. 44. 45.
redditur pronus, & ſupinus, id quod octo muſculi efficiunt: flectitur autem à duo- 46. fig.
bus, quorum prior, A, valida, & diſtincta initia ſumit, vnũ, B, prorſus neruoſum, & vigin-
rotundum, à ſublimiori parte ceruicis ſcapulę iuxta labrum ſinus illius, in quem ti ſex:
inſeritur humeri caput; inde verſus priorem partem progreditur ad ligamentum tranſuerſum A fig. 1
commiſſuræ humeri cum ſcapula, per ſinum inſculptum à priori parte ceruicis capitis humeri;
alterum, C, partim neruoſum, partim carnoſum, lõgè latius, cuius pars neruoſa, quæ craſſa eſt,
& ferè rotunda, oritur ab interiori ſede extremi proceſſus anchiroidis ſcapulæ, ſed carnoſa,
quæ lata, & tenuis, à reliquo proceſſu anchiroidem vſque ad radicem incipit; licet autem hæ
duæ partes ſubſtantia differant, non tamen ſeparatæ ſunt, ſed ſimul coniunctæ deſcendũt per
os humeri, cui non prius adnaſcuntur, quam ſub ceruice eius capitis, vbi duo iam dicta initia
inter ſe coeunt, D, ad vnum muſculum efficiendum; ibi enim carnoſa pars illigatur ad oſſis a-
ſperitatem, adeo longo, & valido capite, vt ferè per ſe muſculus videatur, qui ab anchiroide
proceſſu ſcapulæ natus, humerum attollat; dein totus muſculus ab oſſe humeri ſeiungitur, car- F
noſus, ac teres apparens in lacertoſis, ac gracilibus, etiam ſecundum naturam habẽtibus: aſcẽ
ditque ſuper ſubiectum muſculum, dum propè cubitum accedat, vbi definit in craſſam, rotun-
dam, & validam chordam, E, quæ ſupra cubiti iuncturam procedens, ſubiecto muſculo inhæ-
ret, & paulum lateſcens inſeritur in internam radij partem modicè prominentem, & inęqua- F fig. 2
lem: vbi nonnihil etiam nectitur cum ligamento eius iuncturæ. Alter, F, qui cubitum flectit, 3.
priori ſubijcitur, ac penitus carnoſus eſt, & verſus finem multo latior; naſcitur autem a priori
parte oſſis humeri ad medium longitudinis, vbi inſeritur primus muſculus, qui humerum at-
tollit, & ille, qui eundem ad pectus adducit: initium autem ſumit carnoſum, latum, duplex, par
tim verſus externum, partim verſus internum latus; quod verſus externum, G, ſublimius ori-
tur; quod verſus internum, H, paulo humilius; duo hæc initia nudum relinquunt medium os, I,
humeri, à priori parte, ſed paulo poſt coeunt, L, in vnum muſculum carnoſum, amplum, præ-
ſertim quanto magis deſcendit; tanto enim validior fit; vbique autem oſſi humeri illigatur, dũ
lato, & carnoſo fine, M, inſeratur à priori parte in ligamentum huius iuncturæ, & in appendi-
cem tam cubiti, quam radij, nonnihil vltra ipſam, ita vt torum quendam repræſentet. Vtriuſ-
que propoſiti muſculi fibræ rectæ ab initio ad finem progrediuntur, atque idcirco eundem
ſemper motum præſtant, recta nimirum flectunt cubitum, in neutram partem inclinantes. Ex- G
tenditur verò cubitus à duobus muſculis; quorum primus, N, duplex initium habet, vnum va- N fig. 5
lidum, amplum, neruoſum, quod ex interiori coſta ſcapulæ, propè eius ceruicem vbi ſinus eſt,
naſcitur; & inde paulò poſt carnoſum efficitur, rectaque deſcendens ad poſteriorem humeri
partem, procul ab ipſius ceruice illi adnaſcitur, iuxta finem muſculi illius, qui humerum ad po
ſteriora verſus interiora trahit, vbi cum hoc alterum initium cõmiſcetur carnoſum, ita vt vnus
muſculus efficiatur, qui per medium poſterioris partis humeri inter externum, & internum la
tus procedit, partim carnoſus, partim neruoſus, dum ad internum latus poſterioris proceſſus
oſſis cubiti perueniat, cui adnaſcitur. Sunt qui hunc non tãquam ſimplicem, à duplici ortum
principio ſed tamquam duplicem numerent. Pertinet etiam ad extendendum cubitum al-
ter, R, muſculus, qui à ceruice humeri, & propriè ab eius capitis radice naſcitur, recta paula- R fi. 5
tim deorſum deſcendens per poſteriorem pattem verſus latus oſſis humeri, cui validiſſimè in-
hæret, carnoſuſque hac parte redditus, deſcendit vſque ad dimidium lõgitudinis humeri, vbi
cum proximè dicto adeo miſcetur, S, vt vix diſtingui poſſit, quamnis fibræ vtriuſque recta per
ſe a principio ad finem progrediantur. Inſeritur hic in poſteriorem proceſſum cubiti ab exter
no latere, ſed ex chorda tam huius, T, quam illius, V, qui proximè poſitus eſt, tertia, X, quædam
efficitur, quæ tegit totum poſteriorem cubiti proceſſum, cui innitimur; magiſque neruoſa eſt H
in medio, quam a lateribus. Munus vtriuſque muſculi ſimul eſt recta cubitum extẽdere in neu
tram partem inclinatum. Inter motus cubiti, non ſolum flexum, & porrectionem numeraui-
mus, ſed & pronum, & ſupinum. Cum cubito autem manus quoque prona, & ſupina redditur,
id quod fit moto tantũ radio: nam alterum os quod in cubito continetur, & propriè cubiti os
nominatur, tantum flectitur, & extenditur; pronum vero, & ſupinum eatenus efficitur, quate-
nus; cum radio ducitur; propriè igitur radius mouetur a quatuor muſculis, duobus externis, a
quibus reſupinatur; duobus internis, a quibus pronus redditur. Ex iis quatuor, vnus internus,
alter externus imo, reliqui duo ſummo radio illigantur, unus ſimiliter internus, & alter exter-
nus: proponemus ante qui imo, deinde qui ſummo radio illigantur. Primus, B, ſit internus, B fig. 7
carnoſus, qui propè primam palmæ partem ſitus eſt; oritur hic ab externo latere cubiti, & re-
cta tranſuerſus procedit ad internum latus imi radii, in quem inſeritur; reprę́ſentat autẽ qua-
tuor latera æqualia, eſtq; in medio craſſior, quam a lateribus, ita vt puluilli vſum præſtet, chor
dis flectentibus digitos. Fibras vero habet, quæ rectæ a principio ad finem tendunt, & idcirco
trahunt imum radium in partem inferiorem, & eo nomine pronum efficiunt. Secundus, C, ſit C fig. 9

externus

A externus imo radio similiter illigatus, à priori situ, figura, & magnitudine differens; sumit enim initium latius, & carnosum ab externo latere ossis humeri, post medium longitudinis versus cubiti iuncturam, vnde latus, & validus descendit, inhærens externo lateri quarti musculi primam palmæ partem extendentis; de quo suo loco tractabimus, sed cum peruenit ad
d fig.9 imum radij in chordam, d, latam membranæ modo degenerat, quæ illigatur superiori parti appendicis imi radij, vergens aliquantisper in partem internam; trahit hic musculus inferiorem partem imi radij, in partem externam; & eatenus resupinat. Sequuntur nunc alij duo
A fig.7 musculi, vnus internus, alter externus, summo radio illigati. Internus, A, à radice incipit interni tuberculi ossis humeri, & ab interno latere ossis cubiti; ibique cum radio coniungitur valido, & carnoso capite; dein oblique per internum latus radij tendit, cui paulò ante medium longitudinis illigatur fine similiter carnoso, à quo aliud caput nascitur neruosum, quod pergit versus medium longitudinis radij, cui ab externo latere illigatur, vbi asperitas est, ea de
D fig.9 causa effecta; hic musculus radium in interiora trahens pronum efficit. Alter musculus, D, superior figuram, & situm retinet nunc proposito non dissimilem; incipit autem ab externa parte ligamenti circumdantis iuncturam cubiti, tum ab externo tuberculo humeri, & partim etiam à posteriori cubiti processu; inde ascendit versus priorem partem, dum in radium inse-
B ratur propè locum, vbi definit chorda tertij musculi, quamquam chorda huius minus neruosa sit, & lata; contrahens autem superiorem radij partem, oblique in exteriora ipsum resupinat. Sed satis de musculis cubiti, pergamus ad manum.

Manus tribus partibus continetur; [a]prima palmæ parte, palma, & digitis; quarum musculos enarraturi, à quatuor illis incipiemus, qui ad primam palmæ partem potissimum pertinent; licet in palma quoque inserantur; Mouetur prima palmæ pars, & cum ipsa tota manus duplici motu; siquidem curuatur, & porrigitur; nam motus pronus, & supinus, vt ante dictum est, ab illis musculis efficitur, qui radium conuertunt, cum quo non modò cubitus, sed tota etiam manus resupinatur, & prona redditur. Ergo ex quatuor musculis primam palmæ partem mouentibus, duo interni sunt, à quibus curuatur; duo externi, à quibus porrigitur. Ex internis, v- a G. l. de vs. lib. c. 18. & 19.
E fig.11 nus, E, ab interiori tuberculo ossis humeri propè cubitum initium sumit partim carnosum, partim neruosum; descenditque per internum latus ossis cubiti, usque ad dimidium ferè illius partis quà innitimur, cum scribimus, eique superne illigatur, versus cubiti iuncturam; infernè verò paulò ante primam palmæ partem degenerat in chordam validam, aliquantisper rotundam; progreditur hæc iuncta cum nonnullis fibris carnosis, vsque ad primam palmæ partem,
C vbi neruosa penitus effecta, quarto eius ossi arctè illigatur, neque transit sub transuerso liga-
F fig.11 mento, sed tantum communi membrana omnium musculorum inuoluitur. Alter, F, internus nascitur similiter ab interno tuberculo ossis humeri propè cubitum, non longè à proximè posito, inde procedit aliquantulum transuersus iuxta latus superius primi musculi, à quo digitos flecti ostendemus, cui maxima ex parte subijcitur radio inhærens; & priusquam ad primam palmæ partem perueniat, vertitur in chordam rotundam, quæ ibi non definit; sed transuerso tantum ligamento astricta vltra ipsam progrediens per internam partem inseritur ad radicem illius ossis palmæ, quod è regione indicis situm est; id quod euidenter deprehendes, si detrahas musculum abducentem pollicem digitum ab indice, & duos, qui flectunt primum arti-
G fig. 14. culum pollicis. Reliqui duo musculi siti sunt in parte externa; quorum vnus, G, oritur à radice externi tuberculi imi humeri apud initium illius musculi, quem dicemus extendere paruum digitum; à cuius etiam posteriori processu aliquid assumit; tum descendit ad inferiorem partem exterioris regionis cubiti inter musculum flectentem primam palmæ partem, & illum, qui extendit paruum digitum, dum propè primam palmæ partem accedat, vbi degenerat in chordam rotundam, quæ sub transuerso ligamento transit per sinum appendicis cubiti, iuxta latus
D processus stiloidis; H, inde super primam palmæ partem progreditur, paulatim latescens,
I fig. 14 dum illigetur illi ossi palmæ, quod ad paruum digitum spectat. Alter, I, initio latiore oritur ab osse humeri circa externum tuberculum, vbi acuta linea assurgit, non longè à cubito; inde carnosus efficitur, proceditque per radium vsque ad dimidium longitudinis, quo cum peruenit,
L fig.15 in ualidam chordam, L, degenerat, quæ statim partitur in duas ferè rotundas, magis tamen latas, quam crassas: descendunt ambæ per radium paululum inter se recedentes vsque ad appendicem, & per sinum in ea insculptum sub ligamentum transeunt, magis inter se diductæ, dum in ossa palmæ finiantur; una, M, in id quod ad indicem, altera, N, in id quod ad medium digitum spectat. Externi igitur primam palmæ partem, cum reliqua manu pariter extendũt, interni flectunt, si simul ambo agant, sed si alter dumtaxat, eandem in suum latus inclinat.

Sed vt ad palmam veniamus, mouetur hæc quoque cum in parte interna contrahitur,
P fig.11 à membrana tenui, neruosa, in quam degenerat chorda illius musculi, P, qui rotundo, & neruoso initio oritur ab interno tuberculo ossis humeri propè cubitum; & statim carnosus, & crassus euadens progreditur vsque ad dimidium longitudinis cubiti, vbi iterum extenuatur, definitque in chordam tenuem, quæ paulatim latescit vsque ad palmã, per quam totam fertur, excepta prominentiori parte, quæ maximo & quæ minimo digito respondet, dum perueniat ad radices digitorũ, vbi finitur in internum latus cuiusque eorum, ζ, il-
lud

lud tamen interdum euenit,vt pro ſimplici oriatur duplex hic muſculus,atque ab eodem initio; vnus tamen in chordam latam definit,quam diximus,alter vero in ligamentum illud,quod tranſuerſum in prima palmæ parte reperitur.At in quibus hominibus non inuenitur hic muſculus,qui latam membranam efficiat,naſcitur ea vel à chordis duorum muſculorum flectentium primam palmæ pártem,quæ iunctæ lateſcunt,priuſquam ad ipſam perueniant;vel à trāſuerſo ligamento interno primæ palmæ partis;effinxit autem ipſam natura,non vt palma ſine pilis ſeruaretur,aut acriorem ſenſum retineret, ſicut nonnullis [a] placuit:nam e regione pollicis,& minimi digiti,& ad latera digitorum vbi ea non eſt,non propterea naſcuntur pili, aut deſideratur ſenſus acris,ſed ad aſtringendam internam palmam,vt melius quæ volumus,comprehendamus. Ad externum latus huius membranæ inſeritur caro quædam quadrata, quā aliqui [b] pro vno muſculo accipiunt,quamuis & pro duobus,& interdum etiam pro tribus accipi poſſit,breuibus tamen,atque exilibus:oritur autem à membrana carnoſa tegente eam ſedem vbi collocatum eſt octauum ex illis oſſibus,quibus cōtinetur prima palmæ pars,iuxta eum muſculum,qui paruum digitum ab alijs ſeparat.Credunt aliqui [c] eius munus eſſe membranam extendere cum palmam aperimus;quamuis alij [d] magis ad trahendum pertinere ipſam exiſtiment. Alia verò ſubſtantia,quæ ſub cute,& ſuper propoſitam membranam iacet, vbi ea ſita eſt,in palma interna tota ad radices digitorum,non omnino carnis materiam retinet,quemadmodum muſculus;ſed alba eſt,modo cerebri,aut adipis neruoſæ.Continet in ſe multa capita neruorum,& quaſdam venas,ita vt media reddatur inter carnem,& adipem duriorem : præbet autem vſum puluilli neruis,per quos interna manus acri ſenſu prædita eſt; prohibet etiam ne chordæ,quæ digitos flectunt comprimantur,ictu palmæ valido:æquat & ſuperficiem , implens oſſium inanitatem,quod efficit,vt quæ volumus,facilius manu attingamus.

E F

a Gal. li. 2. de vſu pa. c. 6. & Veſalius li. 2. c. 41.
b Falopi⁹ in li. anat. obſeruat. & Valuerda lib 2. c. 27.
c Valuerda li. 2 c. 27.
d Falopi⁹ li. obſeru. anat.

Tertia pars manus pertinet ad digitos,qui tenduntur,curuantur,& in latera vertūtur;quos motus præſtant in vniuerſum muſculi viginti & nouem;horum primus, Q, rotundus eſt,& magno initio aliquantulum neruoſo oritur ab interiori parte interni tuberculi oſſis humeri ; ſub origine illius muſculi,quem diximus membranam palmæ producere;tum duorum muſculorū flectentium totam manum,& ſuperioris ex illis duobus,qui radium pronum efficiunt ; poſtea deſcendit,lateſcens verſus medium radij,& cubiti,nonnihil vtriq; inhærens;inde vlterius procedens,fit ex toto carnoſus,ac rotundus propè primam palmæ partem , ad quam priuſquam perueniat,diuiditur in quatuor partes carnoſas,quarum quælibet extenuatur,& neruoſa redditur,dum vertatur in chordam rotundam.Inuoluuntur omnes quatuor ſimul membrana lubrica,tranſeuntque per interiorem regionem primæ palmæ partis,ſub ligamentum tranſuerſum;quod vbi exceſſerunt,progrediuntur,dum perueniant ad ſecunda oſſa digitorum,in quæ latiores,& tenuiores effectæ inſeruntur,minores quidem in minora,maiores in maiora ; chordarum enim magnitudo oſſium magnitudini reſpondet;ſed dum tranſeunt per primum os digitorum,ſubiiciuntur ligamento tranſuerſo,quaſi fornici,quod pertinet ab vno latere oſſis ad alterum,vt tutiores ſint;ſub ipſis etiam tranſeunt chordæ illius muſculi, quem mox ſubiiciemus;ibi autem nulla parte inhærent,ſed ſolutę tantum prohibentur in latera conuerti.Verum antequam ad ſecundum os digitorum perueniant, ſingulæ ſinduntur, vt ſua rima aditum faciant chordæ muſculi ad quem accedimus, illud ante adiicientes, quod munus iam dictarum chordarum eſt flectere ſecundum os quatuor digitorum recta verſus primam palmæ partem, vbi illæ inter ſe iunguntur.Secundus, S, primo ſubiicitur;eius initii exigua pars proficiſcitur ab interno oſſe humeri,ſub origine primi,reliqua vniuerſa oritur a radice prioris proceſſus cubiti,per quem coniungitur cum oſſe humeri;ab eiuſmodi autem initio profectus ex toto carnoſus,& rotundus efficitur, perinde ac primus, pergitque vſque ad dimidiam longitudinem inter iuncturam cubiti cum humero,& manum:atque in itinere arctè ibi cum cubito nectitur: unde oritur neruoſa illa membrana,quæ medium ſpacium inter radium,& cubitum complet; poſt hęc vlterius verſus manum tendens,aliquanto anguſtior,perinde ac primus diuiditur,T, in quatuor partes carnoſas;quæ priuſquam ad primam palmæ partem pertineant,degenerāt in quatuor chordas neruoſas,eo craſſiores chordis primi muſculi,quo hic eſt craſſior illo ; inuoluuntur autem mēbrana valde lubrica,humida,rubra,magis quam aliæ membranæ;ſubiectęque chordis primæ palmæ partis ſub tranſuerſum ligamentum tranſeunt ; tum veluti chordæ primi æqualiter inter ſe diducuntur , rotundæque , & chordis primi ęqualiter ſubiectæ ſingulæ feruntur ad digitum,ad quem ſpectant;alligantur autem per totum primum os cum chordis primi,ſed cum perueniunt ad ſecundum,exeunt per rimas,quas in illis eſſe declarauimus,& ſub ligamento tegente partem internam nullo pacto illigatæ , pergunt ad tertium os in quod inſeruntur. Munus huius muſculi eſt flectere tertium articulum quatuor digitorum. Tertius,V,muſculus valde diſtinctus eſt à ſecundo,chordamque habet inuolutam alia membrana;quamuis a quibuſdam exiſtimetur tertius,pars ſecundi,cui quinque chordas tribuunt ; oritur hic initio carnoſo,& rotūdo ab oſſe cubiti propè ſinum,in quo caput radii recipit; dein per radium in longitudinem progreditur, à quo vbique aliquod initium aſſumit; ſed præſertim à neruoſo ligamento, quod implet ſpacium inter cubitum , & radium, atque hoc pacto progreditur ſuper ſublimius latus ſecundi muſculi,cui nullibi illigatur,præterquam ad cubiti

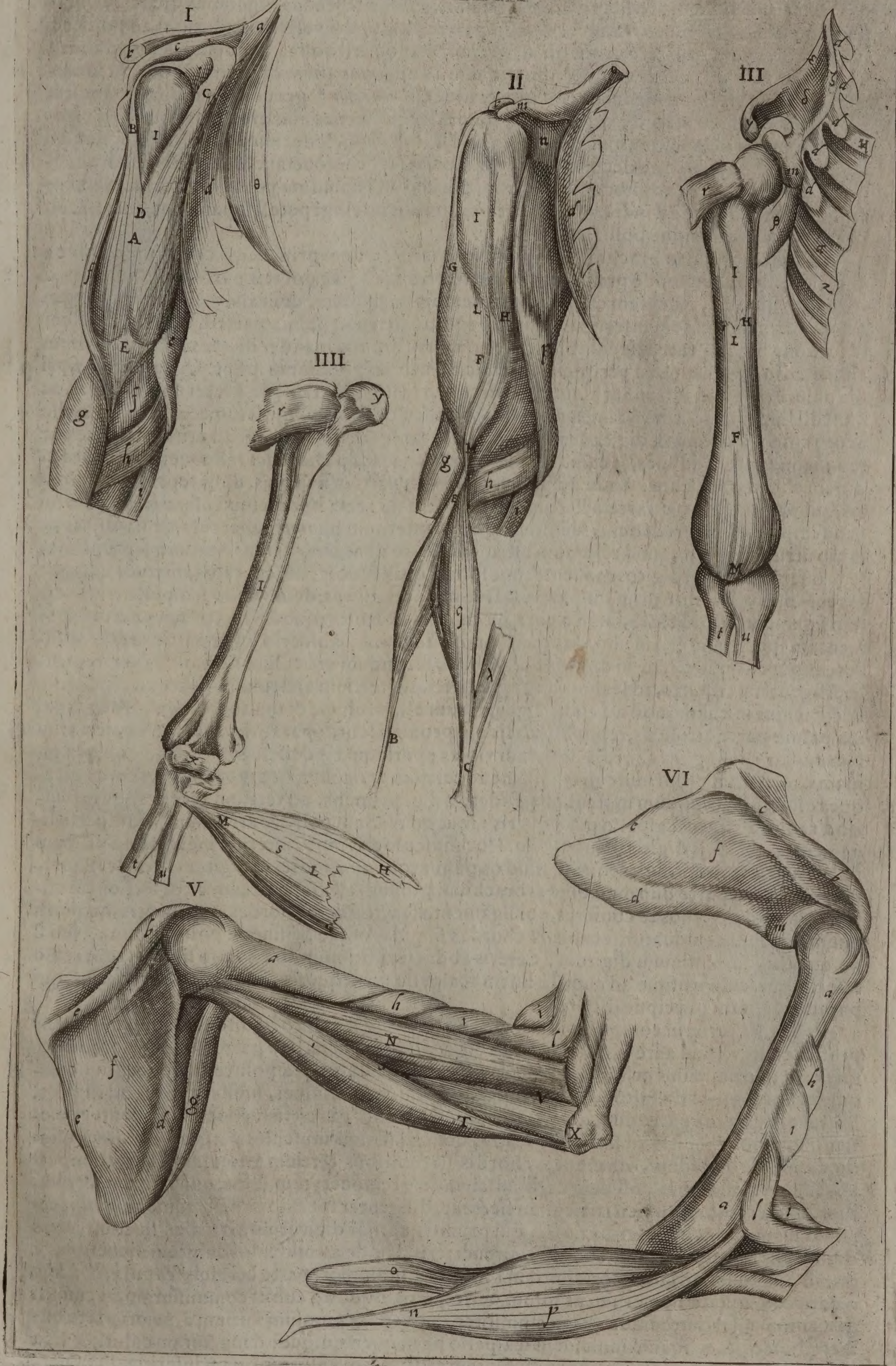
Q fi. 17 — G — S fig. 18 — H — V fi. 18

iunctu-

A iuncturam:at vbi ad primam palmæ partem peruenit,in chordam rotundam degenerat, pro-
pria membrana lubrica inuolutam; transit hæc per internam regionem primæ palmæ partis
sub transuerso ligamento, & per sinum ossis, quod in prima palmæ parte spectat ad radicem
pollicis,ad quem conuertitur,abditaque fertur inter chordam flectētem primum os pollicis,
& illam quæ flectit secundum;sub cuius ligamentum permeat ad tertium, cum quo aliquantu
lum latescens valde nectitur.Flectit propositus musculus tertium pollicis articulum. Ex trib.
X fi. 19 igitur musculis proximè dictis,primus flectit secundum articulum quatuor digitorum;secun-
dus tertium articulum eorundem;sed tertius tertium pollicis.Quartus,X,quintus, sextus, se-
ptimus tenues, & carnosi inhærent quatuor chordis singuli singulis secundi musculi, quem
flectere diximus tertium quatuor digitorum articulum; nascuntur autem non ab osse, vt alij
musculi ferè omnes,sed à membrana prædictas chordas inuoluente; dum sub transuersum li-
gamētū per sinum internum primę palmæ partis transeant.Procedunt deinde singuli inhæren
tes interno lateri harum chordarum,donec ad medium primi ossis illius digiti ad quem per-
tinēt,illigentur posterioribus chordis extendentibus digitos.Munus eorum est quatuor digi-
B tos leuiter ad pollicem adducere;quandoquidem nectuntur cum ligamento sito a latere pri-
mi articuli;sed præstantius eorum officium consistit in extendendo secundo, & tertio articu-
lo,nam cum supra primum inserantur,non possunt ipsum extendere,sed potius flecteretur.
A fi.20 Octauus,A,lato initio,& aliquantisper intorto incipit ab eo osse palmæ,quod est è regione me
dii digiti paulo infra eius capitulum,quod recipitur in sinu primi ossis eiusdem medij digiti;
deinde infra ascendit carnosus,atque angustus;donec per chordam membranæ similem inse-
ratur in internum latus secundi ossis pollicis. Nonus,B,post hunc oritur versus primam pal-
B fi.20 mæ partem initio tenui,lato,neruoso,ab eodem osse palmæ spectante ad medium digitum, à
quo primus.Sed aliquid etiam assumit ab eo osse palmæ,quod spectat ad digitum medio pro-
ximum versus minimum,tum crassior redditus fertur ad mediam partem internam secundi os
sis pollicis.Decimus,C,post nonum magis adhuc versus primam palmę partem similiter initio
lato incipit à radice illius ossis,cui in palma nectitur digitus,qui inter medium,& minimū est,
inde proficiscitur versus pollicem; donec in internum latus secundi ossis eiusdem inseratur,
nonnihil vergēs ad partem priorem.Flectunt tres nuper dicti musculi, videlicet octauus, no-
nus, & decimus,cum simul agunt,validissimè secūdum articulum pollicis; sed cū agit octauus
dumtaxat,sursum versus indicem;cum nonus,versus medium;cum decimus,versus eum,qui in
ter medium,& minimum est,flectendo adducit. Vndecimus, D,subiectus est tribus proxime
C dictis,oritur autem carnoso initio à medio illius ossis quod in palma sustinet digitum indicem
D fi.23 per quod fertur in longitudinem,dum inseratur in internum latus secundi ossis pollicis; quē
flectens ad internum latus indicis adducit.Duodecimus, E,nascitur ad primam palmæ par-
E fi.20 tem supernè a transuerso ligamento, ibi autem per totum internum latus carnosus procedit,
dum inseratur in primum os pollicis propè secūdum.Flectit autem hic primum articulum pol
licis:huic subiicitur decimustertius,F,qui minor est,oriturque ex eodē ligamento transuerso
F fi.21 ad primā palmæ partē,& per os,quod ibi sitū sustinet digitū pollicē,progrediens inseritur in
G fi.21 primū eius articulū citra dimidiū lōgitudinis.Flectit hic partim primū os pollicis,partim hūc
digitū ab aliis reducit.Sequūtur musculi,G,qui prima ossa quatuor digitorum flectūt:octo au
tem numerantur,ita vt bini ad singulos digitos perueniant. Omnes hi musculi fere penitus
carnosi sunt,rectaque procedunt in longitudinem ossium palmæ,quibus inhærent, dum è re-
gione ad digitos perueniant,vbi ad prima ossa externis chordis illigantur, & idcircò magis vi
dentur habere munus extendendi secundos,& tertios articulos, quam quod potissimum illis
H fi.21 tribuitur,flectendi primos.Ex duobus autem qui feruntur ad paruum digitum,vnus, H, nasci-
tur initio carnoso,ab externo latere ossis palmæ,quod è regione eius est propè primam pal-
mæ partem,cum qua etiam nectitur;inde recta procedit vsque ad primum os parui digiti,vbi
vertitur in chordam latiorem,qua inseritur in latus eius externum nonnihil vergens in interio
ra.Alter,I,nascitur ab interno latere eiusdem ossis à quo priorem incipere diximus, similiter
I fi.21 propè primam palmæ partem,inde inter ipsum,& quod ei proximum est,progreditur semper
D carnosus,dum primum os parui digiti attingat. Ibi autem desinit in tenuem membranam,
quæ externæ chordæ illigatur. Vtriusque musculi, cum pariter agunt,officium est paruum
digitum flectere,sed vbi alter dumtaxat,aliquantisper oblique versus latus suum,id quod alio
rum quoque musculorum commune est,qui inter ossa palmæ collocantur: duo enim musculi
inter quælibet duo ossa reperiuntur;assurgunt autem in interna palmæ parte,non in externa.
L fi.24 Vigesimus secundus,L,initio carnoso,& neruoso latiore incipit à sublimiori parte externi tu-
berculi humeri,descenditque subinde grandior effectus,carnosus,ac rotundus,inter cubitum,
& radium,dum ad finem radij prope primam palmæ partem perueniat; vbi angustior reddi-
tus plerunque diuiditur,M,in tres partes breues,& carnosas;aliquando etiam in quatuor,quę
non valde inter se diducuntur,sed inuoluūtur vna,& eadem membrana,cum qua carnosis, ac
tenuibus fibris nectuntur.Singulę autem cum à musculo separantur,in chordam degenerant,
& simul transeunt per sinum radij,quà cum cubito committitur;vbi transuerso ligamento ad
eum vsum parato omnes inuoluuntur:at vbi ex eo excesserunt,ad primam palmæ partem per
ueniunt,

ueniunt, & ſubinde magis diductæ pergunt ſingulæ ad digitum, qui è regione eſt, latioreſque, E
& tenuiores effectæ illigantur ad radicem primi oſſis digiti indicis, medij, ac proximi; rarò.n.
his accedit quarta chorda; quæ feratur ad paruum; extendunt autem rectâ in longitudinem
primum articulum illius digiti ad quem perueniunt. Vigeſimus tertius, N, valde tenuis, & lon- N fi.24
gus inhæret inferiori lateri proxime dicti in longitudinem radij, & cubiti: naſcitur autem ab
exteriori tuberculo oſſis humeri inter initium proxime poſiti, & illius, quem diximus inſeri in
os palmæ ad paruum digitum ſpectans. Sed cum ad primam palmæ partem peruenit, in duas
chordas partitur, o, quæ per ſinum communem radio, & cubito tranſeunt eorum ligamentis
inuolutæ: vlterius verò progreſſæ diducuntur, ita vt vna ad paruum digitum, altera ad ei pro-
ximum tendat; in cuius primum os ab interno latere verſus poſteriorem partem inſeritur in
a Gal.1.li. de vſu p. tenuem membranam degenerans; interdum tamen vtraque ad paruum digitum fertur. Huic
muſculo tribuit Galenus [a] vim ſeparandi hos duos digitos, ab alijs: ſed cum rectâ eius chor-
dæ incedant, videtur magis eos extendere, quam abducere. Duobus muſculis extendentibus
digitos iam dictis, tertius accedit, vigeſimus quartus, P, in numero eorum qui digitos mouent, P fi.25
qui initio carnoſo, & lato oritur à cubito poſt dimidium longitudinis; inde anguſtior redditus
procedit ad radij appendicem, prope primam palmę partem, vbi diuiditur in duas partes car
noſas adeo diſtinctas, vt ex vno duo muſculi efficiantur; nam ſuperior pars conſtituit muſculũ F
vigeſimum ſextum, Q, de quo paulo poſt agemus; inferior hunc ipſum muſculum, de quo nunc Q fi.25
agimus; quæ tranſuerſa aſcendit ad radium; ſed paulo ante diuiditur, R, in duas chordas, quæ
ſimul iunctæ, & inuolutæ ligamento, per ſinum tranſeunt, ea de cauſa inſculptum in radio; in-
de ſtatim inter ſe diducuntur; ſublimior pergit verſus indicem, inferior verſus medium digi-
tum. Vtraque inſeritur in latus externum primi oſſis ſui digiti aliquantiſper verſus partem po
ſteriorem, interdum vtraque chorda inſeritur in indicem, quamquam chordæ nunc propoſi-
torum muſculorum interdum in plures ramulos diuiduntur, qui ad duos digitos pertinent, aut
ſine vllo ordine inter ſe confunduntur. Coniungit hic muſculus pollicem cum alijs digitis, &
ſeparat indicem, & medium à pollice, vt tranſuerſus chordarum ſitus demonſtrat. Vigeſimus
quintus, S, valde breuis, & validus oritur à principio quarti oſſis palmæ carnoſus, deſcenditq; S fi.20
per latus externum eiuſdem oſſis verſus palmam internam, ad muris figuram, & neruoſa, ac te
nui chorda finitur in externum latus parui digiti: ſeparat autem paruum digitum ab alijs. Vi-
geſimus ſextus, Q, eſt illa pars, quam diximus deriuari à vigeſimoquarto: oritur ergo ad dimi-
dium longitudinis oſſis cubiti à parte externa propè ligamẽtum, quò cubitus, & radius inter Q fi.25
ſe nectuntur: tum oblique fertur verſus radium, ſed priuſquam ad appẽdicem perueniat, pro- G
pè primam palmæ partem degenerat in chordam quaſi rotundam, quæ tegitur eodem inuolu
cro, quo quartum muſculum extendentem primam palmæ partem tegi diximus; & per eundẽ
ſinum tranſiens inſeritur in longitudinem lateris pollicis quod indici reſpondet. Vigeſimus ſe
ptimus, T, initio lato oritur à cubito paulo ſupra proxime poſitum, aſcenditque tranſuerſus T fi.25
ſupra radium, deinde diuiditur, V, in duas partes inæquales, quæ ſe contingunt; quaſi eſſent V fi.25
duo muſculi; quæ ſublimior, X, eſt, carnoſa aliquantiſper procedit, dein conuerſa in chordam
fere rotundam, inſeritur in externum latus illius oſſis, quod in prima palmæ parte ſuſtinet di-
gitum pollicem; quæ inferior, Y, paulo poſt diuiditur in duas partes carnoſas, quæ conuertun-
tur in duas chordas, quæ ſimul cum chorda ſublimioris partis iam dictæ tranſeunt eodem li-
gamento inuolutæ per ſinum appendicis radij; ſed poſtquam exceſſerunt, primam palmæ par
tem, ex duabus chordis inferioris partis, vna inſeritur in radicem primi oſſis pollicis ab exter
no latere, altera per totum pollicem progreditur in longitudinem illi inhærens tenui, & lata
membrana: propriè autem illigatur in latus internum ipſius, à radice ſecũdi oſſis ad finem ter
tij. Aptantur etiam vigeſimus ſextus, & vigeſimus ſeptimus, cum ſimul agunt, ad extendendũ
pollicem; ſed per ſe vigeſimus ſeptimus aliquantulum ipſum abducit, ab alijs digitis: contra
vigeſimus ſextus adducit ad eoſdem, ita vt poſſint numerari hi duo muſculi inter eos, qui digi
tos extendunt, & eos qui ad latera mouent; ſuperſunt duo muſculi, qui pollicem ad latera mo H
uent. Primus ordine, Vigeſimus octauus, Γ, naſcitur ab interno latere illius oſſis, quod in pri- Γ fi.21
ma palmæ parte ſuſtinet pollicem, initio neruoſo; ſed ſtatim carnoſus redditur, proceditque
ad ſecundum os pollicis, cui tenui, & lata membrana illigatur; liuidus autem conſpicitur, quod
craſſiori membrana tegatur; idem cum duobus ſubiectis, qui flectunt primum pollicis articu-
lum, efficit eminentiam, quam in palma ad pollicis radicem tangimus; ea vero de cauſa effi-
ctus eſt, vt reducat pollicem ab indice, etiam vigeſimo ſexto efficiendi ſocio. Alter ſimiliter in-
ſeruiens pollici, ordine vigeſimus nonus, Δ, naſcitur initio carnoſo ab interna parte illius oſ- Δ fi.25
ſis, quod in palma ſuſtinet digitum indice m; progrediturque in longitudinem ipſius; dum fine
carnoſo inſeratur toti lateri externo primi oſſis pollicis, & chordam latam transferat ad radi-
cem ſecundi. Fibræ eius aliquo pacto tranſuerſæ à prima palmæ parte ad pollicem feruntur
per quas ipſum iungit cum indice. Ex viginti igitur & nouem muſculis, qui digitos mouent,
decẽ & ſeptẽ ipſos flectunt, videlicet primus, ſecũdus, tertius, octauus, nonus, decimus, vndeci
mus, duodecimus, decimus tertius, decimus quartus, decimus quintus, decimus ſextus, deci-
mus ſeptimus, decimus octauus, decimus nonus, vigeſimus, & vigeſimus primus, quatuor extẽ
dunt,

TABVLA. XLIII.

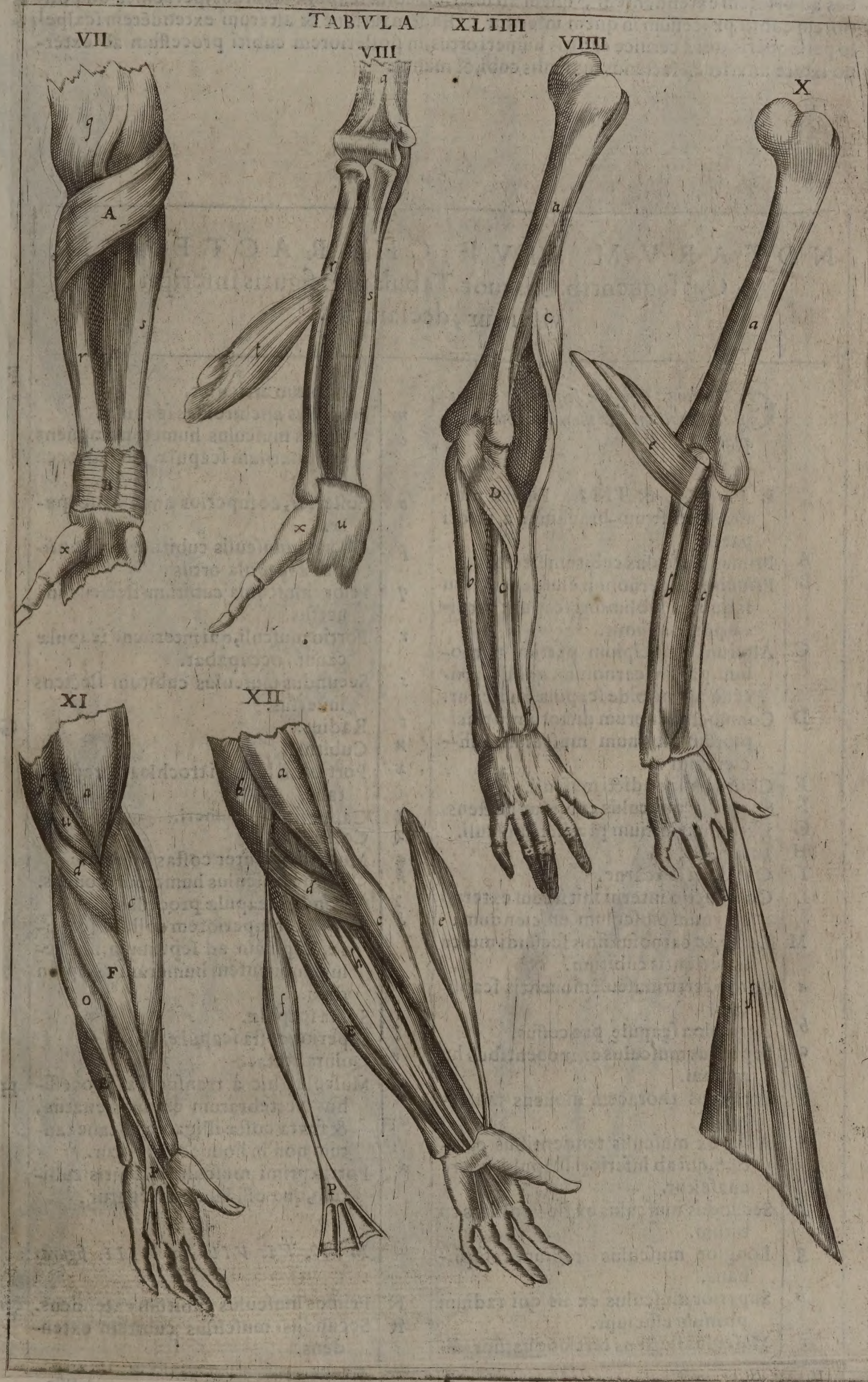
dunt, videlicet vigesimus secundus, vigesimus tertius, vigesimus sextus, vigesimus septimus, E
octo ad latera mouent, scilicet quartus, quintus, sextus, septimus, vigesimus quartus, vigesimus quintus, vigesimus octauus, vigesimus nonus. Quod si velis musculos, qui ad pollicem spectant, in vnum colligere, atque ab alijs separare, non erit ab re. Sunt enim longè plures à natura instituti ad pollicem mouendum, quam ad quemuis alium digitum, idque non immeritò, cum solus reliquæ manui opponatur, & idcircò ἀντιχεὶρ [a] græcè nominatur; extenditur quidem à vigesimo sexto, & vigesimo septimo; flectitur tertius eius articulus à tertio musculo; secundus ab octauo, nono, decimo; primus à duodecimo, & decimotertio. Adducitur ad latera à decimoquarto, & decimoquinto; præterea à vigesimooctauo, & vigesimonono; quãuis, & vndecimus, qui additur octauo, nono, decimo ad secundum pollicis articulum flectendum, ipsum quoque ad indicem adducat; ex quibus intelligi potest separatim, qui musculi præstent vnumquemquè pollicis motum.

a G.l.1. de vsu p.c.17

Vt musculos, qui in brachio, & manu sunt separes, cutem primò cum carnosa membrana detrahes; idque commodè præstabis, si per externam radij, ac pollicis partem scalpello ita altè lineam duxeris, vt cutem cum carnosa membrana diuidas, dein aliam ad cuiusque digiti latus, quæ manus cutem internam tegit; sed cum ad primam palmæ partem veneris, transuersa sectione brachij cutem separabis, ab ea quam in interna manu relinques, vt latescentem chordam in interna manu perspicias, & musculum in longitudinem ipsius. Quamobrem a prima palmæ parte ad internum humeri tuberculum scalpello vtrinque à lateribus chordæ, ac musculi lineam duces, ita vt initium cum toto musculo separes; digitis subiectis cum scalpello acuto cutem à palma, & digitis separare niteris, transuersa linea ducta ad primam palmę partem; sicque cutem adimes, & cum carnosa membrana latam chordam relinquens, inspicies adipem chordæ innatam. Inde ad internam cubiti partem reuersus, duos separabis musculos, qui primam palmæ partem flectunt, iuxta quam extrema horum musculorum subiecto buxeo scalpello separari debent; deinde usque ad internum humeri taberculum resolui, ita ut initio utriusque secto, quod reliquum est, aut pendere sinas, aut excidas. Statim autem primus se se offert, ex ijs qui digitos mouent: hunc solis digitis à subiectis separabis, quatuor eius partes carnosas, quæ ante primam palmæ partem sunt, intuitus; dein valido scalpello transuersum ligamentum præcides, summa cura, ne chordæ violentur; quod fiet, vbi acies uersus ligamentum spectet; sic etiam chordas quatuor digitorum à trãsuerso ligamento præciso resolues, inspiciens quo pacto in digitos finiantur, & secundum articulum flectant. Primo musculo diligenter perspecto, ad secundum aggredieris, qui tertium articulum quatuor digitorum flectit: cuius initium, quod ad cubiti ligamentum est, resolues; & quatuor eius chordas in prima palmæ parte attollens, reliquum ab ijs qui proximi sunt, separabis; cauẽs tamen, ne paruulum musculum singulis chordis illigatum violes; persequeris dein has chordas, quæ per rimam chordarum primi musculi transeunt ad tertium articulum quatuor digitorum. Sic itaque resolutum secundum musculum pendere à digitis sinens, ad tertium accedes, quem initio à radio separato scalpello persequeris vsque ad tertium pollicis articulum, transuerso ligamento, ut in alijs digitis prius exciso. Hoc musculo adempto alterum incides, qui primam palmæ partem flectit, finiturque in illud os palmæ, quod ad indicem digitum spectat. Supersunt in interna parte duo musculi, qui brachium pronum efficiunt: hi cum citra sectionem cõspicui sint, ad externos te conferes, ubi ligamenta sex, totidem chordas continentia, quamuis unum, ac simplex uideatur, secabis, & chordas singulas usque ad finem: postea illum ex suo sinu attolles, qui minimum digitum à cæteris abducit; initioque ab externo humeri tuberculo resecto, musculum usque ad chordæ finem scalpello persequeris, idque in altero facies, qui paruum digitum præcipue distendit.

His sectis, terna in conspectum venient initia, quæ à cubito in ordinem unum sub aliis proficiscuntur. Illud autem, quod inferius est, & ad primam palmæ partem magis accedit, inspicies, à quo musculus oritur, qui indicem, & medium digitum à pollice remouet; hunc itaque secabis vsque ad digitos, tum reliqua duo principia resolues, similiter vsque ad digitos. H
Restant in externa parte duo, qui brachium resupinant, qui citra sectionem euidenter se ostendunt; hos ab initio ad finem separabis, dein ad manus musculos perges, ex quibus quatuor exiles se ostendunt, inhærentes chordis flectentibus tertium articulum digitorum: post hos illum resolues, qui pollicem digitum ab indice remouet; tum duos, qui primum, & quatuor, qui secundum pollicis articulum flectunt, diligenter spectabis, dein eum, qui pollicem ad indicem adducit: supersunt octo, qui primos quatuor digitorum articulos flectunt, quos digitis inter se diuisis, facile comperies: reuerteris deinde ad musculos cubitum mouentes, & primò duos qui flectunt; Prioris initium resolues à sublimiori parte ceruicis scapulæ; & à ligamento commissuræ humeri; ita ut ipsum persequaris usque ad cubiti commissuram, in cuius ligamentum inseritur; deinde alterius similiter, qui flectit, carnosum initium à priori parte humeri diuides, & reliquum musculum scalpello persequeris, usque ad iuncturam cubiti, & ligamentum quà nectitur, atque appendicem tam radii, quam cubiti, in quam inseritur; dein per-

ges

TABVLA XLIIII
VII
VIII
VIIII
X
XI
XII

ges ad priorem extendentem, quem ab inferiori costa ſcapulæ ſeparans, peruenies ad poſte E riorem cubiti proceſſum in quem inſeritur. Eadem ratione & alterum extendẽtem ſcalpello perſequeris, qui à ceruice capitis humeri ortus, in poſteriorem cubiti proceſſum ab externo latere inſeritur. Hactenus muſculis cubi, & manus.

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, Qui ſequentib. Quatuor Tabularum figuris inſcripti viſuntur, declaratio.

F

Ostendunt 26. figuræ ſequentes muſculos cubitum, & manum mouentes; quarum.

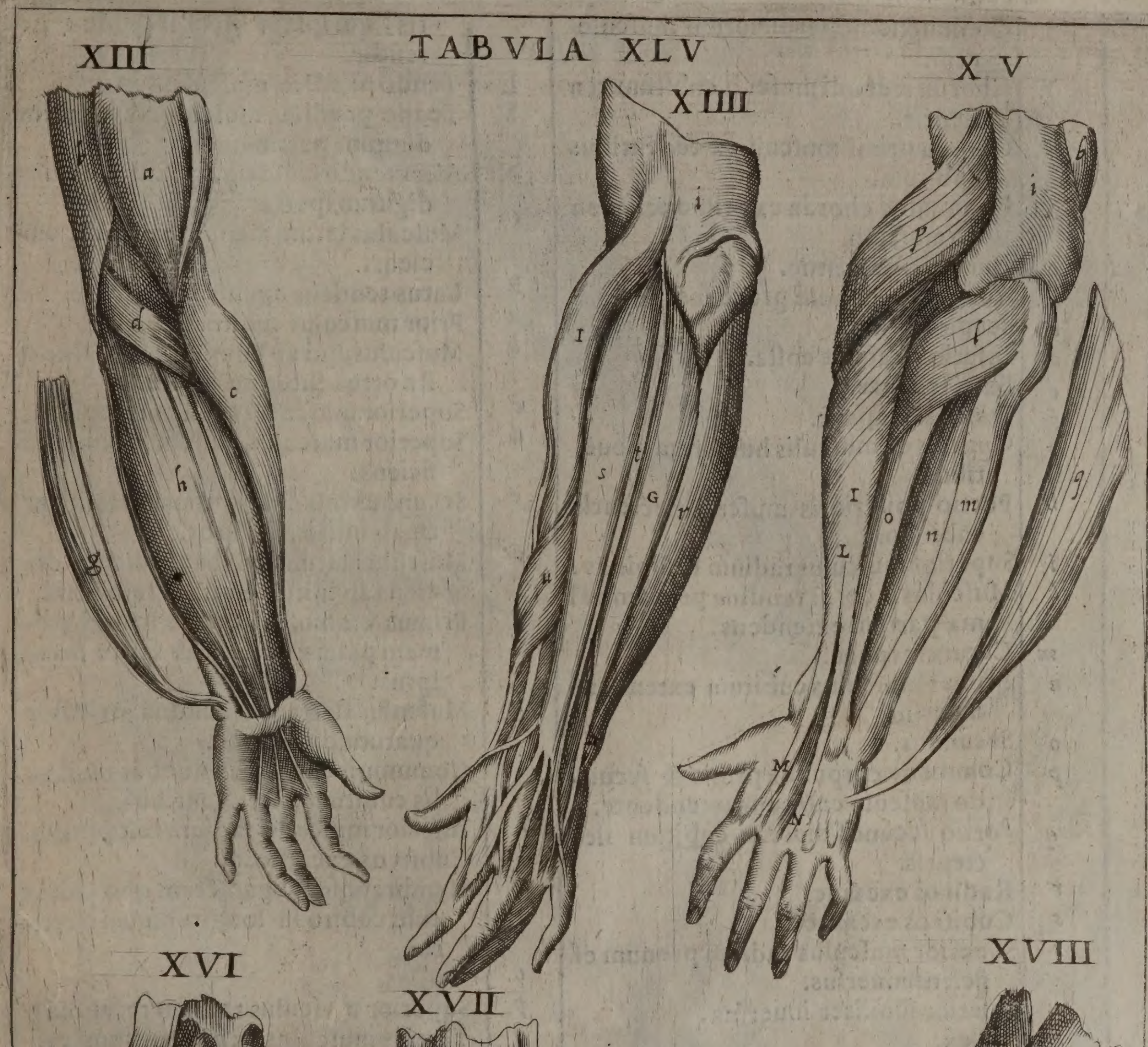
I. II. III. & IIII. Figura monſtrant ſiniſtrum brachium a priori parte.

A Primus muſculus cubitum flectens.
B Principium neruoſum eiuſdem muſculi, quod a ſublimiori ſcapulæ ceruicis parte aſſumit.
C Alterum principium partim neruoſum, partim carnoſum, quod à proceſſu anchiroide ſcapulæ enaſcitur.
D Coniunctio duorum dictorum principiorum ad vnum muſculum efficiendum.
E Chorda nuper dicti muſculi.
F Secundus muſculus cubitum flectens.
G Externum initium prædicti muſculi.
H Internum.
I Os humeri excarne.
L Coniunctio interni initii cum externo ad vnum muſculum efficiendum.
M Latus, ac carnoſus finis ſecundi muſculi flectentis cubitum.
a Portio tertii muſculi mouentis ſcapulam.
b Acromion ſcapulę proceſſus.
c Septimus muſculus ex mouentibus humerum.
d Secundus thoracem mouens muſculus.
e Alter ex muſculis tendentibus cubitum, qui ab inferiori ſcapulæ latere enaſcitur.
f Secundus muſculus ex flectentibus cubitum.
g Longior muſculus radium reſupinans.
h Superior muſculus ex iis qui radium pronum efficiunt.
i Muſculus flectens tertios quatuor digitorum articulos.
m Proceſſus anchiroides ſcapulæ.
n Octauus muſculus humerum mouens qui internum ſcapulæ cauum occupat.
o Poſterior, ac ſuperior angulus ſcapulæ.
p Alter ex muſculis cubitum tendentibus à ſcapula ortus.
q Prior muſculus cubitum flectens inuerſus.
r Portio muſculi, qui internum ſcapulæ cauum occupabat.
s Secundus muſculus cubitum flectens inuerſus.
t Radius. G
u Cubitus.
x Portio imi humeri trochleam repręſẽtans.
y Caput ſummi humeri.
z Coſtæ.
α Muſculi qui inter coſtas ſiti ſunt.
β Quartus muſculus humerum mouens.
γ Acromion ſcapulæ proceſſus.
δ Sinus inter ſuperiorem coſtam ſcapulæ, & ſpinam ad ſeptimum muſculum mouentem humerum excipiendum.
ε Spina ſcapalæ.
ζ Superior coſta ſcapulæ.
η Quinta coſta.
θ Muſculus hic à tranſuerſis proceſſibus vertebrarum ceruicis enatus, & ſextæ coſtæ illigatus, in cane tantum non in homine reperitur. H
λ Portio primi muſculi flectentis cubitum, quæ oſſi humeri illigatur.

In V. VI. VII. & VIII. figura.

N Primus muſculus cubitum extendens.
R Secundus muſculus cubitum extendens.

Cui-

TABVLA XLV
XIII
XIIII
XV
XVI
XVII
XVIII

S Coniunctio nuperdictorum musculorum.
T Chorda secundi musculi cubitum tendentis.
V Chorda primi musculi ex tẽdentibus cubitum.
X Communis chorda ex primo & secundo musculo.
a Humeri os excarne.
b Acromion scapulæ processus.
c Scapulę spina.
d Inferior scapulæ costa.
e Basis scapulæ.
f Dorsum scapulæ.
g Quartus ex musculis humerum mouẽtibus.
h Portio posterioris musculi flectentis cubitum.
i Superior musculus radium resupinãs.
l Musculus bicorni tendine primam palmæ partem extendens.
m Ceruix scapulæ.
n Primus musculus cubitum extendens inuersus.
o Secundus.
p Commune corpus ex primo & secundo musculo cubitum extendente.
q Portio secundi musculi cubitum flectentis.
r Radii os excarne.
s Cubiti os excarne.
t Superior musculus radium pronum efficiens inuersus.
u Inferior similiter inuersus.
x Pollex.
A Superior musculus radium pronum efficiens in suo situ.
B Inferior similiter in suo situ.

In VIIII. & X. figura.

C Superior musculus radium resupinãs.
D Inferior.
a Humeri os excarne.
b Cubiti os excarne.
c Radii os excarne.
d Chorda superioris musculi radium resupinantis.
e Inferior musculus radium resupinans inuersus.
f Superior similiter inuersus.

In XI. XII. XIII. XIIII. XV. figura.

E Primus musculus ex mouentibus primam palmæ partem, qui ipsam flectit.
F Secundus, qui similiter flectit.
G Tertius musculus primæ palmæ partis, qui ipsam extendit.
H Processus styloides cubiti.
I Quartus musculus primæ palmæ partis, qui ipsam bicorni tendine extendit. E
L Tendo prædicti musculi.
M Tendo prædicti musculi ad indicem digitum pertinens.
N Alter tendo eiusdem, qui ad medium digitum spectat.
O Musculus latum manus tendinem efficiens.
P Latus tendens manus.
a Prior musculus cubitum flectens.
b Musculus, qui ab humiliori scapulæ costa ortus cubitum extendit.
c Superior musculus radium resupinãs.
d Superior musculus radium pronum efficiens.
e Secundus musculus primæ palmæ partis ab initio resolutus. F
f Musculus latum manus tendinem efficiens ab initio similiter resolutus.
g Primus ex musculis mouentibus primam palmæ partem ab initio resolutus.
h Musculus flectens secundos articulos quatuor digitorum.
i Communis chorda ex duobus musculis cubitum extendentibus.
l Inferior musculus radium resupinans.
m Cubiti os excarne.
n Membranosum ligamẽtum quo radius cum cubito in longitudinem nectitur. G
o Radius.
p Superior musculus radium resupinãs.
q Tertius musculus ex mouentibus primam palmæ partem inuersus.
r Primus musculus primam palmæ partem flectens.
s Vigesimus secũdus musculus digitos mouens.
t Vigesimus tertius.
u Vigesimus quartus.

In XVI. XVII. XVIII. XVIIII. figura.

Q Primus musculus digitorum qui flectit secũdos quatuor digitorũ articulos. H
R Diuisio prædicti musculi in quatuor partes carnosas.
S Secundus musculus digitorum, qui flectit tertios articulos quatuor digitorum.
T Diuisio prædicti musculi in quatuor partes carnosas.
V Tertius digitorum musculus.
X Quartus, quintus, ac septimus digitorum musculi, qui inhærent quatuor chordis singuli singulis secundi musculi eorumdem.
a Communis chorda ex duobus musculis tendentibus cubitum.

Cubi-

TABVLA XLVI
XX
XVIIII
XXI
XXIII
XXII
XXV
XXVI
XXIIII

b Cubiti os.

c Inferior musculus radium resupinãs.

d Mẽbranosum ligamẽtũ quo cubitus, & radius in longitudinem illigãtur.

e Radius.

f Superior musculus radium resupinãs.

g Styloides cubiti processus.

h Musculus bicorni tendine primam palmæ partem extendens inuersus.

l Prior musculus cubitum flectens.

m Musculus cubitum extẽdens ortus ab inferiori scapulæ costa.

nn Posterior musculus cubitum flectens.

o Primus musculus digitos flectens inuersus.

p Posterior musculus cubitum flectens.

q Inferior musculus radium pronum efficiens.

r Radius.

s Cubitus.

t Tertius musculus digitos flectens inuersus.

u Secundus similiter inuersus.

x Musculus, qui paruum digitum ab aliis abducit.

y Musculus, qui magnum digitum ab indice maxime abducit.

In XX. XXI. XXII. XXIII. XXIIII. XXV. XXVI.

A Octauus musculus ex mouentibus digitos.

B Nonus.

C Decimus.

D Vndecimus, qui pollicem ad internũ latus indicis adducit.

E Duodecimus, qui flectit primum articulum pollicis.

F Decimus tertius, qui partim primum pollicis os flectit, partim ipsum ab aliis digitis abducit.

G Octo musculi, qui inter ossa palmæ collocati flectunt prima ossa quatuor digitorum.

H Externus musculus ex duobus, qui feruntur ad paruum digitum.

I Internus.

L Vigesimus secundus musculus digitos mouens, qui indicem, mediũ, & proximum digitum extendit. E

M Diuisio prędicti musculi in tres partes carnosas.

N Vigesimus tertius, qui paruum, & proximum digitum extendit.

O Diuisio prædicti musculi in duas chordas.

P Vigesimus quartus musculus digitos mouens.

Q Vigesimus sextus.

R Diuisio vigesimi quarti in duas chordas.

S Vigesimus quintus, qui paruum digitum a reliquis abducit.

T Vigesimus septimus.

V Diuisio dicti musculi in duas partes in ęquales.

X Sublimior pars nuper dictæ diuisionis quæ inseritur in externum latus illius ossis, quod in prima palmæ parte sustinet digitum pollicem. F

Y Inferior pars eiusdem diuisionis quæ in duas chordas diuisa vnã per medium pollicem trãsfert, alteram ad radicem primi ossis pollicis ab externo latere impertit.

Γ Vigesimus octauus musculus digitos mouens, qui pollicem ab indice abducit.

Δ Vigesimus nonus, qui ipsum ad indicẽ adducit.

a Radius.

b Cubitus.

c Ligatum radium, & cubitum in longitudinem arctans. G

d Os humeri.

e Stiloides cubiti processus.

f Communis chorda ex primo & secundo musculo cubitum tendente.

g Octauus musculus digitos mouens inuersus.

h Nonus.

i Decimus.

l Duodecimus.

m Decimus tertius.

o Vigesimus quintus.

p Vigesimus octauus.

q Vigesimus secundus.

r Vigesimus tertius. H

s Vigesimus quartus.

t Vigesimus sextus.

u Vigesimus septimus.

A

De musculis pectoris & septo transuerso. Cap. VIII.

Ta. 47. 48. 49. fig. tredecim.

ID totum quod inter iugulum, & septum transuersum duodecim costis continetur, & pectus siue thorax [a] dicitur, mouetur duplici motu; nam & [b] dilatatur, & cõtrahitur; dilatatur quidem cum costę sursum ducuntur; contrahitur cum deorsum. Vbi autem sursum ducuntur, ad se mutuo accedunt, & magis propinquæ fiunt: at vbi deorsum, inter se recedunt, ita autem committuntur cum vertebris thoracis, vt in superiorem, & inferiorem partem attrahi possint, & eatenus propinquæ fieri, aut recedere. Scire autem licet, cum ascendunt, ac propinquæ fiunt, simul etiam in exteriorem, ac posteriorem partem ferri. At cum descendunt, & à se recedunt, in prioré, atque interioré impelli; sed duplex dũtaxat ex earum motu sequitur effectio, in thorace; dilatatio nimirum, & contractio, [c] quibus opus est ad respirationem, & caloris conseruationem: per dilatationem [d] attrahimus aerem frigidum, per contractionem expellimus calidum. Quot autem, & quibus musculis, & quo pacto eiusmodi motus præstetur, nunc exponendum superest. Numerantur fere [e] ab omnibus musculi octoginta nouem, quadragintaquatuor à parte dextra, & totidem à sinistra, & vnus communis vtriusque, videlicet septum transuersum, de quo agemus, vbi quadraginta quatuor vtriusque lateris enumerauimus. Ex quibus quatuor [f] vtrinque ad abdomen referuntur, qui spectant etiam ad motum thoracis, vt infra trademus. Sex præterea vtrinque ad thoracem; triginta quatuor ad spacia, quæ inter costas sunt. Sed qui [g] diligentius rem intuiti sunt, dissentiunt in numero eorum, qui tamquam communes ad thoracem referuntur, quos non ponunt sex, sed nouem; dissentiunt [h] & de musculis, qui in spacijs inter costas sunt, quos non triginta quatuor, sed vigintiquatuor inueniunt in secandis hominum cadaueribus. Aggrediamur primò ad eos, qui non sunt proprij alicuius spacij, sed communiter ad thoracem pertinent. Horum Primus, A, carnoso initio oritur [i] ab inferiori, atque interiori parte iuguli, quæ ad primam costam spectat, in quam carnoso fine inseritur, quà cum osse pectoris committitur; est autem valde breuis, sed latus, tenuis, & totus carnosus.

B

A fi. 1.

a Gal. 8. de anat. adm. c. 1. & li. 6. de vsu p. c. 2.
b Gal. li. 6. de vsu p. c. 2. & li. 7. c. 9.
c Gal. li. 7. de vsu pa. c. 9.
d Ga. li. de vsu respir. & li. de vsu pulf.
e Vesalius lib. 2. c. 35. & Valuerda li. 2. ca. 22.
f Gal. li. de caus. resp.
g Falopius li. de anat. obseru.
h Falopius ibid.

Ducuntur eius fibræ à iugulo, à cuius longitudine incipit obliquè, & quasi transuerse antrorsum, dum inserantur & in superiorem partem primæ costæ, & in os pectoris; quà hoc cum eius cartilagine committitur: attrahitur [k] ab hoc musculo prima costa sursum versus partem posteriorem, atque idcirco dilatatur pectus. Secundus, B, qui nonnullis [l] inter scapulæ musculos numerandus videtur, magnus est, & oritur [m] carnoso initio ab interna parte basis scapulæ, vnde super costas pergens, latescit, & aliquando tenuior fit, dum inseratur in tertiam, quartam, quintam, sextam, septimam, & octauam costam, & interdum in nonã ad medium longitudinis, priusquam in cartilaginem degeneret. Exigit, cum inseritur, quosdam processus, C, quasi digitos, qui sub sexta costa, cum similibus processibus primi musculi abdominis in serræ speciem committũtur. Reliqua pars musculi, præter hos processus costis superijcitur; trahit hic costas in partem posteriorem, & eatenus thoracem dilatat. Tertius, D, incipit à spina [n] trium inferiorum vertebrarum ceruicis, & primæ thoracis, initio neruoso, tenui, lato, descenditque in priorem partem, super primum par musculorum mouentium caput, & super aliquot alios mouentes dorsum & pectus; vbique autem efficitur carnosus, & latus, postquã trãsijt primum par musculorum mouentium caput; sed cum primam costam attingit, nõnihil versus latus conuertitur, in tres quasi digitos, E, partitus, qui feruntur ad spacia inter costas, quib. inhærent.

B fig. 1
C

D fi. 4

i Gal. li. 5. de anat. ad min. c. 2. & 3.
k Gal. ibid.
l Falopius l. de anat. obseru.
m Ga. 5. de anat. aggr. c. 3.
n Gal. li. 5. de anat. ag gr. c. 3

Quartus, F, oritur principio lato, ac tenui à spina [o] vndecimæ, & duodecimæ vertebræ thoracis, ac etiam ab alijs lumborum; trãsuersusque procedit super aliquot musculos mouentes dorsum, & super quintum mouẽtem pectus: fereque progreditur antrorsum rectà: sed vt ex propositis musculis excessit, cum costis nectitur, ac redditur crassior carnosas quasdam fibras accipiens; finitur tandem partibus veluti in tres digitos, G, qui nonæ, decimæ, & vndecimæ costæ illigantur, multo priusquam cartilaginosæ fiant, qui uè committuntur in serræ speciem cum similibus processibus primi musculi abdominis; trahit hic costas, in quas inseritur versus partem posteriorem, & eatenus thoracem dilatat. Quintus, H, nascitur vnà cum musculo maxime lato, ex ijs qui dorsum mouent, à posteriori parte ossis sacri, & ab ea parte ossis coxæ, quæ magis in exteriora prominet, quam os sacrum; inde ascendit inhærens processibus à latere vertebrarum lumborum, vnà cum duodecimo musculo mouente dorsum, cum quo ita validè nectitur, vt a quibusdam eius pars existimetur; cum primum accedit ad duodecimam vertebram thoracis, adeò ab eo seiungitur vt videatur inde initium sumere; posteà oblique ascendit aliquatenus versus partem exteriorem, & quasdam profert chordas rotundas, quæ illigantur tuberculis, quæ exigunt sex inferiores costæ, paulo antequam inserantur in processus transuersos vertebrarum; sed vsque ad harum chordarum initium procedit totus carnosus, ita vt primas etiam duas chordas carnosas exigat.

F fig. 4
D
H fi. 5

o Gal. li. 5 de anat. c. 3.

At

At non perueniunt huius musculi chordæ ad sex superiores costas, vt aliqui existimant, sed quædam ueluti appendices tenuis musculi speciem referentes; quà enim duodecimam costam attingit hic musculus, chorda, I, oritur, quæ statim carnem assumit, cuius paulo post expers ascendit ad sextam costam: eadem ratione alia chorda, L, ab vndecima costa incipiens, fertur ad quintam; tum alia, M, à decima ad quartam; alia, N, à nona ad tertiam; alia, O, ab octaua ad secundam; alia, P, à septima ad primam. Eiusmodi chordarum appendices magis videntur musculi distincti, quam partes quinti nunc propositi; si quis tamen eas intuitus, cum quinto musculo confusas velit eiusdem partes esse, non errabit. Mouet hic per suas chordas sex costas inferiores; per appendices sex superiores; quo fit, vt pectus contrahatur. Sextus, Q, situs est in cauo thoracis, pertinetque per totum internum latus ossis pectoris ad longitudinem costarum integrarum, excepta prima, & interdum etiam secunda; inhæret autem reliquis quinque integris, adeò latescens, vt externo latere ferè pertineat ad os costarum. E I.fig.6. Q fig.8

Habet hic tria latera trianguli modo, sed inæqualia; duo admodum longa, vnum breue; quamuis autem tenuis sit, plerumque carnosus deprehenditur. Fibræ eius transuersæ procedunt super os pectoris, quo nomine thoracem astringit. Sed a qui diligentius rem intuiti sunt, ut ante ostendimus, b sex propositis musculis ternos alios adijciunt, ad thoracem attollendum, quòd primus, & tertius, quibus attollendi thoracem munus tribuitur, non satis id præstare possint; primus quidem, quod oriatur à iugulo; hoc autem ossi pectoris inhæreat; tertius, quod paruus sit, atque obliquus, neque valide qua desinit, illigetur. Trium vero musculorum, quos ad attollendum pectus adiiciunt, hæc ratio est. F

a Faloppi⁹ in l. de anato. obseru. b Supra in hoc capite

Primus, R, neruoso initio c incipit ab interiori superficie transuersorum processuum primæ, quartæ, quintæ, & sextæ vertebræ ceruicis, carnosusque euadens innascitur primæ costæ: hunc septimo loco numerant, d & ab alijs omissum esse affirmant. Alterum octauum, S, esse statuunt, quem alij ad ceruicem referunt, vt ad ipsam circunducendam institutum; & secundo loco inter musculos dorsi, & proprie ceruicis referunt, tamquam ortum à prima costa, & in transuerso processu omnium vertebrarum ceruicis, excepta interdum prima, & secunda, desinentem neruoso fine; sed qui addunt, vt diximus, hunc octauo loco musculis thoracis, non finiri ad uertebras ceruicis, sed inde incipere ipsum existimant, & ad primam, ac aliquando ēt ad secundam costam desinere. Nonum, T, inter musculos e thoracis eum recensent, qui ortus à transuersis processibus quartæ, & quintæ uertebræ ceruicis, secundæ costæ, & interdum etiam tertiæ illigatur. R fig.9 S fig.9. T fig.9 G

c Faloppi⁹ ibidem. d Fallopi⁹ ibidem. e Faloppi⁹ ibidem.

Inter costas utrinque diximus à plerisque animaduerti musculos triginta quatuor, f ad quos iam aggredimur. Cum duodecim costæ vndecim media interualla constituant, sex inter integras, quinque inter spurias, collocatos esse dicunt, in quolibet interuallo quinque inferiorum duos musculos, unum internum, X, alterum externum, V, & idcircò in omnibus decem in uniuersum; at sex superiora interualla integrarum costarum, singula quatuor musculos continere existimant, & idcirco in uniuersum viginti quatuor, ita ut ex quatuor musculis in unoquoque interuallo bini à vertebris incipientes antrorsum tendant usque ad eam partem, ubi costæ in cartilaginem degenerant, unus externus, alter internus. At quem ductum singulorum fibræ obtineant, declarant, ut motum, quem præbent, intelligamus. Exteriorum, qui ad spacia spuriarum costarum pertinent, fibræ (aiunt) ab ima parte superioris costæ ad summam inferioris oblique descendunt à posteriori parte versus priorem; adeò, vt incipiant à superioribus, & desinant in inferiores, quas sursum adducunt. At internorum musculorum, qui in ijsdem spacijs costarum spuriarum siti sunt, fibræ à summa parte inferioris costæ ad imam superioris oblique ascendunt similiter uersus partem priorem, ita vt externorum fibris subijciantur, ad figuram g literæ, X, quamobrem incipiunt interni musculi ab inferioribus costis, & desinunt in superiores, quas deorsum trahunt, & eatenus thoracem arctant. Eadem h ratio est internorum, & externorum musculorum in spaciis costarum integrarum à uertebris, usque ad eam sedem, ubi in cartilaginem degenerant; sed dein vsque ad thoracem externi musculi incipiunt ab inferioribus costis, & feruntur ad superiores; interni à superioribus, & feruntur ad inferiores. Qua ratione mutetur à natura fibrarum ductus in priori parte, vbi costæ in cartilaginem uertuntur, non satis explicant. Ex iis musculis, qui fibras habent descendentes, sursum attrahunt costas, & eatenus dilatant pectus, siue externi, siue interni sint: ex contrario qui ascendentes; nam costas deorsum trahunt, & eatenus reddunt pectus angustum; hoc, quod & rationi consonum uidetur, i & à Galeno traditum est, à recentioribus k Anatomes professoribus non accipitur, existimant enim siue sursum, siue deorsum costæ trahantur, siue ab internis, siue ab externis musculis, ad se mutuo accedere, & eatenus reddere thoracem angustum: quorum sententiæ non subscribo, siquidem cum adducunt inferiores ad superiores, dilatatur thorax, & non contrahitur, ut quilibet sensu deprehendere potest; sed cum superiores ab inferioribus attrahuntur deorsum, pectus tunc redditur angustius; nã licet proximę etiam tunc fiant costæ, deorsum tamen descendunt. V fi.10. X.fi.11. H

f Vesalius l.2.c.35.& Valuerd.l.2.c.22. g G.5.de anato.adm. c.4.& l.de musc.diff. c.23. h G. ibid. i Gal.l.de musc. diff. c.23. k Faloppi⁹ in l.de anato. obser.

Sed

A Sed redeo ad eos,[a] qui de trigintaquatuor muſculis poſitis in ſpacijs inter coſtas duodecim auferunt. Videntur.n.tm̃ duo muſculi, vnus internus, alter externus in ſex ſpacijs inter coſtas ſuperiores. Externus oritur à parte poſteriori,& proprie à proceſſu tranſuerſo illius vertebrę, cũ quo coſta cõmittitur, atq. oblique aſcendit in anteriorẽ, ita vt eius fibræ propriè pertineãt ad initiũ cartilaginis, per q̃ coſta cũ oſſe pectoris cõiungitur, atq. ibi deſinant. Externo ſubijcitur internus, qui à parte ẽt poſteriori oritur, non tamen à tranſuerſo proceſſu vertebræ, ſed ab ea ſede, qua curuari coſta incipit. eius fibræ in anteriorem partem oblique aſcẽdunt, dum perueniant ad os pectoris,& ſpacium quoque, quod in cartilagine eſt, impleant. Cæterum vt exterior incipiens à tranſuerſo proceſſu, quanto magis verſus poſteriorem partem oritur, tanto minus fertur verſus partem priorem; interior, quanto minus verſus poſteriorem initium ſumit, tanto magis ad os pectoris fertur, ita vt in ipſum finiatur. Cauſam verò cur plerique [b] poſuerint in quolibet ex ſex ſpacijs inter coſtas ſuperiores quatuor muſculos, cum duo tantum ſint iam dicti, ea eſſe videtur, quod exterior muſculus in illis ſpacijs non implet priorem partem vniuerſam, ſed deſinat ad cartilaginem coſtæ, à qua vſque ad os thoracis, in ſpacio inter integras coſtas, tantum fertur internus muſculus, quem peruenire diximus vſque ad os pectoris: hic cum fibras habeat oppoſitas illis, quas in externo cernebant, alter videtur
B muſculus externus, cum tamen ſit pars prior,& finis interni, vt diximus; ſub qua vbi detrahatur, adhuc carnoſæ fibræ inueniuntur, contrarium ductum præſeferentes illis quas internus muſculus in toto ſpacio à poſteriori parte vſque ad cartilaginem oſtendit. Videntur hæ fibræ alter muſculus internus, ſed decipiuntur incidentes, qui ſi accuratè eas tractent, diſcernent partes eſſe ſexti muſculi thoracem mouentis,& non vnum internum; quamobrem in his ſpacijs duo tantum ſunt muſculi, vnus internus, alter externus, non bini externi, totidem interni, ſic habemus vigintiduos [c] muſculos,& non trigintaquatuor in vndecim ſpaciis inter coſtas: ex iis, vndecim externi cum habeant fibras deſcendentes, attrahunt coſtas ſurſum,& eatenus thoracem dilatant. Contra vndecim interni fibras habent aſcendentes, ita vt deorſum trahant coſtas,& thoracem aſtringant.

a Falopius in libro de ana. obſer.
b Veſalius & Valuer. locis cita.
c Gal.li.de muſc. diff. c.23.& lib. de cauſ. reſpirat.

[Y, Fig. 12.] Septum tranſuerſum, Y, communem eſſe muſculũ diximus [d] tam dextræ, quam ſiniſtræ partis thoracis, differt autem à reliquis totius corporis, quod latus ſit, rotundus,& principium habeat in medio, vbi valdè tenuis eſt,& neruos [e] accipit à quarto, quinto,& ſexto pari neruorum & ſpinæ medulla ad ceruicem prodeuntium. Ab hoc initio, tamquam à centro fibræ in orbem vndique ducuntur ad finem muſculi, qui partim in mucronatam cartilaginem thoracis,
C partim in exteriorem partem extremarum cartilaginum quatuor inferiorum coſtarum,& in totam cartilaginem duodecimæ carnoſus inſeritur; ad finem verò vltimarum coſtarum iungitur cum ſecundo,& quarto muſculo abdominis; chordæ illius, quæ rectà ad vndecimam vertebram tendunt, non inſeruntur in ipſam, cũ tegatur à magna arteria & à ſexto muſculo mouente femur; ſed quaſi ligamentum vtrinque efficiunt ad latera arteriæ paulatim anguſtiores redditæ, ſubter quam penetrant, dum longo fine innaſcantur aliquibus vertebris lumborum detectis; pars ſepti quæ neruoſa eſt, proceſſum exigit aſcendentem in priora: contra quæ carnoſa eſt, deſcendit; Tegitur [f] ſeptum vniuerſum duplici membrana, à ſuperiori parte, ea quæ coſtas ſuccingit; ab inferiori peritoneo. Habet & duo foramina, [g] vnum, α, in medio aliquãtiſper verſus dextram partem, per quod tranſit truncus venæ cauæ, cum qua valde nititur, per duas membranas, à quibus tegitur. Alterum, Z, foramen aliquanto magis deſcendit vltra dimidium ſiniſtrorſum. Exit [h] per hoc gula, cum duobus ramis ex ſexto pari neruorum a cerebro prodeuntium: præter duo foramina apud vndecimam thoracis vertebram, ſinum, δ, quem dam efficit, ex fibris; quas ibi conuerti diximus in duo [i] ligamenta, per quem ſinum deſcendit magna arteria. Attrahit ſeptum tranſuerſum mucronatam cartilaginem,& extrema ſpuriarum coſtarum ſurſum,& introrſum verſus ſuum initium, quod in medio eſſe diximus,& eo nomine claudit inferiorem partem thoracis, quam occupant coſtæ ſpuriæ; ſed dilatat reli-
D quam partem ipſarum retrorſum; quas cõſtat à poſteriori parte inter ſe diduci, nõ ſecuſquã ſextam,& ſeptimam thoracis, quarum cartilaginibus illigatur; quod ſi dum aerẽ attrahimus, ad latera manus admoueamus; percipiemus contractionem à priori parte, dilatationem à poſteriori.

[α Fig. 12. & 13.] [Z Fig. 12. 13.] [δ Fig. 12. & 13.]

d Supra in hoc Cap.
e Gal.li.de cauſ.reſpi. & 4.de lo. aff. c.3.
f Gal. 7. de vſu par. c. 21.
g Gal.lib.5 de ana. admin.c.8.
h Ga.ibid.
i Gal.ibid.

Muſculos igitur thoracis, quos propoſuimus abunde perſecuti ſumus; nunc tantum ſupereſt, vt ex iis quæ dicta ſunt, ſummatim colligamus, quo pacto inſeruiant reſpirationi, ad quam conſtituti fuerunt à natura; Conſtat reſpiratio ex [k] attractione aeris, quam inſpirationem,& expulſione, quam expirationem vocamus. Inſpiratio fit, cum thorax dilatatur, expiratio cum contrahitur. Quamobrem quicumque muſculi thoracem dilatant, ad inſpirationem pertinent, quicumque contrahunt, ad expirationem; ſed cum vtraque [l] & naturaliter fiat,& cum quadam vi, plures muſculi concurrunt ad eam, quæ fit cum vi, quam ad eam, quæ naturaliter. In naturali reſpiratione dilatando thoraci ſufficit [m] ſeptum tranſuerſum dumtaxat, ſed in ea quę fit cum vi, thorax neceſſe eſt dilatetur, non tantum à ſepto trãſuerſo, ſed etiam à primo, ex muſculis thoracis cõibus quos retulimus, præterea ab illis, qui inter coſtas ſiti fibras habent ſupernè deorſum tendẽtes: hi autem ſunt externi in omnibus

k Gal. li. 8. de vſu par. c.2.& 3.de natu. facu. c.13.
l Gale. lib. de cau. reſpir.
m Gal. ibi. & 4. de lo. aff. c.3.

nibus

nibus spacijs inter costas. Exspirationem naturalem satis præstat per se grauitas thoracis, E
qui relaxato septo transuerso descendit,& ita contrahitur;sed vbi cum vi expiramus,concurrunt [a] ad eum contrahendum musculi, qui siti inter costas, fibras habent ab inferiori parte sursum ascendentes;huiusmodi sunt interni, vt inter spurias,ita inter integras.Eodem spectãt quartus,ac sextus ex communibus thoracis, & musculi [b] abdominis; nam primum par premit inferiorem partem pectoris; secundum & tertium deorsum trahens costas, valdè pectus claudit;quartum contrahit costas in partem interiorem, & aliquot premit: nonnihil etiam, obscure tamen ad expirationem conferre videntur musculi [c] scapulæ,& humeri;quibus omnibus agentibus,maxima cum vi contrahitur thorax,& expellitur aer: si quando autem contracto non redditur,sed retinetur,prohibent exitum duo parui musculi, [d] qui tertiam cartilaginem gutturis cum prima iungentes,ipsum claudunt, & adeò validi sunt, [e] vt renitantur omnibus musculis thoracem contrahentibus.

a Gal. li de cauf.respirat.
b Gal.ibid.
c Gal.ibid.
d Supra capite 4.
e Gal.lib.7 de vsu par. c.14.
f Supra in hoc Cap.

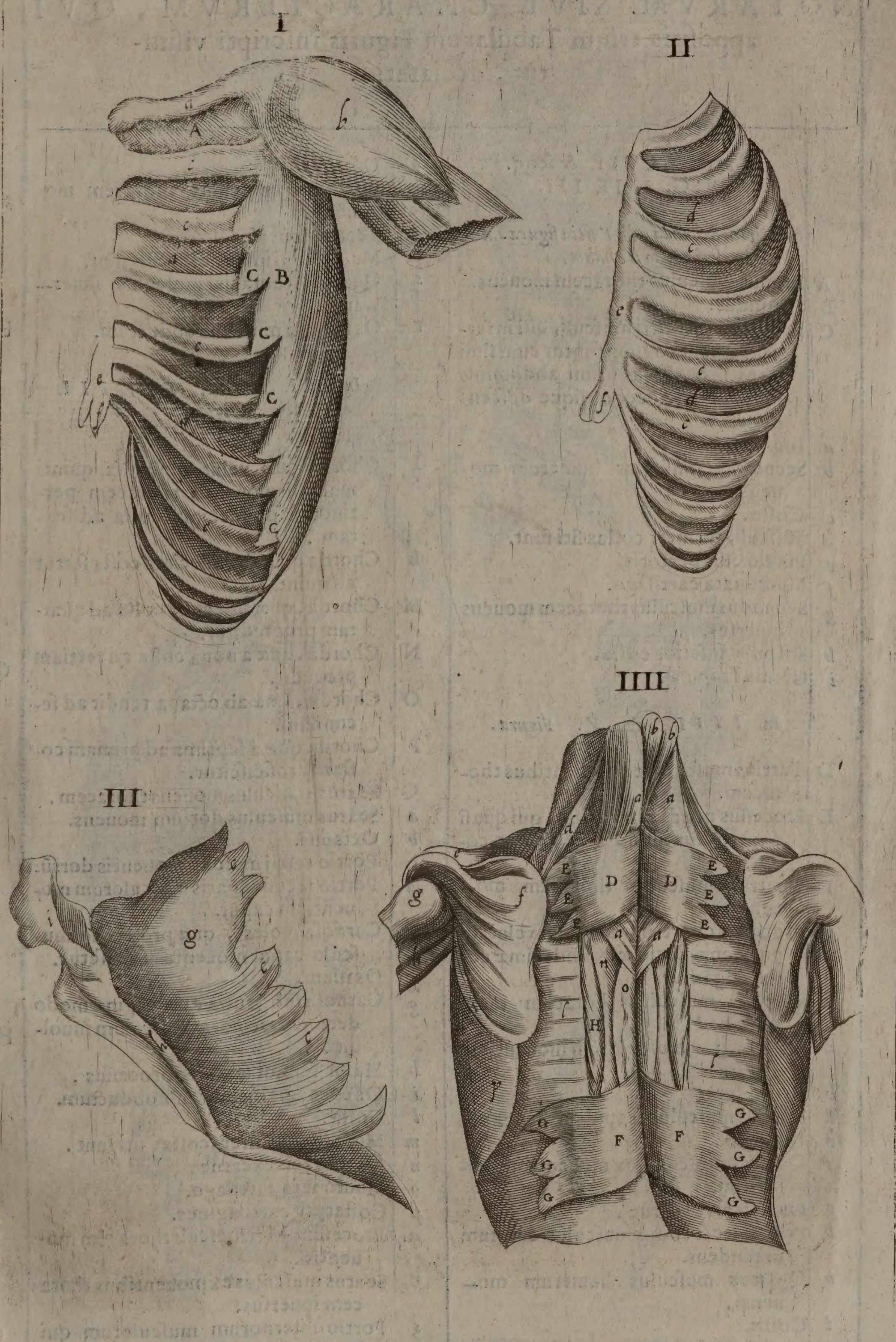
Cum inter musculos thoracis aliqui communes sint,aliqui proprij inter costas, vt superius exposuimus;ante [f] à communibus ordiemur,ac primum secabimus,cuius initium ab inferiori parte iuguli resoluemus,ducto scalpello vsque ad primam costam,in quam finitur,qua hæc cum osse pectoris committitur;hinc transibimus ad secundum, cuius initium ab interna parte basis scapulæ resoluemus; scalpelloque ipsum persequemur vsque ad costas;finitur enim à tertia ad octauam,& interdum etiam ad nonam,in quas per quosdam processus,quasi per digitos inseritur; separabimus deinde tertium à spina trium inferiorum vertebrarum ceruicis, & primæ thoracis,à quibus incipit;tum à primo mouente caput, cui superijcitur, & tandem à spacijs inter costas,quibus per tres quasi digitos illigatur;atque inde pendere sinemus; resoluemus & quartum à spina vndecimæ,& duodecimæ thoracis,& ab illis lumborũ,vnde initium sumit,vsque ad eam sedem nonæ,decimæ,& vndecimæ costæ,in quam inseritur.Hoc musculo relicto accedemus ad quintum, quem resoluemus ab osse sacro, & coxa,vnde incipit. Tum à processibus,qui sunt à latere vertebrarum lumborum,à duodecima vertebra thoracis, & tandem à tuberculis decem primarum costarum;& à prima vertebra thoracis, vbi finitur. Quo relicto ad septimum,octauum,ac nonum aggrediemur,ac primò ad septimum,quem ab anteriori superficie transuersorum processuum,tertiæ,quartæ,quintæ,ac sextæ vertebræ ceruicis vsque ad primam costam separabimus. Eadem ratione octauum à trãsuersis processibus omnium vertebrarum ceruicis vsque ad primam costam resoluemus.Nonum verò à transuersis processibus quartæ,& quintæ vertebræ ceruicis separabimus,vsque ad secundam,& interdum tertiam costam,quibus illigatur.Sextum verò musculum thoracis,qui in concauo,à latere ossis pectoris,in longitudinem costarum integrarum situs est; inspiciemus vbi septi transuersi sectionem,& idcircò ossis pectoris absoluerimus. Est enim septum transuersum, vt supra ostensum [g] est,ex musculis thoracis,cuius inferior pars ventre aperto conspicitur, tecta peritoneo,quod manibus facile detrahemus,vt septi fibras deprehendamus. Sed vt superiorem eius partem intueamur, præcidere ab osse thoracis cartilagines, per quas costæ committuntur, vtrinq; oportet;dein mucronatam cartilaginem sinistra manu attollere, & septum ab ea resoluere;tum sectis venis,os pectoris à cadauere resoluendum est, & à septo nerui, vena caua,gula separari debent,vt ipsum septum vna cum suis ligamentis exemptum, ac super mensam collocatum inspiciatur;quo facto ad os pectoris,quod auulsum erat,redibimus,vt sextum musculum inueniamus,quem in longitudinem à latere eius pertinere diximus. His sectis, restabunt qui in vndecim spacijs inter costas siti sunt;binos autem in vnoquoque interuallo reperiemus,vnum externum,qui à transuerso processu vertebræ ortus fibras habet, quæ à superiori costa oblique descendunt,versus partem priorem, vsque ad eam sedem vbi costæ in cartilaginem degenerant;ibi enim finitur hic musculus;alterum internum,ortum ab ea sede,qua costa curuari incipit, cuius fibræ contra ab inferiori ad superiorem ascendunt vsque ad os pectoris; Vbi subiectos habet processus sexti musculi, qui in interno cauo ossis pectoris situs est.

F G H

g Sup.paulo ante.

NOTA-

TABVLA XLVII

E

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, QVI appoſitis trium Tabularum Figuris inſcripti viſuntur, declaratio.

TAB. XLVII. & ſeqq.
FIG. I. II. III.

In Prima, Secunda, & Tertia figura Literarum declaratio ſic habet.

A Primus muſculus thoracem mouens.
B Secundus.
C Proceſſus prædicti muſculi, qui in ſerre ſpeciem committuntur cum ſimilibus proceſſibus primi abdominis muſculi, ſcilicet oblique deſcendentis.
a Iugulum.
b Secundus muſculus humerum mouens.
c Coſtæ.
d Muſculi, qui inter coſtas ſiti ſunt.
e Portio oſſis pectoris.
f Mucronata cartilago.
g Secundus muſculus thoracem mouens inuerſus.
h Scapulæ inferior coſta.
i Ceruix ſcapulæ.

In IIII. & V. Figura.

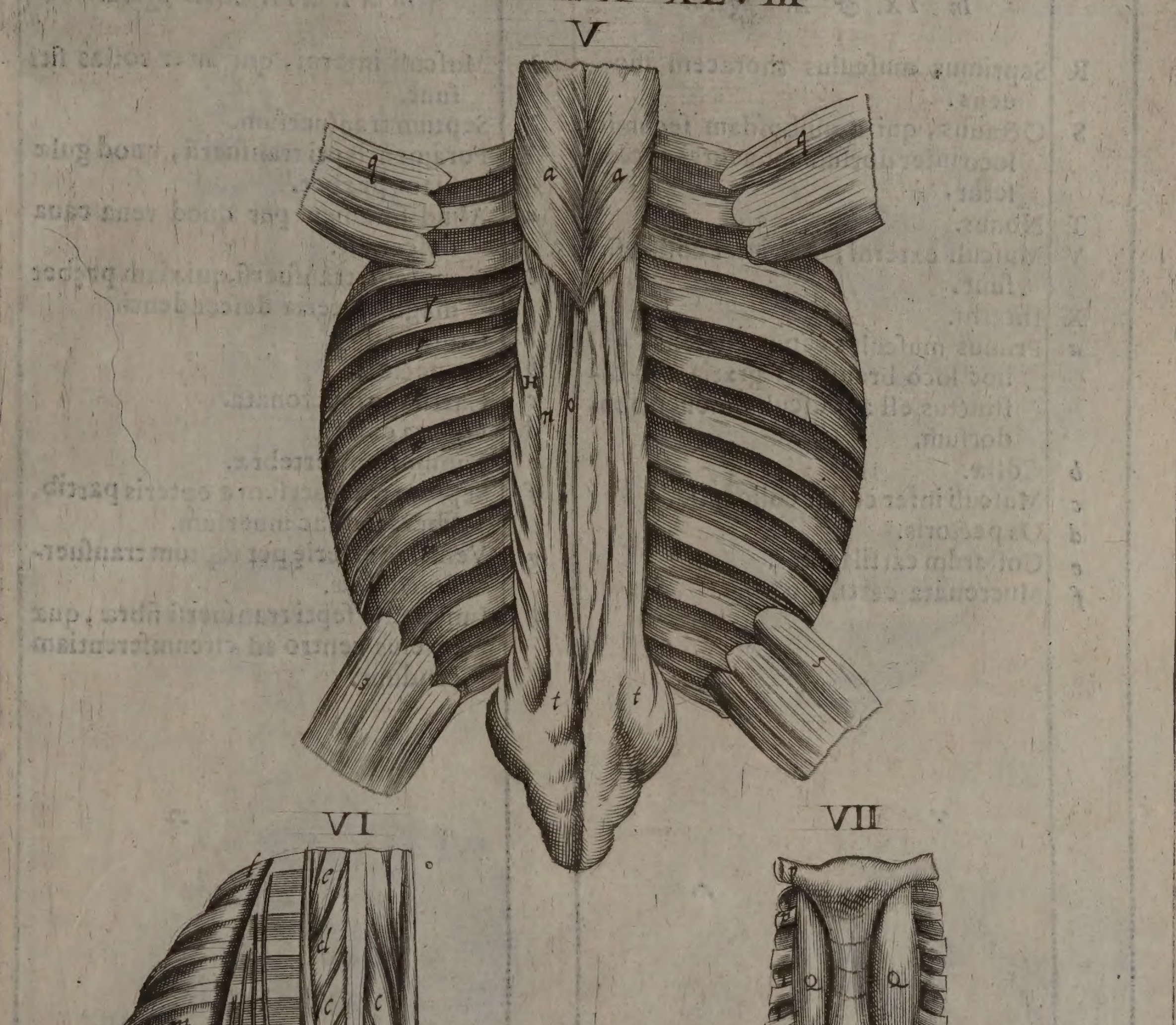
D Tertius muſculus ex mouentibus thoracem.
E Proceſſus prædicti muſculi, qui quaſi digiti feruntur ad ſpacia inter coſtas.
F Quartus muſculus thoracem mouens.
G Proceſſus quarti muſculi, qui veluti digiti, nonæ, decimæ, & vndecimæ coſtæ illigantur.
H Quintus muſculus thoracem mouens.
a Primum par muſculorum mouentium caput.
b Secundum.
d Tertius muſculus ſcapulam mouens.
e Iugulum.
f Quintus muſculus ex mouentibus humerum.
g Os humeri excarne.
h Primus, ac ſecũdus muſculus cubitum extendens.
i Quartus muſculus humerum mouens.
l Coſtæ.
n Sextus dorſum mouens muſculus.
o Octauus.
p Secundus muſculus thoracem mouens.
q Tertius inuerſus.
r Muſculi qui inter coſtas ſiti ſunt.
s Quartus thoracis muſculus inuerſus.
t Os ſacrum muſculis obductum. F

In VI. VII. & VIII. Figura.

I Chorda quæ velut appendix quinti muſculi mouentis thoracem pertinet à duodecima coſta ad ſextam.
L Chorda quæ ab vndecima coſta fertur ad quintam.
M Chorda, quæ à decima coſta ad quartam progreditur.
N Chorda, quæ à nona coſta ad tertiam procedit. G
O Chorda, quæ ab octaua tendit ad ſecundam.
P Chorda quæ à ſeptima ad primam coſtam proficiſcitur.
Q Sextus muſculus mouens thoracem.
a Sextus muſculus dorſum mouens.
b Octauus.
c Portio tertij muſculi mouentis dorſũ.
d Portio ſecundi paris muſculorum mouentium caput.
e Carnoſa moles, quæ pro tertio muſculo caput mouente recenſetur.
f Os ilium.
g Carnoſa ſubſtantia quæ vaginæ modo decimum femoris muſculum inuoluit. H
h Maior ſummi femoris proceſſus.
i Os coccygis membranis obductum.
l Coſtæ.
m Muſculi qui inter coſtas ſiti ſunt.
n Os thoracis excarne.
o Mucronata cartilago.
p Coſtarum cartilagines.
q Proceſſus ſexti muſculi thoracem mouentis.
r Sextus muſculus ex mouentibus thoracem inuerſus.
s Portio internorum muſculorum qui inter coſtas ſiti ſunt.

In

TABVLA XLVIII

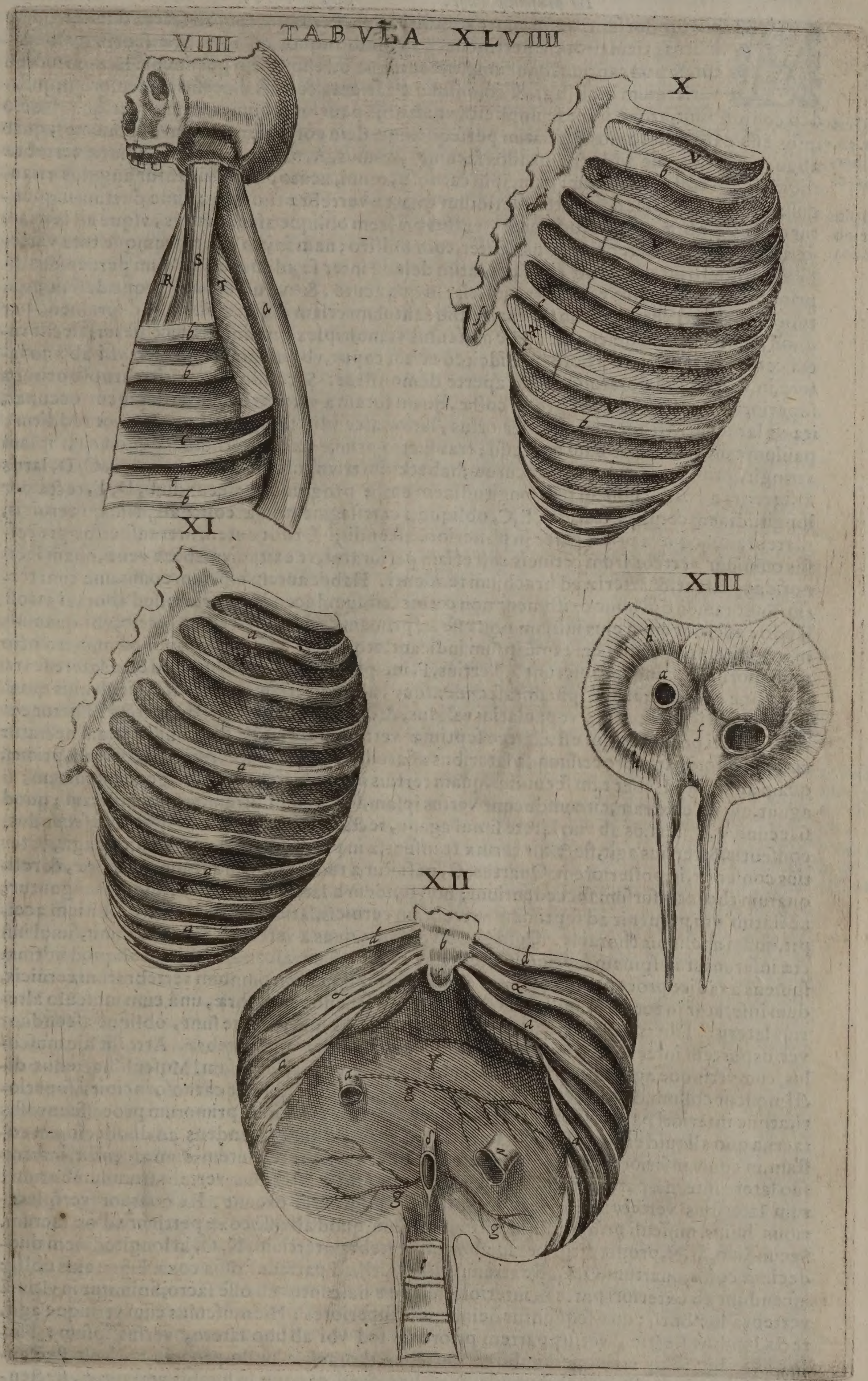
In IX. & X. figura.

R	Septimus muſculus thoracem mo-uens.
S	Octauus, qui a quibuſdam ſecundo loco inter dorſum mouentes recenſetur.
T	Nonus.
V	Muſculi externi, qui inter coſtas ſiti ſunt.
X	Interni.
a	Primus muſculus caput mouens, qui hoc loco breuitatis gratia non diſtinctus eſt a muſculis mouentibus dorſum.
b	Coſtæ.
c	Muſculi inter coſtas collocati.
d	Os pectoris.
e	Coſtarum cartilagines.
f	Mucronata cartilago.

In XI. XII. XIII. figura.

X	Muſculi interni, qui inter coſtas ſiti ſunt.
Y	Septum tranſuerſum.
Z	Foramen ſepti tranſuerſi, quod gulæ viam præbet.
α	Aliud foramen per quod vena caua deſcendit.
δ	Sinus ſepti tranſuerſi, qui viam prębet magnæ arteriæ deſcendenti.
a	Coſtæ.
b	Os pectoris.
c	Cartilago mucronata.
d	Quinta coſta.
e	Lumborum vertebræ.
f	Septum tranſuerſum a cæteris partib. liberatum, ac inuerſum.
g	Venæ, ac arterię per ſeptum tranſuerſum diuiſæ.
h	Innumeræ ſepti tranſuerſi fibræ, quæ ab eius centro ad circumferentiam tendunt.

De

TABVLA XLVIIII
VIIII
X
XI
XIII
XII

De Musculis dorsi. *Cap. VIII.* E

MOuetur dorsum totum cum extenditur, cum curuatur, cum ad latera ducitur; iidem Ta. 50.
motus etiam proprie pertinent & ad lumbos, quorum vertebræ seorsum mouen- fig. tres
tur, & non tantum simul iunctæ, sicuti quæ ad thoracem pertinent. Horum motuũ
varietatem monstrat, & commissuræ varietas, & situs diuersus musculorum; qui a-
deo confusi sunt, atque inter se impliciti, vt ab alijs pauciores numerentur. Plerique [a] octo
ipsos esse existimant, quos sigillatim persequemur; dein eorum sententiam exponemus, qui [b]
aliqua etiam ratione adducti, sex illos faciunt. Primus, A, nascitur a latere quintæ vertebræ A fig. 1
thoracis, vbi costa insinuatur, principio carnoso, tenui, acuto, ita vt videatur angulus trian-
guli; inde oblique ascendit, vltra dimidium quartæ vertebræ thoracis; hunc ductum sequun-
tur quædam fibræ a posteriori parte, versus priorem oblique ascendentes, vsque ad tertiam
vertebram, vbi adhæret musculus dexter, cum sinistro; nam initio inter vtrumque tota verte-
bræ crassitudo interiecta est, sed paulatim deinde inter se adducuntur, dum perueniant ad
priorem partem primæ vertebræ ceruicis; in qua acuto, & neruoso fine vterque desinit, qui
tuberculo huius vertebræ innascitur, & aliquantulum etiam ossi occipitij apud foramen, per F
quod medulla spinæ descendit. Hic musculus vt multiplex a nonnullis recensetur; flectit re-
ctà ceruicem in partem priorem, & idcircò etiam caput, vbi vtrinque agat, sed vbi ab vno la-
tere, in illud; quod fibrarum ductus aperte demonstrat. Secundus, B, initio carnoso oritur a B fig. 1.
superiori & exteriori parte, primæ costæ, quam totam a vertebra ad cartilaginem occupat,
ita vt latum sit. Ab hoc principio ita orsus, latior ascendit, sed paulatim angustior redditur;
paulum tamen nectitur cum processu; transuerso primæ vertebræ thoracis quod cum ipsam
attingit, terminetur in angulum acutum; habet enim trianguli speciem. Primum, C, D, latus
a vertebra ad cartilaginem per longitudinem costæ progreditur; secundum, D, E, rectà per
longitudinem ceruicis; tertium, E, C, obliquè a cartilagine primæ costæ ad primam ceruicis,
vertebram; sicque a priori parte in posteriorẽ ascendit; inseritur autem in transuersos proces-
sus omnium vertebrarum ceruicis: est etiam perforatus, vt exitum præbeat venæ, quam ieci-
noris appellant, & arteriæ ad brachium tendenti. Habet autem officium commune cum ter-
tio. Sunt tamen qui hunc existiment non ceruici circumducendæ inseruire, sed thoraci attol-
lendo: asserunt enim eius initium non esse ad primam costam, sed ad ceruicem, vbi quamuis G
magis neruosus sit; incipere tamẽ ipsum iudicant, atque hoc pacto de proposito numero octo
musculorum secundum auferunt. Tertius, F, incipit a radice processus, qui est a latere sextæ F fig. 2
vertebræ thoracis; propè spinam; ascendensque, aliquod etiam initium accipit ab aliis quin-
que vertebris thoracis, ita vt paulatim validus, & carnosus efficiatur; dum arctè illigetur ex-
teriori parti processus, qui est a latere septimæ vertebræ ceruicis, & nonnihil etiam nectatur
cum exteriori parte processuum, a lateribus aliarum vertebrarum ceruicis, sed minus primæ,
quam aliarum. Habet tam secundus, quam tertius musculus, vim circumagendi ceruicem; si
agunt, qui ad dextram, circumducunt versus ipsam, si qui ad sinistram, versus sinistram; quod
si secundus, & tertius ab vno latere simul agant, recta trahitur ceruix ad ipsum; si secundus,
consentit, & tertius agit, flectitur ceruix transuersa in partem priorem, si secundus agit, & ter
tius consentit, in posteriorem. Quartus, G, nascitur a radice spinæ septimæ vertebræ, & reli- G fig. 3
quarum thoracis sursum succedentium; non quidem a lateribus, sed vbi inter se iunguntur,
ac statim vbi peruenit ad septimam vertebram ceruicis, latius, & validius ab ea initium acci-
pit, quàm a reliquis thoracis. Quid? quod & fibræ, quas a vertebris thoracis sumit, simul iun
ctæ inseruntur in spinam septimæ vertebræ ceruicis. Tum ascendit subinde aliquod initium
sumens a radice processuum, qui sunt a lateribus reliquarum omnium vertebrarum ceruicis,
dum inseratur in totam humiliorem partem spinæ secundæ vertebræ, unà cum musculo alte- H
rius lateris. Fibræ ipsius, quæ nascuntur a processibus, qui a latere sunt, oblique ascendunt
versus partem interiorem, dum inserantur in spinam superioris vertebræ. Attollit hic muscu-
lus, cum vtrinque agit, caput rectà, sed cum ab vno latere, versus ipsum. Musculi hactenus di-
cti mouent collum, & simul etiam caput. Quintus, I, initio crasso, & carnoso incipit a superio- I fig. 2.
ri, atque interiori parte ossis coxæ versus posteriorem, è regione primorum processuum ossis
sacri, a quo aliquid etiam assumit. Inde angustior redditur, ascendens ad duodecimam co-
stam, in cuius inferiorem partem carnoso fine inseritur; inhæret autem dum ascendit, interno
suo latere internæ parti illorum processuum, qui sunt a lateribus vertebrarum lumborum;
tum lateribus vertebrarum iuxta foramina, vnde nerui exeunt. Ex quatuor verò late-
ribus huius musculi primum, L, M, est eius initium; quod ab osse coxæ pertinet ad os sacrum.
Secundum, M, N, progreditur per lumborum vertebras; tertium, N, O, in longitudinem duo-
decimæ costæ; quartum, O, L, ad extremũ latus initij, ad partem. s. ossis coxæ. Fibræ eius obliq;
ascendunt ab exteriori parte in interiorẽ: sed quæ nascuntur ab osse sacro, finiuntur in vltimã
vertebrã lumborũ; quæ sequuntur deinceps in superiores: Hic musculus cum vtrinque agit,
recta lumbos flectit, versus partem priorem; sed vbi ab uno latere, versus ipsum: Fle-
ctit ergo hic solus vtrinque lumbos. Vertebræ thoracis a nullo proprio musculo flectun-
tur, sed duo musculi recti abdominis, & ad has, & ad eas quæ in lumbis versantur, flecten-

das

[a] Vesalius lib. 2. c. 38. & Valuerda lib. 2. c. 24

[b] Falopius lib. de obseruat. ana.

A das conducunt. Has fortasse mouent illi musculi, quos credunt à veteribus fuisse appellatos ψόας νευρομήτρες, & ἀλωπεκές. Sextus, P, longissimus est, inter omnes musculos corporis, quandoquidem à fine ossis sacri pertinet ad primam vertebram thoracis, quamuis in aliquibus vlterius etiam ascendat; nascitur autem à fine spinæ vertebrarum sacri ossis, & reliquarum quæ in lumbis sunt, neruoso, tenui, & valido initio; sumit & aliud principium similiter validum, sed carnosum, & acutum a parte illa interna ossis coxæ, quæ magis vergit in exteriora, quam latera ossis sacri; inde ascendens magis carnosus efficitur, ac rotundus, & à posteriori parte læuis hæret latere externo processibus, qui sunt à latere vertebrarum lumborum. Vt autem peruenit ad duodecimam thoracis vertebram, multò angustior euadit, vsque ad primam eiusdē: sed in transitu singularum, quę interiectę sunt, spinæ illigatur. Illigatur & arctius processibus, qui sunt à latere earundem per chordas anuli figuram referentes, quæ ex anteriori eius parte prodeuntes, simul iniiciuntur & dictis processibus, à latere, & costis, qua cum ipsis committuntur. Ascendunt eius fibræ ab interna parte oblique in externam; quod si vtrinque agat, recta attollit, atque erigit lumborum, & thoracis vertebras, si ab vno latere tantum, versus ipsum. Septimus, Q, subiicitur proxime posito, initium verò habet, quod pertinet a medio longitudinis ossis sacri vsque ad eam partem, qua iungitur cum osse coxæ: latescit deinde ascendēs, dum perueniat ad processus laterum quintæ vertebræ lumborum; vbi latissimus est; inde rur-

P Fig. 2.

Q Fig. 3.

B sus ascendit, inhærens processibus, qui sunt a latere aliarum vertebrarum lumborum, quibus acuto fine illigatur. In toto itinere à principio ad finem progreditur iunctus cum musculo alterius lateris: ambo enim internis lateribus se contingunt; tantum dehiscunt, quanta est crassitudo ligamenti spinæ. Ascendunt fibræ ab inferioribus processibus oblique versus interiorem partem & ex transuersis processibus inferiorum vertebrarum, & spinæ radicibus ortæ, in latitudine posteriori superiorum vertebrarum inseruntur. Extendit hic musculus vbi vtrinq; agit, recta eam dorsi partem, quæ inter eius initium, & finem sita est: sed vbi ab altero latere, oblique versus ipsum trahit. Octauus, R, oritur ab vndecima vertebra thoracis, & ascendit vsque ad primam toto itinere complectens spinam vertebrarum thoracis: ex toto autem carnosus est, & multis validis fibris distinctus: ad duodecimā verò vertebram thoracis ipse perinde ac septimus tenuis est, sed postea paulatim crassescit, ascendens, dum perueniat ad spinam quintæ vertebræ thoracis, vbi crassior euadit; & inde sursum tendens, rursus extenuatur, ita vt nō appareat crassior ad primam, quam ad vndecimam vertebram thoracis. Implet etiam in itinere spacia inter spinas, proceditque iunctus cum musculo alterius lateris, solo intercedente ligamento, quo spinæ superioris, & inferioris vertebræ inter se illigantur. Fibræ in hoc

R Fig. 3.

C magis rectæ sunt, quàm in alio musculo dorsi, idcirco rectà ipsum mouet, in neutrum latus inclinans. Iungit ergo vertebras, quibus inhæret, & catenus dorsum extendit, ope aliorum musculorum, qui prædicti sunt eodem munere.

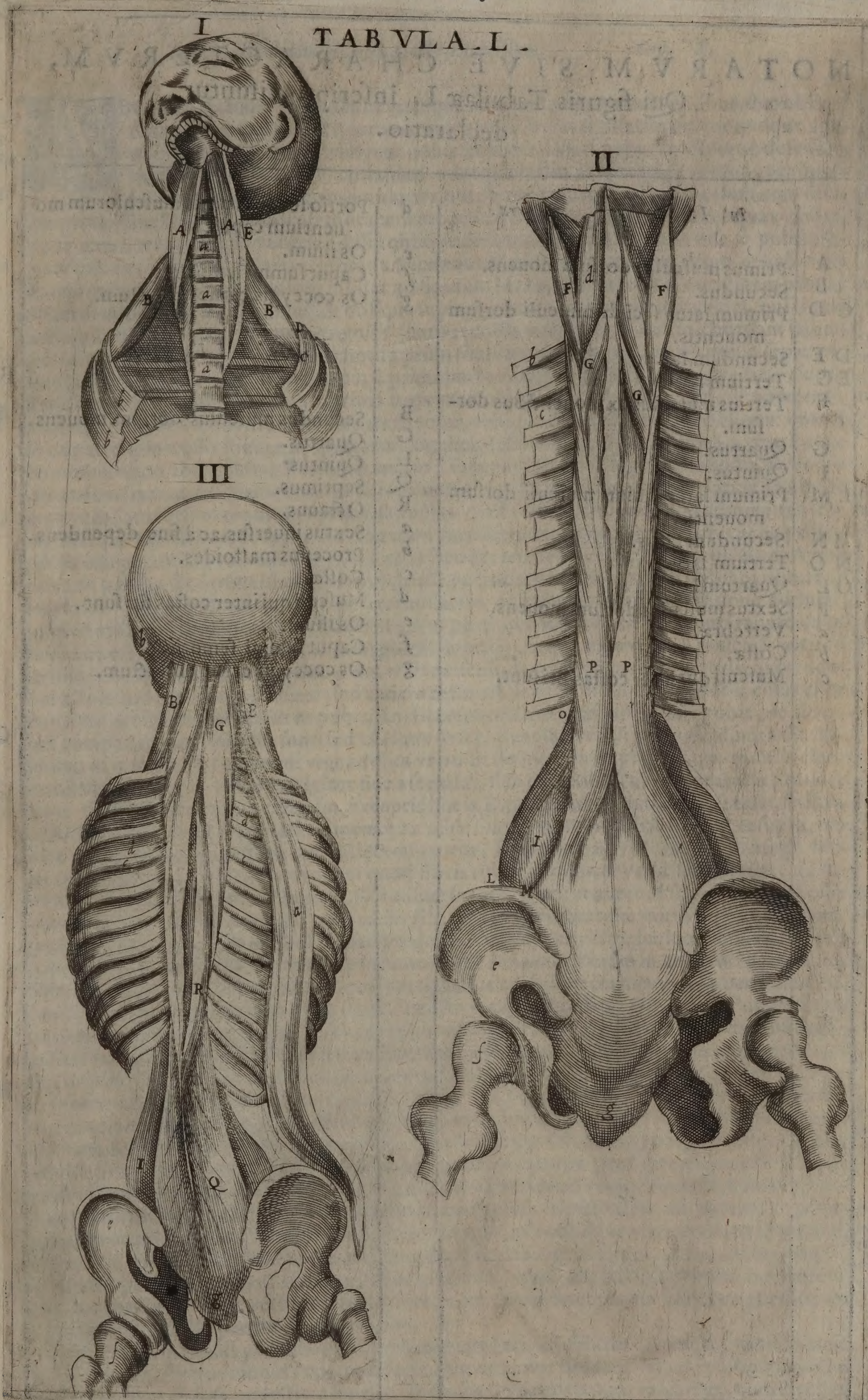
Exposita sententia eorum qui [a] octo statuunt paria musculorum dorsi, venio ad alios, [b] qui sex. Hi primo loco ponunt par, primo loco supra enarratum. Secundum par dictum auferunt de numero musculorum dorsi, vt ante dictum est, cum credant ipsum magis thoraci attollendo inseruire; sed eius loco nouum aliud ponunt, à triplici principio ortum, quorum primum incipere volunt à processibus transuersis primæ, secundæ, & tertiæ vertebræ thoracis, vel tertiæ, quartæ, quintæ, & nonnunquam etiam reliquarum inferiorum vsque ad octauam. Secundum principium dicunt esse partem illius musculi, quem quinto loco numerant in dorso: ab hoc enim extremo particulam quandam deduci aiunt, quam interdum non ab ipso, sed à septima, sexta, quinta, & quarta costa oriri volunt. Hoc principium scribunt inniti transuersis processibus primæ, secundæ, & tertiæ vertebræ thoracis, dum ascendens coeat cum primo & tertio, quod describunt veluti extremum illius musculi, qui quarto loco inter communes thoracis numeratur. Ex triplici igitur principio vtrinque vnum faciunt musculum, qui transuersis processibus septimæ, sextæ, quintæ, quartæ, & tertiæ vertebræ ceruicis, & aliquando omnium illigatur. Hoc musculorum par ita confundi afferunt cum tertio caput mouente, vt pro eodem à quibusdam accipiatur. Tertium par aliquo pacto videtur, quod tertio loco iam relatum est, non tamen ex toto, nam oriri ipsum volunt à transuersis processibus vertebrarum thoracis; ita vt à nona, vel octaua pertineat vsque ad primam: præterea à transuersis processibus omnium vertebrarum ceruicis vsque ad secundam, ita vt occupet vniuersam ceruicem, illigeturque non solum spinis illius, sed etiam processibus transuersis, & illorum radicibus, varijs modis. Quartum par illud esse aiunt, quod à quinto mox subijciendo tegitur admodum carnosum, ortum à cauo interiecto inter os ilium, & spinam ossis sacri, & cum ascendit aliquid assumens ab omnibus transuersis processibus vertebrarum lumborum, tum à vertebris rursus thoracis, triplex aliud initium capiens, primum quidem latū, ab extremo vniuscuiusq. processus transuersi; alterum inferius, quasi à radice eiusdem processus; tertiū à spina singularum vertebrarum; sic ut triplex musculorū genus simul concurrere videatur, quorū qđ exterius est, fibris longioribus cōstat; alterū, quod interius breuib. tertiū, quod à spina oritur breuiorib. adhuc, ita vt ex oībus cōponatur vtrinq. vnus musculus, qui per plures chordas in nascatur vertebris oībus lūborū, ac thoracis, nec nō ēt spinis, & ꝓcessibus trāsuersis, & tādē

a Vesalius lib. 2. c. 38. Valuerda lib. 2. c. 14.
b Falopius li. de anat. obseruat.

medio ſpacio inter uertebras interiecto. Quintum par id ponunt, quod in dorſo maximum E
eſt, uideturque illud eſſe, quod ante ſexto loco enarratum eſt. Credunt autem hoc eſſe quo-
dammodo partem illius, quod quarto loco poſuerunt, oriturque neruoſo initio à dorſo oſſis
ſacri, atque à poſteriori parte oſſis ilium, qua cum Sacro committitur, atque à ſpinis omnium
vertebrarum, lumborum; habereque ſub neruoſo hoc initio tamquam ſub tegmento latitans
aliud rurſus ualde carnoſum, ita vt validiſſimus muſculus ex utroq; initio utrinque efficiatur:
aſcendatque cum triplici fine, nam primo per paruas chordas innaſcitur omnibus coſtis, qua
parte innaſcuntur etiam chordæ quinti paris thoracē mouentis, quãuis interdum non innaſca
tur omnibus coſtis, ſed octauæ duntaxat. Ad alterum finem pertinent aliæ chordę, quæ trãſ-
uerſis uertebrarum proceſſibus illigantur. Tertius finis neruoſus eſt, ad ſpinas uertebrarum
thoracis, ita vt aſcendat à decima, ad quartam, aliquando verò à ſexta ad tertiam. Ab hoc
quinto pari proficiſci aſſerunt quoddam initium pertinens ad par ſuperius poſitum. Sex-
tum, atque ultimum par eſſe uolunt id, quod quinto loco ſupra poſuimus; non tamen conce-
dunt huius partis muſculos eſſe illos, qui à veteribus appellati ſunt ψόαι, νευρομήτρες, & ἀλώπεκες,
a Falop.ib. quæ uocabula impoſita fuiſſe aiunt illis,[a] qui quinto loco inter mouētes femur recenſentur.

Expoſitis muſculis dorſi, iam tempus eſt ad eorum ſectionem accedere. Horũ primus ſcal-
pello ſeparandus eſt à latere quintæ uertebræ thoracis, unde incipit, & dein oblique perſe-
quendus ultra dimidium quartę uertebræ, uſque ad tertiam, ubi adhæret cũ muſculo alterius F
lateris, & tandem ad priorem partem primæ uertebræ ceruicis; & occipitij os, ubi finitur, inde
ueniendum eſt ad ſecundum, quem numerauimus octauo loco inter muſculos thoracem mo-
uentes; huius initium à ſuperiori, & exteriori parte primæ coſtæ ſeparandum eſt, ut muſculus
ab adiunctis partibus reſoluatur uſque ad latera uertebrarum ceruicis; ubi terminatur ad
primam uertebram; Oritur tertius à radice proceſſus à latere ſextæ vertebræ thoracis, propè
ſpinam, & non nihil etiam ab alijs quinque vertebris thoracis, vnde ſeparari debet, vſque ad
latus ſeptimæ vertebræ ceruicis, in quo deſinit. Incipit quartus à radice ſpinæ ſeptimæ verte-
bræ, & reliquarum thoracis ſuccedentium; vnde ſcalpello reſolui debet, & dein etiam à radi-
ce proceſſuum, qui ſunt à lateribus reliquarum omnium vertebrarum ceruicis, vſque ad humi
liorem partem ſpinæ ſecundæ vertebræ, ibi enim finitur. Quintus verò proficiſcitur à ſuperio-
ri, atque interiori parte oſſis coxæ, è regione proceſſuum oſſis ſacri, vnde ſeparandus eſt, ſcal-
pello ducto vſque ad decimam coſtam, in cuius inferiorem partem inſeritur. Sextus à fine
oſſis ſa cri, vnde oritur, ſeparari debet; tum ab ea parte, qua os ſacrũ cum coxa cōmittitur: in-
de à vertebris lumborum, vſque ad ſpinam vndecimæ vertebræ thoracis, in quam inſeritur.
Octauus ſeparandus à decima, & vndecima vertebra thoracis, vnde incipit, ducto ſcalpello
vſque ad primam, in quam finitur; ſic, vt in itinere à ſpaciis, quæ ſpina complet, reſoluatur; G
hoc pacto igitur dorſi muſculos facile incidet, qui ductum, initium, finem, nexum, cum aliis
memoriter tenebit, neque enim imprudenter alios lacerabit.

TABVLA L.

E

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, Qui figuris Tabulaæ L. inſcripti viſuntur, declaratio.

In I. & II. Figura.

A	Primus muſculus dorſum mouens.
B	Secundus.
C D	Primum latus ſecũdi muſculi dorſum mouentis.
D E	Secundum latus.
E C	Tertium latus.
F	Tertius muſculus ex mouentibus dorſum.
G	Quartus.
I	Quintus.
L M	Primum latus quinti muſculi dorſum mouentis.
M N	Secundum latus.
N O	Tertium latus.
O L	Quartum latus.
P	Sextus muſculus dorſum mouens.
a	Vertebræ.
b	Coſtæ.
c	Muſculi qui inter coſtas ſiti ſunt.
d	Portio ſecundi paris muſculorum mouentium caput.
e	Os ilium.
f	Caput ſummi femoris.
g	Os coccygis carne obductum.

In III. figura.

F

B	Secundus muſculus dorſum.mouens.
G	Quartus.
L	Quintus.
Q	Septimus.
R	Octauus.
a	Sextus inuerſus,ac à fine dependens.
b	Proceſſus maſtoides.
c	Coſtæ.
d	Muſculi qui inter coſtas ſiti ſunt.
e	Os ilium.
f	Caput ſummi femoris.
g	Os coccygis carne obductum.

G

H

De

A

De Musculis abdominis, vesicæ, colis, ani, testium. *Cap. X.*

Ta. 51. 52 53. fig. decem. A fi. 1. ABdomen quatuor [a] musculis vtrinque continetur, per omnia paribus, duo obliqui sunt, tertius rectus, & quartus transuersus; sed vt sigillatim de vnoquoque agamus, Primus, A, qui extrinsecus nobis occurrit, alijs superiectus obliquè descendit; oritur enim à sexta [b] costa, dependetque etiam à septima, & octaua, per quosdam processus, B, digitos imitantes, qui committuntur in serræ speciem, cum similibus processibus, secundi musculi thoracem mouentis; dein progreditur per reliquas costas, & per anteriorem partem ventris ad ilia oblique descendens, tandem cum osse [c] pubis illigatur valida chorda, ac veluti membrana. (C fig. 2) Secundus, C, oblique ascendens situm [d] habet primo contrarium, ita ut super ipsum insidat ad figuram literæ, X, ducit enim [e] originem per carnosam membranam ab osse illium, & oblique super quartum abdominis musculum, qui transuersus est, tendens superijcitur extremis [f] quatuor costis nothis, & finitur in chordam latam, quæ tertio musculo superiecta cum chorda primi similiter lata, ita coit, vt vix possit separari. Inuoluit chorda hæc rectum musculum à priori parte vsque ad dimidium longitudinis, supra dimidium verò à posteriori, nam à priori tegitur ab oblique descendente. Duplici autem fibrarum genere secundus hic musculus continetur, obliquis, & transuersis; ex obliquis quædā ab ea parte spinæ ossis ilium, quę spectat ad inguina, descendunt ad albam lineam, quæ à chordis musculorum abdominis efficitur; quædam à superiori parte spinę eiusdem ossis, ascendūt ad eandem lineam, ad quam feruntur & transuersæ, quæ ab anteriori, & superiori sede eiusdē spinæ rectà antrorsum tendunt. (D fi. 3) Tertius, D, rectus [g] est à latere situs in longitudinem ventris; pertinetque à pectoris osse supra mucronatam cartilaginem ad os pubis; sed ducat ne principiū ab osse pectoris; an ab osse pubis; hoc est, ascendat ne, an descēdat, inter professores Anatomes non parua est cōtrouersia. Galenus [h] ab osse pectoris ortum inferi in os pubis existimat; recentiores [i] contrà ab osse pubis ortum terminari in os pectoris asserūt; ea ratione adducti, quod chorda, & finis musculi necesse est illigetur parti, quam oporteat deorsum trahere, cuiusmodi non est os pubis, quod neque trahi potest deorsum, neque expediret, si posset. & idcircò verisimile existimant ibi esse principium recti musculi, finem verò in osse pectoris, quod deorsum ab eiusmodi musculo trahitur; sed eadem ratio est primi oblique descendētis, cuius chordam similiter inferi diximus in os pubis; An dicemus initium recti esse ab osse pubis, vt deorsum compellat quæ subiecta sunt; sed oblique descendens satis est, si astringat dumtaxat abdomen in interiorem regionem vrgendo, ita vt possit desinere in os pubis, à quo tamē incipere rectum statuemus. Tertius igitur siue ascendat, siue descendat, ab osse pectoris pertinet (E fi. 3.) vsque [k] ad os pubis totus carnosus, exceptis lineis, E, tribus, non penitus transuersis, sed aliquātisper obliquis ad digiti latitudinem, quæ albæ sunt, & neruosæ, duabus scilicet supra, vna infra vmbilicum, in quas fibræ musculi terminantur. Efficiunt hæ vt hic musculus magis versus ventrem contrahatur; præterquam quod fibris robur addunt, & validius subiectis, ac superiectis partibus hærent. (F fi. 4.) Quartus, F, transuersus est, [l] oritur autem à superiori parte ossis ilium, & à processibus vertebrarum quæ ibi sitæ sunt; repræsentatque initio membranam magis, & ligamentum quam musculum; sed progressu fibris auctus; in musculum conuertitur, & cuiusque [m] costæ nothæ extremo ab interna parte cohæret; Verum in anteriori parte fibris distinctus in latam chordam finitur, quæ pertinaciter cum subiecta membrana peritoneo inhærescit, sed in progressu cum recto musculo rectum angulum efficit. His quatuor musculis ab vno latere abdominis, totidem ab altero respondent, per omnia pares vt diximus. Vnusquisque autem habet fibras similes, rectus rectas, transuersus transuersas, obliquus obliquas; qui cum duplex sit ascendens, & descendens, datæ sunt huic ascendentes, illis descendentes; quo fit, vt omnes omni fibrarum genere præditi sint, & vbi singulæ ad sua initia contractæ suo munere funguntur, aluus tota astringatur vndique [n] compressa; sicque vbi volumus expellat quæ superant, & molesta sunt, interdum vomitu, sed plerunque deiectione; habet enim vtramque viam; sed vt cum volumus, magis detrudat per inferiorem, quam per superiorem, efficit septū transuersum, quod cogit descendere, quæ à musculis abdominis comprimuntur, cum suppresso anhelitu descendit; sed horum musculorum compressu vtimur etiam ad partum [o] edendum, ad vocem, [p] atque efflatum. Sed præter motum, alios quoque vsus præstant hi musculi abdominis, cum & subiecta viscera muniant, & ad coctionem cōferant, quibus adde duos, G, (G fi. 3.) qui ab osse pubis ad vesicam feruntur, idem efficientes quod alii octo, & propriè inferiorem partem albæ lineæ inter rectos musculos interiectæ comprimentes, cui nullus ex prædictis inseruit, sed maximè hi pertinent ad vesicam.

B C D

Vesica enim quamuis per transuersas fibras expellat; per obliquas retineat, obtinet tamē musculos ad vtrunque munus conferentes, vt cum volumus reddere vrinam possimus, etiam si vesica nullam ex ipsa molestiam sentiat, & rursus supprimere eam valeamus, cum à vesica distenta, aut irritata detruditur; conducunt igitur ad eijciēdam vrinam, cum volumus, musculi abdo-

[a] Gal. 5. li. de anat. ad min. c. 6. & li. de musc. dissect. ca. 26.
[b] Gal. li. 5. de diss. anatom. c. 6.
[c] Gal. li. de musc. diss. c. 26.
[d] Gal. ibi.
[e] Gal. 5. de anat. adm. c. 6. & li. de musc. diss. c. 26.
[f] Gal. ibi.
[g] Ga. li. de musc. diss. c. 26.
[h] Ga. loco citato.
[i] Vesalius lib. 2. c. 31. & Valuerdal. li. 2. c. 20
[k] Gal. li de musc. diss. c. 26
[l] Gal. li de musc. diss. c. 26
[m] Ga. ibid.
[n] Ga. li. de musc. diss. c. 26.
[o] Ga. 3. de nat. fac. c. 3
[p] Ga li. de musc. diss. c. 26

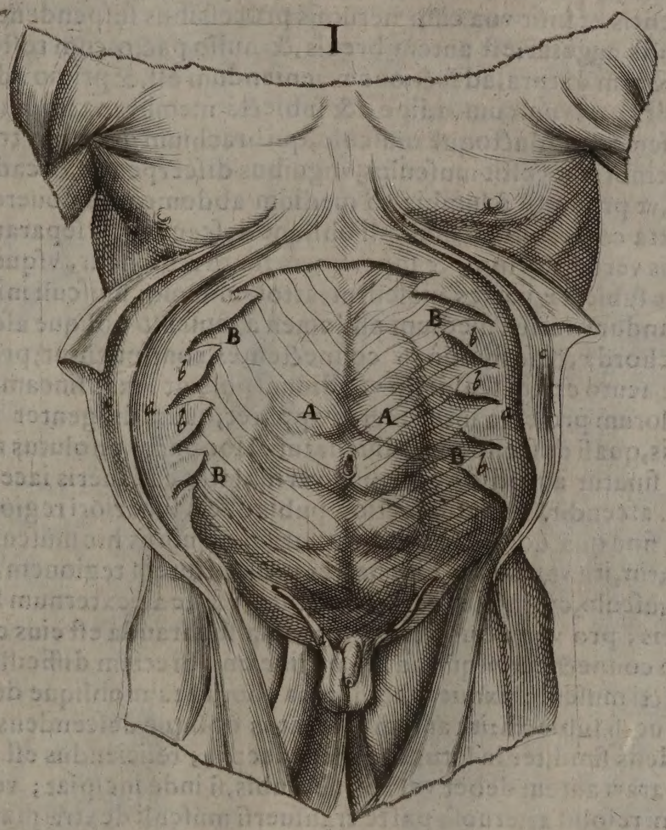
li abdominis,præterea duo,G,alii parui,qui ab osse pubis versus exteriorem partẽ inter ner- G fi.3.
uosum initium rectorum musculorum,& lineam albam oriuntur carnosi initio non admodum E
lato,& oblique sursum feruntur ferè ad longitudinem quatuor digitorum iuxta lineam albã
quæ in longitudinem abdominis cum vesicæ fundo committitur;inter se autem iunguntur, ac
a Ga. li. de musc. diss. c.26. vesicam comprimunt,vbi reddere vrinam volumus.Hos significare fortasse voluit Galenus, a
cum scripsit,portionem musculorum abdominis,quæ vesicæ insidet,ad detrudendam vrinam
pertinere,sed magis sunt per se musculi,quam musculorum portiones,si eorum munus,& con-
stitutionem spectes.Verum musculus,H,qui etiam inuita vesica (vt ita loquar)cum volumus, H fi.9.
b Ga. li. de musc. diss. c.28. & li. 6. de anat. adm. c. 14. vrinam supprimit, vnicus b continetur initio ceruicis:crassior autem est ab inferiori parte,
quam à superiori;fibrasque in orbem habet,vt cum libet retinere vrinam,ceruicem vesicæ a-
stringat, c & claudat; hic vbi quiescit, permittit vrinam exire ; sed statim cum rursus con-
trahitur,confert ad eam detrudendam,quæ extra vesicam in canali retinetur. Hic musculus
c Gal. ibi. & 5. de vsu p. c. 6. reperitur facile in ceruice vesicæ,si elixetur mediocriter : nam latet inter fibras rectas subie-
ctas,ac superiectas;contineturque fibris transuersis.At substantia glandulæ similis, quæ susti-
net finem vasorum seminis,magis versus colem est,quam ipse musculus;quamuis sint,qui con
tra afferant,decepti alijs quibusdam fibris carnosis, quæ transuersæ vltra dictam substantiã
glandulæ similem, sitæ sunt;quod si musculus esset vltra glandulam,exiret cum semine vrina,
quæ versaretur circà eam substantiam,& ipsam assiduo contactu violaret:itaque musculo ver F
sus colem adnascitur substantia illa in quam inferuntur vasa semen deferentia. Idem muscu-
lus & in fœminis reperitur,similiter ad ceruicem vesicæ,quam nulla interiecta glandula vni-
uersam in orbem complectitur,dum in collum vteri desinat;sed in fœminis tanto tenuior ap-
paret,quam qui in maribus,quanto longior est:totam enim vt diximus ceruicem ambit.Rectũ
d Ga. li. de musc. diss. c.30. Intestinum in imo clauditur d à musculo,L,perinde ac ceruix vesicæ,cum retinere deiectio- I fig.5.
nem volumus,alioquin ab intestinis expulsam;sed supra hũc duos,M,M,alios habet, à quibus MM.fi. 7.
sursum attrahitur e cum in deijciendo vi musculorum abdominis expulsum est, ita vt tribus
e Ga. ibid. musculis contineatur.Duo superiores lati sunt,tenues,& non admodum carnosi,aut rubri;in
cipiunt autem non ab ossibus ; sed à ligamentis, quæ ab osse sacro,& coxæ,atque ab inferiori
parte peritonei proficiscuntur;inde ambovterque à suo latere descendunt ad rectum intesti
num,in cuius externam tunicam inferuntur;atque adeo lati sunt,vt nõ solum ipsam amplectã
tur,sed aliqua etiam ex parte illigẽtur in maribus ad radicem colis;in fęminis ad radicem vte-
ri.Horum munus est,vt ante diximus,rectum intestinum ex sua sede expulsum sursum attrahe
re;& in eãdem restituere.Duobus his musculis tertius subijcitur rotundus,quasi annulus,per
inde atque ille qui claudit ceruicem vesicæ,illinitur totus pingui humore; minusque carnosus G
est quam duo superiores,sed crassior supernè quam infernè;amplectitur enim extremum re-
cti intestini vsque ad externam cutem , quæ cum ipso mixta,confunditur , non secusquam
cum labro : illigatur autem à priori parte , per quasdam fibras ; fęminis cum ceruice vte
f Gal. li. de musc. diss. c.30. ri, maribus cum ceruice vesicæ, & cum f cole etiam per duos musculos, quos ab hoc ad co-
lem pertinere ostendemus;à posteriori cum quatuor paruulis ossibus ad finem sacri ossis; à la
teribus cum ligamentis,quæ à sacro osse ad coxam procedunt:at neque paruus est,vt nonnul-
li existimant,cum eius longitudo duorum digitorum latitudinem æquet;quo fit,vt cum ob fi-
stulam extremus abrumpitur,adhuc tamen suo munere fungatur, & deiectionem ad libitum
retineat,ob insignem partem,quæ integra seruatur:fibræ eius in orbem procedunt,& idcirco
g Ga. li. de musc. diss. c.30. contractæ anum claudunt.Extremum huius musculum cum cute mixtum voluit Galenus g es
se per se musculum vnum,qui à reliquo separari possit,idem tamen munus habet, siue vt sim-
plex,siue vt duplex recenseatur.

Coles,vt proximè ostendimus,à musculo anum claudẽte duos musculos accipit;sed & duos
h Ga. li. de musc. diss. c.29. alios ab osse pubis; h duo,N,O,qui à musculo ani,& propriè ab anteriori eius parte incipiũt; NO.fi. 5.
similes sunt illis,qui ab osse pectoris tendunt ad os hyoides;nam proximi sunt,& lateribus in-
ternis se contingunt:ascendunt autem sursum ad colem, in cuius inferiorem partem inferun- H
tur,quasi digitis complectentes i duo illa corpora ligamenti similia,ex quibus coles consti-
tuitur;& in quorũ medio canalis residet.Sed alij duo,P,Q,nascuntur vtrinque vnus ab appen P Q fi. 5.
i Gal. li. de musc. diss. c.29. dice k ossis pubis,paulo infra corpora,quæ colem constituere diximus. Horum initium car-
nosum est,& gracile,sed oblique sursum procedẽs,vertitur in musculum,qui carnosus semper
manens in cole,sui lateris corpori,non procul ab osse pubis illigatur.Ab his quatuor musculis
k Ga. ibid. mouetur, l coles motu voluntario,& nonnihil etiam erigitur;sed duo priores conferunt etiã
l Ga. li. de musc. diss. c.29. ad aperiendum canalem,ne conniueat,vbi vel semen,vel vrina eijcitur.

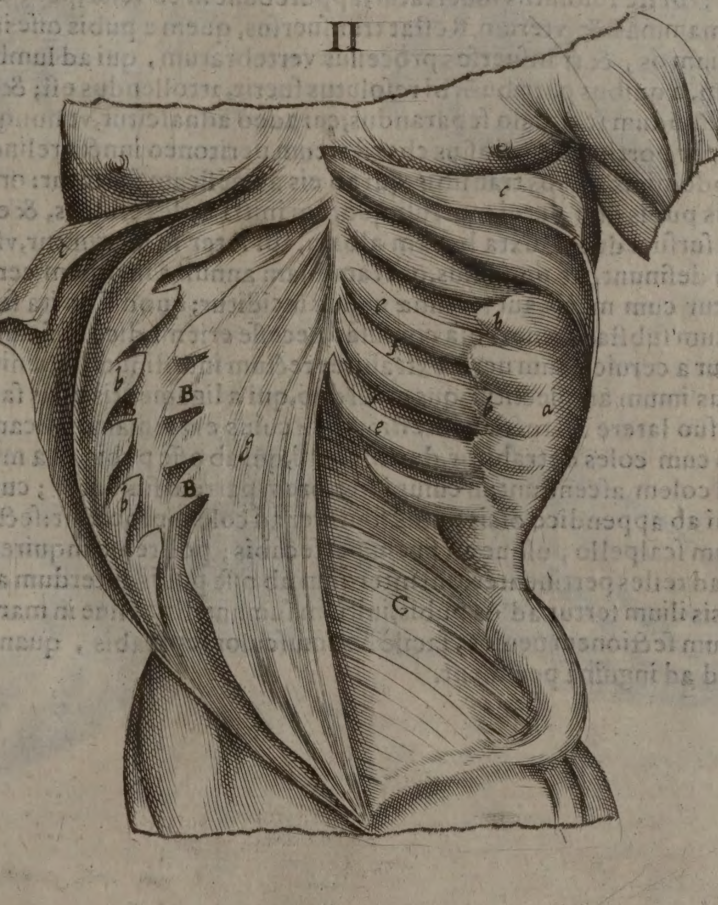
Habet etiam vterque testiculus,musculum,R,à quo & suspenditur,& nonnihil sursum m tra R fi. 6.
m Ga. li. de musc. diss. c.27. hitur ;incipit autem,non vt quidam n putant,à peritoneo inuoluente venam, & arteriam
tendentes ad testiculum,sed interdum ab osse pubis interdum ab eo ligamento,quod à spina
n Valuerda li.2.c.21 ossis ilii fertur ad ipsum:initiũ eius est sub chorda musculi oblique descẽdentis,per cuius fora-
mẽ egreditur vna cũ peritoneo inuoluente venam,& arteriam,quæ descendit ad testiculũ; au
getur etiam interdum quibusdã fibris carnosis;ita vt duplex videatur habere initiũ,& idcirco
duplex esse,simplex tamẽ est;nã duo illa initia vnũ constituũt musculũ,qui vsq; ad testiculũ,
cum

TABVLA LI

I

II

cum peritoneo descendit, cum quo illigatur vasi semen ad colem deferenti, neque vllibi testiculum attingit. Habent & mulieres musculum, situ substantia, & figura similem, nam ab eodem loco proficiscitur, à quo musculus testium maris, & similiter per foramen chordæ musculi oblique descendentis transit vna cum neruosis processibus suspendentibus vterum, & interdum fibris carnosis augetur: est autem breuis, & nullo pacto cum teste iungitur. E

Exposita musculorum natura, ad sectionem veniendum est, & primo ad musculos abdominis. Remota [a] igitur cute, vna cum adipe, & subiecta membrana in vniuerso abdomine vsque ad lumbos, & femora, reductoque musculo, qui brachium deorsum trahit, membranula, quæ sub carnosa membrana vestit musculos, vnguibus discerpenda, & cadauer in alterum latus conuertendum, vt promptè à lumbis ad medium abdomen admouere manum liceat; deinde scalpello à sexta costa initium musculi oblique descendentis separandum; scalpellus tamen à reliquis costis versus dorsum, & superiorem ilium regionem, vsque ad ossa pubis leniter ducendus est; ne subiectæ partes violentur; attollendumq; musculi initium ita resolutum, & paulatim separandum versus medium abdomen à musculo oblique ascendente; cohærent enim ibi vtrinque chordæ, & se mutuò [b] connectentes continuantur; præsertim ad medium recti musculi, ita vt acuto etiam scalpello vix diduci possint iuxta lineam albam, quæ à chordis aliorum musculorum profecta inter rectos apparet; quare diligenter [c] secernendæ sunt, F ne pars ascendentis, quasi descendentis diuellatur. Hoc pacto resolutus musculus obliq; descendens, pendere sinatur à medio abdomine versus latus cadaueris iacens, vt ad secundum transeas, qui obliq. ascendit. Ordiatur sectio a pubis osse, a superiori regione ossis ilium, a lumborum vertebris, a fine quatuor inferiorum costarum, a quibus hic musculus incipit; inde autem diuisus attollatur, ita vt reliquæ eius partes in anteriorem regionem procedentes, vnguibus a transuerso musculo, cui insident, resoluantur, vsque ad externum latus recti musculi; quo cum perueneris, pro vnguibus acuta nouacula separanda est eius chorda, quæ validè cum recto musculo connectitur, vsque ad albam lineam; vbi etiam difficillius euellitur, quam a parte carnosa rècti musculi; vixque secernitur, a chorda tam oblique descendentis, superiecta, quam transuersi subiecta: ita autem separatus oblique descendens musculus, a medio abdomine dependens similiter in latus cadaueris iacens, reiiciendus est, vt rectus musculus iam incidatur. Separari autem debet vel ab osse pubis, si inde incipiat; vel a thorace, si in os pubis finiatur, tum resolui a neruosa parte transuersi musculi dextræ manus, digitis ab exteriori latere iniectis; sed statim cum a transuerso abscedit, scalpello secernẽdus est, vt tantum suo fine inhæreat; vbi sic resolutus inuertatur, apparebunt in eo venæ, per quas cõsortium maximum est inter mammas, & vterum. Restat transuersus, quem a pubis osse incipies separare, G procedens per ilium os, & transuersos processus vertebrarum, qui ad lumbos sunt ad finem costarũ notharum, a quibus partibus vbi resolutus fuerit, attollendus est; & a membrana, peritoneo, acuto admodum scalpello separandus; cui adeò adnascitur, vt nunquam ex toto auelli possit, sed semper portio aliqua ipsius chordæ, cum peritoneo iuncta relinquatur.

A musculis abdominis ad eos transibis, qui ab eis ad vesicam feruntur: oriuntur enim a rectis musculis ossis pubis duo parui musculi, quorum initia inde resolues, & eos deinde persequeris, scalpello sursum ducto iuxta lineam albam, vbi inter se iunguntur, vsque ad finem vesicæ, super quem desinunt. At musculus, qui tamquam annulus in orbem ceruicem uesicæ amplectitur, reperitur cum maris, aut fœminæ uesica inciditur; quod si nõ ita facile appareat, ob fibras carnosas cum substantia neruosa confusas, necesse erit modicè uesicam elixare, sic enim facilè separabitur a ceruice: cum uerò extrahitur rectum intestinum, inuenitur tam musculus qui in orbem eius imum amplectitur, quam illi duo, qui a ligamentis ossis sacri, & coxæ descẽdunt; uterque a suo latere ad rectum intestinum, in cuius extremam tunicam inseruntur. Reperiuntur etiam cum coles detrahitur, duo musculi, qui ab osse pubis, & a musculo recti intestini extremi ad colem ascendunt; in cuius inferiorem partem finiuntur; cum quibus duos alios inspicies, qui ab appendice ossis pubis similiter ad colem procedũt: secto enim initio, reliquum musculum scalpello, usque ad finem persecabis; postremo inquires musculos duos, utrinque unum ad testes pertinentes, qui interdum ab osse pubis, interdum ab eo ligamento, quod a spina ossis ilium fertur ad os pubis, initium sumunt. Ergo siue in maribus, siue in fœminis, cum ad testium sectionem uenies, facilè hos musculos separabis, quanquam in fœminis non ad testes, sed ad inguina pertinent. H

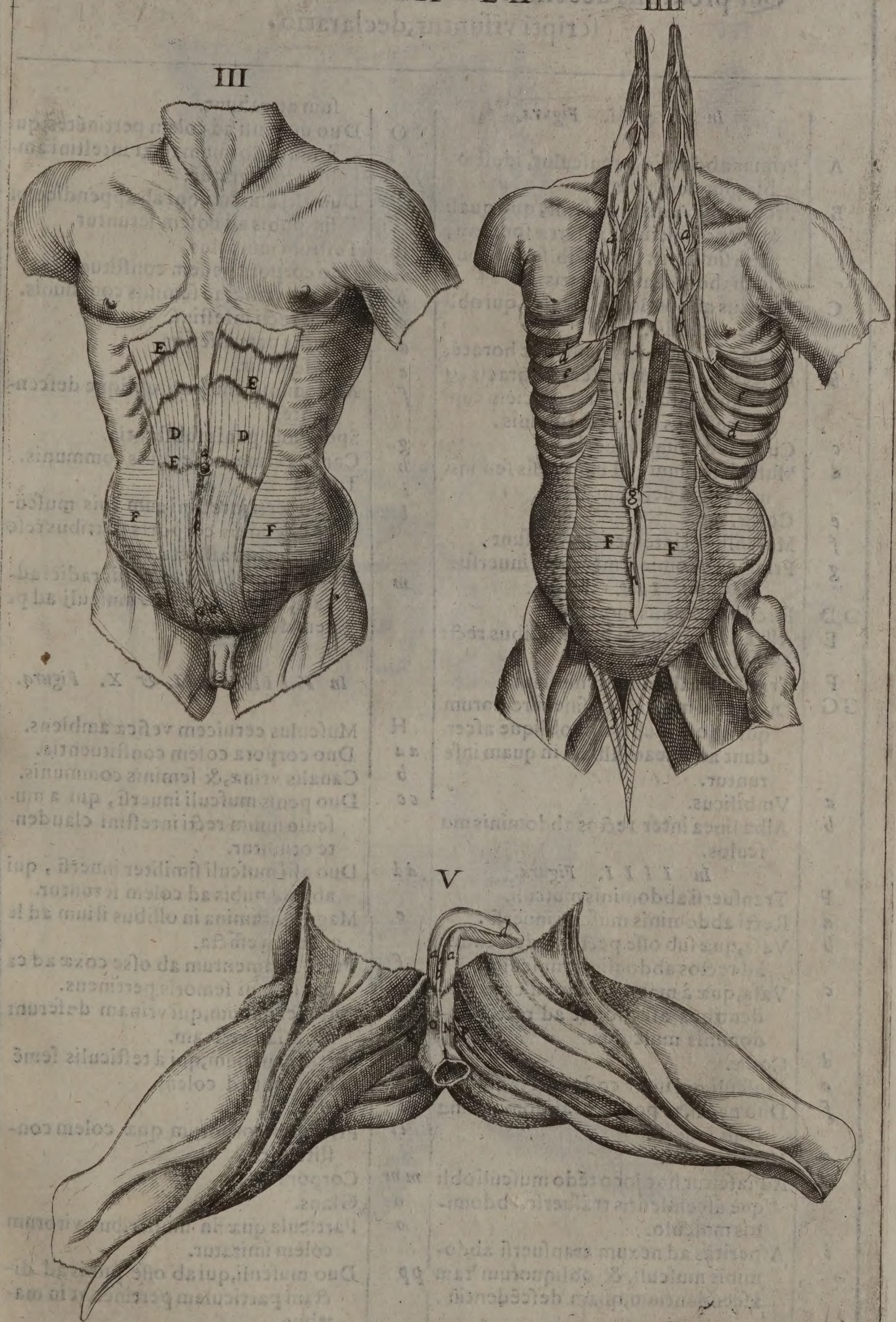
a Gal. 5. li. de anato. adm. c. 7.

b Gal. li. 5. de anato. adm. c. 6.

c Gal. lib. 5 de anato. admi. c. 7.

NOTA-

TABVLA LII

NOTARVM SIVE CHARACTERVM,

Qui proximis decem Figuris, Tabulæ LI. LII. LIII. in ſcripti viſuntur, declaratio.

In I. & II. Figura.

A Primus abdominis muſculus, ideſt obliquus deſcendens.

B Proceſſus prædicti muſculi, qui quaſi digiti cõmittũtur in ſerræ ſpeciem, cum ſimilibus proceſſib. ſecũdi muſculi thoracem mouentis.

C Secũdus abdominis muſculus, qui oblique aſcendit.

a Secundus muſculus mouens thoracẽ.

b Proceſſus ſecundi muſculi thoracis, q̃ committũtur in ſerræ ſpeciem cum proceſſibus primi abdominis.

c Cutis abdominis inuerſa.

d Muſculi teſtium vnà cum vaſis ſeminis materiam deferentibus.

e Coſtæ.

f Muſculi, qui inter coſtas ſiti ſunt.

g Primus abdominis muſculus inuerſus.

In III. Figura.

D D Recti abdominis muſculi.

E Albæ ac tranſuerſæ lineæ, quibus recti muſculi diſtinguuntur.

F Tranſuerſi abdominis muſculi.

G G Duo parui muſculi ad finem rectorum qui ab oſſe pubis orti oblique aſcendunt ad lineam albam in quam inſeruntur.

a Vmbilicus.

b Alba linea inter rectos abdominis muſculos.

In IIII. Figura.

F Tranſuerſi abdominis muſculi.

a Recti abdominis muſculi inuerſi.

b Vaſa, quæ ſub oſſe pectoris deſcendũt ad rectos abdominis muſculos.

c Vaſa, quæ à magnis vaſis ad crus tendentibus aſcendunt ad rectos abdominis muſculos.

d Coſtæ.

e Muſculi, qui inter coſtas ſiti ſunt.

f Duo parui, ac poſtremi abdominis muſculi inuerſi.

g Vmbilicus.

h Adnaſcitur hoc loco tẽdo muſculi oblique aſcendentis trãſuerſo abdominis muſculo.

i Aſperitas ad nexum tranſuerſi abdominis muſculi, & obliquorum tam aſcendentium, quam deſcẽdentiũ.

In V. VI. & VII. Figura.

I Muſculus ambiens imũ recti inteſtini.

M Duo muſculi, qui rectum inteſtinũ ſurſum attrahunt.

N O Duo muſculi ad colem pertinẽtes, qui à muſculo imum recti inteſtini ambiente oriuntur.

P Q Duo alij muſculi, qui ab appendice oſſis pubis ad colem feruntur.

R Teſtium muſculus.

a Duo corpora penem conſtituentia.

b Canalis vrinæ, ac ſeminis communis.

c Imum recti inteſtini. F

d Glandis pars inferior.

e Vaſa ſeminis.

f Abdominis muſculi oblique deſcendentes.

g Spongioſa penis ſubſtantia.

h Canalis vrinæ, ac ſeminis communis.

i Teſtis.

l Portio recti inteſtini cum ſuis muſculis à reliquis corporis partibus reſoluta, ac filo aſtricta.

m Muſculoſa ſubſtantia penis radici adnata, vnde etiam duo muſculi ad penem deriuantur.

In VIII. VIIII. & X. Figura. G

H Muſculus ceruicem veſicæ ambiens.

a a Duo corpora colem conſtituentia.

b Canalis vrinæ, & ſeminis communis.

c c Duo penis muſculi inuerſi, qui a muſculo imum recti inteſtini claudente oriuntur.

d d Duo alij muſculi ſimiliter inuerſi, qui ab oſſe pubis ad colem feruntur.

e Magna foramina in oſſibus ilium ad leuitatem effecta.

f Teres ligamentum ab oſſe coxæ ad caput ſummi femoris pertinens.

g Portio canalium, qui vrinam deferunt renib. ad veſicam.

h Portio canalium, qui à teſticulis ſemẽ deferunt ad colem. H

i Veſica.

l l Principia corporum quæ colem conſtituunt.

m m Corpora ipſa.

n Glans.

o Particula quæ in mulieribus virorum colem imitatur.

p p Duo muſculi, qui ab oſſe pubis ad dictam particulam pertinẽt, vt in maribus.

q Cauum continens inteſtina.

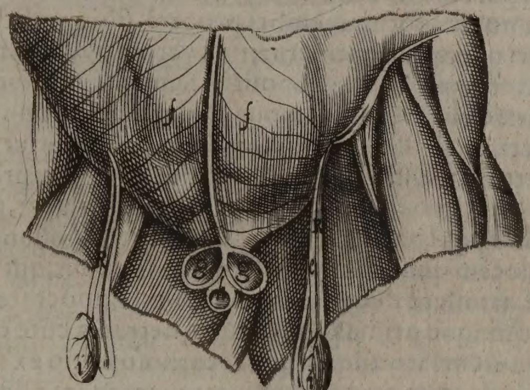
r Labra mulieris pudendi.

s Intimus pudendi ſinus.

De

TABVLA . LIII

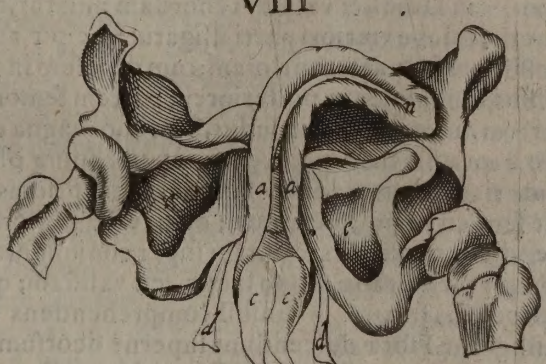
VI

VII

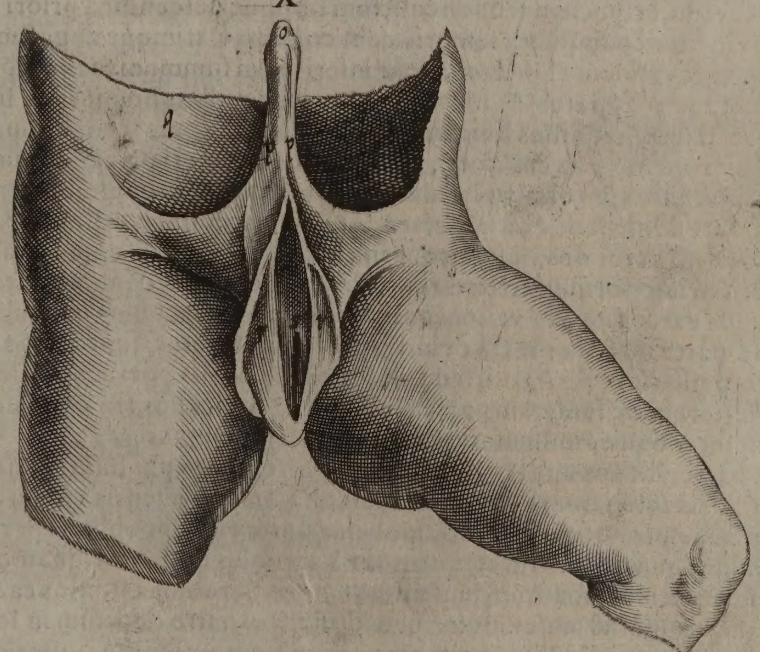
VIII

VIIII

X

De Musculis mouentibus femur. Cap. XI.

RE ſtant muſculi illius membri,quod à coxa pertinet vſque ad digitos pedis;crus no Ta.54.
minatur;in tres [a] autem partes diuiditur . Suprema femur, ſiue fæmen dicitur; 55.fig.
media & crus commune nomen totius membri propriè ſibi vendicat, & dicitur ſepté.
etiam tibia [b] à grandiori oſſe,quo continetur;ima verò appellatur [c] pes ; quæ
partes ſeorſum ſuis muſculis mouentur nunc nobis propoſitis. Sumemus initium à ſuperiori-
bus,ab ijs videlicet,qui femur in coxæ cauo receptum mouent;quamquam nonnulli ex Ana-
tomes [d] profeſſoribus,non iniuria etiam ab illis,qui tibiam mouent, ordiantur, quod [e] ſu-
perieċti ſint alijs;femur itaque [f] extenditur,flectitur,in latera ducitur,& in priorem , ac po-
ſteriorem partem circumagitur,ope vndecim muſculorum,vel ſi magis placet,plurium, nam
& quintus in quatuor diuiditur, & duo, qui partes decimi exiſtimantur,poſſunt per ſe in hoc
muſculorum numero cenſeri.Ex ijs decem quinque primi femur extendunt,qui & multi ſunt,
& validi,ac magni ob pondus,quod attollere debent:quamobrem Hippocrates [g] femur mul F
ta carne contineri tradit . Horum quinque primus, A, ſtatim detracta cute occurrit; adeò A fi.1.
craſſus, [h] vt clunem efficiat;incipit autem lato admodum,& carnoſo initio ex tota poſterio-
ri parte ſpinæ oſſis coxæ,quæ verſus os ſacrum magis prominet;quamquam aliquid ſumit etiã
à ſuperiori parte eiuſdem ſpinę;aliquid etiam ab oſſe coccygis,& ab imo oſſis ſacri verſus par
tem poſteriorem,vbi dextri lateris muſculus attingit muſculum ſiniſtri . Ex omnibus ergo his
initijs,tamquam ex ſemicirculo ortus,oblique deſcendit ſupra commiſſuram femoris cum co-
xa,vbi gracilior,& anguſtior redditur;dum [i] in latam,& validam chordam finiatur,quæ obli
que procedit ad magnum proceſſum femoris;cuius exteriori parti illigatur; incipit autem illi
gari paulo infra ſummitatem dicti proceſſus verſus partem priorem;tum deorſum in poſterio
ra modicè deſcendens,ad radicem proceſſus longalinea in poſteriorem partem femoris inſeri
tur;fibræ verò deſcendunt oblique in partem anteriorem.Secundus,B,primo magna ex parte B fi. 2.
ſubijcitur, [k] oritur autem carnoſo initio à tota illa priori,& ſuperiori parte ſpinæ oſſis coxę,
à qua non duxit originem primus;aliquid etiam ſumit à dorſo oſſis coxæ,cum primus ab eo re
cedit,ita vt huius quoque initium referat ſemicirculum;ſtatim atq; ortus eſt,à poſteriori par-
te ſubſternitur primo;tum oblique deſcendit in partem exteriorem ſuper commiſſuram femo
ris cum coxa;è cuius regione chordam exigit membranæ modo latam,ſed validam; quæ inſe- G
ritur in ſubliniorem [l] partem maioris proceſſus femoris,nonnihil comprehendens ex parte
eius anteriori,cum lata ſit,& tranſuerſa illigetur.Fibræ deſcendunt supernè deorſum,& priuſ
quam finiantur,cum chordis primi,quibus ſubijciuntur,ſpeciem efficiunt latinæ literæ,X,Ipſe D fi.3.
autem nullibi æquè carnoſus eſt,atque vbi recedit ab oſſe coxæ.Tertius,D,tantò minor eſt ſe-
cundo,quantò ſecundus primo;totus autem iacet ſub ſecundo,naſcitur enim ab oſſe coxæ,ini
tio lato,craſſo,in ſpeciem ſemicirculi;tum oblique deſcendit à priori parte inhærens ligamen
to,quo vincitur commiſſura femoris cum coxa;paulatimque anguſtior redditus, conuertitur
in latam, & validam chordam, quæ inſeritur in ſummum maioris proceſſus femoris, quem
complectitur ; apparet [m] hic muſculus in omnibus hominibus liuidus ; præſertim in ijs
qui robuſti ſunt;in quibus liuida etiam inſpicitur ea pars ſecundi,quæ huic ſuperiecta eſt.Te-
gitur enim membrana craſſiore , per quam nectitur etiam valide cum primo muſculo, qui in
hominibus ſimiliter robuſtis liuidus apparet,non ſic in pinguibus;nam & in mulieribus adeò
circumdatę adipe ſunt eius fibræ,vt adeps videatur fibris diſtincta. Quartus,C,fere totus etiã C fi. 2.
liuidus eſt,& rotundus,naſciturque initio craſſo,& carnoſo;non à ſummo oſſe coxæ,ſed à late & 3.
ribus trium inferiorum vertebrarum oſſis ſacri,quæ non committuntur cum oſſe coxæ,& ab in
terna ſede earundem;ita vt non multum diſtet initium huius muſculi vnius lateris,ab initio al
terius à parte interna ; recta deinde extrorſum tranſuerſus tendit ad maiorem [n] proceſſum H
femoris paulatim coarctatus;ſed priuſquam ad os coxę perueniat,degenerat in chordam quę
in poſteriorem,ac ſummam partem maioris [o] proceſſus femoris inſeritur . Quintus, E,maxi- E fi.4.
mus eſt inter omnes muſculos totius corporis;oritur autem ab oſſe coxæ,præſertim ab inferio
ri eius parte,vbi appendix eſt,cuius eam partem occupat huius muſculi initium , quam relin-
quunt initia tertij,quarti,& quinti muſculi tibiam mouentis,eidem appendici illigata: ſed hu
ius qui nunc propoſitus eſt,initium ab ima parte eius appendicis pertinet vſque ad commiſſu-
ram oſſium,quæ ad pubem eſt:totus verò carnoſus inſpicitur,quamquam ab ea parte,quà ſuc
cedit initijs trium dictorum muſculorum foris neruoſus eſt,intus carnoſus:ab eiuſmodi igitur
initio ortus quintus muſculus fertur à poſteriori parte deorſum in longitudinem per paruum
proceſſum femoris,ad lineam acutam,atque aſperam,quę in poſteriora deorſum progreditur
in longitudinem per paruum proceſſum femoris,ſub eiuſdem proceſſus radice ; in hanc igitur
lineam totus finitur, excepta ea parte, quæ magis interna eſt, ſiquidem hæc deſcendens re-
ctis fibris interno tuberculo imi femoris illigatur : præter hanc partem igitur totus mu-
ſculus iunctus finitur ; ſimul etiam iunctus incipit , ac procedit ; ita vt merito vnus
ac ſim-

a Ga.li. de inæquali intẽperie. c.2.
b Ga. ibid. & 3.de an. adm.c.2
c Gal.8.de anat.adm. c.1.
d Veſalius li.2.c. 54. & Valuerda li.2. ca. 36.
e Ga.li. de muſc. diſſ. c.31.
f Gal li.15. de vſu p.c. 8.
g G.Hippocrates lib. de fractu.
h Gal li.15 de vſu p.c. 8.& lib de muſc. diſſ. c.31.
i Gà. locis citatis.
k Gal.li.15 de vſu pa. c.8 & li. de muſc. diſſ. c.31
l Ga li.15. de vſu p.c. 8.& lib.de muſc. diſſ. c.31.
m Ga.li.de muſc. diſſ. c.31.
n Ga. li.de muſc. diſſ. c.31.
o Gal.li.15 de vſu p.c. 8.

A ac simplex existimari possit, sed potest vt duplex, potest & vt triplex haberi; si & ad lineas spectes in eo depressas, & ad ductum fibrarum diuersum; diuiditur itaque in duos linea, quæ in posteriori femore internam partem distinguit ab externa, & non vt quidam [a] scribunt, posteriorem à priori. Internus, G, musculus ille erit, quem finiri diximus in internum imi femoris tuberculum; externus, H, verò qui definit in lineam asperam, atque acutam sub paruo processu femoris. Verum externus hic rursus in duos distinguitur, à linea, quæ in eo depressa cernitur, quorum magis internus, I, incipit à commissura ossium ad pubem, & obliquè descendit in minorem processum femoris, ad cuius radicem nectitur, cum initio eius lineę asperę, atque acutæ, quam diximus: habet autem fibras transuersas, quæ à priori parte in posteriorem progrediuntur. At magis externus, L, incipit ab ima parte appendicis coxæ; & fibras exigit paulum obliquas; definit autem in posteriori femore, in fine eiusdem lineę asperę, acutæ. Sed satis de quinto, & de aliis quatuor mouentibus femur; pergemus ad sextum; si ante prædictorum quinque officium exposuerimus. Constituti sunt à natura omnes quinque, vt in [b] superioribus ostensum est, ad extendendum femur, & simul vt aliquid etiam conferant ad eiusdem motum in latera & circunductionem, id quod in hunc modum [c] præstant. Primus cum totus contrahitur, rectà femur extendit, neque in aliam partem inclinat, sed si magis versus superius, aut inferius initium contrahitur, versus illud quoque femur adducit. Secundus pariter femur extendit; sed simul ipsum adducit ad partem exteriorem, & caput eius impellit in cauum ossis coxæ. Tertius, & quartus extendit femur, nonnihil sursum attrahens. Sed quartus ipsum aliquid in exteriora adducit, tertius in posteriora magis. Vterque autem circumducit, sed multò imbecillius quam illi, quos subiiciam, ad circumagendum constructos. Quinti musculi pars interna, quæ rectas fibras habet, crus rectum continet, & terræ affigit, ac cum pede insistimus, femur distendit; externę autem partis interna portio, præterquā quod idem præstat, flectit etiam in interiora; externa vero femur in interiora trahit, & aliquatenus sursum colligit. Verum præter ternas huius musculi partes iam expositas, alia describenda est à plerisque omissa; quamuis primum locum sibi vendicare uideatur. Oritur hæc à superiori parte ossis pubis neruoso initio, descendensque inseritur in lineam acutam, atque asperam; vna tamen eius particula in chordam neruosam degenerat, quæ cum chorda alia coit, quam inferi in internū caput imi femoris diximus; licet ergo hunc quintum musculum ex iis quatuor partibus confi-

C cere, vel in easdem tamquam in musculos diuidere. His quinque musculis extendentibus femur, terni succedunt flectentes, quorum primus, M, sextus habebitur inter femur mouentes;

M fig.5 initio autem carnoso incipit à lateribus undecimæ ac duodecimæ uertebræ thoracis, tum primæ, secundæ, ac tertiæ lumborum; sed cum primùm ortus est, rotundus efficitur, oblique descendens [d] in partem posteriorem, per internam partem ossis coxæ, vbique carnosus, vsque ad lineam, quæ ossis coxæ priorem partem à posteriori diuidit; ibi enim in chordam ualidam, ac rotundam uertitur, quæ descendit, dum nectatur cum sublimiori [e] parte minoris processus femoris; sed in transitu fertur super ligamentum situm in osse pubis ea de causa sinuato; quo fit vt non lædatur huiusmodi chorda ab acuto processu ossis; nec, dum contrahitur, rece-

N fig.5 dere à suo loco possit. Septimus, N, nascitur initio carnoso, ab vniuersa parte īterna ossis coxæ, veluti à semicirculo, & paulatim angustior euadens crassescit, ac teres fit; sicque transit sinum superioris partis ossis coxæ; manens carnosus, dum propè paruum processum femoris perueniens, in rotundam chordā degeneret, quæ in humiliorem huius processus partem inseritur propè finem primi. Octauus, O, videtur aliquo modo pars quinti, nisi diligenter in-

O fig.5 spiciatur; nascitur enim lato, & carnoso initio a tota linea diuidente ossis coxæ priorem partem a posteriori; pertinetque suo initio ad commissuram ossium in pube; dein oblique admodum descendit, versus partem posteriorem; carnosusque manet, dum per chordam latam, ac breuem illigetur interno lateri ossis femoris, è regione minoris processus, vsque ad

D dimidium longitudinis femoris. [f] Flectunt sextus, septimus, & octauus femur, & ad aliud alterius lateris adducunt; nam sextus sursum valde illud attrahit, & flectens in interiora ducit; id quod magis adhuc facit septimus. Octauus licet & ipse aliquantulum femur flectat; magis tamen quam septimus in interiorem partem adducit. A musculis ergo flectentibus, & tenden-

P fig.5 tibus, femur quoque in latera mouetur. Nonus, P, liuidus & carnosus est; oblique [g] autem in exteriora descendit; ita vt foramen quod in osse propè pubem est, totum ab externa parte operiat; tum descendit per totam externam partem ceruicis femoris, & conuersus in validam, ac latam chordam; terminatur in sinu maioris processus femoris è regione ceruicis, & capitis eius. Huius officium est circumducere femur in partem priorem. [h] Decimus, Q,

Q fig.7 foramen totum, quod in osse pubis est, ab interna parte tegit, multòque validior est, atque insignior nono: incipit autem a linea ossis coxæ, propè eam partem, quà cum eo committuntur vertebræ sacri ossis; incipit etiam & ab interna parte ossis coxæ, usque ad commissuram, quæ in pube est, quod initium totum carnosum est, & tribus lineis distinguitur: occupatque totam internam partem ossis coxæ vsque ad pubem; inde paulatim musculus angustior fit, ita vt non excedat sua latitudine spacium, quod est inter processum acutum ossis coxæ, & partem posteriorem appendicis eiusdem; per

Vidi Vidij de Anatome Lib. IV. T 3 hoc

a Vesalius li.2.c.56.

b Supra in hoc capite & Gal. lib. de muscu. dissect. ca. 31. & li.15. de vsu par. cap. 8.

c G. locis dictis.

d Ga.li.de musc. diss. c.31.& lib. 15. de vsu par. c.8.

e G. ibid.

f G. lib. de musc. diss. c.31. & li. 15. de vsu par. c.8.

g G. lib. de musc. diss. c.31.

h G lib. de musc. diss. cap.31.

hoc ſpacium egreditur hic muſculus quaſi per cauum; ſed ſtatim atque os attingit, ſeparatur in tres chordas, quæ latæ incipiunt, anguſtiores tamen redduntur in ipſo ſinu, qui à duobus lineis prominentioribus in tres ſinus diuiditur, per quos ſingulæ chordæ trāſeunt; ſed cum primum inde exeunt, in vnam coeunt, quæ inſeritur in ſinum maioris proceſſus femoris, apud ſinum, vbi finiri nonum muſculū diximus. Inter hos, & dictas chordas interiecta eſt valida mēbrana pingui humore illita, quæ puluilli loco eſt, & ad motus facilitatem cōducit. At duo alij, vnus, R, à ſuperiori, alter, S, ab inferiori parte ſinus decimum muſculum complectuntur, cuius partes cenſentur; prohibentque ne poſſit ſuo loco excedere. Vnus autem oritur à proceſſu acuto oſſis coxæ; inhæretque ſuperiori lateri decimi muſculi à principio ad finem. Alter incipit ab eodem proceſſu, & pariter carnoſus eſt, hæretque inferiori lateri eiuſdem decimi muſculi à principio ad finem. Vterque enim finitur vna cum decimo in ſinum maioris proceſſus oſſis femoris; confertque ad mouendum femur; oritur tandem ab interna parte oſſis coxæ; vbi decimus muſculus ſitus eſt, caro, T, quædam, quæ deſcendit vſque ad femur; & includit marſupij modo tres dictas chordas decimi muſculi, quæ incluſæ tendunt ad maiorem proceſſum oſſis femoris, in cuius ſinu illigantur. Hactenus de decem muſculis mouentibus femur, qui plures numerari, poſſunt, ſi & quintum, & decimum diuidas, quemadmodum ſupra declarauimus. Sed decem ita propoſitis adijci vndecimus, V, debet, qui oritur à poſteriori parte coxæ; breuiſquē, & carnoſus procedit ad poſteriorem partem maioris ex illis duobus proceſſibus, quos græci τροχαντῆρας [a] vocant; ibique definit ſupra finem vndecimi medio loco inter vtrumque trocantera: eius officium eſt femur verſus poſteriorem partem circumducere.

E — R fi. 7. — F — V fi. 7.

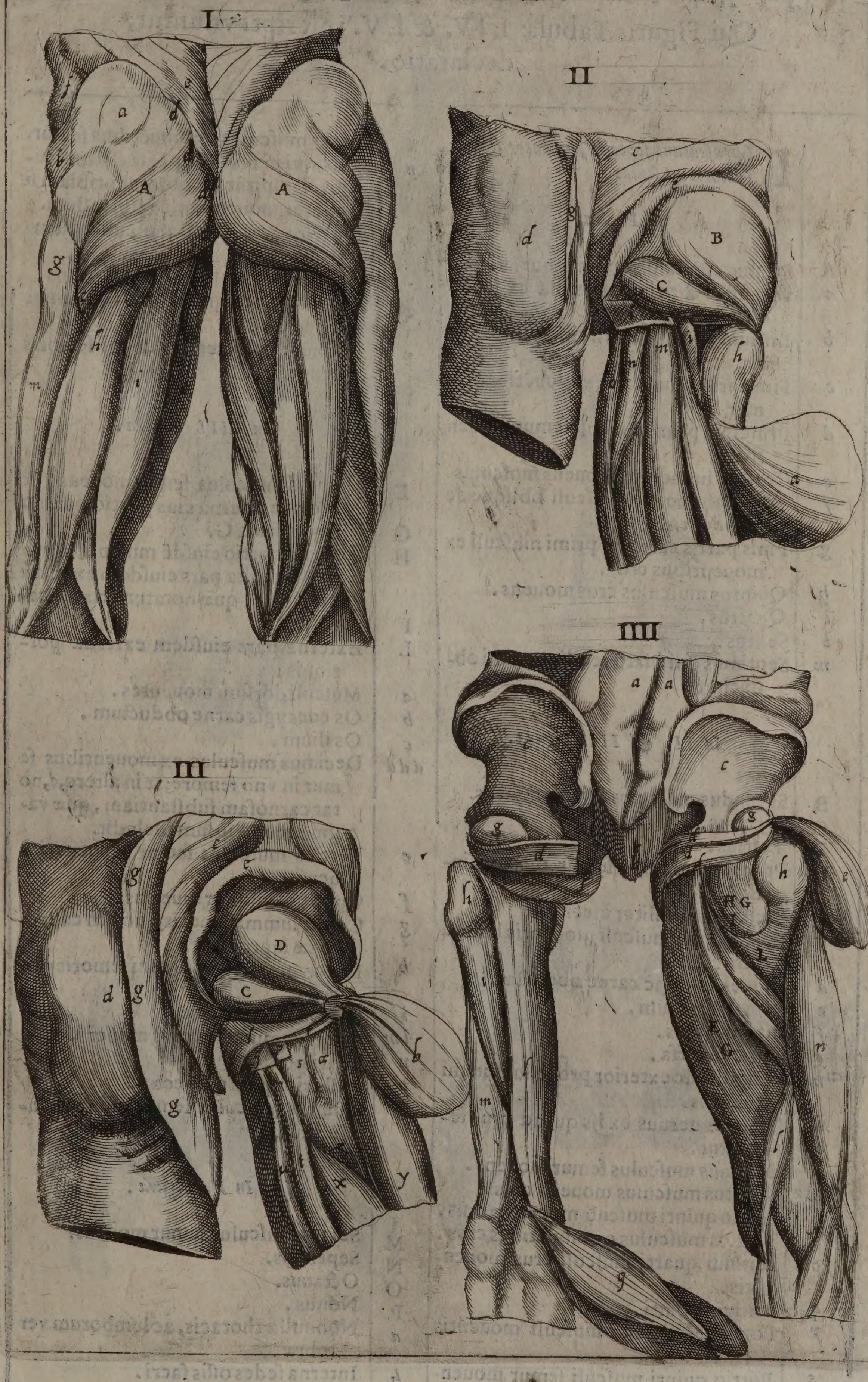
a Ga. li. de oſſib. c. 21

Ex vndecim muſculis, qui ad femur referuntur, primus, qui ſtatim detracta cute occurrit, primo ſeparandus eſt ex tota ſuperiori parte ſpinæ oſſis coxæ, & ab imo oſſis ſacri, & oſſe coccygis, à quibus partibus tamquam ex ſemicirculo incipit; ducendus dein ſcalpellus vſque ad magnum proceſſum femoris, & ad partem poſteriorem ei ſubiectam, in qua finitur. Oritur ſecundus ab illa ſuperiori parte ſpinæ oſſis coxæ, à qua non proficiſcitur primus; tū à dorſo eiuſdem oſſis coxæ, ſimiliter in ſemicirculi ſpeciem; vnde primum reſoluendus eſt, ſcalpello oblique deorſum ducto ad exteriorem partem commiſſuræ femoris cum coxa; & tandem ad ſubliniorem partem maioris proceſſus femoris, vbi finitur. Tertius etiam ab oſſe coxæ vnde oritur ſeparari debet, & à ligamento quo vincitur commiſſura femoris cum coxa, vſque ad maiorem proceſſum femoris, in quo finitur. Inde tranſire ad quartum oportet, cuius initium ſeparandū eſt à lateribus trium inferiorum vertebrarum oſſis ſacri; ſcalpello deinde extrorſum ducto vſque ad maiorem proceſſum femoris, in quem inſeritur. Quintus, qui maximus eſt inter muſculos totius corporis, diuidi primo debet, iuxta imam appendicem coxæ, vnde incipit, vſque ad commiſſuram oſſium pubis; inde reſoluendus à paruo proceſſu femoris vſque ad radicem eius, in qua pars huius muſculi externa finitur; nam interna interno tuberculo imi femoris illigatur. Sextus oritur à lateribus vndecimæ, ac duodecimæ vertebræ thoracis; tum primæ, ſecundæ, & tertiæ lumborum, vnde primo ſeparari debet, ſcalpello deinde oblique ducto in partem poſteriorem per internam partem oſſis coxæ, vſque ad lineam, quæ priorem partem oſſis coxę à poſteriori diuidit, & inde vſque ad ſublimiorem partem oſſis femoris, vbi finitur. Septimus ab vniuerſa parte interna oſſis coxę oritur, vnde ſeparari debet ducto deinde ſcalpello ad paruum proceſſum femoris in cuius humiliori parte finitur. Octauus oritur à tota linea diuidente priorem partem oſſis coxæ à poſteriori vſque ad commiſſuram in pube, vnde ſeparandus eſt ducto ſcalpello vſque ad internum latus oſſis femoris è regione minoris proceſſus, finitur enim ibi ad dimidium longitudinis femoris. Nonus ab externa parte oſſis pubis, vnde proficiſcitur, ſeparari debet; & ab externo foramine cui ſuperijcitur; dein ab externa parte ceruicis femoris, vſque ad ſinum maioris proceſſus in quo finitur. Decimus incipit ab interna parte oſſis coxæ, quà vertebræ oſſis ſacri cum eo committuntur, vſque ad pubem, vnde primo ſeparandus eſt, & ex eo ſinu extrahendus, qui eſt inter proceſſum acutum oſſis coxæ, & partem poſteriorē appendicis eiuſdem, vbi in tres chordas diuiditur, quæ deinde in vnam coeūt, quam perſequi ſcalpello oportet, vſque ad maiorem proceſſum oſſis femoris, vbi terminatur. A lateribus autem huius decimi muſculi hærent duo parui muſculi, vtrinque vnus, qui oriuntur ab acuto proceſſu oſſis coxæ, vnde reſoluendi ſunt vſque ad ſinum maioris proceſſus oſſis femoris, in quo vnà cū decimo muſculo finiuntur. Adeſt & caro, quæ decimi muſculi tres dictas chordas marſupij modo includit, quam excidere oportebit. Vndecimus à poſteriori parte oſſis coxæ, vnde originem ducit, ſcalpello ſeparandus eſt vſque ad poſteriorem partem maioris proceſſus ad ſummum femur pertinentis.

G — H

NOTA-

TABVLA. LIIII

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, Qui Figuris Tabulæ LIV. & LV. inſcripti viſuntur, declaratio.

Repræſentant ſeptem ſequentes figuræ femoris muſculos.

I. Figura.

- A Primus muſculus femur mouens.
- *a* Secundus à primo maxima ex parte obtectus.
- *b* Initium primi muſculi tibiam mouentis.
- *c* Finis primi muſculi ex mouẽtibus femur.
- *d* Principia primi muſculi femur mouentis.
- *e* Tertius humerum mouens muſculus.
- *f* Portio abdominis muſculi oblique deſcendentis.
- *g* Finis partis carnoſæ primi muſculi ex mouentibus crus.
- *h* Quintus muſculus crus mouens.
- *i* Quartus.
- *l* Sextus.
- *m* Septimus qui à lato tendine primi obducitur.

In II. & III. Figura.

- B Secundus muſculus femur mouens.
- C Quartus.
- D Tertius.
- *a* Primus muſculus femur mouens, inuerſus.
- *b* Secundus, ſimiliter inuerſus.
- *c* Portio tertij muſculi mouentis humerum.
- *d* Clunes cute, ac carne obductæ.
- *e* Spina oſſis ilium.
- *f* Os coccygis.
- *g* Cutis inuerſa.
- *h* Magnus, ac exterior proceſſus ſummi femoris.
- *i* Quartus neruus ex ijs qui ad crus feruntur.
- *l* Decimus muſculus femur mouens.
- *m* Quartus muſculus mouens crus.
- *n* Portio quinti muſculi mouentis crus.
- *o* Tertius muſculus ex mouẽtibus crus.
- *p* Initium quarti muſculi crus mouentis.
- *q* Initium quinti.
- *r* Portiones decimi muſculi mouentis femur.
- *s* Portio quinti muſculi femur mouentis.
- *t* Sextus muſculus ex mouẽtibus femur.
- *u* Sinus, qui in ſexto nuper dicto muſculo inſculpitur ad quartum, tibiam ſimiliter mouentem, excipiendum.
- *x* Poſterior pars quinti muſculi mouentis femur.
- *y* Septimus muſculus tibiam mouens.
- *z* Anterior pars quinti muſculi femur mouentis.
- * Magnus, ac exterior ſummi femoris proceſſus.

In IIII. Figura.

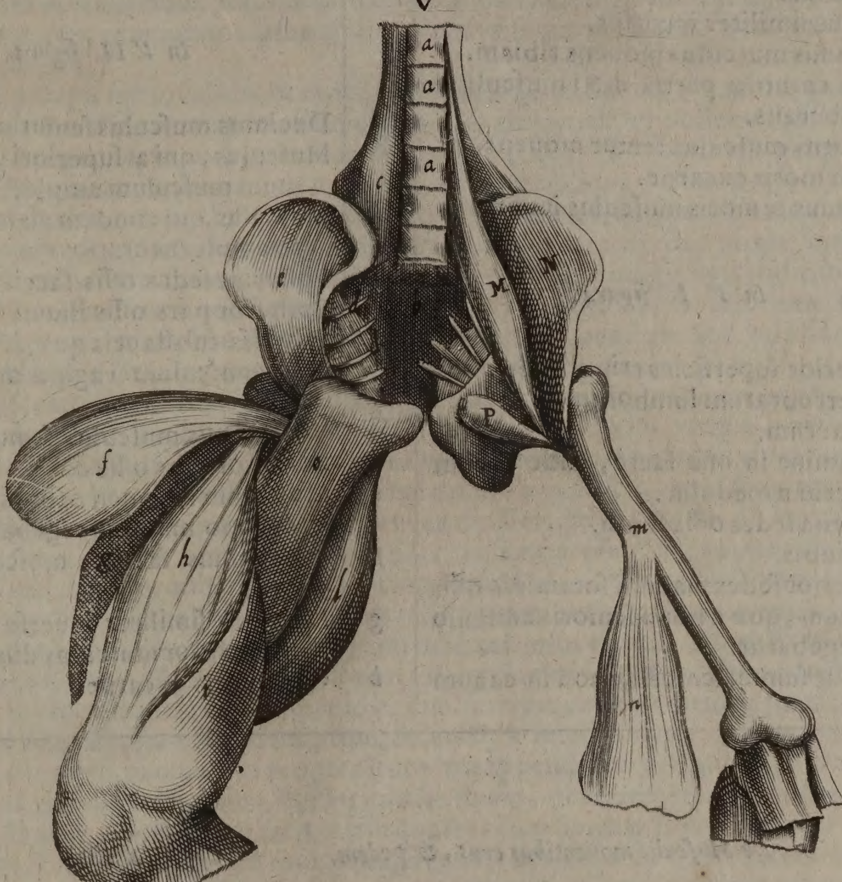
- E Quintus muſculus femur mouens, & proprie interna eius portio, quæ notatur litera G.
- G H Externa portio eiuſdẽ muſculi, & proprie interna pars eiuſdem externæ portionis, quæ notatur etiam litera I.
- I L Externa pars eiuſdem externæ portionis.
- *a* Muſculi dorſum mouentes.
- *b* Os coccygis carne obductum.
- *c* Os ilium.
- *ddd* Decimus muſculus ex mouentibus femur in vno femore; at in altero, *d*, notat carnoſam ſubſtantiam, quæ vaginæ modo ipſum includit.
- *e* Tertius muſculus femur mouens, inuerſus.
- *f* Quartus, ſimiliter inuerſus.
- *g* Caput ſummi femoris, quod in cauum coxæ ingreditur.
- *h* Maior, ac exterior ſummi femoris proceſſus.
- *i* Os femoris excarne.
- *lm* Octauus muſculus crus mouens.
- *n* Septimus.
- *p* Poſterior pars oſſis coxæ.
- *q* Quintus muſculus femur mouens, inuerſus.

In V. Figura.

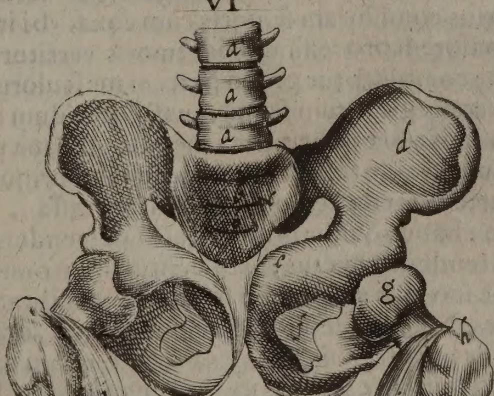
- M Sextus muſculus femur mouens.
- N Septimus.
- O Octauus.
- P Nonus.
- *a* Nonnullæ thoracis, ac lumborum vertebræ.
- *b* Interna ſedes oſſis ſacri.
- *c* Quintus muſculus dorſum mouens.

TABVLA LV

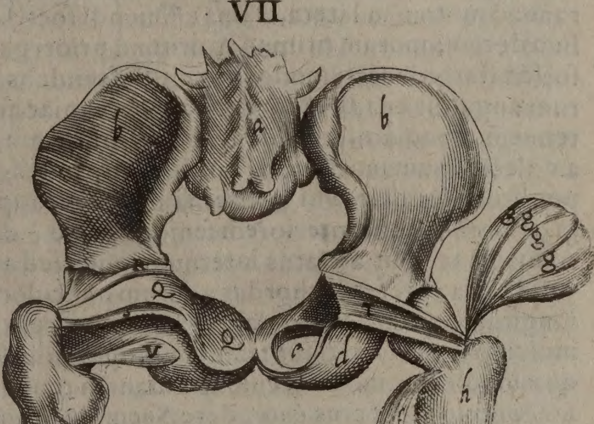
V

VI

VII

d	Nerui qui a medulla ossis sacri oriuntur.		coxæ subit.
e	Interna sedes ossis ilium excarnis.	h	Maior, ac exterior summi femoris processus.
f	Septimus musculus femur mouens inuersus.	i	Nonus femoris musculus inuersus.
g	Sextus similiter inuersus.		*In VII. figura.*
h	Octauus musculus mouens tibiam.	Q	Decimus musculus femur mouens.
i	Finis carnosæ partis dicti musculi extuberans.	R	Musculus, qui a superiori parte decimum musculum amplectitur.
l	Quintus musculus femur mouens.	S	Musculus, qui eundem ab inferiori parte amplectitur.
m	Os femoris excarne.	a	Posterior sedes ossis sacri.
n	Octauus femoris musculus inuersus.	b	Posterior pars ossis ilium.
	In VI. figura.	T	Carnosa substantia quæ decimũ femoris musculum vaginæ modo includit.
a	Anterior superficies trium inferiorum vertebrarum lumborum.	V	Vndecimus musculus femur mouens.
b	Os sacrum.	d	Posterior pars ossis coxæ.
c	Foramina in osse sacro, vnde exeunt nerui a medulla.	e	Maximum foramen ossis ilium, quod a decimo musculo tegebatur.
d	Interna sedes ossis ilium.	f	Vndecimus femoris musculus inuersus.
e	Os pubis.	g	Decimus similiter inuersus, ac veluti in quatuor musculos diuisus.
f	Anterior sedes maximi foraminis ossis ilium, quæ a nono femoris musculo tegebatur.	h	Os femoris excarne.
g	Caput summi femoris, quod in cauum		

E F G

De Musculis mouentibus crus, & pedem. Cap. XII.

a G. lib. de inæquali intemperie c. 2.
b G. li. de musc. sect. c. 32.

QVod inter femur, & pedem est, & a crus, & tibia nominatum, duplici tantum motu ad genu mouetur, immobili femore, cum flectatur,[b] & extendatur; quòd si mouetur ad latera, id non fit femore immobili; neque enim commissura ossium ad genu alteri motui insigni aptatur, quàm flexui, & porrectioni; potes & vbi velis, periculum facere; deprehendes enim immobili femore crux vix ad latera moueri. Musculi ergo crus mouentes aut flectunt, aut extendunt iuncturam genu; quod si aliquid conferant ad motum in latera, magis efficiendi socij sunt, quàm effectores: numerantur in vniuersum decem; quorum primus, A, oritur à priori parte spinæ ossis coxæ, initio angusto, & carnoso; sed statim lacerti modo latescit, descendens versus comissuram femoris cùm coxa, vbi iterum angustus euadit, & priusquam perueniat ad maiorem processum ossis femoris vertitur in tenuem, neruosam, & valdè latam membranam, quę complectitur primo partem musculorum amplectentium iuncturam femoris cum coxa, dein contegit totum femur, quasi cutis, dum ad poplitem accedat, vbi in internam partem appendicis tibiæ inferitur: ea membrana, qua tegi priorem, atque interiorem femoris partẽ c diximus, valde tenuis est; & tanto tenuior, quanto magis accedit ad latus internum ipsius; sed a parte externa femoris euidenter crassa, & valida, ita vt referat chordas aliorum musculorum: habet & fibras, quæ recta descendunt; iungiturque cum chordis aliquot musculorum extendentium crus; amplectitur item omnes musculos, qui per femur transeunt, quos non sinit suo loco exire, non secusquã membrana, quæ inuoluit omnes musculos ad manum tendentes. Munus eius est, vnà cum septimo, octauo, & nono rectà crus extendere. Secundus, B, oritur initio tenui, & magis neruoso, quam carnoso ab anteriori parte ossis coxæ; paulo autem post initium carnosus ex toto euadit, & ita latus, vt duplo maior sit latitudo, quam crassitudo; tum oblique descendit per internam partem femoris vsque ad dimidium longitudinis ipsius: inde recta progreditur, dum perueniat ad internum tuberculum in imo eiusdem, nam ibi aliquantulum in priora vergit; illigaturq. primæ lineæ tibiæ per tenuem, & rotundã chordã, C, quã profert, cũ vergere incipit ad partẽ anteriorẽ: attrahit hic musculus sursũ crus, versus inguẽ alterius lateris; id quod facit ope musculorũ mouentiũ femur; quibus præcipuè tribui debet eiusmodi motus; neque.n. adeò tenuis musculus per se præstare ipsum posset. Tertius, D, initio lato, & penitus carnoso oritur in longitudinẽ a cartilagine, qua ossa ad pubem inter se committuntur; ibique ortus iungitur cum musculo al-

c Sup. in c. anteced.

Ta. 56. 57. 58. fi. vigintiquatuor.
A fig. 1
H
B fig. 2
D fig. 2

A lo alterius lateris; sed postea angustus fit, crassus, carnosus, & paulò minus latus quam crassus, ita vt propè rotundus videatur; inde per internam partem femoris descendit, & paulatim ita angustus redditur, vt cum peruenit ad internum tuberculum imi femoris, vertatur in chordam valde rotundam, quæ desinit apud finem primi musculi, cuius posteriori parti inhæret; videtur hic in mulieribus gracilibus magis neruosum ligamentum, & asperum, quam musculus; mouet autem vnum crus versus alterum, ope tamen musculorum flectentium femur in partem interiorem.

E fig.2 Quartus, E, incipit initio valido, & tenui, vnà cum alijs ab humiliori parte appendicis ossis coxæ, qua innitimur sedentes; descenditque deorsum aliquantisper oblique, & statim carnosus redditur, ac propè rotundus; tum multò crassior, quam initio transit per posteriorem partem femoris; ac per sinum quinti musculi paululum oblique; dum perueniat ad posteriorem sedem interni tuberculi femoris apud genu; vbi tenuior, & rotundus euadens conuertitur in chordam rotundam, quæ vergens in partem priorem, inseritur propè finem duorum proxime dictorum musculorum; magis tamen retrorsum; sed magis descendit, inhærens in-

F fig.2 ternæ lineæ tibiæ; flectitur à quarto musculo crus, sed aliquantulum in interiora. Quintus, F,

B initio angusto incipit ab eadem appendice ossis coxæ, à qua quartus. Sed validior, & durior; nascitur autem apud latus externum initij noni musculi, aliquantulum sub ipso abditus; tum descendens, & carnosus effectus, musculi formam acquirit, magis quam tertius; sicque peruenit vsque ad dimidium longitudinis femoris, per posteriorem eius partem nonnihil vergens in exteriorem; dein redditur tenuior, & neruosus ab externa parte, ita vt videatur degenerare in chordam; accipit tamen ab interna parte carnem ortam ab interna femoris, quasi initiū alterius musculi, ex vtroque enim conficitur vnus crassior, qui descendit, dū inseratur per validam chordam in acutum processum, quem eius causa exigit sublimior appendix suræ; flectit

G fig.3 autem rectà crus, ita vt in nullam partem inclinet; quasi situm habeat obliquum. Sextus, G, oritur ab appendice ossis coxæ, à principio tertij, & quarti; oritur autem neruosus, & ita manet ferè vsque ad dimidium longitudinis; nam tunc carnosus euadit; descenditque per posteriorem partem femoris vsque ad posteriorem tuberculi eius interni ad genu; quam vbi excedit, vertitur in chordam rotundam, quæ inseritur in internum latus prioris partis tibiæ, propè locum, vbi finiri diximus chordam primi, secundi, & tertii musculi; non tamen descendit chorda huius vt tertii, paulo enim progreditur vltra appendicem; & aliquando in ea finitur; habet hic musculus sinum liuidum, à principio ad finem, per quem transit quartus; sed huius

C officium est flectere crus; id quod facit etiam quartus cum similem situm obtineat. Septimus

H fig.4 , H, initio lato, & neruoso incipit à radice magni processus femoris, quam totam vndique circumdat; dein carnosus, & crassus efficitur; recedensque ab osse, transit super octauum musculum, cuius occupat totum latus externum; & cum eo plurimum ex priori, & posteriori parte femoris; ferè autem totus carnosus est, vsque ad patellam genu; vbi vertitur in latam chordam, quæ vna cum chorda octaui, & noni musculi amplectitur patellam, inseriturque in priorem partem tibiæ. At chorda quoque sexti musculi coniungitur aliqua ex parte cum chorda septimi; imò contegit totam eius partem externam; nam cum posteriori coniungitur quartus

I fig.5. musculus, cum priori nonus. Octauus, I, complectitur vniuersam latitudinem ossis femoris, excepta linea à posteriori parte, in quam inseritur quintus musculus ipsum mouens, & excepta ima à posteriori parte eiusdem, ad radicem tuberculorum propè genu: nascitur autem initio neruoso à ceruice ossis femoris; sed antequam perueniat ad minorem processum ipsius, efficitur carnosus, sumitque partem sui initii ab hoc processu, ita vt videatur habere duplex initium; à quo ortus, ita femoris os complectitur, vt in posteriori parte latera ferè se contingant; sed quanto magis descendit, tanto magis efficitur carnosus, & crassus, vsque ad patellam genu; vbi aliquantulum assurgens, efficit veluti semicirculum carnosum, à quo proficiscitur lata chorda, quæ patellam contegit: est autem totus in longitudinem è regione semicirculi crassus; minus tamen ea parte, qua subiicitur septimo musculo, quamuis & ipsa quoque carnosa

D sit; sed cum assurgat in longitudinem ossis femoris octauus musculus, ab exteriori septimus;

M fig.5 restat inter vtrumque sinus, M, longus, ac liuidus, quē implet nonus, L, musculus ad quem per-

L fig.4. gimus. Incipit hic principio tenui, & neruoso, à tuberculo sito in priori parte coxæ, è regione caui illius, in quo recipitur femur; inde carne auctus, in figuram piscis, aut lacerti rectà descendit; tum versus partem priorem vergens, aliquanto latior efficitur propè medium longitudinis femoris, transitque per sinum quem effici diximus à septimo, & octauo musculo, & paulatim angustior fit, & priusquam perueniat ad genu, degenerat in membranam propè rotundā, tenuem, latam, cuius interna pars pingui humore illita est, qui prohibet, ne inhærescat ossi femoris; hæc super patellam genu progreditur, vbi magis latescit, misceturque cum chordis septimi, & octaui musculi, non tantum tamen cum illis, quantum illæ inter se confundūtur; nam

N fig.4 magno negocio auellitur, fit ergo [a] ex septimo, octauo, & nono musculo chorda, N, vna lata, cui adeò patella inhærescit, à parte externa, vt videatur ab ea proficisci; at vbi patellam transiit, mixta cum alijs chordis redditur angusta, sicque inseritur in priorem partem tibiæ, non procul à genu. Munus huius musculi, & duorum superiorum, vna cum primo est, rectà crus exten-

[a] Gal. li. de musc. dissec. c. 32.

tendere. Decimus, O, valde paruus, & carnoſus ſitus eſt ſub genu in poplite, vbi tegitur ab il- E
lis muſculis, qui à tuberculis imi femoris orti, tendunt ad poſteriorem partem cruris. Sumit O fig 8
initium decimus muſculus ex poſteriori parte a grandi, & valido ligamento, quod in exter-
no latere genu nectit femur cum crure; habet autem initium ita latum, vt tegat poſteriorem
partem genu; ſed ſtatim carnoſus efficitur, & verſus internam partem iuxta os deſcendit; ſic-
que efficitur paulo magis longus, quàm latus; neque enim longius progreditur; ſed paulò in-
fra appendicem tibiæ in priori parte inſeritur; æquat finis latitudinem muſculi; vergitq. ob-
lique ad latus internum poſterioris partis tibiæ, cui magna ex parte illigatur; nam exigua ne-
ctitur cum ligamentis genu; femur verò nullibi attingit. Quod attinet ad munus, cum & par-
uus ſit, & non habeat rectum ſitum, non videtur idoneus ad flectendum crus; quod ei tribuit
a Gal. lib. 2 de anato. adm. & Galen. lib. de muſ. diſſe. c. 32. & 33. Galenus; a aliquid tamen confert ad adducendum verſus partem exteriorem, id quod de-
prehendere licebit, ſi vtraque manu femur immobile reddens, adducere crus in alterutrum
latus coneris; aliquid enim proficies, id quod acceptum referre debes magis huic muſculo,
quàm reliquis minus ad eum motum idoneis.

Pes mouetur b perinde ac manus, cum flectitur, extenditur, ad latera ducitur: hos motus
b Gal. li. 3. de vſu par. c. 10. præſtant nouem muſculi; quorum primus, P, oritur à radice interni tuberculi imi femoris ini- P fi.10
tio, ſi vnitatem ſpectes, ſimplici; ſi ſubſtantiam, duplici; ſiquidem pars eius ſublimior, & inter- F
c Gal. li. de muſ. diſſe. c. 33. & li. 2. de anat. cap. 9 na lata eſt, & carnoſa; humilior, & externa penitus neruoſa, & c liuida: ſed paulo infra popli
tem ex vtraq. efficitur vnus muſculus valdè carnoſus, & craſſus; qui priuſquam ad dimidium
longitudinis tibiæ perueniat, anguſtior redditur, & minus carnoſus, definit enim in chordam,
quæ tantum in medio carnoſa eſt; pergit hæc per poſteriorem tibiæ partem à latere interno;
nam ab externo progreditur Secundus, Q, muſculus, qui ab externo tuberculo imi femoris Q fi.10
d Gal. li. de muſ. diſſe. c 33. incipit; dein ad crus deſcendit eo modo, quo primus; nam hic d externum; primus internum
latus poſterioris cruris implet. Sed non multò poſt initium, ambo ſimul iunguntur, T, per quaſ
dam fibras neruoſas; cum quibus tantò magis miſcentur, quanto magis deſcendunt; & tãdem
e Gal. ibid. ex vtroque fit chorda e vna communis; diutius tamen carnoſus manet primus, quam ſecun-
dus; miſcetur communis hæc chorda, cum ſubiecta chorda tertij muſculi, ita vt vſque ad cal-
cem nullo pacto queat ſeparari; nam ex vtraque rurſus vna fit cõmunis, quæ à poſteriori par-
f Gal. ibid. te in vnum f calcem inſeritur. Illud de initio primi, & ſecundi muſculi ſcire licet, quod ne
conterantur à tuberculis imi femoris, ſuper quæ ſtatim tranſeunt muſculi à poſteriori parte,
natura adiecit vtrique paruulum os ſeſamoides, quamuis hoc ſæpe deſit initio interno, vel ex-
terno, ita vt in altero tantum reperiatur. Tertius, R, maximus eſt inter omnes, qui ſub genu R fi.11
g Ga. li. de muſc. diſſ. c. 33. ſunt, adeo enim amplus eſt, vt occupet poſteriorem cruris ſedem; naſcitur g autem neruoſo, G
& valido initio a poſteriori parte commiſſuræ tibiæ cum ſura, tum aliquantiſper deſcendens
adeò lateſcit, vt ſuperet latitudinem tibiæ, & ſuræ; minus vero craſſus eſt, quam latus, nam ſem
per latior fit vſque ad dimidium longitudinis cruris, per cuius poſteriorem partem fertur. Ve-
h Ga. loco citato. rum ibi rurſus anguſtior fieri incipit, dum propè calcem accedat; vbi vertitur h in chordam,
quæ validiſſima fit, & craſſa adiecta, V, chorda primi, & ſecundi muſculi; illigaturque vt ante
dictum eſt, in poſteriorem partem calcis; quæ ob hanc cauſam aſpera, & caua eſt. Verum quia
calcis os à poſteriori parte vltra crus prominet, tertius muſculus, qui in toto itinere cruri hæ-
ret, cum in chordam vertitur propè finem, neceſſe eſt ab ipſo recedat, vt in calcem inferatur;
quo fit, vt medium quoddam ſpacium relinquat in trianguli ſpeciem. Quartus, S, initio rotun- S fi.11.
do, neruoſo, ac tenui incipit ab externo tuberculo imi femoris, & paulò poſt lateſcit; ita vt pro
priam muſculi figuram acquirat, ſed ſub poplite rurſus efficitur tenuis, vertiturque in chor-
dam valde tenuem, quæ non ſecus quam muſculi deſcendit ſub duobus primis, & tertio ſuper
iecta decliuis fertur oblique, dum perueniat ad internum latus chordæ à duobus primis mu-
ſculis confectæ; vbi miſceri incipit cum chorda tertij; tum deſcendit ad internam partem cal
cis, cui innaſcitur. Quintus, X, ſimiliter ſitus eſt in poſteriori parte cruris ſub duobus, quos di-
cemus flectere digitos pedis; hæretque membranæ nectenti ſuram cum tibia, per totum crus; X fi. 13
i Gal li. de muſc. diſſ. c. 32. oritur i enim qua tibia à ſura dehiſcere incipit; ſtatimque carnoſus apparet, & latus; latitu-
dinem retinet vſque ad inferiorem tibiæ appendicem; ita vt tegat à poſteriori parte membra H
nam, qua nectitur ſura cum tibia, & magnam partem poſterioris tibiæ; ſed ei membranæ inna
ſcitur à latere interno ſuræ per totum progreſſum vnde robur acquirit. At cum inferiorem ti
biæ appendicem attingit, ferè æquè latus ſeruatur, ibique a latere interno chordam profert;
quæ vbi carnis expers euadit, decliuis fertur ad ſinum illius proceſſus, qui eſt in poſteriori par
te appendicis tibiæ ſub malleolo interiori; in eo ſinu tranſuerſum ligamentum eſt, quod elabi
chordam hanc non patitur, cum obliqua tendit ad partem pedis inferiorem; vbi deinde ſubij
citur omnibus muſculis eam partem pedis occupantibus; dum validè illigetur in inferiorem
ſedem illius oſſis plantæ; quod proximum eſt oſſi cyboidi, & proceſſum habet huius muſculi
gratia effictum. Sed vbi ſub planta reflectitur, cartilaginem adiunctam habet, vna cum oſſe
ſeſamoide, ne atteratur; id quod euenit etiam ſexto, quem paulò poſt ſubiiciemus. Chorda
igitur quinti muſculi ab altero eius oſſe proficiſcitur: ita vt muſculus ſecuris figuram imite-
tur: eſtque ex eorum numero, qui ligamento ad malleolum continentur; ſunt enim inter
calcem,

A calcem,& malleolum tres finus,& tria ligamenta vbi tranfeunt, & continentur chordæ quin-
Y fi.15 ti mufculi,& duorum aliorum,qui flectunt digitos,& huic quinto fuperiecti funt. Sextus, Y, fuperiectus eft in anteriori [a] parte cruris alijs omnibus mufculis; nafciturque fimiliter ab anteriori parte;qua tibia,& fura,inter fe iunguntur;fumit enim initium acutum ab vtraque,& à ligamentis,qua inter fe nectuntur;dein latus fit, magis quam craffus; fed antequam progrediatur vltra dimidium cruris,anguftior euadit, verciturque multò fupra pedem in chordam rotundam,quæ fub tranfuerfo ligamento quod inter imam tibiam,& furam eft, defcendit ad internam partem pedis;tranfitque per paruum finum,quem efficiunt ligamenta nectentia prima offa pedis; & proprie iuxta os fcaphoides;dum perueniat ad internam partem illius offis plantæ;quod fitum eft è regione magni digiti; valideque inferatur in finum,qui ad initium huius offis à parte interna infpicitur. a Gal. li. de mufc. diff. c. 33.

Coniungitur hic mufculus ab interno latere, externo lateri lineæ acutæ, quæ in tibia prominens, vergit in partem interiorem, vt cedat partim huic mufculo; partim illis, qui fub ipfo fiti funt. Coniungitur & ab externo latere à principio ad finem cum feptimo mufcu-
Z fi.15 lo mouente pedem, ad quem nunc aggredimur. Septimus, Z, ergo initio angufto, valido, & neruofo incipit ab externa parte appendicis fuperioris furæ, & à ligamentis ipfam cum tibia nectentibus; ibi autem nafcitur, vbi quartus mufculus tibiam mouens in-
B feritur; non longo vero progreffu furæ innafcitur hic mufculus; fed ab ipfa recedens tendit fupra caput octaui mufculi pedem mouentis;apparetque externa fede liuidus, interna, qua alios mufculos attingit,rubicundus,& carnofus; à lateribus liuidus, & carnofus; & talis progreditur,paulo vltra dimidium furæ,rectà decliuis, quanquam in exteriori parte non ita exquifitè carnofus eft;magis tamen carnofus eft à lateribus,quàm in medio;vbi in chordam degenerat,fub dimidio longitudinis furæ:fertur hæc paulatim oblique verfus partem pofteriorem furæ;neque amplius externum eius latus tegit;fed in pofteriorem partem vergens, externum malleolum relinquit;procedit enim per finum inferioris appendicis furæ,tectaque co li-
S fi.15 gamento, S, quod à fura ad calcem, & talum pertinet,deorfum ducitur verfus partem pofteriorem plantę;vbi tranfit per finum coopertum pingui humore,& tenui membrana;infculptũque in inferiori fede offis tali;ita vt tandem inferatur in radicem illius offis plantæ,quod è regione magni digiti fitum eft;ibi enim afperitas eft,vbi hæc chorda illigatur;quamquam illigatur interdum ad radicem illius offis tarfi,quod fpectat ad medium digitum;in tranfitu autem
Γ fi.15 per fimum offis tali durior fit,& cartilaginofa. Octauus,Γ,qui totus iacet fub feptimo,excepta priori parte,nafcitur fub appendice furæ fuperiori,ab externa parte verfus anteriorem,ex toto carnofus;furæque perpetuò inhærens,fub feptimo defcendit,fed vltra dimidium longitudinis furæ definit in chordam rotundam, quæ non fecus quam chorda feptimi deorfum ver-
C git verfus pofteriorem partem furæ,non tegitur chorda hæc à chorda feptimi,fed in priorem partem prominens hæret anteriori lateri eius; tum tranfit per finum in pofteriori parte imæ appendicis furæ; vbi tranfuerfo ligamento circumdatur;inde rurfus in priora defcendens, illigatur duplici fine proceffui illius offis plantæ, quod cum cyboide nexum, paruum digitum fuftinet.

Δ fi.15 Nonus,Δ,nafcitur iuxta dimidium cruris,à parte externa quarti mufculi qui in priori parte cruris collocatus,extendit quatuor digitos pedis;incipit autem initio carnofo, ita vt non videatur aliud quam caro; tum defcendens ad fuperiorem partem pedis, degenerat in chordam,quæ fub tranfuerfo ligamento procedit,& in planta, per quafdam fibras neruofas, cum fubiectis mufculis mifcetur; fed bipartitus tandem inferitur in fuperiorem partem illius offis plantæ, quod fuftinet paruum digitum, ibi autem finitur, vbi hoc os cum cyboide committitur.

Sunt qui putent hunc mufculum numerandum effe inter eos, qui digitos extendunt, cum ab illis nafcatur,& in ipfos definat;fed cũ in nullum ex offibus ad digitos pertinentib. inferatur,magis referendus videtur inter eos qui pedem mouent, ad quorum proprium munus pergere iam tempus eft.

D Primus ergo, fecundus, & tertius, qui in pofteriori parte cruris vnam communem chordam [b] efficiunt,calcem attollunt,& reliquum pedem humi firmant;quo fpectat etiam quintus, qui calcem attollens, caufa eft cur infiftere digitis valeamus, idem præftat quartus, fed obfcure;fextus,feptimus,octauus,& nonus contrarium motum cient, cum imum pedem rectà verfus genu attollentes,efficiant,vt calci infiftamus. Exiftimant [c] nonnulli fi tam hi,quam illi viciffim agant,pedem in latera moueri. b Gal. li. de muf. diffe. c. 33. c Vefalius lib. 2. c. 59. & Valuer li. 2. c. 38.

Reftant digiti, qui in pede, perinde [d] atque in manu tenduntur, flectuntur, mouentur ad latera; quamquam magnus [e] digitus in pede, non tribus, fed duobus tantum articulis continetur; quorum primus eodem modo flectitur, ac primi articuli reliquorum digitorum; id quod magno digito manus minimè vfu venit, qui cum flectitur, non rectà deorfum vergit, fed ad reliquos digitos accedit, quibus vbi flectantur, fuperponitur. d Gal. li. 3 de vfu pa. c. 10. e Gal. li. de offib. c. 25.

In vniuerſum igitur digitorum pedis primi articuli, cum flectuntur, aut recta procedunt, aut in alteram partem modicè inclinant. At ſecundus articulus magni digiti;ſecundus item,& tertius reliquorum quatuor,tantum recta flectitur,& rectà extenditur,neque vergit in alterutrum latus;id quod euenit etiam digitis manus;vt autem vtriuſque partis motus ſimilis eſt,ita & muſculorum ratio. E

Ergo inter muſculos digitorum pedis, primus, B, incipit initio partim neruoſo, partim carnoſo ab inferiori parte oſſis calcis, & proprie ab eius tuberculo, quo humi innitimur; ſed cum primum ortus eſt, totus carnoſus efficitur, & paulatim lateſcit: valideque hæret toti illi ſubſtantiæ carnoſæ, quæ in planta eſt, ſubijciturque latiori membranæ, A, reſpondenti illi quam in manus palma eſſe diximus, a at cum excedit dimidium longitudinis pedis, diuiditur in quatuor partes carnoſas, quarum ſingulæ in ſingulas chordas conuerſæ, recta ducuntur ad radicem ſecundi oſſis digiti illius ad quem ſpectant; lateſcenteſque toti oſſi illigantur, ſed tranſeunt per totam longitudinem primi oſſis cuiuslibet digiti ſub ligamento tranſuerſo; & finduntur, h, vt aditum præbeant ſubiectis chordis; id quod ſimiliter euenire diximus b illi muſculo manus, qui flectit ſecundos articulos quatuor digitorum. B fi.17 A fi.17 h fi.18

a Supra c. 7. huius libri.

b Supra c. 7.

Idem facit nunc propoſitus muſculus in pede, c qui flectés quatuor digitorum ſecundos articulos,iungit quantum poteſt ſummos digitos cum calce. Differt tamen hic muſculus ab illo,qui in manu,quod breuior ſit, latior, & tenuior; neque naſcatur à crure,vt ille à cubito. Sequuntur nunc ſecundus,& tertius,qui flectunt ſecundum articulum magni digiti,& tertium reliquorum quatuor, ſubijciunturquè quarto muſculo mouenti crus;& quinto,cuius figuram, & magnitudinem imitatur. Naſcitur Secundus, D, à poſteriori parte commiſſuræ tibiæ cum ſura,propè genu,initio carnoſo, quod augetur à ſura,iuxta quam progreditur hic muſculus; ſed dein ſupra tertium muſculum,qui proximè ſequitur;& ſub maximo ex ijs, qui ſunt in poſteriori parte cruris, tranſiens lateſcit, vſque ad finem cruris; vbi à parte interna vertitur in chordam rotundam,quæ paulo ſupra ſe oſtendens,fertur ſub tranſuerſo ligamento per ſinum eius cauſa factum in interna parte calcis, vbi recipitur talus; ſed cum primum ex hoc ligamento, & ſinu exceſſit, obliqua fertur per plantam inter chordas muſculorum flectentium primos articulos digitorum, & aliorum, qui quatuor digitos ad magnum adducunt; inde vlterius progreſſa tranſit per totum primum os pollicis, ſub ligamento, dum inferatur in ſecundum eius articulum. Verum ab hac chorda deriuatur in media planta ramulus,qui miſcetur cum aliquibus chordis tertij muſculi; confertque ad flectendum tertium articulum digiti indicis,& medij. F D fi.18 G

c Gal. li.2. de anat ad min.c.9

Tertius, C, ſimilis eſt quinto mouenti pedem,cui ſuperijcitur; deſcendit autem cum ſecũdo proximè dicto; magis tamen vergit ad partem poſteriorem; cum plus amplectatur ex tibia, quàm ex ſura:manet tamen vbique latus,dum perueniat propè calcem,vbi ab interna parte rotundam chordam profert, quæ ſub tranſuerſo ligamento tranſit per ſinum medium, inter duos vtrinque ſitos; cum vero ad plantam peruenit, ſub chorda ſecundi muſculi anguſtior fit, tenditque ab interna parte magis verſus externam, quam chorda ſecundi, & ibi in quatuor chordas diuiditur, quarum vnaquæque pertinet ad tertium os digiti, è cuius regione ſita eſt,ſed tranſit per rimam,quam diximus eſſe in chordis primi muſculi in pede, non ſecus atque in manu:tres itaque muſculi propoſiti flectunt ſecundos,& tertios articulos digitorum pedis; primus ſecundum quatuor digitorum; ſecundus ſecundum magni digiti; tertius tertios quatuor digitorum. C fi.18

His ternis quatuor, E, alii adiiciuntur, quatuor digitos leuiter in internum latus ducentes, & magis extendentes ſecundum, & tertium articulum ipſorum, qui inhærent perinde atquè in manu quatuor chordis flectentibus tertios. Differunt tamen ab ipſis, quod non modo naſcantur à membranis inuoluentibus chordas, ſed ab externa parte ligamentorum nectentium oſſa pedis; à quibus incipientes diuiduntur in quatuor paruos muſculos, quorum quilibet inſeritur ab interno latere in externam chordam digiti illius, ad quem ſpectat, non ſecus atque in manu. E fi.19 H

His accedunt decem, F, G, H, alii; reſpondent autem illis, qui collocati ſunt in palma manus; quamquam in planta non ita diſtincti cernuntur; ſed videntur aliquo modo caro plena fibris ducta in longitudinem plantæ. Implet hæc ſpacia inter oſſa, & inſeritur in radicem, & propriè ad ligamentum quinque digitorum omnium,ita vt ad ſingulos bini perueniãt muſculi ab eiuſmodi carne prodeuntes, ab vtroque latere vnus. Vniuſcuiuſque munus eſt flectere primum articulum illius digiti,cui illigatur;his decem ſeptem additur decimus octauus, I, qui in priori parte cruris ſitus eſt,ſub ſexto pedẽ mouente. Naſcitur autem initio neruoſo à tibia, vbi cum ſura iungitur ſub genu;dein fit ſubito carnoſus, & deſcendens ad mediũ cruris profert carnem,ex qua fieri diximus nonum muſculũ ex ijs qui pedẽ mouẽt;tum deſcẽdit per priorem partẽ cruris;dum propè trãſuerſum,ligamentũ perueniat;quod eſſe diximus ad primam partem pedis; ibiq; conuertitur in chordam,quæ per hoc ligamẽtum,quaſi per anulum F G H. fi.20 I fi.21.

A nulum tranſit,ſed priuſquam inde penitus exceſſerit,diuiditur in alias quatuor chordas, quæ recta tendunt latiores effectæ ad quatuor digitos è regione,quibus illigantur,atque ad extendendum inſeruiunt.

L fi. 21 Decimus nonus,L,ſitus eſt in priori parte cruris paulo ſub proximè dicto ; & partim ſuper latus eius internum:oritur autem à latere externo tibiæ,quà membrana incipit,eam cum ſura coniungens,initio carnoſus;tum deſcendit, eidem membranæ inhærens, per totam ipſius longitudinem aliquantulum vergens in exteriora,dum in chordam conuertatur, quæ tranſit ſub ligamento ſito ad radicem pedis in priori parte,& recta tendit,dum innaſcatur vniuerſæ longitudini pollicis. Habet autem vim rectà extendendi pollicem ad neutram partem inclinans. M fi. 22 Vigeſimus, M, ſuper plantam iacet,naſciturque à ligamento,quod aſtringit os cyboides cum calce,initio carnoſo;imò totus muſculus aliquantulum procedens,caro tantum videtur; tum oblique tendens verſus priorem partem ad radices digitorum diuiditur in quatuor partes carnoſas;à quarum qualibet naſcitur chorda;quarum prima inſeritur,in internam partem pollicis aliquantulum ſurſum:ſecunda in indicem,& ita deinceps; ſed ad paruum digitū non fertur ab hoc muſculo chorda,niſi admodum raro. Diuidi etiam hic muſculus poteſt in B multos;ſed ob faciliorem doctrinam vt vnus numeratur: cuius officium eſt conuertere digitos in partem exteriorem. Vigeſimus primus,N,ſitus eſt in externo latere pedis; naſcitur au- N fi. 22 tem initio neruoſo à tuberculo ſito in oſſe calcis à latere externo;ſed paulo poſt efficitur carnoſus;& acquirit propriam muſculi figuram;& ita progreditur,dum perueniat apud paruum digitum;vbi chordam exigit;quæ inſeritur in primum os huius digiti;per hunc diducit paruus digitus ab alijs,ita vt quintæ chordæ vſum præſtet; quæ plerumque deeſt vigeſimo. Vigeſi- O fi. 23 mus ſecundus,O,reſidet in interna parte pedis in longitudinem, vbi figuram muſculi ſeruat; naſcitur autem à ligamentis oſſis calcis,& tali,initio carnoſo;dein lateſcit,dū vſque ad dimidium pedis pertineat;vbi rurſus anguſtior redditur;vertiturque in chordam rotundam; quæ illigatur externo lateri primi articuli pollicis,quem diducit ab aliis digitis.Sed ſatis de muſculis tam ad internas,quam ad externas partes corporis attinentibus.

Pergamus ad ſectionem muſculorum,qui ad crus,pedem,& eius digitos pertinent; & primo ad eos,qui tibiam mouent;quorum primus ſeparandus eſt à priori parte ſpinæ oſſis coxę, vnde oritur,ſcalpello deorſum ducto verſus iuncturam femoris cum coxa,& maiorem proceſſum femoris ad poplitem,atque ad internam partem appendicis tibiæ.Secundus ab anteriori C parte ſpinæ oſſis coxæ ſeparandus eſt, ſcalpello deinde ducto per internam partem femoris,vſque ad dimidium longitudinis ipſius, & inde rectà vſque ad internum tuberculum imi eiuſdem femoris,ibi enim aliquantulum in priora vergere debet,vſque ad tibiam,vbi finitur. Tertius reſolui debet à cartilagine, quà oſſa ad pubem inter ſe committuntur;dein ab interna parte femoris, & ab interno tuberculo ipſius, vſque ad tibiam vbi deſinit iuxta finem primi.

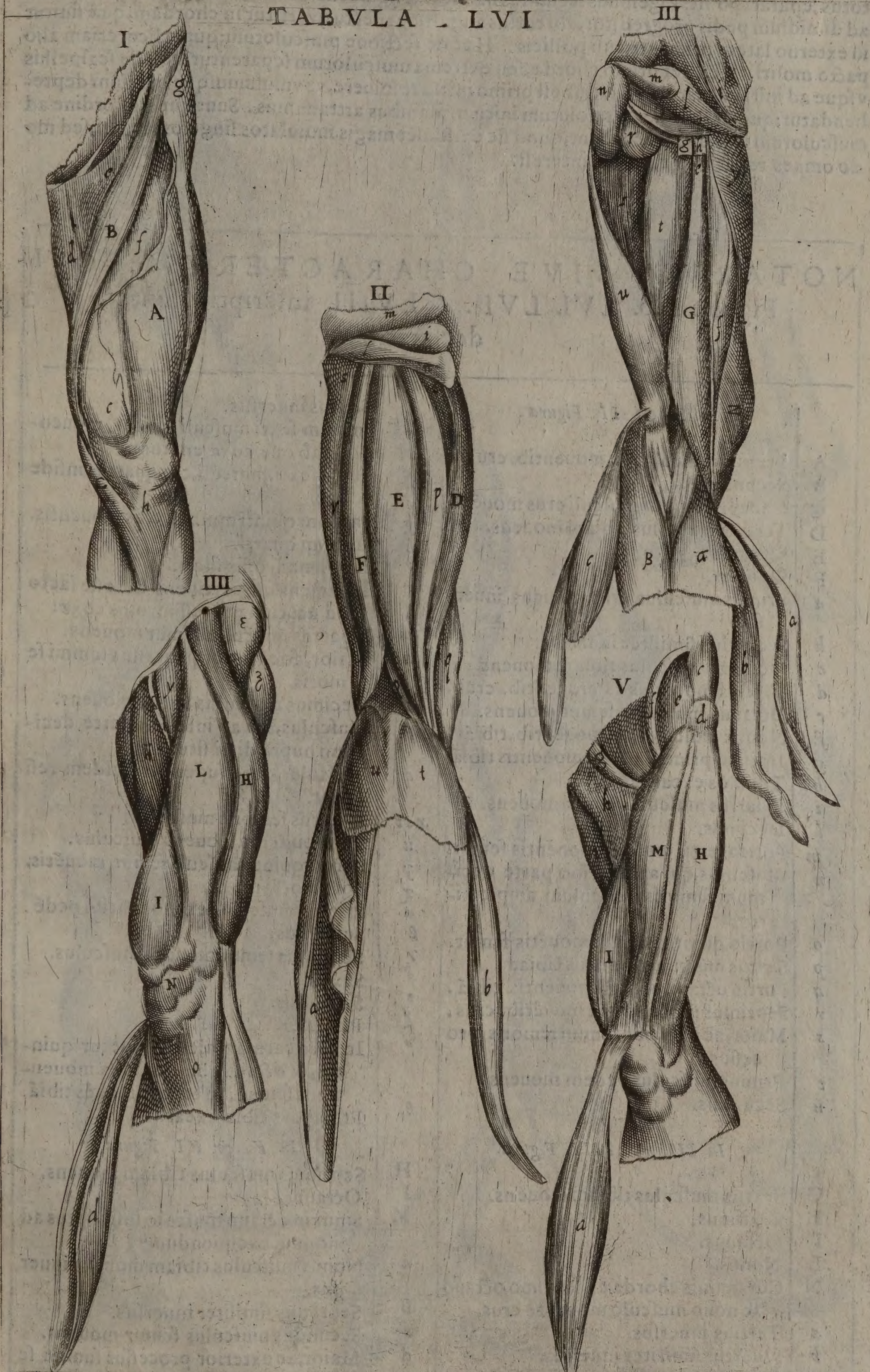
Quartus incipit ab humiliori parte oſſis coxæ,qua ſedentes innitimur; inde primò ſeparari debet,& dein à poſteriori parte femoris,atque interni tuberculi apud genu,vſque ad tibiam, vbi deſinit apud finem duorum prædictorum. Quintus ab appendice oſſis coxæ,vbi iuxta latus externum noni muſculi incipit,reſoluendus eſt,tum deorſum ſcalpellus ducendus per poſteriorem partem femoris,verſus externam,& ab interna etiam,vbi quaſi nouum initium accipit,vſque ad proceſſum ſublimioris appendicis furæ,in qua finitur. Sextus ſimiliter oritur ab appendice oſſis coxæ,ſub principio tertij,& quarti,vnde reſoluendus eſt, ſcalpello ducto per poſteriorem partem femoris,& tuberculi eius interni vſque ad internum latus prioris partis tibiæ;finitur enim propè eam partem,vbi deſinit tertius,quartus,& quintus, quamuis minus deſcendat huius chorda,quam tertij,quæ progreditur vltra appendicem. Septimus à ra- D dice magni proceſſus femoris,quam vndique magno initio circundat,ſeparetur;dein à latere externo octaui muſculi à patella genu,& vſque ad priorem partem tibiæ,vbi finitur. Octauus oritur à ceruice oſſis femoris,vnde reſolui debet,ſcalpello ducto ad maiorem proceſſum, & à poſteriori parte deorſum ad patellam genu.Nonus reſoluendus eſt à priori parte coxæ, è regione caui,vnde incipit; tum per medium longitudinis femoris ſcalpello ducto ſeiungendus à ſinu,quem efficit ſeptimus,& octauus muſculus vſque ad patellam genu, in quam inſeritur mixtus cum chorda ſeptimi,& octaui. Decimus,qui abditus eſt ſub genu,tunc incidi debet, cum remoti ſunt duo primi mouentes calcem:oritur autem ex poſteriori parte grandioris ligamenti in externo latere genu, & paulo infra appendicem tibiæ in priorem partem inſeritur; præſertim ad latus internum tibiæ.

Pes nouem muſculis mouetur,quorum primus à radice interni tuberculi imi femoris vnde incipit,reſoluendus eſt;tum à tibiæ poſteriori parte ex latere interno,nam externo progreditur.Secundus muſculus,qui incipit ab externo tuberculo femoris, vnde ſimiliter reſolui debet;ſeparandi & inter ſe ſunt primus,& ſecundus;nam non multo poſt initium inter ſe iungūtur;vtriuſque verò chorda ſimul confunditur vnà cum chorda tertij muſculi, quam perſequi ſcalpello oportet,vſque ad calcem in quem inſeritur.

Tertius qui maximus eſt ex ijs, qui ſub genu apparent, à poſteriori parte commiſſuræ ti- E
biæ cum ſura, vnde proficiſcitur, diuidi debet, & à poſteriori parte tibiæ, per quam fertur vſ-
que ad chordam primi, & ſecundi muſculi iam dicti, cum qua confunditur. Quartus incipit
ab externo tuberculo imi femoris, & ſub poplite tendit, vnde ſeparari debet ſcalpello obli-
que ducto ad internum latus chordæ, ex duabus primis, & tertia commixtæ. Quintus oritur
qua tibiæ os dehiſcere, à ſura incipit, & per poſteriorem partem deſcendit, vnde reſolui de-
bet, ſcalpello inde ducto ad ſinum proceſſus illius, qui eſt à poſteriori parte appendicis tibiæ,
ſub malleolo interno, & inde vſque ad inferiorem ſedem illius oſſis plantæ, quod proximum
eſt cyboidi, vbi finitur. Sextus naſcitur ab interiori parte, qua tibia, & ſura inter ſe iunguntur,
& per dimidium cruris progreditur ad pedem; & ſub tranſuerſo ligamento tranſiens, perue-
nit ad internam partem illius oſſis plantæ, quod ſitum eſt è regione magni digiti, vnde reſol-
ui debet; ſcalpello à principio ad finem ducto. Septimus incipit ab externa parte ſuperioris
appendicis ſuræ, & à ligamentis ipſam cum tibia nectentibus; & vſque ad dimidium ſuræ re-
cta progreditur, vnde ſeparari debet, ducto deinde ſcalpello oblique verſus partem poſte-
riorem; in quam vergit eius chorda, & per ſinum appendicis ſuræ à calce ad talum, vſque ad
radicem illius oſſis plantæ, quod è regione magni digiti ſitum eſt, ibi enim finitur. Octauus ia-
cet ſub ſeptimo; naſciturque ab appendice ſuræ ſuperiore, ab externa parte verſus anterio- F
rem, & perpetuò ſuræ inhærens, deſcendit vltra dimidium longitudinis ſuræ, vnde ſeparari
debet, ducto dein ſcalpello ſub eius chorda, quæ deſcendit verſus poſteriorem partem ſuræ,
& tranſit per ſinum imæ eius appendicis, vbi tranſuerſo ligamento circumdatur; vnde rurſus
in priora deſcendens illigatur proceſſui illius oſſis plantæ, quod cum cyboide nexum, paruum
digitum ſuſtinet. Nonus à dimidio cruris, & propriè a priori parte incipit, & deſcendit ad
priorem partem pedis ſub tranſuerſo ligamento; atque in planta cum ſubiectis muſculis mi-
ſcetur, & bipartitus inſeritur in ſuperiorem partem illius oſſis, quod è regione parui digiti ſi-
tum eſt, ibi enim finitur, vbi hoc os cum cyboide committitur; ita vt ſcalpellus à principio
per vniuerſum hunc proceſſum vſque ad finem duci debeat. Reſtant digitorum muſculi vi-
ginti duo; quorum primus incipit ab inferiori parte oſſis calcis, & propriè ab eo tuberculo,
quo terræ innitimur: hæretque toti ſubſtantiæ carnoſæ, quæ in planta eſt, & cum excedit dimi
dium pedis, diuiditur in quatuor chordas, quæ ducuntur ad radicem ſecundi oſſis illius digi-
ti, ad quem ſpectant: Finiunturque vt aditum præbeant ſubiectis chordis ad tertios articulos
pertinentibus.

Quamobrem non eſt difficile primum hunc ab initio vſque ad chordarum finem ſepara- G
re. Secundus à poſteriori parte commiſſuræ tibiæ cum ſura propè genu oritur, & per
ſuram progreditur ſuper tertium, quem proximè ſubijciemus. In poſteriori autem parte
cruris vertitur in chordam, quæ fertur ſub tranſuerſo ligamento ad internam partem calcis;
& inde oblique tranſit ad primum os pollicis, & in ſecundo finitur; ſed in media planta ramu
lum profert, qui miſcetur cum chorda tertij muſculi, ad quem accedere oportet, ſecũdo prius
ſeparato per ſcalpellum à principio ad finem. Tertius ſimilis eſt quinto, quem mouere pedem
poſuimus, cui ſuperijcitur: deſcendit autem cum ſecundo proxime enarrato, ſed magis vergit
ad partem ſuperiorem; pluſque complectitur ex tibia quam ex ſura, inde tendit ad calcem,
vbi in chordam degenerat, quæ ſub tranſuerſo vinculo tranſit, & ad plantam procedens, in
quatuor chordas ſeparatur, quarum vnaquæque pertinet ad tertium os digiti, e cuius regione
ſita eſt, tranſitque per rimam, quam diximus eſſe in chorda primi muſculi; hunc igitur à prin-
cipio ad finem perſequi ſcalpello non difficile erit; quibus ſectis, ſequuntur quartus, quintus,
ſextus, ſeptimus, qui inhærent quatuor chordis tertij muſculi nuper dicti; naſcuntur autem ab
externa parte ligamentorum nectentium oſſa pedis, & inſeruntur in externam chordam digi
ti illius ad quem ſpectant. His accedunt decem alij, qui in longitudinem plantæ implent ſpa
cia quinque digitorum, ita vt duo ad vnumquemque pertineant; videntur tamen magis caro
confuſa, quam muſculi diſtincti, quos ſecare poſt prædictos oportet, vt ad decimum octauum
accedas, qui naſcitur vbi tibia cum ſura coniungitur ſub genu; & deſcendit ad medium cru- H
ris per priorem partem, & propè ligamentum tranſuerſum, iuxta primam partem pedis; tum
diuiditur in quatuor chordas, quæ rectà tendunt ad quatuor digitos è regione. Apparet
igitur quo pacto duci à principio ad finem ſcalpellus debeat; Decimus nonus oritur à la-
tere externo tibiæ, vbi incipit membrana, quæ ipſam cum ſura nectit; tum deſcendit ei
membranæ inhærens, tota longitudine aliquantulum vergens in exteriora; & in chordam
degenerat, quæ tranſit ſub tranſuerſo ligamento ſito ad radicem pedis in priori parte, &
rectà tendit ad pollicem, per iter iam dictum. Vigeſimus, qui plantæ ſuperiectus eſt, naſci-
tur à ligamento quod aſtringit os cyboides cum calce, & oblique deſcendens ad radices di-
gitorum, diuiditur in quatuor partes, quarum prima inſeritur in internam partem polli-
cis, ſecunda in indicem, tertia in medium; quarta in eum qui ſequitur; vix enim reperies
quintam partem, quæ ad paruum digitum pertineat; hunc igitur ſcalpello à principio ad
finem ſimiliter ſeparabis. Vigeſimus primus naſcitur à tuberculo ſito in oſſe calcis à latere
exter-

TABVLA LVI

externo vnde progreditur apud paruum digitum, in cuius primum os inferitur; ita vt promptè totus separari possit. Vigesimus secundus nascitur à ligamentis ossis calcis, & tali, & latescens ad dimidium pedis progreditur, vbi rursus angustior effectus, vertitur in chordam, quæ finitur in externo latere primi articuli pollicis. Hæc de sectione musculorum; quam licet etiam alio pacto moliri, vt scilicet primò chordæ, seu extrema musculorum separentur; deinde scalpellus vsque ad initia ducatur: sed satius est primo initia resoluere, vt vniuscuiusque officium deprehendatur; quod facile fiet, si resolutum initium manibus attrahamus. Sunt qui alio ordine ad musculorum sectionem accedant, quod sic existimēt magis inuiolatos singulos seruari; sed modo omnes reperiantur, parum interest. E

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, QVI Figuris Tab. LVI. LVII. & LVIII. inscripti visuntur, declaratio. F

In I. & II. Figura.

A	Primus musculus ex mouentib. crus.
B	Secundus.
C	Chorda secundi musculi crus mouētis
D	Tertius musculus tibiam mouens.
E	Quartus.
F	Quintus.
a	Primus musculus crus mouens inuersus.
b	Secundus similiter inuersus.
c	Octauus musculus tibiam mouens.
d	Tertius musculus ex mouentib. crus.
e	Octauus musculus femur mouens.
f	Nonus musculus ex mouentib. tibiā.
g	Initium primi musculi mouentis tibiā.
h	Tibiæ os excarne.
i	Quartus musculus femur mouens.
l	Decimus.
m	Portio tertij musculi mouentis femur.
n	Musculus, qui ab inferiori parte decimum femoris musculum amplectitur.
o	Portio quinti musculi mouētis femur.
p	Sextus musculus mouens tibiam.
q	Portio octaui musculi mouentis tibiā.
r	Septimus musculus ex mouētib. crus.
s	Maior, ac exterior summi femoris processus.
t	Primus musculus pedem mouens.
u	Secundus.

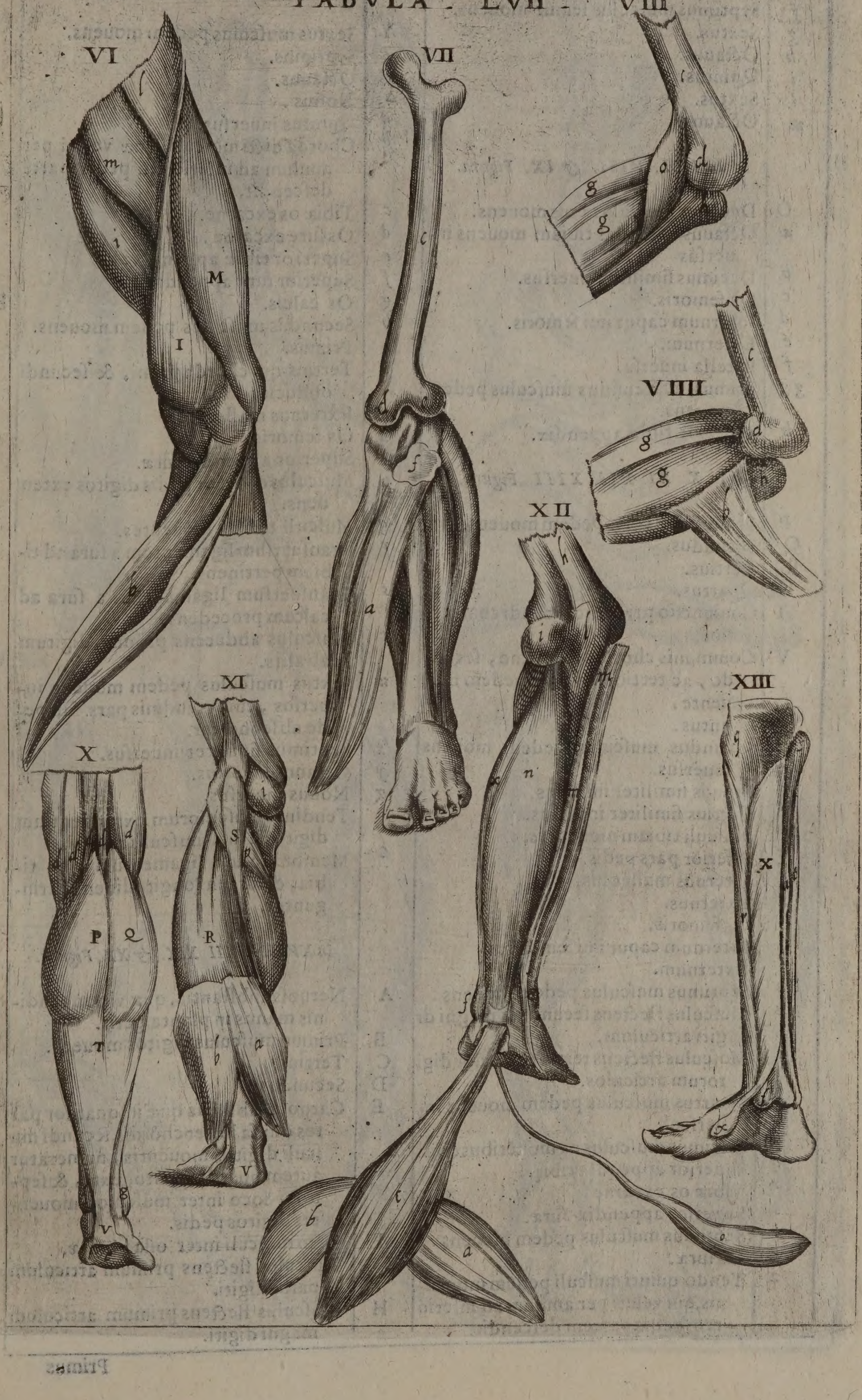
In III. & IIII. Figura.

G	Sextus musculus tibiam mouens.
H	Septimus.
I	Octauus.
L	Nonus.
N	Communis chorda ex septimo octauo & nono musculo mouente crus.
a	Tertius inuersus.
b	Quartus similiter inuersus.
c	Quintus inuersus.
d	Sextus inuersus.
e	Initium sexti musculi tibiam mouentis ab osse coxæ enatum.
f	Sinus sexti musculi, cui quartus insidebat.
g	Initium quinti musculi crus mouentis.
h	Initium quarti.
i	Extremum ossis sacri.
l	Ligamentum pertinens ab osse sacro ad acutum processum ossis coxæ.
m	Quartus musculus femur mouens.
n	Maior, ac exterior processus summi femoris. G
o	Decimus musculus femur mouens.
p	Musculus, qui ab inferiori parte decimi nuper dicti situs est.
q	Musculus, qui à superiori eiusdem resi det.
r s t	Quintus femoris musculus.
u	Septimus crus mouens musculus.
y	Portio quinti musculi femur mouētis.
z	Portio octaui.
α	Primus musculus ex mouentib. pedē.
β	Secundus.
γ	Septimus femur mouens musculus.
δ	Sextus.
ε	Secundus.
ζ	Primus.
η	In hac carnis mole continetur quintus, & octauus musculus ex mouentibus femur, tū tertius mouēs tibiā. H
θ	Prior pars tibiæ excarnis.

In V. & VI. Figura.

H	Septimus musculus tibiam mouens.
I	Octauus.
M	Sinus in octauo musculo insculptus ad nonum excipiendum.
a	Nonus musculus tibiam mouens inuersus.
b	Septimus similiter inuersus.
c	Secundus musculus femur mouens.
d	Maior, ac exterior processus summi femoris.

TABVLA LVII

e Ceruix summi femoris ligamento obducta.
f Septimus musculus femur mouens.
g Sextus.
h Octauus.
i Quintus.
l Sextus.
m Octauus.

In VII. VIII. & IX. Figura.

O Decimus musculus crus mouens.
a Octauus musculus tibiam mouens inuersus.
b Decimus similiter inuersus.
c Os femoris.
d Internum caput imi femoris.
e Externum.
f Patella inuersa.
g g Primus, ac secundus musculus pedem mouens.
h Superior tibiæ appendix.

In X. XI. XII. XIII Figura.

P Primus musculus pedem mouens.
Q Secundus.
R Tertius.
S Quartus.
T Coniunctio primi, ac secundi cum tertio.
V Communis chorda ex primo, secundo, ac tertio musculo pedem mouente.
X Quintus.
a Secundus musculus pedem mouens inuersus.
b Primus similiter inuersus.
c Tertius similiter inuersus.
d Musculi tibiam mouentes.
e Inferior pars pedis.
f Internus malleolus.
g Externus.
h Os femoris.
i Internum caput imi femoris.
l Externum.
m Septimus musculus pedem mouens.
n Musculus flectens secundum magni digiti articulum.
π Musculus flectens tertios quatuor digitorum articulos.
o Quartus musculus pedem mouens inuersus.
p Decimus musculus ex mouētibus crus.
q Superior appendix tibię.
r Tibiæ os excarne.
s Superior appendix suræ.
t Septimus musculus pedem mouens.
u Os suræ.
x Tendo quinti musculi pedem mouentis, qui veluti per anulum ad inferiorem pedis partem descendit.

E

In XIV. XV. & XVI. Figura.

Y Sextus musculus pedem mouens.
Z Septimus.
Γ Octauus.
Δ Nonus.
a Quintus inuersus.
b Chorda dicti musculi, quæ veluti per anulum ad inferiorem pedis partē descendit.
c Tibiæ os excarne.
d Os surę excarne.
e Superior tibiæ appendix.
f Superior suræ appendix.
g Os calcis. F
h Secundus musculus pedem mouens.
i Primus.
l Tertius qui chorda primi, & secundi obducitur.
m Externus malleolus.
n Os femoris.
o Superior appendix suræ.
p Musculus quatuor pedis digitos extendens.
q Musculi tibiam mouentes.
r Transuersum ligamentum a sura ad tibiam pertinens.
s Transuersum ligamentum a sura ad calcem procedens.
t Musculus abducens primum digitum ab aliis. G
u Sextus musculus pedem mouens inuersus, cuius tendinis pars sub pede absconditur.
x Septimus similiter inuersus.
y Octauus inuersus.
z Nonus inuersus.
α Tendines musculorum extendentium digitos a suis musculis resecti.
β Membranosum ligamentum quo tibia, & sura in longitudinem astringuntur.

In XVII. XVIII. XIX. & XX. Figura.

A Neruosa substantia, quæ vicem tendinis manus in planta gerit. H
B Primus musculus digitos mouens.
C Tertius.
D Secundus.
E Carnosa substātia quæ in quatuor partes diuisa hæret chordis secundi musculi digitos mouentis, numeratur autem quarto, quinto, sexto, & septimo loco inter musculos mouentes digitos pedis.
F Octo musculi inter ossa plantæ.
G Musculus flectens primum articulum parui digiti.
H Musculus flectens primum articulum magni digiti.

TABVLA LVIII

a	Primus musculus digitos mouens inuersus.	o	Octauus.
b	Tertius similiter inuersus.	p	Externus malleolus.
c	Secundus inuersus.	q	Internus.
d	Carnosa substantia, quæ quadripartita hærebat chordis secundi musculi digitos mouentis.	r	Septimus musculus pedem mouens.
		t	Secundus.
		u	Superior appendix tibiæ.
		x	Superior appendix suræ.
e	Os calcis.	y	Inferior appendix suræ.
f	Os suræ.	z	Ligamentum, quo sura, & tibia in longitudinem nectuntur.
g	Tibia.		
h	Foramina in chordis primi musculi digitos flectentis, effícta, vt transitum præbeant chordis tertij similiter digitos flectentis.	α	Decimus octauus musculus digitorũ pedis inuersus.
		β	Decimus nonus
		γ	Tibia.
		δ	Sura.

E

F

In XXI. & XXII. figura.		*In XXIII. & XIV. figura.*	
I	Decimus octauus musculus digitos mouens.	O	Vigesimus secundus musculus digitos mouens.
L	Decimus nonus.	a	Sura.
M	Vigesimus.	b	Tibia.
N	Vigesimus primus.	c	Vigesimus musculus mouens digitos pedis, inuersus.
i	Tibiæ os excarne.		
l	Tertius musculus pedem mouens.	d	Vigesimus primus similiter inuersus.
m	Primus.	e	Vigesimus secundus inuersus.
n	Nonus.	f	Superior pars pedis excarnis.

Finis Quarti Libri Anatomes.

A

VIDI VIDII DE ANATOME

Liber Quintus:

QVI EST DE VENTRE.

B

Diuiſio partium externarum noſtri corporis cum ipſarum nominibus. *Cap. I.*

Ta. 59. 60.

DOctrinam, vt ſimpliciter ſine quadam anticipatione, quam Græci πρόληψιν, quaſi prænotionem nominarunt, ita definitam, ac diſtinctam, ſine [a] confuſa, ac permiſta ſumere non licet: neceſſe enim eſt quaſi ſyluam cõfuſam comparare, & plurimarum rerum varietate primò animum complere; deinde
C eaſdem diſtributius percipere, cum confuſa longè facilius aſſequamur: quæ autem minus diſtinctè comprehendimus, poſtremò non ita magno negocio diſcretè, atque electè intelligamus. Quamobrem in ea doctrina, quæ tradit partium multiformium noſtri corporis cognitionem, ante vniuerſum corpus vnum ſub aſpectum ponendum eſt, cum totum notius [b] ſit, quam partes; in quas deinceps lineamentis dumtaxat ſine ſectione extrinſecus ductis, diſtinguendum eſt primò in grandiores partes, deinde in minores: quæ ubi confusè fuerint perceptæ, diſtinctè deinde adhibita ſectione ſunt aperiendæ, eo ordine, [c] quẽ Ariſtoteles primo libro de partibus animalium docuit: vt ſcilicet maximè compoſitas primũ tractemus, ac ſubindè minus, donec ad minimum compoſitas, ac ferè ſimplices ventum fuerit: nam ſic quæ prima ſuſceptione confusè cognitæ fuerant, diſtinctè deinde intelliguntur. Pro-
D poſitum igitur cadauer in theatro primo in maximas partes, tum in minores; ac tandem in minutas particulas ſine ſectione ductis lineis diſtinguetur. Singulas autem expedit ſuo nomine appellare, quas ſi proferre liceret, cum in medicina cõmemorãtur, non opus eſſet nominibus, a quibus, tamquam a ſignis notarentur; quod quia non licet, neceſſaria ſunt. Vt autem in aliis diſciplinis, ita in hac, quæ nobis propoſita eſt, (quod rectè monuit Rufus [d] Epheſius) addiſci initio debent. Quamobrẽ principiò exponemus quod nomen inuenerit quælibet externarũ partium noſtri corporis, tam apud Græcos, quã apud Latinos; vt non ſolum quę a nobis, ſed quæ ab alijs etiam auctoribus traduntur, facile pateſiant, ne verborum ignoratio rebus afferat obſcuritatem. Sed tempus eſt ad diuiſionem aggredi, qua nonnulli tripertita utuntur: comparant enim noſtrum corpus arbori, quam ſeparant in radicem, truncum, ramos, ſimile faciunt radici in corpore noſtro caput, trunco thoracem, ramis membra, vt crura, & brachia, ſicque hominem conferunt cum arbore inuerſa; capilloſque reſpondere exiſtimant radicum fibris; ſed longè aberrant: reſpondent [e] enim radicibus, non capilli, ſed venę, quæ in ventriculo, & inteſtinis quaſi radices ſuccum alliciunt ex cibo, qui inge-

ſtus

a Ariſto. 1. phyſ. tex. 3

b Ariſt. li. 1. phyſ. tex. 4.

c Ariſt. li. 1. de Part. c. 1.

d Rufus Epheſius l. 1. de partiũ appellationibus c. 1.

e Ga. li de venarum diſſect. c. 1 & 1. de ſemi. c. 8

ſtus fuerit ; magis autem transferenda eſt ſimilitudo , vt veteres [a] fecerunt, ab anima- E
libus ad ſtirpes, quàm contra. notiores enim nobis ſunt partes animalium, quam eorum quæ naſcuntur è terra. Relicta igitur hac partitione, perſcrutemur alias. Ariſtoteles [b] animalia quadripartitò ſecat: in libro enim de iuuentute, & ſenectute tres partes neceſſarias ponit, vnã qua ſumitur alimentum, alteram, qua detruduntur quæ ex eo ſuperant, tertiam, mediam inter vtramque, quas vbi perfectis omnibus animalibus neceſſarias ſtatuit, addidit membra, [c] quæ quibuſdam ſunt data, vt crura ad ingreſſum: ita vt diuiſio ſit quadripartita. In [d] primo autẽ libro de hiſtoria animalium propriè corpus humanum etiam quadripartito ſeparat in caput, collum, thoracem, ac membra; ita vt eædem ferè partes ſint in vtraque diuiſione; ſed paulo ſecus partitæ, ac diſtributæ. Tantum enim in hac ſecunda collum addit, thoracem verò, quem in priori diuiſerat in duas, tamquam vnam enumerat. Nobis autem aptior, & vtilior illa prior videtur, quæ non facta eſt fortuito, ac temere, cum ad munera partium dirigatur: collum enim quod in ſecunda tamquè pars à thorace ſeparata proponitur, cum eo comprehenditur, quandoquidem guttur, & aſpera arteria, quæ ibi continetur, ad ipſum referuntur. Secemus igitur totum corpus humanum in quatuor partes, in caput, thoracem, ventrem, & membra, brachia videlicet, & crura, quæ quarto loco in hac diſtributione enumerantur. Caput, vnde ſumitur alimentum, eſt domicilium [e] facultatis animalis; thorax vitalis, venter naturalis: quamquam F
Ariſtoteles [f] omnes tres in thorace collocauit. Hanc igitur partitionem ſecuti vnamquamque ex propoſitis partibus, in ſuas particulas diuidemus, & quo verbo tam à Græcis, quam à Latinis appellatæ fuerint, ſignificabimus: ſi qua autem minus euidẽtia videbuntur, veterum auctorum teſtimonio comprobabimus.

Caput igitur quod κεφαλή [g] græcè vocatur, complectitur id totum quod ſupra collum eſt; teſte etiam Ariſtotele, primo libro de hiſtoria animalium, vbi ipſum diuidit in ſuas partes; & Galeno, [h] tertio libro de decreris Hippocratis, & Platonis: hoc totum à latinis appellatur caput, veluti cum dicunt caput à ceruicibus abſcindi. Bipartito [i] autem diuiditur, in partem ſcilicet quæ capillata eſt, & partem quæ ſine capillis; illam nominauit Ariſtoteles [k] κράνιον, Hippocrates verò κεφαλήν, [l] commune enim nomen ſuum effecit; quemadmodum in libro, qui inſcribitur περὶ τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ τρωμάτων, ideſt de vulneribus capitis, non quidem totius, ſed eius dũtaxat partis, quæ capillata eſt; nam alterius partis vulnera non perſcribuntur in eo libro; vbi etiam frontem videtur excipere ab alijs partibus capitis. Apud latinos eadem pars capillata etiam nomen capitis inuenit: nam caluaria, [m] quæ videtur κράνιον ſignificatur, magis accipitur pro ſubiecto oſſe, quam pro tota parte, vbi naſcuntur capilli; quamquàm verba, quibus notã- G
tur oſſa, vt tibia, cubitus, iugulum, vſitata ſunt, iactanturque in omni volumine, ad notandas partes totas. Altera pars capitis, quæ capillis vacat, appellata eſt à Græcis πρόσωπον, [n] à Latinis facies, [o] & vultus. Porrò eam quæ capillata eſt, partiuntur tam Medici quam Philoſophi in anteriorem, poſteriorem, mediam, & latera: anteriorem, quæ tenuiſſima eſt, Græci dicunt βρέγμα, [p] Latini [q] ſinciput, quod verbum magis mutuantur cum de belluis agunt, quam cum de hominibus. Plautus verò cum dixit non tibi ſanum eſt ſinciput, vniuerſum caput, vel potius mentem ſignificare voluit. Quamobrem latinè vel ſincipitis nomine vtemur, vel eam circumſcribemus, dicentes, id quod à fronte in verticem eſt; [r] quẽadmodum Cornelius Celſus octauo libro fecit.

Mediam partem græci κορυφήν, [s] latini [t] verticem, aut ſummum caput appellant. Poſteriorẽ græci ἰνίον, [u] latini occipitium. Latera græcis κροτάφους [x] latini tempora dixerunt. Secunda pars ex diuiſione capitis, quam capillorum expertem poſuimus, facies nimirum, ſecatur in ſuperiorẽ, mediã inferiorẽ & latera. Superior, quæ græce μέτωπον, [y] latinè frõtis nomẽ obtinuit, ſub ſincipite initiũ ſumit, vbi pili deſinũt, & ad oculos terminatur; cuius extrema, q̃ piloſa sũt, ὀφρύες [z] græcè vocantur, latinè ſupercilia, ducto vocabulo, quod ſint ſupra palpebras, quæ cilia nuncupantur: Spacium inter hæc, quod pilis caret, μεσόφρυον [a] grecè vocatur, latinè circumſcribitur his verbis; ſcilicet medium ſpacium inter ſupercilia. At media pars vniuerſa nomen non habet, maxima tamen ex parte videtur pertinere ad malas; ſunt autem malæ apud [b] la- H
tinos, quæ ſuperiores dentes continent, quas ſignificat græcum vocabulum γνάθος, & γένυς, [c] addita tamen particula ἄνω ideſt ſupra, quibus vocabulis addunt particulam κάτω, ideſt infra, cũ notare volunt quod inferiores dentes continet. Complectitur media hæc pars oculos, naſum, os, genas, buccas. Oculi græcè vocantur ὀφθαλμοί; [d] Velamenta duo, quibus teguntur, βλέφαρα, latinè autem palpebræ, & cilia. Pars palpebrarum quæ pilos continet, ταρσός, [e] ſicuti pili ipſi βλεφαρίδες; [f] oculi pars media, quæ nigra conſpicitur, latinè Pupillæ, græcè κόρης [g] nomen inuenit; quæ alba, græcè λευκόν, latinè albi. Circulus, qui medius inter album, & pupillam apparet, ἶρις [h] ob varietatem colorum nomen inuenit. Anguli vtrinque quorum exterior ſpectat ad tempora, interior ad naſum κάνθοι [i] nominantur. Inter oculos medius incipit naſus, ῥὶς græce nominatur. Vtrinque autem ſub oculis partes prominentiores μῆλα à Græcis, à Latinis vero genæ vocantur; quod ex M. Tullio [k] libro ſecundo de Natura Deorum colligitur, cum ait,

Genæ

a Ariſt. 1. li. de Part. c. 10. & li. de Iuuent. & ſenect. c. 1.
b Ariſt. li. de Iuuent. & ſenect. c. 1.
c Ariſt. ibi.
d Ariſt. 1. li. de hiſ. ani. c 7
e Gal. 3. de loc. aff. c. 4. & 5
f Ariſt. li. de Iuuent. c. 2. & li. 3. de Part. anim. c. 4
g Ariſt. 1 de hiſt. c 7
h Gal 3. li. de Placitis c. 8
i Ariſt. 1. de hiſt. anim. c. 7
k Ariſt. ib.
l Hipoc. li. de vuln. capit.
m Celſus l. 8. c. 1.
n Ariſt. li. 1 de hiſto. anim c. 8
o Celſus l. 8. c. 1.
p Ariſt. 1. li. de hiſt animа. c. 7.
q Celſus l. 8. c. 1
r Celſus li. 8. c. 1
ſ Ariſt. lib. de hiſ. ani. c. 7
t Celſus li. 8. c. 1.
u Ariſt. ib. & Celſus.
x Ariſt. ib. c. 11. & Celſus ibid.
y Ariſto. 1. li. de hiſto. an. c. 8. Celſus li. 8 c. 1
z Ariſt. li. 1 de hiſ. ani. c. 9.
a Rufus Epheſius li. 1. c. 3
b Celſus li. 8. c. 1.
c Ariſt. li. 1 de hiſt. an. c. 11.
d Ariſt. ibi. c. 9
e Rufus Epheſius lib. 1. c. 5. f Ariſt. ibi. c. 9. g Ariſt. ibid. h Rufus Epheſius lib. 1. c. 5. i Ariſt. loco cita. k Cicero lib. 2. de natur. Deorum.

A [Genæ ab inferiori parte ſubiectæ leuiter eminentes tutantur oculos.] Quamobrem illi deci-
piuntur, qui exiſtimant has partes nominari malas; quando malæ (vt ante [a] diximus) notant
eam partem, qua ſuperiores dentes continentur; hæc non rectè nominatur maxilla ſuperior,
quo verbo ſimpliciter appellatur à [b] latinis pars, vbi ſiti ſunt dentes inferiores: neque enim
adijciunt ſuperiorem, aut inferiorem, quemadmodum græci, à quibus γένυς, & γνάθος refertur
ad ſuperiorem, & inferiorem partem dentes continentem. Sub naſo autem eſt os, ςόμα græcè
appellatum, quod ſuperne, & infernè labijs circumſcribitur, quæ χειλῆ [c] nominantur. Vtrin-
que autem ſunt partes carnoſæ prominentes, quas inflamus: his latini nomen buccarum im-
poſuerunt; ſub ore maxilla, quam γένυν, & γνάθον κατὰ σιαγόνα dici conſtat: Continet ima ſui
parte mentum, quod γένειον græcè nominatur. A lateribus faciei ſunt aures, quæ ὦτα, [d] ſicut ea-
rum imæ fibræ λόβοι græcè nominantur.

Cum capite [e] coniungitur pectus per collum, quod latini ceruicem quoque vocarunt;
quanquam hoc verbo magis eius poſteriorem partem ſignificant, ſicut illo priorem, vbi reſi-
det guttur. Sed confunduntur hæc à latinis, non ſecuſquam à græcis, αὐχήν, & τράχηλος; quam-
uis αὐχήν prior pars magis dicatur, ſicuti poſterior τράχηλος; quam τένοντας quoq; nominarunt,
propter chordas, quæ ibi ſunt mouentes caput. Pertinet autem collum vſque ad iugulum;
quod græcè appellatur σφαγή, [f] & κλείς, [g] quaſi clauis, qua clauditur pectus. Id autem to-
B tum, quod inter iugulum eſt, & inguina, θώραξ ab Ariſtotele [h] dicitur; cuius finem quarto de
partibus animalium eſſe vult, vnde detruduntur ex cibo tam humida, quā ſicca; quod voca-
bulum iuniores Græci deinde mutuantur ad notandam dumtaxat priorem partem, quæ à iu-
gulo pertinet vſque ad ſeptum tranſuerſum, & cartilaginem ori ventriculi ſuperiectam, ita vt
hæc ſedes ſola poſſideat commune nomen thoracis; nam mutuantur hoc quoque verbum lati-
ni ad eandem ſignificandam, quam vocarunt etiam pectus. Sed veteres Græci vt [i] Ariſtote-
les θώρακος verbo vtuntur ad notandum vt diximus id totum quod eſt inter iugulum, & ingui-
na. Priorem partem vſque ad ſeptum tranſuerſum appellarunt ςῆθος, & eius medium ςέρνον, ſi-
cut & latera πλευρά, ἀπὸ τῶν πλευρῶν, ideſt à coſtis, quæ ibi ſubſunt. Quæ autem [k] vtrinque in
pectore prominent, præſertim in fœminis, latinè dicuntur mammæ, græcè μαςοὶ, ſicuti earum
veluti capitula θηλαί. Sub pectore a priori parte vſque ad inguina venter eſt, qui græcè dici-
tur γαςήρ, & κοιλία; [l] huic verbo addunt nonnulli κάτω, ad notandum ventrem inferiorem, vt
qui pectus non ſolum ςῆθος, & θώρακα, ſed etiam ἄνω κοιλίαν quaſi ſuperiorem ventrem nominent,
quod ex Galeno [m] in quartum librum Hippocratis de ratione victus in morbis acutis eui-
denter colligitur. Ventris parti externæ quam conſpicimus, græcè nomen eſt ἐπιγάςριον, [n] La-
tinè abdomen, cuius ſuperiores partes a græcis dictæ ſunt, a ſitu ſub cartilagine ὑποχόνδρια, [o]
latinè præcordia. In medio ventre, quaſi radix collocatus eſt, vt inquit Ariſtoteles [p] vmbi-
C licus, ὀμφαλὸς græcè appellatus; ſicut vtrinque a lateribus ilia, quæ græcè λαγόνες, & κενεῶνες, [q]
vocantur. Pars proximè vmbilico ſubiecta latino nomine vacat, græcè dicitur ἦτρον, [r] quo Ga-
lenus [s] ſignificari ait, quod inter vmbilicum eſt, & partes genitales. Locus autem vbi hæ con-
tinentur, dicitur græcè κτείς, ἐπίσιον, [t] ἐφήβαιον, & ἥβη, latinè pubes, & pecten. Genitales partes,
quæ a Latinis naturales quoque ac obſcœnæ, tam in mare, quam in fœmina grecè αἰδοῖα, [u] no-
minantur, ad quarum latera in femorum flexu ſunt inguina, quæ βουβῶνες, græcè dicuntur. In
mare autem genitale ipſum latinè pubes, & coles, græcè καυλός, [x] ſicut eius extremum a for-
ma quam habet, latinè glans, græcè βάλανος, [y] appellatur. Cutis verò qua tegitur, πόσθη, quam
ex recentioribus latinis nonnulli præputium nominarunt. Cum cole nectitur ſcrotum ὄσχεον [z]
græcè dicitur, quod non aliud eſt, quam inuolucrum, quo includuntur teſtes, qui græcè tam
δίδυμοι, quam ὄρχεις [a] nominantur. At fœminarum genitali latini nomen impoſuerunt, & vul-
uam, & locos, græci κόλπον, & ὑςέραν, [b] in cuius ore veluti alæ, ac labra græcè dicuntur πτερυγώμα-
τα; [c] quod inter hæc prominet νύμφη, inter anum autem, & genitales partes tam in mare,
quam in fœmina pars interiecta græcè περίνεος [d] nominatur. Sed ſatis de priori parte thora-
cis totius, pergamus ad poſteriorem, quæ latinè tergum, & dorſum, græcè νῶτον [e] vocatur, cu-
ius ſuperiores partes vtrinq; latinè ſcapulæ, ſiue ſcoptula [f] operta, græcè ὠμοπλάται [g] dicun-
D tur; media vero pars ῥάχις, & ſpina totum ſub ſcapulis vſque ad finem coſtarum μετάφρενον, [h]
ſub quo vtrinque ſunt lumbi; græcè ὀσφύες [i] dicuntur; his ſubſunt clunes, πλουτοὶ, græcè nomi-
nantur; ſunt autem prominentiores, & carnoſæ partes aptæ ad ſedendum ſuperiectæ coxa-
rum articulis. In medio [k] eſt anus, ſeu podex, qui græcè ab annuli figura δακτύλιον, ab actio-
ne aſtringendi σφιγκτῆρος [l] nomen inuenit.

Quartum, & vltimum ex diuiſione totius corporis fuerunt membra, (græcè κῶλα [m] nomi-
nantur) quæ in brachia, & crura diſpertiuntur: brachia a iunctura ſcapularum cum humero
pertinent vſque ad imos digitos manuum; vocantur græcè χεῖρες: [n] ſecantur autem triperti-
to, in humeros, cubitos, & manus. Sunt autem partes vnde oriuntur brachia, ὦμοι [o] græcè, la-
tinè ſummi humeri dicuntur; ſicut ipſarum pars exquiſitè ſuprema ἀκρώμιον, [p] notat enim
hume-

a Paulo ante in hoc c. b Celſ. lib. 8. c. 1. c Ari. li. 1. de hiſt. c. 11 d Ariſt. lib. 1. de hiſto. ani. c. 11. e Ariſt. lib. 1. de hiſto. ani. c. 12. f Ariſt. 1. de hiſt. anim. c. 14. g Gal. li. de oſſib. c. 15. h Ari. 4. li. de part. ca. vlt. i Ariſt. li. 1. de hiſt. ani. c. 7 k Gal. lib. 7 de vſu par. capit. 22. & Ariſt. lib. 1 c. 12. l Ariſt. 1. li. de hiſt. ani. c. 13. m Gale. 4. acut. com. text. 112. n Gal. li. 6. meth. c. 4. o Ariſt. lib. 2 de hiſto. anim. c. 13. & Gal. lib. medi. c. 10. p Ariſt. ibi. q Gal. 3. de offic. med. com. 16. & 3. de artic. com. 74. r Ariſto. 1. lib. de hiſt. ani. c. 13. s Ga. li. medicus c. 10. t Ga. li. medicus c. 10. u Ariſt. li. 1. de hiſt. ani. c. 14 x Gal. li. 14 de vſu par. c. 12. y Ga. li. medicus c. 10. & Ariſt. li. 1. de hiſtor. ani. c. 13. z Ga. li. medicus c. 10. a Ga. li. medicus c. 10. & Ari. 1. de hiſt. c. 13. b Ariſt. lib 3. de hiſto ani. c 1.

c Gal. li. medicus c. 10. d Gal. lib. 14 de vſu par c. 6. e Ariſt. 1. de hiſt. ani. c. 15. f Celſus lib 8 c. 1. g Ariſt. ibid. & Gal. lib. medicus c. 10. h Gal. ibid. & Rufus Epheſius lib. 1. c. 11. i Ariſt. 1. de hiſt. c. 15. k Gal. lib. 11. de vſu par. c. 14. l Gal. 3. de cauſ. ſymp. c 2. m Gal. li. de cucurb. ſcarific. c. 21. n Gal lib. de inæqual. intemp. c. 2. & lib. 2. de vſu par. c 2. o Gal. 1. de art cō. 4. p Gal. lib. de oſſib. c. 14 & lib. medicus c. 10

a G.li.medicus c. 10
b Celsus l. 8.c.1.
c G.li.2.de vsu par. c. 2.
d G.l.2.de vsu par.c. 2.& Hipp 1. de fract. tex. 15.
e G.l.med. cap. 10.
f G.li.2. de vsu par. c. 2.
g Celsus l. 8.c.1.& G. 2.de vsu p. & l.de ossibus c.18. & c. 19.
h G.li.medic.c 18. & 1.de vsu p. c.22.& 23.
i G.1.de usu par.c.11
k Arist. 1.de hist. anim. c.7.
l G.l.de ossib. c.21.& lib. med.c. 20.
m G.l.medic.c.10.
n Celsus l. 8.c.1.
o G.l.de ossibus,c.22.

humerus eam partem, quæ a iunctura cum scapulis, ad eam quæ cum cubito est, fertur; hæc græcè dicitur βραχίων, [a] eandem nonnulli brachium latinè appellari credunt; decipiuntur tamen, cum latini brachium appellent uel membrum totum a summo humero ad imos digitos, uel eius partē, [b] quæ infra cubiti iuncturam est, quam & cubitum dicunt, ut græci πῆχυν; [c] quamquā & cubitus, & πῆχυς significet ex duobus ossibus quæ ibi cōtinentur, id quod inferius est. Cubiti verò iunctura, quæ media est in brachio, vocatur græcè ἀγκών, [d] cuius posterior sedes, qua innitimur, dicitur ὠλέκρανον. [e] Sequitur tertia pars totius brachij, nempè manus, quæ græcè dicitur ἀκρόχειρ, [f] Latinè extremum brachium; falluntur autem qui interpretantur extremam manum; neque enim manus latinè significat totum brachium, sicuti χείρ græcè; quamobrem notat ἀκρόχειρ Latinè extremum brachium, quod est manus, neque adiicienda est verbo manus particula illa extrema; nam sic notarentur digiti, qui sunt extrema manus. Tripartito enim [g] diuiditur, scilicet in primam palmæ partem, quæ καρπός, græcè vocatur, & palmā, quæ μετακάρπιον, siue θέναρ, & digitos quinque, qui δάκτυλοι græcè nominant. Horū maximus latinè dicitur pollex, græcè ἀντίχειρ: [h] qui inter hunc, & medium est, latinè index, græcè λιχανός, medius deinde μέσος, tum παράμεσος qui post medium, & tandem μικρός paruus, siue minimus. Vngues autem in quos digiti a posteriori parte finiuntur, ὄνυχες [i] græcè nominantur. Crura restant, quæ duo membra ab inguinibus ad imos pedes descendunt, σκέλη, [k] græcè vocantur. Constant autem ex tribus partibus, quarum suprema à coxæ articulo, quem græci ἰσχίον nominant, vsque ad genu pertinet; dicitur autem latinè femur, siue femen, græcè μηρός, [l] Genu autem iunctura est, quæ a priori parte γόνυ græcè dicitur, à posteriori vero ἰγνύς, latine poples. Secunda pars cruris à genu ad pedem, nomen κνήμης [m] apud Græcos duxit, ab osse maiori quo continetur ita appellato, unde etiam apud Latinos habuit tibiæ nomen; quamuis à Cornelio [n] celso vocabulo totius appelletur crus, ita vt quod commune est, suum efficiat. Vocatur autem ab anteriori sede græce ἀντικνήμιον, [o] & κρέα, a posteriori γαστροκνήμη: [p] latini uerò posteriorem eius sedem suram dicunt, quamuis eo verbo magis notetur alterum eius os exterius, quam posterior sedes, quæ quasi venter carnosa prominet. Terminatur secunda hæc pars ad originem pedis, ubi extrema ossium ipsius prominentia vtrinque conspiciuntur, dicta σφυρὰ [q] græcè, latinè malleoli. Cū his committitur talus, qui græce nominatur ἀστράγαλος; [r] Inde igitur incipit pes, qui græce πούς [s] appellatur; cuius posterior pars πτέρνα, [t] græce, latine vocatur calx; sed prior vsq; ad digitos græce nominatur ταρσός, [u] & στῆθος, vt ei subiecta pars πέλμα, latine planta. Postremi [x] in pedibus sunt digiti, quemadmodum in manu, qui δάκτυλοι similiter appellantur. Hactenus de enumeratione, & nominibus partium externarum totius corporis; quæ hominis specie picta magis illuminabuntur.

E F G

p Gal.l.de musc. dissec.c.32. q G.li.de ossib.c 22. r G.ibid. s G.lib.medic.c.10. t G.ibidem & Celsus,l.8.c.1.
u Gal.ibidem. x Celsus ibidem.

H

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, Qui Figuris Tab. LIX. & LX. inscripti visuntur, declaratio.

TAB. LIX. FIG. VNICA.

Repræsentat hæc figura hominem a priori parte, vt eius externæ partes se ostendant, quarū vnaquæque quod nomen tam apud Græcos, quā apud Latinos inuenerit, aperiemus.

A Caput; id quod supra collum est κεφαλή.

a	Anterior pars capitis a fronte in verticem; Sinciput.	βρέγμα.
b	Vultus, siue facies; diuiditur autem in superiorem partem, inferiorem, mediam, & latera.	
α	Superior. Frons.	μέτωπον.
ι ι	Supercilia.	ὀφρύες.
2	Spacium quod inter supercilia pilis caret.	μεσόφρυον.
β	Media pars faciei. Malæ.	γνάθος ἄνω.
ι ι	Oculi.	ὀφθαλμοί.
	Palpebræ, vel cilia.	βλέφαρα,
	Pars palpebrarum pilosa.	ταρσός.

Ni-

TABVLA LVIIII.

E

	Nigrum oculi. Pupilla.	κόρη.
	Alba oculi pars. Album.	λεύκον.
	Circulus inter album, & pupillã	ἶρις.
	Anguli.	κάνθοι
2	Nasus.	ῥίς.
3	Genæ.	μῆλα.
4	Os.	σόμα.
	Labia.	χειλῆ.
5. 5	Buccæ.	γνάθος.
Γ	Inferior pars. Maxilla.	γένυς, σιαγὼν
M	Mentum.	γένειον.
ΔΔ	Latera.	
g g	Aures.	ὦθα.
υ υ	Fibræ aurium.	λόβοι.
B	Collum.	αὐχὴν. τράχυλος.
α	Superior pars.	αὐχὴν
γ	Ima pars. Iugulum.	σφαγὴ κλείς.
C	Pectus & thorax a iugulo ad inguina.	θῶραξ.
	Sed propriè ad mucronatam cartilaginem ubi incipit uenter. habet autem a priori parte quod σῆθος dicitur. notatũ.	
a	a. medium quod σέρνον, notatũ,	
b	b, latera quæ πλεύρα, notata,	
c c	cc, in quibus mammæ, quæ	
d	μασοί, notatæ d. & earum capitula, quæ θήλαι notata similiter α.	
α		
D	Venter a priori parte pectoris ad inguina.	κοιλία γασὴρ, & κάτω
a	Abdomen.	ἐπιγάσριον,
α	Præcordia.	ὑποχόνδρια,
β	Vmbilicus.	ὀμφαλος.
γ	Ilia a lateribus.	λαγόνες, κενεῶνες,
δ	Pars sub umbilico.	ἦτρον,
ε	Pubes, pecten, vbi genitalia.	κτείς, ἐπίσιον,
Z	Genitalia in mari,	ἐρήβαιον, ἥβη
	Genitalia in fœmina.	αιδοία,
θ	Inguina.	βουβῶνες,
η	Genitale in mari: Penis, coles.	καύλος,
	Glans. colis extremum.	βάλανος,
	Cutis qua tegitur. Pręputium.	πόσθη,
	Inuolucrum testium. Scrotum.	ὄσχεον,
ι ι	Testes.	δίδυμοι, ὄρχεις
F F	Brachia.	χεῖρες
a a	A scapula, ad cubitum. Humerus.	βραχίον,
α α	Summi humeri.	ὦμοι,
	Ipsorum pars suprema.	ἀκρώμιον,
b b	Ab humero ad manum. Cubitus.	πῆχος,
c c	Cubiti iunctura.	ἀγκών,
d d	Extremum brachium. Manua.	ἀκραχείρ,
α α	Prima palmę pars.	καρπὸς,
β	Palma.	μετακάρπιον θέναρ,

δδ	Digiti.	δάκτυλοι.
1	Pollex.	ἀντιχείρ
2	Index.	λίκανος,
3	Medius.	μέσος,
4	Ille qui inter medium, & minimum est.	παραμέσος
5	Minimus.	μικρός,
*	Vngues.	ὄνυχες,
G	Ab inguinibus ad imos pedes. Crura.	σκελῆ,
a a	Superior pars. Femur.	μηρός,
α α	Iunctura a priori parte. Genu.	γόνας,
b b	A genu ad pedem. Tibia.	κνήμη,
a a	Anterior tibiæ pars.	ἀντικνήμιον,
γ γ γ	Malleoli.	σφύρα,
δ δ	Talus.	ἀσραγαλος,
c	Pedes.	πόδες,
α	Calx.	πτέρνα,
β β	Tarsus.	ταρσὸς, σῆθος,
γ	Planta.	πέλμα,

F

Digitorum omnium pedis eadẽ ratio est, atque in manu, & ijsdem quoque nominibus, atque literis illustrati sunt.

TAB. LX. FIG. VNICA.

Qvemadmodum superior figura hominẽ à priori parte ostendebat, ita hæc à priori: in qua A. ΔΔ δδ. υυ. in capite. FF. aa. bb. cc. dd. αα ββ. in brachijs, cc. in pectore. G G. aa. bb. γγγ. cc. δδ. ββ γ δδ. γ. in cruribus idem ac in superiori significant, præter quæ

G

a	Pars capillata, proprie Caput.	κράνιον ab Arist.) nominatur. κεφαλὴ ab Hip.)
β	Media pars capitis. Vertex.	κορυφὴ,
γ	Occipitium.	ἰνίον,
β	Posterior colli pars. Ceruix.	τράχηλος,
E	Dorsum. Tergum.	νῶτον,
a.a	Scapulæ. scoptula operta.	ὠμοπλάται,
b	Media pars dorsi. Spina.	ῥάχις,
c.	A scapulis ad finem costarum.	μετάφρενον,
d d	Lumbi.	ὀσφύες.
e e	Clunes.	πλοῦτοι,
f	Anus, seu podex.	δακτύλιον, ab anulo.
β	Poples. genu pars posterior,	σφύγκτηρ, ab actione astringendi. νος,
β	Sura.	γασροκνήμιον

H

TABVLA LX

E

De Methodo qua vtendum eſt in oſtendenda natura partium quæ ſecantur.
Cap. II.

QVæ vero confuſè tradita ſunt de partibus noſtri corporis, nunc ordine quem ante propoſuimus, ſigillatim explicare aggrediemur; ſi methodum, qua in vniuſcuiuſque natura attingenda vtendum erit, repetamus. Finis enim Anatomes, vt inter initia a diximus, eſt naturam ſingularum partium noſtri corporis patefacere, ita vt reco gnoſcantur quæ de ipſa percepta fuerant abſolutè, cum habeat vim ſigni, per quod propoſita res ſignificatur: nam veluti morbi natura prius abſolutè enarrata recognoſcitur in homine per ſigna, ita natura ſingularū partium noſtri corporis per Anatomen. Oportet tamen ipſius notitiam exquiſitè habuiſſe proprio loco, nempe in libro b de ſanitate ſingularum partium.

a Supra li.1 c.2.& 3

b Vidus in ſextò li. de tu. uale t generatim, & i Quatuordecim, lib. de tu. uale. membratī.

Quandoquidem in recognitione per Anatomen ſolummodo attingenda eſt, quemadmodum in ſuperioribus c dictum fuit: hoc autem vt via cum ratione fiat, reuocare in memoriam oportet naturam artificioſam d eſſe, ſpectareque in ſuis operibus perinde atque artifices ad duo, ad finem inſtituendum, & ad ea, per quæ inſtitutus perficiatur. F

Eadem duo in ſingulis partibus perſecandis patefiunt, finis nimirum, & compoſitio corporis ad ipſum habilis. Eſt autem finis e vtilitas, quam afferunt ſingularum partium actiones.

Has igitur ſigillatim neceſſe eſt explicare: at non omnium partium ſunt actiones, f ſed tantum multiformium: nam ſimplices vſum aliquem præſtant; natura vt ad actiones, ita quoque ad vſus in fabrica noſtri corporis ſpectauit, tamquam ad finem. Quamobrem in incidendo, vniuſcuiuſquè partis vel actionem, vel vſum operæ precium eſt enarrare; quamuis hæc magis viuarum belluarum, quam cadauerum ſectione inueſtigentur; tamen & dum hæc etiam ſecantur, commemoranda ſunt; vel ea de cauſa vt dijudicetur, quàm appoſita fuerit compoſitio cuiuſque partis ad ſuum munus perfungendum. Expoſito fine, ad alterum tranſeundum eſt, ad compoſitionem ſcilicet idoneam, per quam ille perficiatur.

c Supra li. c.4

d Vidus li. 1. de tu uale mēbratim c.1.

e Gal. li. an partes omnes ſimul generentur.

f Ariſt. li. 2 de partib. c.1

Ac ne recedamus à propoſito artificum exemplo; quæcumque componuntur opera ad inſtitutum finem opportuna, & materiam idoneam poſtulant, & formam: vtriuſque habilitas dum ſecamus oſtendenda eſt, primò materiæ, deinde formæ omnium inſtrumentorum. Materiam igitur præbent his, vbi minora fuerint, partes g ſimplices, vbi maiora, partes minores, quemadmodum digiti manus, & fibræ pulmoni, aut iecinori Ergo cum maiora inſtrumenta in ciduntur pro materia oſtendenda ſunt minora, ex quibus tamquam ex partibus tota componuntur. G

g Ariſt. li. 1. de Generat. anima. c.1

Sunt autem hæc minora non ſimplicia, ſed multiformia, quorum materia ſimiliter indicanda eſt. Continetur hæc partibus ſimplicibus, quarum vna, h quæ propria eſt illius inſtrumenti, potiſſimum actioni præeſt, cum cæteræ quæ communes ſunt, etiam aliorum, præbeant vſum dumtaxat, & habilitatem ad agendum: per eas enim aut defenditur inſtrumētum ab externis iniurijs, aut viuit, ſentit, nutritur, aut facilius, & expeditius ſuum munus exequitur; ita vt partes per eiuſmodi vſus non efficiant, ſed ſint efficiendi ſociæ. Differunt partes ſimplices i inter ſe quibuſdam qualitatibus, vt duritiæ, mollitie, raritate, denſitate, per quas idoneam materiam ſuppeditant inſtrumentis ad ſua officia facienda. Cum materia patefacere ſimul qualitates oportet, quibus prædita eſt; Quid? quod per has ſolummodo patefit? eſt autem materia hæc quam ſimplices partes præbent, verè ſubſtantia compoſita, quæ ſenſum fugit; hic enim tā tum euenta, & qualitates comprehendit.

h Gal. lib. de opt. corporis conſtitut. c.2.2 & li. 4. de vſu p. c.12

i Ariſt. li. 2. de Parti. ani. c.1

Qui incidit, ſpectatorum oculis pro materia, materiæ qualitates ſubiiciet, quas maximè opportunas eſſe oſtendet, ad cuiuſque inſtrumenti actionem efficiendam, veluti mollitiem in cerebro, ad apprehendendum; duritiē in corde ad robur aſſidui motus; raritatem in pulmone ad aerem concipiendum; denſitatem in veſicis, ad continendum; craſſitudinem in ventriculo ad concoquendum; tenuitatem in membranis, ne grauitate onerent; cęruleum, aut viridem colorem in vna oculi tunica ad viſum reficiendum. Sed poſtquam materia ſatis perſpecta eſt, tranſire ad formam oportet, & eam ſimiliter perſecando aperire, vt oculis exponatur; ex quo intelligi poteſt, formam, de qua loquimur ſub accidentibus k comprehendi: alioquin non perciperetur ſenſu; nam vera forma ſubſtantia eſt, ad quam natura in fabricatione noſtri corporis ſpectauit, & ad quam retulit actionem ſingularum partium, quas tamquam finem commemorandas eſſe iam diximus. H

k Vidus li. 1. de tu. ua le t mēbra c 1

Complectitur forma, quam per anatomen aperimus, conformationem, l numerum, ſitum & vnitatem; quas omnes, quaſi formæ conditiones, expedit accuratè demonſtrare. Ad conformationem pertinet figura, debita ſuperficiei aſperitas, & læuitas, caua numero, & amplitudine opportuna, quæ diligenter ſigillatim attendenda ſunt.

l Ga. li. de conſtit. artic. ca.5. & lib. de opt. corp conſtit.

Figura enim alibi rotunda eſt, alibi angulos habet, tum alibi recta, alibi flexa, vt maximè

A ximè res postulat. Superficies alibi aspera reperitur, vt in ventriculo, & vtero; alibi læuis, vt in faucibus, & palpebris. Caua sunt vel receptacula, vel canales, vel parua foramina, quemadmodum in cute; quorum omnium moderatio certa requiritur in singulis partibus, vt egregiè suam actionem perficiant; hæc igitur animaduertenda sunt de conformatione. Sequitur Magnitudo, quæ non quantauis, sed certa singulis aptatur, cùm quæ nimis vasta sunt, aut nimis parua, minus belle suo officio fungantur. Idoneam igitur magnitudinem in singulis conuenit exponere; deinde transeundum est ad numerum; ostendendumque nihil superuacaneum esse, nihil desiderari in instrumento, quod proponitur, siue consideretur vt totum, constans ex suis partibus, siue vt compositum ex simplicibus; indicandumque vbi ad eandem actionem factum fuerit simplex, vbi duplex, aut multiplex. Ad formam refertur etiam situs, qui in sedem, & nexum singularum partium distribuitur: sedes consideratur absolutè, vel ex comparatione; absolutè vt ante, & pone; ad læuam, & ad dextram; sursum, & deorsum: ex comparatione alicuius partis, vt interius, vel exterius; è regione, vel ex opposito latere.

Nexui subijcitur ortus, finis, iter, transitus, copulatio cum alijs partibus; quæ omnia animaduersa diligenter proponere oportet, spectatoribus intuenda; neque prætereunda etiam vnitas est, quam [a] natura dedit singulis partibus, tam simplicibus, quam multiformibus, si- (a Gal. li. de consti. art. c. 6)
B ne qua suo muneri minimè satisfacerent. Methodus igitur in natura singularum patefacienda, vt in compendium adducatur, ea esse debet, vt primò enarretur finis propositi instrumenti; deinde compositionis habilitas, quod ad materiam attinet, postremo quod ad formam. Quibus satis, superque explicatis ad ventris sectionem pergimus: hanc enim partem primo aperiendam esse demonstrauimus. [b] (b Sup. li. 1. c. vlt.)

De Abdomine. *Cap. III.*

CVm inter grandiores & compositas nostri corporis partes, aperire ob iam [c] dictam causam primò ventrem oporteat; vt patefiant quæ in ipso sunt, necesse est secare tegmentum, quo includuntur à præcordijs ad pubem. Vocatur hæc græcè ἐπιγάστριον, quasi supra ventrem, latinè abdomen, quo vocabulo Cornelius [d] Celsus internam quoque eius membranam significat; quam Galenus [e] sexto libro de medendi methodo, quasi partem ab epigastrio seiunctam commemorat; licet ipsa quoque supra ventrem posita sit, & idcircò epigastrij pars censenda esse videatur. Resupinato igitur cadauere, pilis penitus abrasis, iuxta methodum proximè traditam recensere finem primò oportet, ad quem abdomen fuit à natura procrea-
C tum; deinde consideranda compositio ad illum assequendum maxime habilis. Factum fuit abdomen, partim vt subiecta viscera tegeret, partim vt compressum ad eorum quæ detrudenda sunt, expulsionem conferret. Admiratur Aristoteles, [f] & Galenus compositionem abdominis, ad eum finem opportunissimam: cum vbi ingestorum multitudine, aut fœtus incremento venter intumescit, extendi plurimum possit; neque enim ossibus continetur, vel ex toto, vt caput; vel ex parte, vt pectus; sed ex carne, & molliori substantia, quæ sua crassitudine satis præbet tegmenti partibus subiectis; sua [g] mollitie, vbi opus est, plurimum extenditur, & comprimitur: his animaduersis, veniendum est ad sectionem partium, quibus totum abdomen continetur.

(c Sup. loco citat. & G. li. 5. de ana to. admi. c. 6. d Cels. lib. 4. e Gal. li. 6. meth c. 4. f Arist. lib. 2. de part. ani. c. 9. & Gal. lib. 7. de vsu p. c. 21. g Ga. ibid.)

Sunt autem primò cutis, deinde adeps, tum membrana carnosa, ac tandem musculi, qui cum interna membrana coniunguntur.

Imprimis itaque vmbilicus, (vt integer seruetur ad vasa quæ in fœtum inseruntur ostendenda) circumcidendus est scalpello acuto ita altè demisso, vt inuiolatis partibus subiectis cutem vniuersam penetret; quo dein ducenda est linea vna à medio pectore ad pubis ossa, altera transuersa, à lumbo ad lumbum per vmbilicum intactum. Quòd si sectio abdominis adhibetur ea de causa dumtaxat, vt viscera patefiant, expedita est, neque vllum postulat artifi-
D cium, sicuti nunc facit cum abdominis singulas partes, vna cum vmbilici vasis perspicere instituimus; quamobrem ductis scalpello lineis iam dictis, quatuor se ostendunt anguli ad vmbilicum spectantes; vnusquisque autem seorsum hamulo attollendus est, ut cutis acutissimo scalpello à subiectis corporibus separetur; quam separationem Herophilus [h] δάρσιν nominauit, nam & cutis, vocatur græcè δέρμα, ἀπὸ τοῦ δέρεσθαι, [i] quod scilicet detrahatur. Vbi autem insignis eius pars separata est, posito hamulo, sinistræ manus digitis prehendi debet, scalpelloque transuersis lineis ductis à subiectis partibus separari, summa cura ne violentur quæ subsunt.

(h Gal li. 3. de anat. ad minist. c. 3 i Gal. ibid. & libro 2. de vsu pa. ca. 6.)

Detracta cute, proximè sub aspectum cadit adeps, quæ copiosa magis est in uentre, quam in alijs partibus: hæc in obesis plurima reperitur, pauca in gracilibus; in iis qui morbo penè labefactati sunt, vix conspicitur; vbi multa est, scalpello diuellenda est, antequam subiectam membranam attingas: prohibet enim quo minus perspici possit, id quod non

facit

facit vbi pauca eſt; ita vt tunc queat ſimul cum membrana remoueri. E

a Ga.li.medicis c.11 Oſtenſa adipe, pergendum eſt ad membranam. Vocatur hæc græcè ὑμὴν; [a] à recentioribus autem non ſimpliciter membrana, ſed carnoſa membrana, quod carnoſis fibris diſtinguatur. Expeditè autem deprehenditur in his, qui graciles ſunt: nam in obæſis adeò cum adipe miſcetur, & confundatur, neque ſatis perſpici poſſit; ita vt non nulli ſecandi minus periti negent eam in homine reperiri; apparet enim cum adipe quidam ſanguis concretus, & veluti carunculæ, quaſi reliquiæ adipis ſe oſtendunt, eam tamen periti ab adipe ſecernunt. Duces igitur ſcalpello per membranam carnoſam, intacto vmbilico eaſdem lineas, quas per cutem duxiſti.

Attolles hamulo ſimiliter vnumquemque angulum, & buxeo ſcalpello, vel ſolis digitis ipſam à ſubiectis partibus liberabis. Neque enim magno negocio ſeparatur, vt cutis, quæ diligentem, & crebram ſectionem poſtulat, ſed promptè diuellitur, quod lanij nobis in belluis demonſtrant, qui ore admoto, ſolo flatu ipſam reſoluunt, ſub hac membrana alia eſt, quæ muſculos inuoluit, ipſiſque affixa eſt, quam non diſcerpes, ſed relinques cum muſculis: quorum officium non aliud eſt, quàm duplex illud, quod paulò ſuprà totius abdominis retulimus; ſiquidem abdomen maxima ex parte muſculis continetur, propter quos aliæ eius partes, quas F numerauimus, effectæ à natura videntur. Officium ſiquidem abdominis eſt, quæ ſubſunt, munere, & comprimere ad detrahendum, quæ ſuperant.

Vtrumque hoc munus ad muſculos refertur, quorum maximè eſt munire, cum craſſiores ſint, & conſtent ex carne plurima, quæ à calore, & frigore poſſit internas partes defendere; contrahunt etiam & cogunt muſculi aperiri aluum; vt vbi volumus, expellat quæ ſuperant; hi enim præſunt motui voluntario; cuiuſmodi verò ſint, & qua ratione ſecandi ſatis in ſuperio-

b Supra li. 4.c.10 ri [b] libro expoſuimus.

De Peritoneo, vmbilico, omento. *Cap. IIII.*

Membrana, A, igitur remotis muſculis ſe oſtẽdens, ſiue pars abdominis ſit, ſiue quod- T. 61; G fi.quatuor. A fi.1.

c Ga. li. 1. med.c.4 dam ab ipſo ſeparatum, vt voluit Galenus, [c] περιτόνιον à græcis nominatur; quaſi

d Gal. li. 2. de vſu p.c. 9. περιτεθαμένη, [d] hoc eſt circum extenſa. Quæ priuſquam ſecetur, reuocare in memoriam oportet finem, ad quem facta eſt, & conſtitutionem ad eum aſſequendum maximè opportunam. Finis autem ex officio colligitur, quod duplex eſſe videtur; vnum [e] vt

e Gal. ibi. tendatur, ſuper partes internas, alterum, vt eaſdem inuoluat; vtrumque enim conſtat ab ipſa præſtari.

Vtrouis autem nomine multiplicem affert vtilitatem: nam quatenus extenſa eſt ſuper partes internas, nonnihil eas ab externis iniurijs defendit; ſed quod maius eſt, prohibet ne omentum, aut inteſtinum aliquod inter muſculos, aut inguina, aut ſcrotum deuoluatur, non ſinit vẽtrem, aut inteſtina nimis in flari, aut intumeſcere; tum quaſi manus comprimens ad deijciendũ conducit; ſed quatenus inuoluit, non modo munit, ac defendit, ſed inter ſe nectit, & ad oſſa illigans firmat; quæ inter inguina, & thoracem, ſub ſe includit omnia, ſeu viſcera, ſeu canales, vt iecur, ventriculum, inteſtina, renes, veſicam, vterum, omentum, meſenterium, vaſa, quæ vel ad veſicam, vel ad vterum, colem, teſticulos feruntur, neruos, venas, & arterias; id quod facit

f Ga.lib.7. de anat.ad mini.c.2 etiam in cauo thoracis membrana ſuccingens coſtas, quam græci [f] ὑποζωκότα nominant; inuoluit enim cor, pulmonem, & canales omnes ibi contentos.

g Gal.li.6. de anat.ad min.c.7 Ad hunc multiplicem vſum obtinuit peritoneum à natura materiam pariter ac formam H aptiſſimam. Materia eſt membrana quædam ſimplex, latæ aranearum telæ nullibi vnquàm diſſimilis, quandoquidem hæc fibras [g] non habet manifeſtas, quales conſpiciuntur in membranis illis, quæ ex chordis extenuatis, ac dilatatis enaſcuntur: ſed obſcuras admodum; eſt autem non omnino ſimplex, ſcilicet componitur ex duplici ſubſtantia vtraque neruoſa & ſanguinis experte, vna eſt chorda tranſuerſorum muſculorum, altera membrana exquiſite tenuis ve-

h Gal li.6. de anat.ad mi.c.5 luti aranea, non tamen æqualiter: nam [h] quibuſdam partibus minus tenuis deprehenditur, & quatenus inuolucrum eſt, & quatenus tegmentum; minus quidem tenuis eſt, qua inuoluit ventriculum, inteſtina, veſicam, vterum, idque meritò. abrumperetur enim valde extenſa, dum hæ partes intumeſcunt; vbi autem lienem, iecur veſtit, cum extendi ſecundum naturam hæ partes non deberent, tenuiſſima eſt, ſed quatenus tegit, craſſiſſima ad vertebras lumborum.

Ab anteriori verò parte ſub vmbilico tenuior eſt, vnde facile abrumpitur, & herniam excitat, ſed ſupra craſſior, & validior iuxtà mucronatam cartilaginem; quamquam in fœminis ad pubem craſſior eſt; & validior; licet alioquin tenuis ſit. Ergo peritoneum, quod maxima ex parte tenuiſſimum eſt, alicubi tamen craſſitudinem habet; præterea, quamuis ſit ſubſtãtia ſim-

i Gal.li.6. meth.c.4 plex, habet tum in obæſis animalibus, quemadmodum in ſuibus, adiunctam [i] adipem, præſertim à ſuperiori parte, qua ventriculum tegit, & à poſteriori ad os ſacrum, & lumbos, minus ad

latera,

A latera,& vmbilicum.Accipit etiam ramulos à venis earum partium cum quibus iungitur, vt
H fi.1. ad septum transuersum ab eius vasis;ab vtrumque latus ab ijs, H, quæ à vena caua,& arteria
G fig.1 magna ad lumbos distribuuntur;ad mucronatam cartilaginem ab illis,G,quæ sub pectoris os-
E fig.1 se ad rectos abdominis musculos; descenduntad pubem ab ijs,E,quæ sursum per eosdem re-
ctos musculos ascendunt;vndequaque enim à proximis venis ramulos obtinet, à quibus ali-
tur. Atque hæc de materia,pergamus ad formam.

Quod si totum peritoneum extrahatur, demptis processibus laxioribus,quibus internas
partes inuoluit,ita figuratum est,vt sphæram,vel globum oblengum repræsentet,videaturque
similis vtris,non modo ob figuram globosam, atque oblongam, sed ob superficiem quoque,
quæ ex parte exteriori aspera est,vt aptius cum musculis connectatur,ex interiori læuis admo
dum,& quasi aquoso humore illita,vt citra offensam subiecta viscera contegat; pluribus etiã
locis perforatum est,nam ad septum transuersum tribus peruium conspicitur;per vnum tran-
sit vena,per alterum gula cum neruis cohærentibus;per tertium arteria. Peruium quoque est
ad vmbilicum,quà intro penetrant vasa;tum quà permeant nerui,venæ,arteriæ ad crura; quà
item venæ, vel per rectos abdominis musculos sursum feruntur, vel ad abdominis musculos
B deorsum pertinent;peruium est fœminis ad ceruicem vteri,maribus ad ceruicem vesicæ,vtris-
que ad anum;peruium tandem describitur à Galeno [a] ad pubis ossa,quà transire ait vasa se- a Ga. 1.de
minis à quibus marium testes dependẽt;licet in fœminis quoque eiusmodi vasa peritoneum semine.
ad pubem perforent,& per foramina similiter sita in chordis musculorum abdominis oblique
descendentium ferantur ad inguina.

Verum in cadaueribus vasa seminis sub externa parte peritonei nullo modo perforati vi-
dentur iungi cum testibus,qui tunicam habẽt à chordis suorum musculorum dilatatis.Quod
si ita sit,manifestè colligitur vbi hernia fit,peritoneum non relaxari,sed abrumpi. Porrò peri-
tonei magnitudo tanta est,vt inter cæteras totius corporis membranas amplissimum existime
tur,ea semper excepta,quæ extrinsecus partibus cunctis est obducta.Sed hæc cum carnosis fi-
bris plurimis distinguatur,simplex non est,quale peritoneum esse ostendimus, quod maximũ
apparet,quà internis partibus superiectum est, non quà easdem inuoluit, ibi enim exiguum
conspicitur.

Idem quamuis vnum,ac simplex à Galeno [b] existimetur,quibusdam tamen partibus du b Gal. li.4.
plex se ostendit,vt iuxta dorsum,ad venam cauam & magnam arteriam, vbi duabus tunicis de vsu pa.
ac tenuibus continetur;quæ clarius adhuc apparent diligenter secantibus, vbi ventriculum c.9.
C in orbem complectitur. Quamobrem dicendum videtur Galenum [c] retulisse verbum sim- c Ga. ibid.
plex non ad numerum tunicarum,sed ad substantiam, præsertim cum quarto [d] libro de vsu d Ga li. 4.
partium,omenti originem idoneam fuisse dicat ad sublimiorem, ac prominentiorem partem de vsu p.c.
ventriculi,vbi duplex esse peritoneum affirmat. Situs autem eius à priori parte est, sub mu- 11.
sculis abdominis, à posteriori supra spinam, à superiori ad septum transuersum, cui teg-
mentum præbet,ab inferiori ad ossa pubis,atque ilia. Initium non ducit vel à ligamentis ver
tebrarum lumborum,vt veteribus placet,vel vt iuniores existimant,ab vtroque initio mesen-
terij,& propriè à plexu duplici neruoso ibi collocato.

Est autem totum continuum,etiam vbi processus exigit laxiores,tantum peruium est fora-
minibus supra relatis. Iam verò peritonei naturam,quam paucis retulimus, in hunc mo-
dum ostendere oportet,& persecando aperire. Primò resoluatur digitis à carnosa parte se-
pti transuersi,quod in procliui est,deinde à neruosa,quod difficilius,cum imbecillum sit,& fa
cile abrumpatur. Vbi vsque ad spinam resolutum est,figura cum foraminibus perspecta, du-
catur scalpello linea vna à sinistro latere mucronatæ cartilaginis,rectà per sinistrum latus vm
bilici,vsque ad os pubis;altera transuersa à sinistro latere vmbilici ad ilia sinistri lateris; sum-
D ma cura,ne vlla ex subiectis partibus vulneretur.

Ex duabus autem peritonei partibus,quæ à sinistro latere sectæ sunt,superior ad costas,in-
ferior ad coxam resoluatur:attollatur deindè digitis dextra peritonei pars ad vmbilicum, &
acutiori scalpello transuersa linea resoluatur ab vmbilico,quem sinistra manu attolles, cauẽs
ne quid laceres ex ipsius vasis quibus annectitur. Ducatur ergo scalpello linea, à dextro la-
tere vmbilici rectà ad os pubis dextri lateris. Diuisa sit dextra,atque inferior peritonei pars
super ilia dextri lateris inuertatur,sic enim conspicere licebit vmbilici vasa,& ea,quæ per fo-
ramina ossium pubis feruntur ad crura,apparebit peritoneum,& crassius,& duplex illis par-
tibus,quas numerauimus [e] conspicientur,& omnia, quæ de eius natura dicta sunt. e Supra paulo ante.
B fig.2 Vmbilicus, B, autem,quem hactenus intactum reliquimus,deinceps aperiendus est; con-
tinetur autem quatuor [f] vasis,seu canalibus,qui tenera ętate adhuc caui deprehenduntur; f Ga. li.15.
sed processu temporis excæcantur, & funiculos adipe obductos repræsentant; neque enim de vsu pa.
hic prouidet amplius natura animalibus in lucem editis,cum superuacanei sint,& nullum am c.4
Γ fig.2 plius vsum præbeant, sicuti cum vtero gerebantur; vnus, Γ, ex his canalibus,qui ex duabus
venis constat simul iunctis,fertur ex vmbilico ad iecur, dextra parte,ibique iuxta venam por- g Ga.li.15.
z z fi.2 tam coniungitur,per quem sanguis fertur ab vtero ad nutriendum fœtum: [g] duo,z, z, alii al- de vsu pa.
tius c.4

a Gal. ibid.
b Ga. li. de form. fæt. c. 2. & 15. de vsu pa. c. 4
c Ga. 1. de semine c. 7

tius descendunt vsque ad os sacrum, vbi coniunguntur cum [a] arterijs ad crura descendentibus, per quos vitalis spiritus, & facultas fœtui impertitur ab vteri arterijs. Conspicitur & quartus, H, canalis, qui [b] ab vmbilico, ad vesicæ fundum procedit, per quem transfertur vrina à vesica fœtus ad vmbilicum, & tandem ad tunicam allantoidem [c] Dare igitur operam oportet, dum separatur peritoneum, nequis horum canalium violetur, vt eo secto per secari possint, ac patefieri, quod euidentius fiet, cum de fœtu agetur.

E
H fi. 2.

d Gal. li. 6. de ana. ad min. c. 5. & 4. de vsu p. c. 9
e Ga. ibid.
f Aris. li. 4 de Partib. anim. c. 3
g Gal 6. de anat. ad. c. 3.

Sed satis de vmbilico, sequitur omentum, Λ, α, b, cuius naturam redigere in memoriam oportet. Ordiemur à nomine, quod latini omentum, græci [d] ἐπίπλοον, siue ἐπιπλοῦν, quasi supernatans vocant, videtur enim intestinis supernatare, quandoquidem exiguis ligamentis cum parua illorum portione illigatur. Est autem omentum membrana intestinis superiecta, a natura ad eum finem effecta, vt calefaceret, [e] ac foueret ventriculum, & intestina, & eatenus ad coctionem [f] conferret; quo nomine censetur inter instrumenta [g] ad alimentum instituta; sed eodem ad alios vsus abutitur natura, vt plerumque aliis partibus solet: nam qua parte colum intestinum super ventriculum transit, omentum mesenterij vice est, neque enim ibi coniungitur colum mesenterio, sed cum inferiori membrana omenti. Præbet etiam alium vsum, quod cum dorso ventriculum coniungit, & hunc cum iecinore, connectit, ac liene: præterea ramos, qui a vena porta in lienem, ventriculum, duodenum intestinum, & coli aliquam partem feruntur, fulcit, ac firmat, vna cum neruis, & arterijs; ita vt respondeat in deducendis vasis chorio membranę, qua inuoluitur fœtus, & tenui illi, quæ proxime cerebrum operit.

Λ fi. 2.
α fig. 3
b fig. 4
F

h Arist. li. 4. de part. c. 3.

Quamobrem præter finem præcipuum fouendi illigat, & fulcit partes, quas diximus, & idcirco tale procreatum est à natura, quale possit cuncta hæc perficere: substantiam enim habet læuem, densam, validam, vt foueat, firmet, liget, atque onere minimè premat. Continetur enim membrana, atque adipe, cum sit (vt inquit Aristoteles [h]) membrana pinguedine referta.

i Ga. 6. me thod. c. 4
k Gal. li. 6. de ana. ad mi. c. 5
l Gale. 16. de vsu pa. c. 14

Sed multis vasis [i] præditum est, duæ enim tenues membranæ inter se iunctæ vasa in multos ramos diuisa includunt, ita vt per eiusmodi contextum vasorum vulgo à similitudine retis nomen inuenerit. Habet autem membranam [k] à peritoneo, venas à vena porta, & propriè à trunco, g, qui ramum in lienem remittit: ab hoc enim trunco tres venæ ad omentum feruntur; vna, o, ad dextram partem, altera, s, ad sinistram, tertia, y, ad sinistram simul, & colum intestinum, quæ non semper perspicua est, ramos etiam accipit à duabus venis, quæ ad inferiorem ventriculi sedem pertinent; neque vllum obtinet ramum à caua, vt videtur voluisse Galenus [l].

G
g fig. 4
o fig. 4.
y fig. 4.

Cœterum arteriæ, quæ omento distribuuntur, iunctæ cum venis ab illis descendunt, quæ ad ventriculum, iecur, lienem, & vesicam feruntur. At nerui, quibus omentum intexitur, proficiscuntur ab illis ramis sexti paris, qui iuxta costarum radices in ventrem, lienem, ventriculum inferuntur.

m Ga. li. 2. de temp. c. 4.

Verum adeps in obesis plurima, in alijs mediocris reperitur; omento hæc inhærescit, præcipue ad vasorum latera; exit [m] enim pinguior sanguis ex venis, & à membranarum frigore coactus in adipem degenerat.

n Gal. li. 6 de anat. c. 5.
o Ga. ibid.

Sed in spacio vasis interiecto adeps non ita conspicitur; quòd si materiam hanc, ex qua omentum constituitur, consideres, duas videlicet membranas, quarum altera alteri superiecta est, vasa, & adipem intuearis, iudicabis hanc partem fouendo, alligando, ac firmando vasa fuisse aptissimam; id quod de ipsius forma quoque iudicabis; ita enim figuratum [n] est, vt quasi aucupum † marsupium anteriorem partem superiori loco habeat, posteriorem verò inferiori: Os omenti à ventriculi fundo dependet, vnde si auellatur totum integrum, & impleatur humidiori, vel sicciori materia, marsupij, [o] sacculi, aut peræ figuram referet.

H
† fig. 4.

p Gal. li. 6. de an. ad mi. c. 5.
q Gal. li. de morb. differentc. 10
r Ga. li. 4: de vsu p. c. 11. & li. 5 c. 2
s Gal. li. 6. de an. c. 5.

Eius autem magnitudo à ventriculi fundo ad vmbilicum pertinet; quibusdam hominibus etiam vsque ad os pubis descendit, qui græcè ἐπιπλοοκομίσται, [p] quasi omentum gerentes nominantur.

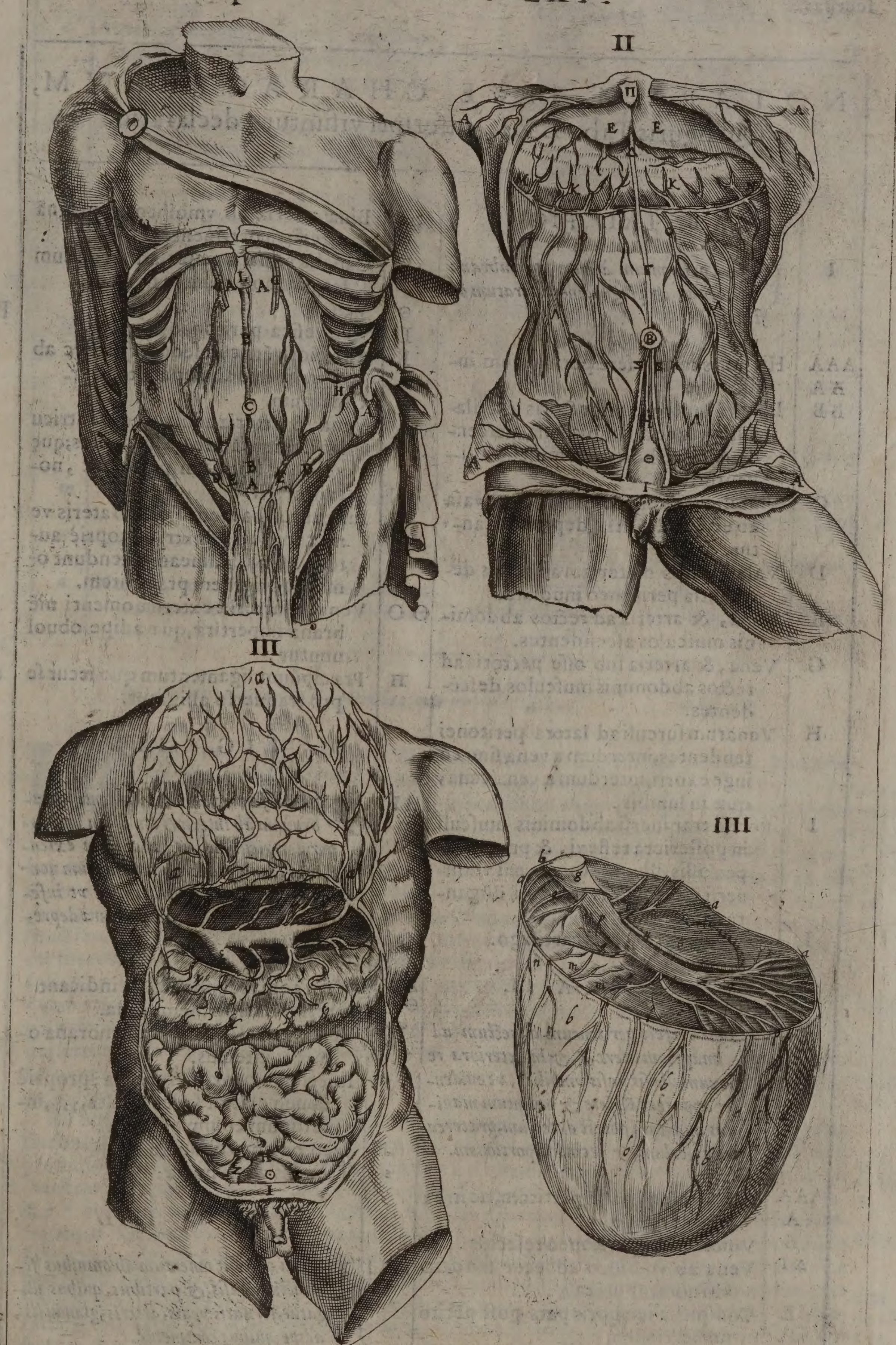
Quo fit vt in maribus deuoluatur aliquando ad [q] scrotum, in fœminis ad os vteri. Oritur autem, a, à fundo ventriculi, vbi peritoneum duplex est, vbi item vasa sunt, quibus intexitur; licet enim supernatet intestinis, non tamen ex toto ab illis solutum est; nam facile duplicaretur, & in se ipsum colligeretur.

a fig. 4

Ventriculo etiam, mesenterio, colo, lieni, & glandulæ, quæ παγκρέας dicitur, illigatur partim per membranas, partim per vasa; raro [s] autem connectitur cum iecinoris fibra, & cum costa spuria ibi existente, per quam formam suo munere fungi egregie potest; Hæc vt aliqua ex parte ostendas, priusquam euellas omentum, vtraque manu imam ipsius partem modicè attolles, & paulatim deorsum trahes, vt appareat quantum descendat.

Vt item nexum eius cernas, cum colo intestino ad ventriculi fundum, vtraque manu imam omenti partem prehendens, sursum attolles ad humeri ossa, deinde ipsum euelles,

TABVLA. LXI.

a Gal. li. 6. de ana. admi. c. 5.

solis vnguibus à dorso resoluens, & vasa ne sanguinem fundant, laqueo intercipies, sicque discerptum vndique, & euulsum implebis, vt [a] marsupii speciem quam diximus, discernas. E

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, Qui figuris Tab. LXI. inscripti visuntur, declaratio.

TAB. LXI. FIG. I.

I	*Figura peritoneum à cute, membrana cornosa, & pinguedine liberatum ostendit.*
AAA AA	His notis totum ferè peritoneum indicatur.
BB	Linea à mucronata pectoris cartilagine vsque ad pubis ossa descendens, cui abdominis musculi illigantur.
C	Vmbilicus integer relictus, vt vasa ab eo prodeuntia deprehendantur.
D	Vasa seminis materiam ad testes deferentia peritoneo inuoluta.
E	Vena, & arteria ad rectos abdominis musculos ascendentes.
G	Vena, & arteria sub osse pectoris ad rectos abdominis musculos descẽdentes.
H	Venarum surculi ad latera peritonei tendentes, interdum a vena sine cõiuge exorti, interdum a vena caua, quæ in lumbis.
I	Portio transuersi abdominis musculi in posteriora reflexi, & propriè apex ossis ilium excarnis, cui transuersi abdominis musculi illigantur.
L	Mucronata pectoris cartilago.

FIGVRA II.

II	*Figura refert peritoneum dissectum ad imaginem literæ, X, & in exteriora reflexum, illæsis vasis vmbilici, vt euidenter appareat Refert & omentum manibus quantum potest extensum, præterea ventriculum, & iecinoris portionem.*
AAA A	Peritoneum quadripartitum, ac in exteriora reflexum.
B	Vmbilicus à peritoneo resectus.
Δ Γ	Vena ab vmbilico ad iecur tendens vbi notatur litera Δ.
E	Conspicua iecinoris pars post peritonei sectionem.
ZZ	Binæ arteriæ ab vmbilico ad magnã arteriam pertinentes.
H	Canalis vrinæ a vesica ad secundum fetus inuolucrum penetrans.
Θ	Vesica. F
L	Qua vesica peritoneo illigatur.
K	Anterior vẽtriculi sedes, quæ nec ab omento nec ab hepate tegitur.
Λ	Omentum.
M	Vena, & arteria ad fundum ventriculi a dextro latere procedentes; quę verò ad sinistrum pertinent, notantur, N.
N	
Ξ	Iunguntur hac sede sinistri lateris venæ cum venis dextri, propriè autem, M, N, Ξ, lineam ostendunt omento originem præbentem.
O O	Venæ, & arteriæ externæ omenti mẽbranæ impertitæ, quæ adipe obuoluuntur.
Π	Præcipuum ligamentum quo iecur septo tranuerso alligatur. G

FIG. III.

III	*Figura refert exteriorem omenti membranam ab interiori diuulsam, ac super uentriculum, & thoracem extensam: ostendit præterea ventriculum nonnihil in superiora contractum, vt inferioris omenti membranæ natura deprehendatur.*
ZZH Θ	Idem ac in secunda figura indicant.
I	Interior omenti membrana.
α α β	Ventriculus superiori membrana omenti intectus. H
γ γ	Inferior omenti membrana; propriè tamen elatior sedes notata, γ, γ, intestinum colum ostendit.
δ	Lien omento obductus.
ε	Truncus venæ portæ.

FIG. IIII.

IIII	*Figura ostendit omentum ab omnibus seiunctum vasis, & partibus, quibus illigatur, seruatis venis, arteris, glandulis, adipe, quibus continetur.*

a Ori-

a	Origo omenti.
b	Anterior exterioris omenti membranæ ſedes.
c	Anterior interioris omenti membranæ ſedes, quæ ventriculo ſubſternitur, alijs enim locis a ſuperiori inuoluitur.
def	Subſtantia omenti; proprie tamen, d, membranam, e, venas, f, adipē oſtēdit.
g	Truncus venæ portæ, cum primum ex iecinore prodit, qui per interiorem omenti membranam progreditur.
h	Arteria ad cauum iecinoris & veſicā bilis vnà cum ramo ſexti paris neruorum cerebri penetrans.
ll	Neruus, vena, arteria ſuper initiū exterioris omenti membranæ ad dextrum latus, fundi ventriculi tendentes.
i	Principium venę quę vna cum arteria ad poſteriorem fundi ventriculi ſedem pertinet.
m	Prædictæ venæ ramuli ad corpus ventriculi procedentes.
n	Eiuſdem venæ ramuli in exteriorem omenti membranam diuiſi.
o	Neruus, vena, arteria ad duodenum inteſtin. & initium ieiuni pertinentes.

B

C

p	Partitio venæ portæ in duos truncos, quorum dexter, ac maior notatus
q	,q, inteſtinis, & meſenterio impertitur.
r	Vena, quæ ſola ſine arteria ad poſteriorem ventriculi ſedem procedit.
s	Neruus vnà cum vena, & arteria quæ colo inteſtino hærentes ad dextrū latus inferioris omenti membranæ procedunt.
t	Vena, & arteria os vētriculi ſuperius ambientes.
u	Arteria meſenterij.
x	Truncus arteriæ ad inferiorem omenti membranam procedentis.
y	Neruus vna cum vena, & arteria mediam inferioris omenti membranæ ſedem ſubiens.
z	Vena, quæ ſine arteria ſiniſtro lateri inferioris omenti membranæ impertitur.
α	Ductus neruorum, venarū, & arteriarum ad lienem tendentium.
β	Neruus vnà cum vena, & arteria ad ſiniſtrum latus fundi ventriculi pertinentes.
γγ	Glandulæ in inferiori omenti membrana conſpicuæ.
δ	Glandulæ portio duodeno inteſtino innatæ.

De inteſtinis, meſenterio, & glandlua, quæ παγκρέας dicitur. *Cap. V.*

T.62. fi ſex.

EVulſo omento, ſequuntur inteſtina, meſenterium, & glandula παγκρέας. Dicuntur inteſtina à Græcis ἔντερα; [a] quod vocabulum vſurpant ad ſignificandum, non omnia interiora, ſed tantum canalem, qui à fundo ventriculi vſque ad anum progreditur. Hic ad triplicem vſum conſtitutus fuiſſe videtur, ad diſtributionem [b] ſcilicet alimenti, ad coctionem, ad expulſionem; ad diſtributionem quidem, vt cibi iam concocti, & ex ventriculo ſecreti ſuccus is quo alimur, per venas in meſenterio ſitas, quaſi per vias ad iecur directas, ex inteſtinis alliciatur, quem vſum præſtant omnia inteſtina, ſed præcipuè [c] tenuia, per quæ plurimæ diſcurrunt venæ, ad quem finem vehementer etiam in ſinus ſunt implicita; vt nulla pars cibi ſit, quæ non attingatur à tunica, & ex qua non educatur ſuccus, quo alimur: ſed dum in inteſtinis continetur cibus, quamuis à ventriculo fuerit cōfectus, aliquid rurſus [d] coctionis acquirit; mutatur enim ab interna inteſtinorum tunica, quam attingit. Spectant tertio inteſtina ad expulſionem eorum quæ ſuperant, nam & depellunt hæc quouſquè ad annum ferantur, & interim receptaculi [e] vim præbent, id quod D pręſertim faciunt pleniora, [f] in quibus recipitur, & continetur cibus, poſtquam ſuccus vtilis maxima ex parte ab eo eſt ſecretus; quo fit, vt non cogamur aſſiduè verſari in deiectione, ſed poſſimus negocijs incumbere.

a Gal li. 6. de anat. ad miniſt. c. 9
b Gal. li. 4. de vſu p. c. 17. & c. 18.
c Gal. ibid.
d Ga. ibid.
e Gal. loco citato.
f Gal. ibid. c. 18.

Ad hunc triplicem vſum maximè appoſita fuit inteſtinorum conſtitutio; conſtant enim ex duabus [g] tunicis proprijs, & tertia communi, θ, quæ ab omento, & meſenterio, ac peritoneo proficiſcitur. Ex duabus autem proprijs, interna, ε, carnoſa magis eſt, vt ad concoquendum conferat; externa, ζ, verò neruoſa, & craſſior, vt ad diſtentionem, ac firmitatem conducat: factæ [h] autem ſunt binæ partim vt validius expellant, partim vt vbi vna eroditur, reſtet altera, neque inteſtina ex toto diſrumpantur. His tertia, θ, tunica ex peritoneo adiecta non modo firmitatem addit, ſed alligat inteſtina omnia ad dorſum & vertebras. Fibrę in interna tunica non ſolum tranſuerſæ, [i] ſed etiam rectæ, & obliquę deprehenduntur; in intima autem eius ſuperficie velamentum quoddam tenue reperitur, quod à reliqua ſubſtantia exteriori ſeparatur; continetur hoc vt in ventriculi tunica interna, & propè in intima ſuperficie fibris quibuſdam breuiſſimis, ac tenuiſſimis: efficiunt hæ, vt diutius retineatur, atque apprehendatur quod retinendum, & apprehendendum eſt; tum vt venæ poſſint apertis oſculis attra-

θ fi. 4.
ε fig 4
θ fig. 4
ζ fig 4.

g Gal. li. 4. de vſu p. c. 17.
h Ga. ibid.
i Ga. li. 5. de vſu pa. c. 11.

here ſuccum ex cibo confecto,neque obſtruantur ab eius contactu; poſtremò vt defendatur reliqua ſubſtantia à noxa,quam afferre poſſent quæ per eam tranſeunt; hæc etiam erodi ſolet,& in fruſta diſcerpi,atquè detrudi,cum difficultas eſt inteſtinorum;externa tunica tranſuerſis fibris continetur ad ᵃ expellendum accommodatis,ſic enim exprimunt quod detrudendum eſt. Verum extima eius ſuperficies quæ quaſi velamentum quoddam adiecta videtur,tota intexta eſt fibris rectis inter ſe iunctis,vt ex ipſis dumtaxat conſtituta iudicetur,tuētur ᵇ hæ tranſuerſas internas,neque ſinunt illas abrumpi ſub nixu vehementi. Diſcurrunt per inteſtina ᶜ multæ venæ,præſertim per ſuperiora,& tenuia,quæ quaſi radices diuiſæ coeunt in vnum veluti truncum,nempè venam ᵈ portam ad cauam iecinoris partem:diſtribuūtur & ᵉ inteſtinis arteriæ aliquæ,quæ à magna oriuntur priuſquam ramos renibus impertiat.In ſingulos etiam ambitus inteſtinorum deriuantur nerui à ramis illis ſexti paris neruorum cerebri,qui ad coſtarum radices pertinent;ſic enim ᶠ inteſtina acriorem ſenſum habent,& quæ moleſta ſunt,percipiunt,atque detrudunt;quo confert etiam canalis, qui ad inteſtina ᵍ flauam bilem affert;cuius morſum cum ſentiunt,ad expellendum excitantur.Sed præter materiam,ſiue ſubſtantiam inteſtinorum idoneam,forma accedit,ad propoſitos vſus maximè opportuna;habent enim figuram teretem,quæ magis capax eſt,& cui minus noceri poteſt:deprimitur ea quibuſdam locis,propter ſinus atque anfractus ad ſuccum eliciendum neceſſarios:alia autem recta ſunt,vt tranſitum præbeant faciliorem; alia in ſinus ʰ implicita vt diutius retineant.Interna ſuperficie inteſtina læuia ſunt,quaſi illita humore,vt facilius excernant quod infeſtum eſt:nam ſi aſpera eſſent,& inæqualia,diutius retinendo materiam læderentur.Inteſtina tamen tenuia internam tunicam habent,quę cum ſit triplo longior,quam externa,rugat non ſecus quam cutis,quæ colem tegit; ſunt autem eiuſmodi rugæ tranſuerſæ factæ,vt aliquamdiu retineant ſuccum ex cibo confectum,ne elabatur priuſquam trahatur à venis;ne autem magis retineant,quam par ſit,factæ ſunt mobiles, non ſtabiles, ita vt facile deſcendat quod detrudendum eſt.In inteſtinis craſſis non ſunt hæ,ſed tantum anfractus iam dicti ad retinendum diutius. Sunt autem perforata ⁱ inteſtina à ſummo,& ab imo, vbi quaſi duo oſtia conſpiciuntur : ex ſuperiori illabuntur ea,quæ concocta ſunt à ventriculo; ex inferiori detruduntur quæ vtili ſucco penitus deſtituta omnino aliena ſunt. Omnia autem ſimul ad longitudinem quatuordecim cubitorum perueniunt,ſic enim melius ex cibo à ventriculo concocto extrahitur ſuccus,& perfectius coquitur;ſic etiam retinenrur deiectiones, ita vt liceat homini verſari ᵏ in negocijs,neque cogatur ſubinde deiicere,quæ detrudenda ſunt; ſed quod ad latitudinem ſpectat,gracilia ˡ inteſtina anguſta ſunt,vt minima quæque portio cibi ab ipſorum tunicis attingatur.Craſſa laxiora ᵐ ſunt, vt multitudinem recipere poſſint eorum,quæ excerni debent.

Quod attinet ad craſſitudinem, ſuperiora ⁿ tenuia ſunt, per quæ dilabitur cibus humidus adhuc, & ſucci plenus. Inferiora ᵒ craſſiora euadunt, cum receptaculum eſſe debeant eorum, quæ ſecreto ſucco vtili ſicciora ſunt. De numero autem conſtat inteſtinum vnum,& continuum quaſi canalem eſſe. Tale neceſſarium fuit,ne diffundatur quod per ipſum tranſit; ſed cum variam ſubſtantiam, ſitum, ac figuram habeat,ob varios quos diximus vſus;videtur in ſex ᵖ diſtingui inter ſe diuerſa,terna tenuia,B, totidem craſſa; hæc inferius ſita ſunt,illa ſuperius.

Primum,I,quod ab inferiori oſtio ventriculi incipit grecè ἐκφυσις,ᑫ vel ſimpliciter vel vt Herophilo placuit,adiecta particula δωδεκαδακτύλων,ʳ à longitudine,quam habet duodecim digitorum,appellatur. Accipit autem canalem,Ψ,per quem ſ flaua bilis fertur à iecinore, & veſica fellis.Huic alterū,K,adnectitur,quod græcè νῆστις, ᵗ Latine ieiunū appellatur,quod celeriter per ipſum tranſeat cibus,neque diutius ibi immoretur,ob vaſorum multitudinem, & vim acrem flauæ bilis,quam ex ſuperiori inteſtino adhuc puram recipit.

Eſt autem hoc in ſinus vehementer implicitum. Cum ieiuno continuatur tertium,B, inteſtinum tenue, quod ἰλεόν ᵘ vocant, quod ſimiliter flexuoſum eſt: ſuccedit cœcum, N,græcè τυφλόν vocatum,quod primum eſt ex craſſioribus, ac laxioribus inteſtinis;videtur autem vnū oſtium habere,vnde cœcum nominatum eſt; eſt enim veluti ſaccus dependens, & annexus inter ileum inteſtinum, & colum; ita vt ſi demittatur ſtilus,in fine ilei penetret in colum inteſtinum per oſtium ſacculi dependentis;ſinuatur enim inferior pars eius inteſtini,& quaſi ſacculum effingit.

Annexa eſt cœco inteſtino appendix,N,lumbrico in orbes conuoluto non diſſimilis.Cum cœco ˣ iungitur colum,O, Π,P,Ʃ,T,quod dextra parte dirigitur,& in rectum,X,inteſtinum degenerat.

Porrò inteſtinorum ſitus muneri ad quod inſtituta ſunt, aptiſſimus eſt; nam omnia in aluo continentur,inter ventriculum, vnde excipere cibum poſſint,& anum, per quem detrudant, quod ſuperat;ſita ſunt propè iecur, ad quod tráſferri ſuccus ex cibo poſſit. Primū illud,quod duodecim digitorum latitudinem habere diximus, minimè flexuoſum eſt,cum nullam inueniat ſedem vacuam ſub ventriculo, & cedere debeat venæ portæ à iecinore deductæ. Ieiunum,& ileum collocatur in media regione alui proxima meſenterij centro, vbi recipere debent

[Left margin notes:]
a Gal.4. li. de vſu pa. c.17
b Gal.loco citato.
c Gal. li.4. de vſu p.c. 17.
d Ga. li. de venar.diff. c.1.
e Gal.li.3. de nat.fac. c.13
f Gal.5.de uſu p.c.10.
g Gal.5.de vſu p.c.4
h Gal.li.4. de vſu p.c. 17.
i Gal.li.de differ.morbo.c.7
K Ga.lib.4. de vſu p.c. 17.& 18.
l Ga l.ibid.
m Ga.ibid.
n Ibid.
o Ibid.
p Gal.li.6. de anat.ad min.c.9.& li.5.de vſu p.c.3.
q Gal.li.5. de vſu p.c. 3.
r Gal. li.6. de anat. ad min.c.9.& c.12
ſ Gal. li.5. de vſu p.c. 3.& 4.
t Ga.ibid. c.3.
u Ga.ibid. & lib.6.de anat.adm. c.9
x Gal. locis cit.

[Right margin notes:]
E
F
G
B fig.5
I fi. 2.
Ψ fi. 2.
k fig.2.
B fi. 5.
N fi. 2.
N inferius fi. 2.
O Π P Ʃ T. fi. 3.
X fig.3

A bent ramos complures, & à vena porta, & ab arteria magna. Cœcum quasi facculus sub ileo situm est, vt [a] excipiat cibi reliquias ferè ab vtili succo destitutas.

Colon fertur per superiorem regionem iuxta fundum ventriculi; neque enim debuit esse propinquum centro mesenterii, cum magis ad recipiendum quæ superant, quam ad distribuendum quod vtile est, fuerit effictum.

a Gal 4. de vsu p. c. 18

At rectum intestinum ibi maximè collocatum est, vbi quæ proximè excernenda sũt, contineat; musculos autem, quibus extremum clauditur, & sursum trahitur, vna cum alijs [b] superius exposuimus.

b Supra li. 4. c. 10.

Cum intestinis tractandum est μεσεντέριον, [c] ita à Græcis appellatum, quod inter intestina medium collocetur. Existimauit autem M. Tullius [d] ipsum esse intestinum, & idcirco interpretatus est medium intestinum; sed decipitur, non secus atque ille, qui [e] credit idem à Latinis appellari lactes, quo verbo vel tenue [f] intestinum significant, vel venas, quæ ab intestinis attrahunt alimentum ad iecur. Constat autem mesenterij munus triplex esse: vnum, quod vasa illa firmiter [g] teneat, quæ quasi radices attrahunt alimentum; alterum, quod intestina inter se, & cum dorso alligat; tertium quod tertiam tunicam intestinis præbet. Fa-
B
R.S. fi. 6. ctum enim est ex duabus membranis, R, S, quæ diuersis locis à peritoneo oriuntur; & sibi mutuo insidentes vasa includunt: in canibus adeò coeunt, & continuantur, vt vnam solam repræsentent; sed in homine vna ab altera facile distinguitur. Deriuantur venæ [h] omnes quæ in eo sitæ sunt, à porta iecinoris; & inde in ramos diductæ, quasi arborum radices [i] cũ eiusmodi membranis ad intestina perueniunt, & in tertiam tunicam degenerant. Nulla autem ex illis oritur à vena caua; licet aliter Galenus [k] sentiat; id quod facile apparet cum mesenterium extrahitur; sed tantum grandior truncus orsus à vena porta inter duas mesenterij membranas inseritur non longè à renibus.

c Gal li. 6. de anat. ad mi. c. 6
d M. T. Cicero. 1. lib. de nat. Deorum.
e Theodorus i Interpretat. 4. c. li. 4. de Partib.
f Plinius li. 1. c 37.
g Arist. li. 4 de par. animal. ca. 41. & Ga. 4. 6. epid. cõ. 3
h Gal. li. 6. de anat. ad min. c. 6. & 4. de vsu p. c. 20.

De neruis & arterijs ad mesenterium pertinẽtibus paulò post agemus, qua de situ. Sed præter venas, neruos, arterias constat & mesenterium ex [l] adipe, quæ ex sanguine in uasis contento procreatur; quemadmodum in omento diximus, [m] & media inter uasa inhæresсit:
I fig. 6. Constat etiam [n] ex glandulis, I, quæ diffusæ per eius substantiam fulciunt uasa, ubi in plures ramos diuiduntur; prohibentque ne ab infartis intestinis comprimantur, id quod non permitteret succum distribui ad iecur. Accedit multis paruis glandulis una magna, quæ
H fi. 6. παγκρέας [o], H, nominatur; sed de hac paulo post agemus. Forma etiam mesenterii uaria est, pro uariis intestinorum anfractibus, quibus innascitur, pro diuerso etiã situ eorumdẽ: triplex
C autem proponitur mesenterium à Galeno, [p] medium, dextrum, & sinistrum. Medium intelligit quod angusto ortum principio plurimum dilatatur, & cum omnibus anfractibus ie-
L fi. 6. iuni, atque ilei intestini cohæresсit, L. Dextrum, M, uero, & sinistrum, O, quod intesti-
M fi. 6. num colum, & rectum cum dorso nectit, dextrum quidem à dextra ilij regione, sinistrum à
O fi. 6. sinistra.

i Arist. li. 4 de Par c 4.
k Gal. li. 4. de vsu p. c. 19.
l Gal. li 6 de anat. ad min. c. 6
m Supra c. 4.

Quamuis autem medium [q] inter intestina mesenterium collocatum sit, unde nomen inuenit; propriè tamen cum posteriori eorum sede coniungitur, ipsaque ad dorsum alligat [r]. Oritur autem primò à peritoneo duplici initio, uno quidem ad primam, altero ad tertiam lumborum uertebram; circa primam enim, ubi oriuntur à magna arteria paulo supra initium emulgentium, duo rami, qui tendunt ad mesenterii partem superiorem, & uiscera, plexus neruorum extat, tegens harum arteriarum initium: componitur hic plexus ex tribus vtrinque descendentibus neruis: primus à sexto pari, vel ab ipsius plexu in ceruice ad radicem costarum sub membrana per totum thoracem descendit, auctus à neruis, qui à vertebris oriuntur, & ita ad primam lumborum vertebram pertinet. Secundus oritur ab iis, qui à ceruice feruntur ad septum transuersum; hic non semper est duplex, sed interdum simplex, vbi autem primam lumborum vertebram attingit, cum primo iungitur ad plexum efficiendum. Tertius vtrinque emanat ab illis ramis sexti paris neruorum cerebri, qui ad superius
D os ventriculi perueniunt; procedit autem per dorsum sub ventriculo ad eundem plexum. Ab hoc igitur plexu ex iam dictis neruis composito, & à membrana peritonei ad primam vertebram lumborum initium sumit superior pars mesenterii neruos vna cum arteriis accipiẽs. Alterum initium inferius accipit, ad finem tertiæ vertebræ lumborum, vbi plexus alter est neruorum deriuatus a priori, & auctus a neruis inter lumborum vertebras a medulla spinæ emanantibus. Obuoluit hic plexus arteriam vnicam, ibi a magna ortam; inde quoque duplicem membram obtinet similiter ex peritoneo; aut ex substantia simplici. Hinc igitur mesenterium obtinet inferius initium, & neruos, atque arterias per rectum intestinum ad sedem, & partem coli pertinentes.

n Gal. li. 4. de vsu p. c. 20.
o Gal. li. 5. de vsu p. c. 2.
p G. li. 6. de venar. diff. c. 9
q G. l. 6. de anat. c. 6.
r Gale. 4. 6. epid. com. 7.

H fi. 6. Restat glandula, H, magna, præter minores illas, quibus mesenterium distingui diximus: hæc παγκρέας, & καλλικρέας [s] græce nominatur, cuius officium est firmamentum afferre venæ, arteriæ, neruo, & canali bilem ferenti, ne abrumpantur; sed fulcrum habeant, vbi deriuantur, mollique accedente hoc corpore inhærentia inuiolata seruentur: in superficie autem eius sinuata transit grandis vena, quæ à porta iecinoris ad lienem ducitur; ita vt commodè eiusmodi vtilitatem afferat.

s Ga. l. 5. de vsu p. c. 2.

In hominequidem colorem album habet,sed in canib.magis ruber,vnde καλλικρέας nuncupa- E
a Gal.loco citato. tur.Posita[a] autem est qua parte primum ea vasa in ramos deriuantur,sub fundo ventriculi
inter iecur,& lienem, iuxta originem intestini,quod enim appellatur, excipit enim eius par-
tem veluti fulcrum . Huiusmodi ergo est mesenterium , & glandula , quæ παγκρέας no-
minatur.

Vt autem intestinorum , & mesenterii naturam, quam retulimus spectantibus demon-
stres, dextra manu ad rectum intestinum data, qua sacro ossi inhæret ; sinistra in dextrum
latus leniter propelles proximam gracilium intestinorum partem, & dextram paulatim ad
colum admouebis, ac per eius circuitum duces ad fundum ventriculi sinistra iuuante ; quò
cum perueneris, operas mutabis ; sinistram enim ad colum admouebis, dextra tenuia in-
testina modicè compellens, dum ventriculi fundum, & iecur superaueris, & ad regionem
dextri renis perueneris, vbi colum terminatur, quod sinistra modicè attollens, cœcum de-
monstrabis, & vtraque manu ilei iter persequeris vsque ad principium ieiuni, vbi continua-
tur cum primo intestino, dein ieiunum dextra manu complectens, sinistram demittes in-
ter iecur, & dextram ventriculi sedem, vbi primum intestinum incipit.

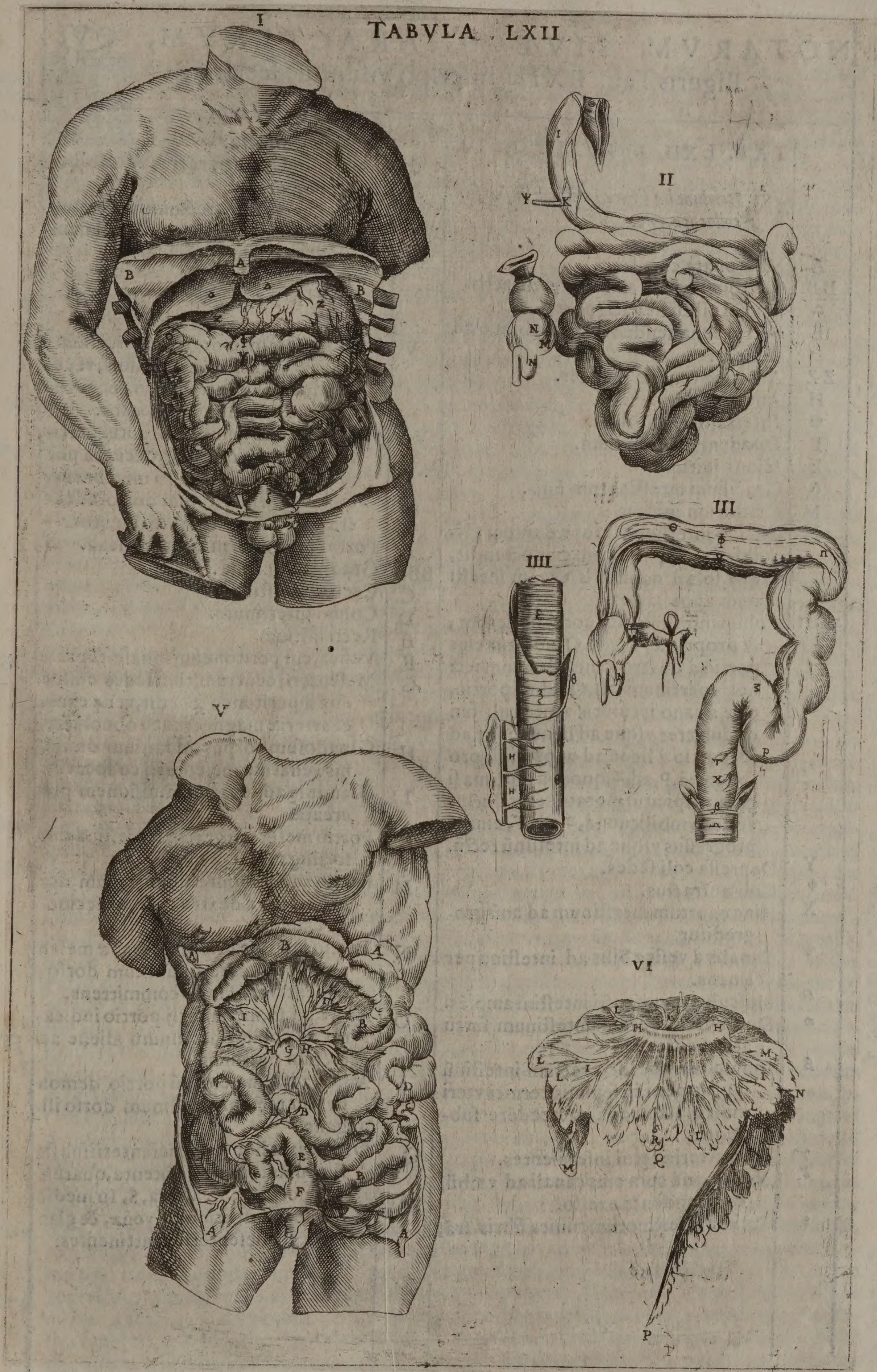
Poteris rursus hinc incipiens contrario ductu omnia intestina persequi, descendendo vs-
que ad rectum . Perspecto autem vniuscuiusque situ, atque habitu, iecinoris , ventricu- F
li, lienis situm, ac nexum cum septo transuerso licebit demonstrare , quod facilius cedet, si
septum transuersum quod contractum est relaxetur : relaxabitur, si demisso scalpello inter
costas vulneretur thorax, atquè aperiatur : quibus ostensis ad sectionem veniendum est. Re
tuso igitur scalpello, nerui , venæ, arteriæ, quæ ad cauum iecinoris alligantur, resolui de-
bent, summa cura, ne vulnerentur, neuè sanguinis suffusione prohibeatur aspectus; simul
etiam persequeris canalem, qui à vesica fellis fertur ad primum intestinum; quem leuiter
pertundes, ita vt bilis profluens se ostendat.

Perpendes & ramos venæ portæ, & mesenterii situm, quibus perspectis, rectum intesti-
num alligabis, fœcibus enim sursum compulsis traiecta acu flexa filum ducente propè finem
laqueum vnum inijcies, & alterum tres digitos supra : deinde inter vtrumque laqueum scal-
pello rectum intestinum præcides, & paulatim à mesenterio resolues superiorem ipsius par
tem; dein colum, ileum ,ieiunum . Cum perueneris ad ieiuni principium, duobus laqueis,
perinde atque rectum ipsum intercipies, ita vt sublimior proximus sit regioni,quà inseritur
canalis, per quem à vesica fellis flaua bilis fertur; præcides inter vtrumque laqueum,enul-
saque intestina à ministris abluenda curabis ; vt deinde perspiciatur longitudo, & latitu- G
do; quod si inflentur, melius forma comprehendetur ac si scalpello aperiantur , apparebit
tunicarum substantia, & fibrarum ductus : apparebit etiam quà ileum cum cœco coniungi-
b Gal.li.5. de vsu p.c. 13. tur interna membrana veluti moram quandam efficiens,ita vt deiectionem, quam patitur de
scendere , prohibeat sursum reuerti; id quod in vesica quoque deprehenditur , b quæ vri-
nam à renibus recipit per canales ita ad imum conformatos, vt eam sursum reuerti non si-
nant . Tunc etiam dirimens iniestinorum tunicas, ostendes tertiam à mesenterio ortam;
inuertes quoque intestina, vt interna eorum superficies in conspectum veniat.

Poteris tunc mesenterium extrahere laqueo iniecto venis, & arterijs, quæ ad ipsum fe-
runtur. Sed satius est simul cum ventriculo, iecinore, liene extrahendum relinquere.

NOTA-

TABVLA LXII.

 E

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, QVI Figuris Tab, LXII. inſcripti viſuntur, declaratio.

TAB. LXII. FIG. I. II. III. IV.

Oſtendunt hæ figuræ inteſtina in ſuo ſitu collocata, &c.

- A — Mucronata cartilago.
- BB — Peritoneum vnà cum coſtis effractis.
- Δ — Magna gibbi hepatis portio.
- E — Portio venæ tendentis ab umbilico ad iecur.
- ZZ — Anterior ventriculi ſedes.
- H — Anterior lienis ſedes.
- Θ — Inteſtinorum initium.
- I — Duodenum inteſtinum.
- k — Ieiuni initium.
- Λ — Gracilium inteſtinorum finis.
- M — Craſſorum initium.
- N — Cæcum inteſtinum propr è autem, N, inferius appendicem eius oſtendit, quæ ſola à nonnullis cęcum inteſtinum appellatur.
- Ξ O Π P Σ T — Colum inteſtinũ his notis indicatur, & proprie à, Ξ, ad, O, notatur eius portio à dextro rene ad cauum iecinoris pertinens: ab, O, ad, Π, portio, quæ à cauo iecinoris ventriculi fundo inhæret vſque ad lienem; à, Π, ad, P, portio à liene ad os pectinis procedens: à, P, ad, Σ, quod in ſeptima figura cõſpicitur, notatur eius ductus verſus vmbilicum: à, Ξ, ad, T, eiuſdẽ progreſſus vſque ad inteſtinũ rectũ.
- Y — Depreſſa coli ſedes.
- Φ — Coli anfractus.
- X — Hinc exortum inteſtinum ad anũ progreditur.
- Ψ — Canalis à veſica bilis ad inteſtina pertinens.
- Ω — Muſculus imum recti inteſtini ambiẽs.
- α — Duo muſculi rectum inteſtinum ſurſũ attrahentes.
- β — Innaſcitur hoc loco rectum inteſtinũ inuiris peni. in fęminis ceruici vteri muſculoſa quadã intercedẽte ſubſtantia.
- γγ — Duæ arteriæ fętui inſeruientes.
- δ — Veſica, vnà cum eius canali ad vmbilicum tendente exciſo.
- ε — Intima inteſtinorum tunica fibris trãſuerſis diſtincta.
- ζ — Media tunica fibris rectis, & tranſuerſis contenta.
- η — Portio meſenterij rectum inteſtinum oſſi ſacro adnectens, quæ extimam efficit tunicam notatam. θ.
- θ

FIG. V. VI. F

- V — Figura refert meſenterij ſitum, tractis in girum gracilibus inteſtinis, vt eui dentius eius centrum vna cum venarum ductu deprehendatur.
- VI — Figura idem ab omnib. corporis partibus ſeiũctum oſtendit, excepta portione inferioris omenti membranę, quæ colum inteſtinum dorſo adnectit, qua hoc ventriculo illigatur.
- A — Portio peritonei in latera reflexa.
- BBB — Gracilia inteſtina.
- C — Cęcum inteſtinum.
- D — Colum inteſtinum.
- E — Recti initium
- F — Veſica, cui peritoneum innaſcitur.
- G — Meſenterij centrum, tum ſedes eiuſdẽ quà à peritoneo ꝓcedit, venę cauę, & arteriæ magnę truncũ obuoluẽte. G
- H — Glandoſum corpus ad initium diuiſionis venarum meſenterij collocatũ.
- II — Glandulę aduenarum diuiſionem procreatæ.
- L — Portio meſẽterij gracilia inteſtina dorſo alligans.
- M — Portio eiuſdem inteſtinum colum dorſo nectens à dextro rene ad iecinoris cauum.
- N — Portio inferiorioris membranæ meſenterij colum inteſtinum cum dorſo, & ventriculi fundo committens.
- O — Ab, N, ad, O, meſenterij portio indicatur ad colum inteſtinum aliene ad rectum pertinens. H
- P — Ab, O, ad, P, meſenterii portio demonſtratur rectum inteſtinum dorſo illigans.
- Q — Oſtenditur hoc loco meſenterii ſubſtãtia duabus tunicis cõtenta, quarun vna notatur, R, altera, S, In medio harum conſpiciuntur venæ, & glandulæ ad meſenterium attinentes.
- SR

De Ventriculo, & gula. Cap. VI.

Tab.63 fig.quatuor. PArs illa, vbi esculenta, & poculenta recipiuntur, latinè vocatur ventriculus, græcè κοιλία, a & etiam γαστήρ. b Est autem ventriculus veluti officina c communis, vbi conficitur cibus, qui deinde in omnes corporis partes diuiditur; propter quod munus, alijs quoque d præditus est facultatibus, vt attrahente, retinente, expellente; nam vt coctionem conficiat, ob quam præcipuè fabricata est ipsum natura, necesse e est prius attrahat, deinde arctè contineat, & complectatur quod concoquendum est; postremò expellat quod iam concoctum; vt secreta parte vtili, atque attracta à venis reliquiæ detrudantur; sed quod ab eo attrahitur, necesse est prius ore accipi, at non accipitur, nisi appetat animal, non appetit, nisi vbi egestatis f sensu ad appetendum excitatur. Quamobrem ventriculo sensum natura tribuit, præter vim concoquentem, attrahentem, retinentem, expellentem, quibus præditus est, & quatenus reliquo corpori inseruit; & quatenus ipse quoq. alitur, perinde atque cæteræ partes. Comperies ad hæc omnia munera compositionem eius aptissimam,
B siue materiam, siue formam intuearis. Quod ad materiam attinet, eadem est g ventriculi, & gulę, idque meritò, cum gula sit pars ventriculi, qui superiori parte in ipsam h degenerat; per quam veluti per manum attrahit quod ore accipitur. Intestina cum non sint pars ventriculi,
O fi.1. materiam diuersam habent; statim enim ab inferiori eius ostio, O, innascuntur, neque necessaria sunt ad aliquod ipsius munus præstandum, veluti gula, de qua paulò post agemus. Con-
G fi.4. stat i autem ventriculus ex duplici tunica propria; quibus tertia, G, additur à peritoneo orta communis k partium, quę abdomine includuntur: omnes enim vt tutiores sint, ea membrana inuolui diximus. Ex duabus autem proprijs interna durior l est, vt quæ ingeruntur duriora, atque asperiora innocenter ferre possit. Procedit hæc continuata per gulam vsq. ad os, quod totum inuoluit; sed tanto durior est, quanto superior; quanto magis descendit m ad fundum ventriculi, tantò efficitur mollior, idq; meritò, cum quę eo perueniunt, facta sint mitiora. Quatenus autem tunica hæc continuatur cum gula, & partibus oris, maximè apta est ad attrahendum quod ingeritur. Substantia n huius internæ tunicæ neruosa est, per quam feruntur vasa, quæ in ipsam terminantur; continetur que triplici fibrarum genere; recto, transuerso, obliquo, quæ adeò valide sunt interxtæ, vt non permittant percolari humorem, qui in ventriculo con-
C fi. 3. tinetur; intima, C, superficies eius quasi squama carnosa obducitur, tenuissimis, ac breuissimis fibris contenta, ab externa in internam partem ductis inter eiusmodi fibras paruula foramina
C sunt; videtur squama hæc facta ad continendum quod ingeritur, & ne claudantur oscula venularum à cibo, sed ea squama sua raritate succo, atque humori aditum præbeat, qui à venulis portæ, ex ventriculo ad iecur attrahitur, vnde sequitur subita refectio. Defenditur etiam ab eiusmodi squama, neruosa substantia iam dicta; quod si ab eius cerato cadauere ventriculum detrahas, atque modicè elixes, facile hanc squamam à reliqua tunica neruosa separabis. Ex-
F fig.4. terior, F, verò ventriculi tunica mollior o est, neque enim proximè ab esculentis duris attingitur; eadem carnosa est, vt suo calore ad coctionem conducat, quo plurimum cōfert eius craf-
H fi. 4. situdo. Fibris autem tota continetur, p transuersis, H, à superiori ostio vsque ad inferius; ita inter se nexis, ut præter has fibras nullam aliam substantiam in ea discernas, vbi ademptoinuolucro ex peritoneo ipsam ab externa parte intuearis; quamquam his transuersis paucæ q quædam obliquæ, I, versus internam partem subijciuntur, quæ similiter carnosæ sunt, & crassę, neque vllo pacto cum transuersis miscentur; incipiūt autem iuxta superius ostium, & à sinistra parte dorsi ipsius ventriculi, vnde aliquæ per idem dorsum à parte dextra recta feruntur ad ostium inferius; sed pleræque ad fundum, oblique versus idem inferius ostium. Sub harum ini-
L fi. 4. tijs aliæ, L, ad superius ostium oriuntur carnosæ, quæ ipsum in girum ambientes totum clau-
dunt, vt transuersæ gulam; sed transuersæ transuersim, obliquæ in obliquum stringunt; quod
D vbi moderatè faciant, retinent; vbi immoderatè, expellunt; transuersæ tamen ad expellēdum magis faciunt, quod magis angustum reddant ventriculum; obliquæ retinent, quod minus ipsum efficiant angustum; clauditur autem à transuersis illis paucis ostium superius; astringitur & inferius ostium, id quod confert ad retentionem: obliquæ non perducunt ventriculum ad tantam angustiam, vt expellant; sed vt quæ accipit, arctissimè complectatur. Spectat quoque ad continendum, ac complectendum substantia crassior, eminentior ad vtrumque ostium, neque enim crassior est ad fundum, vt aliqui censent, sed ad dorsum, & vt diximus ad vtrumque
B fi. 3. ostiū, vt ventriculus arctius claudatur. Ad ostium inferius non sita est glandula, sed anulus, B, ex substantia duriori, qui prodest ad retinendum; spectat enim in ventriculum, cum quo committitur initium duodeni intestini, quod ibi rugas quasdam præsefert. Inseruit etiam natura
Π P fi. 1. ventriculo neruos, venas, arterias, quibus maximè opus erat. Duo enim r nerui, Π, P, crassi, ac molles à sexto pari neruorum cerebri deriuati per ipsum distribuuntur, præsertim per os ipsius superius, quod sentire egestatem debet, & animal ad cibum quærendum excitare. Arterias autem exiles habuit à magna arteria, quæ per dorsum descendit, profectas, per quas vitalis

a Arist. li. 3 de Partib. ani. c. 14.
b Gal. 3. li. de na. fac. c. 11.
c Gal. 4. de vsu part. c. 17.
d Gal. li. 3. de natu. fa. c. 8
e Gal. li. 3. de na. fac. c 6.
f Gal. lib. 9 de vsu pa. c. 11. & lib. 5. de vsu p. c. 7
g Gal. li. 4. de vsu pa. c. 7
h Ibidem c. 8.
i Gal. 4. de vsu par. c. 8. & lib. 6. de anato. adm. c. 7.
k Gal. lib. 4. de vsu par. c. 10.
l Gal. lib. 4 de vsu par. c. 8
m Gal. ibi.
n Gal. ibid.
o Gal. li. 4. de vsu par. c. 8. & li. 3. de nat. fac. c. 8.
p Galen. 4. de vsu par. c. 8. & 3. de nat. facul. c. 8
q Gal. li. 3. de nat. fac. c. 11.
r Gal. li. 4. de vsu pa. c. 7. & li. 16 de vsu par. c. 4. & lib. 9. de vsu p. c. 11.

vitalis facultatis eſt particeps. Venas [a] etiam habet paucas, à iecinoris porta, cum non [b] di- E
ſtributionis velut inteſtina, ſed coctionis fuerit inſtrumentum: quamobrem pauciores ad ſu-
periorem eius partem pertinent quam ad inferiorem. Nullum verò accipit ramum à vena ca-
ua, ſed omnes à porta, quamuis aliter Galenus [c] ſenſerit. Oritur [d] autem primus ramus à
vena porta, priuſquam illa in duos grandes ramos ſecetur, ferturque per ventriculum vſq; ad
oſtium inferius. Deriuatur ſecunda vena à parte dextra venæ portæ, quæ diuiditur in duos
grandiores ramos; fulctaque ſuperiori membrana omenti diſtribuitur inferiori parti ventri-
culi. Tertia quæ exilis eſt, ab exili trunco ſiniſtro venæ portæ incipit, & cum poſteriori ventri-
culi parte committitur. Quarta, T, ab eodem trunco orta amplior iuxta ventriculi medium in T fig. 2.
nata ſurſum procedit. Quinta, Φ, à grandiori trunco portæ ad fundum ventriculi progreditur, Φ fi. 2.
vnde ramos priori parti, & poſteriori impertit. Sed ſexta, Ψ, vas eſt multiplex, quod à liene Ψ fi. 2.
peruenit ad ſiniſtram ventriculi partem; grandior tamen portio incipit à magno trunco ve-
næ portæ, qua committitur cum ſuperiori parte lienis. Ab hac per ventriculum plures ramu-
li deriuantur; per hanc fertur atra bilis ad ventriculum, quæ redundat [e] in liene, & ad ipſum
contrahendum conducit. Hactenus de materia, pergamus ad formam. Ita ergo figuratus [f]
eſt ventriculus, vt orbem oblongum repræſentet, orbem quidem, quod rotunda figura ma
ximè capax ſit, & minimè iniurijs obnoxia: oblongum verò ad dextram, & ſiniſtram partem, F
tum propter gulam, quam quaſi proceſſum [g] excipit; tum propter adnexum inteſtinum; de-
primitur autem à poſteriori parte ob ſubiecta corpora, quibus cedit; ita vt cauus magis, quam
gibbus ibi conſpiciatur. Iam verò interna eius ſuperficies aſpera eſt ad vtrumque oſtium, vbi
cum contrahitur, rugat; id quod ad aſtrictionem confert, reliquis verò partibus, non inæqua-
lis, aut quaſi cellulis diſtincta, qualis in ruminantibus apparet. Eſt etiam ventriculus duobus
foraminibus quaſi oſtijs peruius; ſuperiori, A, per quod tranſeunt quæ accipiũtur; inferiori, D, A fi. 3.
per quod exeunt, quæ iam confecta ſunt. Superius collocatum eſt ad vndecimam thoracis D fi. 3.
vertebram, vbi ventriculus arctior eſt; latius [h] autem effictum fuit, vt facilè aditum præbeat
ijs, quæ dura, & craſſa ex ore illabuntur. Inferius, vbi ventriculus latius patet, anguſtius; quod
quæ [i] inde tranſeunt, confecta eſſe debeant, non amplius craſſa, & dura. Quamobrẽ πυλωρὸς [k]
græce dicitur, quaſi ianitor, qui cum iuſtus ſit, non ſinit per inteſtinorum portam permeare,
niſi quæ concocta ſunt, & mitificata. Magnitudo autem ventriculi quamuis exigua videatur,
tanta tamen eſt, vt poculentorum, & eſculentorum copiam capere ingentem poſſit; cum ſub-
ſtantiam [l] habeat, quæ plurimum diſtenditur, id quod manifeſtè deprehendes, ſi vbi iamiam
eſt è cadauere euulſus inſletur. Cæterum in homine ſimplex [m] fuit, & non multiplex, ve-
luti in ruminantibus, quod vnus ſufficiat ijs, quibus ueſcimur conficiendis. Neque enim ſumi- G
mus, quæ magna, atque aſpera ſunt, quemadmodum quæ ruminant. Situs [n] præterea maximè
opportunus eſt, ſub mucronata cartilagine, vbi eatenus diſtat à ſepto tranſuerſo, quatenus
moueri ipſum liberè ſinit; & magis ad ſiniſtrum latus, quam ad dextrum vergit: quamuis au-
tem in medio collocatus videatur, in homine magis occupat ſpacium, quod inter iecur eſt, &
lienem. Diſtat ab ore, vt commodius poſſit quæ concocta ſunt depellere ad locum opportu-
num; fouetur [o] etiam ab illis cum quibus iungitur, vt iecinore à dextra parte, liene à ſiniſtra, à
priori verſus fundum omento; ſed paulò ſupra à vena illa, quæ ab vmbilico ad iecur iam ob-
cæcata eſt, & multa adipe obducta: à poſteriori parte ſpina eſt, cum muſculis, vena caua, & ar
teria magna; à ſuperiori verſus latus dextrum coniungitur cum iecinore, verſus ſiniſtrum cum
ſepto tranſuerſo; ab inferiori, tum omento, & vaſis, quæ per ipſum diſcurrunt; tum colo, & gra
cilibus inteſtinis attingitur. Quamobrem vndique [p] fouetur à partibus, cum quibus nectitur,
ita vt bene conficere poſſit quæ ingeruntur.

Sequitur via, quæ ab ore ad ipſum tendit, hæc græcè dicitur οἰσόφαγος, [q] quod cibi per ipſam
ad ventriculum illabantur; dicitur & στόμαχος, [r] quo vocabulo ſignificatur canalis cuiuſuis re
ceptaculi, per quem ingreditur materia. Latini & gulam dixerunt, & ſtomachum, id verbum à
græcis mutuati. Gulæ autem munus eſt cibum ab ore ad ventriculum ferre; nam quod in ore H
iam confectum eſt, excipit quaſi [r] manus; ſurſum enim contrahitur, & quod accipit, deorſum
impellit, relaxata inferiori parte, aſtricta, quæ ſupra ingeſtum cibum. Subſtantiam habet gu-
la maxime idoneam ad hoc munus, quæ facile dilatari, & contrahi poſſit, cum membranæ na-
turam retineat. Conſtat autem ex duabus [t] tunicis proprijs, non ſecuſquam ventriculus; qua
rum interna, quæ tenuior eſt, non eſt ex toto ſimplex, ſed tenuiſſimo quodam velamento con-
tinetur, tenuiſſimis, ac carnoſis fibris ab intima ſuperficie diſtincto; ſed quod ex ipſo reliquum
eſt, neruoſum eſt omni fibrarum genere præditum; incipit autem ab ea tunica quæ fauces in-
uoluit, & ad oſtium ventriculi ſuperius terminatur. At externa, quæ magis carnoſa eſt, & craſ
ſa; muſculum imitatur canalis modo ſinuatum, qui à ſecunda gutturis cartilagine oritur, atq;
inde deſcendit ad gulam à priori tunica effictam, ipſam vniuerſam circumdans; continetur
externa tunica maxima ex parte fibris [u] tranſuerſis, licet eius extima ſuperficies, videatur
veluti velum quoddam, rectis quibuſdam fibris diſtinctum. Videtur autem per fibras carno-
ſas vtraque tunica ſuum opus præſtare. His duabus tertia tunica ſuperiecta eſt, à peritoneo,
non ſecus quam in ventriculo. Madefit [x] à glandulis gula, & non modo ab ijs, E, quæ in ore, E fi. 1.
ſed

a Gal. li. de vena. ſect. c. 1
b Gal. li. 4. de vſu pa. c. 8
c Gal. li 4. de vſu pa. c. 19.
d Sup. lib. 3. c. 6.
e Gal. lib. 5. de vſu par. c. 4.
f Gal. li 4. de vſu pa. c. 7
g Gal. ibid.
h Gal. 4 de vſu pa. c. 7.
i Gal. ibid.
k Gal. ibi.
l Galen. 3. acut. com. 39.
m Gal. li. 6. de anato. adm. c. 3
n Gal. lib 4 de vſu pa. c. 7
o Gal. li. 4. de vſu pa. c. 8. & Ari. libro 3. de Parti. ani. c. 7
p Gal. ibid.
q Ariſt. li. 1 de hiſt. an. c. 16. & Ga. 4. de vſu par. c. 8.
r Gal. 1. de cau. ſymp. c. 7
s Gal. lib. 3 de nat. fac. c. 8
t Gal. lib. 5 de loc. aff. c. 5
u Gal. li. 3. de na. fac. c. 8
x Gal. li. 2. de ſemine c. 6

A ſed ab alijs, z, etiam quæ ſitæ ſunt ad mediam ipſius regionem vbi primum aſpera arteria di-
z fi. 1. uiditur in duos ramos; madefacta autem redditur læuis, & faciliorem tranſitum præbet iis quæ ore accipiuntur. Habet gula teretem figuram, non ſecuſquam cæteri canales; ſegenerat [a] enim in eam ventriculus, ita vt teretem figuram repræſentet. Quod attinet ad ſitum, rectà [b] deorſum fertur vſque ad quintam vertebram thoracis, vbi vſque ad regionem cordis cedit arteriæ, ita vt ſecedat verſus dextrum latus, relinquens ſpacium medium arteriæ, quæ non totum ipſum occupat, ſed aliquam partem relinquit gulæ, quam leniter propellat. Hæc de natura ventriculi, & gulæ ſummatim dicta, diligenter inſpicere oportet, & perſecando aperire.

a Ga. lib 4. de vſu par. c. 6.
b Ga. lib. 6 de vſu par. c. 5

Licet autem ſecare ipſum ventriculum relicta gula cum partibus quæ in thorace continentur, poſtea ſecanda: licet & totum ventriculum cum gula relinquere, vt tunc ſecetur, cum patefiunt partes in thorace contentæ. Ergo (quod plerique faciunt) ſtatim oſtenſis inteſtinis, ac meſenterio, ad ventriculum accedes, oſtenſis neruis, qui ad eius os inſeruntur, vnguibus peritoneum à ſepto tranſuerſo, ac ventriculi initio vſque ad fundum reſolues; atque inde ab hac tertia ventriculi tunica, monſtrabis ortam omenti membranam ſuperiorem, cuius portionem ventriculo annexam expedit relinquere, cum eximitur meſenterium. Quo facto laqueus
B vnus acu iniiciendus eſt, qua ventriculus in gulam degenerat, tum alter paulò ſuperius; medium deinde inter vtrumque præcidendum eſt, & ita à gula ventriculus ſeparandus. Quo manu ſiniſtra leuiter ſuſpenſo, ne venæ abrumpantur, inferior omenti membrana in conſpectum veniet, & ſimul meſenterii origo à peritoneo. Deinde venas, arterias grandiores; & canalem bilis duobus locis laqueo intercipere oportet, & inter vtrumque præcidere, & ventriculum extrahere, & ſuper ſcamnum collocare. Quo exempto, videbis & venas, quæ à liene ad ventriculum tendunt, videbis & lienis tunicam oriri ab omento, ſi eius portio ibi fuerit relicta. Ablutum deinde à miniſtris, ventriculum euulſum curabis inflandum, vt poſſis capacitatem ipſius, & figuram deprehendere; quem ſcalpello etiam aperies, atque inuertes, vt vtriuſque oſtii eminentiam, atque inæqualitatem deprehendas; præterea tunicarum ſubſtantiam, quæ ſi elixetur, diſtincta magis apparebit, reſoluere autem ab aliis tertiam oportet, quæ ex peritoneo conficitur. Gulam verò intueri oportet, aperto thorace, & exempta aſpera arteria vna cum pulmone, tunc enim ſe ſe oſtendit vna cum neruis ſexti paris à cerebro ortis, qui cum ea iunguntur. Extrahes deinde gulam à faucibus reſolutam, & glandulas quæ in medio ipſius ſunt, perpendes, id quod melius ſuccedet, ſi gulam prius mediocriter elixes, quod ſi adhuc iuncta fuerit cum ventriculo, demiſſa fiſtula inflari poterit, ſi ſeparata ſit ab eo, apericnda erit, vt eius tunicæ, ac fibræ quales ſint, oculis ſubiiciantur.
C Sed ſatis de uentriculo, & gula, pergamus ad iecur, veſicam fellis, & lienem.

NOTA-

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, Figuris Tab. LXIII. inſcriptorum, declaratio.

TAB. LXIII. FIG. I. II.

I. II. *Figuræ referunt ventriculum, & gulam, prima ab anteriori parte, ſecunda à poſteriori.*

A Gulæ pars ad oris amplitudinem pertinens à faucibus reſecta, proprie autem ab A. ad

B B. eius progreſſus oſtenditur iuxta omnes vertebras ceruicis vſq; ad quartam thoracis,

Γ à B. ad Γ. notatur ductus eiuſdem, ſuper quintam, & aliquot ſequentes thoracis vertebras, in dextrum latus modicè declinans; à Γ. ad

Δ Δ. eiuſdē progreſſus oſtenditur à dextro latere verſus ſiniſtrum aſcendens ſuper magnā arteriam & per ſeptum trāſuerſum in ſuperius ventriculi orificium deſinens.

EE Tonſillæ propè fauces collocatæ.

Z Glādula, quæ gulæ adnata quintæ thoracis vertebræ inſidet.

H Superius ventriculi orificium.

Θ Ventriculi fundus.

I Elatior ventriculi ſedes.

K Humilior.

Λ Anterior.

MNΞ Poſterior, proprie tamen Ξ. impreſſionē oſtēdit qua vertebris inſidet; M. ſublimiorem dextri lateris ſedem N. ſiniſtri.

O Duodenum inteſtinum à ieiuni initio reſectum.

ΠP Nerui, qui à ſexto pari neruorum cerebri deriuati ſuperiori ventriculi orificio diſtribuuntur.

Σ Ramus ſiniſtri nerui ſecundum elatiorem ventriculi ſedem vſque ad iecur procedens.

T Quarta vena cum arteria uentriculi ſuperius orificium amplectens.

Y Rami nuper dictæ uenæ & arteriæ per ſuperiorem uētriculi ſedem ad eius finem tendentes.

Φ Quinta uena, cū arteria & neruo per ſiniſtrum fundi uentriculi latus procedens.

Ψ Sexta uena à uenis ad lienem tendentibus enata.

FIG. III. IV.

III. IV. *Oſtendunt hæ figuræ ventriculum prima inuerſum, ſecunda ab extima tunica liberatum.*

A Craſſior, ac eminentior ſubſtantia ad ſuperius oſtium uentriculi.

B Anulus ex ſubſtantia duriori qua uentriculus cū duodeno inteſtino committitur.

C Intima uentriculi ſuperficies, ueluti carnoſa ſquama obducta.

D Inferius oſtium uentriculi.

E Inteſtinum duodenum.

F Exterior ex proprijs uentriculi tunicis.

G Extima uentriculi tunica à peritoneo enata.

H Tranſuerſæ fibræ per mediam uentriculi tunicam diuiſæ.

I Obliquæ fibræ tranſuerſis ſubiectæ.

L Carnoſæ fibræ ſuperius oſtium uentriculi ambientes.

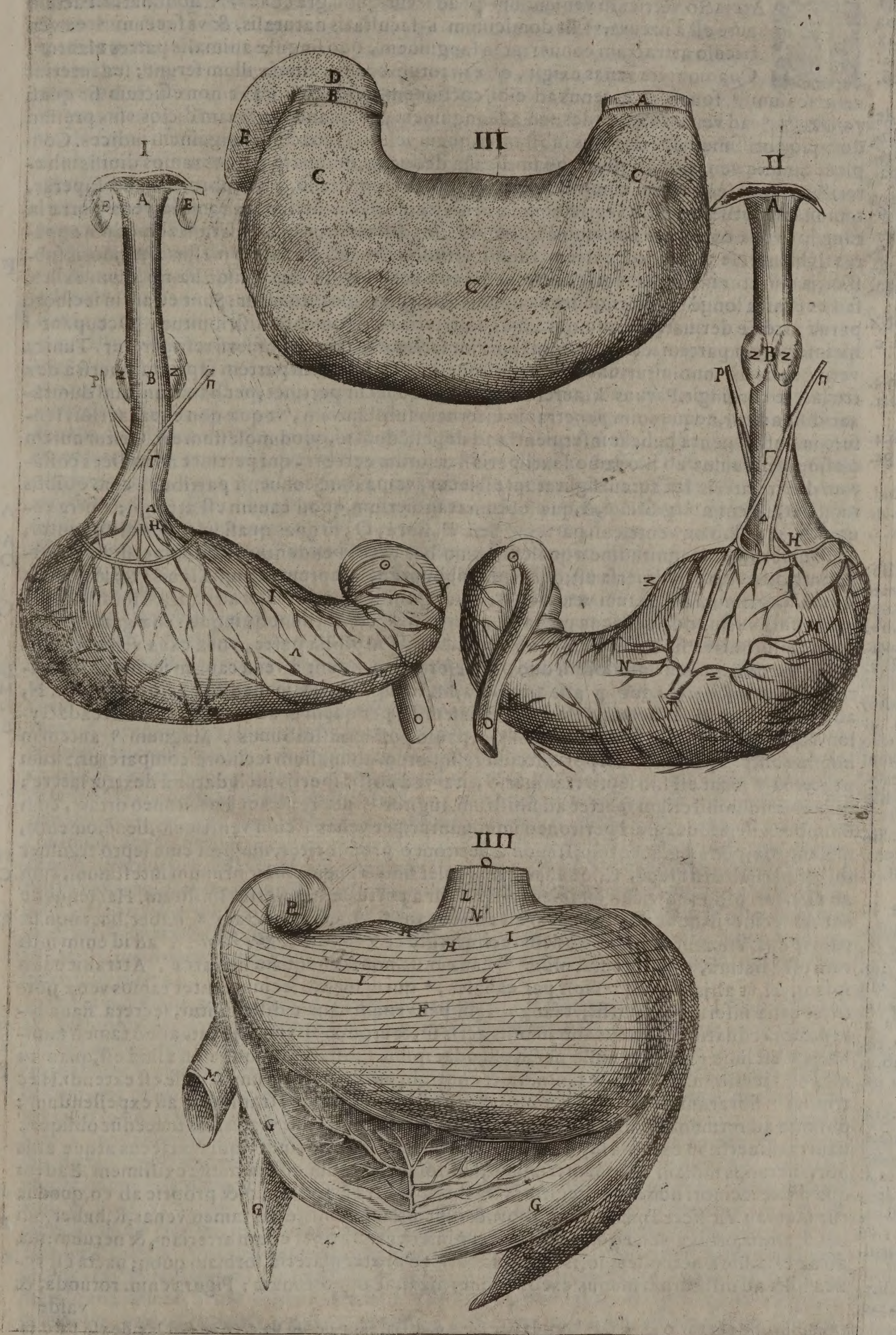
M Inteſtinum duodenum.

N Rectæ fibræ ad gulam pertinentes.

O Portio gulæ.

P Inferius oſtium uentriculi.

TABVLA . LXIII.

De Iecinore, vesica fellis, & liene. *Cap. VII.*

PAtefacto vẽtriculo veniendum eſt ad iecur,quod græcè ἧπαρ [a] nominatur.Factum autẽ eſt à natura,vt ſit domicilium [b] facultatis naturalis, & vt ſuccum [c] ex ventriculo attractum conuertat in ſanguinem, quo ſingulæ animalis partes alantur. Quamobrem venas exigit, quæ in totum corpus diuiſæ illum ferunt; ſed interim ventriculum [d] fouet, & eatenus ad cibi coctionem conducit, ita vt non effictum ſit quaſi παρέγχυμα [e] ad venas ſuſtinendas,ſed ad ſanguinem procreandum,& iam dictos vſus prçſtandos,quo potiſſimum ſpectat eius ſubſtantia,quam veluti [f] coactum ſanguinem iudices. Complectitur hæc venas,tam à porta,quam à caua deductas,quibus in paruos ramos diuiſis inhæret;& eatenus ſanguinem efficit,quo alatur,alitur autem craſſo, [g] ac rubro,& quod ſuperat, tamquam inutile expellit.Sanguis qui in venis iecinoris conficitur, ex ramulis venæ portæ in ramulos venæ cauæ per ipſius ſubſtantiam diuiſos diſtribuitur,quamuis non admodum appareat,vbi inter ſe iungantur extremi ramuli vtriuſque venæ. Vt autem melius à iecinoris ſubſtantia mutetur in ſanguinem ſuccus,quem venæ continent,factæ [h] ſunt hæ nõ ſolum exiles, ſed ex tunica longè tenuiori,quàm ea quibus aliæ venæ conſtituuntur. Sunt etiam in iecinore paruæ arteriæ deriuatæ à ramo,qui à magna arteria ortus omento diſtribuitur. Occupant [i] hæ inferiorem partem iecinoris,cum ſuperior ſatis motu ſepti tranſuerſi refrigeretur. Tunica verò qua iecur inuoluitur,naſcitur à peritoneo,qua inferiorem partem ſepti tranſuerſi à dextro latere contingit.Paruus [k] autem neruus,qui ad iecur pertinet,per hanc tunicam dumtaxat diffunditur,neque enim penetrat in internam ſubſtantiam, vt quæ non egeat acriori ſenſu:cum inſtrumenta habeat inſeruientia ad depellẽdum id,quod moleſtum eſt. Oritur autem eiuſmodi neruulus ab illo ramo ſexti paris neruorum cerebri, qui pertinet ad radices coſtarum dextri lateris.Ita autem figuratum eſt iecur, vt maximè conuenit partibus, cum quibus iungitur,eſt enim [l] gibbum,A,qua ſeptum tranſuerſum,quod cauum eſt attingit;contra cauum,A,qua gibbam ventriculi partem. Sed [m] fibræ, O, in quas quaſi in rupes diſtinguitur, nec numero,nec magnitudine æquales in omnibus deprehenduntur.Porrò ſuperficies diuerſis partibus iecinoris diuerſa eſt;qua enim gibbum eſt,& ſeptum attingit,læuis eſt; inæqualis autem,qua cauum eſt,& cum ventriculo coniungitur. Quod attinet ad caua,& foramina; in parte ſima verſus dorſum vena porta [n] eſt,quam [o] conſtituunt quinque venæ grandiores, quæ ex plurimis tenuibus fiunt ibi diſcurrentibus.At in gibba parte, vbi à caua vena attingitur,in partem quidem inferiorem duo parua foramina,L,ſunt à vena caua in iecinoris ſubſtãtiam penetrantia;tum duo [p] alia ampliora,M, in ſuperiori,& in medio ſpacio complura, N, admodum exigua.Habet tandem iecur canalem,E; per quem & ad inteſtinum dodecadactylon,& ad fellis veſicam fertur flaua bilis,vt paulò poſt monſtrabimus. Magnum [q] autem in homine eſt,pro portione corporis,ſi cum reliquorum animalium iecinore comparetur.Situm præterea [r] iecur eſt ſub ſepto tranſuerſo, ita vt à coſtis ſpurijs includatur à dextro latere; quamuis nonnihil etiam ſpectet ad ſiniſtrum.Iũgitur [s] per tunicam à peritoneo ortam, cum omnibus viſceribus,quæ à peritoneo inuoluuntur,per venas [t] cum ventriculo,liene,omento, meſenterio;per [u] ligamentum,I;quod à peritoneo proficiſcitur, iungitur cum ſepto tranſuerſo,per paruulam fibram, C, quaſi nucem replet ſinum quem efficit primum inteſtinum, cum ab inferiori oſtio ventriculi incipiens reflectitur à parte dextra,verſus ſiniſtram. Hactenus de natura iecinoris,nunc tranſeundum eſt ad veſicam,C,quam adiunctam [x] habet,licet non ſit pars ipſius. Vocatur hæc,quod bilem recipiat, græcè χολωδεις, & χολήδοκος: [y] ad id enim inſtituta eſt à natura,vt ſit receptaculum [z] flauæ bilis,non ſecus quam lien atræ. Attrahit enim ipſam,vel,vt alijs placet; recipit per canales, [a] qui in medio iecinore inter ramos venæ portæ,& cauæ inſeruntur;quo fit,vt ſanguis,qui per venam cauam diſtribuitur, ſecreta flaua bile purior reddatur.Quamuis autem bilis acris ſit,& erodendi vim habeat, adeò tamen familiaris [b] eſt huic veſicæ,vt nullo pacto offendat ipſius ſubſtantiam,quæ non aliud eſt,quam tunica ex membrana [c] dura,& tenui,ita vt contrahi poſſit,& quantum neceſſe eſt extendi.Hæc triplici [d] fibrarum genere diſtinguitur;recto ad attrahendum; tranſuerſo ad expellendum; obliquo ad retinendum:fibræ rectæ in ea paucæ ſunt,& internæ magis: his ſuccedũt obliquæ, nam tranſuerſæ in externa ſuperficie conſpiciuntur:neque deſunt, qui non ſecus atque alijs fibris neruoſis nullam actionem tribuant,ſed ſolum ad robur effictas fuiſſe exiſtiment.Eadem qua parte iecinori non hæret,tegitur [e] membrana orta à peritoneo,& proprie ab eo,quod iecur inuoluit.Ac licet annexa ſit iecinori,& officinæ ſanguinis,duas tamen venas,R,habet,quibus [f] alitur,ortas à vena porta,qua in iecur inſeritur.Obtinet etiam arteriam, & neruum;illa ab arteria,hic à neruo iecinoris proficiſcitur.Sed præter materiã,formam quoq; nacta eſt veſica bilis ad inſtitutum munus exequendum maximè opportunam: Figura enim rotunda, &

valde

Right margin: E — F — A fi.11 — A fi.12 — O fi.12 — G — L fi. 14 — M fi.14 — N fi.14 — E fi.11 — I fi. 11. — C fi.12 — C fi.11 — H — R fi. 5.

a Ariſt.li.1 de hiſtoria anim. c.18
b Gal. li.2. progn. cõ. 37.
c Gal.5.de loc.aff.c.7.
d Gal.li.4. de vſu pa. c.8.
e Gal.li.6. de anato. adm. c.11. & 1.de natu.human. com. 1.
f Gal.lib.6 de Plac. c. 8.
g Ga.lib 4. de vſu par. c.15.
h Gal. li.4. de vſu pa. c. 13.
i Gal.ibid.
k Gal.4. de vſu par. c. 13.
l Gale. lib. 6.de anat. admi.ca.8.
m Gal.lib. 6. de anat. aggreſſ. c. 8.
n Gal. lib. de ven. diſſect.c.1.
o Vid.ſup. lib.3. ca.7.
p Sup. lib. 3.c.8.
q Gal. lib. 6. de anat. aggreſſ. c. 8.
r Ariſt. li. 1.de hiſto. anim.c.18.
s Gal. lib. 4. de vſu par. ca.14.
t Galen. 2. progn. cõ. 1.& lib.4. de vſu pa. c.14.
u Ga.ibid.
x Ga.lib.6. de ana.aggreſſ. ca.8.
y Gal.li.5. de vſu pa. c.4.& 5.de nat. facul. c.9
z Gal. li.3. de na. fac. cap.9.

a Gal.lib.4 de vſu par.c 13. b Gal.lib.3.de nat fac.c.9. c Gal.lib.5.de vſu pa.c.12. d Gal.li,5.de vſu pa. c.11. e Gal. lib.6.de ana aggreſſ.c.7. f Gal.lib.5.de vſu par.c.7.

A valde capax eſt,& iniurijs minime expoſita. Verum à ſuperiori parte oblonga eſt, contrahitur enim paulatim vt partibus quadret,inter quas ſita eſt. (D fi.11) Degenerat in canalem, D, ſua ceruice in anguſtum [a] contracta, qui poſtquam ex ſitu venæ portæ exceſſit, inſeritur in alterum canalem, E, qui ibi in iecinore in duos ramos diuiditur, quorum alter in dextram partem iecinoris, alter in ſiniſtram progreditur, & in multos ramos ſeparatur poſitos inter fines ramorum portæ, & cauæ venæ, vnde flauam bilem ſecernant, priuſquam ſanguis à ramis venæ cauæ attrahatur. Hic canalis, in quem inſeri canalem diximus à ceruice veſicæ profectum, à ramis per iecinoris ſubſtantiam diſtributis recta deorſum fertur, fultus partim trunco venæ portæ, partim inferiori membrana omenti, dum finiatur in [b] inteſtinum dodecadactilon, paulò ſupra initium ieiuni; breui autem, ac tuto itinere facto deſinit idoneo loco non procul à ventriculo; vbi autem ad inteſtinum peruenit, finitur in membranam laxiorem; cuius vſum intelliges, ſi ante huius canalis vſum expoſuerimus, quem recta à iecinore ad hoc inteſtinum ferri diximus. Scire igitur licet, quod ex flaua bile redundat, ferri [c] ad inteſtina, vbi non ſolum exitum habeat ex corpore, ſed vtilitatem [d] afferat non mediocrem, partim detergendo pituitam, partim irritando ad deijciendum. Laxior autem membrana, in quam finiri diximus canalem ad inteſtinum pertinentem, duo efficit, prohibet primò ne retrocedat flaua bilis ad iecur, perinde atque illa membrana ſimiliter laxa, quæ in veſica vrinæ ſita, ad ora cana-

B lium, per quos vrina à renibus deſtillat, non ſinit hanc ſurſum retrocedere. Altera vtilitas quam illa in inteſtino affert, eſt quod claudit tranſitum bilis ad inteſtina, quo tempore incommoda eſſet, cum ſcilicet ſuccus mixtus cum ijs quæ ſuperant, & in inteſtinis contentus à ramis venæ portæ ſugitur, & ad iecur fertur, neque enim tunc expedit inteſtina à flaua bile irritari ad deijciendum; quo natura ſpectans habilem effinxit propoſitam membranam ad oſtium canalis claudendum; idem enim ſuccus, qui à venis attrahendus eſt, quo tempore redundat in eo inteſtino, comprimit membranam, ita vt oſtium claudat. At flaua bilis, quæ tunc exitum non habet, implet canalem hunc totum, ita vt effundatur in alterum ipſi adiunctum, qui ad ceruicem veſicæ ſpectat. Impletur tunc veſica flaua bile, quam in inteſtinum deinde patefacto oſtio detrudit per alterum canalem, ſiue ipſa per ſe moueatur ad expellendum, ſiue à ſuperiecto iecinore comprimatur. Euenit interdum, vt non ſimplex, ſed duplex ſit canalis, qui ad inteſtinum pertinet: ſed ſi [e] alter ad inteſtinum, alter ad ventriculum feratur, non paruam [f] moleſtiam afferet. Interdum tamen & ad veſicam, atque ad canalem feruntur ramuli aliquot, à iecinore flauam bilem afferentes, præter illos qui conſtituunt canalem ad inteſtinum deſcendentem. Paruum [g] vero effictum fuit flauæ bilis receptaculum, non magnum, vt illud

C quod vrinam ſeruat, cum longè minor copia redundet flauæ bilis, quam vrinæ, & cum ob ſedem quam obtinuit, & ad recipiendam, & ad effundendam bilem commode ſufficiat. Situm enim [h] eſt in cauo iecinoris, quod tantiſper ſinuatur, dum eius dimidiam partem, ſuperiorem videlicet admittat; nam altera pars, quæ inferior eſt, pendet, neque ab aliquo comprimitur, cum ſpacium occupet à dextro latere ventriculi, alioquin inane. Vtriuſque natura & iecinoris, & veſicæ flauam bilem recipientis, iam expoſita patefiet ſectione. Euulſo ventriculo, & ſanguine ſpongijs abſterſo, extrahes iecur, reſolutis prius ligamentis, per quæ cum alijs partibus nectitur. Euulſum verò ſecabis adhibito primum ſcalpello iuxta venam cauam, vt conſpiciatur eius diuiſio in ramos per iecur diductos. Deinde ſtilum vnum indes per venam cauam, alterum per venam portam, quàm altiſſimè poteris, vt ſcalpello ſubſtantiam ſepares à ramis venarum, in quas ſtilum demiſiſti. Sic obſeruabis diuiſionem venarum, quæ per ſubſtantiam iecinoris diſtribuuntur, & ſimul etiam arteriarum; præterea canales illi ſe oſtendent, qui inter venas interiecti ad veſicam flauæ bilis feruntur; quam tunc reſolues à iecinore, & oſtenſo canali, quem deorſum exigit, diuides, vt eius tunicam cum fibris, venis, arteria, neruo, inuolucro patefacias.

Sed iam tempus eſt tranſire ad lienem, quem græci nominarunt σπλῆνα. [i] Eius officium

D eſt craſſiorem ſanguinem, & quaſi [k] fęcem ex iecinore attractum ſecernere a reliquo ſanguine, quem attractum concoquit, vt alatur; id vero quod ſuperat, ad ventriculum expellitur; confert [l] enim ad retinendum, cum acerbum ſit, vnde poſtea ad inteſtina depellitur, & cum cibi reliquiis detruditur. Ad eiuſmodi ſuccum recipiendum maximè apta fuit lienis ſubſtantia, quippe quæ rara & [m] laxa eſt. Taliſque conſeruatur, quod alatur eiuſmodi fęce [n] ſanguinis iam concocta, & extenuata arteriarum, quas in ſe continet motu, & calore; ſed ſuccus, quo nutritur, quamuis tenuis [o] effictus ſit, nigritiem tamen retinet, quo fit, vt ipſe quoque lien nigricet. (ι M.fi. 4.) Tunica vero qua tegitur, oritur a membranis, A, M, omenti vnde & nerui ramulum obtinet, & arterias multas, quibus [p] eget ad concoquendum, & extenuandum craſſiorem ſuccum, quem attraxit. Præterea ad vitam retinendam, & laxam ſubſtantiam, qua præditus eſt, conſeruandam. (+ fig. 7) Vena, ⸸, autem per quam à iecinore fęcem ſanguinis attrahit, eſt ſiniſter, ac minor [q] truncus venæ portæ fultus inferiori, A, (ι fi. 7.) membrana omenti; hic in lienis medium inſeritur à parte caua, ſed priuſquam ad ipſum perueniat, ramos impertit omento, à quibus præripitur quicquid eſt boni ſanguinis admixtum cum fęce; quà verò lienem ingreditur, in duos ramos diuiditur, atque hi deinde diſſi-

a Gal. 4. de vſu part. c. 4.
b Gal. li. 6. de ana. admin. c. 12. & 3. de natu. fac. c. 13.
c Gal. lib. 5 de vſu par. c. 4
d Gal. lib. 5 de vſu par. c. 4
e Gal. lib. 1 de temper. cap. 6. & de Arte medi. c. 74.
f Gal. ibid. & lib. 5. de vſu part. c. 4.
g Gal. li. 5. de vſu par. c. 8
h Gal. li. 4. de vſu par. c. 4.
i Ariſt. li. 1. de hiſtoria anim. c. 18. & Gal. li. 4. de vſu par. c. 15.
k Gal. li. 4. de vſu par. c. 15. & lib. 3. de natu. fac. c. 9.
l Gal. lib. 5 de vſu par. c. 4
m Ga. li. 4. de vſu par. c. 15.
n Gal. ibid.
o Gal. ibid.
p Gal. loco citato.
q Supra li. 3. c. 7.

pantur in plures, adeò graciles, ac minutos, vt fibræ solidæ videantur; & non amplius venæ sanguinem continentes; id quod euenit etiam arterijs, quæ in liene similiter in minutas fibras separantur. Eiusmodi etiam fibris tam venarum, quam arteriarũ cohæret [a] substantia laxa lienis, quam diximus. Discedit vena, quæ à liene ad ventriculum progreditur ab insigniori ramo, qui à iecinore per omentum fertur, quà cum liene committitur. Cum ventriculo vero à sinistra parte coniungitur ramus hic insignior, præter quem, cum alij quoque ad lienis cauum ferantur, ab ipsis quoque ramuli oriuntur, qui ad sinistram ventriculi partem similiter tendunt; quorum nullus videtur ad os ventriculi pertinere. Porrò venæ, quæ ad lienem à ventriculo tēdunt, superiori, M, membrana omenti fulciuntur; sicuti inferiori, quæ à iecinore ad lienem. Sed satis de Materia; spectemus Formam. Accipere figuram lien videtur à partibus, cum quib. iungitur, non secusquam iecur; quà enim septum transuersum attingit, quod leniter cauum est, leniter gibbus conspicitur; quà ventriculo prominenti hæret, residet, & cauus redditur. Recedit etiam à quadrata figura, ita vt linguæ magis similitudinem referat; a superiori enim, & inferiori parte definit in angulum valde obtusum: sinistrum latus leniter gibbum habet, dextrum verò duobus locis modicè residens. Superficies lienis non ex toto læuis est, atque equalis, sed inæqualiter quibusdam partibus prominet. Quamuis autem in homine magnus sit, non tamen excedit costarum regionem, ita vt digitis sentiri eius mollities, aut durities non possit, nisi cũ ægrotat, tunc enim augetur, & licet crassus sit, latior tamen est, quam crassus, & longior, quam latus. Quamuis item vnus, ac simplex [b] sit, aliquando tamen triplex [c] inuentus est, vnus magnus, alter duplo minor, tertius paruulus. Collocatur verò à sinistra parte sub septo transuerso, ita vt includatur spurijs costis, quemadmodum diximus; pars caua spectat ad ventriculum, & iecur: gibba vergit in partem exteriorem; residet igitur ad sinistram partem ventriculi, sed magis vergit in posteriorem, & inferiorem. Nectitur, à superiori parte cum septo transuerso, per quasdam fibras, quasi per ligamenta; id quod minimè perpetuum est, cum in quibusdam non reperiatur. Coniungitur interdum cum rene sinistro per exterius inuolucrũ, & præter nexum, quem habet cum dorso, per ligamentum, illigatur ventriculo, & iecinori per venas; omēto etiam per membranas. Lienis naturam, quam paucis exposuimus, ostendere in cadauere licet, antequam extrahatur; sic enim situs, nexus, vasa, manifestè se ostendent; deinde extrahere ipsum oportet resolutum ab illis partibus, cum quibus nectitur; id quod commodè fit etiã antequam iecur euellatur, vasis omnibus alligatis: sed licet extracto etiam iecinore ad lienem postea venire, atque ipsum euellere, ad quem euulsum scalpello linea in longitudinem ducatur, vt possit eius substantia deprehendi; quo facto, inter duos asseres astringendus, vt uasa, detracta substantia qua fulciebantur, nuda in conspectnm ueniant. Sunt qui lienem elixent, ut sanguis concrescat, & uasa cum tota substantia euidentius patefiant.

E M fi.7 F G

a Gal.4.de vsu p.c.15

b Gal.li.5. de vsu p.c.6.

c Falopius li. de anat. obser.

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, Qui figuris Tab. LXIV. inscripti sunt, declaratio.

TAB. LXIV. FIG. V.

V — *Figura refert cauam iecinoris sedem, bilis vesicam, ventriculum intestina nonnihil deorsum labentia, vt canalis à bilis vesica ad intestina procedens in conspectum veniat, conspicitur, & mesenterii portio.*

A — Peritonei portio vnà cum quibusdam costis in exteriora reflexis.

B — Caua iecinoris sedes.

C — Gibba hepatis portio.

D — Scinditur hac sede iecur, vt venam a fętus vmbilico recipiat.

E — Rimæ sinus, tubercula iuxta exortum venæ portę conspicua, & proprie superius, E, sedem venæ portæ ostendit vmbilici venam excipiētem, ab E, ad, D, vmbilici, venæ ductus notatur.

F — Ligamentum sinistrum iecinoris latus septo transuerso adnectens.

HG — Sinus in hepate exsculptus, yt ventriculo cedat notato H.

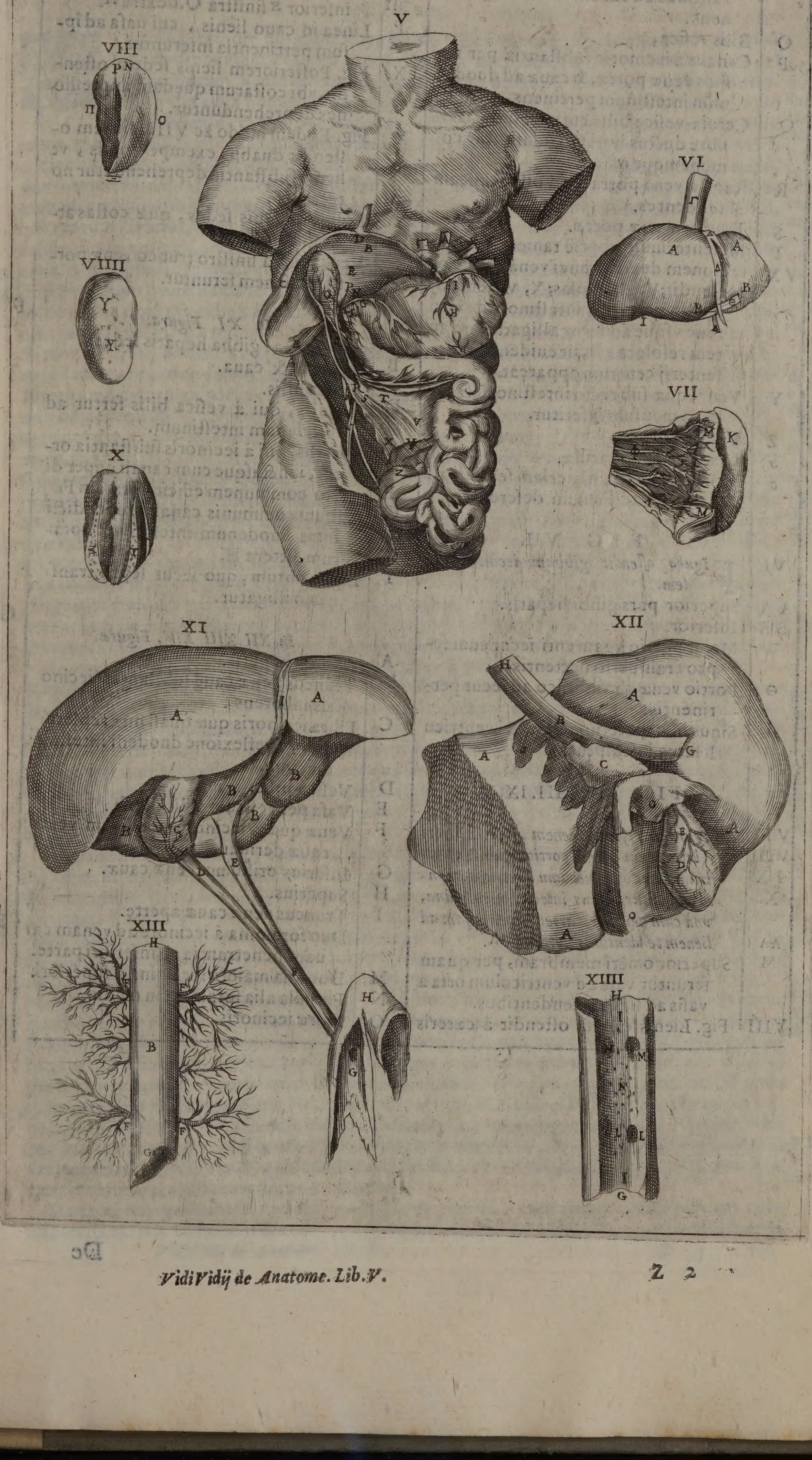
I — Venæ, nerui, arteriæ os ventriculi superius amplexantes.

L — Inferius os ventriculi, seu initium duodeni intestini.

M — Canalis a vesica bilis ad duodenum intestinum procedens.

H

TABVLA LXIIII

N Ramus à neruis os ventriculi amplexantibus ad cauum iecinoris pertinens.

O Bilis veſica,

P Canalis à iecinoris ſubſtantia per ramos venæ portæ, & cauæ ad duodenum inteſtinum pertinens.

Q Ceruix veſicę bilis, cui canalis ex iecinore ductus notatus P. inſeritur, cō munemque efficit.

R Rami à vena porta, ad bilis veſicam tendentes.

S Truncus venæ portæ.

T Meſenterium; propriè tamen, T, diuiſionem dextri trunci venæ portæ oſtendit;

V X V, glandulas; X, Meſenterij ſedem, quæ colo inteſtino à dextro rene vſque ad iecur alligatur; hic autem reſoluta eſt, ut euidentius meſenterij centrum appareat.

Y Vena, quæ ſub recto inteſtino deſcendens in ipſum inſeritur.

Z Veſica vrinæ.

b Dexter canalis vrinæ.

c Vena, & arteria materiam ſeminis ad dextrum teſticulum deferentes.

FIG. VI.

VI. F*igura oſtendit gibbam iecinoris ſedem.*

A A Superior pars gibbi hepatis.

B B Inferior.

Δ Maior portio ligamenti iecur cum ſepto tranſuerſo nectentis.

Θ Portio venæ ab vmbilico ad iecur pertinentis.

I Sinus in hepate iuxta ſiniſtri ventriculi latus inſculptus.

FIG. VII. VIII. IX. X.

VII VIII IX. X. F*iguræ hæ referunt lienem, VII. à priori latere cum omenti portione, ubi* K, *ſiniſtrum latus oſtendit: nam dextrum omento obducitur, cuius interior membrana, vnà cum uenis, & arterijs per ipſam ad lienem tendentibus notatur* ΛΛ.

M Superior omēti membram, per quam feruntur vaſa ad ventriculum orta à vaſis ad lienem tendentibus.

VIII Fig. Lienis cauum oſtendit à cæteris corporis partibus vndique reſoluti, cuius ſuperior pars inſcribitur N, E

N ΞΠΟ inferior Ξ ſiniſtra O. dextra Π.

P Linea in cauo lienis, cui uaſa ad ipſum pertinentia inſeruntur.

IX. Fig. Poſteriorem lienis ſedem oſtendit, vbi coſtarum quędam impreſſiones deprehenduntur.

X Fig. Eodem modo ac VIII. lienem oſtendit duabus exemptis rimis, vt lienis ſubſtantia deprehendatur notata Ξ T.

Y Poſterior lienis ſedes, quæ coſtas attingit.

Φ Venæ, quæ à ſiniſtro trunco venæ portæ ad lienem feruntur.

In XI. Figura. F

A Superior, ac gibba hepatis ſedes.

B Inferior, & caua.

C Veſica bilis.

D Canalis, qui à veſica bilis fertur ad duodenum inteſtinum.

E Canalis, qui à iecinoris ſubſtantia ortus, iunctuſque cum canali nuper dicto communem efficit notatam F.

F G Oſtium communis canalis nuper dicti intra duodenum inteſtinum notatum littera H.

H I Ligamentum, quo iecur ſepto tranſuerſo illigatur.

In XII. XIII. XIV. Figuræ. G

A Cauum hepatis.

B Truncus venæ cauę ſubſtantiæ iecinoris inherens.

C Fibra iecinoris quæ quaſi nux replet ſinum, à reflexione duodeni inteſtini effictum.

D Veſica bilis.

E Vaſa per veſicam bilis diuiſa.

F Venæ quæ à iecinore ad trūcum venæ cauæ deriuantur.

G Inferius orificium venæ cauæ.

H Superius.

I Truncus uenæ cauæ apertę. H

Duo foramina à iecinore ad venam cauam penetrantia ab inferiori parte.

M Duo alia maiora foramina à ſuperiori.

N Paruula alia foramina in medio.

O Fibræ iecinoris.

De Renibus, Vesica, & canalibus vrinæ transitum præbentibus. *Cap. VIII.*

VT autẽ ex iecinore purgatur flaua bilis à vesica annexa; & canali ad δωδεκαδακτύλων intestinum tendente, ita aquosus humor à renibus, quos Græci νεφρούς a appellarunt. Horum b officium est ex iecinore non proximè vt lien, & vesica, sed interiecta vena caua humorem aquosum educere, cum ante c necessarius fuerit, vt sanguis alioquin crassior per angustas iecinoris venas ad cauam permearet, vnde renes d ipsum allicientes à sanguine secernunt. Alliciunt autem non modo eum, qui in venis cõtinetur, sed & qui in arterijs. Ad quod munus maximè appositos intelliges, siue materiam, siue formam intuearis. Materia est substantia, G, quædam densa, e quæ non permittit sanguinem cum aquoso humore, quem cum eo necessario mixtum recipit, descendere ad vesicã, qui tantum illabitur, vrina percolata, interim sanguine f retento ab eiusmodi materia renum solida, densa, carnosa, non multum à substantia cordis abhorrente, fibris multis contẽta, quas canales per ipsum ordine discurrentes demonstrant. Tegitur autem duplici tunica; exterior, B, à peritoneo proficiscitur, & ambit vniuersos renes, quibus tamen non ita inhæret, vt non facile resoluatur; intexitur hæc venis, atque omenti modo multa adipe obducitur. Altera tunica interna, est innata renum substantiæ, non secusquam iecinori, aut lieni, quæ caret adipe, & tenuis est, sine venis; oriturque à tertia tunica arteriæ, & à secunda venæ in renes ingredientis; dilatantur enim eiusmodi tunicæ in ipso progressu, & tunicam renum internã constituunt. Inseritur in externam paruus g neruus, ortus ab illo ramo sexti paris neruorum cerebri, qui ad radices costarum pertinet. Satis h autem fuit paruus, cum solum sensus facultatem præbere debeat, ad percipienda, quæ molesta sunt, vt detrudantur. Distribuitur tamen vna cum venis, & arterijs per totam renum substantiam. Alia est ratio venæ, & arteriæ, quæ non exiles sed grandiores renibus impertiuntur; neque enim per has alimentum dumtaxat, aut vitalis spiritus fertur ad renes reficiendos, ac conseruandos, sed aquosus i humor, qui in venis, atque arterijs vniuersi corporis redundat; quo spectans natura, maiora vasa renibus inseruit, quam quæ ipsis propriè sufficerent. Vena, C, grandior vtrinque vna deriuatur à caua descendente inter primam, & secundam lumborum vertebram, atque in renem penetrat. Ab arteria magna similiter inter primam, & secundam lumborum vertebram descendente, vtrinque ramus, D, grãdis deducitur, qui cum ramo venæ coniunctus, fertur transuersus ad renes. Vtraque autem tam vena, quam arteria cum ad renem peruenit, priusquam in illum ingrediatur, bipartitur, vnus ramus ad superiorem partem renis, alter ad inferiorem progreditur. Atqui arteria postquam à magna diducta est, ramos alijs partibus non impertit, sed tota consumitur in renem. A vena, k quæ ad sinistrum renem fertur, descendit ramus, E, ad sinistrum testem progrediens; sed à vena, quæ in dextrum renem tendit, impertitur ramus in externa tunica ipsius. Verum tam vena, quam arteria per l totum renem, substantiamque diuiditur, licet ob substantiæ tenuitatem minus appareat. Huiusmodi igitur est materia; perscrutemur formam. Ita figurati sunt renes, vt ab interna parte qua se mutuò spectant, sint m resimi, atque in medio sinuati: ab externa, quæ longior est, gibbi, atque orbiculati; sunt ferè æqualiter crassi, nam paulò crassiores sunt ab inferiori parte, quam à superiori. Superficiem vero asperam non habent, sed admodum læuem.

At magna contentio est de renum cauis, ac finibus, quibus vrina percolatur; Fingunt pleriq; duos in lõgitudinem renum, vnum superiorem alterum inferiorem, quos media mẽbrana diducat. In inferiori aiũt recipi vrinam purã, quæ per membranam interiectã à superiori sinu percolata descendat, quod n commentitium esse asserunt alij sectione deprehendi: habere enim renem duos sinus dicunt, non tamen ita collocatos, aut diuisos, vt iam dictum est, sed sic, vt primus magis intimus sit, secundus versus externam superficiem magis accedat. Collocatum igitur esse aiunt o primum sinum medium inter priorem, & posteriorem; tum inter superiorem, & inferiorem partem renis; cuius constitutionem intelligi addunt, si venæ, & arteriæ ductus per renis substantiam inspiciatur. Vtramque enim inquiunt à principio in duos ramos, mox in plures separari, atque omnes rursus coire, & membranam efficere arteriarum tunicæ crassitudine, ac duritie non dissimilem. Huius membranæ portionem illam, quæ a priori parte renis est, cum altera quæ à posteriori coniunctam oblongum quoddam cauum efficere, quem primum sinum appellant. Hunc præterea ab imo in canalem degenerare, per quem vrina ad vesicam fertur: sed à summo paulatim dilatatum in duas partes separari. Quarum vna per priorem, altera per posteriorem renis partem progreditur, & vtraque p consumitur in sex, aut etiam plures ramos, qui ferantur æquè distantes versus latus renis exterius; priusque terminentur, quam ad renis finem pertineant.

Separari etiam dicunt in ramulos minores, & priores, cum posterioribus in vnum coalescere, & referre imaginem dimidiatæ sphæræ. Innascique renum substantiam medio spacio, vbi

Marginal notes (left): G fig.2 — B — B fig.6 — C fig.6 — C — D fi.2. — E fig.6 — E

Marginal notes (right):
a Aristo. 1. li. de hist. ani c.19. & Gal. lib.5. de vsu pa. c.4. & 5.
b Gal. 1. li. de nat. fac. ca.16. & 5. de vsu pa. c.6
c Gal. li.4. de vsu par. c.5
d Gal. li.4. de vsu par. c.6
e Gal. li.5. de usu pa. c.6. & 7.
f Gal. ibid.
g Gal. li 5. de usu par. c.9
h Gal. ibi.
i Gal. 5. li. de usu pa. c.5
k Gal. li.14 de usu par. c.7
l Arist. lib. 1. de histo ani. c.18
m Gale. in lib. de ren. affectib. c. 1.
n Vesalius lib.5. c.10.
o Vesalius ibidem & Valuerda lib.3. c.10.
p Vesalius & Valuer. ibidem.

vbi rami iam dicti inter se diducuntur. Vbi autem desinunt versus externam, ac gibbam partem priores, & posteriores rami inter se coeuntes, septum quoddam incipere è renum substantia constans, procedereque in partem internam versus primum sinum, quem dicunt a venis, atque arterijs quasi canalem conformatum. Ergo supra primum hunc sinum alterum conspici volunt, a in duos quodammodo diuisum septo iam dicto; quorum vuus inter septum, & priorem partem renis; alter inter septum, & posteriorem collocetur; cumquè septum non perueniat vsque ad initium primi sinus, secundum scribunt non esse vbique duplicem, sed inferiori parte simplicem, versus renis gibbum; reperirique in secundo sinu adipem hominibus pinguibus, alijs non item; reperiri & in eodem aquosum humorem iam percolatum, ita vt primus sinus in vasis, cum sero sanguinem contineat, qui retinetur a substantia renum, & deinde per canalem primi sinus sola vrina illabatur. At hæc b sinuum descriptio belluarum magis, quam hominum renibus conuenit. Habent enim humani renes vnicum sinum, F, dumtaxat ex membrana neruosa collocatum versus partem simam, propè locum, vnde egreditur canalis vrinam deferens ad vesicam; & per quem ingreditur etiam tam vena, quam arteria: ad hunc sinum spectant c fistulæ, H, complures, interdum octo, interdum decem, quasi digiti: incipiunt hi a renum substantia non longe ab extima superficie; initio autem operculo, I, clauduntur ex carnosa renum substantia, verrucæ modo acuto, quod aliqua ex parte in fistulam ingreditur: destillat per hoc foramen serum sanguinis, & per fistulam transit ad sinum, in cuius latiori parte colligitur, vnde canalis, B, E, oritur, qui ad vesicam defert serum ibi collectum. Magnitudo renum tanta est, quanta instituto a Natura muneri exequendo par sit.

a Vesalius & Valuerda locis citatis.
b Falopius li. de anat. obser.
c Falopius ibid.

E
F fig. 2
H fi. 2. 3.
F
I fi. 3. 4 5.
B fig. 1
E fig. 2

Sunt autem d duo effortnati, & non vnus magnus; ob corporis æquilibritatem; iusta enim Natura effecit vbi licuit dextram, & sinistram partem per omnia pares. Verum non habet æqualem e vterque situm, cum dexter superior sit, sinister inferior. Siquidem & iecur quod a dextra parte est, superius collocatur, quam lien, qui a sinistra: excedit autem dexter situm sinistri, non magis quam sit dimidia pars renis. Non sunt autem penitus f aduersi, & è regione collocati, ne se mutuò impediant, cum attrahūt humorem aquosum. Attingit ren dexter summus imam iecinoris partem; ac sinister g lieni subijcitur, ita vt illi aliqua ex parte substernatur. Vterque autem ad latera vertebrarum residet, ad humiliorem septi transuersi sedem, iuxta decimam, vndecimam, & duodecimam costam, quarum flexus commodissimam renibus sedem efficit; sic enim defenduntur, neque aliarum partium situm impediunt. Hactenus de renibus. Sequitur vesica, F, cum canalibus, G, per quos ex renibus, vrina ad ipsam transfertur, οὐρητῆρας h græci nominant. Est igitur uesica receptaculum, i & quasi cisterna aquosi humoris, quē diximus allici a substantia renum: vnde paulatim fluit, & in uesica retinetur, dum insignis copia collecta deinde expellatur, ne assiduè fluens hominem a negocijs auertat. Ad hunc igitur usum, k ut detentam urinam depellat, quando uolumus, fabricata est natura uesicam maximè opportunam. Substantia l enim ea fuit, quæ extendi, & contrahi facile posset, neque offenderetur ab iis, quæ in ea reciperentur. Constat enim ex tribus tunicis, quarum duæ propriæ sunt, tertia communis ex substantia peritonei; ex proprijs interna neruosa m est, tenuis, lucida, alba, omni fibrarum genere contexta, ad robur, & urinam continendam, non quo actioni inseruiant, præsertim retentioni eiusmodi fibræ aut tractioni, sed potius expulsioni, ad quam spectant fibræ alterius tunicæ propriæ, quæ externa est: hæc crassa est, & carnosa, vt externa ventriculi tunica, fibrasque habet rectas, & transuersas: facile autem poteris vnam ab altera separare, vbi vesicam inflaueris. Non tamen æquè tenuis, aut crassa manet tunicæ vesicæ substantia, sed tenuior, vbi distenta est; crassior, vbi contracta; at nec æqualem crassitudinem omnibus partib. nacta est, sed crassior est ad ceruicem, & in sublimiori fundi parte; propter processus, quos partim exigit, partim recipit. Vt autem vesica validior sit, & magis defendatur ab iniuriis, extra inuolucrum habet, a peritoneo ortum, qua sub pubis ossibus vesicam attingit, quod longe crassius n est, quam id quo iecur, lien, renes inuoluuntur. Vt etiam eorum a quib. offenditur iniuriam sentiret, atque ad expellendum excitaretur, neruos habuit grandiores, non par uos vt vesica fellis. Deriuantur hi partim a neruis illis sexti paris neruorum cerebri, qui ad costarum radices perueniunt, partim ab iliis, qui postremi a spinæ o medulla oriuntur. Iam vero cum aquosum humorem sincerum p attrahat, non mixtum sanguine, vt renes, eget, non secus quam bilis vesica, venis a quibus nutriatur. Deriuatur q ergo utrinque una, H, a propinquis uenis, nimirum ab illis, quæ a caua deductæ feruntur ad crura, non secusquam arteriæ, quæ similiter utrinque r una ad uesicam tendunt, deriuatæ ab illis ramis, qui a magna arteria orti cruribus distribuuntur: ab his impertitur vesicæ facultas vitalis. Inferuntur tam nerui, quam venæ, & arteriæ ad s ceruicem, I, qui locus maxime idoneus est, cum validus sit, & carnosus: vtrinque igitur tria vasa cum ceruice vesicę committuntur; sicque iter breuissimum faciunt, & stabilem sedem inueniunt; statim autem singulæ in duos ramos diuiduntur, quorum alter per vesicam distribuitur, alter per ceruicem, & inde per colem in maribus, in quibus insignis est hæc portio vasorum; contra exigua in fœminis, quibus non debuit ad colem pertinere. De musculis vesicæ, ceruicem amplectentibus, egimus supra quarto t libro. Substantia vero glandulæ similis ad quam terminantur vasa seminis magis pertinet ad colem, quam ad ceruicem

d Gal. li. 5. de vsu pa. c 6
e Arist. li. 1. de hist. c. 18. & G. li. 5. de vsu p c. 6
f Ga. ibid.
g Ga. ibid.
h Ga. li. 5. de vsu par. c. 5
i Gal. ibid.
k Gal. li. 1. de cu. val. c 12.
l G. 1. 6. epi. com 2
m Ga. 1. 6. epi. com. 2
n Gal. li. 5. de vsu par. c. 12
o Gal. 5. de plac. c. 8.
p Ga. li. 5. vsu p. c. 7.
q Ga. 5. de vsu p. c. 8
r Ibid. Gal.
s Gal. loco citato.
t Supra li. 4. c. 10.

F fi. 6.
G fi. 6.
G
H
H fi. 7.
I fig. 6.

vesicæ,

A uesicæ,quamuis hanc [a] quoque madefaciat. Porrò uesicæ figura ea est,quæ maxime capax a Gal. li 2. de sem. ca. vlt.
est,& iniurijs minimè opportuna,rotunda nimirum,quamuis in oblongam ceruicem degeneret,nam si latior ibi esset,à recto intestino,uel ab utero premeretur. Qua autem rectum intestinum,aut uterum attingit,læuem superficiem habet, ita ut aquoso humore illita uideatur; sic autem subiectis partibus lenius insidet.

Cæterum cauis multis distingui vesicam necesse fuit;in fœtu enim qui vrinam ex vesica expellere debuit,ad χόριον inuolucrum,necessarius fuit [b] canalis, per quem ferretur: hic autem b Gal.li.15. de vsu par. ca.5.
ex sublimiori,ac media parte fundi vesicæ incipit, & per vmbilicum procedit ad inuolucrum dictum.Duæ item arteriæ per latera vesicæ ab vmbilico feruntur, per quas vitalis spiritus est particeps:sed hæ vna cum canali vrinæ iam dicto in lucem editis processu temporis excæcantur, & vinculi dumtaxat officio funguntur; alligant enim vesicam cum peritoneo,atque erectam continent.Inferuntur etiam in vesicam ad inferiorem, posterioremq. eius partem non procul à ceruice canales,per quos recipit vrinam, (οὐρητῆρας [c] diximus appellari.) repræsentant autem venas albas,atque exangues. Constant enim ex tunica,quam habent à vesica nõ c Ga. lib.5. de vsu par. ca.5. & 13.
dissimili tunicæ venarum,nisi quod & durior est, & pauciores fibras obtinet. Inuoluitur hæc à peritoneo,à quo illi quasi secundam tunicam habent,cum egrediuntur è renibus,à quorum sinu incipiunt:hi igitur canales à medio latere interno renum prodeuntes, recta per lumbo-
B rum musculos ad vesicam progrediuntur.Longi autem sunt,quod renes,vnde discedunt, prope iecur;vesica ad quam feruntur,propè rectum intestinum esse debuerint: Fuerunt etiam laxiores,quam qui ad bilem pertinent,propter copiam serosi excrementi maiorem,quam flaue bilis;sicut & vesica vrinæ grandior,quam vesica bilis fuit,vt diutius retinere vrinam possit,nec
L fi. 7. crebro detrudere ipsam cogatur:oblique [d] autem in vesicam per eius tunicam penetrant,L, d Gal.lib.5 de vsu par. c.13.& 16.
& in laxiorem membranam finiuntur;quæ operculi modo claudit;,cedit hæc, & aditum præbet vrinæ,quæ in vesicam illabitur;non tamen [e] permittit quicquam humoris, aut flatus per e Gal. ibi.
M fi.7. eosdem canales sursum reuerti.Restat ex cauis seu canalibus vesicæ ceruix, M, in quam contrahi imam eius partem monstrauimus:obducitur hæc tam maribus, quam fœminis in orbem
I fig.6. musculo,[f] I, qui contractus vrinã retinet,cum volumus,neque ipsam elabi præter voluntatem f Gal. lib.5 de vsu par. c.16.
permittit;& rursus quando volumus, à vesica expulsam propellit, ne in externo canali retineatur.Situs hic musculus est ad ceruicem vesicæ ante finem vasorum seminis. Canalis hic non similis est viris, atque mulieribus, siquidem viris annexam habet substantiam glandulæ similem;qua stabiliuntur vasa semen fundentia:mulieribus non item, quibus inseritur eiusmo di canalis in vteri [g] ceruicem,& vbi primum sub pubis osse incipit inflecti; cum ceruice vteri g Gal. li.15 de vsu par. c.3.
in eius cauum desinit,ita vt breuior sit,& latior.Viris quam primum imam ossium pubis partẽ excessit,coli subiectus sursum fertur ad summam partem ossium pubis,qua inter se committũ-
C tur.Inde autem tenso cole sursum spectat;sed relaxato,deorsum,ita vt, S. latinè literæ figuram referat,& longior sit quam in fœminis.Hæc de cauis vesicæ,spectemus situm, qui in inferiori parte fuit,quod superior locus à nobilioribus partibus occuparetur; & quod par esset inde detrudi,quæ superant humida,vnde sicca detrudũtur.Superiecta [h] est igitur vesica recto h Ga.li.14. de vsu par. c.14.
N fi.6. intestino,N, viris,sed mulieribus vtero;à priori autem parte tegitur ossibus [i] pubis, quorum i Ga.li. 14. de vsu par. c.13.
summam partem excedit,vbi vrinæ copia distenditur.

Sed ad formam, ac materiam partium renum, quas proposuimus inspiciendas pergamus. Manentibus adhuc in corpore renibus,situm ac vasorum,quæ ad eos feruntur ductum, atque originem licebit intueri;dein separanda exterior tunica erit à renibus, id quod vnguibus admotis facilè succedet.Poteris autem tunc extrahere renes,poteris & cum vesica extrahendos relinquere;vtrumuis feceris,venam, & arteriam quæ in ipsos feruntur laqueo prius iniecto secabis;extractum renem acuto scalpello diuides, linea in longitudinem ducta per simam partem vsque ad medium sinum,in quem prius specillum demiseris,per canalem, qui defert vrinam,ad uesicam,sic renem aperies,& spongia deterges,siquid sanguinis effunditur. Tunc autem intueri sinum licebit,modo adeps id permittat, quæ in obæsis corporibus aspectum prohibet.Tum uasis innatam renum substantiam excides,ut melius in conspectum ueniant.Vicissim autem aperiendo,& claudendo diuisum renem, euidenter quæ dicta sunt, omnia depre-
D hendentur. Inde uesicam cum partibus,quibus annexa est considerabis, prius ossium pubis cartilagine secta;ipsisque ossibus ui diductis,ac distractis: deinde uenas,atque arterias, quæ in uesicam feruntur,alligatas præcides:uesicamque à recto intestino, & annexis partibus liberabis:euulsam uero cum cole,& super scamnum collocatam diligenter perpendes,stilumque in ipsam per colem demittes,& super stylum scalpello lineam duces:ut intima eius canalis pars in conspectum ueniat,una cum capacitate uesicę,substantia,canalibus iam dictis.Sed præstat colis naturam prius perpendere,quam uesica ex cadauere extrahatur;hic autem cum ex genitalibus partibus sit,ad eas iam properamus.

NOTA-

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, Qui figuris Tab. LXV. inscripti visuntur, declaratio.

TAB. LXV. FIG. I. II. III. IV. V.

Qvinque sequentes figuræ humanum renem sinistri lateris ostendunt I. integrum. II. diuisum in longitudinem per simam eius partem, vt intima sinus superficies appareat. III. adeò diuisum, vt carunculæ appareant, quæ fistulis adhærent ad sinum penetrantibus. IIII. diuisum ferè vsque ad extremum. V. per gibbum, vsque ad sinum dissectum.

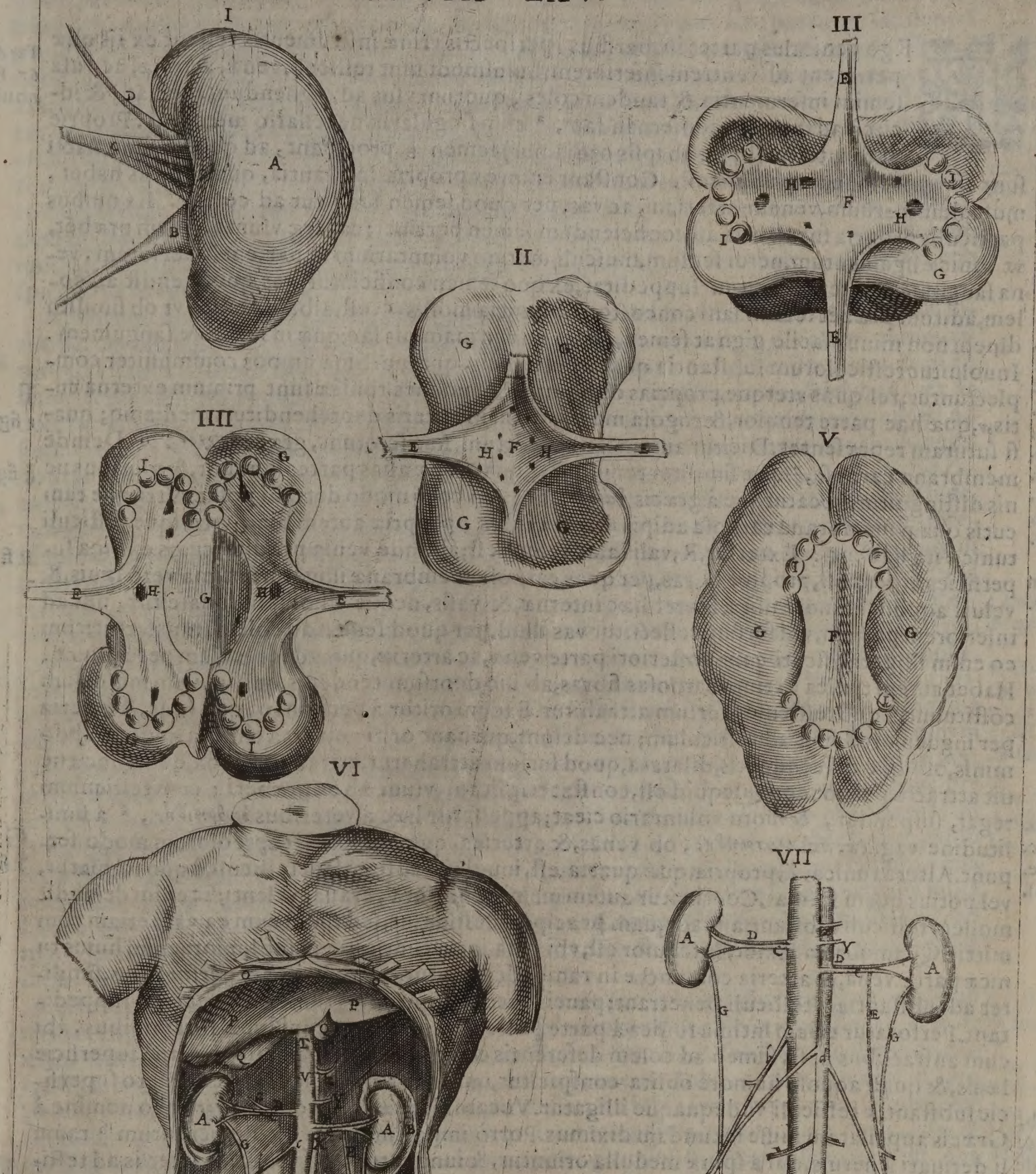
A Prior pars sinistri renis.
B Portio canalis vrinam ad vesicam deferentis.
C Portio venæ emulgentis in renem penetrantis.
D Portio arteriæ emulgentis.
E Canalis vrinæ per medium diuisus.
F Interiori sinus superficies.
G Renis substantia.
H Fistulæ, quæ à renis substantia in sinum penetrant.
I Carunculæ verrucæ modo acutę, quę dictas fistulas claudunt.

FIG. VI. & VII.

In VI. & VII. Figura, monstrat

A Renes.
B Crassius renum inuolucrum à peritoneo enatum.
C Venæ emungentes.
D Arteriæ emungentes.
E Vena, quæ à sinistra emulgente orta seminis materiam defert ad testiculum sinistrum.
F Vesica.
G Canales à renibus ad vesicam vrinā deferentes.
H Venæ, quæ à trunco, ad crus tendente ad vesicam deriuantur.
I Ceruix vesicæ musculo in orbem obducta.
K Vesica aperta.
L Orificia canalium vrinam deferentiū à renibus ad vesicam.
M Ceruix vesicæ aperta.
N Portio recti intestini vinculo intercepta.
O Portio peritonei, & septi transuersi vnà cum quibusdam costis effractis ac in exteriora reflexis.
P Gibba iecinoris sedes.
Q Caui iecinoris portio.
T Portio venæ portæ, & arteria ac nerui iecur petentes, vnà cum canali à bilis vesica ad intestina penetrante, præciso ac vinculo intercepto.
V Truncus venæ cauæ.
X Truncus arteriæ magnæ.
Y Initium venæ ad pinguem sinistri renis tunicam pertinentis.
Z Radices arteriarum ad intestina tendentium, quæ ramos ventriculo, iecinori, bilis vesicæ, lieni, & omento impertiunt.
a Initium venæ ad pinguem renis membranam procedentis.
b Vena seminis materiam deferens ad testiculum dextrum, cuius venę initium nonnihil prominens notatur *c*.
d Initium arteriarum seminis materiā ad testes deferentium.
e Portio vasorum semen ad colem deferentium.

TABVLA LXV.

E

De partibus genitalibus in mari. Cap. IX.

Ta. 66. 67. fig. noue.

ERgo genitales partes in maribus, perſpectis vrinæ inſtrumentis reſtant ex ijs quæ pertinent ad ventrem inferiorem; huiuſmodi ſunt teſticuli, venæ, arteriæ, ac vaſa ſemini inſeruientia,& tandem coles, quorum vſus ad gignendum ſpectat; & idcircò ad ſpeciem conſeruandam, [a] cum ſingularia neceſſariò intereant. Proprie autem teſticuli, (vt ab ipſis ordiamur) ſemen [b] procreant, ad quod munus nacti ſunt compoſitionem aptiſſimam. Conſtant enim ex propria ſubſtantia, quæ tunicas habet, muſculum, neruum, venam, arteriam, ac vas, per quod ſemen funditur ad colem. Ex quibus particulis propria ſubſtantia ad conficiendum ſemen pertinet; cæteræ vſum aliquem præbēt, vt tunicæ ligamentum, nerui ſenſum, muſculi motum voluntarium in partem ſuperiorem, vena ſanguinem, arteria ſpiritum ſuppeditat, ex quo ſemen conficiatur; vas, quod tendit ad colem, aditum præbet ſemini iam concocto. Subſtantia mollis [c] eſt, alba, laxa, ita vt ob ſimilitudinem non minus facile gignat ſemen, quam quæ in mammis lac; quæ in iecinore ſanguinem. Inuoluitur teſticulorum ſubſtantia quaternis tunicis, quarum binæ ambos communiter complectuntur; reliquas vterque proprias obtinuit. Communes tunicæ ſunt primum externa cutis, ν, quæ hac parte tenuior,& rugoſa magis, quam in cæteris deprehenditur, mediamq; quaſi futuram repræſentat. Dicitur autem latinè ſcortum, ſiue ſcrotum, græcè ὄσχεον. [d] Deinde membrana carnoſa, ξ, quæ ſimiliter tenuior eſt, quam quæ alias partes inuoluit,& pluribus uenis diſtinguitur, vocaturque à græcis δάρτος, [e] quod corij modo detrahi poſſit. Vtræque tam cutis quam membrana carnoſa adipis ibi eſt expers, propriæ autem binæ vtriuſque teſticuli tunicæ ita habent. Exterior, R, valida, ac tenuis eſt; abundè venis prædita; cuius extima ſuperficies aſpera eſt, propter fibras, per quas carnoſæ membranæ illigatur; intima verò læuis,& veluti aquoſo humore illita. Hæret hæc internæ,& vaſis, neque vllibi ipſis innaſcitur, niſi ad inferiorem partem, vbi ſurſum reflectitur vas illud, per quod ſemen ad colem transfertur; cum eo enim illigatur, ſicuti cum poſteriori parte venæ, ac arteriæ, quæ ad teſticulum perueniunt. Habet autem tunica extima carnoſas fibras, ab ilio deorſum tendētes, quæ exilem muſculum cōſtituunt, à quo teſticulus ſurſum attrahitur. Eadem oritur à peritoneo, qua vena,& arteria per inguen prodeunt ad teſticulum; nec deſunt, qui hanc oriri volunt à chorda muſculi abdominis, oblique deſcendentis, dilatata, quod ſurſum attrahatur, attracta chorda, quod non eueniт attracto peritoneo. Quicquid eſt, conſtat triplicem vſum ab ea præberi; cum teſticulum tegat, ſuſpendat, & motu voluntario cieat; appellatur hæc à veteribus ἐρυθροειδὴς, [f] à ſimilitudine vaginæ, vel ἐλυτροειδὴς, ob venas,& arterias, quæ per ipſam capreolorum modo ſerpunt. Altera tunica, T, propria, quæ quarta eſt, inuoluit ſubſtantiam teſticuli, à quo formatur, vel potius quem format. Continatur autem membrana dura, craſſa, valenti; ſic enim defendit mollem teſticuli ſubſtantiam, ad quam præcipuè deſtinatur, ſed ſimul cum ea vaſa etiam com mittit. Quamobrem laxior,& tenuior eſt, vbi vaſa innaſcuntur; cum ſublimiori enim huius tunicæ parte vena,& arteria coniunctæ in ramos deriuantur, qui dein ipſam perforantes, ſimiliter ad ſubſtantiam teſticuli penetrant; paucis exceptis, qui prius tunicis alimentum ſuppeditant. Perforatur etiam intima tunica à parte poſteriori pluribus tenuiſſimis foraminibus, vbi cum anfractibus uaſis ſemen ad colem deferentis committitur. Sed reliqua externa ſuperficie læuis,& quaſi aquoſo humore oblita conſpicitur, nullique parti innexa; interna vero ſuperficie ſubſtantiæ teſticuli vndequaque illigatur. Vocatur hæc à Galeno [g] δάρτος, quo nomine à Græcis appellatam fuiſſe ſecundam diximus. Porrò impertiuntur teſticulis neruorum [h] ramuli deriuati à neruis, qui à ſpinæ medulla oriuntur,& iunguntur cum venis, & arterijs ad teſticulos tendentibus; ad quas iam venio. Oritur [i] autem uena, β, dextri teſticuli à caua, ſub ea regione, ubi ramos renibus impertit; oritur autem non à dextro latere ipſius, ſed à priori, ubi turgens initium habet,& quaſi thorum longiorem repreſentat; inde uerſus dextrum latus deſcendit peritoneo inuoluta; illa, α, uero quæ ad [k] ſiniſtrum pertinet teſticulum, non ſimiliter a caua naſcitur, ſed ab eo ramo, qui a caua ad ſiniſtrum renem progreditur. Cæterum arteria, δ, tam dextri, [l] quam ſiniſtri teſticuli ſub ea regione, vnde oriri venas diximus, ab anteriori parte magnæ arteriæ deriuatur; dextra autem ſuper venæ cauæ truncum aſcendens, deorſum oblique ad dextri teſticuli venam progreditur. Copulantur autem tam a dextro, quam a ſiniſtro latere vena,& arteria & per fibras peritonei inter ſe nectuntur, deorſumque procedunt dextra a dextro latere, ſiniſtra a ſiniſtro ſuper canales, per quos vrina a renibus ad veſicam illabitur; impertientes interim peritoneo tenues ramulos, atque ad pubis oſſa ex uentre prodeuntes, deſcendunt una cum neruis,& cum ſublimiori parte exterioris tunicæ teſticuli committuntur; ubi uenæ,& arteriæ ita in unitatem coeunt,& inter ſe miſcentur, T, ut particulam unam efficiant, quæ pyramidem repræſentat, a priori,& poſteriori parte depreſſam; cuius baſis committitur cum ſublimiori parte teſticuli, apex uero ibi eſt, ubi uena, & arteria incipiunt inter ſe miſceri; multis autem ramulis uaricum modo tumentibus intexta, quaſi rete con-

Left margin notes:

a Gal.li.15 de vſu pa. c.16.

b Gal li.1. de ſem. ca. 15.& c.16.

c Gal.1. li. de ſem. ca. 16.& 17.& lib. 14. de vſu part. c. 14.& lib.5, aph. cō.39.

d Ariſt.li.1. de gen.ani. c.12.& Ga. in introdu. c.11.

e Galen. in introdu. c. 11.

f Gale lib. medicus c. 11.& Gale. lib.de muſ. ſect.c.27.

g Gale.lib. medicus c. 11.& li. de diſſe. vteri.

h Ga.li.14. de vſu p.c. 13.

i Gal.li.14. de vſu pa. c.7.

k Ga. ibid.

l Gal. ibid.

Right margin notes:

F ν fig.1.

ξ fig.1.

R fi. 6.

G T fi. 6.

β fig. 1

H α fig. 1

δ fig. 1

T fi. 3.

A conſpicitur,non minus in ſiniſtro teſticulo,quam in dextro. Naſcitur hæc cum ſublimiori parte intimæ tunicæ teſticuli,vbi multos ramulos exigit, qui tenuiori tunica contenti,non ſecus quam per iecur venulæ per teſticuli ſubſtantiã penetrant. Ab eadem particula & rami impertiũtur intimæ tunicę,& per ipſam deinde ſubſtantiæ teſticuli. Habet hæc particula ſubſtantiã glandula duriorem,mediam inter ſubſtantiam vaſorum,& teſticuli,vocatur autem ἐπιδίδυμις,[a] quod ſupra teſticulum ſita ſit. Oritur ab externo latere propoſitæ particulæ,quam ex vena, & arteria inter ſe mixtis diximus produci,vas,υ, quoddam neruoſum, [b] ac durum,quod illigatur intimæ tunicæ teſticuli,& ab exteriori parte,quà teſticulo non iungitur, teres, ac gibbum eſt,ab interiori,quà gibbum teſtem attingit, ſimum;procedit autem ab interiori latere prædictæ particulæ,deorſum verſus internum,vſque ad imum,vbi cũ intima tunica à poſteriori parte connectitur. Inde ſurſum reflectitur,eidem tunicæ inhærens,non tamen illigatum, vbi eandem figuram & craſſitudinem retinet;habet autem à lateribus anfractus erucarum,ac vermiũ modo,per quos celerius,ac vberius à teſticulo ſemen excipiat,non inæquales,cuiuſmodi conſpiciuntur in varicibus.

At vbi non ſunt anfractus ab exteriori parte læuem obtinet ſuperficiem;contra ab interiori aſperum eſt; ſed nullibi manifeſtè cauum deprehenditur,nec quà cum teſticulo committitur; qui habet tunicam ibi tenuiſſimam;nec quà ſurſum aſcendit. Aſcendit autem cum ad
B imum teſticulum peruenit,ſurſum enim reflectitur teres,& anguſtius,ſine anfractibus; ita vt nerui ſimilitudinem referat. Vbi ſublimiorem teſticuli ſedem ſuperauit,ſurſum procedens ad ſinum ventris inferioris,qua parte vena,& arteria teſticuli ex peritoneo egrediuntur: hinc ad poſteriorem partem oſſis pubis curuatur,& cum poſteriori parte peritonei nexum, ſuper canalem,qui ad veſicam fertur ductum,λ,ſub veſica deſcendit. Sub poſteriori autem veſicæ ſede, tam quod per dextrum,quam quod per ſiniſtrum latus fertur,lateſcit;ſuperque rectum inteſtinum ad ceruicem veſicæ procedens,vnum cum altero coit,vt vtrumque eodem tempore in colem ſemen effundat; non ſatis autem apparet,cauum,per quod funditur; ſiquidem tunc tantum aperitur,cum eijcitur ſemen. Nominatur vtrumque hoc vas πορὸς [c] σπερματικός, & ἀγγεῖον σπερματικὸν,[d] quaſi canalis ſeminis,ſeu vas ἐγκυρσοειδῆς παραστάτης [e] Locus,χ,autem vbi terminatur ad colem, dicitur [f] ἀδενοειδῆς παραστάτης. vbi duæ veſicæ,ψ,ſunt,varicum modo flexuoſæ, humorem gignentes ſemini ſimilem: latent autem inter ligamenta recti inteſtini,& veſicæ vrinæ;& vbi deteguntur,non ita paruæ ſunt,vt non manifeſtè ſe oſtendant. Subſtantia earum media eſt inter carnem,& glandulam;ſimilis vera glandulæ ipſi ſubſtantia,χ, eſt,ad quam in
C cole deſinunt vtraque vaſa inter ſe coeuntia ad partem colis inferiorem;ſed binæ veſicæ ſunt magis à lateribus verſus vrinæ veſicam;hæc verò magis in medio,& verſus glandem colis. Prętermateriam,& partes ex quibus teſticuli conſtant,formam quoque idoneam obtinuerũt; ita enim figurati ſunt,vt rotũdi,ſed paulò longiores,quam lati,aut profundi conſpiciantur: paulò item latiores,ab inferiori parte,quam à ſuperiori; habent autem externam ſuperficiem æqualem,qua iungũtur cũ intima tunica,quæ læuis eſt,& quaſi aquoſo humore inũcta: ſed caua nulla habent,præter ea,quæ vaſorum propagines admittunt. Commodiſſimo item loco ſiti ſunt, ad materiam ex qua ſemen conficiãtur idoneam recipiendam,& ad iam confectum ſemen eijciẽdum in colem,ad quem iam tranſimus.

Coles ſupereſt,in mari,ex partibus genitalibus,latinè etiam penis dictus,græcè,καυλός,[g] quo natura abutitur ad [h] vrinam detrudendam;cum ipſum præcipue effinxerit ad ſemen [i] in fęminæ vterum eiiciendum;quod vt commode præſtaret,fuit ex ea [k] ſubſtantia cõſtitutus,quę tendi,& laxari facile poſſet. Tenſo [l] cole opus eſt tempore concubitus; tum vt magis in ipſo pateat aditus ſemini,tum vt in fœmina vterus calefiat,& ceruix ſeruetur aperta; ſicque ſemẽ non ſolum excipiatur,ſed etiam attrahatur. At reliquo tempore expedit laxum [m] eſſe, nam tẽ
D ſus & iniurijs pateret,& eſſet impedimento: propriam igitur ſubſtantiam talem obtinuit, qualis & tendi prompte poſſit,& rurſus laxari. Eiuſmodi [n] eſt quaſi ligamentum durum,non tamen denſum,vt illud quo partes inter ſe alligantur,ſed intus raritatem habens ſpongiæ ſimilem,ad ſpiritum hauriendum aptiſſimam,quo repletus coles, [o] tenditur, ſicuti laxatur cum exhauritur. Naſcitur ſubſtantia,d,hæc non ſimplex,ſed duplex,vna à dextro latere,altera à ſiniſtro;quà oſſa pubis inter ſe cõmittũtur. Vtraque incipit ab inferiori eorum parte,vbi craſſiora ſunt,& ſurſum progreditur. Vtraque item externa parte teres eſt,interna plana,quà vna alteram attingit;iungũtur enim inter ſe,verum non ita vt non relinquant ab ima parte ſpaciũ, quà [p] vrinæ,ac ſeminis canalem,α,admittant,qui per ipſas non penetrat, ſed quaſi calamus digitis comprehenditur,& intus nigricat. Porrò propoſita ſubſtantia ligamenti ſimilis, quam raram eſſe intus diximus,& ſpongiæ ſimilem,intus ſanguinem ſubatrum continet; extrinſecus quaſi corio circundatur. Talis vtraque procedit ſimul iuncta,vſque ad radicem glandis; vbi vrinæ canalis in carnoſam glandis ſubſtantiã perforatam deſinit, per quam tam ſemen, quam vrina eijcitur. Foramen hoc ad glandis initium laxius eſt,ad finem anguſtius,vt diuitius retineatur ibi ſemen in concubitu,& prurientium ſenſum excitet validiorem. Nectitur autem eiuſmodi duplex ſubſtantia validiſſimis ligamentis cum oſſibus [q] pubis initio eo vſque, vbi cute tota in orbem circundatur. Continetur coles præterea duplici veſicà ſemen continente, &

Margin (left): υ fig.3 — λ fig.2 — χ fi.3. — ψ fi.3. — χ fig.3 — d fig.3 — α fig.9

Margin (right): a Gal. li.1. de ſemine c.vlt & li. 14. de uſu p c.14 — b Ariſt. li. 3. de hiſto. anim. c.1. — c Ariſt. l. 1. de ge. ani. c 6 — d Gal. lib. 14. de uſu p c. 4. — e Gal. li. 1. de ſem. c. 15 — f Ga. li. 14. de uſu p.c. 11. — g Gal. li. 14 de uſu p.c. 12. — h Ariſt. 1. li. de Ge. ani. c. 13 — i Ga. li. 14. de uſu p.c. 6. — k Ga li. 15. de uſu p.c. 1. — l Gal. ibid. & c. 3. — m G. 15. de uſu p.c. 1. — n Gal. ibid. — o Gal. ibid. — p Ga. ibid. — q Ga. li. 15. de uſu p.c. 2.

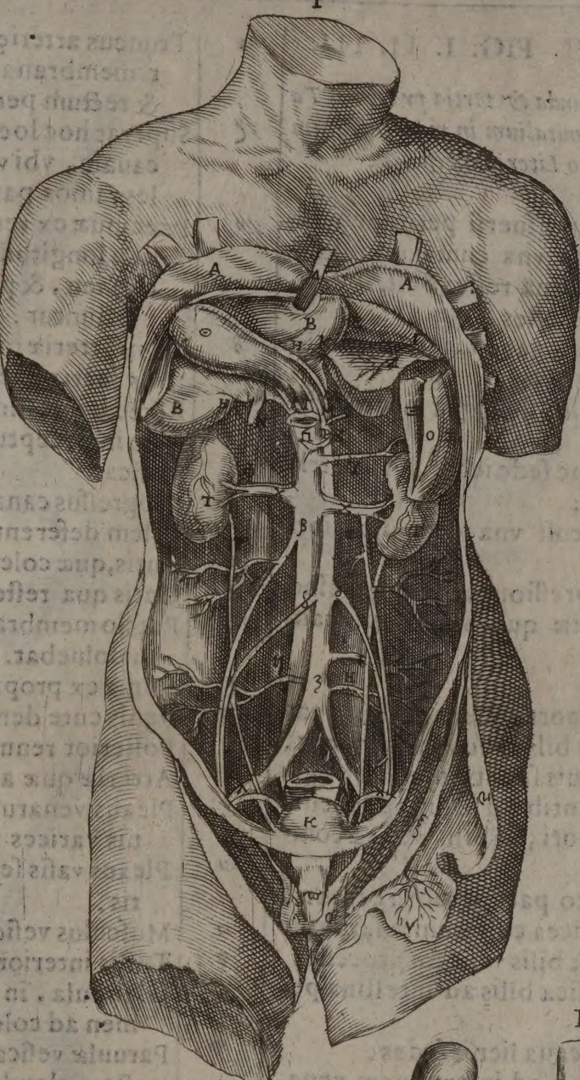
a Supra paulo ante.
b Supra li. 4. ca. 10. & Gal. lib. de musc. diss. c. 29.
c Gal. li. 14 de vsu p. c. 9.
d Ga. li. 14 de vsu p. c. 13.
e Gal. li. 14 de usu p. c. 13.

te,& substantia glandulæ simili,in quam desinere seminis vasa diximus, a tum musculis quatuor; b duo,qui à musculo imum recti intestini astringente orti,ad communem canalem seminis,& vrinæ pertinent;reliqui à pubis ossibus ad substantiam ligamẽti similem, vnus à dextro latere,alter à sinistro. Continetur & neruis plurib. atq; euidentib. vt sensu præditus sit c acriore. Oriuntur, d hi à spinæ medulla ad imam partem ossis sacri:duo autem per inferiorem colis partem procedunt,iuxta vrinæ canalem,vtrinque vnus;alius per superiorem, quà substantia illa duplex coniungitur. Continetur item venis , e & arterijs compluribus deriuatis ab illis ramis venarum,& arteriarum,quæ ima parte ossis sacri diuiduntur. Duæ enim arteriæ feruntur per colis dorsum inter neruos vsque ad glandem, & ramos in itinere substantiæ colis impertiunt. At duæ venæ cum ad colis originem ex duplici ligamento perueniunt,in vnã coeũt, a qua sub osse pubis ramus non obscurus deriuatur,qui per abdomen ingressus diuiditur per ligamentum quo vrinæ vesica nectitur cum ossibus pubis:discurrit autem vena illa ex duabus facta per dorsum colis inter arterias ad glandem. Nam a vena caua,& magna arteria postquã bipartitæ recedunt,a quarta lumborum vertebra versus inguina,in cauo imo facto ab osse sacro,atque ilium fiunt duo rami,exterior,& interior:at exterior venæ,& arteriæ ramus cum ramo magni nerui ad crus tendentis est,qui fertur per dorsum colis prius ascendentis ad partẽ, qua inter se iunguntur ossa pubis. Continetur tandem coles cute, & membrana carnosa, quæ adipis est expers,quibus tectus tendi,& laxari facilius possit:quæ autem glandem tegit, tam cutis,quam membrana ita constituta est,vt quamuis vinculo quodam ab inferiori parte alligetur;super ipsam tamen induci,ac deinde reduci sine vllo negocio possit:reducta enim opus est ad concubitum,sed reliquo tempore inducta,vt glans operta lateat,ac defendatur. Pueris ante vsum veneris illigatur ab inferiori parte cum glande,per vinculum quoddam carnosum, quod deinde tenso cole in ipso concubitu abrumpitur. Eiusmodi igitur est materia colis;cuius conformatio,magnitudo,situs oculis talis deprehenditur,qualis ad eius munus exequendum maxime aptetur. Natura partium genitaliũ maris,quã proposuimus,vt in cadauere perspiciatur,venæ imprimis,& arteriæ,quę ad testiculos feruntur,scalpello ita separẽtur,vt vna seorsũ ab altera patefiat;dein cutis tã a cole,quã a testiculis resoluatur,scalpello per colẽ recta linea ducta,oris autẽ hamo prehensis,& vtrinq; scalpello adacto coles cute nudetur;sic apparebit cutis,& mẽbrana carnosa sine adipe,qualẽ descripsimus, dein scrotũ inuiolatis testiculis sectione adhibita remoueatur; quib. nudatis,fibræ per quas inter se nectũtur,pręcidantur,& ita vnus ab altero separetur;quo facto,venã & arteriã ab adiunctis mẽbranulis resolues à testiculo vsque ad eam sedem, vnde ex imo ventre prodeũt;ibi autem stilum vi demittes,qui vsq; ad imam testiculi partem penetret,& super demissum stylum scalpello lineam ducens, extimum inuolucrum a vena,arteria,ac testiculo separabis, eiusque validum nexum cum ima testiculi parte inspicies,& musculum exilem,quem diximus,& plexum,ac mixturam venarum, & arteriarum,quæ eidem inuolucro distribuuntur. Præterea vasis semen ad colem deferentis ductũ intuitus,ipsum vsque ad sublimiorem testiculi sedem ab intima tunica resolues,vsque ad eam partem,vbi vena,& arteria finitur;id quod facile succedet,si transuersa linea scalpello ducatur inter ipsum,& intimam testiculi tunicam:sic videre licebit propositi vasis originem, atq; anfractus,& quo pacto nullibi manifestè perforetur;tantum enim qua testiculo illigatur, raritatem quandam præsefert. Quo vase ablato,rami,qui ab ijs anfractibus per intimam tunicam diffunduntur,euidenter se ostendent,id quod facilius ceder,si ijs anfractibus sanguine prius versus testiculum expresso laqueum inijcias. Testiculum post hæc scalpello in longitudinem linea ducta secare oportet;vt partim eius substantia,partim vasa,quæ per ipsum discurrunt, in conspectum ueniant. Sectio autem quam ad unum testem admouisti,rursus ad alterum admoueatur,ut quæ primò inspecta sunt,iterum spectata melius innotescant. Sed ut ad colis substantiam aggrediaris,diductis cruribus,& cute a peritoneo remota, primum duos musculos incides,qui a musculo anum claudente ad colem,& propriè ad urinæ canalem utrinque perueniunt:deinde alios duos,qui oriuntur ab ima parte ossium pubis acuto scalpello separabis, atque hoc pacto eius originem perpendes,una cum uenis,neruis,atque arterijs, quæ per ipsũ discurrunt:quibus perspectis resolues uesicam a membrana cingente ossa pubis,& cultello nõ admodum crasso cartilaginem,qua hæc,quasi quodam glutine inter se committũtur,diuidẽs, unum ab altero ui dirimes,nulla ipsorum parte adempta. Tum uasa,per quæ semen fertur ab adiunctis membranis separabis,usque ad eum locum,ubi inferuntur in substantiam glandulæ similem,cuius situm spectans,una cum duobus paruis uesicis, quas semen continere diximus vrinæ uesicæ ceruicem,quæ cum hac substantia committitur, resolues a penis corpore, quod duobus illis partibus ligamentis similibus continetur;quarum unam ab altera seiunges,ut ipsarum naturam,& cum glande nexum inspicias:exquisitè autem hæc deprehendes,si transuersis,obliquis,ac rectis lineis scalpello ductis uariè disseces. Quod si colem integrum adhuc trãsuersum præcidas,tria foramina,quasi trium canalium se ostendent;bina duplicis substantiæ ligamenti similis,quam raram esse diximus,& sub atro sanguine refertam;quem ubi detergas, illa quasi duorum canalium foramina uidebis, quibus foramen subest tertii canalis nigritiem intus præseferentis,per quem urina detruditur.

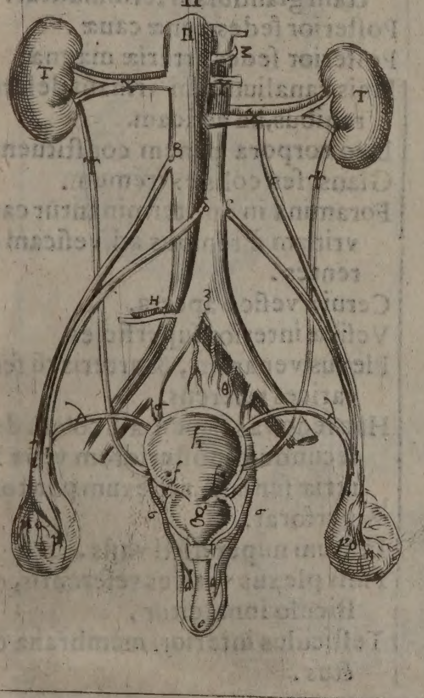
NOTA.

TABVLA LXVI.

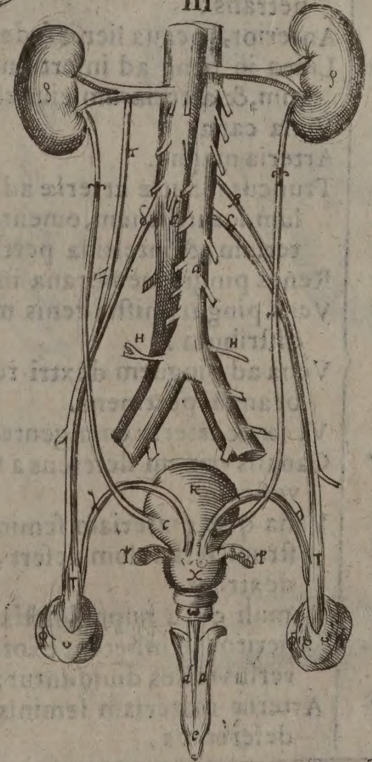
I

II

III

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, QVI Figuris Tab. LVI. & LVII. inſcripti viſuntur declaratio.

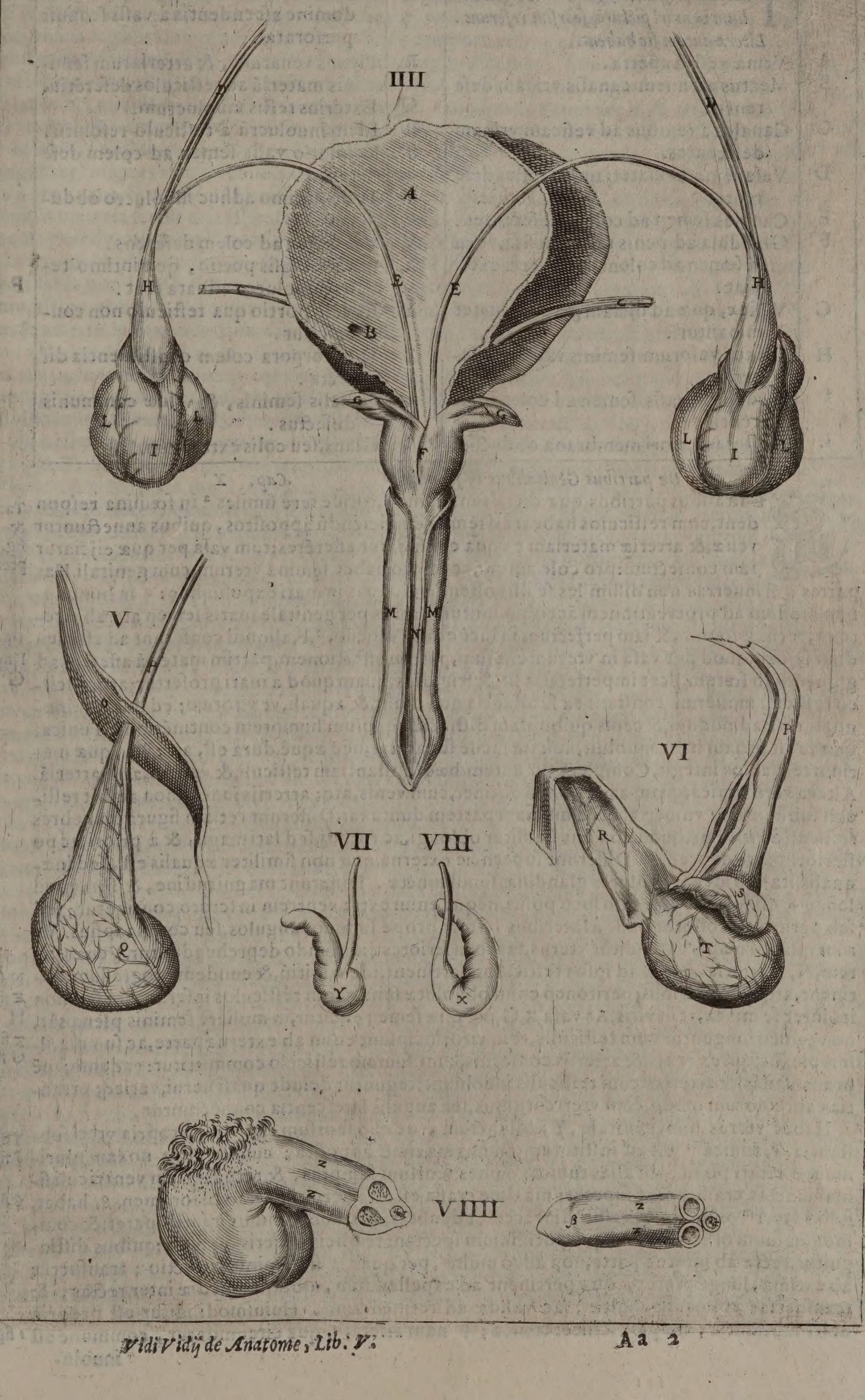
TAB. LXVI. FIG. I. II. III.

IN prima, ſecunda & tertia præſentis Tabulę figura genitalium in mari picturam referente, ratio Literarum eſt hęc.

A Portio ſepti tranſuerſi peritoneo inuoluta, quæ vna cum quibuſdam coſtis in externa reflexa eſt.
B Caua iecinoris ſedes.
Γ Ligamentum iungens iecur ſiniſtro ſepti tranſuerſi lateri.
Δ Portio venæ vmbilici, qua iecur ingreditur.
E Deprimitur hac ſede iecur, vt ventriculo cedat.
Z Portio ventriculi vna cum ſuperiori orificio.
H Rimæ, ſeu impreſſiones in cauo iecinoris inſculptæ qua venam portam excipit.
Θ Veſica fellis.
I Trũcus venæ portæ præciſus, qui duas ad veſicam bilis venas tranſmittit.
K Ramus à neruis ſuperius os ventriculi amplexantib. ad iecur pertinens.
A Arteria iecinori, & bilis veſicæ communis.
M Ramus à ſexto pari neruorũ cerebri, qui ad radices coſtarum inſeruntur ad iecur, & bilis veſicam procedẽs.
N Canalis à veſica bilis ad inteſtina penetrans.
Ξ Anterior, ac caua lienis ſedes.
O Linea in liene ad inſertionem venarum, & arteriarum eius effi&ta.
Π Vena caua.
P Arteria magna.
Σ Truncus magnæ arteriæ ad ventriculum, iecur, lienem, omentum meſenterium, & inteſtina pertinens.
T Renes pingui membrana inuoluti.
Y Vena pingui ſiniſtri renis membranæ diſtributa.
Φ Vena ad pinguem dextri renis membranam pertinens.
X Venæ, & arteriæ emulgentes.
Ψ Canalis vrinam deferens à renibus ad veſicam.
α Vena quæ materiam ſeminis ad ſiniſtrum teſticulum defert, β, quæ ad dextrum.
γ Ramuli qui à nuper dictis venis qua peritoneo inhęrent exorti, in ipſum verſus teſtes diuiduntur.
δ Arteriæ materiam ſeminis ad teſtes deferentes.
ε Truncus arterię per inferiorem omenti membranam ad colũ inteſtinum & rectum pertinentis. E
ζ Superat hoc loco arteria magna venã cauam, vbi vtraque in duos æquales ramos partitur.
η Præcipuæ ex venis ſecundum lumborum longitudinem exortis, quæ peritoneo, & propinquis partibus impertiuntur.
θ Rami arteriæ magnæ per foramina oſſis ſacri penetrantes. F
ι Rectum inteſtinum reſectum, ac vinculo interceptum.
κ Veſica.
λ Progreſſus canalis ſemen à teſte ad colem deferentis.
μ Cutis, quæ colem inuoluebat.
ν Cutis qua teſtes tegebantur.
ξ Portio membranæ carnoſæ, quæ teſtes inuoluebat.
ο Prima ex proprijs teſticulorũ tunica.
π Penis cute denudatus.
ρ Poſterior renum ſedes.
σ Arteriæ quæ ad colem feruntur.
τ Plexus venarum, & arteriarum ſeminis varices referens.
υ Plexus vaſis ſemen ad colem deferentis. G
ω Muſculus veſicæ ceruicem amplectẽs.
φ Teſtis interiori membrana obductus.
χ Glandula, in quam deſinunt vaſa ſemen ad colem deferentia.
ψ Paruulæ veſicæ, quæ vtrinque ad dictam glandulam terminantur.
a Poſterior ſedes venæ cauæ.
b Poſterior ſedes arteriæ magnæ.
c Finis canalium, qui vrinam deferunt à renibus, ad veſicam.
d Duo corpora penem conſtituentia.
e Glans, ſeu colis extremum.
f Foramina in quę terminantur canales vrinam à renibus ad veſicam deferentes. H
g Ceruix veſicæ aperta.
h Veſicæ interior ſuperficies.
i Plexus venarum, & arteriarũ ſeminis varices referens.
l Hac ſede vas ſemen ad colem deferẽs ſecundum poſteriorem venæ ac arteriæ ſeminis reflexum peritoneum perforat.
n Initium nuper dicti vaſis.
o Finis plexus varices referentis, qua teſticulo innaſcitur.
p Teſticulus interiori membrana obductus.

TAB.

TABVLA LXVII.

E

TAB. LXVII. FIG. IV. V. VI. VII. VIII. IX.

TAbulæ præsentis figuræ Sex, genitalium in mari picturā seorſim referunt. Literæ autem ſic habent.

A	Vrinæ veſica aperta.
B	Meatus ad finem canalis vrinam deferentis.
C	Canales à renibus ad veſicam vrinam deferentes.
D	Vaſa ſeminis materiam ad teſtes deferentia.
E	Canales ſemen ad colem deferentes.
F	Glandula ad penis radicem ſita, vt vaſa ſemen ad colem deferentia excipiat.
G	Veſicæ, quæ ad dictam glandulam terminantur.
H	Plexus vaſorum ſeminis varices referens.
I	Reuolutio vaſis ſemen ad colem deferentis.
L	Teſtes interiori membrana obducti.
M	Duo corpora penem conſtituentia.
N	Canalis vrinæ & ſeminis communis.
O	Portio chordæ muſculi oblique in abdomine aſcendentis à vaſis ſeminis perforatæ.
P	Plexus venarum, & arteriarum ſeminis materiā ad teſticulos deferētiū.
Q	Exterius teſtis inuolucrum.
R	Idem inuolucrū à teſticulo reſolutū.
S	Reſolutio vaſis ſemen ad colem deferentis.
T	Teſtis, intimo adhuc inuolucro obductus.
V	Vas ſemen ad colem deferens.
X	Prædicti vaſis portio, quæ intimo teſtis inuolucro adnata erat.
Y	Eadem portio qua teſticulo non connaſcitur.
Z	Duo corpora colem conſtituentia diſſecta.
α	Canalis ſeminis, & vrinæ communis diſſectus.
β	Glans, ſeu colis extremum.

F

De partibus Genitalibus in fœminis. Cap. X.

GEnitalibus partibus, quæ dictæ ſunt in mari, totidē ferè ſimiles [a] in fœmina reſpondent, cum teſticulos habeat ad ſemen conficiendū appoſitos, quibus annectuntur venæ, & arteriæ materiam ex qua conficiatur afferēres; tum vaſa per quæ eijciatur iam confectum: pro cole autem, ac ſcroto habet fęmina vterum, cum genitali. Has partes [b] ſi inuertas, non diſſimiles ſe illis oſtendent, quas in mari expoſuimus: [c] in hunc autem modum ad procreationem accōmodantur. Vterus per genitale maris ſemen attrahit, retinet, perficit fœtum, & iam perfectum in lucē edit. Teſticuli, P, F, aliquid conferunt ad efficiendum ſemen, quod per vaſa in vterum effuſum, partim effectionem, partim materiā affert [d] ad g gnendum fœtum, licet imperfectius ſit, & frigidius, quam quod à mari profertur; atq. idcirco teſticuli mulierum conſtant ex ſubſtantia non molli, & æquali, vt virorum; ſed dura, [e] inæquali, rara admodum, & cauis quibuſdam diſtincta aquoſum humorem continētibus. Tunica, quæ ſubſtantiam hanc inuoluit, non ita facilè ſeparatur, nec æquè dura eſt, atq; illa, quæ marium teſticulos integit. Complectitur autem hæc ſubſtantiam teſticuli, & venam, atq; arteriā. Altera vero tunica, quam a peritoneo obtinet, cum venis, atq; arterijs iuncta, non ambit teſticuli ſubſtantiam vniuerſam, ſed mediam partem duntaxat, Differunt ſetiam figura muliebres teſticuli à virilibus, quod non ſint ſimiliter oblongi, ac rotūdi, ſed lati magis, & à priori, ac poſteriori parte depreſſi. [g] Differunt ſuperficie externa, quæ non ſimiliter æqualis eſt, ſed inæqualis, ita vt videantur plures glandulæ ſimul iunctæ. Differunt magnitudine, & ſitu, quod longè [h] minores ſint, & alio loco poſiti, neque enim extra ventrem in ſcroto continētur; ſed ſub peritoneo collocati ſunt à lateribus [i] vteri, propè ſummos angulos, ſeu cornua ipſius. Verum quanto magis extenditur vterus, tanto in feriores eius fundo deprehenduntur. Venæ [k] autem, N, & arteriæ, Ξ, quæ ad ipſos teſticulos pertinent, idem initiū, & eundem progreſſum obtinent, atque in maribus; peritoneo enim obuolutæ ſimiliter in teſticulos inſeruntur; ſed non ita inter ſe mixtæ, vt in viris. At vaſa, Ξ, G, per quæ ſemen eijcitur, in muliere ſeminis plena sūt, non tamen iunguntur cum teſticulis, vt in viro; incipiunt enim ab externa parte, ac ſumma, illius plexus, qui ex venis, & arterijs confectus, cum ſummo teſticulo committitur: eademq; mēbrana uenas, & arterias cum teſticulis inuoluunt; teguntur deinde quaſi nerui, varieq; errantia capreolorum modo, cum vteri cornibus, ſeu angulis lateſcentia connectuntur.

Habet vterus ſinui genitale, Y, adiunctum, de quo ſeorſum agemus. Propria vteri ſubſtantia, δ, tunica [l] eſt ad inſtitutum munus maximè appoſita; cum & citra noxam plurimum dilatari poſſit, vbi alias tunicas omnes ſeorſum ſumptas, & ternas etiam ventriculi ſimul iunctas craſſitudine ſuperet; maxime craſſa eſt ab inferiori parte, vbi foramen, β, habet, quod vteri [m] os dicitur. Craſſitudini accedit denſitas, quamobrē minus iniurijs patet, & commodius ſuum officium facit; quo potiſſimum ſpectant triplicis generis [n] fibræ; quibus diſtinguitur, rectæ ab interna parte, non adeò multæ, per quas [o] fit ſeminis attractio; tranſuerſæ ab extima, longè plures, quæ pertinent ad expellendum, obliquæ mediæ inter rectas, & tranſuerſas collocatæ multæ, ac validæ ad retinendum. Huiuſmodi igitur eſt propria uteri ſubſtantia; ſimplex ſcilicet tunica; [p] nam altera, ι, qua circumdatur, commune eſt inuolu-

a Gal. li. 14 de vſu pa. c. 6.
b Gal. ibi.
c In capite antecedenti.
d Gal. li. 14 de vſu pa. ca. 11 & li. 2. de ſemi. c. 1
e Ga. li. 14 de vſu pa. ca. 14 & 2. de ſemine c. 1
f Gal. li. de vuluæ diſſ c. 9
g Ga. lib. 2 de ſemi. c. 1.
h Gal. li. de uuluæ diſſ. c. 9. & lib. 14. de uſu par. c. 12.
i Gal. ibid.
k Gal. li. 14 de uſu pa. c. 7.
l Gal. li. 14 de uſu par. c. 14.
m Gale. 5. aph. com. 46.
n Ga. lib. 3. de nat. fac. c. 11.
o Ga. lib. 6 de uſu par. ca. 8. & 14. de uſu par. c. 14.
p Gal. 2. de nat. fac. ca. 11.

Ta. 68. & 69. fig. ſeptem.
P fig. 1.
F fig. 5.
G
N fi. 1.
Ξ fig. 1.
H
Ξ fig. 1.
G fig. 5
Y fig. 1.
δ fig. 3
β fig. 2.
ι fig. 3.

A inuolucrum uiſcerum omnium,quæ ſub abdomine continentur. Oritur hæc a peritonei quatuor proceſſibus, iuxta eam regionem, unde grandiores uenæ, & arteriæ ad crura deſcendunt.

Eiuſmodi peritonei proceſſus quaſi omenti membranæ, venas, & arterias cingunt, vſque ad vterum;& ita in eius inuolucrum degenerant, validum, & craſſum; non ſecuſquam illud, quo veſica tegitur; longè autem craſſius eſt quo tempore vterus eſt contractus. Prædita eſt ſubſtantia vteri iam dicta neruis [a] non quidem grandioribus, cum non ſit inſtrumentum ſenſus,aut motus;ſed exilibus,qui deriuantur tum à cerebro, tum à ſpinæ [b] medulla iuxta os ſacrum,à qua duo ramuli diducuntur vtrinque vnus,qui vna cum venis, & arterijs tendũt ad vterum,& partim eius ori diſtribuuntur,partim ceruici,partim etiam veſicæ.Venæ autem, & arteriæ,à quibus materiam conficiendi ſeminis afferri diximus, priuſquam cum teſticulis iungantur,inſignes ramos ſummo vtero impertiunt,qui inſigniores adhuc obtinet à ramis ortis à vena caua,& arteria magna,inter os ſacrum, & initium vaſorum, à quibus conficiendi ſeminis materia fertur ad teſticulos.Ibi enim vtrinq; orta vena, & arteria bipartitur in duos ramos grandes,quorum vnus in duos alios inæquales ſcinditur; maior per inguen deſcendit ad crus,minor per os pubis perforatum tranſit,coitque vena cum arteria vtrinque,& ad imũ

a Gal. 1.6. epid. com. 2.
b Gal.li.16 de vſu par. c 9

B vteri latus non longè ab ore adiungitur:multos autem exigit ramos, quorum alij ad vteri ſinum,alij ad genitale,alij etiam feruntur ad veſicam; multò tamen minores conſpiciuntur venæ,& arteriæ in ſinu vteri,quam in genitali.Illa verò capitula venarum,& arteriarum quæ in ſinu vtero gerentium à nonnullis deſcribuntur, paruarum cotylarum modo prominentia & excauata,commentitia ſunt,neque enim in homine reperiuntur; ſed magis in boue fœmina, aut capra;quamuis cum mulier vtero gerit, intumeſcentia venarum & arteriarum capita cotylidones appellentur ab Hippoc.Praxagora,Diocle,Gal.de anatome vteri, c. 10.

Quod ſi plures venæ,& arteriæ in vtero conſpiciantur,quam videatur eius ſubſtantia poſtulare;ſpectauit [c] natura ad fœtum,qui debuit ab illis alimenti,& incrementi materiam elicere.Sed cum vterus tam ſupernè,quam infernè à vena caua,& arteria magna deriuatos ramos accipiat,ſuperiores nonnulli cum inferioribus inter ſe miſcentur,ſicque mixti in vterum inſeruntur prope oſtium: interdum euenit, vt rami iuferiores ſurſum aſcendant in vterum, vbi ſimiliter cum ſuperioribus venis miſcentur.Semper enim inuenies horum aliquam inter ſe cõiunctionem,vel ſub peritoneo,vel in vtero,per quam fit, vt prægnantibus etiam vtero clauſo

c Gal. 1.6. epid. com. 2. & 14. de vſu part.c. 13.

C ex genitali prodeat ſuperans ſanguis. Vaſa etiam ſiniſtri,& dextri lateris in vtero inter ſe miſcentur,ita vt ex vno latere poſſit fœtus exſugere materiam alterius. Hactenus de ſubſtantia

O fi. 1. A fig.5 Y fig. 1 I fig.5. vteri;pergamus ad formam.Figura [d], O, A, vterus veſicam imitatur, ſiquidem à ſuperiori parte rotundus eſt,& latus,ſed ab inferiori anguſtior,& teres magis,vbi ceruicem, Y, I, adnexam habet;Eſt autem ante,& ponè depreſſus,non exquiſitè rotundus. Summus verò quartam circuli partem,ſiue nouilunium repræſentat; vtrinque enim angulum habet valde obtuſum,quaſi cornu vituli nuper erumpens; ſic autem figuratus magis defenditur a lædentibus,& ſimul capax eſt,neque ſitui aliarum partium officit.Externa vteri ſuperficies læuis eſt,& quaſi aquoſo humore illita,vt mollius vicinis partibus inſidat; a lateribus tamen vbi vaſis illigatur,aſperitatem quandam præfefert,& inæqualitatem,non ſecuſquam aliæ partes, quæ proceſſus exigunt,aut recipiũt;Interna etiam ſuperficies læuis videtur,nam [e] rugas habet adeò paruas,& frequentes,vt ferè ſenſum effugiant.Quod attinet ad caua,vterus ipſe cum recepta

d Gal.li.de vteri ſect. c.3

e Gal.li.14 de vſu par. c.3

ε fi.3.4 culum [f] fit,totus cauus,ε,eſt;non tamen diſtinguitur in cellulas complures, vt nonnulli exi-

η fig.4. ſtimarunt,ſed vnico ſinu continetur; quamuis pars dextra diducatur a ſiniſtra media linea, η, in longitudinem aſſurgente per totam priorem,& poſteriorem partem vteri, non diſſimili illi,quam in ſcroto cernimus dextram partem a ſiniſtra ſeparare: ſumma pars huius ſinus ab

I fi. 2.4 vtroque latere duos angulos, I, obtuſos efficit,quos diximus erumpentia uituli cornua repræſentare,ſed media ſpectat inferius,ita vt laterum altitudinem nõ æquet.In lateribus ſitæ ſunt

T fig. 1 veluti [g] glandulæ, T, in quas terminantur vaſa ſemen in vterum deferentia, ſine vllo foramine manifeſto,niſi cum mulier ſeminis profluuio laborauit. Definit uteri ſinus quaſi in glãdem

β fig.2. obtuſam perforatam tranſuerſa linea,quod foramen, β, vteri os [h] appellatur; hoc cum hiat,

E non oblongum,ſed rotundum efficitur; hiat autem cum effluunt menſtrua, cum allicitur ſemen maris,ſed maxime in partu,reliquo tempore clauſum ſeruatur:prægnãtibus [i] ita aſtringitur,ut ne ſtylum quidem admittat;nam ſiquid tunc ſanguinis redditur,effluit nõ ex ſinu uteri,ſed ex genitali,ut ante dictum [k] eſt. Magnitudo [l] uteri uirginibus exigua eſt,uix enim latitudinem excedit genitalis ipſarum:prægnantibus plurimum diſtenditur;enixis mediocris eſt;fundus enim umbilicum non excedit;latera ſuis cornibus uſque ad ilium oſſa non perueniunt. Altitudo utero gerentibus parua,cũ uterus diſtentus [m] tenuior fiat,alioquin ubi contra hitur craſſior efficitur. Poſitio uteri huiuſcemodi eſt;inferior pars,ubi perforatur, paulò infra eam regionem reſidet,qua cum oſſibus pubis recti muſculi abdominis committũtur; ibi enim uterus definit, & incipit genitale. At pars uteri ſuperior una cum lateribus non concluditur perpetuo iiſdem finibus, ſed uariis, pro magnitudine: nam quatenus magis diſtenditur,

f Gal. li.de uuluæ diſſ. c.4
g Gal.li.de uuluæ diſſ. c.9
h Galen. 5. aph. com. 46.
i Gale.li 3. de nat.fac. c.3.& lib.2 de cauſ. ſymp.c.3.
k Paulo ante.
l Gal. li. de uuluæ diſſ. ca.2.& lib. 14. de vſu par. c.4.
m Ga.li. de vuluæ ſect. c.8

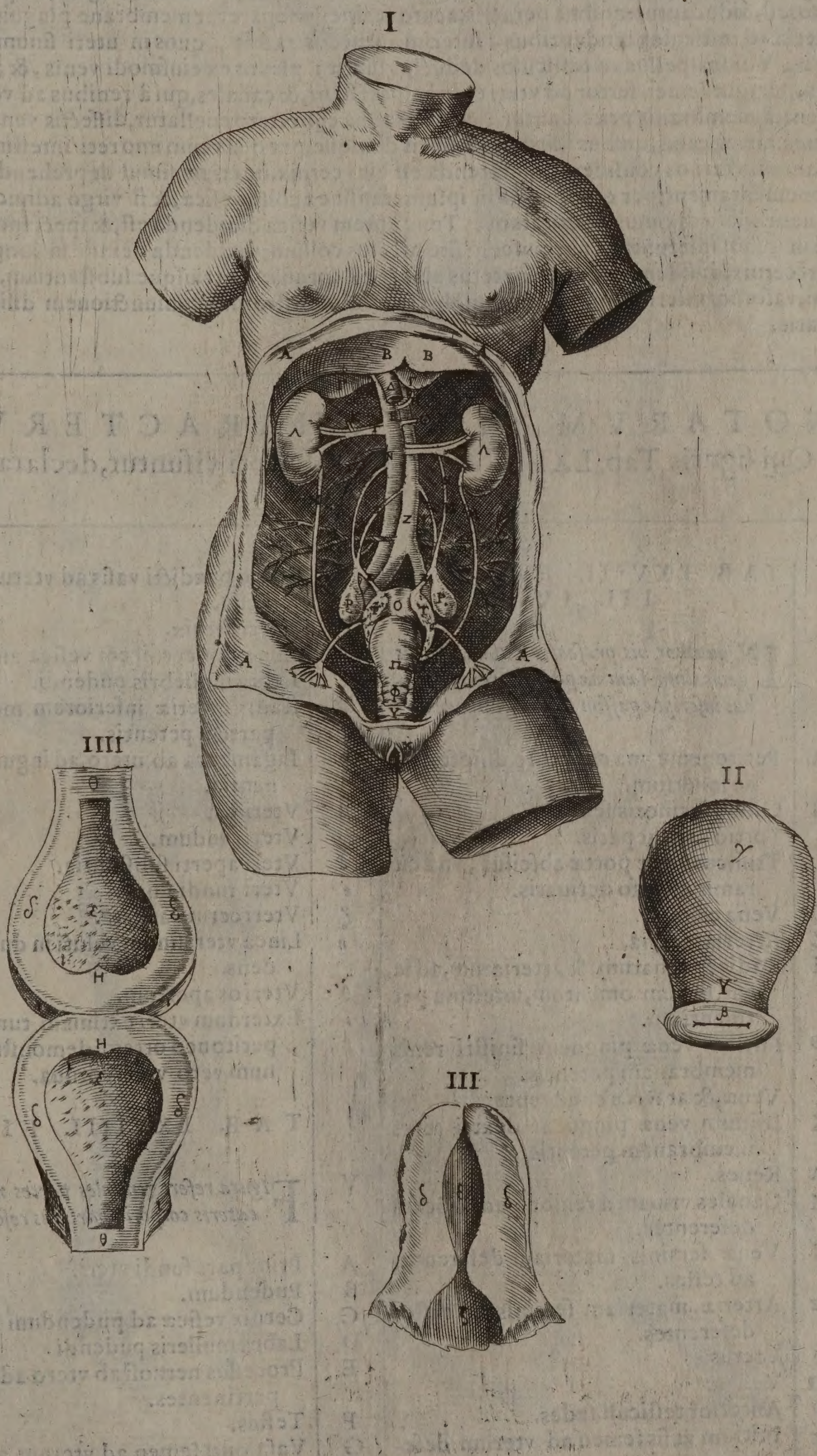
eatenus magis ilium spacia occupat; & umbilicum excedit; plerumque autem ab anteriori par E
te superat ossa pubis, a posteriori [a] peruenit ad nexum recti intestini cum colo; anterior vteri
pars, superiectam habet vesicam, Π, in medio vtriusq; reperitur aliquando omentum, [b] quod Π fi. 1.
vteri os comprimens, non permittit mulieres compleri. Iam verò ex partibus, cum quibus iun
gitur vterus, aliis hæret duntaxat, aliis etiam innascitur; superiori enim eius parti, posteriori,
& anteriori nullibi nectitur, solis autem lateribus illigatur vasis, & [c] membranis ad ipsum per-
tinentibus, ita laxè vt contrahi, & distendi facilè queat. Suspenditur etiam per duos processus α fig. 1.
α, E, neruosos, qui ab eius laterib. orti, & carnosa quadam substantia farcti, ita vt rubri reddan E fi. 5.
tur, ascendunt ad inguina, & non secusquam venæ, atque arteriæ, quæ in uiris feminis materiã
afferunt ad testiculos, peritoneum perforant, & chordas musculorum abdominis oblique de-
scendentium, iuncti cũ musculis. Habent enim mulieres musculos substantia, situ, & figura si-
miles illis, qui ad testiculos virorum descendunt; incipiunt enim vel ab osse pubis, vel ab eo li-
gamento, quod à spina ossis ilium fertur ad ipsum, & per foramen chordæ musculi oblique de-
scendentis, vnà cum neruosis processibus vterum suspendentibus, ex abdomine egrediuntur;
breues autem sunt, neque testiculos aliquo pacto attingunt, sed processus suspendentes, cum
ex abdomine excesserunt vergunt versus pubem, neque inter se iunguntur, sed in extremo ca-
ui sunt, ita vt tubæ finem, seu amplum foramen referant, adipe tamen infarctum: per hos pro-
cessus ex peritonio prodeuntes fit vt mulieres herniam patiantur. eiusmodi nexus non minus
necessarius fuit, quam situs, qui ad [d] ventrem, ad continendum fœtum, atque in lucem edendũ F
fuit opportunissimus.

Cũ vtero nectitur genitale, B, muliebre, per e quod, quasi per canalem, & semen attrahit, & B fi. 5.
in lucem edit fœtum iam perfectum: hoc cum vtero præponatur, stomachi nomen inuenit, non
secusquã cæteri canales, per quos ad receptacula fit aditus. Constat autem ex substantia maxi
me idonea, quæ & in concubitu, & in partu dilatetur; [f] reliquo tempore conueniat, nam si ma
neret perpetuo aperta, refrigeraretur vterus; est enim carnosa, & membrana, quemadmodum
inuolucrum colis; tum laxa, & rara, ita vt facile distendatur, cum opus sit, & rursus concidat;
quamuis autem in puellis mollitudinem præseferat, firmiori ætate occallescit; & durior effici-
tur fistularum more; partim ex vsu veneris, partim ex fluxu menstruorum, partim etiam ex par
tu. Continetur eadem venis, & arterijs euidentioribus, quam quæ in vteri sinu conspiciuntur.
Deriuãtur hæ vna cum neruis ab illis, quæ ab osse sacro oriuntur, & ad imum vterum pertinet,
vt in [g] superioribus ostensum fuit. Vbi verò cum cute terminatur genitale, ex vtroque effici- D fi. 5.
tur mixta quædam substantia, D, non dissimilis illi, quæ colis glandem tegit, hæc ornamentum
præbet, & quasi operculum. At cutis, quæ vtrinque ab exteriori parte pilosa prominet, adipẽ
subiectam habet duriorem, quæ vetulis flaccida redditur. Figura genitalis teres est, & æqua-
lis latitudinis, neque enim in angustum terminatur. Externa superficies læuis, præterquam v-
bi cum aliis partibus nectitur. Interna item læuis, cum distenditur, sed cum concidit ob rugas G
inæqualis efficitur. Totum autem genitale excauatum est, cum non aliud sit quam [h] canalis;
hic a summa parte cum ore vteri terminatur, ab ima ad externam cutem suo ore finitur, vbi
confici mixtam substantiam diximus, ex cute, & genitali; non longè autem ab externo ore in
superiorem eius partem inferitur collum Φ, vesicæ, C, vbi ex vtriusque substantia processus Φ fi. 1.
nascitur, qui admittit vrinam, sed nihil patitur retrocedere. In eodem genitali paulò interius C fi. 5.
adhuc membrana transuersa deprehenditur in virginibus, ὑμένα græci dicunt, vnde hymenęi
nomen deductum est, quæ ex [i] cõcubitu deinde laceratur: est autem media perforata, ut etiam
virginibus effluere menstrua possint. Soranus non voluit septum hoc esse membranam in ca-
nali genitalis adnatam, sed rugas quasdam ex grandioribus vasis ad internum genitale perti-
nentibus, quæ posteà distenduntur distento genitali ex concubitu. Ab exteriori parte genita-
lis latet sub adipe pubis particula, L, colis marium non dissimilis, quam Arabes [k] medici non L fi. 7.
ignorarunt. Oritur hæc ab osse pubis duplici initio, similiter ligamenti substantiam habente,
& referto sanguine atriori. Habet etiam adiunctum vtrinque musculum, M, euidentem, & va- M fi. 7.
sa, perinde ac coles, definitque in glandem veluti præputio tectam, quo inter se iunguntur ex-
terna latera, ac veluti alæ genitalis à parte superiori. Longitudo genitalis tanta est, quantùm
distat eius os externum ab ore vteri; latitudo maior, & minor, cum plus, minusvè distendatur,
ac contrahatur, vbi res postulat. Vtero gerentibus, cum sursum trahatur genitale, simul etiã
arctatur. Quod ad situm attinet, inter externam cutem, & vteri os collocatum est genitale, H
quod non perpetuò recta spectat, sed modo in dextrum latus, modò in sinistrum inclinat, sub
pubis ossibus super recto intestino iacens. Latitudine verò, ac longitudine vesicæ collum exce
dit, sed à lateribus [m] illigatur laxioribus vinculis; membranis videlicet venarum & arteriarũ,
quæ in ipsum inferuntur; à posteriori parte recto intestino, cui hæret tantùm ad finem, quasi
per communem tunicam: ab anteriori alligatur cum vesica, & eius collo.

Ad uteri autem & muliebris genitalis naturam, quam proposuimus, perspiciendam, ita mo-
liri sectionem oportet. Priusquam aliquid diuidas, digitis ostendere conuenit testiculos a late
ribus vteri; venas, & arterias, quæ ad eos feruntur; vasa, quæ ad uteri cornua semen afferũt, unà
cum

a Gal. l. de vuluę sect. c. 1. & l. 14. de usu par. c. 14.
b Gal. l. 5. aph. cõ. 46.
c Gal. l. de vuluæ sect. c. 4.
d G. lib de vuluę sect. c. 1.
e G. lib. de uuluæ sect. c. 7.
f G. ibid.
g Supra in hoc cap.
h Gal. l. de uuluę sect. c. 7.
i Auic. l. 3. fen. 21. Tra. 1. cap. 1.
k Auic. lo- co citato.
l Gal. l. de sect. uuluæ c. 7.
m G. lib. de uuluæ diss. c. 4.

TABVLA. LXVIII.

cum musculis,ac processibus neruosis ipsum suspendentibus:præterea genitale,vna cum neruis,uenis,& arteriis,quibus continetur,& ad finem ipsius particulam illam, quæ colis imaginem refert;deinde diductis cruribus à pubis ossibus utrinque per os ceruicis usque ad podicem scalpello ducenda linea est,resoluēdaque cutis usque ad aliquam inguinum portionem; quæ autem inter duas lineas media relicta est,à podice separanda,& ori genitalis adnexa relinquenda.Tum pubis ossa,quà inter se committuntur,secta prius cartilagine,ui quantum fieri potest,diducantur:quibus peractis,acuto scalpello separetur membrana pinguis,à uena,& arteria ad testiculos tendentibus , interim inspectis ramis , quos in uteri sinum transmittunt . Vbi scalpellus ad testiculos deductus fuerit ; plexus ex eiusmodi venis , & arterijs , & vasa,per quæ semen fertur ad vteri cornua,patefiant,& canales,qui à renibus ad vesicam pertinent,à membranis præcidantur , vt vesica vna cum vtero euellatur,dissectis venis, arterijs, neruis,membranis,quibus illigatur,& fibris denique,per quas cum imo reti intestini nectitur. Vt autem vteri os consideres,inuertenda est eius ceruix,sic etiam simul deprehendes citra sectionem foramen,per quod vrina in ipsam transit ex collo vesicæ,& si virgo adhuc est, membranam quam diximus perforatam . Tunc autem vesica diuidenda est,& spectandi canales, qui in ipsam inferuntur,cum musculo sito ad eius collum;diuidenda deinde in longitudinem vteri ceruix,diuidendus & totus vterus ab ore ad cornua;vt vtriusque substantiam,figuram,sinum,vasorum inferiorum,superiorum,dextrorum, sinistrorum,coniunctionem diligenter intuearis.

E F

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, Qui figuris Tab. LXVIII. & LXIX. inscripti visuntur, declaratio.

TAB. LXVIII. FIG. I. II. III. IV.

IN quatuor his præsentis Tabulæ figuris genitalium fœminæ picturam exhibentibus inscriptæ passim Literæ sic habent,

A Peritoneum vna cum cute dissectum, ac inuersum.
B Gibba iecinoris sedes.
Portio caui hepatis.
Truncus venæ portæ abscisus, vnà cū ramis ab ipso deriuatis.
E Vena caua.
Z Arteria magna.
H Radices venarum, & arteriarum, ad iecur, lienem omentum, intestina pertinentium.
Θ Initium venæ pinguem sinistri renis membranam petentis.
I Venæ, & arteriæ emulgentes.
K Initium venæ pinguem dextri renis membranam petentis.
Λ Renes.
M Canales vrinam à renibus ad vesicam deferentes.
N Venæ seminis materiam deferentes ad testes.
Ξ Arteriæ materiam seminis ad testes deferentes.
O Vterus.
Π Vesica.
P Anterior testiculi sedes.
Σ Initium vasis semen ad vterum deferentis.
T Portio prædicti vasis ad vterum pertinens.
Y Vteri ceruix.
Φ Musculus ceruicem vesicæ ambiens.
X Labra muliebris pudendi.
Ψ Radix arteriæ inferiorem mesenterij partem petentis.
α Ligamenta ab utero, ad inguina pertinentia.
β Vteri os.
γ Vteri fundum.
δ Vteri aperti substantia.
ε Vteri fundi sinus.
ζ Vteri ceruix aperta.
η Linea vteri sinum veluti in duos diuidens.
θ Vteri os apertum.
ι Externum vteri extimam tunicam, à peritoneo ortam demonstrat, internum vero vteri cornua.

G

TAB. LXVIIII. FIG. V.

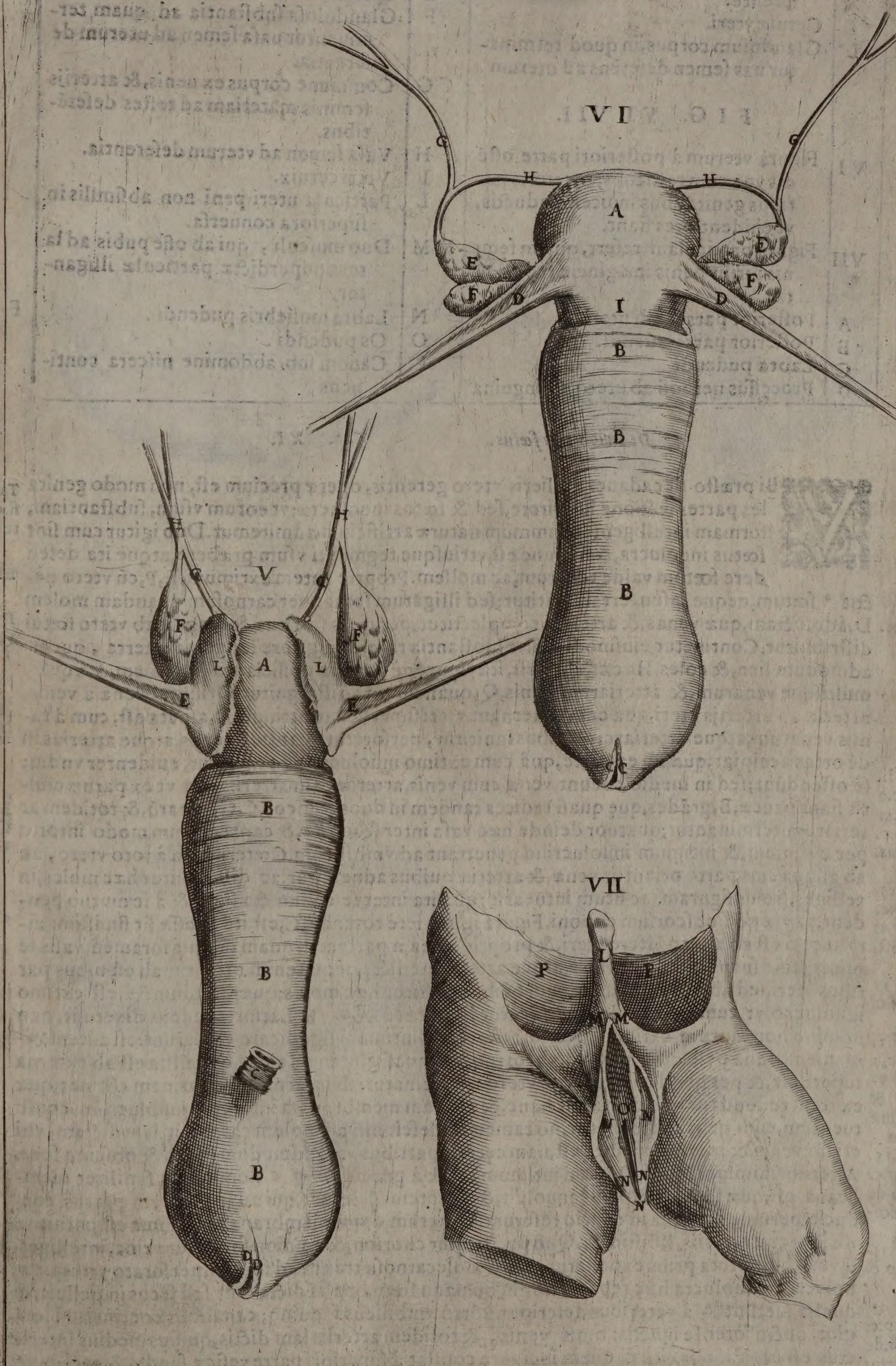
H

V *FIgura refert genitales partes mulieris à cæteris corporis partibus resolutas.*

A Prior pars fundi vteri.
B Pudendum.
C Ceruix vesicæ ad pudendum desinēs.
D Labra mulieris pudendi.
E Processus neruosi ab vtero ad inguina pertinentes.
F Testes.
G Vasa quæ semen ad vterum afferunt.
H Commune corpus ex vena, & arteria,

mate-

TABVLA. LXVIIII.

E

	materiam seminis ad testiculos deferente.		ascendentes.
I	Ceruix vteri.	E	Testes.
L	Glandosum corpus,in quod terminatur uas semen deferens ad uterum.	F	Glandulosa substantia ad quam terminantur uasa semen ad uterum deferentia.
	FIG. VI. VII.	G	Commune corpus ex uenis,& arterijs seminis materiam ad testes deferētibus.
VI	Figura vterum à posteriori parte ostēdit vna cum testiculis,& cęteris partibus genitalibus inuicem diductis, vt euidentiores fiant.	H	Vasa semen ad vterum deferentia.
		I	Vteri ceruix.
		L	Particula uteri peni non absimilis in superiora conuersa.
VII	Figura particulam refert, quæ in fęminis uirilis penis imaginem representat.	M M	Duo musculi, qui ab osse pubis ad latera nuperdictæ particulæ illigantur,
A	Posterior pars fundi uteri.	N	Labra muliebris pudendi.
B	Posterior pars pudendi.	O	Os pudendi.
C	Labra pudendi.	P	Cauum sub abdomine uiscera continens.
D	Processus neruosi ab utero ad inguina		

F

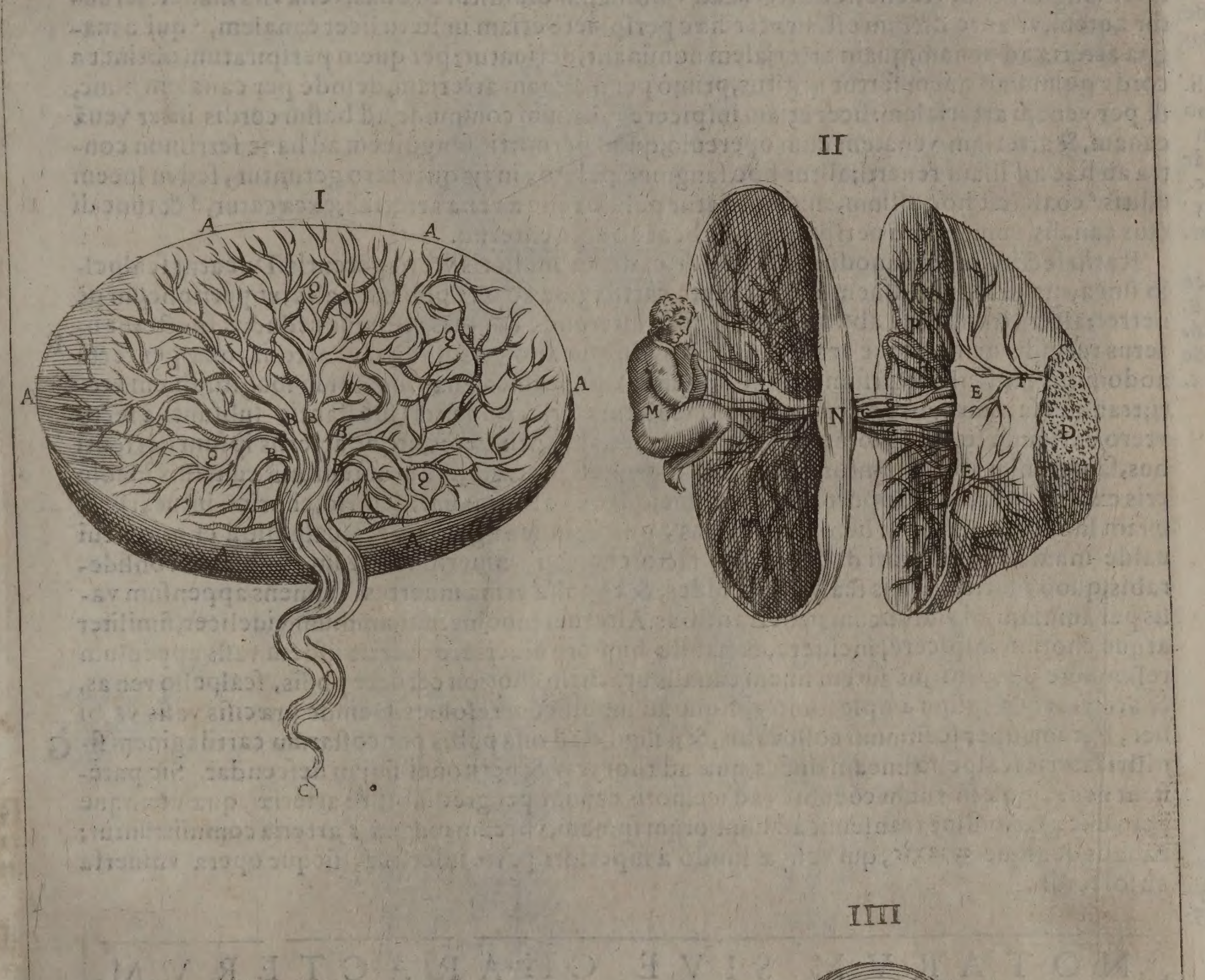
De Inuolucris fœtus. Cap. XI.

VBi præsto sit cadauer mulieris vtero gerentis, operæ precium est, non modo genitales partes sectione inquirere,sed & fœtus inuolucra; vt eorum vsum, substantiam, formam intelligentes,summum naturæ artificium admiremur. Duo igitur cum sint fœtus inuolucra,commune est vtriusque tegmenti vsum præbere,atque ita defendere fœtum valde tenerum,ac mollem. Proprie autem extimum,E,P,cū vtero nectit [a] fœtum,neque ipsum errare patitur;sed illigatum seruat per carnosam quandam molem D,adiunctam,quæ venas,& arterias complectitur,per quas spiritus,& sanguis ab vtero fœtui distribuitur. Continetur eiusmodi moles substantia rara,& nigriore sanguine referta, quemadmodum lien,& coles. Hæc crassior est,ita vt propè partum pollicis crassitudinem,A,æquet, multisque venarum,& arteriarum ramis,Q,quasi intexta distinguitur. Oriuntur venæ à venis, arteriæ ab arterijs vteri,quà enim internam vteri superficiem attingit,D,aspeta est, cum à ramis venarum,atque arteriarum,quibus innititur, perforetur,& totidē venas,atque arterias inde ortas accipiat,quæ ab ea parte,quà cum extimo inuolucro hæc iungitur, euidenter vndiq; se ostendunt;sed in medio coeunt venæ cum venis,arteriæ cum arteriis, ita vt ex paruis multis fiant paucæ,B,grādes,quę quasi radices tandem in duos truncos,C,G,venarū,& totidem arteriarum terminantur;quatuor deinde hæc vasa inter se iuncta,& capreolorum modo intorta per extimum,& intimum inuolucrum penetrant ad vmbilicum. Cœterum an à toto vtero, an ab aliqua eius parte oriantur venæ,& arteriæ quibus adnectitur,ac distinguitur hæc moles,intelliges,si eius figuram, ac situm intuearis; qua ita inter se coniuncta sunt, & à se mutuo pendent,vt vix possint seorsum exponi. Figura igitur ferè rotunda,C,est,ita vt offæ sit simillima;sita autem est ab altero latere vteri,& propriè ad eam partem in quam desinit foramen vasis seminis; hinc sumunt initium venæ,atque arterię prędictę,neque enim oriuntur ab omnibus partibus vteri,sed ab illis dumtaxat,cum quibus nectitur hæc moles;quæ ita adiuncta est extimo inuolucro,vt cum ipso coalescat; vocatur hoc græcè χώριον, b Latini secundas dixerunt, quo nomine non tantum extimum,sed fortasse etiam intimum significare voluerunt:est autem χώριον membrana pellucida neruosa,vbi carnosum quasi gluten resoluas,quo illita est ab externa superficie,& per quod cum interno vtero agglutinatur:ab interna parte vrinam cōtinet,quæ ex fœtu redundans seruatur inter hanc,& alteram membranam internum inuolucrum constituentem,cum qua licet iungatur,nō tamen coalescit nisi ad molem carnosam iam dictam, vbi etiam venis,& arteriis prædita est,nam cęteris partibus vasa admodum exilia & obscura sunt. Alterum inuolucrum,N,O,quod intimum est,& à græcis ἄμνιον c nominatur similiter membrana est,quæ fœtum proximè inuoluit,& sudorem d seruat,qui ad facilitatem partus conducit,perinde ac vrina in chorio reseruata;cęterum ἄμνιον membrana tenuissima est paruis venis,I,atque arteriis,I,distincta. Quo pacto inter chorion,& amnion fundatur vrina,intelliges, si vmbilici natura prius exponatur,quæ à mole carnosa transit ad fœtum,perforato vtroque inuolucro. Inuolucra hæc reperiuntur in humano fœtu,qualia dicta sunt,sed secus in belluis, & qualia fuerunt e à veteribus descripta. Porrò vmbilicus f quinq; canalibus continetur, longiori ductu inter se iunctis; binis venis, & totidem arteriis iam dictis,quibus medius interiectus est canalis οὐραχός, g quem incipere constat à superiori parte vesicæ fundi, & terminari ad chorion,vel potius relaxatum in ipsum degenerare. Venæ duæ h vbi fœtus cutem penetrarunt,

Ta. 70. fi. quatuor.
EP fi. 2.
D fi. 2.
G
A inferius fi. 1.
Q fi. 1.
D fi. 2.
B fig. 1
C fi. 1.
G fi. 2.
C fi. 3.
H
NO fi. 2.
I fig. 2
I fig. 2

a Gal. li. 15 de vsu p. c. 4.
b Gal. 1. li. de sem. c. 7 & Ga. li. 15 de usu p. c. 4. Celsus. li. 5 c. 25.
c Ga. li. 15. de vsu p. c. 5. & lib. de vuluæ sect. c. 10.
d Ga. li. 15 de usu p. c. 5.
e Gal. li. 1. de sem. c. 7 & 15. de vsu p. c. 5. & li. de uuluæ diss. c. 10
f Ga. li. 15. de vsu p. c. 4. & lib. de form. fœtus c. 2
g Ga. li. 15. de vsu p. c. 5.
h Ga. li. 15. de vsu p. c. 4. & lib. de for. fętus c. 2.

TABVLA LXX.

trarunt,in vnam coeunt,quæ cum cauo iecinoris propè veſicam fellis committitur, validis in itinere circumdata membranis. At duæ arteriæ ſeorſum feruntur ſuper latera veſicæ ad os ſacrum,ibiq; in arteriam [a] magnam inſeruntur. Interdum [b] vna tantum vena, & una tantum arteria iungitur cum vracho,ſed arteria ad vmbilicum diuiditur in duas,vena vna manet: feruntur autem,vt ante dictum eſt. Præter hæc perſpicere etiam in fœtu licet canalem, [c] qui a magna arteria ad uenam,quam arterialem nominant,deriuatur; per quem perſpiratum obtinet a corde pulmo,ad quem fertur ſpiritus,primò per magnam arteriam,deindè per canalem hunc, & per venam arterialem: licet etiam inſpicere [d] oſtium commune ad baſim cordis inter venã cauam,& arteriam venalem cum operculo,quod permittit ſanguinem ad hanc ferri,non contra ab hac ad illam reuerti;alitur hoc ſanguine pulmo, in ijs qui utero geruntur, ſed in lucem editis [e] coaleſcit hoc oſtium,cum nutriatur pulmo tunc a vena arteriali;excæcatur, [f] & tunc dictus canalis cum pulmo perſpiratum habeat ab aere externo. E

a Ga.li.15. de vſu p.c. 4.& lib.de for. fœtus c.2.
b Falop.li. de anat.obſeruation
c G.li.6.de vſu par. c. vlt. & 15. de vſu par. c. 6.
d G.l.15.de uſu pa.c 6.
e G. ibid.
f G. l.6.de vſu par. c. vlt.

Ratio ſectionis huiuſmodi eſt;vbi detur,cadauer mulieris vtero gerentis:Ducatur ſcalpello linea vna in longitudinem à mucronata cartilagine ad oſſa pubis,ita altè, vt peritoneum penetret;altera tranſuerſa ab vno oſſe ilium ad alterum. Tum oris vndique reductis ſpectetur uterus turgidis uenis,atque arteriis diſtentus.Inſpiciatur etiam vena, & arteria, quæ per rectũ abdominis muſculum ſurſum aſcendit;dein ſcalpello linea vna ducatur in longitudinem vteri;tranſuerſa altera,magna cura,ne quid violetur ex ijs, quæ uteri ſubſtantiæ ſubſunt: a ſecto vtero extimum fœtus inuolucrum reſolui debet,abruptis venis,atque arteriis ipſum nectentibus,facilè enim abrumpuntur,cum iam maturus eſt partus: fœtum autem unà cum ſuis inuolucris extractum abluere oportet,ut ſanguine,qui ex vaſis emanat,deterſo,chorion intuearis,& offam ſimilem ſubſtantiæ lienis comperias, quæ deinde vnguibus, vel ſcalpello à chorio, cui ualde innaſcitur ſeparari debet ; quo facto chorion vniuerſum fœtum ambiens conſiderabis,quod pluribus locis ſcalpello diuides, & expulſa vrina inuertes : finens appenſum vaſis per amnium ad vmbilicum penetrantibus. Alterum inuoluerum,amnium videlicet,ſimiliter atque chorion inſpicere, incidere, & hauſto humore inuertere, atque iiſdem vaſis appenſum relinquere conuenit;ut autem finem canalis urachi in chorion cernere poſſis, ſcalpello venas, & arterias quæ ipſum amplectuntur,uſque ad umbilicum reſolues.Deinde præciſis vaſis vmbilici, fœtum ſuper ſcamnum collocabis,& à iugulo ad oſſa pubis per coſtarum cartilaginem ſiniſtri lateris ſcalpello lineam duces,quæ ad thoracis,& peritonei ſinum deſcendat. Sic patefient uenæ, quæ in vnum coeuntes ad iecinoris cauum progrediuntur: arteriæ, quæ utrinque per veſicæ latitudinẽ tranſeunt ad lumborum ſpinam,vbi cum magna [g] arteria committuntur; canalis denique οὐραχὸς, qui veſicæ fundo à ſuperiori parte inſeritur, ſicque opera vniuerſa abſoluetur. F G

g G. li.15. de vſu pa. ca. 4. & de format.fœtus,c.2.

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, Qui figuris Tab. LXX. inſcripti ſunt, declaratio.

TAB. LXX. FIG. I. II.

I — *Figura monſtrat carnoſam molem quæ fœtum cum utero illigatum ſeruans uenas, & arterias complectitur, per quas ſpiritus,& ſanguis fœtui diſtribuitur.*

II — *Fig. refert ſitum fœtus in utero diuiſis inuolucris.*

A — Carnoſa moles nigriori ſanguine referta.
B C — Vaſa,quæ per dictam ſubſtantiam diuiſa coeunt,vbi C.
D — Carnoſa moles extimo inuolucro adnata.
E — Externa ſuperficies extimi inuolucri.
F H — Origo uaſorum umbilici à carnoſa mole paulo nuper dicta.
G — Commune corpus ex dictis vaſis vmbilicum conſtituens.
I — Vaſa, per amnion inuolucrum diuiſa.
L — Commune corpus uaſorum vmbilici.
M — Infans.
N — Exterior amnii inuolucri ſuperficies.
O — Interior.
P — Interior externi inuolucri ſuperficies.
Q — Vaſa per carnoſam molem diuiſa.

FIG. III. IV. H

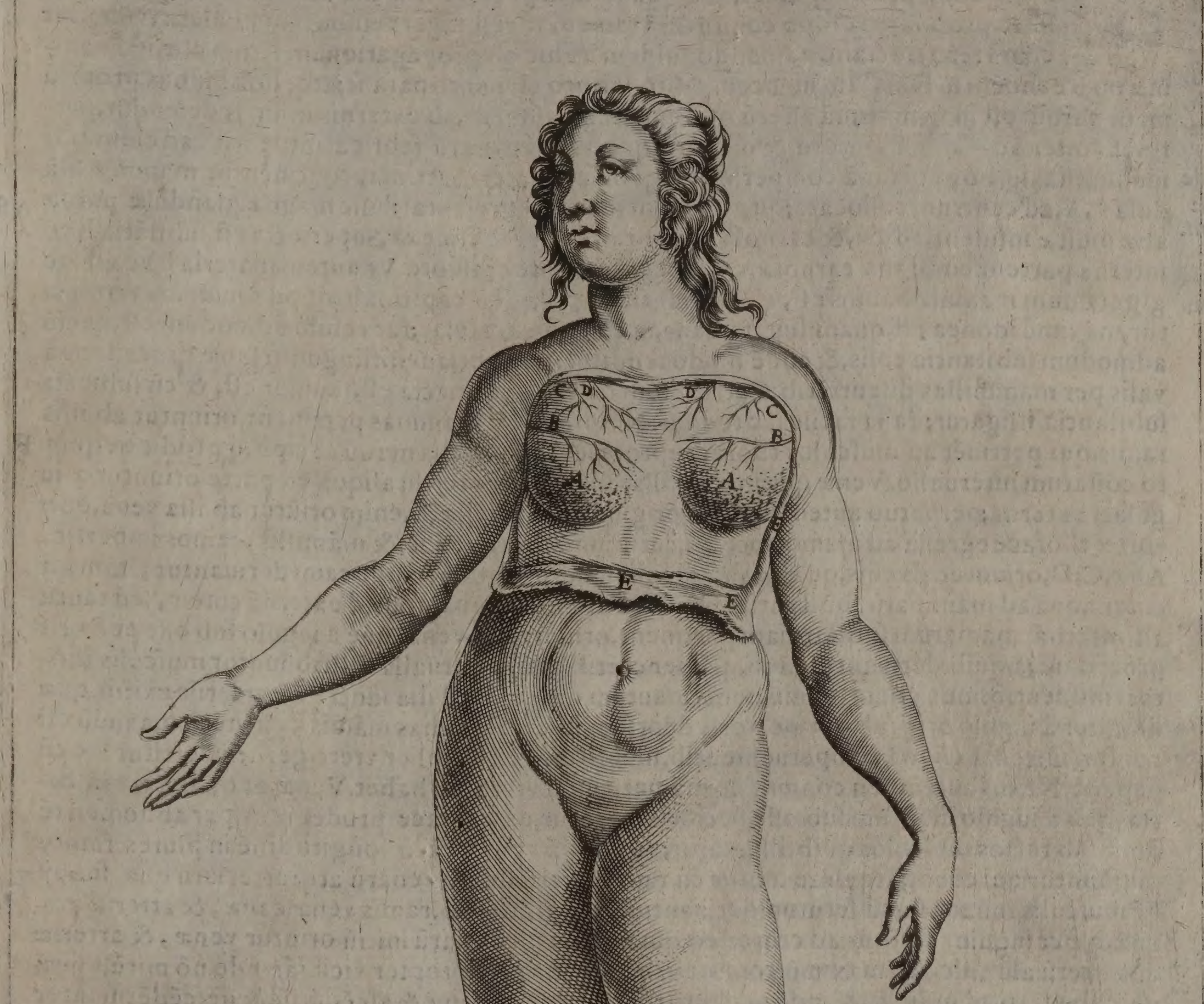
III — *Figura oſtendit vterum à poſteriori parte,rectà,& tranſuerſim diuiſum,ut extima eius tunica ſe oſtendat.*

IV. — *Fig. Monſtrat fœtum a poſteriori parte adhuc extimo inuolucro obductum.*

A — Vteri fundum.
B — Poſterior uteri ſedes diſſecta, ac inuerſa.
C — Carnoſa moles ſubatro ſanguine referta.
D — Extimum fœtus inuolucrum ab exteriori parte.
E — Venæ per ipſum diuiſæ.
F — Vteri ceruix.

De

TABVLA LXXI.

De Mammis. Cap. XII.

E Ta. 71 fi. 1.

PRæter inſpectionem vteri,atq; inuolucrorum fętus,cum ſecatur cadauer mulieris, mãmas quoq; intueri oportet,quæ quamuis in pectore ſitæ ſint,non in vẽtre, qui in hoc libro propoſitus eſt,ob conſortiũ [a] tamen,ac veluti germanitatem muneris,videntur cum vtero tractandæ,quandoquidem vt hic ob propagationem fętum alit,ita mammæ ob [b] eandem in fanti iam in lucem edito lac pro alimento parant;atq; hoc munus propriũ mammarum eſt in fęminis;nã alterũ quo cor [c] tegũt,fouent,ab externis iniurijs defendũt,pertinet cõiter ad mammas virorũ,& mulierũ,quod ſi mammarũ fabricã intuearis, ad eiuſmodi munus maxime opportunã comperies;nã quod ad materiã attinet, continentur mammæ glãdula [d],A,ad centrum collocata;quæ ipſarum formã repręſentat;huic magnæ glandulæ paruæ aliæ multæ inſident,adipe,& carnoſa membrana inter ſe cõnexæ,Superiecta eſt ſubſtãtia hæc interna parte membranæ carnoſæ,extra tegitur à cute craſſiore. Vt autem materia hæc ad lac gignendum maxime habilis eſt,ita ſubſtantia papillæ,ſeu capituli,in quod [e] mamma terminatur,maximè idonea eſt,quam ſugat infans,& ex qua eliciat lac;rara enim admodum eſt,quem admodum ſubſtantia colis,& eodẽ modo tenditur;fibris etiam diſtinguitur,quæ procedunt à vaſis per mammillas diſcurrẽtib. Cutis autem quæ ibi ſuperiecta eſt,tenuior eſt, & cũ ſubiecta ſubſtantia illigatur;ita vt facile lac reddat. Nerui,qui ad mammas pertinent,oriuntur ab illis ramis,qui pertinẽt ad muſculos thoracis:propriè autẽ papilla neruũ accipit,q prodit ex quinto coſtarum interuallo. F Venæ quæin mãmillas inſerũtur;interdũ aliqua ex parte oriuntur à iugulari externa;perpetuo autem triplicẽ originẽ ducunt;aliæ,B,enim oriũtur ab illa vena,quæ vbi ex thorace egreſſa ad alam procedit,cuti,muſculis thoracis,& mãmillis, ramos impertit. Aliæ,C,D,oriuntur à venis,quæ ad ſummum humerũ tendunt,vnde rami deriuantur, tam ad cutem,quã ad mammarũ ſubſtantiam pertinentes. Aliæ quæ non ad externã cutem, ſed tantũ ad internã mãmarum ſubſtantiam pertinent,oriuntur a [f] venis,quę à iugulo ſub oſſe pectoris procedunt;à quib. deriuantur rami,qui per cartilaginũ interualla diſtribuuntur muſculis thoraci inſidentib. inde etiam mãmis;tendũt autem hæ vænæ ad ilia iunctæ cũ arteriis exilib. quæ ſimiliter à iugulo ortę ſub oſſe pectoris deorſum ferũtur:per has mãmis [g] cũ vtero maximũ eſt conſortiũ;ceſſat enim lac ſuperuenientib. menſtruis,& cũ mulier vtero gerit;reuertitur lac cũ peperit. Nexus autem,ſeu coniunctio mãmarũ cum vtero ita habet. Venæ,at q; arteriæ iã dictæ,quæ à iugulo deorſum ſub oſſe pectoris feruntur,ex thorace prodeuntes,per abdomen tẽdunt ſub rectos muſculos quib. illigantur;ad mediã vero ipſarũ longitudinẽ in plures ramos diuiduntur qui coeũt,atq; intexuntur cũ ramis aliarũ duarũ venarũ atq; arteriarũ quæ ſub ijſdẽ muſculis innatæ ſurſũ ferũtur;deriuantur hæ à grãdiorib. ramis venæ cauæ, & arteriæ ma- G gnæ,q per inguina ferũtur ad crura:ſed quia paulo ſupra harũ initiũ oriũtur venæ, & arteriæ quæ vterũ alũt,idcirco maximũ conſortiũ habẽt cũ vtero,propter viciniã:vnde nõ mirũ, [h] ſi ſãguis ab vtero ad mãmas,& inde ad vterũ trãſferatur,cũ rami & aſcẽdẽtiũ,& deſcẽdẽtiũ inter ſe implicentur. Figura autẽ mãmarũ ſphęrã dimidiatã repręſentat, exteriori. n. parte rotunda fuit,vt minus iniurijs pateret,interiori verò plana,vt melius reſideret ſuper thoracẽ, qui quatenus gibb. eſt,eatenus ſinuatur baſis mãmæ. Magnitudo mãmarũ nõ eadẽ eſt,ſed varia ætate maiores,& minores fiũt,tũ prout ocioſè degũt, vel lactant. Tenera ætate paruulæ ſunt, vetulis laxæ,oblongæ,graciles;ætate firma tumẽt,præſertim cũ lactis copia diſtẽdũtur. Duę [i] aũt mãmæ fuerũt effictæ, partim vt ſeruaretur æquilibritas vtriuſq; lateris,partim vt geminos alere poſsẽt,partim vt ſi vna ægrotaret,altera quæ ſana eſſet,cõi munere fungeretur. Collocatæ [k] mammæ ſunt in thorace à laterib. qui locus maxime idoneus fuit;neq; alias ibi partes collocare neceſſe erat;& mãmæ ibi cõmodè cor tegunt, & ab illo perfectũ ſanguinẽ accipiunt ad lac procreandũ; pro magnitudine aũt,& paruitate,varium ſpacium occupant;ſuperiectæ autem ſunt inferiori parti muſculi adducentis brachium ad pectus.

a Ga. li. 14. de uſu p.c. 4.
b Ga. ibid.
c Ariſt. lib. 4. de Part. ani. c. 10. & Ga. li. 7. de vſu p. c. 22.
d G. 5. aph. com. 39
e Ariſt. lib. 1. de hiſ. an. c. 12
f Gal. li. 14. de vſu p. c. 8.
g Gal. li. 14 de vſu p. c. 4. & c. 8
h Gal. li. 14 de uſn p. c. 4 & c. 8.
i Gal. li. 14. de uſu p. c. 4.
k Gal. li. 7. de uſu p. c. 22.

A fig. I.

Vt autẽ propoſita mãmillarũ natura cõmodè inſpiciatur,linea vna ſcalpello ducẽda eſt à H iugulo deorſũ ad vmbilicũ:tũ altera à iugulo ad ſũmũ humerũ qua ſectione adhibita, cutis à mãmillarũ ſubſtãtia reſoluẽda eſt,inſpectisq; ramis vaſorũ ad ipſas perueniẽtiũ,ſeparãda mãmilla eſt à muſculo,adducente brachiũ ad pectus,cui ſuperiecta eſt;& interim venę,& arterię quæ per muſculos ad mãmillã perueniũt,inquirendæ. Coitus autẽ venarũ,atq; arteriarũ aſcẽdentiũ,& deſcendentiũ,per quas transferri ſanguinẽ à mãmis ad vterũ;& ab vtero ad mãmas retulimus,tunc manifeſtè oſtenditur,cum ſecatur abdomen,& propriè muſculi eius recti.

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, QVI Fig. I. Tab. LXXI. inſcripti viſuntur, declaratio.

TAB. LXXI. FIG. I.

MAmmas hæc figura repræſentat detracta cute,& membrana carnoſa.

A Glandula, quæ mammarum formam refert.

B Venæ ab ea ortæ, quæ vbi ex thorace egreſſa ad alam procedit, cuti, muſculis thoracis, & mammillis ramos impertit.

C D Venæ ab illis ortæ, quæ ad ſummũ humerum tendunt.

E Cutis inuerſa.

A

VIDI VIDII DE ANATOME

Liber Sextus:

QVI EST DE PARTIBVS VITALI FACVLTATI inferuientibus.

De Collo. *Cap. I.*

B
EXpofitis fuperiori libro partibus noftri corporis naturali facultati inferuienti-
bus,illæ nunc fequuntur,quæ pertinent ad vitalem; confiftit hæc in conferua
tione caloris innati,qui in corde [a] continetur,tãquã in præcipua fede,per cu-
ius motũ partim frigido aere attracto,partim fuligine expulfa defenditur.Ad
eiufmodi perfpiratũ neceffarius fuit pulmo, afpera arteria,guttur,feptũ trãf-
uerfũ,thorax,& tandẽ collũ,quorũ figillatim fectionẽ perfequemur, fi ante
vfum, fubftantiã,formã vniufcuiufq; expofuerimus;fumemus initiũ à collo,per quod cõiungi
tur pectus cum capite;græcè autem dicitur ἀυχὴν,& τράχηλος b fuit hoc à natura conftitutum
gratia c pulmonis;continet enim afperam arteriam,& guttur,vnde aer permeat ad pulmo-
nem:occupat collum id totum fpacium,quod inter caput,& thoracem eft;definitq; ad iugulũ
materia ex qua conftat,funt mufculi antea d expofiti;tum feptem vertebræ,quas in fpina recẽ
fuimus. e Poftulat eius fectio,vt detracta cute mufculos fcalpello perfequamur , ordine prius
expofito;tum vertebras fpectemus,quas tales comperiemus,quales diximus, f cum de offib.
C ageremus;infpiciemus & in collo guttur cum afpera arteria:fed de horum fectione in fequen
tibus tractabitur.Cum collo proximè iungitur pectus ad quod iam pergimus.

De Thorace,& eius membranis. *Cap. II.*

Ta. 72. fi. duæ partis prioris C fig. 1
ESt igitur pectus id totum,quod inter iugulum eft,& feptum tranfuerfum;vocaturque à Græ
cis θώραξ, g quod vocabulũ latini quoque mutuantur:prior pars pectoris græcè dicitur στῆ
θος, h eius medium στέρνον, i C,fed pofterior pars μετάφρενον, k Latera verò πλευρὰ nominantur.Fa-
ctus eft thorax,partim vt quæ in eo refident uifcera tueatur , l partim vt refpirationis motũ
præftet;quod fi materiam,& formam intuearis,appofitè ad propofitum munus inftitutũ fuiffe
intelliges.Materiam,præter cutem fuperiectam,& internam membranam,præbẽt partim mu
fculi, partim offa ; ab offibus defenduntur fubiecta vifcera; à mufculis fit dilatatio,& con-
ftrictio ad refpirationẽ neceffaria. Mufculos quidem feptuagintatres fupra diximus [m] adrefpi
rationis motum accommodati;quorum [n] decem ad abdomen referuntur,reliqui ad thoracẽ:
triginta [o] & vnus vtrinq;;quib.accedit feptum tranfuerfum æquabiliter ad dextrã partẽ,atq;
finiftrã attinens.Offa thoracis funt duodecim vertebræ,cũ quib.vtrinq; duodecim coftæ com
D mittuntur;quæ iunguntur à priori parte cum offe pectoris per cartilaginem.Cæterũ quæ for-
ma fit mufculorũ thoracis,& propriè fepti tranfuerfi,quæ item coftarũ,& integrarum, & fpu-
riarum,quæ offis pectorisac mucronatæ cartilaginis,abunde enarrauimus,partim fecundo li-
bro p qua de offib. partim quarto, q qua de mufculis;ex quibus totius thoracis forma colligi-
tur.Latior [r] autem eft homini,quã cæteris animantibus,quod brachia ab ipfo recedant; id quod
non euenit anterioribus cruribus quadrupedum.Situs iam expofitus eft,cum inter iugulum,&
feptum tranfuerfum collocari ipfum dixerimus f.

Sed fatis de thorace,ad quẽ refertur mẽbrana,H,ὑποζωκὼς,t quafi fuccingens,vt ad abdomẽ
H fig. 1 peritoneum . Vtriufque vfus quodammodo u fimilis eft,nam vtraque tegit, alligat,inuoluit
inclufa vifcera,ac vafa;feptum tranfuerfum firmius reddit;fed fuccingens proprie mufculos,

a Gal. 5. de loc. aff. c. 1. & Arift. li. de refp. c. 4
b Arift. li. 1 de hift. ani. c. 12. & G. 8. li. de ufu p. c. 1.
c Arift. li. 4 de Par. an. c. 11. & G. li. 8. de ufu p. c. 1
d Supra li. 4.
e Supra li. 2. c. 4
f Supra li. 2. c. 4
g Arift. li. 1. de hif. an. c. 7
h Arift. 1. li. de hift. an. c. 12
i Ga. li. 1. de ar. com. 67
k Ga. li. me dicus. c. 10
l Ga. li. 13. de ufu p. c. 6
m Supra li. 4. c. 8
n Supra li. 4. c. 10.
o Supra li. 4. c. 8.
p Supra li. 2
q Supra l. 4
r Arift. li. 2. de hift. ani. c. 1
f Supra in hoc c.
t G. li. 2. de mot. muf. c. 9
u G. li. 7. de c. 2. ana. ad.

qui inter coſtas ſiti ſunt, veſtit; efficitque ne pulmo, qui mollis eſt,oſſa pectoris dura proxime E
attingat;quæ proprio quoque inuolucro, quod περιόστεον, dicitur, ad eum finem circundantur;
ſed interiecta ſuccingente membrana mitior adhuc redditur contactus.Subſtantia ſuccingen
tis eadem eſt,quæ aliarum membranarum,dura,tenuis,inæqualis,alba,validior quam perito-
neum;durior tamen a poſteriori parte,quam a priori;raro autem adnatam habet adipem, eã-
que magis prope vertebras,vbi vaſa magna diſcurrunt. Venæ,G,quæ ad ipſam pertinent,o- G fi. 1.
riuntur a vena ſine coniuge;ſicut arteriæ ab arteria magna;quãquã nonnullæ tam venæ,quam
arteriæ ad ipſam peruenientes, deriuantur a vaſis, quæ ſub pectoris oſſe ad abdomen proce-
dunt.Sed nerui quos ſuccingens membrana accipit,a ſexto pari neruorum cerebri proficiſcun
tur. Figura eadem eſt,quæ caui thoracis,varia videlicet,ſuperne anguſta,inferne lata,latior
adhuc a lateribus,breuior a priori parte,longior a poſteriori;foris gibba,intus caua, excepta
poſteriori parte,quæ ob uertebras,& radices coſtarum,foris deprimitur,intus aſſurgit.Super
ficies interna læuis eſt,& quaſi aquoſo humore illita,præterquam vbi proceſſus quoſdam exi-
git,ad inuoluendum,& alligandum,vt ad longitudinem vertebrarum, vnde oritur ſeptum ſe-
parans dextram thoracis partem à ſiniſtra;præterea vbi alligat,atque inuoluit arteriam ma-
gnam,arteriam aſperam,gulam,venam ſine coniuge; tum a priori parte, quà cum oſſe pecto- F
ris committitur ſeptum,quod thoracem in longitudinem diuidit.Foramina,qua hæc membra-
na ſeptum tranſuerſum tegit,terna,non ſecus,atque ipſum habet;per unum tranſit vena caua,
per alterum gula,per tertium magna arteria. Ad iugulum non peruia eſt uno foramine am-
plo,ſed pluribus,per quæ trãſeunt rami venæ cauæ,& arteriæ magnæ;gula,aſpera arteria,ner
ui,& illi qui a ſexto pari neruorũ cerebri,& illi,qui a ceruice ad ſeptum tranſuerſum feruntur;
perforatur tandem a poſteriori parte a venis, & arterijs tendentibus ad ſpacia inter coſtas.
Magnitudo reſpõdet magnitudini internæ thoracis; pertinet enim à poſteriori parte a prima
vertebra ad vndecimam,vbi ſeptum eſt,per quod exit arteria magna; a priori a iugulo ad imã
partem oſſis pectoris, cui ſeptum tranſuerſum innaſcitur:a lateribus a prima coſta ad ſuperfi-
ciem ſepti tranſuerſi,atque hoc pacto totum cauum thoracis circumdat. Ex iam dicta magni-
tudine ſitus etiam deprehenditur,oritur enim a ligamentis uertebrarum;coniungitur a poſte
riori parte cum vena ſine coniuge, & cum magna arteria;a priori ſuperiecta habet vaſa, quæ
ſub pectoris oſſe deorſum ad abdomen deſcendunt. De numero dubirari poteſt, an una ſit,
an duplex, prout duplex etiam eſt membrana thoracem diuidens in longitudinem, cum qua
iungitur,& ad quam iam pergimus. G
a G.li 7.de anat.admi. c.2. & li.6. de uſu par. c. 3. Mẽbranæ igitur,L,quæ pectus in longitudinẽ diuidunt, διαφράττοντες [a] a Grecis appellatæ,mul L fi.2.
tis & ipſæ nominib.utiles ſunt,nã & cor cũ ſuo inuolucro,M,continẽt,ac tuẽtur,[b] & vaſis iter tu M fi.2.
tũ præbent,& pectus in dextrã,& ſiniſtrã partẽ diuidunt,quo fit,ut vna perforata,altera ſerua
ri poſſit inuiolata,in qua pulmo citra noxam moueatur.Subſtantiã tenuiorẽ habẽt ſuccingẽtes
b G.l.6.de uſu p.c.3. mẽbranæ,intus plerumq; pinguedinis expertẽ;tantũ pingues ſunt ab exteriori parte,quà ſpe-
ctant ad cauũ thoracis;præſertim in hominib.pinguiorib. in quib.omẽto ſimiles uidẽtur;pro-
pè iugulũ glandulã adnatã habent,ubi uaſa diuiduntur;venas autẽ,& arterias accipiũt ab il-
lis,quæ a iugulo deorſũ per os pectoris deſcendũt; accipiũt & vtrinq; ramulos a uenis quæ cũ
neruis a iugulo deſcendunt ad ſeptum tranſuerſum,a quibus neruis ramos ẽt obtinent. Figura
triãgulũ repræſentat,tam a dextro latere,quã a ſiniſtro inæqualiũ coſtarũ, quarũ quæ breuiſ-
ſima eſt,à iugulo per pectoris os,ac mucronatã cartilaginẽ ad ſeptũ trãſuerſum finitur; altera,
quæ longiſſima eſt, a iugulo per dorſum ad undecimã vertebrã tendit; tertia media inter has
duas ab oſſe pectoris per lõgitudinẽ ſepti trãſuerſi ad dorſũ progreditur.Superficies utriuſq;
ab interiori parte aſpera eſt,ꝓpter fibras,& mẽbranas;ab exteriori,quà ad pulmones ſpectat, H
læuis,& quaſi aquoſo humore illita,interdũ aliqua parte adnaſcitur pulmoni.Magnitudo ea-
rũ à iugulo ad ſeptũ trãſuerſum,& a vertebris ad os thoracis pertinet.Oriũtur ambæ a mẽbra
na ſuccingẽte,quà cũ illa cõmittuntur,ad os pectoris,ad ſeptũ tranſuerſũ,ad vertebras; inæ-
qualiter vero ambæ & coeunt,& inter ſe diſtant;coeunt quidẽ iuxta dorſi longitudinem, quà
cũ uertebris cõmittũtur;ſed a priori parte qua os pectoris attingũt;& eatenus inter ſe diſtãt,
quatenus id latũ eſt;plurimũ quidẽ ſuperne ubi latiſſimũ;inde paulatim minus recedũt,ubi ip
ſũ anguſtius redditur;mediũ ſpaciũ inter utrãq; fibris,ac mẽbranulis repletur; quà cum ſepto
trãſuerſo iungũtur,maxime inter ſe recedũt,vbi ſinũ efficiunt, q̃ æquat eam partem oẽm ſepti
trãſuerſi,q̃ carnis eſt expers,ſed latior eſt a priori parte,q̃ a poſteriori,cõplectiturq. cor,cum
ſuo inuolucro,& uenã cauã,quorum amplitudini reſpondet amplitudo ſinus huius tertii:nam
duos alios ſinus, ſeu duo caua in pectore,unum a dextra parte,alterũ a ſiniſtra effici diximus
ab his membranis,quatenus ſuperne deorſum feruntur.Sectio thoracis in hunc modum adhi-
benda eſt;cutis a thorace uniuerſo primo detrahenda eſt,& muſculi incidendi,quemadmodũ
c Sup.l.4. c.8. in ſuperiorib. demonſtrauimus [c] cum de muſculis ageremus;quib. remotis veniendum eſt ad
oſſa & primo ad vtrunque iugulum,quod a pectoris oſſe ſeparandum eſt,ualidis ligamentis q̃-
bus nectitur ualido, & acuto ſcalpello reſectis ea animaduerſione ne quæ ſubſunt, lacerẽn-
tur, ſpectandaque tunc eſt cartilago, per quam iugulum cum pectoris oſſe committitur,quod
hoc pacto reſolutum a pectoris oſſe,& a prima coſta attolles,& in exteriorẽ partẽ adduces,vt
car-

A cartilago, per quam prima costa cum osse pectoris committitur, in conspectum veniens scalpello separetur, qua secta reliquarum costarum cartilagines similiter resolues, & thoracis os cum cartilaginibus à costis attolles, modo in dextrum, modò in sinistrum latus conuertens, inspicies tunc membranas, quæ ossi pectoris innatæ thoracem in longitudinem diuidūt: quibus inspectis pectoris os cum mucronata cartilagine à septo transuerso diuides, & sensim attollēs à membranis thoracem in longitudinem diuidentibus separabis; ita vt caput cadaueris inflectatur; venamque, & arteriam vtrinque sub ipso tendentem scalpello inter membranulas inquires, quas vbi laqueis alligaueris, os pectoris cum suis vasis à thorace auferens ad membranam costas succingentem accedes, quam hamulo prehensam auelles à costis; intuitus, numpulmo ipsi per fibras aliquas nectatur; tum singulæ costæ in exteriorem partem vi adducendæ, vt thoracis cauum vniuersum oculis subijciatur; id quod melius succedet, si dorso medio in longitudinem globus, aut lapis subiiciatur; sic enim magis thorax aperietur, vt ad partium, quæ ibi sunt sectionem transeatur. A summo igitur thorace ad neruosam partem septi transuersi dextrum neruum à membrana dextri lateris thoracem in longitudinem diuidente separabis, & similiter sinistrum à sinistra: vtrumque autem neruum iuxta septum transuersum præcidens ad cerucem reijcies, vt deinde si placet, intueri eius originem possis. Dein reuertendū est ad duas
B membranas thoracem in longitudinem diuidentes, quas inter se diducere oportet, & a pericardio, ac septo transuerso resoluere, atque à thorace auferre, summa cura, ne insigne aliquod vas violetur.

De Gutture, epiglottide, & faucibus. Cap. III.

Ta. 72. fig. vndecim. posteriores. G fi. 1. 3 H fi. 2. — Est autem guttur caput asperæ arteriæ, quod græcè λάρυγξ [a] nominatur, factum à natura vt non solum prębeat aditum aeri, qui ad pulmonem fertur, vel ex eodem educitur, sed vt vocis [b] sit præcipuum instrumentum, qua mobrem nonmodo aperitur, vt attrahatur aer, aut clauditur, vt retineatur, cum necesse est; sed varie [c] dilatatur, atque astringitur ad vocem effingendam: habet autem in superiori, atque anteriori parte operculum, [d] G, H, quod versus posteriorem flectitur, per quod, quasi per pontem transit cibus, & potus, neq; decidit in cauū asperæ arteriæ; ne autem in eādem illabatur, quod per vomitum redditur, efficit, cum astringitur tertia cartilago, ex qua constat guttur; constat enim ex tribus, [e] quas sigillatim exponere oportet; illud autem imprimis intueri licet, quod natura guttur meritò ex [f] cartilaginosa substantia constituit, siquidem caro cōcideret, neque aperta seruaretur ad respirationem;
C preterquam quod ad sonum uocis inepta esset; nam euerteretur ab aere; os vero partim gulā præmeret, partim oneri esset, & linguam deorsum traheret, præterquam quod musculos postularet, à quibus moueretur, adeò crassos, vt deformitatem in ceruice afferrēt, neque inflecti posset, & moueri ad vocem, quam insuauem quoque redderet; nulla igitur [g] substātia magis idonea accipi potuit, quam cartilago, quæ & maximè habilis est, ad propositum munus præstandum, & adiunctas partes minimè lædit. Ex cartilagine igitur effectum est guttur, quæ processu ætatis indurescit, ita vt os videatur; præsertim prima, & secunda; constat enim ex tribus, nō ex simplici, ob [h] duas commissuras necessarias ad eius motum; ex commissura primæ, & secundæ dilatatur, & constringitur; ex commissura secundæ, & tertiæ clauditur, & aperitur. Prima, [i] A, & maxima cartilago ab anteriori parte sita est, foris gibba, intus sima, scuto oblongo similis; vnde θυρεοειδὴς, quasi scutiformis, græcè nominatur: exigit autem binos processus, C, à superiori parte, vtrinquè vnum; & totidem ab inferiori, O; similiter vtrinque vnum: superiores longiores sunt; alliganturque per membranas cum osse hyoide; inferiores vero breuiores; atque hi cum lateribus secundæ cartilaginis, à posteriori parte coalescunt. Forma hæc ab externis iniurijs facile defenditur. At secunda, L, minor est, quam prima, sed maior quam tertia; maxime autem in posteriorem partē spectat uersus gulam: addit autē quod deest primæ ad circulum efficiendum: tāgitur anterior, β, eius pars ad radicem scutiformis. Superficies anterior læuis est, sed posterior iuxta gulam linea, γ, quadam assurgit; quæ duos sinus conficit; supernè versus posteriorem partem duo exigit tubercula, δ, oblongā, vtrinque vnum; quæ recipiuntur
D in finibus tertiæ cartilaginis; nam cum prima, vt dictum est, committitur, quatenus inferiores eius processus innatos habet, & coalescentes in finib. ε, quos secunda in quadam eminētia impressos præsefert: Inferior pars secūdæ versus gulā tenuis deprehēditur, quā magis deorsum descendit ad originem eorum musculorum, qui in tertiam inferuntur. Figura, P, secundæ eadem est, quę annuli, quē Thraces sagittarij dextro pollice gestāt; habet enim eiusmodi annulus processum latiorem; qui prohibet, quo minus prior pars pollicis in attrahenda chorda arcus violetur Ab hac similitudine dicta est græcè κρικοειδὴς. [k] Tertia, I, ἀρρυταινοειδὴς à similitudine oris vrcei; hæc vbi membranis tecta est, simplex apparet, quibus detractis, duplex deprehenditur; ita vt re vera, guttur ex quatuor, non ex tribus cartilaginibus constet: iunguntur enim duæ, quibus tertia continetur, simul per ligamenta, & succingentem membranam, vna à dextro latere, altera à sinistro sita est: in medio sinus, ε, læuis, & rotundus apparet, vbi secundæ cartilaginis tuberculum recipitur; vtriusque huius tertiæ cartilaginis basis ampla est, & ab anteriori parte in longum processum desinit: ad basim rimam quandam effici; ttenuiorq; ac mollior reddita, pinguiorque vrcei [l] os, ζ, refert, quod clauditur in vomitu, neque finit aliquid in aspe- ram

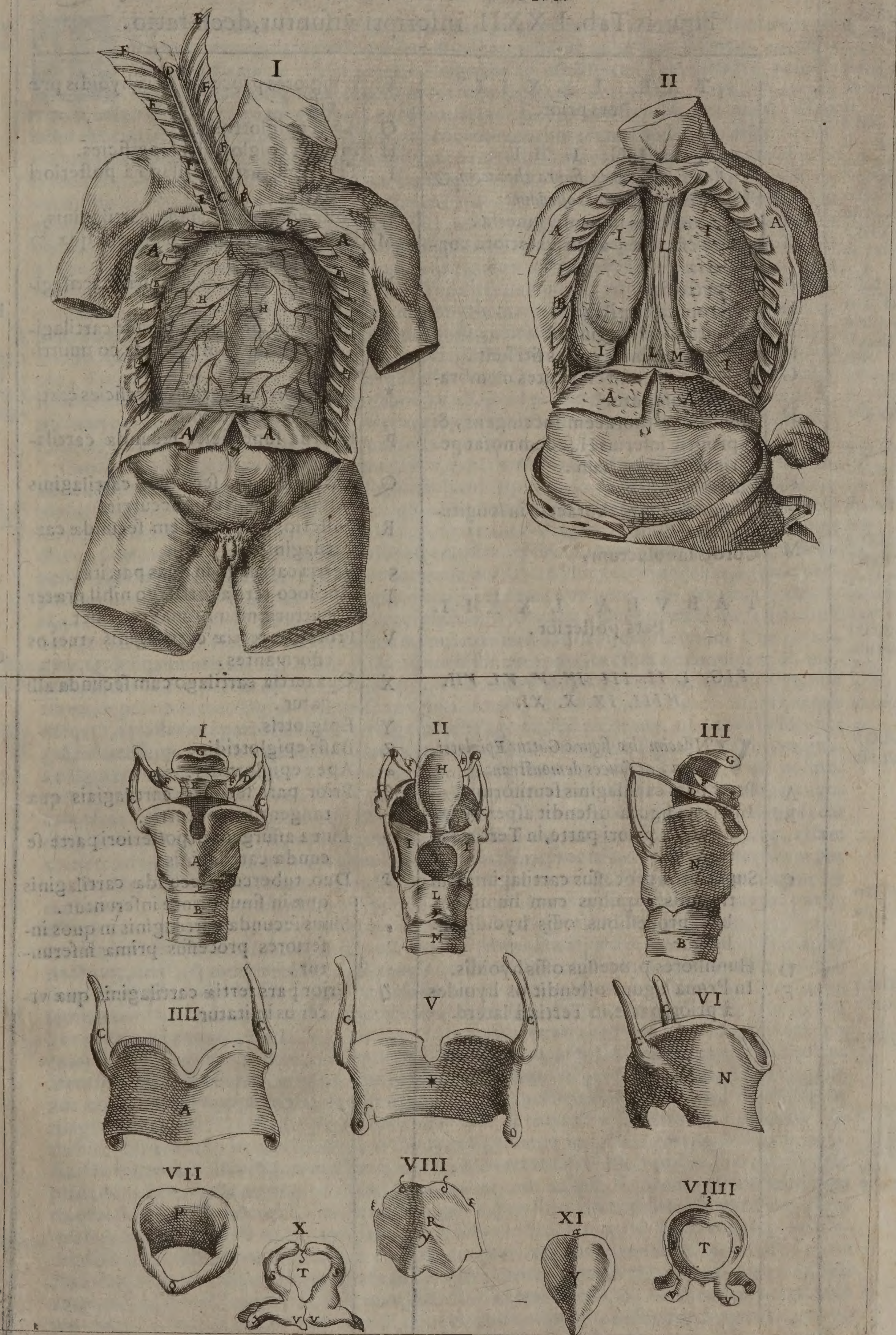
Left margin notes: A fig. 1. — C fig. 1 O fi. 3. 4. — L fig. 2 — β fig. 1. γ fig. 2 — δ fig. 8. — ε fig. 8. — P fi. 7. — I fig. 2. — ε fi. 9 & 10. — ζ fig. 9. & 10.

Right margin notes: a Gal. li. 7. de vsu p.c. 5. — b Ga. ibid. — c Gal. ibid. — d Gal. li. 7. de vsu p.c. 16. — e Ga. li. de vocal Inst. sect. c. 4 — f Gal li. de sect. Instr. vocis c. 6 — g Gal. ibi. & lib 7. de usu p.c. 5 — h Gal. li. 7. de vsu p.c. 12. — i Gal. li. de sect. Instr. uocis c. 4. & lib. 7. de usu p.c. 11. — k Gal. li. de sect. Instr. uoc. c. 4. & li 7. de usu p.c. 11 — l Gal. li. de sect. Instr. uoc. c. 4. & li. 7. de usu p.c. 11.

ram arteriam delabi;facile autem flectitur,estque veluti γλωττίς, hoc est lingua capitis tibiæ: E
nam aspera arteria tibiam, guttur tibiæ caput repręsentat; huic rimæ tertiæ cartilaginis quæ
a Gal. li.7. de vsu p.c. 13.&16. γλωττίς nominatur,superiecta est ἐπιγλωττίς, [a] G,H,quasi super linguam,operculum prohibēs G fi. 1. & 3
ne cibus, & potus decidat in asperam arteriam.Habet hæc substantiam mollem,similem su- H fi 2.
periori parti tertiæ cartilaginis;estque pinguis,& ligamenti modo flectitur,& membrana in-
uoluitur:confert adeps quam habet,ad facilem transitum aeris,& prohibet ne motu exsicce
tur.Nascitur,operculum ab anteriori parte primæ cartilaginis,basi,z,deorsum curuata, inde z fi. 11
initio tendens triangulum imitatur:cuius vertex,α,ad gulam introrsum porrigitur;quà ad pa-
latum spectat,gibbum est,ac mollius;quà ad guttur,cauum,& multò durius.Deprimitur à ci-
bo,& potu,sed rursus attollitur à musculis,qui à medio osse hyoide ad ipsum feruntur: huius-
b Supra li. 4.c.4 modi sunt cartilagines cum operculo,quibus guttur continetur:cius musculi supra quarto [b] li
c Supra li. 3.c.2 bro sunt à nobis expositi,sicuti tertio [c] libro nerui,qui ad ipsum perueniunt maxima ex par
te à sexto pari neruorum cerebri;præsertim ab eorum ramis recurrentibus; quamquam & à
primo pari neruorum medullæ dorsi;aliqui etiam ad guttur proficiscuntur. Nunc tamen pau-
cis musculorū munus repetemus. Aperitur guttur magis quam soleat,cum musculi ociosi sunt
primo ad maiorem respirationem,deinde etiam ad maiorem vocem;clauditur ad cohibendū
anhelitum,& idcircò etiam vocem;dilatatur,& astringitur ad vocis modulationem. Musculi
alii aliud ex his muneribus præstant; sed qui aperiunt, vbi minus actionem suam perficiunt, F
dilatant;sicuti qui claudunt,vbi similiter suam actionem minus perficunt, astringunt.Aperiūt
autem quatuor illi,qui tertiam,cartilagionem ad secundam adducunt versus partem posterio
rem;incipiunt enim à secunda versus gulam,& tendunt ad tertiam. Claudunt duo illi, qui ab
interna,ac media parte primæ cartilaginis ad tertiam ascendunt; adeò autem validi sunt in
d Ga. li.7. de vsu p.c. 14. claudendo,vt prohibeant anhelitum,& renitantur [d] omnibus musculis thoracem constrin-
gentibus;adducunt autem tertiam cartilaginem ad primam. Claudunt etiam alij duo tertiā
cartilaginem quasi marsupium,qui ad basim eius nati,per ipsam feruntur;imitāturque munus
eorum musculorum,qui anum,& ceruicem vesicæ claudunt.Dilatant,qui separāt primam car
tilaginem à secunda,& sursum attrahunt;dilatatur enim tunc guttur,non secusquam thorax,
cum ascendit: Dilatationi ergo præsunt duo illi, qui ab inferiori latere ossis hyoidis descen-
dunt ad cartilaginem scutiformem.Astringunt,qui primam cartilaginem ad secundam addu
e Hip. & Gal 3. progn.com.16 & 4 de loci.aff.c.3 cunt,veluti duo illi,qui ab osse thoracis & duo alij, qui à gula proficiscuntur ad cartilaginem
scutiformem;præterea duo illi qui,à prima descendunt ad secundam.

Locum vbi caput asperæ arteriæ,hoc est guttur residet,Græci φάρυγγα,[e] Latini fauces nomi-
narūt;Continet hic & glandulas,& vuam. Glandulæ quæ ibi sunt,mutiplicem vsum præbent, G
duæ enim quæ collocatæ sunt ad finem asperæ arteriæ,& radicem gutturis, vtrinque vna ad
f Gal li.2. de sem c.6 eum locum madefaciendum [f] pertinent:duæ aliæ supra guttur oblongæ à superiori parte deor
g Gal li.11 de usu p c. 5. sum tendentes,laxiori substantia præditæ,& eodem inuolucro,quo totum os inuolutæ,tenuio
ri tamen,tam guttur,quam gulam madefaciunt, appellantur græcè ἀντιάδες,& παρίσθμια,[g] quasi
iuxta ἴσθμοι.Est enim in faucib. ἴσθμος, [h] hoc est angustia loci,vbi extremum gulæ,& asperæ ar
h G.3.aph. com.26 & li.de musc. sect.c.15. terię situm est,vbi item glandulæ propositæ,in quarum medio conspicitur vua,quam mox sub
iiciemus. Hæ solæ inter glandulas teguntur membrana neruosa,quæ perforata est manifestis
foraminibus,vnde humor ad linguam,& guttur madefaciendum exire facile possit. Aliæ glan
i Gale.li.7. de usu p.c. 5.& lib. 6. cata top.c. 3. dulæ caua illa replent,quæ sub auribus sunt uersus fauces;conferunt autem ad vasorum deri-
uationem,non secusquam illæ,quæ ad inguina sunt,aut ad alas. Vua dicitur à Græcis γαργα-
ρεὼν [i] κίον, σταφυλή;[k] quāquā postremum vocabulum magis inflāmatā partem,quā partē simpli
k Hipp. 3. progn. 23. citer significat.Latini [l] siue inflammata sit,siue inflammatione careat,vuam appellant.Con-
l Cels.li.7. c.12. spicitur hæc hiante ore ab extremo palato ad fauces descendens, quasi parua columna; vbi
nasi foramina penetrant in os.Numeratur autem inter instrumenta vocis,quod sit [m] quasi ple
m Ga. li.7 de vsu p.c. 5. ctrū,& ad magnitudinem,atque elegantiam vocis conducat;sed simul etiam temperat [n] ae-
rem,ne frigidior ad pulmonem penetret;prohibetque ne cum aere puluis in guttur,& asperā
arteriam feratur. Adde,quod materia à capite destillans per vuā percolata descendit ad gut H
tur madefaciendum.Substantia vuæ caro est,eodem inuolucro quo os obducta,ad quam vasa
n Ga li. de caus. morbor. ca. 8. & li. 11. de vsu p. c.11. pertinent deriuata ab illis quæ sunt in palato.Figura pyramidem imitatur,cuius basis ad pa-
latum est,pendet enim à carne illa,quæ in extremo palato glandis substantiam repræsentat;
tenuior verò pars deorsum spectat.Harum partium sectio in sequentibus exponetur, quà de
sectione aliarum quæ in thorace continentur.

TABVLA. LXXII.

NOTA-

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, QVI Figuris Tab. LXXII. inscripti visuntur, declaratio. E

TAB. LXXII.
Pars prior.

FIG. I. II.

Prima & Secunda figura thoracem & eius membranas ostendunt.

A Cutis vna cum musculis inuersa.
B Costæ effractæ, ac in exteriora conuersæ.
C Os pectoris.
D Mucronata cartilago.
E Costarum cartilagines.
F Musculi, qui inter costas siti sunt.
G Vasa, quæ per succingentes membranas diuiduntur.
H Membrana thoracem succingens, & proprie inferius H. sedem notat pericardio propriam.
I Pulmonis fibræ.
L Membrana, quæ thoracem in longitudinem diuidit.
M Cordis inuolucrum.

TABVLA LXXII.
Pars posterior.

FIG. I. II. III. IV. V. VI. VII. VIII. IX. X. XI.

Vndecim hæ figuræ Guttur Epiglottidem, ac fauces demonstrant.

A Prior pars cartilaginis scutiformis.
B In Prima figura ostendit asperam arteriam à priori parte, in Tertia à latere.
C Superiores processus cartilaginis scutiformis, quibus cum humilioribus processibus ossis hyoidis illigatur.
D Humiliores processus ossis hyoidis.
E In Prima figura ostendit os hyoides à priori parte, in Tertia à latere.
F Longiores processus ossis hyoidis præcisi.
G Apex epiglottidis.
H Interna epiglottidis superficies.
I Tertia gutturis cartilago à posteriori parte.
L Posterior pars, secundæ cartilaginis.
M Posterior pars asperæ arteriæ quæ gulam respicit.
N Ostendit primam gutturis cartilaginem à latere. F
O Inferiores processus primæ cartilaginis quibus cum secunda committitur.
* Posterior, ac interna superficies cartilaginis scutiformis.
P Interna superficies secundæ cartilaginis.
Q Anterior pars secundæ cartilaginis quæ tangentibus occurrit.
R Posterior pars eiusdem secundæ cartilaginis.
S Tertia cartilago in duas partita.
T Hoc loco tertia cartilago nihil præter gutturis membranas continet.
V Processus tertiæ cartilaginis vrcei os efformantes. G
X Qua tertia cartilago cum secunda alligatur.
Y Epiglottis.
Z Basis epiglottidis.
α Apex epiglottidis.
β Prior pars secundæ cartilagiais quæ tangentibus occurrit.
γ Linea assurgens in posteriori parte secundæ cartilaginis.
δ Duo tubercula secundæ cartilaginis quæ in sinus primæ inferuntur.
ε Sinus secundæ cartilaginis in quos inferiores processus primæ inferuntur.
ζ Prior pars tertiæ cartilaginis quæ vrcei os imitatur. H

A

De Pulmone. Cap. IIII.

Ta. 73. fi.sex. PVlmo,quem Græci πνεύμονα a dicunt,ad respirationem fuit à natura institutus,vt re- a Arist.lib. de respira. c.1
frigeraret cor,quamquam confert & ad retinendum anhelitum;est enim veluti ci-
sterna aeris,quem b temperat,ne frigidior ad cor aspiret.Cum dilatatur pulmo, b Gal.li.7. de vsu p.c. 8.
impletur aere frigidiore,quem cordi impertit;cum contrahitur, expellit calidio-
rem,& ueluti fuliginem,quam excipit à corde:dilatatur autẽ,& contrahitur,non per se, c sed c Gal. li 7. de vsu p.c. 9.& 5 de loci.aff c.3
motu thoracis;cuius musculi,cum dilatant,aut contrahunt thoracem,simul etiam dilatant, vel
contrahunt pulmonem . Comprimitur pulmo compresso thorace,dilatatur dilatato thora-
ce;non secusquam fabrorum d folles,ne inane spacium ibi sit,impletur aere, ita vt pulmo- d Ga.li.me dicus c.11
nis motus referri ad thoracem debeat;dilatatur autem,& contrahitur in pulmone potissimũ
aspera arteria,cuius cartilagines per ligamenta,quibus nectuntur,magis vel minus inter se re e Ga.lib.6. de par. usu c.9
cedunt;membranæ autem,quæ circulum cartilaginis absoluunt,motum in latitudinem faciũt:
per hunc motum pulmo efficitur non solum respirationis instrumentum,sed e etiam vocis;cu
ius materiam constat esse f aerem,qui ex eo redditur;sed præter munus respirationis,ac vo- f Gal. li de sect. Instr. voc.c.3.& li.6. de usu par.
cis,præbet pulmo eum quoque vsum,vt cum cor vehementius palpitat, molliter ipsum exci-
B piat;maximè autem habilis est pulmo,qui proposita munera exequatur, siue materiã spectes,
D fig.1 siue formam.Materia g primo est aspera arteria,D,H,deinde arteria B,venalis;hæc ad ipsum
H fi.2. cor, illa ad pulmonem aerem affert:his accedit vena C, arterialis, quæ à corde ad pulmo- g Ga.lib.7. de usu p.c. 2.& c.8
B fig.1 nem alendum sanguinem adducit:hęc grandior est,quod pulmo multum postulet alimentum,
C fig.1 ob calorem ac motum,& ob sanguinem tenuem,qui facile absumitur. De aspera arteria pri-
mum agamus, tum de vena arteriali,& arteria venali.

Canalem,qui à gutture ad pulmonem fertur,græci τραχεῖαν ἀρτηρίαν,& βρόγχον, h quod con- h G.li.7.de vsu p.c.3.
stet ex bronchijs,hoc est circulis cartilaginum:latini asperam G,O,arteriam vocant.Diceba- i Arist.li.1. de hist. an. c.12
G fi.3. tur hæc ab antiquis i arteria simpliciter,qui alias arterias sub venarum nomine complecte-
O fi.4 bantur ; sed deinde additum est vocabulum,aspera,vt distinguatur à venis pulsantibus,quæ
dictæ k sunt arteriæ à iunioribus.Eius vsus est transitum præbere aeri,quem attrahimus, & ex k G.li.6.de Placitis c. 9. & 7. de Administr. anat.c.4
pellimus respirantes,quo fit,vt ad vocem quoque pertineat.Fuit autem necessaria,tum vt tẽ-
peretur aer,qui attrahitur,tum vt effingatur vox;propterea non potuit ori proxima colloca-
ri,quamobrem debet aspera arteria inter respirationis,& vocis instrumenta numerari:habuit
hæc & materiam,& formam ad vtrumque munus maximè habilem;constat enim l ex cartila l Ga.li.7.de usu pa.c.3. & 4.
Q fi.3. gine,Q,& ligamentis membranosis,P,illa ad vocis sonum apposita est,& ne conniueat ob mo-
P fig.3. tum pulmonis,sed pateat ad respirationem;hæc ad motum respirationis pertinent:interijciun m Ga.li 7. de usu p.c. 3.
tur enim partibus cartilaginosis,quæ sunt veluti annuli, ac circuli,non tamen integri,neque
O fi.4. enim,O,a posteriori parte qua gulã attingunt cartilago est,sed mẽbrana, quæ cedat cibo per
C gulam transeunti;ab vno quoque igitur circulo quarta pars detracta sit,vnde m. C literæ græ- n G.li.7 de usu p.c.4
cæ figuram repræsentant,& σιγμοειδῆς n nominantur.Talis autem manet à gutture ad pulmo-
nem,in quo ramorum asperæ arteriæ cartilago figuram variam habet,vt quadratam,triangu-
lam,rhomboidem,ne comprimatur,& cõniueat,dum mouetur pulmo.Teguntur eiusmodi car
tilagines perinde atque ossa membrana,quæ non solum eas inuoluit, sed descendens, etiam
confert ad illigandum inferiorem annulum cum superiori;procedens verò in posteriorem par
tem replet vna cum membrana cui nectitur id totum spacium circuli, quod a cartilagine de
tractum est;Habet enim aspera arteria duplicem o tunicam,vnam quidem ab externa parte, o G.li.7.de usu p.c.7
alteram ab interna.Externa membranis cartilagines alligantibus valide innascitur;profici-
sciturque à membrana succingente;quæ vt alias partes,ita asperam arteriam inuoluit.Inter
na tenuis,densa,& moderatè sicca est;tenuis quidem,nam si crassa fuisset,occupasset internũ
spacium;densa,quia si fuisset rara,non defendisset p cartilaginem ab influentibus succis; qui p Gal. 7.de vsu p. c. 4. & 7.
sępenumero acres sunt,& erodunt;sicca,quia si humida fuisset,vocem reddidisset raucam.Ha
bet interna hæc tunica fibras q rectas,per quas aspera arteria breuior fit,& longior;assurgit q Gal.ibid. c.3
D enim cum deglutimus,vt quæ communis fit etiam gulæ;quamquam ligamenta etiam circulos
inter se nectentia conferunt ad motum in longitudinem;nihil autem pertinet ad dilatationẽ,
aut contractionem asperæ arteriæ interna tunica;nam perficitur hæc per membranã,quæ car
tilaginibus interiecta est;cum pulmo enim dilatatur,& contrahitur, dilatatur r etiam,& cõ- r G li.7.de vsu p.c.4
trahitur aspera arteria;quo spectant vt diximus,ligamenta in orbem cartilaginibus interie- s G li 7.de vsu p. c.3. & c.7.
cta.De forma scire licet figuram asperæ arteriæ foris teretem s esse,à posteriori tamen parte
planam,qua cum gula committitur;sed intus cauam,cum canalis sit.Idonea est eiusmodi figu
ra,quæ & magis ab iniurijs defendatur,& magis capax sit;refert tota imaginem trunci, cuius
H fi.3.4 quasi radix sit guttur,& quasi rami partes,quæ in pulmonis fibras distribuuntur,H, primò bi-
næ,deinde plures.Superficies autem externa inæqualis est,præsertim à lateribus, & a parte
anteriori,nam cum distenditur,membrana magis prominet,quam cartilago;contra cum rela
xatur;interior verò superficies,licet inæqualis sit,ob cartilagines excedentes,læuis tamen de
prehẽditur,ac veluti pingui humore illita,neque fibris vllis aspera efficitur.Magnitudo perti-
net à

net à gutture, ad quartam vertebram thoracis; vbi bipartita tendit ad pulmonem, in quem E
totum diuiditur. Hinc situs etiã colligitur. ab anteriori enim parte est collocata, subiecta musculis, qui ab osse pectoris tendunt ad os hyoides, & cartilaginem scutiformem; & tecta membrana carnosa, ac cute; à gutture verò ad pulmonem fertur: à posteriori parte [a] superijcitur gulæ à lateribus adiunctos habet neruos recurrentes. Sed satis de natura asperæ arteriæ.

a Gal. li. 7. de vsu par. c. 7.

Oritur vena, C, arterialis à sublimiori parte dextri ventriculi cordis; ascenditque per dextrum latus asperę arteriæ; statimque in duos ramos diducitur, qui ad pulmones feruntur, vnus à dextra parte, alter à sinistra; vterque autem eodem modo in duos ramos partitur, F; & hi rursus in quatuor; sicque deinceps maiores in minores, donec vterque ramus diuidatur à suo latere in totam pulmonis substantiam; habet vena hæc duplicem [b] tunicam, non secusquam arteriæ, & eiusdem crassitudinis, atque idcircò dicta est arterialis: est enim vena, quatenus venarum more sanguinem distribuit ad alendum pulmonem: sed quod [c] ad tunicam spectat, naturam retinet arteriarum: duplex autem, & crassior facta fuit eius tunica, partim vt contineat tenuiorem sanguinem, quo alitur pulmo; partim vt resistat, neq; comprimatur motu thoracis, & pulmonis, aut abrumpatur impetu sanguinis, qui cum reuertitur ad cor, nõ potest admitti ob ostium exquisitè clausum. Habet [d] vena arterialis canalem, per quem ad basim cordis coniungitur cum arteria magna: pulmo enim in ijs qui in vtero geruntur, perspiratum obtinet à corde, & propriè [e] ab arteria magna, quæ per canalem dictum venæ arteriali, & per hanc pulmoni spiritum impertit: habet hic canalis naturam arteriæ, & euidenter conspicitur; sed deinde in lucem editis exiccatur, ita vt funiculum referat.

C fig. 1 — F fig. 1 — F

b Gal. lib. 6 de vsu par. c. 10.
c Gal ibid.
d Gal. 6. de vsu par. c. 21.
e Gal. ibid. & lib. 15. de vsu par. c. 6

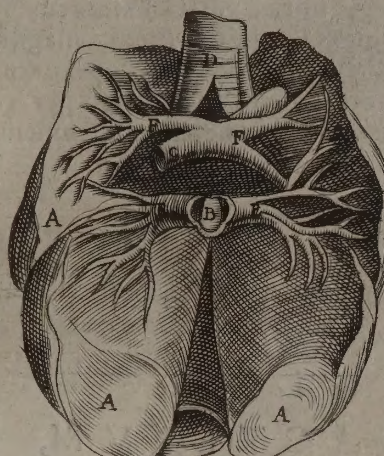
Arteria venalis initium, B, sumit à sublimiori parte sinistri ventriculi cordis, & in pulmones B fig. 1
distribuitur, in duos ramos diuisa; ac deinde in plures, non secusquam vena arterialis; sed tunicam [f] habet simplicem venarum modo, atque idcircò appellata est venalis, cùm alioquin sit materia continens spiritum, seu aerem, qui à pulmonibus fertur ad sinistrum ventriculum cordis; sed vtrum cum aere sanguis per hanc arteriam feratur, dubium est. Veteres [g] solum aerem per ipsam ferri dixerunt; asserentes, si in ea reperiatur aliquid sanguinis, in cadauerum sectionem; id non contineri ibi secundum naturam, sed ui quadam in illam exprimi, dum belluæ interimuntur. Recentiores [h] asserunt sanguinẽ in ea secundum naturam contineri, quod oculis se deprehendisse aiunt, cum aperto thorace viuentis belluæ, & educto sanguine ex corde secto ipsam deinde arteriam venalem diuiserunt; inuenisse enim in ea se sanguinem affirmãt, quem censent non potuisse à corde in ipsam exprimi. Addunt, si cor exprimere sanguinem cogeretur, faciliorem vim habiturum per magnam arteriam: existimãtque in pulmone arteriam hanc haurire sanguinem à vena arteriali; atque ipsum ferre ad sinistrum ventriculum cordis; G
qui alioquin nihil videtur à dextro sanguinis accipere posse. Sed vtcumque res se habeat, constat arteriam hanc venalem simplicem, ac tenuem tunicam [i] habere venarũ modo, id quod natura molita est, vt promptè, ac facile in pulmone aerem, qui per asperam arteriam fertur exhauriret, atque ad cor deferret. Coniungitur autem ad basim cordis arteria venalis cum vena caua, ita vt veluti per commune ostium sanguis ab hac ad illam feratur: ostium hoc operculum [k] habet ita collocatum, vt permittat ex vena caua ad venalem arteriam sanguinem ferri: sed ab hac prohibeatur reuerti ad illam: apparet ostium manifestè cum secatur abortus, sed postea in lucem editis, paulatim ex toto clauditur: nam ante necessarium erat vt pulmo per arteriam venalem sanguinem acciperet à vena caua, quo aleretur, & cresceret; sed deinde in lucem editis, alitur ex sanguine, quem à dextro [l] ventriculo cordis ad ipsum affert vena arterialis. Horum trium vasorum interualla referta sunt molli substantia, fungi modo laxa, a qua & vasa defenduntur, & externus aer concoquitur, priusquam ad cor penetret, non secusquam cibus a ventriculo, priusquam feratur ad iecur. ad quem vsum proposita pulmonis caro maximè idonea est, laxa, leuis, ac ferè alba, quasi ex spuma concreta; nutritur [m] enim ex sanguine purissimo, flauo, tenui, spumante. qualem à corde accipit, cui mutuam [n] gratiam refert, aerem impertiens. Differt sanguis pulmonem nutriens ab eo, qui iecur, quod longè te- H
nuior sit, ab eo, qui lienem, quod cum tenuitate flauum colorem habeat. Inuoluitur autem pulmo velamento [o] quodam tenui, quod a membrana succingente uasa inuoluente, & septum in longitudinem thoracis efficiente proficiscitur: accipit hæc ramulos a neruis [p] sexti paris, qui ad ventriculum feruntur. Sequitur forma, quam pulmo nullam propriam habet, sicuti nec iecur, sed talem accipit, qualem permittunt corpora, cum quibus iungitur; cauus, †, enim est, † fig. 1.
qua cum gibbis partibus committitur, vt retro, & a lateribus, ita vt priorem vnguis partem repræsentet; sed anteriori parte gibbus, †, est, posteriorem vnguis partem referens. Superficies † fig. 2.
eius externa læuis est, & quasi glutinoso humore illita; quibus verò partibus ad latera alligatur, propter fibras asperitatem præsefert. Caua, quæ ad pulmonem attinent, rami sunt trium propositorum vasorum. Magnitudo [q] tanta est, quanta duos sinus thoracis, dextrũ, & sinistrũ impleat; licet autem pulmo unus sit, potest vt duplex [r] numerari, cum in dextro sinu thoracis sit, & in sinistro, quæ duæ partes dirimuntur septo medio in longitudinem: iunguntur tamen per asperam arteriam per venam arterialem, per arteriam venalem, quæ tamquam trunci bipartitæ sunt in dextram, & sinistram partem.

f Gal. lib. 6. de vsu par. c. 10.
g Gal. li. 6. de vsu par. c. 17.
h Valuerd. lib. 6. c. 14.
i Gal. lib. 7. de anato. aggr. ca. 4. & 6. de vsu par. c. 10.
K Gal. 6. li. de vsu par. c. 21. & lib. 7. de vsu p. c. 6.
l Gal. lib. 6 de vsu par. c. 10. & 11.
m Gal. li. 6 de vsu p. c. 10.
n Ga. ibid.
o Gal. li. 7. de Plac. c. 4.
p Gal. 4. li. de loc. affe. c. 5. & lib. de neruor. sect. c. 10.
q Gal. li. 7. de vsu p. c. 9.
r Arist. lib. 1. de histo. ani. c. 16

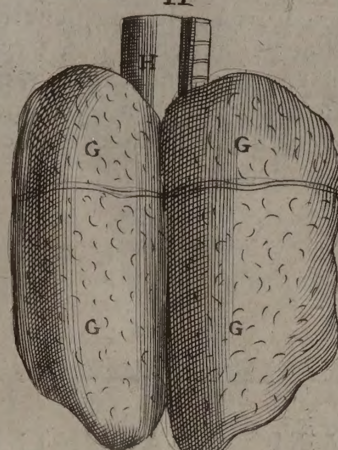
Vtra-

TABVLA. LXXIII.

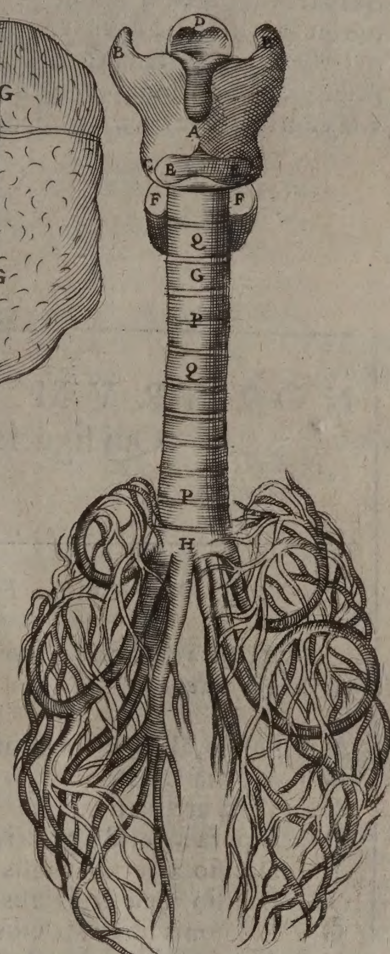
I

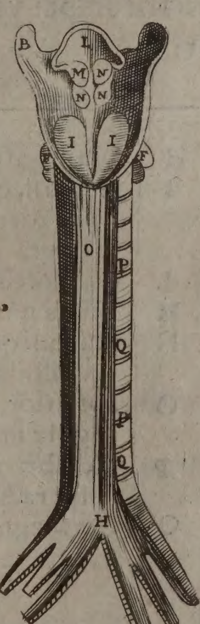
II

III

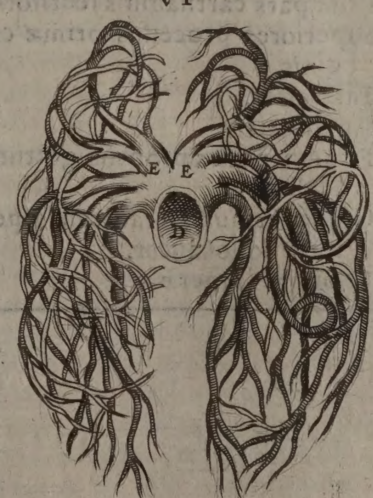
IIII

V

VI

Vtraque vero duas habet fibras, A, G, (græci λοβοὺς appellant) vnam superiorem, quæ breuior E
a Ga.l.6.de vsu p.c.4. est, alteram inferiorem, ad costas spurias, quæ longior, nec reperitur quinta [a] à veteribus cõ- A fi.1.
scripta in homine, vt in simijs, & canibus, in quibus ea substernitur venæ cauæ, cum ex septo G fi.2.
transuerso excedit, priusquam penetret ad inuolucrum cordis. In hoc autem vena caua statim cum excedit ex septo, in cordis inuolucrum penetrat, neque eget fibra à parte dextra, cui in-
b G l.6. de vsu pa.c.1. & 4. hæreat. Amplectitur pulmo per has fibras cor, [b] quasi per digitos. Colligitur situs ex magnitudine iam dicta; nam cum impleat sinus thoracis, constat in illis contineri vbi dorso alligatur per asperam arteriam, cordi per arteriam venalem, & venam arterialem; ossi thoracis per septum; prope dorsum, per membranam succingentem. Hactenus de pulmone, cuius sectionem, vna cum sectione cordis trademus.

F

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, Qui figuris Tab. LXXIII. inscripti visuntur, declaratio.

TAB. LXXIII. FIG. I. II.

PRima & Secunda figura Pulmonem ostendunt.

A Pulmo, ab eius sima parte.
B Arteria venalis.
C Vena arterialis.
D Aspera arteria a priori parte.
E Diuisio arteriæ venalis in pulmones.
F Diuisio venæ arterialis.
G Pulmonis fibræ ab eius gibba parte.
H Aspera arteria a posteriori parte.

FIG. III. IV.

A Prior pars cartilaginis scutiformis.
B Superiores processus primæ cartilaginis.
C Inferiores.
D Epiglottis.
E Primum par ex propriis gutturis musculis.
F Glandulæ, quæ ad radicem asperæ arteriæ collocantur.
G Prior pars asperæ art.
H Diuisio asperæ arteriæ in pulmones.
I Musculi, qui a posteriori parte secundæ cartilaginis ad tertiam ascendunt.
L Epiglottis.
M Tertia gutturis cartilago,
N Musculi qui in basi tertiæ cartilaginis collocantur. G
O Posterior pars asperæ arteriæ qua gulæ insidet.
P Membranæ, quæ inter cartilagines asperæ arteriæ collocantur.
Q Cartilagines asperę arteriæ.

FIG. V. VI.

A Ostium venæ arterialis.
B Tres membranæ ad ostium venæ arterialis collocatę, quæ sanguinem in dextrum cordis ventriculum regurgitare prohibent. H
* Interior tunica uenæ arterialis.
C Diuisio uenæ arterialis in pulmones.
Θ Exterior tunica venæ arterialis.
D Ostium arteriæ uenalis.
E Diuisio arteriæ venalis in pulmones.

A

De corde, & pericardio. Cap. V.

Ta. 74. INter cor, A, B, & pulmonis fibras, F, quas veluti digitos complecti ipsum diximus, [a] a Supra in
75. fig. collocatum est cordis inuolucrum, C, ac veluti arcula, quæ περικάρδιος [b] græcè nomi- cap. ante-
duodecim. natur. Cõtinet hæc cor, vna cum suis auriculis, ac vasorum initijs instar peræ; ipsum- cedenti. b Gal. li. 7.
que defendit ab externis iniurijs, ita vt libere in ea dilatari possit: habet autem sub- de anato.
A B fi. 1. stantiam simplicem, membranã sine fibris crassiorẽ, [c] & duriorem, sine adipe, siue externam, aggr. c. 3.
F fig. 1 siue internam superficiem spectes: adeps. n. ad membranas pertinet, quæ thoracem in longitu c G li. 6. de vsu p. c. 16.
C fig. 1 dinem diuidunt. Figura huius inuolucri respondet [d] figuræ cordis, est enim veluti nux pinea, d Gal. li. 6.
& conus à latiore basi incipiens, & in mucronem obtusiorem desinens. Superficies interna læ de vsu p. c.
uis est, & tenui humore illita; externa similiter læuis, præterquam vbi per fibras priori, & po- 16.
steriori parte, atque a lateribus nectitur cum membrana succingente, & cum septo, quod thoracem diuidit in longitudinem. Foramina quinque in ea deprehenduntur; vnum, per quod ingreditur vena caua, alterum, per quod exit; tertium, per quod transit vena arterialis; quartum, per quod arteria magna, quintum, per quod arteria venalis, atque hoc duplex est, siquidem vena hæc priusquam ex pericardio egrediatur; bipartita deprehenditur. Magnitudo respondet magnitudini cordis, tanta enim est, quanta complecti ipsum [e] possit, ita vt sine vllo e G li. 6. de
B impedimento in ea moueatur. Quod ad numerum attinet, tota vna, & eadem est; Restat si- vsu p. c. 16
tus; hic idem est, qui cordis, quod in ipsa residet, ita tamen vt nullibi cum ea alligetur, sed vn-
dique ab ipsa [f] pariter distet, nam & humor veluti serum quoddam in ipsa deprehenditur, f Gal. ibid.
præsertim in pueris, ac mulieribus, quod calorem cordis temperat; & prohibet, ne perpetuo motu exsiccetur. Oritur membrana hæc à membrana inuoluente venas, & arterias, quas per eam transire diximus. Basis paulò sublimior est, quam quinta vertebra thoracis, distatq; æqualiter ab osse pectoris, & à vertebris, à dextris, & sinistris costis; at mucro innascitur septo trãsuerso, magisque ad sinistrum latus, quam ad dextrum spectat, & ad anteriorem partem, quam ad posteriorem; id quod facit etiam mucro cordis, ad quod iam pergimus.

Ad cor pertinet sola facultas vitalis: consistit hæc in conseruanda vita, quæ calore contine-
tur, cuius [g] fons in corde est, à quo calor in vniuersum corpus diffunditur. Conseruatur calor, g G. li. 6. de
& cum ipso vita, attractione aeris frigidioris, & expulsione fuliginis: attrahitur aer ex [h] pul- vsu p. c. 7.
mone, cum cor dilatatur; expellitur fuligo, cum contrahitur. At cum dilatatur, & contrahitur h Gal. li. 2.
cor, [i] dilatantur simul, & contrahuntur arteriæ in vniuersum corpus distributæ, quo fit, vt cu de præsag. expul. cap. 7.
C iusque partis calor conseruetur. Refertur igitur vitalis facultas ad cor, ad hanc refertur & ira,
& honoris cupiditas. His ita constitutis, veniendum est ad materiam, & formam cordis ad eius i Gal. li. de
modi facultatem maximè appositam. Pulsib. ad Tyron. c. 1.

Materia cordis substantia est durior, [k] & non minus rubra, quam caro musculorũ, cui facul- k Gal. li. 7.
tas ipsa vitalis, motus cordis, ac arteriarũ tribuitur: cõtinetur hæc [l] triplici genere fibrarũ, G, de anato.
G fig. 8 nam per rectas attrahit, per transuersas, expellit, per obliquas retinet: maximè autem inter se admi. c. 8.
compactæ sunt ad mucronem, vbi substantiam efficiunt densiorem, quã ad basim. Tegitur sub l Gal. lib. 6
stantia cordis tenui membrana valde inhærente, qualis ea est, qua musculi inuoluuntur. Distri de vsu pa.
buitur per cordis substantiam non vnus dũtaxat neruulus ex sexto pari neruorũ cerebri, sed c. 8
plexus, R, ad basim eius nectitur ex complurib. neruis, qua vena arterialis incipit ad sinistrum
R fi. 12 latus declinare iuxta canalem illum, qui ab arteria magna pertinet ad arteriam venalem: ab
hoc ergo plexu neruosa substantia oritur quæ basim cordis complectitur, & plures ramulos, α,
α fi. 12. licet obscuros transfert per cordis substantiam. Cæterum nerui ex quibus hi plexus componũ
N fi. 12 tur, quinque sunt, sed aliquando quatuor. Primus, N, incipit à magno ramo sinistri nerui sexti paris, paulo infra initium recurrentis, vnde reflectitur ad venam arterialem sinistrã, & ad propositum plexum ascendit. Secundus, L, & tertius, I, à sinistro latere oritur illius plexus, D, quẽ in ceruice efficit sextum par neruorum cerebri, & inde ad cordis basim, & proprie ad plexum descendit, interdum tamen non duplex est, sed simplex. Quartus, Q, incipit à recurrente ner
D uo sinistri lateris & simul cum secundo, ac tertio descendit ad plexum. Quintus, T, & vlti-
mus per dextrum latus fertur, sumit autem duplex initium, vnum tenuius ab externa parte il-
lius plexus, qui ex sexto neruorũ pari in ceruice residet; alterum, M, crassius à neruo eiusdẽ sex m Gal. li. 6.
ti paris, qui dextrum recurrentem profert; nam cum in cauũ thoracis descendit, auctũ priori de vsu pa.
E fig. 3 initio fertur, ad plexum cordis latens sub arteria ad sinistrũ iugulum tendente. Vena, E, etiam c. 17.
caua priusquam cor subeat, diducitur, [m] quæ cordis basim coronæ modo circumdat, id quod n Ga. ibid.
E fig. 3 facit etiam arteria, [n] E, quæ à magna arteria deriuatur. & similiter basim cordis coronat. In- o G li. 6. de vsu p. c. 19.
Q fi. 3. nascitur membranæ quæ cordi inhæret adeps, Q, iuxta basim, quæ processus quosdam exigit, p Ga. ibid.
radiorum modo versus mucronem descendentes. Ad summam basim substantia quędam [o] car & Ari. li. 3.
tilaginosa deprehenditur; in maioribus verò animalibus os [p] vbi firmiter illigantur vasa, quæ de par. an.
aut in cor penetrant, aut ex eodem egrediuntur; forma nunc sequitur, ad quam referuntur fi- c. 4
gura, superficies, caua, magnitudo, numerus, situs. Figura cordis eadem est, quæ coni; [q] a basi q Gal. li. 6. de vsu par.
A fig. 3 , A, enim latiori incipiens, ad mucronem, D, acutum desinit, non secus quàm nux pinea. c 7

Superficies externa læuis eſt, præterquam vbi adnata eſt adeps, aut ad baſim, propter va- E
ſa, quæ ad cordis ventriculos pertinent: inæqualis etiam eſt propter auriculas adiunctas, de
quibus paulò poſt agemus. Interna autem ſuperficies ad caua, ſeu ventriculos cordis ſpectat,
ad quos iam aggredimur. Diſtinguitur cor a duobus ventriculis, quorum vnus à dextra par-
te, alter à ſiniſtra collocatur. Inter hos ſeptum b mediū interiectū eſt, ex ſubſtantia cordis: dif
ferunt autem inter ſe ſitu, magnitudine, figura, & ſubſtantia. Siniſter, X, I, præcipuus eſt, ferè in X.I.fi.7
medio collocatus, ſi cordis craſſitudinem ſpectes, ita vt cor ipſius cauſa factum eſſe videatur; C fig.7
nam dexter, C, ſiniſtro adnexus videtur, quamuis grandior c ſit, cum à baſi magis verſus mu-
cronem deſcendat ad lunatam figuram; ſiquidem à dextro latere cauus eſt, gibbo externo re
ſpondens, à ſiniſtro curuus propter ſeptum medium, quod ea parte aſſurgit. At ſiniſtri ventri
culi figura non ſimiliter lunata eſt, ſed pyramidis modo ſupernè latior, infernè acuta; nam ſu-
perficies medij ſepti quæ reſpondet ſiniſtro ventriculo caua eſt, & non gibba, vt quæ dextro.
Subſtantia ſiniſtri d ventriculi durior, & craſſior eſt, ac ſolidior, dextri vero tenuior, & mol-
lior, ac minus ſolida: pondus tamen dextri ventriculi, & ſiniſtri æquale eſt, nam quanto læuior
eſt e ſubſtantia dextri, quam ſiniſtri, tanto grauior eſt ſanguis, qui in dextro continetur, quam
qui in ſiniſtro.

Septi vero quod medium eſſe diximus inter vtrumque ventriculum, ſuperficies inæqualis F
eſt, propter riuulos, aut ſulcos, qui longè euidentiores ſunt in ſiniſtro ventriculo, q̃ in dextro;
quorum tñ nullus ab vno ad alterū penetrat, vt nōnulli f voluiſſe videntur. Sed vt ſupra g oſtē
dimus, cum de arteria venali ageremus, qua de pulmone, ſanguis ex dextro ventriculo cordis
penetrat in ſiniſtrum, non proxime ſed per arteriam venalem, A, V, quæ cū aere affert aliquid A V fi.
ſanguinis ad ſiniſtrum ventriculum cordis, quem ſanguinem arteria venalis in pulmone acci- 3.
pit à vena arteriali: Nullum foramen conſpicitur in ſepto medio inter dextrum, & ſiniſtrum
ventriculum; quāquam dicere poteris, portionē aliquam ſanguinis in dextro extenuatam tran
ſire ad ſiniſtrum per foramina obſcura. Fibræ h aūt neruoſæ, rotundæ, tenues, quæ in vētriculis
deprehenduntur, membranas alligant ad vaſorū ora collocatas; de quibus tunc agemus, cum
quatuor vaſa, duo ad dextrum, duo ad ſiniſtrum ventriculum attinentia expoſuerimus. Ergo
ad dextrum ventriculum duæ i venæ pertinēt, ad ſiniſtrum totidem arteriæ. Siniſter, quē præ
cipuum eſſe diximus, vitalem ſpiritum k continet, vniuerſo corpori diſtribuendum per ma-
gnam arteriā, A, M, quā profert in ſingulas corporis partes diuiſam. Idē accipit arteriā, A, V, A M fi. 3.
quæ quod ſimplicem tunicam habeat venarū modo, venalis l dicta eſt, per quam aer a pulmo A V fi. 3.
ne ad ipſum fertur: refrigeratur autem calor, qui in corde reſidet, tamquam in fonte, per ae-
rem frigidiorem, quem cum m dilatatur, attrahit a pulmone, & per fuliginem, quam ad eun-
dem detrudit, cum contrahitur, tranſit aer frigidus a pulmone ad cor, & calidus, ſeu fuligo n à
corde ad pulmonem per venalem arteriam, quaſi per canalem. Ex ijs, quæ dicta ſunt, tam de G
magna, quam de venali arteria, colligitur munus ſiniſtri ventriculi, in quo non tātum ſpiritus,
atq; aer continetur, ſed aliquid ēt ſanguinis tenuioris, ac iam perfecti. Dexter o uentriculus
ſanguinem partim præparat ſiniſtro, partim diſtribuit p pulmoni; quamobrem & uenam ca-
uam, V, C, accipit, à qua ſanguinem hauriat, & arterialē, V, A, uenam profert, per quam imper- V C fi. 3.
tiat pulmoni materiam alimenti, ali enim pulmonem diximus q ſanguine prius à corde ex-
tenuato. Ex his duabus venis ad dextrum cordis ventriculum attinentibus, ſatis apparet, qua V A fi. 3.
le ſit dextri uentriculi munus. Sed qua parte ſita ſint quatuor prædictorum vaſorum ora, &
quo pacto claudantur, nunc dicendum ſupereſt. Primum os, ſeu foramen, A, illud ponemus, A fig. 7 8.
quod ad venam cauam attinet, quæ cum dextro ventriculo cordis coniungitur ad ſuperio-
rem partem dextri lateris; non tamen in ſummo eiuſdem ſuperioris partis, ſed r iuxta auri-
culam, D, quam mox ſubiiciemus; inhæret vena hæc partim ſubſtantiæ cordis, in quam peruia D fig.6
eſt, partim dextræ auriculæ. Secundum foramen, L, primo longè anguſtius, à ſuperiori, ac latio L fig. 9
ri parte dextri ventriculi iuxta dextrum latus medij ſepti propè magnam arteriam ſitum eſt. H
Tertium foramen, F, rotundum, & amplum ad ſiniſtrum cordis ventriculum attinet. Situm F fig.11
autem eſt à latere ſiniſtro, ad finem baſis propè s ſiniſtram auriculam cordis. In hoc definit
arteria venalis, quæ à pulmone ad cor aerem affert. Quartum, A, quod longè maius eſt, tertio, A fi.10
in medio ſublimioris partis cordis iuxta foramen venæ arterialis ſitum eſt. Exit per quartum
truncus magnæ arteriæ, quæ in omnes partes corporis diuiditur. Huiuſmodi ſunt ora quatuor
vaſorum ad cor attinentium; ſingula autem t membranis quibuſdam clauduntur, quæ non
ſinunt aut materiam, quam cor attrahit, cum dilatatur, extra ferri, vbi contrahitur; aut illam,
quam expellit, cum contrahitur, in ipſum reuerti, vbi dilatatur. Ita autem figuratæ, & colloca
tæ ſunt membranæ illæ, vt ad ora vaſorum materiam ad cor adducentium, nimirum venæ ca-
uæ, & arteriæ venalis, ab externa u parte incipientes, intus ſpectent in ventriculos cordis; ſic
aptatæ, vt non ſinant, quod dilatato corde attractum eſt, retrocedere, cum contrahitur. Alia
verò quæ ad ora vaſorum materiam ex corde educentium pertinent, ad magnam ſcilicet ar-
teriam, & venam arterialem, ab interna parte cordis incipientes, x extra feruntur, & cum
cor dilatatur, ita aſtringuntur, ut non permittant ad ipſum reuerti, quod contracto iam ex-
pulſum eſt.

a Ga. lib 6 de vſu pa. c.9
b Gal. li.6. de vſu par. c.17.
c Ga.lib.6. de vſu par. c.16.
d Gal. li 6. de vſu par. c. 16.
e Gal.ibid.
f Gal. li. 2. de nat.fac. c.15.& Ga. li 6. de vſu par.c.17.
g Sup. cap. 4.
h Ga lib.6. de uſu p.c. 8.
i Gal li 6. de vſu p.c. 11.& 14.
k Gal.li 6. de vſu p.c. 7.
l Gal li 6. de vſu p c. 10.
m Gal.li.6. de uſu p.c. 2.
n Gal.ibid. & lib.8 de vſu par. c. 3.
o Gal 3. de nat. fac c. 15. & 6.de vſu p.c.17.
p Gal li 6. de uſu p.c. 10.& 11.
q Supra in Cap. antecedenti.
r G li.6.de vſu p.c.15.
s Gal. ib d.
t G.li.6.de uſu p.c 11. & G.l.6.de uſu p.c.14. & lib.7. de vſu pa.c.9.
u Gal.ibid.
x Gal.ibid.

Habet

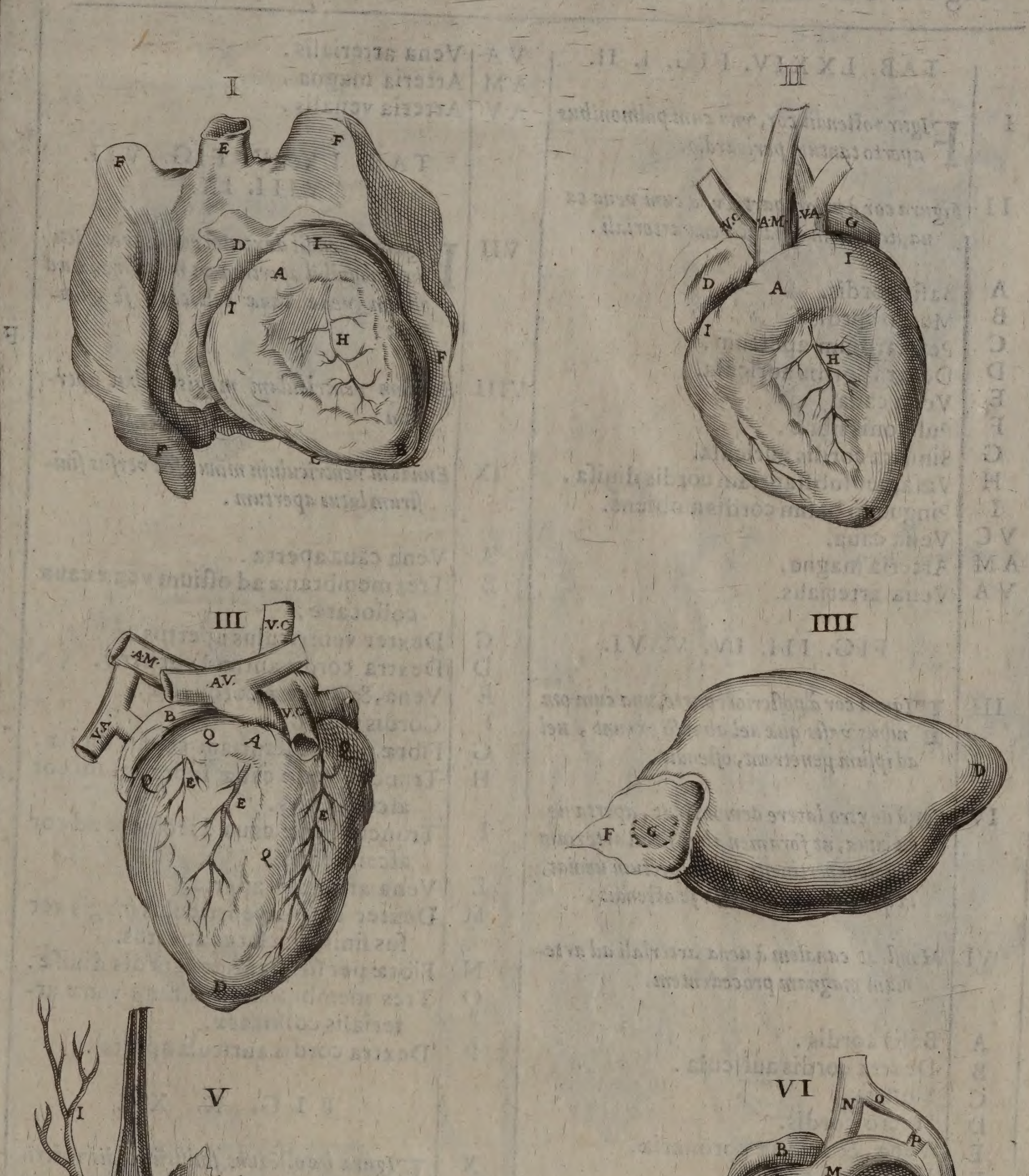
A Habet unumquodque ex prædictis foraminibus tres membranas, [a] excepto eo, quod ad a G loco ci
arteriam venalem attinet,in quo duæ tantum reperiuntur;neque enim debuit ad unguem clau tato & ca-
di, cum contrahitur cor; ſed neceſſe fuit rimam aliquam relinqui,per quam [b] fuligo ad pul- pite 15. eiuſ
monem expelleretur:ſed vena caua,uena arterialis,arteria magna foramina habent, [c] ſingu dem libri.
la tribus membranis contenta,a quibus penitus clauduntur;proprie autem os venæ cauæ am- b G.l.6.de
bit tenuis membrana,quæ ipſum totum amplectitur,procedenſque aliquãtiſper verſus ſinum vſu p.c.15.
B ſi.7.8 dextri uentriculi in tres,B,diuiditur,quarũ quælibet trianguli modo acuta finitur paulo ſupra c G. locis
G ſi.7.8 dimidium longitudinis ventriculi; ad finem autem uniuſcuiuſque nectuntur fibræ, G, aliquæ citatis.
neruoſæ, quæ in uentriculi latera uerſus finem inſeruntur, neque ullibi aut membranæ,aut fi-
bræ cordi illigantur,præterquam ad initium, & finem. Prohibent hæ, [d] quominus ſanguis, d G.l.6.de
qui, cum cor dilatatur, ex uena caua in dextrum uentriculum ingreditur,in eandem reuerta- vſu p.c.11.
tur,cum contrahitur,tunc enim clauduntur,nam cum dilatatur,cedunt,& ſanguinem permit
tunt in dextrum uentriculum penetrare. Secundum foramen,cui in dextro uentriculo uena
O ſi.9. arterialis reſpondet, tres [e] ſimiliter membranas, O, habet,ortas a membrana ipſum circun- e G.li.6.de
dante,& verſus ipſam uenam arterialem procedentes,quarum quælibet in figuram ſemicircu vſu p.c.11.
B li incipit a trunco uenæ arterialis, ubi aliquantulum aſſurgit; dein craſſior reddita, dilatatur & 14.
extra cor, & aliquot tubercula exigit, in ſublimiori parte cordis impreſſa : ab his tuberculis
tres membranæ oriuntur ad lunatam figuram,quæ nullibi inhærent uaſi,præterquam ad tuber
cula;à figura autem græcæ litteræ. C, σιγμοειδεῖς [f] nominantur. Hæ membranæ cum aperiun- f G. l.6. de
tur,permittunt,vt contracto corde exeat ſanguis,ad pulmonem alendum; ſed cum claudun- vſu p. c.14.
tur,prohibent,ne idem dilatato corde retrocedat. Foramen uero per quod arteria uenalis in
ſiniſtrum cordis uentriculum penetrat, circumdatur à membrana, quę non [g] in tres, ſed in g G.l.6.de
H ſi.11. duas,H, tantũ diuiditur grandiores,intro ad ventriculum ſpectantes: finiuntur hæ in mucro- vſu p.c.11.
nem validiorem;occupat vna ſiniſtrum latus, altera dextrum huius ventriculi: habet vterque 14.& 15.
N ſi.11. mucro proceſſus,ſeu fibras, N, quaſdam neruoſas, quæ ab ipſo incipientes inſeruntur ad fi-
nem ventriculi in ſubſtantiam cordis. Aperiuntur [h] hæ membranæ, cum dilatatur cor,à quo h G.l.6.de
permittunt attrahi aerem ex pulmone;ſed cum cõtrahitur,clauduntur, ac retrocedere ipſum vſu p.c.11.
prohibent,ita tamen,vt [i] aliquid fuliginis expelli ſinant.Supereſt os magnæ arterię per quod & 14.
à ſiniſtro ventriculo cordis diſtribuitur ſpiritus uitalis in totum corpus.Habet autem tres mẽ- i G.l. 6.de
D ſi 10. branas,D,& grandiores,& validiores;incipiunt hę ab ore,& ad vaſis cauum ſpectant ad figu vſu p.c.15.
C ram ſpiculorum;quamobrem τριγλώχινας, [k] quaſi triſulcas græci appellant: habent ſingulæ ſe- K G.l.6. de
O ſi.10 micirculi ſpeciem,in cuius medio eſt mucro,O, cartilaginoſus deorſum ſpectans in ventricu- vſu p.c.14.
lum cordis ſiniſtrum,in quem ſimiliter ſpectant latera ſemicirculi mucronata: clauduntur hæ
dilatato corde,nequæ ſpiritum retrocedere ſinunt,quẽ apertæ admiſerũt eodẽ cõtracto. Hæc
B.C.ſi. de vaſis,foraminib.& mẽbranis:ꝓximũ nũc eſt,vt cordis auriculas,B,C,perſequamur.Imitan-
3. tur hæ eas,quæ vtrinq; capiti adnexę sũt,nõ quidẽ vſu,ſed ſitu; [l] sũt.n. appẽdices vtrinq; sũ- l G.l.6.de
mo cordi adnexę,quaſi auriculę capiti,ad eũ usũ à natura cõſtitutę, vt prohibeãt ne vena ca- vſu p.c.15.
ua,aut arteria venalis, iuxta quas collocatæ ſunt,abrumpantur, [m] cum cor magna ui,ſpiritũ, m G. ibid:
D ſi.2. & ſanguinẽ ab illis attrahit:remittitur eiuſmodi uis, quod ſanguis in dextra auricula,D,con-
G ſi.2. tentus,à dextro ventriculo,& ſpiritus in ſiniſtra,G,à ſiniſtro alliciatur;quo fit, vt cor nõ adeò
vehementer ſanguinẽ attrahat ex vena caua,& ſpiritum ex arteria venali; ſunt.n.auriculæ ꝓ-
poſitæ gibbæ à parte externa;ab interna uerò quę uentriculo cordis reſpondet,cauę;impletur
cauũ [n] dextræ auriculæ sãguine;ſiniſtræ ſpũ,cũ cor cõtrahitur;cõtra exhauritur utrũq;cũ cor n G. ibid.
dilatatũ:qua de re factæ fuerunt à natura ex ſubſtãtia tenuiori, [o] laxiori,& neruoſa magis,q̃ ſit o G. ibid.
ſubſtãtia cordis,& triplici fibrarum genere ſimiliter contenta,quas tenuis,ac neruoſa caro ue
luti cutis amplectitur,quæ facile poteſt relaxari & impleri,cum cor contrahitur,& facile rur-
ſus diſtendi,& exhauriri,cum dilatatur;ſed quoniam ſanguis difficilius ſequitur attractus,uel
D expulſus quam ſpiritus; idcircò dextra auricula laxiorem habet ſubſtãtiam,quã ſiniſtra, quæ
ſpiritui inſeruit. Figura vtriuſque auris ab ampliori baſi in mucronem deſinit, fo-
ris gibba,intus caua.externa utriuſque ſuperficies æqualis eſt, niſi ſicubi ob adipem aſſurgit;
interna inæqualis,& aſpera,ſinibus quibuſdam ac fibris diſtincta: ſuperat dextra magnitudi-
ne ſiniſtrã.Numerus iã manifeſtus eſt,cũ vtrinque [p] unã poſuerimus: manifeſtus eſt & ſitus, p G.l.6.de
cũ vna à dextro latere,altera à ſiniſtro ſuperioris partis cordis collocetur, ac dextra quidẽ ab uſu p.c.15.
A ſi. 2. anteriori parte venę cauę in lõgitudinẽ procedit,ſuperiori parte baſim,A,cordis excedẽs,ſini
ſtra ab anteriori ſede uenalis arterię collocata minus aſſurgit.Referũtur tã aures,quã vaſa,&
eorũ ora ad uẽtriculos,quos ad caua ꝑtinere cõſtat, & idcirco ad cõformationẽ cordis, cuius
magnitudo,numerus,ſitus,nunc paucis abſoluẽt.Scire igitur licet,cor nõ ſecus q̃ cerebrũ hoĩ
maius eſſe,q̃ cęteris animalib.ꝓportione ſui corporis;quãtũ ẽt ſit demõſtrat inuolucrũ peri- q Ariſt.lib.
cardiũ ĩ quo cõtinetur:numero vnũ [q] dũtaxat effinctũ fuit,ꝙ pręſtet,vt vnũ principẽ ĩ ciuita- 3.de parti-
te,ita ĩ corpore animalis vnã eſſe partẽ pręſtãtiſſimã.Reſidet tãdẽ cor ĩ [r] pericardio;ꝓprie ãt bus ani.c.4
A ſi. 1. eius baſis,A,ĩ medio [s] thoracis ſita eſt,ſi lõgitudinẽ anteriorẽ ſpectes,à iugulo ad ſeptũ tran r G.li.6.de
B ſi.1. ſuerſũ;baſis magis à iugulo diſtat,q̃ mucro,B,à ſepto; ſi poſteriorẽ,baſis vicinior eſt primę ver vſu p. c.16.
tebrę thoracis,q̃ mucro duodecimę,ita vt ꝙ ad lõgitudinem attinet, baſis in medio exquiſite s G. li.6 de vſu p.c.2.

a G.l.6.de usu p. c. 2. & Arist.l.1 de hist ani. c. 17.
b G.li.6.de usu pa.c.2. & Arist. li. 1.de hist.an. c. 17.
c Ga.lib.5. de usu p.c. 4.

sita sit superioris,& inferioris partis,est etiam sita in [a] medio dextrę,& sinistrę prioris,& posterioris,sed à basi reliquū cordis corpus sensim fert in sinistrā,& priorē partē,ita vt mucronis pars posterior in anteriora conuertatur, & dextra excedat medium os pectoris versus sinistram;id quod proficiscitur à vena caua,quæ supernè cordi affixa,ad dextram, & posteriorē partem ipsum trahit,quo fit,vt mucro in contrarias vergat; in [b] anteriorem scilicet, & sinistram.Hactenus de corde,& partibus ad thoracem pertinentibus.Quod attinet ad sectionem eorum,quæ thorace includuntur;postquam apertus ipse fuerit, vt ante ostensum fuit, facile erit cor vna cum pericardio manibus prehendere, atque in hanc, & in illam partem dimouere,& ita pericardij situm,ac formam spectare;licebit quoque & pulmonis fibras numerare,vi dereque quatuor eas esse,neq; enim adest quinta,quam à canibus,& simijs ad homines transtulisse Galenus [c] videtur.Vbi hæc diligenter inspexeris,inuolucrum cordis pericardium diuides,& spongia humore,quem continet,siccato,à cordis vasis separabis, ita vt similiter neruus recurrens minimè laceretur.Occurret tunc vena caua,quæ à septo transuerso, ad cor fertur vna cum duobus ramis,qui ab illa in externam partem cordis deriuantur;occurret & eiusdem nexus cum dextra cordis auricula;occurret & vena sine coniuge,quę à caua supra basim cordis nascitur, sed hæc melius se ostendet, si dextram pulmonis partem versus sinistrum latus attollas,& sinistram rursus versus dextrum. Post hæc cor manibus prehendendum est, vt vena arterialis,arteria venalis,magna arteria,qua cum basi cordis committuntur,spectentur. Vena quidem arterialis vicina est dextræ auriculæ subalba,& inter cordis vasa minimè sublimis.Arteria venalis subnigra est,venarum modo,propè sinistram auriculam latens, humiliori parte,quam aliud aliquod ex vasis cordis collocata. At magna arteria in medio basis cordis sub arteriali vena quodammodo latens deprehenditur: cum huius ramis neruos recurrentes inquires & neruorum plexum ad basim cordis, qua vena arterialis incipit ad sinistrum latus vergere.Iam vero vt pulmonis forma,quæ desidet, assurgat, & ad naturalem statum reuertatur:scalpello foramen fiat inter cartilagines asperæ arteriæ, in quod demittatur fistula, per quam pulmo inflatus intumescat, aspera arteria super foramen compressa. Pulmone relicto aggredi ad cordis sectionem oportet in hunc modum. Scalpello ad radicem dextræ auriculæ in dextrum ventriculum demisso vsque ad mucronem sectio ducatur,ventriculoque digitis distento spongia sanguis detergatur,quem ex vena caua,& arteriali quoque exprimes, quo siccato,in conspectum veniet dexter ventriculus vniuersus, in quo stylo diductas tres membranas ad os venæ cauæ sitas inspicies:euidentius autem patefient,si scalpellus ex dextro ventriculo in venam cauam demissus auriculam secet;tunc enim non solum membranæ, sed ipsius quoque auriculæ cauum patefiet; quod si plumbeum stylum in coronalem venam demittas, qua ratione cor cingat,obseruabis. Rursus in dextri ventriculi parte sublimiori digito venæ arterialis initium inquires,quod scalpello aperies,vt sanguine per spongiam deterso tres mēbranæ appareant in ipsam arterialem venam spectantes,quas stylo diductas discernes; quod si transuersa præcidatur vena,duplex eius tunica,ob quam arterialis nominata est, cernetur. Eadem ratione & sinister cordis ventriculus aperiendus est scalpello ducto à sinistræ auris radice vsque ad cordis mucronem, & sanguine similiter deterso, vt & amplitudo consideretur,& substantia crassior, & stylo inueniantur duæ membranæ ad os arteriæ venalis collocatæ.Facilius autem inuenientur,si scalpello diuidatur venalis arteriæ os, in cuius superiorem partem demittendus est stylus plumbeus, vt qua ratione in pulmones distribuatur,patefiat. Tum ad eundem sinistrum cordis ventriculum reuerteris; digitoque in sublimiorem partem demisso, magnæ arteriæ os inuenies, quo diuiso tres membranas ibi collocatas intueberis. Occurret etiam tibi ortus arteriarum, quæ externam cordis superficiem coronant: ad basim vero cordis inuenies vasorum radices cartilagini,ac substantiæ duriori illigatas. Ablato corde, perpendes quo pecto aspera arteria ex membranis,& cartilaginibus constituatur, & in pulmonem diuidatur:expediet tunc aliquam pulmonis fibram præcidere, & stylo venæ arterialis,& arteriæ venalis ramos persequi; dilacerataq. membrana spectare pulmonis substantiam vasis inhærentem:potes & asperam arteriam à gutture,& gula separare,& vna cum pulmonibus è thorace auferre,vt gula citra sectionem se ostendat,vnà cum neruis sexti paris ipsam amplexantibus.Quod si tunc maxillam ad mentum diuidas,& in vtramque partem diducas,uuam inspicere poteris;guttur verò resolutum extrahes, detractisque musculis,cartilagines,ex quibus componitur,una cum epiglottide scalpello inter se diduces, ut uniuscuiusque formam,ac situm inuestiges.

NOTA-

TABVLA LXXIIII.

E

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, QVI Figuris Tab. LXXIV. & LXXV. inſcripti viſuntur, declaratio.

TAB. LXXIV. FIG. I. II.

I *Figura oſtendit cor, vna cum pulmonibus aperto tantum pericardio.*

II *Figura cor à priori parte, vna cum vena caua, arteria magna ac vena arteriali.*

A Baſis cordis.
B Mucro cordis.
C Pericardium apertum.
D Dextra cordis auricula.
E Vena caua.
F Pulmonis fibræ.
G Siniſtra cordis auricula.
H Vaſa, per ſubſtantiam cordis diuiſa.
I Pinguedo baſim cordis ambiens.
VC Vena caua.
AM Arteria magna.
VA Vena arterialis.

FIG. III. IV. V. VI.

III *Figura cor à poſteriori parte, vna cum omnibus vaſis, quæ uel ab ipſo exeunt, uel ad ipſum penetrant, oſtendit.*

IV *Cor à dextro latere demonſtrat, aperta uena caua, ut foramen ab ipſa ad arteriam uenalem pertinens in conſpectum ueniat, id quod etiam in quinta ſe oſtendit.*

VI *Monſtrat canalem à uena arteriali ad arteriam magnam procedentem.*

A Baſis cordis.
B Dextra cordis auricula.
C Siniſtra.
D Mucro cordis.
E Venæ, & arteriæ coronariæ.
F Vena caua aperta.
G Foramen à vena caua ad arteriam venalem pertinens, tenui quadã membrana obductum.
H Arteria venalis.
I Diuiſio arteriæ venalis in pulmones.
L Dexter cordis ventriculus apertus.
M Vena arterialis.
N Truncus arteriæ magnæ à corde procedentis.
O Truncus arteriæ magnæ deſcendentis.
P Canalis à vena arteriali ad arteriam magnam procedens.
Q Adeps radiorum modo per cordis ſuperficiem diuiſus.
VC Vena caua.
VA Vena arterialis.
AM Arteria magna.
AV Arteria venalis.

TAB. LXXV. FIG. VII. VIII. IX.

VII *Figura oſtendit dextrum cordis ventriculum nonnihil apertum, vt membranæ ad oſtium venæ cauæ collocatæ ſe oſtendant.*

F

VIII *Eundem ventriculum magis adhuc apertum.*

IX *Eundem ventriculum minus, ſed verſus ſiniſtrum latus apertum.*

A Vena caua aperta.
B Tres membranæ ad oſtium venæ cauæ collocatæ.
C Dexter ventriculus apertus.
D Dextra cordis auricula aperta.
E Venæ, &c. arteriæ coronariæ.
F Cordis mucro.
G Fibræ per ſubſtantiam cordis diuiſæ.
H Truncus venæ cauæ ſupra ipſum cor aſcendentis.

G

I Truncus venæ cauæ à iecinore ad cor aſcendentis.
L Vena arterialis aperta.
M Dexter cordis ventriculus magis verſus ſiniſtrum latus apertus.
N Fibræ per ſubſtantiam cordis diuiſæ.
O Tres membranæ ad oſtium venæ arterialis collocatæ.
P Dextra cordis auricula aperta.

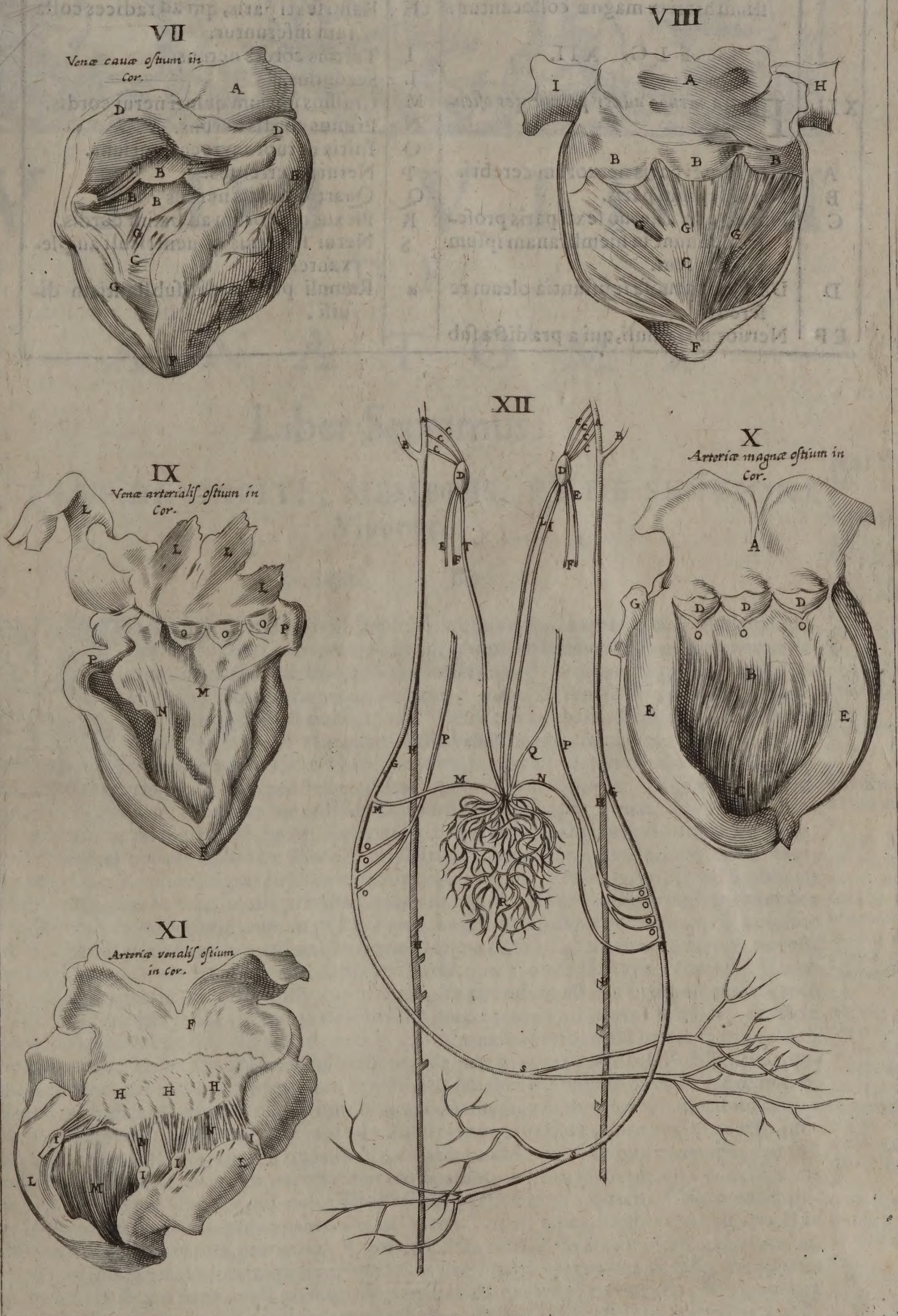
FIG. X. XI.

X, XI *Figuræ hæ oſtẽdunt ſiniſtrũ cordis ventriculum, magis, aut minus apertum, vt membranæ ad vaſorum oſtia collocatæ in conſpectum veniant.*

H

A Truncus arteriæ magnæ apertus.
BC Siniſter cordis ventriculus apertus.
D Tres membranæ ad oſtium magnæ arteriæ collocatæ.
E Craſſitudo ſiniſtri ventriculi.
F Arteria venalis aperta.
G Siniſtra cordis auricula aperta.
H Duæ membranæ ad oſtium arteriæ venalis collocatæ, quarum altera in longitudinem diuiſa eſt.
I Carnoſa, ac dura tubercula, quib. mẽbranarum fibræ illigantur.

TABVLA LXXV.

VII
Venæ cauæ ostium in Cor.
VIII
XII
IX
Venæ arterialis ostium in Cor.
X
Arteriæ magnæ ostium in Cor.
XI
Arteriæ venalis ostium in Cor.

L	Cordis substantia.
M	Fibræ per cordis substantiam diuisæ.
N	Fibræ ad robur membranarum.
O	Mucrones membranarum quæ ad ostium arteriæ magnæ collocantur.

FIG. XII.

XII.	*Figura neruos ad cor pertinentes ostendit.*
A	Nerui sexti paris neruorum cerebri.
B	Nerui septimi paris.
C	Fibræ, quæ a neruo sexti paris profectę desinunt in membranam ipsum ambientem.
D	Dura, ac neruosa substantia oleam referens.
E F	Neruorum ramuli, qui a prædicta substantia ad septum transuersum, & initium mesenterij pertinent.
G	Crassior ramus sexti paris, a quo recurrentes nerui proficiscuntur.
H	Rami sexti paris, qui ad radices costarum inseruntur.
I	Tertius cordis neruus.
L	Secundus.
M	Crassius initium quinti nerui cordis.
N	Primus cordis neruus.
O	Initia neruorum recurrentium.
P	Nerui recurrentes.
Q	Quartus cordis neruus.
R	Plexus neruorum ad basim cordis.
S	Nerui superius os uentriculi amplexantes.
a	Ramuli per cordis substantiam diuisi.

A

VIDI VIDII DE ANATOME

Liber Septimus:

B

QVI EST DE CAPITE, MEMBRIS, ET DE SECTIONE Viuorum.

De Capite. Cap. I.

T. 76. 77. fig. sexdecim.

THoracis, ac partium vitali facultati inseruientium naturam, & sectionem superiori libro complexi sumus; sequuntur nunc instrumenta facultatis animalis, quorum natura similiter ac sectio referéda est. Ordiemur à capite, in quo maxima ex parte continentur. Videtur [a] caput factum fuisse à natura, propter cerebrum, quod est domicilium [b] facultatis animalis, & idcircò sensus & motus: reperiuntur [c] tamen animalia veluti cancri, & crustacea omnia; quæ quamuis sensu, & motu prædita sint, vel carent capite, vel id rude omnino habent, atque informe. Eorum cerebrum in [d] thorace situm est, ita vt non debeat ἐγκέφαλος [e] à græcis appellari, quasi in capite, cum in eo minime collocetur. Constat igitur caput [f] non fuisse factum

C propter cerebrum; cum in pectore quoq; reperiatur, sed propter aliam partem, oculos nimirum, vt ex sublimiori loco tamquam ex specula prospiciant, quæ distant, quemadmodum in naui, qui malum conscendunt; lógius enim prospiciunt, quam qui manēt in puppi. Quod si objicias easdem crustaceas belluas oculis præditas, quamuis capite careant: neque etiam propter oculos factum esse caput videtur, cum in pectore quoque collocentur: respondebimus & huiusmodi, & [g] cœteris perfectioribus animalibus, quæ plurima distantia cernere debuerunt, necessarium fuisse caput, vnde tamquam ex sublimiori parte, quæ remota sunt cernerentur. Quamobrem oculorum gratia effictum fuisse caput à natura fatendum est: sed cum non possint tutò ferri per longum iter molles nerui, quales illi sunt, qui à cerebro ad oculos tendunt, cerebrũ propè oculos collocari opus fuit, & idcirco in capite; quamobrem caput primò factum [h] fuit propter oculos, atque alia sensuum instrumenta; deinde propter cerebrum. Substantia capitis non est caro, aut sola quemadmodum ventris, aut iuncta cum ossibus, quemadmodum tho-

D racis; sed os dumtaxat, neque enim debuit distendi quemadmodum venter, [i] ob cibum, potionem, partum; neque dilatari, & contrahi ad respirationem, vt thorax. Iure autem ex osse effictum fuit caput, vt stabile esset, & quas includit partes, tueretur, [k] neque enim opus fuit substantia musculorum, qua capitis partes mouerentur; tantum enim mouetur, quà cum ceruicis vertebris cõmittitur. Quot, & qui musculi hoc munus perficiantur, quarto [l] libro enarrauimus. Nominatur os capitis græcè κρόνιον, [m] quasi κρανός, hoc est galea, latinè verò caluaria. Hãc constituunt quam plura ossa, per varias [n] commissuras inter se iuncta, præsertim per suturas, neque enim solida est; eò autem spectant suturæ, vt partim exitum præbeant, fuligini, partim quasi foramina sinant parua vasa ab internis partibus ad externas permeare, & ligamenta à dura membrana cerebri exire ad componendum [o] pericranium: est enim περικράνιον [p] mẽbrana eodem modo caluariam tegens, quo περιέχειν, reliqua ossa; tegitur deinde pericraniõ car

nosa

a Gal. li.8. de vsu p.c. 2.
b Gal. li.2. de plac.c.7 & 8.lib. de usu p.c.4.
c G.li.8.de vsu p.c.2
d Gal.ibid. & c.4
e Gal.ibid.
f Gal. ibid. c.5
g Gal. li.8. de vsu p.c. 5.
h Gal.li.8. de usu p.c. 5.
i Arist. li.2 de Partib. ani c. 9. & Ga.li. 7 de usu p.c.21.
k Gal.7. de vsu p.c 21.
l Supra li 4 c.3
m Gal.7.de usu p.c.21. & Arist.li. 1. de histo. ani. c.7. & G.8.de usu p.c.9
n G.li.9.de usu p. c.1, & 17.
o Ga li.11. de usu p.c. 18 & li.8. c 9
p Ga. li.me dicus c. 11, & lib. 8.de usu p.c.9

nosa membrana,cute,ac pilis,à quibus omnibus defenditur cerebrum.Vt autem dura cerebri E
membrana,à qua oritur,in duas diuiditur,superiorem,& inferiorem;ita & περικράνιον,licet cum
maiori difficultate,in superiorem, & inferiorem separetur.Superior cum membrana carnosa
coniungitur,inferior cum caluaria,vnde periostij loco est,vestit autem pericranium os,muscu
los temporum,vsque ad os iugale.Figura [a] capitis est quasi pila à lateribus vtrinque depres
sa.Magnitudo respondet magnitudini cerebri,quod in [b] homine proportione totius corporis,
cum ceteris animalibus conferatur,maximum est.Collocatum autem est caput supremum, cō
mitti turque cum prima,& secunda vertebra ceruicis,ita tamē,& vix posset erumpere , validè
enim astringitur,non solum ab ossibus,sed etiam à ligamentis,& à musculis.Si suo loco exiret
periret statim respiratio vna cum vita,non tamen ita arctatur,vt non possit in priora,& poste
riora,atque in latera moueri , quemadmodum ostendimus, cum [c] de musculis capitis age-
remus.

a Ga.li. artis medi.c. c.11.
b Arist.li.2 de Par.ani. c.7.& li.1. de hist.ani. c.16
c Supra li. 4.c.8

De Crassa, & tenui membrana cerebri. Cap. II.

INter cerebrum, & caluariam,membranæ interiectæ sunt duæ , quas græci communi voca- F
bulo aliarum μήνιγγας [d] uocant:prima,A,crassa est,& dura,secunda tenuis,& mollis;illa ad A fi. 1
naturam ossis;hæc ad naturam cerebri magis accedit:crassa enim membrana [e] media est in- L fi. 2
ter os,& tenuem,tenuis inter crassam,& cerebrum,non solum situ,sed etiam substantia . Te-
nuis dicitur græcè χώριον [f] à similitudine chorij inuolucri fœtus,vt quæ similiter,atq; illud plu
rimis venis,atque arterijs distinguitur;per arterias pulsat tenuis membrana,ita vt dilatata ad
crassam accedat,à qua rursus,recedit,cum contrahitur:quo fit vt crassam quoque simul pulsa
ta cogat , neque enim suo motu mouetur , sed crassa a tenui , hæc ab arteriis quæ multæ per
ipsam discurrunt;alligat enim venas,atque arterias,& cerebrum inuoluit, [g] ac stabile reddit
vniuersum,neque diffluere patitur.Excepta enim callosa substantia,ipsum vniuersum ambit,
& per eius anfractus,atque vsque ad internos ventriculos penetrat;quod si hac detracta,ce-
rebrum nudetur, [h] planum fiet,neque orbicularem figuram amplius retinebit , non solum in
viuente animali,sed etiam in mortuo,quamuis iam concreuerit: prohibet [i] tandem,ne conta
ctu crassioris membranæ cerebrum lędatur,ob quam causam circumdat etiam processus,quos
cerebrum exigit,vt neruos,spinæ medullam, instrumenta olfactus . Substantia iam exposita
est,cum tenuem,ac mollem membranam proposuerimus.Externa superficies æqualis est, læ- G
uis,& aquoso humore illita;tantum prominet,qua eminentiores partes inuoluit.Altera mem-
brana,quam crassam,& duram esse retulimus,media [k] cum sit inter caluariam,& tenuem, nō
solum situ,sed etiam substantia,efficit ne caluaria suo contactu tenuem offendat,venas item ,
& arterias ad tenuem transmittit,membranulas profert,quæ per caluariam transeuntes peri-
cranium membranam [l] constituunt;est tandem cerebri non tegmentum, vt tenuis,sed propu
gnaculum aduersus ictus.Substantia iam manifesta est,cum membrana sit crassior,& dura:sci-
re tamen licet magis crassam esse in inferioribus partibus,vbi cerebrum totū sustinet,quam in
superioribus.Figura eius eadem est quæ internæ caluariæ,quam obuoluit,quamquam & septū
quoddam efficit inter priores partes cerebri & posteriorem illis adiunctam,& aliud,G,rursus G fi. 3
inter dextrum,& sinistrum cerebri latus ad figuram falcis;cuius mucro iungitur cum processu
octaui ossis caluariæ diuidente instrumenta olfactus.Incipit autem vbi desinit posterior ven- I fig. 3
triculus,seu appendix cerebri dorso,I,spectante ad caluariam acie,L,ad cerebri corpus,F,cal L fig.3
losum.Superficies crassæ mēbranæ externa aspera est,propter fibras,& ligamēta,quibus necti F fig.4
tur;interna lęuis,lucida,sine adipe,aquoso humore madens,vt cum tenuis dilatatur,& ipsam
astringit,facile ab ea recedere possit.Quod attinet ad caua seu foramina,crassa membrana vn
dique solida est;præterquam vbi ex eius finibus uasa producuntur ; tertio [m] enim libro quà
de venis ; ostendimus decem sinus a crassa membrana duplicata confici,in quibus tamquam H
in uenis continetur sanguis.Ex his duo in ceruice,octo in caluaria continentur ; quorum hæc
ratio est,quod dura membrana,qua cauum attingit,quod in duriore processu ossis temporū ;
partim in processu lambdoide ossis occipitij effictum est , duplicatur, & ibi quasi lacum , ac
fontem efficit,a quo prædicti sinus ex [n] membrana duplicata emanant. Primus,& secundus ,
vterque a suo latere procedunt sub cerebri basim per processum lambdoidem ossis occipitij ,
ea de causá sinuatum ad glandulam in osse sphenoide contentam;ibique inter se iunguntur ,
tertius,& quartus.Oriuntur vtrinque vnus ad fontem;qua ad summum duri processus ossis tē
porum perueniens angustior redditur;ibi enim perforata dura membrana , deorsum in prio-
rem cerebri partem,per dorsum duri processus feruntur ad eandem glandulam in osse sphe-
noide collocatam,ubi cum duobus primis coeunt.Quintus,H,& sextus,H,eodē loco a fonte H fig. 2
proficiscuntur,quo tertius,& quartus,ascenduntque per posteriorem regionem ad eam par-
tem ossis occipitij,vbi duo latera lambdoidis inter se coeunt,ibique inter se iungūtur, vbi rur
sus lacum,R,alterum efficiunt,a quo septimus,& octauus sinus oriuntur.Septimus,G, quidem R fig.2
recta ad fontē sub futura sagittaria procedit, & ad octauū os terminatur.Octauus,V,vero in- G fi.2.
ter cerebrum, & posteriorem eius partem,quæ appendix est,recta progreditur ad glandulam V fig.8
illam,

d Gal. li.8. de usu p.c. 8.& c.9
e Ga. ibid. c.9
f Gal. ibid. c.8
g G li.8.de vsu p.c. 8
h Ga. ibid.
i G.li. 8.de usu p.c.9
k G.li.8.de usu p.c.9
l G li.8.de usu p.c.9
m Supra li. 3.cap.10.& Ga. li.9.de usu p.c.6
n Ga. ibid. & lib. 9.de anat. aggr. c.1

A illam, quæ κωνάριον [a] dicitur, quod pineæ nucis similitudinem referat inter clunes in extre- a Ga. lib. 8. de usu pa.
M fig. 2. mo tertio ventriculo sitam. Ab his finibus complures venæ, M, deriuantur, quas abunde expo- c. 14
I fig. 2. suimus, qua de [b] venis. Habet igitur crassa membrana tot foramina, I, quot venæ sunt, quæ ab b Supra li.
his finibus proficiscuntur; quibus accedunt parua ad os ithmoides, & quæ aditum præbēt ner 3. c. 10.
uis, & medullæ a cerebro prodeuntibus, & pituitæ à cerebro ad os destillanti. Magnitudo crassæ membranæ cauo caluariæ vbi continetur, & tenui membranæ, quam continet, respondet. Numero crassa membrana vna est, licet in duas diuidi possit, in superiorem & inferiorem, & in plures etiam partes, cum septa, & processus exigat, de quibus iam egimus. Situs expositus est, cum [c] inter tenuem membranam, & caluariam collocata sit; cohæret autem vbique caluariæ, c Gal. li. 8. de vsu p. c. 9.
præterquam ad sinum ossis sphenoidis vbi glandula residet pituitam cerebri excipiens; arctius autem illigatur ad basim, & lambdoidem suturam, quàm superioribus partibus. Sed satis de membranis.

De Cerebro. Cap. III.

B

Ta 76. & 77. PErgamus ad cerebrum, statuentes ipsum animalis [d] facultatis principium esse, & non mo d Gal. li. 12 de usu p. 2.
do mentis, sed etiam sensus, & motus, quos alijs partibus impertit; licet [e] per se non sentiat, nisi per membranas; neque moueatur, nisi per arterias, quæ in membranis continentur. Ga. li. 8. de usu p. c. 4. & 1. de tu. val. 13.
Compositio cerebri maximè habilis est ad proposita munera exequenda, quod facile apparebit, siue materiam, siue formam spectes. Materia propria cerebri substantia est, quæ vt cordis substantia, spiritum vitalem, ita animalem proferre potest: [f] hæc neruis simillima est, quos profert, mollior tamen, vt rerum omnium imagines admittat, quæ per sensus, quasi per nuntios afferuntur: mollior [g] autem est à priori parte, vnde maximè oriuntur nerui, per quos sentiendi facultas distribuitur, durior à posteriori, quam παρεγκεφαλίδα [h] Herophilus vocabat, cum sub nomine ἐγκεφάλου [i] priorem cerebri partem dumtaxat significaret. Cerebri substantiam Plato caluariæ medullam [k] esse voluit, cum aliam poneret in spina, aliam in ossibus, cumque ipsam nominaret, addebat ἐγκεφαλίτην, [l] quasi cerebri, vt ab aliis separaret. Vt autem Platonis hæc sententia tolerabilis est, ita illa maxime reprehendenda, quæ ad Praxagoram, & Philotimum refertur, quod scilicet substantia cerebri excessus sit medullæ spinæ, neque enim eadem est substantia vtriusque, licet aliquo pacto similis videatur. Quod vero tenui membrana e Gal. li. 1. de cau. sym pto. c. 8 f Gal. li. 5. apho. com. 69. g Gal. li. 8. de usu p. 6 & lib. 2. de temper. c. 3 h Gal. li. 8. de usu p. c. 6
C inuoluatur, satis supra declaratum est; complures autem venæ, & arteriæ licet admodum exiles per cerebri substantiam discurrunt.

Quod attinet ad formam, cerebri, totius figura eadem est, quæ membranæ crassioris, in qua continetur: hæc verò non multum distat à figura caluariæ, & capitis, quam intuemur: vt autem caluaria ab inferiori parte magis plana est, quam a superiori, & à lateribus, ita etiam cerebrū. i Ga. ib. c. 4 K Aristo. 2. li. de Part. ani ca. 7. & Gal. li. 8. de usu p. c. 4
E fi. 3. Exteriores cerebri particulæ anfractibus, E, quibusdam distinguuntur septis à tenui membrana: deprehenduntur hæc magis in anteriori parte; nam posterior, cum durior sit, magis stabilis est, neque ita eget tenui membrana succingente minutas particulas; cumque minor sit, facilius alimentum haurit, quam anterior, quæ cum magna sit, vt commodius alatur, plurib. eiusmodi anfractibus, & altioribus eget. Superficies, quamuis propter anfractus inæqualis sit, & non plana, læuis tamen tota sentitur. Insunt [m] in cerebro ventriculi, in quibus sunt & canales, & particulæ complures, quibus cerebrum continetur, vt plexus retiformis, corpus callosum, fornix, conarium, clunes, processus vermiformis, peluis, infundibulum, glandula, quorum omnium vis, & natura explicanda est. Diuiditur cerebrum in quatuor [n] ventriculos; quorū duo, l Gal. ibid. m Gal. li. 8. de usu p. c. 10. 11. 14. n Gal. li. 8. de usu p. c. 10. & 11. o Gal. loc. dictis.
O fi. 7. ,O, à priori parte, vnus à dextro latere, alter a sinistro siti sunt sub eo loco, quē a dura membra p G. li. 8. de usu p. c. 11.
I fig. 7. na, quæ a fronte versus occipitium tendit, diuidi in dextrum, & sinistrum diximus. Tertius [o] I, q Gal. li. 8.
D in medio inter posteriorem, & priorem partem veluti veluti via est ab his ad quartum, λ, qui in de usu p. c.
Λ fig. 8. posteriori parte, quam παρεγκεφαλίδα [p] vocant, situs est. In anteriorib. [q] ventriculis ex vitali 10. & 9. de vsu p. ca. 4.
spiritu, & aere, qui per nares attrahitur, cōficitur spiritus animalis; ad cuius confectionem ma- & 16. de u-
E fig. 7. ximè pertinet plexus E, venarum, atque arteriarum, qui ex cerebri venis, atque arteriis ad si- su p. c. 10
militudinem retis in prioribus cerebri [r] ventriculis confectus, per medium ventriculum trā- r Gal. li 8.
siens fertur ad posteriorem. Coniungitur a priori parte dexter ventriculus cum sinistro, super de usu p. c. 11.
ne per substantiam quandam albam, duram, calli modo, quam Anatomes professores callosū
o fig. 6. F fig. 4. corpus, o, F, appellant. Situm est hoc corpus in medio prioris partis cerebri, quamuis magis spectet versus posteriorem; vbi digitis separetur dextra pars a sinistra, cernitur prominens magis in medio, quam a priori, aut posteriori parte: proficiscitur autem magis ab interna parte, quæ durior est, quam ab externa, quæ mollior, & anfractus quosdam habet. A lateribus superio
G fi. 4. ris partis callosi corporis, duo quasi riuuli, G, per substantiam cerebri in longitudinem procedunt, quos euidenter deprehendes, vbi vtrinque cerebri substantiam digitis diducas: hi pituitam, quæ supra corpus callosum contrahitur ad nares ferunt, omnia enim quæ in cerebro [f] redundant, aut tenuia sunt, aut crassa; quæ tenuia, vt vapores, si valde tenues sint, per caluariæ substantiam exhalāt, si minus tenues, per suturas; quæ crassa, partim per iam dictos riuos, ad nares feruntur, partim ad palatum per duos canales, quos paulò post subiiciemus ad peluim, in- f Gal. lib 1. de tu. ualet c. 13.

fundi-

fundibulum,& glandulam pertinere.In inferiori autem parte corporis callosi, & proprie in E
medio eius in longitudinem linea,P,assurgit versus posteriorem partem latior,sed uersus prio P fig.6
rem,paulatim redditur angustior,descendit hæc vsque ad corpus,Q,quod fornicem refert, & Q fig.6
cum eo nectitur efficiens septum quoddam medium, à quo dexter ventriculus à sinistro
separatur.licet aũt hoc septum ex cerebri substantia confectum sit, adeo tamen tenue est, vt
totum pelluceat ab inferiori parte corporis callosi ad superiorem fornicis. Ita aũt siti sunt
dexter,& sinister ventriculus, ut vterque mediam longitudinem sui lateris occupet: eatenus
enim distat à fronte, pars prior vtriusque, quatenus posterior ab occipitio, quibus locis tan-
tum ab externa cerebri superficie distat, quantum externum latus ab externa cerebri super-
ficie,quæ spectat ad tempora; interno aũt latere dexter, & sinister uentriculus per uniuersam
longitudinem callosi corporis non magis à se recedunt,quam sit longitudo tenuis,ac pelluci
di septi,quod retulimus; sed extra corpus callosum tam versus frontem, quam uersus occipi-
tium magis diducuntur,ut qui non membrana dumtaxat cerebrum inuoluente,sed bona etiã
ex parte substantia cerebri separentur,quo fit ut non recta procedant, sed à priori, & po-
steriori parte oblique;quibus partibus magis à se recedunt,quam in medio ubi tenue septum
duntaxat interiectum est.extremum vtriusque tam à priori,quam à posteriori parte obtusum F
est,ac rotundum posterius; extremum per cerebri substantiam descendit,in priorem partem
conuersum,ibique definit,ubi oriuntur instrumenta olfactus,& nerui,qui videndi facultatem
ad oculos deferunt.Interna superficies vtriusque læuis est,& illita aquoso humore,qui in vtro
que deprehenditur,præsertim recenti cadauere;ima tamen vtriusque pars quæ ad tertium,&
communem uentriculum spectat,aspera est. Est igitur tertius ventriculus communis quidam
sinus,cui tam dexter, quam sinister respondet, ubi uersus partem posteriorem septo non am-

a Ga.lib.8. de vsu partium c.1.

plius inter se dirimantur: transeunt [a] per hunc ad quartum spiritus animales,qui in duobus
prioribus confecti sunt:habet igitur tertius à priori parte primum, & secundum a posteriori
quartum ventriculum; superne tegitur,corpore,G,fornicis modo constituto,de quo mox age G figu. 7.
mus;ab inferiori parte,quæ quasi uallis quędam caua est,oritur canalis,R,ac veluti riuus, qui R figu. 8.
vsque ad glandulam residentem in osse sphenoide recta descendit: fertur per hunc pituita à
cerebro ad propositam glandulam, unde ad palatum destillat. Vbi definit a posteriori par-

b Ga. li. 8. de vsu pa. c.14.

te tertius sinus,cernuntur [b] clunes,X,& testes ad, N, initium quarti ventriculi: ibi alter ca- G fig.8
canalis,Q,ac ueluti riuus angustior descendit similiter per substantiã cerebri ad glãdulam, N fig.8
non tamen recta sed uersus partem priorem; ita ut cum altero riuo proximè dicto iungatur, Q fig. 8
& per utrumque delabatur pituita,quam in cerebro superat ad glandulam. A clunibus uero
& testibus,ubi definere tertium uentriculum diximus, incipit quartus,P,qui paruus est, nec P fig.8. G
circundatur vndique cerebro, sed à superiori parte: nam ab inferiori sita est medulla,quæ à
clunibus incipiens,per quartum uentriculum ad spinam dorsi descendit.efficit autem inferio-
rem,λ,partem quarti ventriculi, qui extra clunes dilatatur,& excauata sinum refert,illi quem λ figu. 13.
in calamo ad scribendum incidimus non absimilem. Continetur in quarto ventriculo humor
similiter aquosus: nam tenuis membrana quam (licet obscure uidemus succingere alios tres
uentriculos,in quarto minime deprehenditur: ob hanc igitur causam, & ob inferiorem sub-
stantiam,quæ non est amplius cerebrum,sed medulla;sunt qui censeant hunc quartum sinum
non ponendum esse inter uentriculos cerebri. Supersunt nunc exponendæ aliquot cerebri
partes ad prædictos uentriculos attinentes, ut corpus fornicis modo cameratum, substantia
nucis pineæ similis,testes,peluis,infundibulum,glandula,& cerebri processus. Vocatur igitur

c Ga. l.8.d vsu par.c. 11.& 9. li. de anato. admin.c.4.

à græcis [c] ψαλλιδοειδὲς,G,corpus,Q, cameratum, testudinis, seu fornicis modo constitutum, G fig.7
eiusdem magnitudinis,ac substantiæ,cuius esse diximus corpus callosum. Nascitur,T,autem Q fig.
à posteriori extremo duorum primorum uentriculorum, ubi in priorem partem conuertun- T fig 6
tur.Statim atque ortum est,separatur à substantia ventriculorum,& in priora procedens, an-
gustius redditur,donec in mucronem,S,finiatur ad priorem partem tertii uentriculi, ubi con S fig.6.
iungitur cum substantia cerebri, & duobus prioribus uentriculis substratum tertium tecti
modo tegit.Figura eius triangula est laterum inæqualium; primum,T,T,T,quod breuius est,à H
posteriori parte unius uentriculi ad posteriorem alterius pertinet.Secundum,& tertium late- TTT figu. 6.
ra,T,Q,S,constituunt,unum ventriculi dextri,alterum sinistri, iuxta quæ transit plexus,G,ar T Q S fig. 6.

d Supra in hoc cap.

teriarum,quem in prioribus uentriculis residere [d] diximus. Anguli omnium trium laterum
nectuntur cum substantia cerebri ab inferiori parte tantum, cum latera ipsa a cerebro abce- G fig.6
dant;a superiori uero parte angulus ille,qui acutus est,& antrorsum spectat,cum cerebri sub
stantia coalescit. Inferior,G,pars huius corporis,quę caua est,& fornicem repręsentat,& ideo G fig.7

e Ga.l. 8.d vsu par.ca. 11.

ψαλλιδοειδὲς [e] nominatur, tertium uentriculum tegit;superior,quæ est gibba,lineã,R,habet in R fig.6
longitudinem assurgentem,cum qua septum necti diximus, quo duo primi uentriculi diuidun
tur.Præstat [f] hoc corpus eundem usum,quem fornix in ædificiis; sustinet enim quæ superie-
cta sunt,ualide,& quæ subiecta sunt, offendi ab illis minimè permittit; defendit igitur ter-

f Gal. ibid.

g Ga.l. 8 d vsu par.ca. 14.

tium uentriculum;defendit & uasa,quæ à sinu duræ membranæ ad retiformem plexum ferun
tur.A posteriori parte propositi corporis,sita est substantia,τ,glandulæ similis,gręci [g] κωνάριον τ figu. 13.
à coni similitudine seu nucis pineæ,uocant: nascitur hæc ex cerebri substantia ab inferiori

parte

A parte tertii ventriculi verſus quartum. Baſis deorſum, apex ſurſum ſpectat, cohæret à poſterio
σ fi. 13 ri parte priori parti teſtium, σ, cerebri, ſępiuſque dum extrahitur cerebrum, manet alligata ve-
næ, cuius [a] diuiſioni præeſt; neque enim alium vſum habet, quam glandulæ, quæ vaſa fulciũt,
quà in ramos deriuantur. Vena igitur, quam ex octauo ſinu craſſioris mẽbranæ ad cerebri ple a Gale. li. 8.
xum retiformem ferri diximus, ad radicem huius ſubſtantiæ bipartita eſt, ita vt vnus ramus ad de vſu p. c.
dextrum, alter ad ſiniſtrum ventriculum proficiſcatur: hanc ergo diuiſionem fulcit κωνάριον; ne 14.
que enim factum eſt, quod nonnullis placuit, [b] vt pylori modo in ventriculo non permittat b Ga. ibid.
ſpiritum ex tertio ventriculo tranſire ad quartum, niſi vbi iam confectus eſt, ſed cum cerebrũ
diuidatur in priorem partem, quæ tres primos ventriculos continet, & poſteriorem quę quar-
tum, vbi prior cnm poſteriori committitur, inter tertium, & quartum alia ſubſtantia depręhẽ
ρ fig. 13 ditur ad initium medullæ dorſi, cuius humilior pars clunes, ρ, ſimul iunctas repræſentat a quib.
σ fig. 13 γλουτίον, c ſuperior teſtes, σ, à quibus διδύμιον à græcis appellata eſt: hæc tam ſupernè, quam re c Gal. ibid.
tro ſoluta eſt, nec iungitur cum vlla parte, ſed tenui membrana inuoluitur; prohibet [d] autem d Ga. ibid.
ne cerebri moles decidat, ſuper canalem, qui à tertio ventriculo ad quartum fertur, & ipſum
obturet. In poſteriori parte cerebri vbi quartus ventriculus continetur, ad finem canalis, qui
z fi. 14. poſt clunes in quartum ventriculum penetrat, proceſſus, z, oritur, qui quod vermem referat,
B σκωληκοειδὴς e græcè nominatur: in poſteriora autem procedẽs, quarto ventriculo impẽdet, vtro e Ga. ibid.
φ ψ fig. 14. que extremo, φ, ψ, acuto in ſpeciem cornu, quorum vnum ad priorem, alterum ad poſteriorem
partem ventriculi ſpectat. Subſtantia eius eadem quæ cerebri eſt, ſed flexus habet, & anfra- f Gal. ibid.
ctus, quemadmodum vermes. Galenus [f] ei vim tribuit claudendi quartum ventriculum, ita
vt non ſinat ad ipſum ex tertio ventriculo transferri ſpiritum, niſi iam confectum. Recentiores
negant g opus eſſe hoc itinere clauſo, cum ſemper patere debeat; adduntque non mo- g Valuerda li. 5. c. 8.
ueri eiuſmodi proceſſum, ſed eandem vim habere, quam habet reliqua ſubſtantia cerebri.
Nos quid in hac controuerſia ſtatuendum ſit, aliis tradendum relinquimus; tantum addimus,
eiuſmodi formam, ad quarti ventriculi tegmẽtum aptari; ſed opus nec ne ſit interdum eo adi
tu clauſo; poſſitq; nec ne à vermiformi proceſſu, cum naturali motu mouetur, intercludi, aliis
M fig. 9 10. 11. nunc dijudicandum relinquimus. Ad baſim cerebri reſidet pars, M, alia, quæ pituitam ſuper
nè detruſã excipit: appellatur hæc gręcè πτύελος, g & χοάνη, quod quaſi peluis ſit, aut infundibu h Gal. li. 9.
lum. Duo igitur riuuli, & quaſi canales, quos à tertio ventriculo, & principio quarti deorſum de vſu p. c.
ferri diximus ad pituitam educendam, in vnum coeunt foramen, a cuius lateribus tenuis mem 3.
brana cerebrum tegens proceſſum exigit ſuæ ſubſtantię, ſed venis magis exilibus diſtinctum.
C Figura huius proceſſus eadem eſt quæ infundibuli, quo vtimur ad liquores in vaſa oris angu-
ſti infundendos, ne per fluant, ſiquidem ſupernè latus eſt, peluis modo, ſed deinde degenerat
in fiſtulam, quæ per foramen in craſſa membrana exciſum deſcendit ad glandulam, N, ibique
N fig. 9 10. 11. alligata finitur: ſub craſſa enim membrana reſidet glandula quadrata, ſuperne caua, inferne
gibba in ſinu inſculpto in oſſe ſphenoide, cuius ſubſtantia durior eſt, & denſior quam reliqua-
rum glandularum, vndique inuoluta tenui membrana, à fine infundibuli orta; per hanc mem-
branam illigatur glandula cum oſſe ſphenoide, & cum duobus grandioribus carotidum arte-
riarum ramis, o, ad latera glandulæ diductis, neque enim ibi reperitur admirabile illud rete,
o fi. 9. 10. 11. quod à veteribus [h] traditur, ſed veſtigium, p, quoddam ipſius; neque facta eſt à natura hæc h G. li. 9. de
p fig. 9. 10. glandula, vt fulciat vaſa, ſed vt pituitam ſuæ ſubſtantiæ non alienam excipiat, quæ per infun- vſu p. c. 4.
dibulum deſcendit, non modo à duobus riuis, quos diximus in vnum commune foramen deſi-
nere, ſed etiam ex poſteriori parte tam dextri, quam ſiniſtri ventriculi deorſum ſpectante, &
ex corpore calloſo; neque enim deſtillat inde ad nares per inſtrumenta olfactus, homine ſecũ
dum naturam habente, ſed deſcẽdit per glãdulã hanc: quatuor enim quaſi canales, duo vtrin
que ad latera glandulę in oſſe ſphenoide ſiti ſunt; duo verſus partem priorem ad illa foramina
pertinentes, per quæ exit ſecũdum par neruorum cerebri: per hos delabitur pituita ad oculos;
D & inde per proprium foramen in cauum naſi; alij duo in poſteriorem partẽ tendunt, ad rimã,
quæ inſculpta eſt a priori parte illius foraminis, per quod grandis ramus carotidis arteriæ in-
greditur: deſcendit pituita non ſubitò, ſed paulatim à glandula per hanc rimam ad palatũ, ad
quod deſtillat etiam per alia foramina, per quæ nerui, venæ, & arteriæ tranſeunt. Ex his quæ in
† fi. 15. 16. caluaria cõtinentur, proceſſus † adhuc reſtant, quos cerebrum exigit. Huiuſmodi ſunt ſeptem
paria neruorum, medulla ſpinæ, & duo proceſſus, quaſi nerui molles, qui a prioribus ventricu-
lis cerebri ad octauum os caluariæ cribri modo perforatum, deſinunt, odoris facultatem præ- i Supra li.
bentes. De quibus ſigillatim tractatum eſt in tertio i libro; nunc tranſeundum, eſt ad reliqua 3. c. 2. & 3.
inſtrumenta facultatis animalis, quæ extra cerebrum ſunt.

 E

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, QVI Figuris Tab. LXXVI. & LXXVII. inſcripti viſuntur, explicatio.

TAB. LXXVI. FIG. I. II.

A Dura cerebri membrana.
B Ductus vaſorum per duram cerebr membranam.
C Septimus ſinus ex dura membrana cō plicata à lacu in occipitio ad os frō tis procedens.
D Cauum inter duas ſquamas oſſis fron tis.
E E Interna, ac externa ſquama oſſis fron tis.
F Cutis frontis reſecta.
G Septimus ſinus duræ membranæ aper tus.
H H Quintus, ac ſextus ſinus.
I Parua foramina, per quæ à prædictis ſinibus impertitur ſanguis tenui membranæ.
L Anfractus cerebri tenui membrana obducti.
M Vaſa, per tenuem mēbranam diuiſa.
N Poſterior pars anterioris cerebri.
O Os occipitii.
P Dura cerebri membrana inuerſa.
Q Vaſa per duram membranam diuiſa.
R Lacus, ſiue torcular, vnde ſeptimus, & octauus ſinus emanant.

FIG. III. IIII.

A Dura cerebri membrana inuerſa.
B Tenuis membrana inuerſa.
C Vaſa per tenuem membranam diui-ſa.
D Vaſa per duram membranam diuiſa.
E Anfractus cerebri.
F Vaſa in prima figura per cerebrum di uiſa, in ſecunda corpus calloſum.
G Proceſſus in prima figura duræ mem-branæ falcem referens, in ſecunda ſinus inter cerebrum, & ſuperiorē calloſi corporis ſuperficiem humo-re madens.
H Vaſa quæ ab octauo ſinu prædictæ fal ci impertiuntur.
I Dorſum proceſſus falcem imitantis, quo duræ membranæ illigatur.
L Acies dicti proceſſus, qua corpus cal-loſum reſpicit.

FIG. V. VI.

V *Figura oſtendit dimidiam cerebri partē in orbem vſque ad calloſum corpus diſ ſectam ſurſum inuerſam, ac ad latus ap-poſitam, vt dexter ex prioribus cerebri ventriculis ſe oſtendat.*

A Cerebri anfractus.
B Interna cerebri ſubſtantia.
C Dura membrana inuerſa.
D Tenuis membrana inuerſa.
E Aures.
F H Dexter cerebri ventriculus.
G Plexus retiformis ad dextrum ventri-culum pertinens.
I Exiles venę à dicto plexu ad uentricu li ſubſtantiam procedens. F
L Superior dextri ventriculi ſedes.
M Prior pars cerebri ad frōtem ſpectās.
N Poſterior, quæ ad occipitium.

VI *Figura oſtendit corpus calloſum in poſte-riora conuerſum, vt eius inferior ſedes vnà cum corpore pſallidoide ſe oſtendat.*

O Inferior calloſi corporis ſuperficies.
P Linea in inferiori ſede corporis callo-ſi, qua cum ſuperiori pſallidoidis illi gatur.
QRST Corpus pſallidoides.
R Linea qua corpus pſallidoides cū cal-loſo illigatur.
S Mucro corporis pſallidoidis. G
TTT Baſis eiuſdem corporis.
T S Latera.

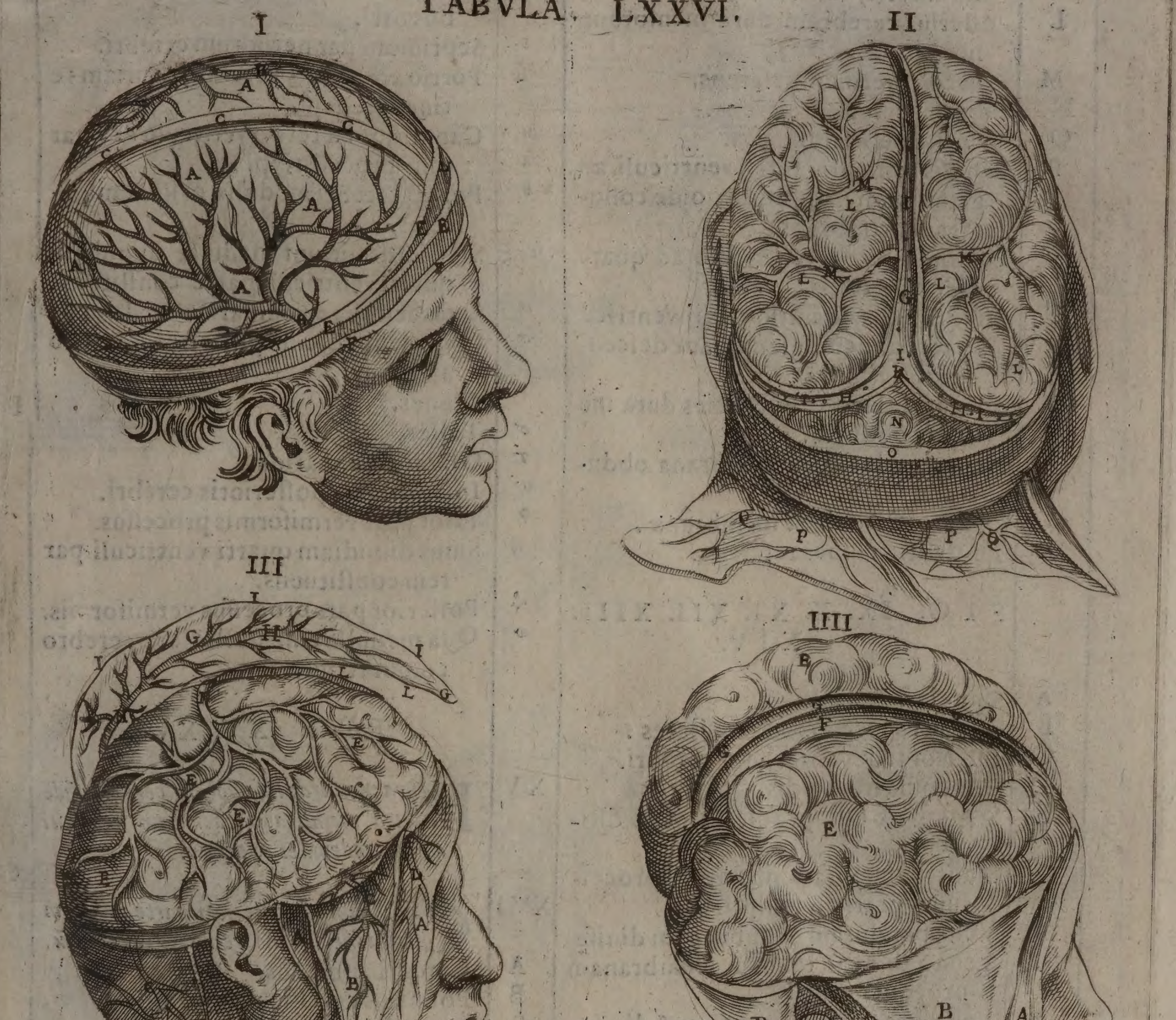
TAB. LXXVII. FIG. VII. VIII.

VII *Figura monſtrat inferiorem ſedem corpo-ris pallidoidis, in poſteriora conuerſi, vt vena, quæ ab octauo ſinu duræ membra-næ deriuata, bonam partem plexus reti-formis effingit, in conſpectum veniat.*

VIII *Oſtendit poſterius cerebrum à dura mē brana liberatum, vbi & teſtes inuicē diſiuncti ſunt, vt euidentior fieret meatus à tertio ad quartum uentriculū penetrās.* H

A Dura membrana inuerſa.
B Tenuis membrana inuerſa.
C Cerebri ſubſtantia.
D Duo priores cerebri ventriculi.
E Plexus venarum, & arteriarum in præ dictis ventriculis collocati.
F Vaſa, à dictis plexibus ad priores ven triculos deriuata.
G Inferior ſuperficies corporis pſalli-doidis.
H Vena, quæ ab octauo ſinu duræ mem-branæ ad tertium cerebri ventricu lum ſub corpore pſallidoide collo-catum progreditur.

TABVLA. LXXVI.

I Diuisio prædictæ venæ in duas, ad initium tertij ventriculi.
L Posterius cerebrum dura membrana liberatum.
M Processus vermem referens.
N Substantia testes referens.
O Portio cerebri subliuida.
P Canalis in medio tertii ventriculi ad glandulam in osse sphenoide collocatam procedens.
Q Canalis à tertio ventriculo ad quartum penetrans.
R Alter canalis ab initio tertij ventriculi ad eandem glandulam descendens.
S Interna caluariæ superficies dura mẽbrana obducta.
T Os ithmoides dura membrana obductum.
V Octauus sinus duræ membranæ.
X Substantia clunes referens.

FIG. IX. X. XI. XII. XIII. XIV.

A Sinus in osse occipitij.
B Cerebri processus mammillares.
C Inferior sedes anterioris cerebri.
D Sinus ossis ithmoidis.
E Septum ex osse prædictos sinus dirimens.
F Sinus mammillarium cerebri processuum gratia insculpti.
G Venę per duram membranam diuisę.
H Vena a dura ad tenuem membranam procedens.
I Venæ per tenuem membranã diuisæ.
L Olfactus organa.
M Infundibulum.
N Glandula extremum infundibuli excipiens.
O Insigniores rami carotidum arteriarũ duram membranam perforantes à latere glãdulæ cerebri pituitam excipientes.
P Plexus vasorum retis speciem referẽs.
QV Quintus sinus duræ membranæ apertus.
RV Sextus similiter apertus.
ST Sinus in osse occipitij ad processus cerebri recipiendos.
XY Medulla spinæ antequam ex caluaria prodeat, proprie tamen, Y, notat sinum calami apicem referẽtem; qui dimidiam partem quarti ventriculi constituit.
Z Processus vermen referens.
α Initium medullæ spinæ, qua cum posteriori cerebro committitur.
β Quintum par neruorum cerebri.
γ Sextum.

δ Rami à venis ad quintum & sextum duræ membranæ sinum tendentibus orti. E
ε Septimum par neruorum cerebri.
ζ Portio anterioris cerebri propriam retinens sedem.
η Canalis, qui à tertio vẽtriculo ad quartum procedit, vbi. κ.
κ
θ Portio cerebri medullæ originem præbens.
λμνξ Sinus ad initium medullæ dimidiam quarti ventriculi partẽ constituẽs.
ο Qua medulla ex caluaria egreditur.
π Qua medulla cum posteriori cerebro alligatur.
Clunes. F
σ Testes.
τ Glandula conarion.
υ Inferior pars posterioris cerebri.
φ Prior pars vermiformis processus.
χ Sinus dimidiam quarti ventriculi partem constituens.
ψ Posterior pars processus vermiformis.
ω Qua medulla cum posteriori cerebro committitur.

FIG. XV. XVI.

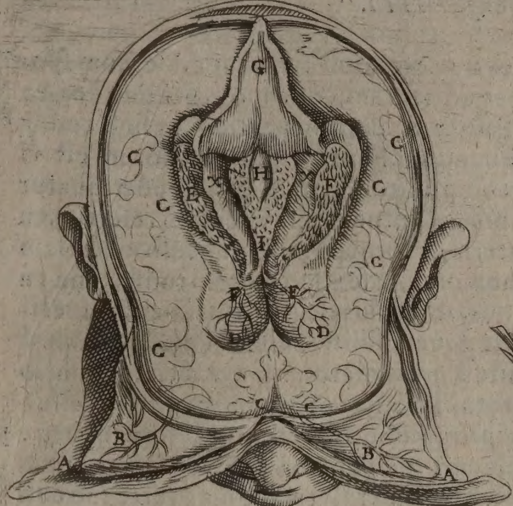
XV *Figura monstrat inferiorem cerebri sedẽ à dura membrana liberatam ut nerui ab eo prodeuntes appareant.* G

XVI *Cerebrum ab inferiori parte unà cum dura membrana è caluaria exemptũ.*
A Cerebri anfractus.
B Posterius cerebrum.
C Processus vermem referens.
D Posterior pars anterioris cerebri.
E Olfactus organa.
F Primum par neruorum cerebri.
G Commune corpus ex vtroque neruo primi paris.
H Secundum par neruorum cerebri.
I Prima radix tertij paris.
L Secunda.
M Tertia, ac crassior.
N Octauum par neruorum cerebri. H
O Quartum.
P Quintum.
Q Sextum.
R Septimum; proprie tamen inferius, R, nonnullos ostendit à medulla ad sextum par augendum procedẽtes.
S Inferior cerebri sedes dura membrana obducta.
T Truncus tertii paris neruorum cerebri.
V Prima radix tertij paris.
X Secunda.
Y Tertia.
Z Cerebri processus mammillares.

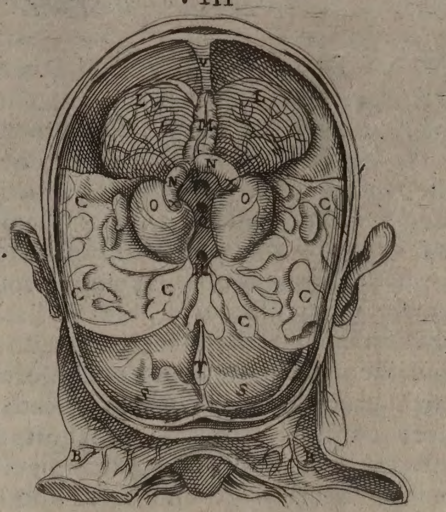
De

TABVLA LXXVII

VII

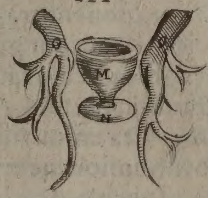
VIII

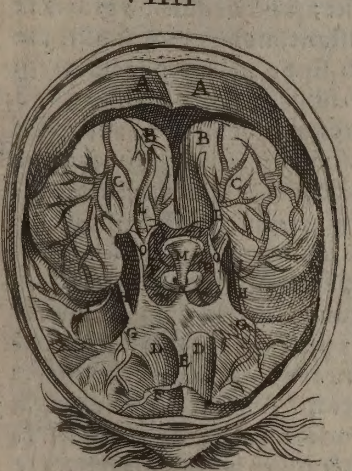
X

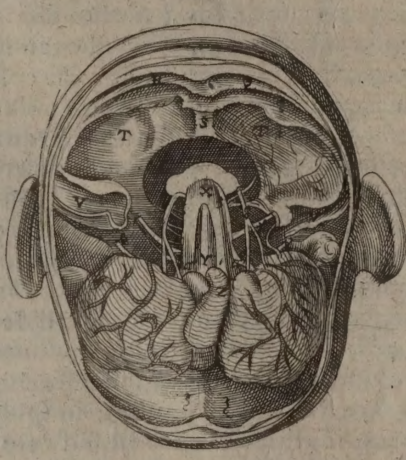
XI

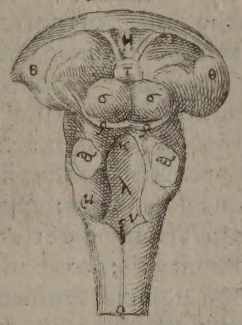
VIIII

XII

XIII

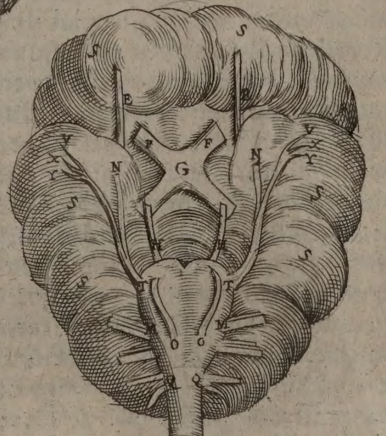
XIIII

XV

XVI

De Oculis. *Cap. IIII.*

ERgo instrumenta facultatis animalis, quæ extra cerebrum sunt, aut ad sensum spe- T.78.fi.
ctant, aut ad motum; agemus ante de ijs, quę ad sensum, & primo ad visum; de ocu viginti
lis nimirum, quorum natura explicanda est; quæ vt aliarum partium, in fine consi- priores
a Gal. li. 1. method c 5. stit, & idonea compositione ad illum exequendum. Finis [a] igitur oculorum est vi
sus; quamuis autem ex pluribus particulis, ex quibus componitur, vni [b] præcipuè tribuatur
b Gal. li. 1. de cau sym pt. c. 2 videndi facultas, reliquis vsum aliquem suppeditantibus, ad totum tamen oculum refertur, cu
ius est quasi [c] anima. Ad compositionem spectat materia, & forma: Præstant oculo materiam
simplices partes; ex quibus componitur; tres scilicet humores, & sex, seu septem tunicę, vnà cū
c Arist. li. 2 de ani. c. 1. palpebris, musculis, neruis, quas sigillatim perpendemus, vbi totius oculi formam enarraueri-
mus. Formam intelligo accidentia, non illam, quæ est de genere substantiæ, quemadmodum vi
dendi facultas. Continetur hæc conformatione, magnitudine, numero, & situ. Ad conformatio
d Ga. li. de constitut. art. c. 5 nem [d] pertinet figura, superficies, caua. Figura oculi rotunda est, vt orbis, quę & plus in se sub
stantiæ continet, proportione magnitudinis, & minus iniurijs obnoxia est, quæ cęteræ figuræ. F
Superficies oculi à priori parte læuis est, quemadmodum & palpebræ, à quibus tegitur, nam
facile aperitur, & sine molestia clausus seruatur; à posteriori aspera, vt validius à suo cauo con
tineatur. Caua, quæ in oculo sunt, ad partes singulas, magis quam ad totum oculum pertinent;
idcirco à nobis sigillatim quà de partibus exponentur. Magnitudo vt alijs animalibus, ita ho
e Ga. li. 10. de vsu p. c. 1. mini ea est, quæ & vsum præstet, & speciem decoram præseferat; respondet autem cauo ossiū
in quo continetur. Binos [e] fabricata est natura oculos, non solum, vt cum vnus læditur alter
vsum præstet; id quod communiter spectauit in omnibus partibus, quas duplices effecit; sed
f Gal. li 10. de vsu p. c. 1. & li. 8. de vsu p. c. 5 etiam vt simul cerni, plura obiecta possint; plura enim vident (vt prouerbio fertur) duo ocu-
li, quam vnus. Situs [f] merito fuit in loco sublimiori, nempè in capite; quod oculorum gratia fa
ctum esse diximus, [g] ex quo tamquam ex specula, quæ longius distant, melius prospiciūt; me
g Supra c. 1. rito autem in priori parte fuisse collocatos dicemus, siue vtilitatem, siue materiæ necessitatem
intueamur, nam ad ea quæ agenda sunt, in posteriori parte inutiles fuissent; neque enim aliud
commodum attulissent, præterquam tutelam earum partium. Materiæ necessitas etiam requi
h Ga. li. 10. de usu p. c. 1. rebat, vt in priori parte collocarentur, cum ob [h] exquisitum sensum molles neruos accipere G
debuerint, qui à priori parte proficiscuntur, sicut a posterioribus duri, atque habiles ad motum:
iure igitur resident vtrinque inter os frōtis, & primum, ac tertium malarum: constituunt hæc si
mul iuncta sinum rotundum, qui intro procedens, veluti in trianguli mucronem finitur: in hoc
igitur sinu oculus continetur, vbi vndique defenditur; supernè a supercilio, infernè a gena, a la-
teribus a naso, & osse iugali. Sed de oculo satis in vniuersum tractauimus: persequamur nunc se
paratim eius partes: ordiemur autem ab intimis; sicque ad extimas pergemus. Omnium maxi-
i Gal. li. 10. de usu p. c. 1. mè intimam esse constat humorem; quem a glaciei similitudine Græci nominant κρυσαλλοειδῆ. [i]
χ, Consistit autem simitudo in splendore: splendet enim, & pellucet hic humor, perinde ac gla χ fi. 20
K Ga. li. 10 de usu pa. c. 2 cies; non tamen durus est, sed eatenus concretus; quatenus extra oculum eductus non fluit. Fi
guram [k] fere rotundam habet, quæ magis ab iniurijs defenditur, & pluribus suis partibus re
l Gal. li. 10. de vsu p. c. 1. cipere obiecta potest, quam si plana prorsus esset; non tamen ex toto rotunda est, sed a priori
parte ita depressa, υ, est, vt non multum promineat, a posteriori penitus rotunda est; quod si ro υ fi. 18.
tunda penitus esset, facilius elaberetur, neque firmiter suo loco maneret. Superficies autem læ
m Ga. li. 10 de usu p. c. 1. uis admodum, & lubrica est, præterquam vbi nectitur, Φ, ciliaris color albus, ac splendens, [l] qui Φ fi. 19.
maximè idoneus est, ad rerum quas spectamus imagines accipiendas. Quamobrem merito Ga H
n Ga. li. 10. de vsu p. c. 1. lenus [m] inter oculi particulas illi potissimum tribuit videndi facultatem; nam & situs eo loco
est, vnde probè cernere possit, quæ sub aspectū cadunt; a posteriori enim parte residet, ω, in hu ω fi. 20.
more vitreo, a priori tenuissima tunica, ⸸, ϑ, tegitur, è cuius regione altera, I, *l*, sita est, quæ velu ⸸ fi. 20 ϑ fi. 16.
ti cornu laternæ pellucet; si quid autem inter hanc, & propositum humorē interponatur, [n] pro I fi. 20.
hibetur aspectus. Sed præstat, antequam eiusmodi tunicas exponamus, vitrei humoris, ω, θ, na- l fi. 4. 5
o Ga. libid. turam enarrare. Dicitur hic Græcè ὑαλοειδής, [o] quod referat vitri colorem, seu splendorem: pel ω fi. 20.
lucet enim vt vitrum, non tamen splendet vt glacies, & idcircò similis est vitro iam refrigera- θ fi. 10.
to, quod pertinet ad splendorem; sed quod ad duritiem, non adeò concretus est, vt si ex oculo
extrahatur, figuram suam retineat; non tamen aquæ modo fluit, sed vitrū fusum imitatur. Eius
magnitudo longè superat magnitudinem crystalloidis; occupat enim bonam partē oculi. For-
ma dimidiatam pilā repræsentat, cuius pars, quæ rotunda, & conuexa est, in posteriora spectat
sed plana superficies in anteriora: hæc autem media eatenus sinuatur, quatenus posteriorem
partem humoris crystallini, proxime nullo medio interiecto excipit; ita vt resideat crystalli-
p Ga. li. 10 de us. p. c. 1 nus in vitreo, quasi pila in aqua, cuius dimidium supernatet, dimidium mergatur. Munus vi-
trei humoris est crystalloidem non solum continere, sed etiam [p] alere, neque enim san-
guine alitur, qui longè dissimilis est, sed vitreo humore, qui quanto albedine, & crassitudine
sanguinem superat, tanto superatur à crystalloide. Tegitur vitreus humor à priori parte, quæ G fi. 20
plana est, tunica, quæ quod cilia referat, ciliaris, G, ξ, appellatur: à posteriori vero, quæ conue- ξ fi. 14.
xa est,

A xa eſt, tunica retiformi; *, quam Græci nominant ἀμφιβληστροειδῆ. ª In enarrandis duobus — a Ga.li.10. de vſu par. c.2
*fig.8. oculi humoribus trium tunicarum, à quibus proximè tegũtur, mentionem fecimus, arachnoi
dis, ciliaris, & amphibliſtroidis, quas nunc ſigillatim exponere oportet, ſumpto initio ab
✣figu. 20. arachnoide, ✣, ſic dicta à Græcis, b quod ſimilis ſit araneæ telæ; tenuis enim admodum eſt, — b Gal.libello de oculis.
& pellucida, quemadmodum ceparum tunica; neque ſolum lucida eſt, ſed tenuis; ita vt perin
de ac ſpeculum, rerum imagines accipiat, ſolida tamen eſt; tegit autem cryſtalloidem humo-
rem, vt diximus à parte anteriori; nam poſterior nuda penitus in tunica vitrei ſita eſt: defen-
dit eundem ab vuæ tunicæ contactu; & idonea eſt, in qua (vt diximus) imprimantur tanquam
in ſpeculo rerum imagines. Humorem vitreum à poſteriori parte, & à priori etiam in cauo
*fig.8. vbi cryſtalloides continetur, inuoluit retiformis, *, C, quam græci ἀμφιβληστροειδῆ c à retis ſimi-
C fi.20 litudine appellant: conficitur autem ex neruo, qui à cerebro videndi facultatem afferens, in- — c Gal.li.10 de vſu par, c.2
feritur in poſteriorem oculi ſedem; in cuius ſubſtantiam penetrans, ſtatim dilatatur, ac mol-
lior redditur, & in tunicam degenerat, paruulis venis, atque arteriis diſtinctam; ita verò mol-
lis eſt, vt vbi ex oculo detracta ſimul colligitur, cerebri ſubſtantiam referat, ex aqua madefa-
ctam. Tegit igitur perinde atque album oui membranula illa tenuis interna, poſteriorem par-
tẽ vitrei humoris vniuerſam, ſimilem videlicet dimidio ouo, quod tranſuerſum inciſum fuerit:
B ad id d autem effincta fuit à natura, vt humori cryſtalloidi partim idoneam ſedem præſtet, — d Ga.li.10. de vſu par. c.2
partim alimentum ſuppeditet; nam vbi neruus, à quo oritur, deſtitutus tenui membrana ce-
rebri in hanc tunicam degenerat, ab ea plures venas, & arterias accipit, quam propoſita tuni-
ca poſtulare videatur: ſpectant hæ ad vitreum humorem alendum, e à quo deinde ali cry- — e Gal.li.10 de vſu par. c.2
ſtalloidem diximus. Tegit priorem partem planam vitrei humoris, præter tunicam retifor-
mem, alia, quæ ob nigros quoſdam proceſſus, quibus quaſi radiis diſtinguitur, aliis, f hoc eſt — f Gal.li.10 de vſu par, c.2
G fi.20 palpebris, ſeu palpebrarum pilis ſimilis eſt, atque idcircò ciliaris, G, ξ, à recentioribus voca-
ξ fi.14. tur. Sed re vera non eſt in tunicis oculi numeranda, cum non ambiat oculum, vt aliæ, ſed tan-
tum priorem partem humoris vitrei, vndique in gyrum ambiat, deſinatque ad cryſtalloidem
humorem in medio ſitum, cui alligatur, ita vt magis ligamenti vſum præbeat, quam tunicæ; te
git autem totam vndique priorem partem humoris vitrei in gyrum; & deſinit ad cryſtalloi-
D fi.20 dem in medio ſitum, cui illigatur: naſcitur hæc à duplici tunica; accipit enim ab vua, D, quam
proximè ſubiiciemus, proceſſus illos nigriores; reliquam verò materiam ab arachnoide, quæ
priorem cryſtalloidis humoris partem extra vitreum prominentem inuoluit. Quod ſi dixeris,
tam eiuſmodi materiam, quam ipſam arachnoidem à retiformi, & à neruo illo molli dilatato
proficiſci, non decipieris, cum & ſubſtantiæ ſimilis ſit, & nullum aliud initium, vnde oriatur,
ibi ſe oſtendat: habent enim aliæ tunicæ oculi omnes vt diuerſæ ſunt, ita diuerſum initium ma
C niſeſtum. Subſtantia arachnoides, retiformis, & maxima etiam ex parte ciliaris eadem omniũ
videtur, ea nimirum, quam dictus neruus mollior effectus ſuppeditat. Vſus ciliaris eſt, non ſo-
lum tegere priorem vitrei humoris partem, ſed per proceſſus illos nigros, & ligare, & alere.
Oriuntur proceſſus illi nigri vt diximus, ab vua tunica ad quam nunc aggredimur. Vocatur
x fig.6. hæc à Græcis χοροειδής, g quod inſtar χορίου, hoc eſt extimi inuolucri fœtus, multas venas, x, at- — g Ga.li.10 de vſu par. c.2
x fig.6. que arterias, x, inter ſe alliget, & intexat. Vocatur & ῥαγοειδής, h quod vuæ acinum imitetur,
cuius initium eſt tenuis membrana, quæ à cerebro ad oculum cum neruo deſcendit, venas, at-
que arterias ſecum afferens; Hæc membrana ſtatim atque ad oculos peruenit, dilatata in tuni — h Gale.lib. medic. ca. 11. & lib. 10. de vſu par.c.4.
cam degenerat, vitreum & cryſtalloidem humorem vna cum tribus iã dictis tunicis inuoluen
u fig.6. tem, ita vt rotunda ſit, nõ tamen ex toto, cum ab anteriori parte deprimatur, u, & ſuperficiem
habeat non conuexam, ſed planam, qua parte nigrum oculi ſpectamus, in cuius medio perfo-
t fig. 6. rata eſt, paruo foramine, t, quod Græci κόρην, i Latini nominant pupillam, per quod fit viſus. — i Gal.li.10. de vſu par, 4.
Vuæ color in anteriori parte quam planam eſſe diximus, niger eſt, non tamen omnibus eodem
modo; ex cuius coloris varietate naſcitur oculus ceſius, glaucius, niger; neque enim tenuis hu
mor, quem paulo poſt ſubiiciemus, hanc colorum varietatem affert, in oculi nigro, in quo re-
ſtat idem color, etiam vbi ille humor fuerit effuſus. In poſteriori vero & interna parte vuæ
color multiplex deprehenditur, ad initium quidem albus, tum cęruleus, ac viridis veluti iris;
D deinde fuſcus, qui color in nulla k alia parte corporis reperitur, aut neceſſarius eſt; ab eo — K Gal. lib. 10. de vſu par.c.3.
enim recreatur vitreus; & cryſtallinus humor, cum ſplendor, lux, albedo, externa diſſoluit; ita
vt vna tunica non modo tegmentum ſit, & interſtitium inter vitreum humorem, & tenuem;
quem poſtea ſubiiciemus, ſed veluti l auxilium aduerſus noxam ſplendoris; præterquã quod — l Gal.ibid.
alligat iam dictas tunicas, atque humores, quibus alimentum affert, per venas, atque arterias,
quas à tenui membrana cerebri obtinuit. Superficies eius interior è regione uitrei humoris
aſpera m eſt, ſed iuxta cryſtalloidem læuis, & mollis, ne contactu moleſta ſit, atque idcircò — m Ga.li.10 de vſu par. c.4.
etiam madefit ab humore tenui. Externa verò aſpera propter proceſſus, quos ad ciliarem tu-
nicam exigit; tum dura, qua cum cornea coniungitur, ne ab ea offendatur. Cæterum foramen
ſpiritu n diſtenditur uiuente animali, in cadauere concidit, ac ruit, vbi ſpiritu deſtituitur. — n Ga. ibid, c.5.
Madefit pupillæ interna pars, quæ perforata non eſt, ab humore tenui, ibi contento, à quo
mollior redditur; nam hoc effuſo exſiccatur, & dureſcit, ac cryſtalloidem humorem lædit. Sed
ſatis de vua, pergamus ad corneam.

A dura

A dura membrana,quæ a cerebro cum neruo videndi facultatem præbente descendit ad o- culū,& quà in ipsum inferitur latescit,& crassior redditur,ac durior,tunica nascitur, quę ocu- lum vniuersum tam a priori,quam a posteriori parte circumdat. E

a Ga. li.10. de usu p.c. 2.& 4. — Vocatur autem a posteriori parte σκληρότης, ª H, a sua duritie, vbi non solum dura est, sed etiam crassa, ac minimè pellucida ; sed ab anteriori parte , qua nigrū oculi tegit , pel- lucet,vt cornu laternæ & in paruulas squamas diuiditur,& idcirco a cornu dicta est græcè κε- ρατοειδὴς,b,I,l,ita vt referat diuersam substātiam a reliqua tunica facta ex membrana dura, & magis etiam promineat;quamobrem quibusdam c non videtur eius pars censenda . Interna superficies a posteriori parte vuæ tunicæ,proxime,ac valide innascitur;sed a priori, qua pellu cet,distat ab ea,quam depressam esse diximus,ac perforatam.Externa vero a posteriori parte, vbi cum alijs membranis,ac vasis nectitur,aspera est,a priori læuis,& lubrica,ubi pellucet , & pura,atque alba est.Eo autem pertinet,vt non solum tamquam inuolucrū tegat, sed vt parte sua pellucida,ac pura,permittat rerum aspectabilium imagines cerni,id quod prohibet ne ru gas contrahat,ac duplicetur,quemadmodum d senibus; distat autem a priori parte ab vua, vt diximus;distat & ab humore crystalloide. — H fi.10 — I fi.10 — l fi.4.5

b Gal. li.10 de vsu pa. c.3. — c Falopius de anato. admin. — d Aristo 5. li.de gene. anim.c.1

Medium spacium quod alioquin inane esset,replet tertius quidam humor , qui quod aquo- sus fit,(splendidus,& magis fluat,quam vitreus,nominatur Græcè à nonnullis ὑδατοειδὴς, à no- stris vero recentioribus albugineus,L,quod album oui subactum referat, vt veteres e tradi- derunt;nam licet tenuior sit,quam vitreus,non tamen fluit,vt aqua : implet autem non f so- lum id spacium,quod inter corneam,& vuam est,ac crystalloidem,sed etiā quod inter vuam, & pupillam,quà perforata non est;ita vt contineatur tam à priori,quam à posteriori parte ip sius.Superficies eius interna plana est,sinuata tamen è regione eminentiæ crystalloidis humo ris;exterior gibba,in speciem pilæ dimidiatæ . Prohibet g hic ne cornea ruget,& supra cry- stalloidem humorem decidat;non permittit exsiccari vuam tunicam , defenditque humorem crystalloidem,à vi lucis,ac splendoris externi.Apparet eius vtilitas,vbi effundatur;nam h sic exsiccatur vua,& cornea crystalloidem attingit,ita vt impediat visum,id quod facit etiā vbi concrescat,& suffusionem faciat. — F — L fi.10

e Gal.li.10 de vsu p.c. 5.& 6. & Gal.lib el- lo,de ocu- lis c.4 — f Ga.lib.10 de vsu pa. c.5.& 6. — g Ga. loc. dictis. — h Ga. ibid.

Vestit prædictam tunicam alia,N,quam efficiunt chordę musculorum oculum mouentium, non tamen totam vestit,sed vsque ad nigrum oculi dumtaxat,quà σκληρότης dicitur, nam à prio ri parte,vbi ad oculi nigrum pellucet,& cornea vocatur,cessat tunica,quam efficiunt chordæ musculorum,neque corneam vestit;præbet autem usum,non solum tègmenti,sed etiam liga- menti; arctius enim retinet oculum in suo sinu;huic superiectum est album oculi,quæ tunica ,d,oritur a membrana,pericranio inuoluente caluariam;ita verò adhæret tunicæ , quam mu- sculorum i chordæ efficiunt, vt vix resolui ab ea possit , quamobrem Græci ἐπιπεφυκότα quasi adnatam , & adhærentem vocant , continet enim oculum , & cum vicinis partibus committit : vestit autem solummodo priorem partem , in cuius medio perforata est ad ni- grum oculi ; à superiori verò , & inferiori parte ad palpebram procedens efficitur eius tu- nica interior . Constat enim palpebra cute , membrana carnosa , & tandem ex eadem membrana , pericranio, quæ album oculi efficit ; iunguntur hæ tres substantiæ simul & adfinem , palpebræ illigantur cum cartilagine oblonga , tenui, molli, quæ oras vtriusque palpebræ ambit,vbi pili nascuntur: vocatur hæc particula græcè ταρσός . k Inter cutem, & membranam carnosam,interiectus est humor pinguis;præterea fibræ tenues , carnosæ eo- rum musculorum , à quibus moueri palpebram diximus quarto l libro, qua de musculis fa- ciei;quamquam non mouetur m inferior,sed superior dumtaxat,quæ clauditur, & aperitur . Ne autem siccentur , prouidit natura partim pinguem humorem iam dictum, partim eum , quem oculi angulus præbet,à quo madefiant . Propria substantia ex qua efficitur palpebra , maximè idonea est ad oculi operculum efficiendum,per quod non solum defenditur, sed tem pore somni etiam clauditur,vix enim dormire licet oculis apertis . Belluæ,quæ duros oculos habent,veluti crustaceæ;cancer,cammarus,pagurus,palpebris quidem carent ; quod non ita externis noxiis offendantur , sicuti quæ mollibus oculis prædita sunt ; tempore autem somni recipiunt oculos in interiori sinu . Substantia igitur palpebrarum in homine maximè idonea est,quæ claudatur,& aperiatur,& oculum tangat sine noxa, cum mollem,ac læuem superficiē habeat.Cæterum cartilago,quæ palpebræ oram ambit,eo spectat, n vt pilorum acies crecta, in priorem partem retineatur.At pili non o permittunt paruulas bestiolas, puluerem,& exi- gua corpuscula ad hos penetrare; hæc siquidem prius pilis inhærescunt, quam ad oculum pe- netrent.Eodem spectant,& superciliorum pili, p qui quæ a capite decidunt,retinent,neque permittunt in oculos defluere.Restat vterque angulus oculi, in quo duplex glandula contine tur,vna superior,altera inferior,vim habens madefaciend i,perinde atque illæ , quæ sitæ sunt sub lingua:proprie q autem in angulo interno, qui ad nasum spectat, paruula quædam sub- stantia,c,est,tegens canalem ibi insculptum in ossis squama, per quem humor in oculis supe- rans fertur ad nares.Quod si ob aliquod infortunium eiusmodi substantia intereat, præter vo luntatem assidue r effluunt lachrymæ,non fine magna molestia.At vbi eiusmodi caro secun- dum naturam habeat,effluunt lachrymæ, ex duobus foraminibus paruis, non tamen adeo vt sen- — N fi.10 — G — d fi. 2. — H — c fig. 1

i Gal. li 10 de usu p c. 2. — k Gal.li.10 vsu pa. c.7 — l Supra li. 4.c.2. — m G . l.10. de vsu p. c.9. & 10. — n Ga.li 10 de vs. p. c. 7. — o Ga.ibid. — p Ga.ibid. — q Ga.li.10. de usu p.c. 11. — r Gal.li.10 de usu pa. c.11.

A ſenſum lateant, ſiquidem deprehenduntur ad angulum oculi internum, vnum in ſuperiori palpebra, alterum in inferiori; patet per vtrumque foramen aditus in communem ſinum, & canalem, quem diximus in ſquama oſſis procedere ad nares; per eadem foramina exprimitur interdum ſanies in eo ſinu contenta. In angulo oculi intetno præter dictam ſubſtantiam eſt glandula à parte inferiori, ſed à ſuperiori, ſita eſt cartilago, cuius finem tegit glandula: cartilago hæc paruula eſt inuoluta membrana, quæ album oculi conſtituit: vſus eius cartilagines videtur eſſe, vt ſtabiliat eo loco oculi tunicas, efficiatque vt humor inde facilius penetrare ad naſum poſſit. Altera cartilago, *h*, tecta ſimiliter membrana, quæ conſtituit album, ſita eſt in ſuperiori parte oculi, ita vt incipiens ab exteriori parte anguli interni oculi, oblique feratur verſus externum; refert autem quartam partem trochleæ; ſinum enim habet ſimilem illi, per quem in trochlea fertur funis; per hunc ſinum tranſit chorda quinti muſculi, oculi; vt facilius ipſum circumuertat. Sed præſtat oculi particulas omnes, quas abundè enarrauimus ſummatim recenſere. Sunt autem hæ præter palpebras, & angulos, tum præter muſculos, præter duplices neruos, & mouendi, & videndi facultatem afferentes, quos tertio [a] libro conſcripſimus, ſunt inquam tres humores, cryſtallois, vitreus, & aquoſus, tum ſeprem tunicæ, arachnois, retiformis, ciliaris, vua, cornea, album oculi, & ea quæ oritur à chordis muſculorum. Scire autem licet circulum illum, qui in priori parte oculi, inter album, & nigrum deprehendi-
B tur, à coloris varietate [b] iridem appellari: efficiunt hanc varietatem ſeptem ſubſtantiæ, quæ ibi inter ſe committuntur. Prima, vt ab externa parte incipias, eſt album oculi; ſecunda eſt tunica orta à chordis muſculorum; tertia cornea, quarta vua, quinta retiformis, ſexta humor cryſtallinus, ſeptima humor vitreus; quibus abſolutis, ad reliqua ſenſuum inſtrumenta aggrediemur, & primò ad odoratum, tum ad auditum, deinde ad guſtatum, & tandem ad dentes.

h fig. 3

De inſtrumento odoratus, auditus, guſtatus, & de dentibus. *Cap. V.*

Ta. 78. fig. ſex poſter.

ODoratui præeſſe naſum, inter omnes conuenit, quod eius foraminibus clauſis nullus percipi odor poſſit. At ſit ne in ipſo, an intra caluariam præcipuum domicilium eius facultatis, quæ odores percipit, dubium controuerſumque eſt; id quod à nobis alibi [c] tractatum eſt. Pertinet igitur naſus ad odoratum; pertinet & ad reficiendos ſpiritus animales in anterioribus ventriculis cerebri; reficiuntur [d] enim ex aere, qui ad eos per nares fertur, cum inſpiramus; pertinet & [e] ad reſpirationem, quandoquidem niſi magna neceſſitas vrgeat, non reſpi-
C ramus per os; ſed hoc clauſo, per naſum fertur ad os, guttur, aſperam arteriam, pulmones, & tandem ad cor aer; qui vbi iam in corde calefactus eſt, per eaſdem vias rurſus, & per naſum expellitur: idem confert [f] ad ſonum vocis, & tandem pertinet ad pituitam; [g] quæ ex cerebro in ipſum detruditur, vel proximè, vel per foramen ab oculo [h] ad eius cauum ſpectans; à naſo autem materia partim per foramina externa educitur, partim per interna [i] in os defluit, vnde poſtea excreatur. Abutitur natura naſo ad omnes eiuſmodi vſus, quem odoratus gratia [k] præcipuè fabricata eſt; maximè autem habilis eſt naſi conſtitutio ad propoſita munera omnia exequenda: habet enim muſculos, [l] ſi quos habet, vt vbi ſubita reſpiratione opus eſt, contrahi eius alæ poſſint. Conſtat ex oſſe, & ſubſtantia cartilaginoſa, vt pateat ex ijs, quæ à cerebro per ipſum expelluntur; & tum odoribus, tum aeri, qui partim ad cor, partim ad cerebrum aſpirare debet. Tegitur intus tunica, quã accipit à craſſa cerebri membrana per parua foramina, in octauo oſſe caluariæ, quod mox ſubijciemus. Continuatur [m] hæc membrana per interna naſi foramina, quæ tranſeunt ad os cum tunica veſtiente linguam, palatum, aſperam arteriam, guttur, nam & hæc quoque oritur à proceſſibus craſſæ membranæ, qui ex caluaria prodeunt per foramina ad os ſpectantia; tenuior tamen eſt in naribus hæc tunica, quam
D in ore; vtiliſque eſt ad tegendum, & ad præbendum ſenſum cartilagini, quæ alioquin ſenſus eſt expers. Diuiditur internus naſus medio ſepto in duas nares; ita vt vtrinque ſit inſigne foramen, quod rectà a ſuperiori parte deorſum tendit; ſed duo alia [n] alia habet foramina interna, quæ paulò ſupra dimidium longitudinis eius tendunt ad os, non tamen rectà, ſed è regione gutturis; at paulò vlterius, ne aer frigidior ad pulmonem aſpiret, aut ſecum adducat puluerem, & minuta corpuſcula; adhærent enim hæc faucibus, neque in aſperam arteriam penetrant. In ſummo naſo ad initium ſitum eſt octauum os caluariæ, quod Græci a ſpongiæ, σπογγοειδὲς, [o] à cribri ſimilitudine ἠθμοειδὲς vocarunt: diſtinguitur enim multis minutis foraminibus, quæ non feruntur rectà [p] a ſuperiori parte deorſum niſi pauca: nam pleraque tortuoſa ſunt, id quod factum eſt, ne frigidior aer ſubito ad cerebrum aſpiret, quod eueniret, ſi foramina illa recta eſſent, & multo magis ſi pauciora, & minora: retinent foramina hæc interdum pituitam, quæ ex cerebro expelli debet, nam vbi craſſior ſit, ob iter anguſtum, & tortuoſum, non facilè deſcendit.

Audi-

a Supr. lib. 3 c. 2.
b Gale. lib. med. c. 10.
c Vidus li. 4. de tuen. val memb. c. 3
d Gal. lib. de vtilitat. reſpi. cap. vlt. & libello de cauſ. reſp. & lib. de vſu pul. c 2
e Gal. in libello de cauſ. reſpi.
f Gal. li. de voc. Inſtr. ſect. c. 2.
g Gal. lib. 8 de vſu pa. cap. 6. & in li. de inſtr. olfactus.
h Gal. li. 1. de tu. val. c. 13. & Ga. lib. 10. de vſu part. c. 11.
i Gal. li. de inſtr. olfactus.
k Gal. 8. li. de vſu par. c. 6
l Gal. li. 11. de vſu par. c. 17.
m Ga. li. 9. de vſu par. c. 16.
n Gal. li. de Inſtr. odoratus.
o Ga. li. 8. de vſu par. c. 7
p Ga. ibid. c. 6.

Gal. li. de Instr. odor. c.2. & l.8. de vsu par. c.6. & Arist. li. de sensu & sensili. c.2.
b Gal. li. de instr. odor.
c Gal. li. de inst. olfac. c.2. & 7. de Plac. c.5. & Arist. li. de sensu & sensili. c.2.
d Gal. li. 11. de vsu par. c.12.
e Gal. ibid.
f Gal. 11. de vsu partiu c.12.
g Gal. 10. de vsu par. c.7. & li. 11 c.12.

Auditus præcipuum instrumentum est aer [a], qui in intimo foramine auris resìdet, vbi dilatatur neruus quinti paris, per quem à cerebro spiritus mittitur vim audiendi impertiens. Auris [b] autem via est, per quam permeant externa obiecta ad instrumentum auditus. Sunt obiecta auditus soni, qui ex aere percusso proficiscuntur; quamobrem & præcipuum instrumentū quod simile esse debet naturæ obiecti, necesse est aeris [c] substantiam retineat. Quinti autem paris neruorum illorum, qui à cerebro oriuntur, pars grandior, ac mollior ad intimam aurē, vt diximus terminatur; minus autem mollis est, quam neruus, qui affert ad oculos vim uidendi, minusque crassa, non tamen exigua, aut dura, sed mollis, & insignis. At auris, à qua iter præberi externis obiectis diximus, & materiam, & formam habet ad hoc munus exequēdum valde idoneam. Materia externæ auris [d] cartilago est, quæ ab externis iniurijs defenditur; neque enim ita abrumpitur, vt os, neque ita laceratur, vt caro; quanquam ima pars, quæ λόβος Græcè dicitur, quod minus iniurijs exponatur, carnosa est. oritur autem cartilago à sinu insculpto in posteriori, atque inferiori parte processus mastoidis; vnde sursum in priorem partem reflectitur, ascendensque auris foramen [e] ambit, latescitque formam, quam videmus, accipiens. est enim [f] foris connexa, intus caua & anfractus illos præseferens instar labyrinthi, & partim spectat ad commoditatem audiendi, partim ad tutelam: ad commoditatem quidem, F propter aerem motum, qui per eiusmodi anfractus transiens magis resonat: ad tutelam uero, quòd quę extrinsecus incidunt, siue bestiolæ, siue corpora inanima, non ita facile possint ad intimam aurem penetrare, & neruum lędere, carent enim aures operculo, quo prædita esse videntur reliqua sensuum instrumenta: Teguntur [g] enim oculi palpebris, supercilijs, genis, naso, osse iugali. Habet instrumentum olfactus octauum os caluariæ, à quo defenditur: lingua, quæ est instrumentum gustatus, clauditur in ore: aures pro opperculo habent anfractus, à quibus etiam temperatur aer frigidior, qui alioquin intro penetrans, & neruum, & cerebrum non mediocriter læderet. Affert præter vtilitates iam dictas aurium externarum forma [h] pulchritudinem non mediocrem, quam facile deprehendes ex deformitate, quæ sequitur, vbi abscindantur: quamquam multò turpior redditur facies abscisso naso. Manent immobiles aures plerisque hominibus, [i] quòd breues sint, & idcircò nullam ualentes ex motu vtilitatem afferre: mouentur belluis, quòd sint longiores, & circumactæ magis ad audiendum accommodantur; uidimus tamen nonnullos homines, qui aures mouerent. Sed uenio ad auris materiam, & formam internam. Materia est os cum membranis, neruis, arterijs. Os pertinet partim ad sonum, partim ad tutelam; nerui, & arterię partim per eiusmodi os penetrant ad externa, partim ad ipsum pertinent: membranæ ex neruo dilatato domicilium sunt facultatis G audiendi. Forma uaria est; continet enim auris quatuor sinus, quorum ratio supra [k] exposita fuit, quà de caluaria, & propriè de ossibus temporum; nam, vt ibi ostensum fuit, Primus residet inter radium processus mastoidis, & commissuram maxillæ cum capite ad processum lapidis modo durum in interna caluaria; ad hunc primum peruenitur per externum foramen auris, quod in ipsum peruium est, ita tamen ut initium primi sinus duplici membrana obducatur, obliqua, tenui tamen, & pellucida, sicque clausum sit. Est autem ferè rotundus, continetque intus tria paruula ossa, canalem similiter ex osse, & duo foramina cum tenui quadam chorda. Ex tribus † paruulis ossibus, primū refert mallei formam, secundum incudis, tertium stapedis; Mallei figura differt ab illa illius, quo fabri utuntur cum manubriolum habeat pyramidis modo figuratum; cuius crassior pars, quę superior est, capitulum habet in speciem pyri, quod ad summam manubrioli partem natum, inde pendet, quasi à pediculo. Incus bina crura habet, ita vt referat etiam imaginem dentis minimi: alterum crus crassius est, & breuius; alterum longius, & tenuius ad finem inflexum. Summa pars incudis media excauatur, quatenus extremum mallei capitulum admittere possit. Tertium os adhuc minus est; refert autem stapedis, qua equitantium pedes sustinentur, figuram: habet enim tria latera, quorum vnum rectum est, & latum, ac veluti basis; alia duo angustiora, & flexa aliquantisper, ita vt angulum obtusum efficiant, quà inter se coeunt; super quem, paruulus quidam processus apparet. Malleus suo manubriolo alligatur membranæ claudenti tympanum versus partem exteriorem, sed suo capite inseritur in cauum summę incudis, cuius longius crus, cum stapedis processu paruulo supra angulum committitur; nam alterum crus ad parietem sinus illigatur. Duplex ergo commissura ex tribus conficitur; obducuntur extrema cartilagine ad faciliorem motum, & laxè illigantur, & vno moto ex tribus, mouentur reliqua duo. At basis stapedis foramen vnum claudit ex duobus sitis in primo sinu, ad quem iam aggredimur. Vnum ouatam figurā habens situ est ad superiorem, ac mediam partem sinus; tenuissimaque mēbrana clauditur ambiente vniuersum sinum; clauditur autem à basi stapedis. Alterum versus posteriorē, atque inferiorem partem est, rotundum, atque eadem membrana obductum, per quod patet aditus per vnam viam in secundum sinum, per alteram in tertium. At filum, seu chorda tenuissima per medium sinum transit, pertinetque ad commissuram incudis cum stapede. Canalis verò ex osse incipit à priori parte quarti sinus insculpti similiter in duro processu ossis temporum, procedensque aliquantisper ad posteriora, reflectitur obliquè, ita vt non nihil etiam extrorsum

h Gal. li. 11. de vsu par. c.12. & 13.
i Gal. li. 11. de vsu par. c.12.
k Supra li. 2. c.2.
† Vide supra tab. 5. fig. A, B, C, D. pag. 33

A trorſum feratur, deſcendatque ad primum ſinum, & ouatum foramen circumeat, dum finiatur ad foramen, quod in externa caluariæ parte ſitum eſt inter proceſſum ſtiloidem, & radicem maſtoidis in oſſe temporum. Habet autem hic canalis nonnulla parua foramina, per quæ ramuli ingrediuntur durioris nerui quinti paris per ipſum tranſeuntis ad partem exteriorem; tum alia per quæ ingreditur, & egreditur arteria, quæ vna cum neruo per ipſum ducitur. Secundus ſinus incipit ab ouato foramine primi; aſcenditque ad radicem duri proceſſus temporum; ternos autem anfractus præſefert, qui ad ipſum, à quo initium ſumunt, reuertuntur; vnus à priori angulo incipiens, extrorſum vergit, & in eumdem ſinum per poſteriorem angulum redit; alter ab eodem priori angulo ſurſum tendens, per poſteriorem ſimiliter in eum ſinum remeat; tertius ad poſteriorem angulum, à quo incipit, peracto quodam circuitu, reuertitur. Spectat in hunc ſecundum ſinum ouatum foramen primi, tum via vna ab altero foramine eiuſdem primi. Tertius ſinus & primo, & ſecundo minor eſt; reperitur autem in eodem proceſſu duro oſſis temporum ad priorem partem quarti ſinus; ita vt ſepto ex oſſe tenuiſſimo ſeparetur à canali iam dicto; nam quod ad altitudinem ſpectat in partem anteriorem, vnde aliquantiſper in cochleam ſerpit.

Ad hunc ſinum ſpectat ſecundum foramen primi per alteram viam, obduciturque mem-
B brana tenuiſſima, non ſecuſquam cęteri. Quartus ſinus ille eſt qui in poſteriori parte eiuſdem duri proceſſus oſſis temporum magno foramine patet, per quod fertur vterque neruus & durus & mollis quinti paris, à cerebro emanantes; ſed durior per canalem iam dictum à priori parte huius quarti ſinus incipientem extra caluariam procedit; mollis in plures ramos diuiditur, qui per parua foramina in interiori parte quarti ſinus verſus poſteriorem inſculpta tendunt ad ſecundum, & tertium ſinum. Inſtrumentum auditus, materiam, & formam habet hactenus expoſitam, ſed quo pacto vnaquæque particula ad auditum cōferat, non ſatis conſtat, illud tamen in aperto eſt, quòd vbi agitetur membrana, agitatur etiam malleus per manubriolum membranæ illigatum; & propterea incus, & ſtapes, & ita aperitur ouatum foramen, adeò vt ſonus per hoc, & per alterum rotundum penetrare ad alios ſinus poſſit obductos membranula ex neruulo quinti paris dilatato, vbi domicilium eſt facultatis audiendi à cerebro tranſmiſſæ. Sed hæc coniectura magis, quam ſcientia comprehenduntur.

Guſtatus autem inſtrumentum præcipuum ſimile eſſe oportet obiecto, quod guſtatur, humor videlicet, quamobrem humidum eſſe debuit: huiuſmodi eſt [a] lingua, quæ ſapores percipit per tunicam, quæ in eius ſumma parte ſita eſt: accipit hæc neruos ab anteriori parte cerebri molles, à tertio pari videlicet, neruorum: hoc enim fertur ad linguam, ita vt dexter neruus *a Gal. li. de Inſtr. odoratus. c. 2.*
C ad dextram eius partem, ſiniſter ad ſiniſtram feratur; licet enim lingua minimè diuiſa ſit, habet tamen dextram, & ſiniſtram partem, quarum vtraque à ſuo latere neruum accipit ex priori [b] parte cerebri profectum: tranſit igitur guſtandi facultas ab anteriori parte cerebri ad linguam per neruos molles tertii paris à cerebro deductas: ſed cum natura partibus ad vnum præcipuum finem conſtitutis ad alios quoque abutatur, lingua non ſolum guſtatus eſt inſtrumentum, ſed etiam [c] ſermonis præterquam quod pertinet etiam ad mandendum cibum, quem tanquam manus dentibus conficiendum præbet; ſed tam ad loquendum, quam ad mādendum neceſſarius eſt motus voluntarius varius, ſurſum, deorſum ad latera, ante, retro, in orbem; ob hanc cauſam nouem muſculis continetur hunc motum præſtantibus; hos [d] quarto libro perſecuti ſumus. Siti autem ſunt in penitioribus partibus linguæ, alii ad radicem, alii ad alias partes: accipiunt neruos à poſteriori [e] parte cerebri, quæ durior eſt, propè initium medullæ ſpinæ, deriuantur enim ad muſculos linguæ nerui ſeptimi paris à cerebro profecti. Continetur lingua muſculis, neruis, venis, arteriis, & ſubſtantia propria, quæ tunica in ſummâ ſuperficie tegitur. Conſtat tunica hæc ex breuiſſimis fibris infernè ſurſum aſcendentibus: inter has parua foramina continentur, ita vt rara ſit; ſic enim ob inæqualitatem, atque aſperitatem fibrarum melius continent, quæ in os ingeruntur; ob raritatem admittit eorum ſuccum, ita vt
b Ga. li. 8. de vſu par. c. 5. & 6.
c Gal. li. 1. de mo. muſcul. c. 3.
d Supr. lib. 4 c. 4.
e Gal. li. 8. de vſu par. c. 5
D penetrare poſſit ad internam ſubſtantiam; ne proximè contactu eorum quæ ſumūtur, lædi poſſit; admittit enim ſuccum qui guſtatum mouet. Eſt autem propria linguæ ſubſtantia bipartita, & vtrinque continetur fibris, rectis, obliquis, tranſuerſis: rectæ in ſemicirculum ipſam figurant, tranſuerſæ craſſiorem reddunt; obliquæ in latera ducunt; In medio linguæ in longitudinem ſitum eſt ligamentum, *i*, cui tamquam oſſi fibræ nectuntur. Accommodantur igitur ad motum fibræ, quibus lingua continetur, perinde ac muſculi: at ne in exteriorem partem, magis quam par ſit, à muſculis trahatur, id quod & ſermoni, & confectioni ciborum incommodū eſſet, ſubiecto ligamento retinetur, quod permittit, quantum neceſſe eſt, & non vltra linguam impelli: ne autem ex motu ſicceſcat, prouidit natura glandulas [f] in ore vtrinque à lateribus gutturis, pituitam à cerebro excipientes, à qua lingua madefiat. Cæterū ſubſtantia tota ſpongiæ modo rara eſt, vt humorem in quo ſapor conſiſtit, facilè percipiat; ob quam cauſam eſt etiam mollis, non tamen ita, vt facilè exponatur iniuriis, quas ei ſi mollior eſſet, inferret cibus durus, aſper. Quòd attinet ad figuram, lingua a baſi craſſior eſt, ob firmitatem; ad mucronem tenuior, ad faciliorem motum. Numero licet vna [g] ſit, gemina, *h*, tamen eſt, cum diſtinguatur in dextram, & ſiniſtram partem; geminam enim habet ſubſtantiam ſuam, geminos muſculos,
ī fig. 2.
f Gal. li. 10. de vſu par. c. 12.
g Ga. li. 11. de vſu par. c. 12.
h fig. 2

venas,

venas,arterias, geminos item neruos, tam molles, quam duros; ita vt guſtatus inſtrumentum E non ſecusquam odoratus,viſus,auditus,duplex ſit.

a Gal. l. 11. de vſu par. cap. 12.

Magnitudo linguæ tanta eſt,quãta ori,in quo [a] continetur,ad vnguẽ quadret;ſi maior exiſteret,non poſſet in eo cõmodè recipi;ſi minor,minus bellè perficeret ſua munera;Factũ.n.os eſt à natura,vt receptaculũ linguæ tutiſſimum,in quo poſſit commodè ſuum officium exercere; neque enim factum fuit os impetu caloris, aut ſpiritus temerè, vt quibuſdam placuit, ſed ſapienter ad guſtatum ciborum,& potionum, [b] ad mandendum,ad ſermonem,ad vocem, & denique ad ſpiritum, vbi neceſſe eſſet ad aerem attrahendum, & educendum. Superior pars oris,quæ palatum appellatur,concaua eſt,vt cibum admittere poſſit,& continere, dũ conficitur in ore. Subſtantia palati non eſt ex oſſe duntaxat, cum poſterior eius pars verſus fauces,carne quadam ſimili continetur:hæc craſſior eſt, & infernè à tunica palati, ſupernè à tunica narium tegitur. Ab hac ſubſtantia ſuſpenditur uua.

b Ariſt. li. de reſpi. & Hipp. li. de alimento.

c Ariſt. li. 1. de hiſtoria anim. c. 11.

Ad cibum verò conficiendum, & ſimul etiam ad ſermonem collocauit natura in ore dentes, † de quibus agere nunc opportunũ videtur; omiſimus enim eos ſupra, quã de oſſibus,vt qui non eiuſdẽ generis eos eſſe cenſeamus,cum multis nominibus differant, vt proxime oſtendam:licet tamen;ſi [d] Ariſtotelem [e] & Galenũ ſequi velis, oſſa commune genus ponere,quod duas ſpecies complectatur, dentes ſcilicet, & reliqua oſſa, ita vt differentiæ oſſium propriæ non prohibeant, quominus ſub communi illo oſſium genere contineantur, ſed re vera tot, ac tales ſunt,vt ſatius ſit dentes, & oſſa non ad idem genus, ſed ad diuerſa referre; quæ omnes facilè intelligentur,ſi dentium naturam ordine perſequamur: conſiſtit hæc in fine,& in compoſitione habili ad finem exequendum.Finem,ad quem dentes conſtituti ſunt à natura,præcipuum eſſe diximus, ad cibum conficiendum: manditur enim,extenuatur, mollitur à dentibus [f] vt deinde in ventriculo concoqui poſſit; ſed conferunt dentes etiam ad [g] ſermonem; qui edentuli ſunt, veluti ſenes,nequeunt literas omnes ita proferre, vt exaudiantur: dati ſunt & quibuſdam belluis dentes, quaſi arma ad morſum; at oſſa ad nullum eiuſmodi vſum conſtructa ſunt,tantum enim ſtabiliunt,ſuſtinent ac muniunt reliquas partes. Compoſitioni materia,& forma ſubijciuntur; ſpectemus primo dentium materiam, deinde pergemus ad formam.Diſtat ab oſſibus dentium materia,non modo quòd ſubſtantia diuerſa ſit,ſed quòd detecta maneat,quòd non naſcatur, ſed poſtea fiat,quòd toto tempore creſcat, quòd renaſcatur vbi pereat. Quod attinet ad ſubſtantiam, longè durior eſt in dentibus,quam in oſſibus. Secantur oſſa,id quod minimè [h] dentibus vſu venit, qui magis conteruntur in partes minutas: præterea in oſſium ſubſtantia penetrant ſolum venulæ per parua foramina; at in dentes [i] venulæ, arteria,neruus,præſertim ad radices, ex quo fit, vt dentes interdum cum pulſu doleant. Inſeruit natura in dentes arteriæ ramulum, vt habeant plus calidi innati ad incrementum perpetuum,inſeruit & neruum, vt ſentiant,debuerunt enim nudi occurrere cibis cõficiendis, & non oſſium modo tecti, quamobrem neceſſarius fuit [k] ſenſus, quo quæ moleſta ſunt,atque offendunt,dignoſcentes, declinare valeant; id quod oſſibus non accidit. Sentit autem non pars externa dentis quæ dura eſt, ſed internus ſinus per membranulam tenuem, qua obducitur: hanc ex neruo confectam fuiſſe veriſimile eſt, quamuis ſint, qui non ſolum ex nerui, ſed & ex venæ, & arteriæ ſubſtantia conſtitui ipſam exiſtiment: ſed omnes eiuſmodi particulę adeò exiles ſunt in dentium ſubſtantia, vt ſenſum lateant. Illud ſatis conſtat, quòd non ſentiunt, neque dolent dentes, priuſquam obiecti vis ad eiuſmodi mẽbranam peruenîat; quod cũ non faciãt humida,aut ſicca,nõ ſentiuntur à dente, ſicuti calida,& frigida;prẹterea quæ vnitatem manifeſtè ſoluunt, non mouent dolorem, priuſquam hanc membranam attingãt. Non naſcuntur dentes in prima conſtitutione,quemadmodum oſſa,† ſed poſtea fiũt, quandoquidem munus oſſium ſtatim à principio neceſſarium eſt, non ſic dentiũ; neque enim neceſſarius eſt horum vſus, cum infans lacte ſolo nutritur; naſcuntur autem primum [m] ſeptimo menſe dentes priores,qui minores ſunt, ita vt citius edi poſſint; Inter infantes illi primũ dentire incipiunt,qui calidiori [n] lacte vtuntur; deinde fiunt alij dentes; poſtremi autem pleriſque vigeſimo anno naſcuntur, quamquam teſte [o] Ariſtotele, interdum tardius, & etiam octageſimo anno. Scire tamen licet,quamuis dentes non edantur niſi tempore iam dicto,quo vſui eſſe poſſunt, pleroſque tamen in vtero latere in ſuis alueolis principium conſtitutionis habentes; nam vbi grandiorum fœtuum cadauera ſecentur, inueniuntur in alueolis veſtigia ipſorum; habentia partes imas molliores, ſummas verò, quæ erumpere è gingiuis debent, duriores. Sunt autem hi vigintiquatuor,interdum tamen,ſed rarò admodum viginti:reliqui nullum habent initium,niſi poſtquam infans in lucem eſt editus. Sunt autem reliqui duo poſtremi infernè,& totidem ſupernè vtrinq; vnus;prætereà duo alij infernè, & totidem ſupernè vtrinquè ſimiliter vnus,illi videlicet,qui ſi à poſtremo numerare incipias,quinto loco tibi occurrent. Differunt dentes etiam ab oſſibus,quod hęc ſi ſemel intereant, non renaſcuntur; ſed ſex dentes poſteriores tam ſupernè, quam infernè paucis decidunt, at qui prius eduntur,quòd debiliores ſint,& in priori parte,quæ anguſtior eſt,contineantur,& noui [p] ſubeunt in eorum locum, quamquam ſubeunt interdum ipſis manentibus; tuncque duplex dentium ordo ſe oſtendit, in malis quidem à parte externa, in maxilla ab interna; ſed vbi priores decidant,

d Ariſt. li. 3 de hiſtoria anim. c. 9.

e Gal. li. de oſſib. de c. 5.

f Gal. li. de ſuccor. bo. c. 5 & 3. de nat. fac c 7

g Gal. li. 4. de loc. aff. cap. 6.

h Ariſt. li. 3 de hiſt. ani. cap. 7.

i Gal. li 11. de vſu par. cap. 8.

K Gal. li. 16 de vſu par. cap. 2.

l Ariſt. li. 2. de gen. ani. cap. 4.

m Ariſt. li. 7 de hiſt. ani. cap. 10.

n Ariſt. loc. cit. & li. 5. de gener. anim. c. 8.

o Ariſt. li. 2 de hiſt. animaliũ c. 4.

p Ariſt. li. 5 de gen. ani. cap. 8.

† ſi. iij. iiij. v. vj.

F G H

A decidant,vt plerumque accidit,falſum eſt,quod nonnulli aſſerunt,manere radicem,& appen
dicem adiunctam nouam ſubire, quæ priorem expellat. Nam reuera dens appendicem non
habet,cum conſtet ex ſubſtantia vna perpetua, licet non æqualiter molli, aut dura;nam qua
parte in ſinu oſſis includitur,mollior eſt,extra verò durior,quod reliquis omnibus euenit,quę
appulſu aeris duriora fiunt;pinnæ auibus qua parte ſuis alueolis continentur, molliores ſunt,
qua verberantur aere,cornu duritiem imitanrur.Carent igitur dentes appendice,& cum pue
ris decidunt extremæ partes,quæ veluti appēdices videntur, aut reſtant, aut abſumuntur in-
ternæ,vt quæ molliores ſint,neque nouam appendicem exigunt;ſed ſiue abſumantur,ſiue ma
neant, nouus dens integer,producitur cum noua radice, quæ ſimiliter mollior eſt quàm ex-
terna pars aeri occurrens.Nam vt Lucretius [a] ſcribit: a Lucr.lib. 4.

Principio externa corpus de parte neceſſum eſt,
Aerijs quoniam vicinum tangitur auris,
Tundier,atq; eius crebro pulſarier ictu.
Proptereaq; ferè res omnes aut corio ſunt,
B *Aut cute concluſæ,aut callo,aut cortice tectæ.*
Interiorem etiam partem ſpirantibus aer
Verberat,hic idem cum ducitur,atq; reflatur.

Augentur oſſa,dum duriora fiant,vſque ad finem videlicet adoleſcentiæ; dentes per b to- b Ariſt. li. 2. de gene. ani. c. 4.
tum vitæ ſpacium increſcunt,non ſecuſquam vngues, id quod natura prouidit,quia dentes aſ
ſidue atteruntur à cibo;at vngues ab vſu,niſi augerentur perpetuo, deficerent. c Incremen c Ariſt. ibi.
tum manifeſtum apparet,vbi oppoſiti dentes decidant;qui reſtant,cum non amplius atteran
tur,longiores euadunt; ita autem paulatim atteruntur ex cibo dentes, vt ſenſum lateat id,
quod abſumitur. Hoc rebus etiam externis euenit, quemadmodum idem Lucretius primo d d Lucret. lib. 1.
libro demonſtrauit his verſibus.

Quin etiam multis ſolis redeuntibus annis,
Anulus in digito ſubter tenuatur habendo.
Stillicidi caſus lapidem cauat;vncus aratri
Ferreus occultè decreſcit vomer in aruis.
Strataq; iam vulgi pedibus detrita viarum
Saxea conſpicimus,tum portas propter ahena
C *Signa manus dextras oſtendunt attenuari*
Sæpè ſalutantum tactu,prætcrq; meantum.
Hæc igitur minui,cum ſint detrita videmus:
Sed quæ corpora decedant in tempore quoq;
Inuida præcluſit rerum natura videndi.

Eadem igitur eſt ratio dentium,quorum partes,quę aſſiduè abſumuntur,adeò paruæ ſunt,
vt conſpici non poſſint. Quòd ſi dentes proceſſu temporis non apparent minores, id propte-
rea euenit,quod perpetuo augentur.Poſtremo forma oſſium ea eſt,quæ maximè ſubſtinendo,
& muniendo aptatur;dentium verò ea, quæ loquendo,ſed multò magis extenuando,ac mol-
liendo cibo,hic enim à dentibus diuiditur,frangitur,conteritur;quamobrem natura multifor
†1.2.fi. iij. mes dentes conſtruxit;quatuor quidem priores, tam in malis, quàm in maxilla τομεῖς † græ-
cè e appellatos,quod cibum incidant,effinxit latos,& acutos,ſcalpelli modo. Canini, †ita di e Gal.li de oſſib. c.5.
† 3. fi. iij. cti f quòd canum dentes imitentur,ad frangendum pertinent,atque idcircò ampli ad baſim,
ad finem acuti facti,cingunt vtrinque incidentes. Sunt autem ſinguli vtrinque tam in maxil- f Gal. ibid.
la,quam in malis;quamuis Cornelius g Celſus non ſingulos,ſed binos exiſtimet;eo quòd pri- g Celſ. lib. 8. c.1.
† 4. fi. iij. mum ex † quinque maxillaribus inter caninos numeret.Canini habent à poſteriori parte ma-
xillares,† quos μύλας h græci vocant;ſunt autem vtrinque quini in malis ſimiliter atque in ma h Gal.li.de oſſib.c.5.
† 4 5.6 7.8. fi. iij. xilla,quorū munus i eſt cibum ab incidentibus inciſum,à caninis fractū comminuere, ac læ-
uē,& mollē reddere. Effícti aūt fuerūt à natura lati,duri,aſperi,quæ conditiones molis neceſ i Gal.lib.11 de vſu par. c.8.
D ſariæ ſunt; debent.n.eſſe latæ,vt k contineant id,ꝙ minuēdū eſt,duræ,ne cōterātur,aſperæ vt
cōprehendant,neq; integrum præterlabi ſinant quod cōminuendū eſt:nā vbi ex longiori vſu k Gal.ibid.
læues fiant,rurſus exaſperari ſolent, vt habiles ſint ad ſuū officium præſtandū. Forma igitur
dentiū,ac ſuperficies expoſita eſt.De cauis autem ſcire elicet, dētes non ſolum paruum fora-
† patet in fi.5. men ad initium habere,in quod intrat ramulus venæ,arteriæ, nerui, ſed etiam intus ſinum,†,
quendā paruulum,vt læuiores ſint,& facilius nutriantur, ſatis enim eſt, ſi duriori ſubſtantia
externa eiuſmodi ſinus circumdetur.Occupat aūt totum dentem, qua gingiuis tegitur, nam
qua parte nudus eſt,ſolidior fuit à natura procreatus,vt duriorū ciborum confectioni inſer-
uiret.Obducitur hic internus ſinus membrana tenuiſſima,quæ vt ſupra [l] indicauimus,ſentien l Supra in hoc cap.
di vim dentibus præbet.Magnitudo dentium ea eſt, quæ propoſitis muneribus ſufficiat. Nu-
merus ex iis quæ dicta ſunt de triplici dentiū genere facilè colligi poteſt, ſunt enim triginta m Gal. lib. de oſſib. c. c.5
duo, [m] ſexdecim in malis,totidem in maxilla, quatuor incidentes, duo canini, decem ma-
xillares, decem inquam iis, quibus omnes iam editi ſunt; nam iunioribus pauciores. De- n Ariſt. li. 2. de hiſto. anim. c. 4.
ſunt enim vltimi duo, qui poſt vigeſimum n annum produci ſolent: tum duo alii caninis

proximi,qui in lucem editis gignuntur ante ſeptimum annum,& relinquunt molarem,quem E
proximum canino inueniunt:ſed vbi eum expellant,vt interdum accidit,ſex tantum molares erunt,tam in malis,quam in maxilla, quibus accedent deinde duo extremi,quos diximus, & ita fient octo:quibus ſi addantur quatuor incidentes,& duo canini,fient quatuordecim,& ſic in vniuerſum viginti & octo,& non trigintaduo. Illud etiam ignorare non oportet quod adultis non ſolum vltimi molares procreantur, ſed etiam penultimi, quamobrem antequam procreentur adhuc pauciores erunt. Reſtat ſitus. Sunt tam in malis, quam in maxilla ſinus quidã, qui quaſi parua [a] præſepia, φάτνια græcè nuncupantur; in quibus quaſi claui deſiguntur dentium radices;eiuſmodi commiſſuram Græci γόμφωσιν [b] nominant. Ceterum radices non æquales [c] numero ſunt omnibus ſed paruis ſingulæ, maioribus binæ, maximis ternæ, aut etiam quaternæ:quamobrem priores ſingulis radicibus nituntur,veluti incidentes, & canini;maiores hæ ſunt in duobus incidentibus medijs,quam in ijs,qui à lateribus. Maxillarium eorum, qui in maxilla continentur,radices [d] binæ ſunt,eorum,qui in malis ternæ. Interdum hæ quaternæ,illæ ternæ ſunt,præſertim in duobus maxillaribus intimo proximis. Huiuſmodi igitur eſt dentium natura,quæ quantum diſtet ab oſſibus,facile colligitur.

Ex ſenſuum inſtrumentis illud tantum reſtat,quod tactui inſeruit. Eſt autem inſtrumentum tactus, quæcumque pars noſtri corporis neruorum particeps, idque meritò,cum hic [e] F
præcipuè ſenſus conſtituat animal. Ergo præter oſſa,cartilagines, ligamenta, glandulas illas, quæ vaſorum diuaricationem fulciunt,adipem, reliquæ partes omnes præditæ ſunt ſenſu tactus,cui tanquam inſtrumentum inſeruiunt. Inter omnes maximè exquiſitè ſentit cutis [f] interna digitorum manus,quæ mollis eſt,& mediam temperationem nacta, ita vt acrius percipere poſſit,quæ tractantur.

a Gal.li.de oſſib. ca.5. & li.11.de vſu par.c 8.
b Gal. lib. de oſſib. in proœmio.
c Gal. li.de oſſib.c 5.
d Gal.ibid.
e Ariſt.lib. 2.de anim. c.*
f Gal.1.de temper. c. vlt.

NOTARVM SIVE CHARACTERVM, Qui figuris Tab. LXXVIII. inſcripti viſuntur, declaratio.

TAB. LXXVIII. Pars prior.

I	*Figura oculum oſtendit à palpebris libe-*
c	*ratum, vbi, c, glandulam indicat in in-*
	terno angulo collocatam.
a	Album oculi.
b	Pupillam.
II	Refert oculum cum eius muſculis ab
g	altero latere tantum vbi, g, nerui
	ſubſtantiam oſtendit, qui oculo vi-
eee	dẽdi facultatem impertit, *e,e,e*, tres
ff	muſculos, *f,f*, pinguedinem qua ner
dd	uus obducitur, *d, d*, albam oculi tu-
b.a	nicam, *b*, nigrum oculi, *a*, pupillam.
III	Figura mõſtrat cartilaginem trochleã
	imitãtem, quę in ſuperiori oculi par
	te, iuxta angulum internum ſita eſt.
h	Cartilago.
i	Tẽdines muſculorum qui oculum cir-
	cumagunt.
IV	Duram oculi tunicam ab externo la-
	tere exprimit vnà cum non parua
	portione nerui, videndi facultatem
p	deferentis, qui inſcribitur, *p*. tenuis
	vero, qua obducitur membrana no
o	tatur litera, *o*, venę quæ cum ipſo fe
n.l.b	runtur, *n*, cornea tunica, *l*, pupilla, *b*
V	Refert à latere duram oculi tunicam
	tranſuerſim diſſectã, vt venæ ab ip
	ſa ad vuam tendentes in conſpe-
s	ctum veniant. Vbi, *s*, neruum oſten
	dit, qui videndi facultatem ad ocu-
	lum tranſmittit. oſtendit & mem
	branas ipſum obuoluentes, venas
	item, ac arterias quę cũ eo ad ocu-
rr	lum feruntur: duo vero, *r,r*, venas, ac
	arterias indicant, per duram tuni-
q	cam diſcurrentes. Verum, *q*, demon
	ſtrat vuam ſub hac tunica colloca-
l.b	tam, *l*, corneam, *b*, pupillæ foramen.
VI	Vuam ab interiori ſede demonſtrat,
	vnà cum neruo videndi facultatem
	deferente, & tenui ipſum obuoluẽ-
z	te membrana, vbi, *z*, oſtendit nerui
y	ſubſtantiam, *y*, tenuem membranã,
xx	*x,x*, ramulos vaſorum à dura oculi
uu	membrana ad vuam deriuatos, *u,u*,
t	quà vua introrſum verti incipit, *t*,
	pupillæ foramen.
VII	Vuam ab interiori parte repræſentat,
β	vbi, β, eius portionem oſtendit, quæ
α	à dura membrana enaſcitur, α, eam
	quæ in interna conuertitur.
VIII	Retiformem tunicam à latere oſten-
	dit vna cum neruo videndi faculta-
	tem deferente, à quo enaſcitur: no-
γ *	tatur neruus litera, γ, tunica, *.
IX	Refert tres humores ſimul iũctos, vbi
ε σ δ	ε, vitreum, σ, aquoſum, δ, tunicam ci
	liarem eos diuidẽtem demonſtrat.
	Cryſtallinus his vndique obduci-
	tur.
X	Vitreum à latere oſtẽdit, cum cryſtal-
η θ	lino notato litera, η, ac vitreo, θ.
XI	Aquoſum humorem vt in oculo ſe ha-
	bet oſtẽdit, qui cryſtallinum à prio
η	ri parte occupat, notatum litera η.
η θ	Humor aquoſus. θ. vitreus.

G H

Humo-

TABVLA LXXVIII.

XII	Humorem vitreum oftendit cum cryftallino in propria fede collocato,
κ	ac notato, κ.
λ	Vitreus.
XIII	Humorem vitreum exprimit à priori parte dempto cryftallino à finu, μ
μ	notato.
λ	Vitreus humor.
XIV	Ciliarem tunicam cryftallino humori adnatam refert, vbi, ξ, ξ, tunicam
ξ ξ	indicat, ν, humorem.
ν	
XV	Demonftrat tunicam ciliarem, cuius origo notatur, σ, σ, finis, qua cum
σ σ	arachnoide committitur, ρ, ρ.
ρ ρ	
XVI	Humorem cryftallinum arachnoide obductum à latere indicat: vbi, ϖ,
ϖ	humoris, ο, tunicæ monftrat partem
ο	pofteriorem.
XVII	Oftendit anteriorem fedem arachnoidis tunicæ, quæ humoris cryftallini priorem partem obducit, notatum
τ	autem τ.
XVIII	Refert anteriorē fedem humoris cryftallini notatam, υ.
ω	
XIX	Eundem humorem à latere oftendit:
φ	vbi, φ, afperitatem demonftrat, cui ciliaris tunica illigatur.
XX	Oculum oftendit vna fectione à priori parte per pofteriorem diuifum, vfque ad initium nerui videndi facultatem deferentis.
χ	Humor cryftallinus.
ψ	Arachnoidis tunica priori cryftallini humoris parti obducta.
ϑ	Humor vitreus.
A	Subftantia nerui videndi facultatem deferentis.
B	Tunica retiformis.
C	Portio tenuis membranę, neruo videndi facultatem deferenti obducta.
D	Vua a tenui membrana conftituta.
E	Hac fede vua in pofteriora comprimitur, neq. corneam extra fibi obductam contingit.
F	Foramen vuæ oculi pupillam conftituens.
G	Tunica ciliaris.
H	Dura oculi tunica, a craffa cerebri mēbrana profecta.

I	Portio prædictæ tunicæ, quæ cornea appellatur.
L	Aquofus humor; propriè autem inferius,
L	L, locum fuffufioni obnoxium oftendit.
M	Oculi mufculi.
R	Adhærens tunicą a finibus mufculorum obducta.
N	Pinguedo fub mufculis.

E

TAB. LXXVIII. Pars pofterior.

FIG. I. II. III. IV. V. VI.

F

Figura oftēdit linguam vna cum eius mufculis à cæteris corporis partibus refolutam.

II	Eādem refert fecundum longitudinē diuifam ac ab omnibus mufculis feparatam.
III	Monftrat omnes tam malarum, quàm maxillæ vnius lateris dentes euulfos.
IV	Superiorem dentium molarium partem oftendit.
V	Reliquorum dentium partem fuperiorem.
VI	Vnum ex molaribus fecundum longitudinem diuifum, vt finus internus appareat.
a	Quintum par mufculorum linguæ.
b	Tertium.
c	Portio tunicæ palatum, & totum os obducentis.
d	Secundum par mufculorum mouentium linguam.
e	Quartum par.
f	Portio tunicæ palatum, ac totum os obducentis.
g	Anterior pars linguæ.
h	Duo corpora linguam conftituentia.
i	Ligamentum quo dicta corpora fecūdum longitudinem alligantur.
l	Primum par mufculorum linguæ.
1.2	Duo priores dentes.
3	Vnus ex caninis.
4.5.6.7.8.	Quinque dentes molares.

G

H

A

De Sectione cerebri, & reliquorum instrumentorum facultati animali inseruientium. Cap. VI.

VT quæ dicta sunt de cerebro,quod præcipuum est animalis facultatis domicilium, quæ item de oculis,naso,auribus,ore,in quibus proprij sensus resident,commodè recognosci possint,præstat caput à reliquo corpore, siue viuente, vt in ijs qui capite plectuntur,siue mortuo abscissum habere;quod vbi abrasum fuerit,os nudādum est,& summa caluaria in orbem præcidenda,adacta serra,paulò supra supercilia, & per tempora ducta vsque ad occipitium , ea animaduersione , nequid sub caluaria laceretur , interea capite à ministris per aures contento,ne dimoueatur. Vt summam igitur partem à reliqua caluaria separes,diuides os frontis,occipitij,temporū eatenus quatenus,cū dura mēbrana cohæret;hebetiori scalpello modò ad hāc,modò ad illam partē admoto;qua detracta,venulas in eius externa parte inspicies, per ipsam penetrantes : dein crassa cerebri membrana
B adhuc integra perforanda est,& per illud foramen adacta fistula inflanda , ut quatenus intumescere possit, appareat: quo facto septimus crassæ membranę sinus,qui in longitudinem fertur,versus frontem,demisso scalpello totus aperiendus,& sanguis qui in eo continetur,detergendus, & vasa,quæ ab eo sinu oriri diximus,conspicienda;nudandum deinde cerebrū à crassa membrana,quod fiet,si scalpello aperiatur,linea ducta à fronte ad occipitium per fundum eiusdem sinus,demisso prius per foramen specillo,ne quod subest,scalpello violetur. Secanda rursus eadem membrana ab aure in vtroque latere ad iam dictam lineam, ita vt in exteriores partes conuersa cerebrum nudetur,quod fiet , vt vasa , quæ à septimo crassæ membranæ sinu ad tenuem proficiscuntur,facile deprehendātur, & acutiori scalpello resolui possint. Ea verò pars crassæ membranæ quæ nectitur cum octauo osse caluariæ, vbi diximus esse instrumentum olfactus separanda est , & in posteriorem partem uertenda, & vtraque cerebri parte reducta tenuis membranæ progressus inspiciendus . Quòd si priorem partem crassæ membranę ab ea separes,quæ quasi septum interiecta est inter priorem , & posteriorem partem cerebri, quartus apparebit sinus crassæ membranæ vnà cum ramis ab ea deriuatis , quæ tamen melius inspiciētur, cerebri portione ablata , & ea propriè quæ per capitis longitudinem supra callosum corpus vtrinque fertur; digitis enim separatur tenuis membrana sensim à cerebro, quod ab ea nudatum delabitur,digito autem inquiri possunt commodè tunc sinus , qui à lateribus
C sunt callosi corporis;quibus inuentis, magna portio cerebri calloso corpori vtrinque superposita grandiori,atque acutiori nouacula adimenda erit: apparebit tunc callosum corpus,& simul tam dexter,quam sinister ventriculus anterior cerebri inuenietur. Erecto autem calloso corpore,septum medium inter vtrumque ventriculum pellucidum patefiet ; tum scalpello callosum corpus à priori parte resectum in posteriorem reflectetur; iamque corpus,quod fornicem imitatur,calloso corpori subiectum in aperto erit ; in cuius latera demitti stylus poterit , ipsum verò à priori parte resolui, vt perinde ac corpus callosum in posteriorem partem reflectatur; inspicies tunc vasa, quæ à quarto sinu crassioris membranæ , ad anteriores cerebri ventriculos feruntur sub corpore fornicem referente. Ostendet se etiam tunc plexus retiformis in vtroque anteriori ventriculo cerebri; quod si stylum demittas, facilè inuenies , quo pacto ille plexus ex posterioribus partibus in priora descendat,& quo pacto cum arteria sursum ascendente iungantur vasa à quarto sinu duræ membranæ deriuata; quibus deinde resolutis , & in posteriorem partem adductis , glandulam cuneiformem ad vasorum diuaricationem collocatā intueberis; tunc aūt totius cerebri ventriculus, quasi communis sinus duorum primorum occurret cum canali , per quem pituita ad peluim delabitur : occurret etiam iter, quod ex tertio ventriculo ad quartum perducit,quibus perspectis, prior pars cerebri tota re
D secanda erit. Crassa membrana,quam septum esse diximus,prioris,& posterioris partis cerebri nisi prius ablata fuerit , ipsa quoque oculis subijcietur ; cum adiunctum adhuc habeat septimum sinum, quem diuisimus; per eum si demittatur stylus plumbeus, inuenientur illi duo,qui à lateribus sunt lambdoidis:inuenietur & octauus, quem in priorem partem ferri dicebamus; inuenientur & quatuor primi ad sellam in osse sphenoide collocatam pertinentes, qui omnes aperiendi posteà sunt scalpello, vt oculis subijciantur : post hæc stylum demittes in quartum cerebri ventriculum,qui à posteriori parte est,per canalem,qui à tertio ad ipsum fertur . Discernes tunc clunes,& testes, vnà cum altero canali ibi existente , per quem pituita similiter ad peluim descendit. Iam verò vt posterior cerebri ventriculus , & medullæ spinæ initium intelligatur , posterior cerebri pars, unà cum crassa membrana in priorem partem ex caluaria attrahenda. Sic aperiens,discernes quartū cerebri uentriculū,cū processu vermiformi,& initio medullæ.Poteris deinde neruos,qui ex cerebri tā priori,quam posteriori parte exeunt,facilè reperire;quibus extractis,ad peluim accedes,seu infundibulū,ac glandulā cum dura membrana glandulæ superiecta,& arterijs quæ ad latera ipsius procedunt.Quòd si neruorum a cerebro emanantium statim extra duriorem membranam numerum,ac partitionem inspicere velis,secta superiori parte caluariæ ut ante dictum est,læuiter ab interna basi ossis,

quæ

quæ reſtat,reſolues duram membranam acutiori ſcalpello præcidens neruos,uaſa, & proceſ-ſus,quibus alligatur, ſic educere poteris cerebrum dura membrana inuolutum, atque inuerſum,ita ut ima pars ſublimior collocetur;ſic enim patefiet,quod propoſitum eſt. E

Perſpecto cerebro,ad oculos accedes,ac palpebras,quorũ muſculos eo modo ſecabis,quo quarto libro docuimus,cũ de muſculis ageremus;iquires,& uenas,& arterias,& neruos,qui à primo,& ſecundo pari à cerebro feruntur ad oculos, unà cum ramulo minoris rami tertij paris,quos in adipe muſculis obducta reperies.Serra prius excides frontis os oculi ſinum conſtituens;ubi oculum euellis,adhærentem membranam,quę oculum conſtruit ab oſſe reſecabis,eius portionem,quæ in interna palpebra ſita eſt,oculo appenſam relinquens ſi muſculos conſiderare uelis:At ubi ab oculo & muſculos,& adhærentem membranam detraxeris, apparebit neruus uidendi facultatem præbens unà cum uenis,& arteriis,a cerebro in duram membranã translatis.Incides deinde in longitudinem neruum,a quo craſſam,& tenuem membranam, a qua ueſtitur,acutiori ſcalpello detrahes,& nerui ſubſtantiã deprehendes,ſicque corneæ,uuæ, & arachnoidis tunicæ initia inuenies;quibus inuentis,tranſuerſum neruum qua in oculum ingreditur,præcides,& oculum rotundum ſine ulla appendice ſiniſtra manu prehendes, pollice ad pupillam,reliquis digitis ad poſteriorem partem admotis;dextra uero tenuem,atque acutum ſcalpellum prehendens, lineam trãſuerſam duces,per duram tunicam corneam,vnde humores per ſe poſteà elabentur in ſiniſtram manum,dextra oculo apprehenſo:danda autẽ opera eſt,vt chryſtalloides ſupra vitreum,non vitreus ſupra chryſtalloidem collocetur;quod fiet, ſi vbi ex oculo elabuntur humores,ſiniſtra manus proxima ſit,in qua recipiuntur chryſtalloides,& vitreus,nec non etiam tenuis,qui manu paulisper inclinata permittendus eſt effluere. Retento itaque chryſtalloide,& vitreo, apparebit tunica illa ciliaris, quæ anteriorem vitrei partem in orbem circũdat,chryſtalloidi illigata, quæ leniter tractata ab his ſeparanda eſt, & chryſtalloides à vitreo deducendus,vt eius tunicã telę araneæ ſimilem inſpicias,quã à laterib. ſcalpello acuto incides,& unguibus auelles:licebit tunc & digitis chryſtalloidem tractare, vt eius durities perſpiciatur.At tunicæ oculi,à quibus humores iam effluxerunt, ſuper ſiniſtrum pollicem euertendæ ſunt;primum autẽ ſe oſtẽdet retiformis,quam ſi ſimul colligas,mucci ſubſtantiam præſeferet;internam deinde vuam cernes,cum colorum varietate, & vaſis ex tunica dura in ipſam penetrantibus;hanc perſequeris ſcalpello vſque ad iridem,vbi pupillam,& corneam quæ ab ea abſcedit,prius inſpectam reſolues. F

Licet & alio pacto oculum ſecare,orſa ſectione à priori parte à cornea;Vtrouis modo ſecetur,inueſtigandæ diligenter ſunt tunicæ,& humores,quibus continetur. Quod ſi auditus inſtrumentum perſpicere velis,cutis à cartilagine auris detrahenda eſt,& ſerra abſcindẽda maxima pars oſſis,quæ foramini ſuperiecta eſt,& validiori ſcalpello paulatim reliquum os excidendum,vt in conſpectum veniat foramen,& membrana, in quam neruus degenerat, vnà cũ paruulis oſſibus,quæ ibi continentur. Naſus,& os oculis ipſis patent, & facile ſecari poſſunt, ita ut nihil amplius tradendum ſit de ſectione inſtrumentorum animalium. G

De Membris. *Cap. VII.*

CVm in prioribus libris de oſſibus,cartilaginibus,ligamentis,neruis,venis,arteriis,muſculis,quæ partes ſimpliciores ſunt,egiſſemus in quinto,deinde ad magis compoſitas acceſſimus,& initio eius libri corpus noſtrum diuiſimus in ventrem,thoracem,caput, & membra: perſecuti hactenus ſumus uentrem,thoracem,caput;reſtant nunc membra,brachia nimirum, & crura,quæ cum uoluntario motui inſeruiant,ipſa quoque inter inſtrumenta animalis facultatis numerari poſſunt.Ergo hæc iam exponere oportet.

Sunt autem facta brachia propter manus,ut crura propter pedes;quamuis brachium diuiſerimus [a] in humerum,cubitum,& manum,perinde ac crus,in femur,tibiam,pedem:loquemur H primo de manu,tum de pede. Manus,ut tradidit Ariſtoteles, [b] data eſt homini pro armis, ut ratio pro arte;quamobrem ratio,ut inquit ille,ars eſt ante artes,& manus inſtrumentum [c] ante inſtrumenta omnia;quod ad prehendendum ſpectat: par autem fuit, inſtrumentum quod prehendit; id percipere, [d] quod prehenditur, atque idcirco ſenſu tactus exquiſito predita eſt manus,quà prehendimus quæcumque prehendenda ſunt, & per quam vtimur cęteris inſtrumentis.Compoſitio totius brachij,& idcirco etiam manus ea fuit,quæ maxime habilis eſſet ad prehendendum. Materia fuerunt primò oſſa,ligamenta,cartilagines ad ſtabilitatem,& motus facilitatem accommodata;deinde nerui,per quos uis ſentiendi,& mouendi a cerebro reciperetur;tum muſculi,qui uarios motus ad arbitrium noſtrum præſtarent,& tandem cutis, in qua tangendi ſenſus uigeret.At brachij pars,quæ proprie manus dicitur, & propter quam reliquum brachium factum eſſe diximus,diuiditur [e] in primam palmæ partem,palmam, & digitos quinque,quorum ille qui magnus dicitur,& pollex,ἀντίχειρ [f] a græcis uocatur,quòd reliquis quatuor opponatur in prehendendo. Verùm quo motu moueatur humerus,cubitus,quo deinde manus,una cum digitis,abunde expoſuimus quarto [g] libro,qua de muſculis,ubi uniuſcuiuſque chordas,ac ſectionem enarrauimus.Oſſa autem,quibus omnes brachii partes continentur,

a Supra li. 5.c.1.& Ga. li.2. de vſu p.c.2.
b Ariſtot. 4.de Parti. anim.c.10. & Ga. 1.li. de uſu p.c. 2.
c Ariſt.ibi. & 3.lib.de anim. tex. 28.
d Gal. li.2. de vſu p.c. 6.& Ga. li. 1.de tempe ram.c. vlt.
e Celſus li. 8.c.1.& G. li. de inæquali intẽperie ca. 2. & 1.de uſu p.c.2.
f Ga.l.1.de vſu p.c.22.
g Supra li. 4.c.5. & 7.

A nentur,ſecundo [a] libro perſecuti ſumus,ſicuti tertio [b] neruos,uenas,& arterias; ex quibus a Supr.li.2. cap.7.
facilè colligi poteſt,quantum fuerit naturæ artificium, in fabrica totius brachij, & propriè
manus, ac digitorum, quorum extremum ab externa parte vnguibus tegitur, non quidem b Supr.li 3 varijs capitibus.
fruſtra, vt videtur voluiſſe Plato, [c] ſed vt facilius prehenderentur minuta corpuſcula, & vt
extremę illæ partes,ab externis [d] iniurijs defenderentur: ſunt enim ex materia, quæ neque c Plato in Timæo & Gal. 1. de vſu par c.8
frangitur,vt os,neque laceratur vt caro,ſed iniurijs facile renititur.Eadem eſt ratio crurum,
quæ facta ſunt propter pedes;ſunt autem hi ambulandi inſtrumentum,vt manus prehenden-
di. Ita autem conſtituti ſunt ex calce,planta,digitis, vt ad munus ingrediendi ad quod de-
ſtinantur, maximè aptarentur; adde, quod non nihil etiam ad prehendendum conducunt. d Ariſt.li.4 de part.an. c.10.& Ga. 1. vſu par. c 8.& c.10.
Oſſa verò,ligamenta,cartilagines, nerui, venæ, arteriæ, muſculi, ex quibus & totum crus,&
propriè pes componitur, in libris proximè [e] adductis traduntur, ita vt non opus ſit harum
particularum aut naturam,aut ſectionem vlterius enarrare. e Supr.li.2. 3.4.

De Sectione viuorum. Cap. VIII.

B EX partibus humani cadaueris nulla reſtat amplius exponenda, ita vt abſoluta ſit Anato-
me vniuerſa,illa excepta, quæ ad viuentes belluas pertinet, quam ad finem diſtulimus,
quòd ſatius ſit, vt initio [f] diximus ante in cadaueribus,deinde in viuentibus belluis ſectio- f Sup. li. 1. cap 9.
nem exercere, quæ vt primo libro docuimus, maximè finem oſtendit, ad quem conſtructæ
ſunt animalium partes,cum materia,& forma ex qua conſtruuntur,facile etiam in cadaueri-
bus deprehendantur: multiplex autem eſt ſectio viuentium belluarum, nam & multæ ſunt
partes quarum actionem aut vſum venarij per ipſam oportet. Eas nunc eo ordine expone-
mus,quo in cadauere enarratæ ſunt;incipiemus enim à partibus ſimplicioribus, ab oſſe, car
tilagine,ligamento,neruo,uena,arteria,muſculo; inde tranſibimus ad ea,quæ in ventre, tum
ad ea,quæ in thorace,poſtremò ad ea,quæ in capite continentur. Quodcumque autem ſpe-
ctandum ſit, belluam pręſtat pluribus partibus vincire ad aſſerem, quem primo [g] libro ex- g Sup.li.1. cap.8.
poſuimus, vbi de theatro, & ſcamno Anatomes tractauimus. Oſſa igitur ſectione cadaue-
rum ſatis vim firmamenti, quam habent, præſeferunt. Tamen ſi uiuente animali membrum
aliquod frangatur, collabetur, nec ſuſtineri amplius poterit. Oſſe itaque aperto,fracturam
tunc oculis diſcernes, per quam facilè dijudicabis ab eo ante ſolitum ſuſtineri membrum,
quod tunc concidit;quamquam citra ſectionem idem nobis hominum infortunia ſæpè demō-
ſtrant. Eundem ferè vſum habet etiam cartilago,quæ ſi frangatur,partes ipſi inhærentes col-
C labi ſimiliter videbis. Hæc quo pacto motus facilitatem præſtet, cadauera demonſtrant, in
quibus etiam conſpicitur vis ligamentorum,quæ prohibent,ne facilè articuli ſuo loco moueā-
tur:ea autem quæ tranſuerſa continent chordas flectentes, aut extendentes digitos,ſi in ca-
ne viuente detracta cute pręcidantur, ſinent chordas huc, atque illuc errare;id quod oculis
ipſis cernes, cum bellua mouebit particulas, ad quas illę feruntur. Cernes etiam ſimul quo
pacto externæ tendendi,internæ flectendi facultatem habeant, cum bellua ſponte membrū
dimouebit. Nerui,qui vſum præbent canalis,per quem uis fertur ſentiendi,& mouendi,ſi de-
tracta cute laqueo aſtringantur,non amplius ſuo munere fungentur,ita vt pars,ad quam per-
tinent,ſenſu,& motu priuetur,qui reſtituentur vbi laqueus reſoluatur. Quod ſi neruus ſece-
tur tranſuerſus,non reſtituetur amplius aut ſenſus,aut motus. Propriè [h] autem ut recurren- h Gal. li.2. de plac.c.6
tium neruorum vim dignoſcas,quam ad vocem edendam afferunt,ſcalpello linea ducenda eſt
longior,per collum, quę cutem unà cum ſubiectis muſculis uſque ad aſperam arteriam diui-
dat,ſumma diligentia ne uaſa,quæ à lateribus ſubiecta ſunt,uiolentur; dein manibus aſpera
arteria comprehendēda,ut recurrentes nerui,qui à laterib.eius ſunt,inueniantur,qui ſi ambo
aſtringantur,deficiet [i] uox tota;ſi alter dumtaxat, ſeruabitur dimidia; vbi ſoluatur uinculū i Gal.2.lib. de Plac.c.6
reſtituetur,quę perierat: præciſis autē, aut alligatis neruis recurrentibus, pro uoce redditur
D flatus. Spinę medulla ſi in uiuo animali pręcidatur,quę ſubiectę ſunt partes, [k] nihil amplius K Gal.l. de torm. fœt. cap.5.
mouebuntur,aut ſentient,quod per ipſam uis animalis à cerebro ad neruos,& inde ad ſingu-
las corporis partes non amplius feratur, ut ſolebat. Venarum munus etiam in ipſo cadauere
euidentiſſimum eſt, in quo inueniuntur plenę ſanguinis, qui à iecinore fertur ad omnes cor-
poris partes alendas; id tamen in uiuo animali cognoſcere poteris,quòd alligata uena tabe-
ſcet,& non amplius aletur pars,ad quam illa pertinebat. Arteriarum pulſus à corde emanās,
qui in cadauere deprehendi minimè poteſt,deprehenditur in uiuente: licet enim ſectione [l] l Gal.li.an. ſang. in ar. c.8 & li de for fœtus. cap.5.
oſtendere,alligata ſuperiori parte arterię, inferioris pulſum ceſſare, ut quę supernè profici-
ſcatur ab ipſo corde. Quòd in arteria, quę per inguen ad femur tendit,in longitudinem ſcal
pello lineam ducas,& fiſtulam [m] demittas eius magnitudini reſpondentē, quę tam supernè, m Ga.ibid.
quam infernè ultra ſectionem pertineat, deinde ſic diuiſam arteriam alliges; pulſabit ſupe-
rior pars, ut quę facultatem à corde adhuc accipiat; inferior uacabit [n] à pulſu, quem ex-
citare non poterit ſanguis, ac ſpiritus, qui per fiſtulam à ſuperiori parte arteriæ ad inferio- n Gal.loco citato.
rem transfertur. Quòd ſi arteriæ omnes, quæ à corde ad cerebrum tendunt, præcidantur,

ijs

ijs tantum, quæ per foramina tranſuerſorum proceſſuum uertebrarum ceruicis aſcendunt E inuiolatis, adhuc fungetur cerebrum ſuo munere, & mouebitur animal motu voluntario,[a] nõ tamen vehementius, nam ſi currat, decidet, quod pauci illi ſpiritus facile abſumantur, ſed rurſus recreabitur ſpiritus aliqua ex parte. Muſculi detracta cute cernuntur ad ſua initia recurrere, cum mouentur; quod ſi ad initia ſecentur, contrahentur verſus chordam, neque poterũt amplius ſuum officium facere, ſi medii præcidantur, vna pars verſus initium, altera verſus finem cõtrahetur; neque poterunt amplius exequi ſuum munus. Sed tranſeamus ad partes magis compoſitas, primo ad eas, quæ in ventre reſident, ad naturalem facultatem attinentes: harum facultas, atq; vtilitas, ex ſectione etiam cadaueris intelligitur, vt quod peritoneum tegat, ac defendat; omentum, & meſenterium vaſa diducat, ventriculus cibum conuertat in ſuccum, iecur ſuccum in ſanguinem.

[a Gal. 1. li. de pulſuũ uſu c. 2.]

Quod ſi uiuentem canem aperias, qui non multo ante cibum ſumpſerit, uentriculi officium eſſe intelliges mutationem eorum, quæ abſumuntur. Quod attinet ad fœtum, ſi canem, uel ſuẽ utero gerentem ſecto abdomine aperias, non uiuit; deinde uterum incidas, a quo chorium inuolucrum reſoluas; fœtus cum non amplius perſpiratum habeat per arterias a matre, ſtatim ſtrangulabitur; niſi apertis inuolucris reſpiret, nã tunc aere attracto, aliquandiu uiuet; quod F ſi aperto utero relinquatur fœtus adnexus, diſcernes eius arterias pulſare. Simul cum arteriis uteri, a quibus ſi ſeparetur, ſtatim pulſu priuabitur. At earum quoque partium, quæ in thorace reſident, uis deprehenditur ſectione uiuentis belluæ, & primum quod potus ingeſtus non trãſit per aſperam arteriam, ſed per gulam; tum quod pulmonis motus ſequitur motum thoracis; quod item arteriæ moueantur motu cordis. Si detur bellua latioris pectoris, ut ſimia, magis ad hanc ſectionem accommodabitur. Valido igitur, & acuto ſcalpello diuidere pectus oportet a iugulo ad mucronatam cartilaginem, vbi membranæ quæ in longitudinem eius cauum diuidunt, plurimum inter ſe diſtant: apparebit tunc in medio pericardium, quo aperto, diſcernetur motus cordis, & arteriarum. Quod ſi tunc ex altera parte thorax perforetur, ita ut in cauũ penetret foramen, pulmo ab eo latere non amplius mouebitur, neque dilatabitur, vt ſpacium illud impleatur, in quod aer per foramen ingredi poteſt, ſi ab vtroque latere thorax perforetur peruio foramine, pulmo non amplius mouebitur, & ita ſtrangulabitur animal. Verum vbi ſupernè aſpera arteria perforetur, & in id foramen fiſtula demittatur, per quam pulmo infletur, aliquo modo recreabitur, & aliquandiu viuet, priuſquam ſtranguletur. Licet & os thoracis attollere, ſectione vtrinque adhibita, quà cum cartilaginibus committitur, & quà cum ſepto tranſuerſo: ſublato igitur oſſe, & in ſuperiorem partem conuerſo conſpicietur motus ſepti trãſ G uerſi, motus item cordis, cuius ſi dexter ventriculus perſecetur, pulſabit adhuc ſiniſter; ſi trãſuerſum ſecetur totũ, adhuc ſeruabitur pulſus in auriculis, quo pulſu tam ceſſante, ceſſat & ille, quem arteria venalis in pulmone prẹſeferebat. Ad inſtrumenta vocis percipienda & neruorũ recurrentiũ quos vocales appellant, opus eſt bellua magnẹ vocis, veluti ſue, hanc enim [b] Galenus accipit. Supereſt ſectio capitis. Cum præcipuẹ cerebri actiones ſectione nullo pacto oſtẽdãtur, tantũ ex viuente bellua deprehendere potes, & quod cerebrum mouetur motu arteriarum, quas continet tenuis membrana ipſum inuoluens; ita vt ſi hæc adimatur, cerebrum non amplius pulſet; & quod per ſe non ſentiat; quæ non ſolum tunc percipere potes, ſed in homine etiam, vbi caput vulneretur. Quòd ſi cerebri vterque ventriculus aperiatur, amittet bellua ſtatim [c] ſenſum, & motum; ſi alter dumtaxat, amittet quidem, non tamen ex toto; id quod demonſtrat ipſum ſenſus, & motus eſſe auctorem.

[b Gal. li. 16 de vſu p. c. 4.]

[c Ga. li. 7. de Plac. c. 3]

Quæ de Anatome dicenda nobis erant, habeant hunc finem. Siquis autem diligẽter ea perlegerit, quamuis cognoſcat ab alijs accepta, intelliget à nobis (niſi fallimur) multis nominibus facta eſſe meliora. H

Soli Deo honor, & Gloria.